

ПРИЛУЦЬКА МІСЬКА РАДА

Проект

**СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ПРИЛУЦЬКОЇ МІСЬКОЇ
ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ
НА ПЕРІОД ДО 2030 РОКУ**

ПРИЛУКИ – 2025

Стратегію розвитку Прилуцької міської територіальної громади на період до 2030 року розроблено спільними зусиллями створеної в громаді робочої групи з розробки Стратегії розвитку Прилуцької міської громади та експертів проєкту RELEVÉ - Підтримка Чернігівської області для реконструкції та децентралізації Експертиз Франс (Expertise France).

ЗМІСТ

ВСТУП.....	9
Розділ 1. АНАЛІТИЧНА ЧАСТИНА.....	11
I. ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК ГРОМАДИ.....	11
II. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ГЕОГРАФІЧНЕ РОЗТАШУВАННЯ ГРОМАДИ ...	24
Розташування та адміністративно-територіальна характеристика громади.....	24
Чернігівська область.....	24
Прилуцький район.....	26
Прилуцька міська територіальна громада.....	29
III. ПРИРОДНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ГРОМАДИ.....	36
Ландшафтні особливості рельєфу. Характеристика природних ресурсів.....	36
Кліматичні умови.....	37
Водні ресурси. Гідрологія. Стан поверхневих та підземних вод. Водопостачання й водовідведення.....	38
Земельні ресурси. Стан ґрунтів та їх характеристика. Структура земельного фонду.....	42
Природно-заповідний фонд.....	47
Рослинність.....	51
Корисні копалини.....	53
Екологічна ситуація.....	54
Поточний стан атмосферного повітря.....	55
Поводження з відходами.....	59
IV. ХАРАКТЕРИСТИКА НАСЕЛЕННЯ ТА ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ.....	67
V. РОЗВИТОК ІНФРАСТРУКТУРИ.....	79
VI. МІСТОБУДІВНА ДОКУМЕНТАЦІЯ.....	118
VII. ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО ВІДПОВІДНОСТІ РЕГІОНАЛЬНІЙ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ	121
VIII. ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК.....	130
IX. ФІНАНСОВИЙ СТАН ТА БЮДЖЕТ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	142
X. СИСТЕМА ОРГАНІВ ВЛАДИ.....	153
XI. ОРГАНИ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ ТА ГРОМАДСЬКІ ОБ'ЄДНАННЯ.....	159
XII. РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ ЗАІНТЕРЕСОВАНИХ СТОРІН.....	163
Розділ 2. SWOT-АНАЛІЗ.....	168
Розділ 3. СЦЕНАРІЇ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	175
Розділ 4. СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	180
Розділ 5. СТРАТЕГІЧНІ, ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	181
Стратегічна ціль 1. Соціально-економічний розвиток громади, як найважливіша передумова добробуту.....	185
Стратегічна ціль 2. Підвищення якості та безпеки життя мешканців Прилук та ефективна діяльність міської влади.....	196
Стратегічна ціль 3. Згуртованість задля успіху та внесок кожного заради примноження і розвитку.....	217
Розділ 6. УЗГОДЖЕНІСТЬ СТРАТЕГІЇ З ДЕРЖАВНИМИ ТА РЕГІОНАЛЬНИМИ СТРАТЕГІЧНИМИ ДОКУМЕНТАМИ.....	227
Розділ 7. ПРОВЕДЕННЯ МОНІТОРИНГУ, ОЦІНЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ.....	235
Додатки.....	247

ПЕРЕЛІК ТАБЛИЦЬ

Таблиця 1. Об'єкти культурної спадщини та історичні пам'ятки архітектури на території Прилуцької міської територіальної громади.	17
Таблиця 2. Об'єкти культурної спадщини та історичні пам'ятки археології на території Прилуцької міської територіальної громади.	21
Таблиця 3. Порівняльна характеристика районів у Чернігівській області.	27
Таблиця 4. Порівняльні характеристики кількості населення і площі Прилуцької міської територіальної громади та адміністративно-територіальних одиниць вищого рівня.	30
Таблиця 5. Порівняльна характеристика Прилуцької ТГ та подібних громад.	33
Таблиця 6. Середньомісячні витрати води річки Удай.	40
Таблиця 7. Показники водокористувача р. Удай КП «Прилуки тепловодопостачання» Прилуцької міської ради у 2021-2023 рр.	42
Таблиця 8. Використання води у Прилуцькій громаді у 2023 році, млн. м. куб.	42
Таблиця 9. Інженерно-геологічна характеристика ґрунтів Прилуцької територіальної громади.	45
Таблиця 10. Структура земельного фонду Прилуцької громади в розрізі категорій земель станом на 01.01.2024	46
Таблиця 11. Об'єкти природно-заповідного фонду м. Прилуки станом на 01.01.2025.	48
Таблиця 12. Заповідні урочища, заказники, дендрологічні парки місцевого значення.	49
Таблиця 13. Пам'ятки природи ботанічні місцевого значення.	50
Таблиця 14. Перелік екологічно небезпечних об'єктів.	55
Таблиця 15. Обсяги викидів забруднюючих речовин стаціонарними джерелами в атмосферне повітря по м. Прилуки у 2021 р.	56
Таблиця 16. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення за 2015-2021 рр.	57
Таблиця 17. Динаміка викидів стаціонарними джерелами в атмосферне повітря, в тому числі по найпоширеніших речовинах, по м. Прилуки, т.	58
Таблиця 18. Вміст забруднюючих речовин в атмосферному повітрі м. Прилуки.	59
Таблиця 19. Інфраструктура місць видалення відходів (МВВ) за критерієм екологічної безпеки в Чернігівській області.	60
Таблиця 20. Стан обліку та паспортизації місць видалення відходів (МВВ), станом на 01.01.2023.	60
Таблиця 21. Інфраструктура утилізації та оброблення відходів.	62
Таблиця 22. Суб'єкти господарювання, що здійснюють збирання, заготівлю відходів як вторинної сировини в Прилуцькому районі.	62
Таблиця 23. Утворення відходів в Прилуцькій міській територіальній громаді.	62
Таблиця 24. Стан зберігання заборонених і непридатних до використання пестицидів та їх знешкодження в Прилуцькому районі (станом на 28.02.2024).	63
Таблиця 25. Планування природоохоронної діяльності. Перелік регіональних (місцевих) природоохоронних програм.	63
Таблиця 26. Взаємодія із громадськістю щодо контролю над забрудненням навколишнього природного середовища в Прилуцькому районі.	64
Таблиця 27. Динаміка чисельності населення в Прилуцькій ТГ (станом на 01.01. 2024 року), тис. осіб.	67
Таблиця 28. Розподіл населення за віком та статтю в Прилуцькій громаді (станом на 1 січня 2024 року), осіб.	67
Таблиця 29. Розподіл постійного населення м. Прилуки за статтю і віком на 01.01.2024	67
Таблиця 30. Кількість представників вразливих груп в демографічній структурі Прилуцької громади у 2024 році, тис. осіб.	68
Таблиця 31. Динаміка чисельності населення в Прилуцькій громаді та Прилуцькому районі з 2020 по 2024 рр. (станом на 1 січня поточного року), тис. осіб.	68
Таблиця 32. Динаміка природного та міграційного руху населення у Прилуцькій громаді (на 1 січня відповідного року), осіб.	68
Таблиця 33. Динаміка чисельності населення у Прилуцькому районі та Чернігівській області, 2021-2023 рр.	68
Таблиця 34. Вакансії в Прилуцькій ТГ станом на 01.10.2024	75

Таблиця 35. Середньомісячна номінальна заробітна плата в Прилуцькій громаді у порівнянні з регіональною та загальнодержавною, (грн.)	76
Таблиця 36. Динаміка середньої заробітної плати, грн.....	77
Таблиця 37. Мережа закладів дошкільної освіти Прилуцької ТГ, 2024 р.	79
Таблиця 38. Освітня мережа Прилуцької територіальної громади (комунальні заклади).....	83
Таблиця 39. Характеристика мережі закладів загальної середньої освіти Прилуцької ТГ, 2024-2025 н.р.....	84
Таблиця 40. Середня вартість навчання одного учня в ЗЗСО Прилуцької громади, 2024-2025 н.р.....	85
Таблиця 41. Розподіл ЗЗСО Прилуцької ТГ за рівнем розрахункової та фактичної наповнюваності класів, 2024-2025 роки.	86
Таблиця 42. Обсяги освітньої субвенції для Прилуцької ТГ на 2023-2025 роки.	86
Таблиця 43. Кадрове забезпечення КНП «Прилуцька міська стоматологічна поліклініка» Прилуцької громади.	87
Таблиця 44. Розподіл надання послуг в КНП «Прилуцький міський центр первинної медико-санітарної допомоги».	90
Таблиця 45. Кадрове забезпечення закладу КНП «Прилуцький міський центр первинної медико-санітарної допомоги».	91
Таблиця 46. Основні показники роботи закладу КНП «Прилуцький міський центр первинної медико-санітарної допомоги».	91
Таблиця 47. Кількість укладених декларацій в закладах ПМД м.Прилуки.	93
Таблиця 48. Характеристика закладів системи охорони здоров'я Прилуцької ТГ, 2024р.	93
Таблиця 49. Структура житлового фонду м. Прилуки.	102
Таблиця 50. Стан житлового фонду Прилуцької територіальної громади.	102
Таблиця 51. Характеристика об'єктів житлово-комунального господарства м.Прилуки.	102
Таблиця 52. Характеристики систем життєзабезпечення в місті Прилуки.	104
Таблиця 53. Технічна характеристика автомобільних доріг Прилуцької територіальної громади.....	106
Таблиця 54.Розвиток громадського транспорту по м. Прилуки.	107
Таблиця 55. Характеристика колійного розвитку залізниці в м. Прилуки.....	109
Таблиця 56. Характеристика перегонів до залізничної станції Прилуки.	110
Таблиця 57. Торговельна мережа Прилуцької громади, на початок 2024 року.	111
Таблиця 58. Роздрібний товарооборот підприємств міста Прилуки, основним видом економічної діяльності яких є роздрібна торгівля (без урахування роздрібного товарообороту фізичних осіб-підприємців).	111
Таблиця 59. Кількість відділень банківських установ/банкоматів/терміналів на території громади.....	111
Таблиця 60. Унікальні місця Прилуцької міської територіальної громади для відвідування туристами.	114
Таблиця 61. Місцеві програми розвитку Прилуцької міської територіальної громади.....	121
Таблиця 62. Показники обсягів виробництва промисловими підприємствами міста Прилуки, станом на 01.01.2024.	131
Таблиця 63. Загальна кількість суб'єктів господарювання м. Прилуки із кількістю найманих працівників від 10 осіб.....	132
Таблиця 64. Обсяг реалізованої промислової продукції (товарів, послуг) підприємствами м. Прилуки.....	132
Таблиця 65. Динаміка зареєстрованих юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців у Прилуцькій ТГ, 2022-2024 рр.	133
Таблиця 66. Промислові, переробні та хлібопекарські підприємства Прилуцької територіальної громади.	133
Таблиця 67. Кількість зареєстрованих юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців у Прилуцькій ТГ (на 01.01.2025).....	134
Таблиця 68. Зареєстровані суб'єкти господарської діяльності за видами діяльності, одиниць.	134
Таблиця 69. Динаміка кількості суб'єктів малого та середнього підприємництва Прилуцької громади.....	136

Таблиця 70. Порівняння кількості СПД в розрахунку на 1000 мешканців у Прилуцькій та подібних територіальних громадах.	137
Таблиця 71. Податкове середовище Прилуцької ТГ у 2024 році.....	138
Таблиця 72. Капітальні інвестиції за 2021-2024 роки.	139
Таблиця 73. Перелік підприємств з іноземними інвестиціями.	140
Таблиця 74. Об'єднання підприємств у Прилуцькій територіальній громаді.	141
Таблиця 75. Видатки спеціального фонду Прилуцької міської ради за 2023 рік.	146
Таблиця 76. Видатки спеціального фонду бюджету Прилуцької міської ради за 2024 рік. ...	148
Таблиця 77. Бюджетоутворюючі податкові надходження Прилуцької громади.....	150
Таблиця 78. Показники рівня фінансової спроможності Прилуцької міської територіальної громади в 2023-2024 рр.	151
Таблиця 79. Організаційна структура та штатна чисельність Прилуцької міської ради.	154
Таблиця 80. Комунальні підприємства Прилуцької ТГ.	155
Таблиця 81. Комітети самоорганізації населення Прилуцької міської територіальної громади.	159
Таблиця 82. Перелік активних громадських організацій та ініціативних груп міста.	159
Таблиця 83. Громадські об'єднання Прилуцької громади та направленість їх роботи.	160
Таблиця 84. Представництво конфесій в Прилуцькій територіальній громаді.....	161
Таблиця 85. SWOT-аналіз розвитку Прилуцької міської територіальної громади.	168
Таблиця 86. Структура стратегічних, операційних цілей та завдань Стратегії розвитку Прилуцької міської територіальної громади.	181
Таблиця 87. Стратегічна ціль 1. Соціально-економічний розвиток громади, як найважливіша передумова добробуту.	188
Таблиця 88. Стратегічна ціль 2. Підвищення якості і безпеки життя мешканців Прилуку та ефективна діяльність міської влади.	199
Таблиця 89. Стратегічна ціль 3. Згуртованість задля успіху та внесок кожного заради примноження і розвитку.	218
Таблиця 90. Стратегічні та операційні цілі розвитку Прилуцької міської територіальної громади.....	227
Таблиця 91. Аналіз відповідності стратегічних та оперативних цілей Стратегії розвитку Прилуцької міської територіальної громади на період до 2030 року Державній стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки.	230
Таблиця 92. Аналіз відповідності стратегічних та оперативних цілей Стратегії розвитку Прилуцької міської територіальної громади на період до 2030 року Стратегії розвитку Чернігівської області на період 2021-2027 років.....	232
Таблиця 93. Система показників для моніторингу стану реалізації Стратегії розвитку Прилуцької міської територіальної громади на період до 2030 року.....	238

ПЕРЕЛІК РИСУНКІВ

Рисунок 1. Герб та прапор Прилуцької міської територіальної громади.	22
Рисунок 2. Розташування Прилуцької міської територіальної гроиади на карті України.....	24
Рисунок 3. Розташування Чернігівської області на карті України.	25
Рисунок 4. Карта районів Чернігівської області та їх адміністративних центрів.	26
Рисунок 5. Адміністративні райони Чернігівської області та порівняння їх кількості населення на момент створення.	27
Рисунок 6. Адміністративно-територіальний устрій Чернігівської області.	28
Рисунок 7. Картосхема Прилуцької міської територіальної громади Чернігівської області в межах Прилуцького району.....	29
Рисунок 8.Схема міста Прилуки.	30
Рисунок 9. Схема розташування адміністративних центрів районів Чернігівської області та в їх межах населених пунктів другого ярусу (бувших райцентрів).....	31
Рисунок 10. Схема доступності адміністративних центрів районів у Чернігівській області.....	32
Рисунок 11. Рельєф Прилуцької територіальної громади.....	36
Рисунок 12. Погода в Прилуках.	37
Рисунок 13. Рівень вологості і комфорту в повітрі міста Прилуки протягом року.	39
Рисунок 14. Карта ґрунтів Прилуцької територіальної громади.....	43
Рисунок 15. Структура використання території Прилуцької територіальної громади станом на 01.01.2024	46
Рисунок 16. Природно-заповідні об'єктів, які розташовані на території Прилуцької ТГ та на території сусідніх громад.	49
Рисунок 17. Розташування природно-заповідних об'єктів на території Прилуцької ТГ.	51
Рисунок 18. Схема розташування Смарагдової мережі на території Прилуцької ТГ.....	51
Рисунок 19. Розподіл незабудованих територій Прилуцької міської територіальної громади.....	52
Рисунок 20. Карта корисних копалин навколо м. Прилуки.	54
Рисунок 21. Карта середніх показників забруднення повітря в Україні станом на 07.03.2025	56
Рисунок 22. Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення по м. Прилуки, т.	57
Рисунок 23. Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення в розрахунку на одну особу, кг.....	57
Рисунок 24. Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення в розрахунку на 1 км ² , т.	58
Рисунок 25. Структура викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел забруднення у 2021 році по м. Прилуки, %.	59
Рисунок 26. Місце Прилуцької територіальної громади в кластері управління відходами.....	61
Рисунок 27. Динаміка наявного населення у м. Прилуки, Прилуцькому районі та Чернігівській області в розрахунку на 1000 осіб, 2021-2023 рр.	69
Рисунок 28. Статеві-вікова піраміда населення Прилуцької територіальної громади станом на 1 вересня 2024 року.	70
Рисунок 29. Статеві-віковий розподіл декларацій про вибір лікаря первинної медичної допомоги для населення Прилуцької міської територіальної громади та інших громад, станом на березень 2025 року.	71
Рисунок 30. Середньооблікова кількість штатних працівників в Прилуцькій ТГ, осіб.	75
Рисунок 31. Порівняння середньої заробітної плати в Україні, Чернігівській області та Прилуцькій громаді, 2021-2023 рр, грн.....	78
Рисунок 32. Статистика поданих декларацій про вибір лікаря первинної медичної допомоги в м. Прилуки станом на 15 березня 2025 року.	92
Рисунок 33. Статистика поданих декларацій про вибір лікаря ПМД в Прилуцькій територіальній громаді, станом на 15 березня 2025 року.....	92
Рисунок 34. Аналітика щодо поданих декларацій про вибір лікаря ПМД в м. Прилуки, станом на 15.03.2025	94
Рисунок 35. Кількість наданих адміністративних послуги в 2021-2024 рр.....	95
Рисунок 36. Надходження коштів до місцевого бюджету за надані адміністративні послуги в 2021-2024 рр., тис. грн.	96

Рисунок 37. Структура отримувачів послуг з вивезення та утилізації ТПВ в м. Прилуки.	104
Рисунок 38. Основні автомобільні дороги на території Прилуцької ТГ.....	108
Рисунок 39. Оптовий та роздрібний товарооборот підприємств-виробників, млн. грн.	111
Рисунок 40. Загальна схема Прилуцької громади з Генерального плану міста.....	118
Рисунок 41. Обсяг реалізованої промислової продукції, млн. грн.	132
Рисунок 42. Надходження до міського бюджету від промислових підприємств, млн. грн.	133
Рисунок 43. Галузева структура зареєстрованих у Прилуцькій ТГ юридичних осіб та ФОПів, станом на 2024 р.	135
Рисунок 44. Капітальні інвестиції, на початок року, тис. грн.	139
Рисунок 45. Динаміка доходів бюджету Прилуцької ТГ, 2023-2024 рр.	149
Рисунок 46. Структура податкових надходжень бюджету Прилуцької міської територіальної громади, 2022 - 2024 рр.	149
Рисунок 47. Динаміка видатків бюджету Прилуцької територіальної громади, 2023-2024 рр.	150
Рисунок 48. Структура видатків місцевого бюджету Прилуцької ТГ у 2024 році, %.	151
Рисунок 49. Розташування Прилуцької та сусідніх територіальних громад.....	153
Рисунок 50. Місто Остроленка (Мазовецьке воєводство) Польща.....	157
Рисунок 51. Місто Косьцежина (Поморське воєводство) Польща.	157
Рисунок 52. Дерево цілей Прилуцької міської територіальної громади.	181

ВСТУП

Стратегія розвитку Прилуцької міської територіальної громади на період до 2030 року (далі – Стратегія) є документом стратегічного планування місцевого рівня, що визначає стратегічні, оперативні цілі та завдання для сталого розвитку територіальної громади, розробляється з врахуванням реалізації Державної стратегії регіонального розвитку та Чернігівської регіональної стратегії розвитку. Головною метою розроблення Стратегії розвитку громади є формування нового бачення сталого місцевого розвитку, підвищення конкурентоспроможності місцевої економіки, інвестиційної привабливості, якості життя у громаді через ефективне використання ресурсів та реалізацію узгоджених інтересів влади, громади та бізнесу. Стратегія розвитку територіальної громади покликана об'єднати зусилля усіх зацікавлених сторін – місцевих мешканців, бізнесових структур, влади, громадських активістів – задля забезпечення місцевого економічного та соціального поступу через використання стратегічних переваг громади.

Стратегія розвитку Прилуцької міської територіальної громади на період до 2030 року розроблялася відповідно до законів України «Про засади державної регіональної політики», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про стратегічну екологічну оцінку», а також з врахуванням Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад, затверджених наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 21.12.2022 №265. Стратегія частково узгоджується зі стратегічними та оперативними цілями стратегічних документів державного й регіонального рівня: Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 року №695 та внесеними змінами від 13.08.2024 №940) та Стратегію сталого розвитку Чернігівської області на період до 2027 року (затверджено 18 грудня 2019 року рішенням №4-21/VII двадцять першої сесії сьомого скликання Чернігівської обласної ради «Про Стратегію сталого розвитку Чернігівської області на період до 2027 року і План заходів з її реалізації у 2021-2023 роках оновлена рішенням № 43-25/VII від 28 жовтня 2020 року «Про внесення змін до Стратегії сталого розвитку Чернігівської області на період до 2027 року і Плану заходів її реалізації у 2021-2023 роках»).

Для організації процесу стратегічного планування і розробки Стратегії розвитку Прилуцької міської територіальної громади з метою забезпечення соціально-економічного відновлення і подальшого розвитку м. Прилуки, що базується на використанні наявних ресурсів, внутрішнього та зовнішнього потенціалів прийнято рішення виконавчого комітету Прилуцької міської ради від 13.08.2024 №242 «Про розробку Стратегії розвитку Прилуцької міської територіальної громади до 2030 року та Плану заходів з її реалізації до 2027 року», а також розпорядження міського голови від 16 серпня 2024 року №140 «Про утворення робочої групи з розробки Стратегії розвитку Прилуцької міської територіальної громади до 2030 року та Плану заходів з її реалізації до 2027 року», яким утворено робочу групу з розробки Стратегії та затверджено Положення про робочу групу. Відповідно, розпочалася робота утвореної робочої групи під керівництвом міського голови відповідно до пункту 20 частини 4 статті 42 ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні» та методичних рекомендацій.

До процесу формування бачення і визначення пріоритетів розвитку громади були долучені представники органів місцевого самоврядування та регіональної влади, бізнес спільноти, освітяни, медики, представники громадянського суспільства. З метою забезпечення збалансованого економічного та соціального розвитку Прилуцької міської територіальної громади та в інтересах розвитку інших зацікавлених сторін міський голова звернулася з листами до сусідніх територіальних громад (Ладанської, Сухополов'янської, Линовиської) та до Прилуцької РДА і Департаменту економічного розвитку Чернігівської ОДА з проханням надати пропозиції щодо спільних напрямків розвитку та співпраці між територіальними громадами в межах Прилуцького району і Чернігівської області, які будуть включені у вищезазначену Стратегію.

Аналіз соціально-економічного стану Прилуцької міської територіальної громади та проблем її розвитку, SWOT – аналіз, визначення сценаріїв розвитку громади, формування стратегічних та оперативних цілей було здійснено спільними зусиллями робочої групи та експертів проекту RELEVE - Підтримка Чернігівської області для реконструкції та

децентралізації Експертиз Франс (Expertise France) та в координації з Департаментом економічного розвитку Чернігівської обласної державної адміністрації.

Стратегія громади орієнтована на потреби бізнесу та громадськості, що були виявлені, під час проведення анкетування усіх активних та зацікавлених представників громади у вересні 2024 року. Процес розробки та впровадження Стратегії – публічний. З цією метою через офіційний веб-сайт та офіційні сторінки Прилуцької міської ради в соціальних мережах було повідомлено про початок роботи над проєктом Стратегії, визначено строки і форми подання пропозицій до нього від зацікавлених сторін, проведено відкриті розширені засідання робочої групи з підготовки Стратегії та Плану заходів з реалізації (21.08.2024, 03.10.2024, 10.10.2024, 14.11.2024, 18.12.2024, 20.02.2025), оприлюднено на офіційному веб-сайті міської ради проєкти Стратегії та Плану заходів з її реалізації, організовано їх громадське обговорення.

Під час розробки Стратегії та Плану заходів розпочато проведення стратегічно екологічну оцінку (СЕО), що передбачає визначення, опису та оцінювання наслідків виконання Стратегії для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, виправданих альтернатив, розроблення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків.

Відтак, Стратегія розвитку Прилуцької міської територіальної громади на період до 2030 року, План заходів з її реалізації до 2027 року та СЕО є документами, що враховують спільні інтереси та бачення поступального розвитку Прилуцької міської громади, а також зорієнтований на забезпечення економічного розвитку в громаді й покращення рівня життя її мешканців.

Розділ 1. АНАЛІТИЧНА ЧАСТИНА**I. ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК ГРОМАДИ**

Прилуки – одне з древніх міст України, розташоване у південній частині Чернігівської області на зелених берегах красеня-ріки Удаю. Широко розкинувшись серед чудової природи, старовинне місто Прилуки, чарує кожного не тільки самотністю, неповторною красою, але й приваблює своєю славною, часом трагічною історією, захоплює своїми добрими, працьовитими і талановитими людьми.

На стрімкий, лісистий, правий берег ріки Удаю люди прийшли ще у сиву давнину, в часи, коли формувалася східнослов'янська або праукраїнська народність на обширах Придніпров'я, Побужжя й Придністров'я. Археологи назвали їх черняхівцями та визначили умовний вік існування: 2-5 століття нової ери. Залишки поселення черняхівської культури в Прилуках, неподалік від міських валів, дослідили чернігівські археологи у 1990 році.

Наступна сторінка історичного літопису міста пов'язана з подіями, які відбувалися у ті часи, коли наші пращури, будуючи свою власну державу, вели тяжкі, запеклі битви з кочівниками причорноморських степів. У горнилі кривавих, виснажливих сутичок і тяжкої праці, із розрізнених слов'янських племен творилася й виростала могутня європейська держава Київська Русь. Про це, із темряви віків, донесли нам звістку стародавні літописи, думи й пісні, літературні та історичні твори сучасників. Як повідомляє літописець, у 988 році князь київський Володимир Великий починає будівництво й заселення укріплених міст по берегах річок Десни, Остра, Трубежа, Стугни і Сули. І хоча в літописі не згадується місто Прилуки та річка, але саме тоді воно й було засноване під іменням Прилук-город. Про це свідчать археологічні знахідки на території давнього прилуцького Валу, на Опанасівському узвозі та на старовинному Квашинському посаді.

Отже, місто Прилуки веде свою історію з часів Київського князя Володимира Великого, який розпочав будівництво міст-фортець на східних кордонах Київської Русі. Вважається, що Прилуки, як фортецю, теж було закладено в кінці X століття на східних кордонах держави Русі. Першу письмову згадку про Прилук-город залишив нащадкам київський князь Володимир Мономах, один із найвидатніших діячів України-Руси 11-12 століття. У своєму знаменитому "Повчанні" дітям, князь-воїн розповів про те, як 1085 року вирушив із дружиною зі стін княжого столичного Переяслава на зустріч половецькій орді, яка в черговий раз удерлася на Посулля. Зустрівшись зненацька з ординцями у полі, князь уникнув сутички й увійшов у Прилук-город під захист стін фортеці. Зібравшись із силами, він виступив із дружиною і прилучанами проти нападників і винищив їх у кривавій битві під Білими Вежами. Відбулося це у "день Владичиці", тобто, на свято Успія (15 серпня), або ж Різдва Богородиці (8 вересня) 1085 року. Це й є перша славна сторінка в історії тисячолітнього міста. Про це свідчить величний пам'ятник на Валу, де знаходився у ті часи дитинець прилуцької фортеці: чотирьохметрова бронзова скульптура старого князя Мономаха, що сидить на троні під високим шпилем, тримаючи в руках перо й сувій паперу зі своїм "Повчанням" нащадкам. Пам'ятник створив прилуцький скульптор С. Т. Кантур, а відкриття його відбулося у день святкування першої річниці Незалежності – 24 серпня 1992 року.

Щодо назви міста існує декілька версій. Одна з них стверджує, що вона пов'язана з розташуванням міста на завороті ріки, який, дивлячись з високого берегу, нагадував середньовічну зброю - лук. Інша доводить, що місто розташувалося при "луках" - заливних лугах. А за третьою версією - до берегів Удаю в сиву давнину прилучали величні кораблі, звідки, можливо, і назва - Прилуки.

Знову Прилук-город згаданий 1092 року, коли його, разом з іншими містами і селами порубіжжя Київської Русі, поруйнували половецькі орди. Згадується місто і 1138 року в числі зруйнованих міст Переяславщини у смутні часи міжусобних воєн між чернігівськими князями й синами Мономаха. Не минула міста і страшна «Божа кара» – татаро-монгольська навала 1239 року, після якої воно відбудувалося лише у 15 столітті українськими князями Глинськими і згадується в історичних літописах 1459 року в складі Литовського Великого князівства. Та проіснувало місто всього лише сорок літ і знову страшна руїна 1482 року від кримської орди хана Менглі-Гирея. Більше як століття після цього місто не могло відродитися повністю. Після Люблінської унії 1569 року місто Прилуки продовжує розвивається у складі

Великого Литовського князівства. 1582 року король Сигізмунд III особливим привілеєм надав прилуцькі землі князям Вишневецьким. 1592 року, князі Вишневецькі почали "ставити слободу" на старому городищі-згарищі. Вже через 10-12 років місто було досить значним і великим. Скоріш за все, користуючись прогресивним на той час Магдебурзьким правом, місто-красень росло дуже швидко, та отримало свої символи міську печатку, герб і прапор, на основі видозміненого герба князів Вишневецьких – бичача голова на блакитному тлі, пробита шаблею. У 1604 році Прилуки зазнали нападу з північного боку, його зненацька захопило військо московського царя Годунова. Лише самих будинків було спалено більше шести сотень. Не пожаліли і людей, як повідомляють тогочасні літописи: "...людей многих мужской і женской плоті, на остаток і діток на смерть побили й помордовали..." Це була чи не найтрагічніша сторінка нашої історії.

Наступним, після Київської Русі, спадкоємцем державницької ідеї українського народу стало наше славне козацтво. У 30-40-х роках XVII ст. Прилуки вже були відносно великим містом, в якому почала зароджуватися промисловість, розвивалася торгівля, з'явилися перші цехові організації ремісників, відновлена фортеця.
https://museumpryluky.org.ua/vr/#scene_pano-01/-5.4/13.6/110.2

Прилуцька фортеця на високому правому березі р. Удаю мала міцні дубові стіни з високими рубленими вежами, установленими на проїздах із брамами. Уздовж стін і валу, що сягав 10-12 метрів у висоту, тягнулися глибокі рови, що заповнювалися проточною водою з річки Муховця. У середині фортеці, біля північної стіни, був розташований замок або дитинець, теж обнесений окремим валом і ровом. Тут зачинялися оборонці фортеці з дітьми й дружинами у найскрутніший момент ворожої облоги. Земляна фортеця мала п'ятеро воріт або брам: із заходу – Київську браму, із півдня – Пирятинську, із сходу – Роменську або Кустівську, із північного заходу – Глухівську або Млинову, та ще Замкову в дитинець. На стінах і брамах фортеці стояли великі й малі гармати. На території фортеці знаходилися ще й великі будівлі: палац князя Яреми Вишневецького, побудований 1647 року, дерев'яні церкви Різдва Богородиці 1618 року та Преображенська 1653 року, полкова канцелярія, суд, міська Ратуша, скарбниця, пороховий погріб, острог, садиби полковника і полкової старшини. Окремі будівлі фортеці були з'єднані між собою підземними ходами, такі ж ходи вели й за межі фортеці на випадок тривалої облоги міста.

Прилуки, як і кожне місто тієї пори, мало свої символи: герб і прапор. Герб, наданий місту князями Вишневецькими наприкінці 16 століття, являв собою геральдичний щит блакитного кольору, на якому зображена золота голова бика, проткнута кривою козацькою шаблею, що символізувало багатство краю, боротьбу й перемоги мешканців міста за свою незалежність і свободу. Прапор Прилук був зеленого кольору із зображенням Святого Георгія на білому коні, що вражає списом поверженого змія і тримає в руці щит із гербом міста на ньому. Прапор зберігався в міській Ратуші й відомий з початку 17 століття.

Козацька українська держава, створена розумом і владною збройною рукою великого гетьмана Богдана Хмельницького у середині 17 століття, своїм демократичним ладом викликала захоплення у багатьох європейців, передових людей того часу. Саме тоді в Прилуках постала неприступна козацька фортеця з валами й ровами, стінами й вежами, церквами й палацами, громадськими будівлями, будинками козацької старшини, купців і ремісників. Тут у 1648 році прилуцьке козацтво було об'єднане у Прилуцький козацький полк, який уписав немало славних сторінок в історію українського народу проти своїх гнобителів. На початку Визвольної війни під проводом українського гетьмана Богдана Хмельницького в 1648 році, який увів в Україні територіально-адміністративний поділ на полки, Прилуки стали адміністративним, військовим центром Прилуцького полку.

З 1692 по 1708 рік Прилуцьким полком правив полковник Дмитро Лазарович Горленко, який багато зробив для міста і цілого краю. Він значно розбудував місто й посад, укріпив фортецю, заселив навколишні степи хуторами, сприяв розвитку ремесел і торгівлі, опікувався церквами, школами, притулками. Він побудував у Прилуках новий собор Різдва в 1697 році, Петропавлівську та Миколаївську церкви з мурами в Густині, заснував два щорічні ярмарки: Іванівський літній та Дмитрівський – осінній. Ярмарки збиралися під стінами фортеці, між Київською та Пирятинською брамами на Квашинському посаді. Тут же, напроти Пирятинської брами, Горленко ще встиг перед Полтавською битвою побудувати за свої кошти церкву, названу на честь гетьмана Мазепи Іванівською. На знамениті прилуцькі

ярмарки, відомі не тільки в Гетьманщині, але й далеко за її межами з'їжджалися купці з Ромен, Полтави, Тули, Орла, Москви, Стародуба, Гомеля та інших ближніх і далеких міст.

Від козацької доби збереглися до наших часів і безцінні архітектурні пам'ятки міста, які пов'язані з розквітом українського бароко й правлінням Прилуцьким полком полковників Гната та Григорія Галаганів, які володіли величезними багатствами на Прилуччині. Серед монументальних мурованих споруд міста Прилук найстарішою є полкова скарбниця, або як її тоді ще називали – Галаганівський арсенал. Облаштувавши у 1714 році свою садибу на території фортеці, Гнат Галаган побудував біля свого будинку невелику кам'яницю для зберігання полкового скарбу, клейнодів і зброї. Прямокутна у плані споруда збудована з місцевої міцної цегли на вапні, має глибоке підземелля, перекрите склепінням. Стіни цієї зовсім невеликої за розмірами споруди сягають метрової товщини, торці увінчані барочними фронтонами, фасади декоровані пілястрами, профільованим карнизом. Колись тут, в обкутих залізом дубових скринях зберігалася привезена з походів коштовна зброя, одяг, на полицях – полкові прапори, перначі, значки, в дерев'яних барильцях – срібні талари, орти, рублі, мідні шеляги, копійки, полушки. Нащадки Галаганів завжди дбали про полкову скарбницю. Реставрована вона 1989 року. Прилуцькі майстри-реставратори відновили цю унікальну споруду у її первісному вигляді і вона засяяла знову серед пишної зелені своїми білосніжними стінами як коштовний камінь у гарній оправі.

Під стінами скарбниці є ще один скромний пам'ятник козацької доби, який має свою цікаву історію. На початку 1990-х років, під час проведення підземних комунікацій на центральній Київській вулиці, в районі аграрного технікуму будівельники раптово натрапили на забуте кладовище часів козаччини, яке було розташоване на березі Муховця, між Пирятинською й Роменською брамами, під стінами прилуцької фортеці. Було знайдено добре збережену домовину з тілом козака, у якого була прострелена скроня. Збереглися не тільки природно муміфіковане тіло, але й одяг козака. Працівники музею здійснили перенесення покійника до скарбниці, а потім, 1995 року, і поховання. На могилі встановлено невеличкий пам'ятник із хрестом і написом: "Невідомий козак 18 ст."

1720 року в Прилуках на кошти Гната Галагана також звели нову муровану споруду – полкову Спаську церкву. Будували її найкращі майстри-мулярі, яких зміг знайти у своїх володіннях полковник. Зразком для них був Троїцький собор Густинського монастиря – неперевершений шедевр українського бароко. Будівничі не скопіювали бездумно визначну пам'ятку, а звели по-своєму, з власного розсуду, оригінальну й монументальну споруду, яка й нині викликає захоплення у всіх, хто її споглядає. Будували п'ятиглаву велику церкву на міцному підмурку з велетенських каменів, перевезених із річки Переводу, де з них були вимурувані бики стародавнього мосту біля Край-города, відомого з часів Київської Русі, зруйнованого татарськими ордами. Чи не ці священні камені, щедро скроплені кров'ю воїнів-русичів, допомогли козацькому храмові вистояти у найтяжчі часи більшовицького лихоліття? Покинута напризволяще у далекому 1930 році, знівечена, напівзруйнована Спасо-Преображенська церква вистояла й уціліла, а нині й повністю відродилася у всій своїй первозданній красі й величі. У правій абсиді храму, під підлогою, знаходиться напівзруйнований склеп з останками праху фундатора і будівничого храму Гната Галагана.

У тому ж, 1720 році, поряд із Спасо-Преображенською церквою, на кошти Галагана звели й високу муровану дзвіницю, яка одночасно слугувала й брамою-проїздом на територію замку. Ця гарна, ошатна споруда, разом із невеличкою однефною церквою Святого Миколая-Чудотворця побудована у стилі бароко. Дзвіниця двох'ярусна, перший ярус – так званий четверик, другий – являє собою циліндричну вежу з великими арокними отворами, де розміщуються дзвони. Завершує дзвіницю баня з люкарнами, в які раніше були вмонтовані циферблати баштового годинника-курантів із мелодійним боєм. На початку 19 століття, після пожежі, пам'ятку дещо перебудували у модному тоді стилі ампір, оздобивши перший ярус дзвіниці пілястрами й портиками із фронтонами. Ця чудова архітектурна пам'ятка була дуже пошкоджена. Реставрована і повністю відновлена у 1986 році. Усі ці три споруди знаходяться на перехресті вулиць Галаганівської й Преображенської (Шевченка) і утворюють єдиний архітектурний ансамбль неповторної краси.

Загадковою й романтичною спорудою є ще одна кам'яниця в центрі старого міста, що раніше нагадувала середньовічний шляхетський замок із баштою та вузькими вікнами-

бійницями, збудований у старовинній родовій садибі знаменитого козацько-старшинського роду Скоропадських, що дав Україні двох гетьманів. Ця оригінальна, мурована, двоповерхова споруда, за багато років свого існування, декілька разів перебудовувалась, через що багато втратила, але й нині зберігає елементи барокової архітектури 18 століття. Знаходиться кам'яниця на розі вулиць Київської та Гімназичної, біля середньої школи №1, у ній розміщена місцева телекомпанія та інші установи.

Ось так, у 18 столітті, старовинні Прилуки, прикрасилися чудовими архітектурними пам'ятками козацької доби, які й нині, майже через три століття, викликають захоплення й повагу до майстрів-будівничих тієї давньої пори.

Окрім могутньої фортеці та інших монументальних споруд, у часи козаччини сформувалося й ціле місто з його посадами, які теж мають свою історію і зберегли до наших часів свої оригінальні, самобутні назви. Західний посад Квашинці – найстаріший, можливо старіший і за саме місто, бо саме тут знайдені найдавніші археологічні пам'ятки, які дають підстави дійти такого висновку. Легенда оповідає про те, що назву посад отримав через те, що мешканці його були неперевершеними майстрами по виготовленню квасу та ще квашеної капусти, огірків, яблук. Увесь цей нехитрий товар вони поставляли до княжого двору Вишневецьких та вивозили на міські базари і ярмарки. Згодом посад із своєю Іванівською церквою став приміським селом, а потім і одним із міських побутових районів. На Кустівцях і Броварках із найдавніших часів, окрім міщан і козаків, теж мешкали майстри-ремісники: кожум'яки, кушніри, стельмахи, покрівельники. Згадують, що Броварки славилися своїми броварями, які уміли варити добре пиво з хмелю.

Завжди, в усі часи, Прилуки славилися й пишалися своїми людьми: воїни, зодчі, літописці, поети, художники, артисти, майстри й землероби, усіх їх не злічити. Іще з часів заснування міста повелося так, що всі займалися своєю справою: селяни вирощували хліб і до хліба, ремісники виготовляли сукно й полотно, шили одяг і взуття, варили мед і пиво, козаки служили у війську, духівництво навчало людей Божим заповідям, навчало дітей грамоти. Але коли над рідною землею, людом і волею нависала загроза, кожен кидав свою справу і ставав воїном-захисником. Найяскравішим цьому підтвердженням була саме козацька доба, яка породила немало знаменитих воїнів і полководців. Так, уродженцем Прилуцького полку був славетний полковник Іван Шкурат-Мельниченко, який героїчно загинув у знаменитій битві під Берестечком. Прилуцьким полком у різні часи командували сподвижники Богдана Хмельницького славетний запорозький ватажок Тиміш Носач, знаменитий гетьман, полум'яний патріот України Петро Дорошенко, кошовий Війська Запорозького Іван Щербина, герой війни з турками, безстрашний Федір Мовчан, соратник, одиодумець і порадник гетьмана Івана Мазепи полковник Дмитро Горленко. Красноколядинським сотником Прилуцького полку починав свою кар'єру гетьман Іван Самойлович. Одним із найвідоміших культурних і релігійних діячів козацьких часів був і Яким Андрійович Горленко, відомий як Йоасаф Білгородський, прилучанин, удостоєний найвищого земної шани, канонізований православною церквою до лику святих. Ікона із зображенням нашого земляка Святого Йоасафа мала обов'язково бути у кожному храмі не тільки України, а й на терені всієї колись безмежної Російської імперії. Прилучанами були добре знані в Україні козацькі літописці 17-18 століть Самійло Величко, Яків Маркович, Степан Лукомський. Прилуки і Прилуки відвідали славетні мужі України гетьман Петро Сагайдачний і митрополит Петро Могила, антиохійський патріарх Макарій. У тихій густинській обителі Святої Трійці писав свої знамениті на весь православний світ твори Святий Димитрій Ростовський. Довгий час управителем монастиря був Святитель Ісає Копинський.

З 1782 року – Прилуки повітове місто Чернігівського намісництва. З 1796 року – місто Малоросійської губернії. У 1783 року місто отримало Магдебурзьке право (скоріше поновлено). З 1802 року Прилуки - повітове місто Полтавської губернії.

За даними на 1859 рік у Прилуках мешкало 10261 осіб (5165 чоловічої статі та 5096 жіночої), налічувалось 1551 дворове господарство, існували 6 православних церков, 2 єврейських молитовних будинки, лікарня, повітове та приходське училища, поштова станція та завод, відбувалось 4 ярмарки на рік. У 1874 році в місті відкривається чоловіча, а в 1882 році жіноча гімназії.

Лишило по собі сліди в Прилуках і наступне 19 століття, яке в архітектурі вважається епохою класицизму, тобто, класичного або ампірного стилю. Найзначнішою й найкращою

спорудою цього стилю є собор Різдва Пресвятої Богородиці, побудований у 1806-1817 роках, на місці двох старовинних прилуцьких церков. Перша з них, дерев'яна, восьмиглава церква Пречистої Святої, побудована ще в 1618 році й простояла майже ціле століття. В 1697 році на її місці полковник Горленко побудував нову, яка згоріла під час пожежі 1781 року разом із невеличкою дерев'яною церквою Святої Варвари та іншими дерев'яними будівлями. Пожежа завдала місту величезної шкоди. За виключенням кількох мурованих споруд, воно майже повністю вигоріло. Для відбудови міста знадобилося кілька десятиліть. Відразу ж після пожежі розпочався збір коштів для відновлення соборної церкви, був найнятий майстер для виготовлення цегли. У 1802 році титар церкви військовий товариш Гречанівський звернувся з листом про відбудову будівлі й місто отримало з казни 2 тисячі рублів на будівництво кам'яного храму. Під час урочистої закладки, яка відбулася 14 жовтня 1806 року, у підмурок було закладено мідну дошку з пам'ятним написом. Новий храм із трьома престолами освячений у 1817 році. Будував собор майстер із Чернігівщини Федір Заболоцький. Муровану, кубічну споруду вінчає півсферичний купол на круглому барабані. Фасади прикрашені фронтонами і чотириколонним портиком. Усередині, на стінах збереглися залишки олійного розпису початку 19 століття. Неподалік від центрального portalу стояла мурована двоярусна дзвіниця, споруджена у кращих формах пізнього класицизму. Нажаль вона не збереглася, бо була розібрана на цеглу в 1930-х роках. Нині в соборі на Галаганівській вулиці міститься відділ Чернігівського обласного державного архіву, фонди якого зберігають безцінні документальні скарби з історії міста і цілого краю.

У стилі так званого провінційного класицизму побудовані у другій половині 19 століття двоповерхові цегляні будинки багатих прилуцьких купців і міщан. Найбільші з них будинок Золотарьових, у якому містилося раніше громадське зібрання, а нині міськвиконком на вулиці Незалежності, будинок Фріда на розі Київської та Переяславської, будинок єврейської синагоги 1872 року на вулиці Земській (музична школа).

У цей же період побудовані й храми у колишніх передмістях, які збереглися до наших днів і являються оригінальними архітектурними пам'ятками міста. 1865 року побудована Іванівська мурована церква з дзвіницею, її стрункий силует чудово вписався в панораму старовинного міста. Без сумніву, вона була тоді, та й нині є однією з найкращих архітектурних споруд у місті. Нині храм відновлено у первісному вигляді. Така ж мурована, одноступовий, разом із дзвіницею, Миколаївська церква, побудована у стилі українського модерну на Сорочинцях. У так званому "парафіяльному" стилі споруджено 1878 року, на місці старовинної церкви, дерев'яний п'ятибанный храм в ім'я Трьох Святителів на Кустівцях.

Починаючи з другої половини 19 століття Прилуки інтенсивно забудовувалися будинками-особняками і громадськими спорудами з оригінально й самобутньо трактованими фасадами. В основному це були дерев'яні рублені будинки обкладені цеглою, прикрашені дерев'яним різьбленням, керамічними кахлями, вазами, ліпниною. До кращих споруд, які ще збереглися до наших днів, можна віднести двоповерховий будинок купця Московченка, у якому колись містився "Юніон-банк", а нині – це школа мистецтв на Київській вулиці, головний будинок у садибі відомих українських меценатів Тарновських на Соборній вулиці, фасад театру Бродського (міський Будинок культури) на Переяславській, готель Лапшука (жіноча консультація) на розі Київської і Земської, особняк Будики (радіовузол) на Київській, палац Шкуратових (школа №4) і приватна гімназія Т. Федоренко (гуртожиток допоміжної школи на Садовій).

Досить цікавими, загалом унікальними є архітектурні ансамблі заїжджого двору Густинського монастиря з Пантелеймонівською церквою, готелем для ченців і притулком для бідних на розі вулиць Київської та Михайлівської, будівлі тютюнової фабрики "Риболов" та будинок і льохи винної монополії на перехресті вулиць Київської та Підвальної, а також комплекс будівель земської лікарні (центральна міська лікарня) на Київській вулиці.

На зміну класицизму, наприкінці 19 – на початку 20 століть у європейській архітектурі запанував стиль модерн. У Прилуках збереглися лише три пам'ятки, побудовані у цьому стилі, але трактовані дещо стримано й самобутньо. Це – невеликий садибний будинок Льодіна на Лапинцях (вул. Густинська), будинок-особняк купця Косицького, в якому містився Російсько-Азійський банк, а нині міститься ресторан "Удай" і магазини на Київській вулиці. Найкраще зберігся модерновий особняк колишнього міського голови купця Кисловського

(міський відділ земельних ресурсів) на центральній вулиці, але й він утратив оригінальний парковий фасад із сходами.

Однією з найпомітніших споруд у панорамі старовинного міста є колишній Стрітенський мурований собор на Галаганівській вулиці, побудований 1889. У нашій місцевості це досить рідкісна споруда, за типом – тринефна базиліка з трьома куполами (не збереглися) над головним входом. З 1930 року в храмі розмістився краєзнавчий музей, заснований в 1919 році. Колись музей мав велику і надзвичайно цінну художню колекцію, яка складалася із шедеврів українського та західноєвропейського мистецтва 17-19 століття. Основою колекції була велика музейна збірка графів Ламсдорф-Галаганів із Сокиринського палацу, яку доповнювали твори мистецтва, зібрані відомим українським ученим В. І. Масловим із старовинних поміщицьких садиб Прилуччини в 1920-х роках. У першій половині 19 століття стали широко відомі імена двох уродженців Прилук педагогів і письменників Антонського-Прокоповича та Білецького-Носенка. Професор Антон Антонович Антонський-Прокопович (1762-1848) видатний український педагог, випускник знаменитої Київської Академії, ректор Московського університету, автор 26 томів наукових праць. Павло Павлович Білецький-Носенко (1774-1856) – людина феноменальних знань з усіх галузей науки, талановитий педагог, письменник, філолог, етнограф, фольклорист, художник, автор одного з найперших українських словників, повістей, романів, поем, байок, наукових досліджень і розвідок. З Прилуками пов'язані імена двох перших почесних громадян міста – Галагана й Скоропадського. Григорій Павлович Галаган (1819-1888) видатний діяч української культури, меценат, громадський і державний діяч, засновник одного з найвідоміших учбових закладів України – Колегії Павла Галагана. Іван Михайлович Скоропадський (1804-1887) український меценат засновник всесвітньо-відомого Тростянецького дендрологічного парку. З Прилуками тісно пов'язане життя й творчість видатних українців Тараса Шевченка, Панаса Мирного, Остапа Вересая. Прилуки славні народними майстрами, співцями, музикантами.

Місто Прилуки було важливим центром влади Української Народної Республіки, яка мала постійну загрозу з боку комуністичної Росії. Починаючи з 1918 року, влада у місті кілька разів переходить із рук в руки. Відповідно до закону про новий адміністративний поділ України, який ухвалила Мала Рада 6 березня 1918 року, Прилуки ставали центром землі під назвою Переяславщина. Остаточна комуністична окупація встановлена у 1920 році.

З 1932 року Прилуки стало містом обласного підпорядкування Чернігівської області. Страшних втрат зазнали Прилуки за роки Голодомору 1932-1933 років, у цей період у місті діє магазин «Торгсин». 1941-1943 рр. - два роки нацистської окупації. У місті діяло гетто. У 1953 році майже вся музейна збірка забрана з Прилук до Чернігова і нині знаходиться в трьох чернігівських музеях.

На кінці 80-х років ХХ ст. у місті починаються відроджуватися українські політичні організації: діє відділення партії Рух, товариство ім. Тараса Шевченка. На Всеукраїнському референдумі 1 грудня 1991 р. 42746 осіб з 45611 сказали «так» незалежності України.

Отже, бурхливі хвилі історії, починаючи з набігів половців, татаро-монгольської навали, неодноразових зазіхань литовських феодалів, турецького султанату, польського панства, а також в періоди русифікації Російською імперією та руйнівної «радянської доби», окупація фашистських загарбників, не оминули цей благодатний край, сповнений героїчними подвигами багатьох поколінь українців. Оцінку впливу повномасштабного вторгнення РФ в Україну на демографію та стан і функціонування об'єктів, що забезпечують надання соціальних, гуманітарних та інших послуг в Прилуцькій міській територіальній громаді ще належить детально зробити в майбутньому. Багато важливої роботи потрібно буде зробити після завершення воєнних дій та виконання планів відновлення, здійснення заходів і реалізації проєктів відбудови території, інфраструктури, економіки громади.

З метою збереження історичної спадщини в перші роки Незалежності, місто Прилуки внесене до старожитніх міст України, що мають пам'ятки історії, архітектури, археології. У 1995 році Прилуки увійшли до Ліги історичних міст України. На території Прилук розміщені унікальні археологічні, архітектурні та меморіальні пам'ятки історії і культури національного та місцевого значення.

Серед археологічних пам'яток, які збереглися до наших днів, унікальними і найвідомішими є: Городище літописного міста Прилуки, XI-XII ст. (територія Валу),

слов'янське поселення і могильник, 2 тис. років до н.е. (пров. Опанасівський), поселення черняхівської культури, III-IV ст. н.е. (вул. Івана Скоропадського). В місті збереглися історичні будівлі, які вражають своєю архітектурою і неповторністю, культові споруди XVIII–XXI ст. Найвідомішими є: перша у місті кам'яна споруда – Полкова скарбниця, 1714 р., що отримала назву арсенал Галагана (вул. Галаганівська, 25А). Привертає до себе увагу і спланована центральна частина міста, план забудови якої був затверджений ще в XIX ст. Зокрема, в центральній частині міста Прилуки знаходиться історична зона, де збудовані Спасо-Преображенський собор (1720 р.), Миколаївська церква з дзвіницею (1720 р.), Собор Різдва Пресвятої Богородиці (1816 р.), Стрітенська церква (1898 р.), чотириметрова скульптура Володимира Мономаха (1994 р.).

На території міста переважають культові споруди XVIII-XXI ст., пам'ятники та пам'ятні споруди, меморіальні дошки видатним діячам міста Прилуки та визначним подіям.

Таблиця 1. Об'єкти культурної спадщини та історичні пам'ятки архітектури на території Прилуцької міської територіальної громади.

Найменування об'єкта	Датування	Місцезнаходження
Пам'ятки архітектури національного значення		
Миколаївська церква (мур.)	1708 р. (1720 р.)	вул. Галаганівська, 14
Церква Різдва Богородиці (мур.)	1806 р.	вул. Галаганівська, 16
Полкова скарбниця (мур.)	1708 р.	вул. Галаганівська, 25А
Спасо-Преображенський собор (мур.)	1705-1720 рр.	вул. Шевченка, 1
Пам'ятки архітектури місцевого значення		
Іванівська церква	1865 р.	вул. Іванівська, 66-68

Серед пам'яток архітектури національного значення в м. Прилуки внесено до реєстру 4 будівлі та 1 будівля місцевого значення. Також збереглися значні об'єкти архітектури та містобудування, які пропонується занести до Переліку об'єктів культурної спадщини міста. Загальна кількість значних об'єктів архітектури та містобудування, які пропонується занести до переліку об'єктів культурної спадщини Прилуцької територіальної громади, становить: будівель - 42, комплексів - 15. (Додаток А). Всі вони захоплюють своєю архітектурою і неповторністю. Серед них:

- Будівля дитячої музичної школи ім. Л. М. Ревуцького, колишня єврейська синагога, пам'ятка архітектури кінця XIX ст. (вул. Земська, 11).
- Будівля Прилуцького краєзнавчого музею ім. В. І. Маслова, особняк міського голови М. І. Кисловського, пам'ятка архітектури кінця XIX ст. (вул. Київська, 277).
- Будівля ресторану «Удай», колишній особняк купця Косицького, до 1917 року – Російсько-Азіатський банк (вул. Київська, 172).
- Будівля школи мистецтв, колишній будинок купця Московченка, пам'ятка архітектури II половини XIX ст. (вул. Київська, 176).
- Будівля Прилуцького агротехнічного коледжу, побудована в кінці 50-х років XX ст. (вул. Київська, 178).
- Будівля гімназії № 1 імені Георгія Вороного, колишній садибний будинок І. М. Скоропадського, пам'ятка архітектури першої половини XIX ст., з 1874 року чоловіча гімназія (вул. Київська, 190).
- Будівля комунального підприємства «Телекомпанія «Прилуки», колишній флігель у садибі Скоропадських, пам'ятка архітектури кінця XVIII ст. (вул. Київська, 190-А).
- Будівля фізіотерапевтичного відділення КНП «Прилуцька центральна міська лікарня», колишній будинок адвоката Кисловського, пам'ятка архітектури XIX ст. (вул. Земська, 13).
- Будівля міської ради, колишній будинок міщанина Золотарьова, пам'ятка архітектури другої половини XIX ст. (вул. Незалежності, 82).
- Будівля міського Будинку культури, колишній театр, пам'ятка архітектури кінця XIX - початку XX ст. (вул. Переяславська, 28).
- Будівля, яка перебуває у користуванні Прилуцького відділу поліції Головного управління Національної поліції в Чернігівській області та Управління захисту економіки в Чернігівській області Департаменту захисту економіки Національної поліції України, колишній будинок В. В. Тарновського, пам'ятка архітектури кінця XIX ст. (вул. Соборна, 31).

- Будівля колишньої школи №4, колишній будинок статського радника В.П.Шкуратова, початок XX ст. (вул. Садова, 16).
- Будівля ТОВ «Аір-Поліграф», колишній будинок С. П. Шкуратова, пізніше учительська семінарія, пам'ятка архітектури другої половини XIX ст. (вул. Котляревського, 68).
- Будівля Прилуцької філії МАУП, колишня жіноча гімназія Таїсії Федоренко, пам'ятка архітектури початку XX ст. (вул. Садова, 52).
- Будівля ЗАТ «Вербена», колишній будинок купців Кислих з домашньою церквою, пам'ятка архітектури XIX ст. (вул. Вокзальна, 35).
- Будівля Центру творчості дітей та юнацтва, колишній Будинок культури заводу «Будмаш», пам'ятка архітектури середини XX ст. (вул. В'ячеслава Чорновола, 80).
- Будівля Прилуцького професійного ліцею, колишня винна монополія, друга половина XIX ст. (вул. Київська, 337).
- Садиба родини Яковченків, у якій народився народний артист Микола Федорович Яковченко, пам'ятка архітектури кінця XIX ст. (вул. Котляревського, 74, 78).
- Садиба вченого-психолога, професора О. М. Щербини, пам'ятка архітектури середини XIX ст. (вул. Героїв Чорнобиля, 55).
- Садиба письменниці Любові Забашти (вул. Перемоги, 91).
- Будинок, у якому працював видатний український композитор Л.М.Ревуцький (Привокзальна площа, колишнє приміщення амбулаторії станції Прилуки).
- Будівля Центру науково-технічної творчості молоді, колишній флігель жіночої гімназії, середини XIX ст. (вул. Галаганівська, 12).
- Будівля колишньої міської бані, колишнє приміщення народного училища, кінець XIX - початок XX ст., (вул. Гоголя, 49).
- Будівля жіночої консультації, колишній готель Лапшука, друга пол. XIX ст. (вул. Земська, 7).
- Будівля міського БТІ, колишній особняк середини XIX ст. (вул. Земська, 4).
- Будівля колишньої редакції міськрайонного радіо, колишній будинок лікаря-міщанина Будики, друга половина XIX ст. (вул. Київська, 257).
- Будівля старої міської лікарні, колишня земська лікарня з будинком лікаря С.Ждановича, початок XX ст. (вул. Київська, 56).
- Будинок кінця XIX ст. (вул. Перемоги, 77).
- Особняк другої половини XIX ст. (вул. Миколи Леонтовича, 83).
- Будівля центральної районної бібліотеки, колишній особняк вчителя Котляренко кінець XIX ст. (вул. Соборна, 35).
- Особняк міщанський з льохом, побудований у другій половині XIX ст. (вул.Шарапівська, 50).
- Будівля колишнього заводу продовольчих товарів, колишня міська аптека, кінець XIX ст. (вул. Київська, 265).
- Будинок Михайла та Якова Сірих, поч. XX ст. Нині один із корпусів медучилища (вул. Київська, 243)
- Будинок Фріда, середина XIX ст. нині житловий будинок (вул. Переяславська, 2).
- Будинок колишнього казначейства, в якому в 1865-1867 рр. працював П. Мирний (вул. Київська, 226).

На території міста є культові споруди XVIII - XXI ст.:

- Спасо-Преображенський собор (вул. Галаганівська, 29) - кам'яна п'ятибанна церква в стилі українського бароко, побудована у 1710-1720 роках на кошти прилуцького полковника Гната Галагана. Прах засновника знаходиться у правій апсиді церкви. З 1781 по 1817 роки церква діяла як соборна, потім, з 1930 року – парафіяльна. У 1991 році церква знову була освячена соборною і прийняла перших віруючих;
- Миколаївська церква із дзвіницею (вул. Галаганівська, 16А) - побудована у 1720 році на кошти прилуцького полковника Гната Галагана як дзвіниця до Спасо-Преображенського собору. Споруда в стилі бароко, декор з класичними мотивами. У 1930 році закрита. У 1988 році в ній було відкрито художній відділ Прилуцького краєзнавчого музею ім.В.І.Маслова. У 1992 році передана віруючим;
- Собор Різдва Пресвятої Богородиці (вул. Галаганівська, 14) - побудований у 1806-1815 рр. (освячений у 1817 році). Собор споруджено у формах зрілого класицизму. Після закриття, на початку 1920-х років, в ньому розмістився архів. У 2004 році переданий віруючим української православної церкви Київського патріархату;

- Свято-Стрітенський собор (вул. Галаганівська, 39) - побудована у 1889 році. Кам'яна, за типом – тринефна базиліка. Церква закрита у 1929 році. У 1930 році в ній розмістився Окружний краєзнавчий музей. У 1941 році церква відкрита для віруючих, у 1960 роках знову передана під музей. У 2007 році передана Густинському монастирю;
- Миколаївська церква (вул. Шкільна, 1) - кам'яна церква побудована в 1856 році на честь Святителя і Чудотворця Миколая. Нині церква діюча;
- Трьохсвятительська церква (вул. Героїв Чорнобиля, 32) - названа в ім'я трьох Святих: Василя Великого, Григорія Богослова та Іоанна Златоуста. В сучасному вигляді церква була побудована у 1879 році. Церква діюча;
- Пантелеймонівська церква на подвір'ї колишнього заїжджого двору Густинського монастиря (вул. Київська, 361) - початок ХХ століття;
- Іванівська церква (вул. Іванівська, 11) - урочисте відкриття церкви відбулося 28 серпня 1865 року. П'ятибанна церква і триярусна дзвіниця стояли окремо, а в 1910 році їх об'єднали прибудовою, що дало змогу майже вдвічі збільшити площу споруди. В 1930 році церкву було закрито. До 1993 року в споруді розміщувались військові склади, рукавична фабрика, пожежна станція та інші об'єкти. В 1993 році церква передана віруючим. Церква діюча;
- Єврейська синагога (вул. Садова, 34) побудована в 1861 р. Після війни і до 1994 р. – кінотеатр;
- Капличка святителя Іоасафа Єпископа Белгородського (вул. Сорочинська) – освячена 17 вересня 2013 року;
- Храм Ікони Божої Матері «Цілителька» – освячений 25 жовтня 2013 року, (вул. Київська, територія КНП «Прилуцька центральна міська лікарня»).

Пишаються Прилуки і пам'ятними спорудами, які прикрашають вулиці і площі. Серед них:

- Пам'ятник «Літописець», присвячений князю Володимирі Мономаху, відкритий на честь 900-річчя міста Прилуки, у 1992 році (історична частина міста).
- Погруддя Т.Г.Шевченка (вул. Київська, 288), встановлене у 1961 році.
- Погруддя Т.Г.Шевченка (вул. Миколаївська, 107, територія ліцею №7), встановлене у 1961 році.
- Погруддя Т.Г.Шевченка (вул. Київська, 178) відкрите у 1963 році по вулиці Пирятинській, у 2012 році перенесене на територію Прилуцького агротехнічного коледжу.
- Пам'ятний знак «Жертвам фашизму», відкритий у 1978 році (вул. Київська, 232).
- Пам'ятник воїнам, загиблим в Афганістані, відкритий у 1995 році (паркова зона міста).
- Пам'ятник жертвам Чорнобиля, відкритий у 1996 році (паркова зона міста).
- Пам'ятник Т.Г.Шевченку, встановлений у вересні 2007 року (ріг вулиць Київської та Незалежності).
- Пам'ятник народному артисту України Миколі Федоровичу Яковченку, встановлений у травні 2008 року біля міського Будинку культури на Театральній площі.
- Пам'ятний знак Святій Трійці, встановлений у 2010 році (Соборна площа).
- Пам'ятник святителю Іоасафу, єпископу Белгородському, Прилуцькому чудотворцю, встановлений у 2011 році (площа Іоасафа Белгородського).
- Пам'ятник письменниці, поетесі Любові Забашті, встановлений у 2011 році (по вул. Київській в напрямку від пам'ятника Т.Г.Шевченку до Центральної площі).
- Пам'ятник літературознавцю, фундатору колекції Прилуцького окружного музею Василю Івановичу Маслоу, встановлений біля краєзнавчого музею імені В.І.Маслова у 2012 році (вул. Київська, 277).
- Пам'ятний знак зі словами українського поета Т.Г.Шевченка (територія Миколаївської дзвіниці).
- Пам'ятний знак зі словами почесного громадянина м. Прилуки, мецената Ю.Коптева (територія паркової зони).
- Вірменський хрест «Хачкар», відкритий у 2011 році на Соборній площі.
- Пам'ятний знак переселенцям 1905 року (паркова зона, Центральна площа).
- Пам'ятний знак «Жертвам комуністичного режиму» (поблизу Собору Різдва Пресвятої Богородиці, вул. Галаганівська, 14).
- Пам'ятник на честь земляків, які загинули в зоні АТО та ООС, відкритий 16.04.2019 (розташований у парковій зоні біля Центральної площі).

- Пам'ятний знак жертвам геноциду українського народу в роки Голодоморів ХХ століття. Автор - Віктор Шуст.

Меморіальні дошки в пам'ять про видатних діячів міста:

- Меморіальна дошка краєзнавцю Георгію Федоровичу Гайдаю (вул. Київська, 174).
- Меморіальна дошка воїнам-інтернаціоналістам В.О. Малооголовому, О.В. Черепу, М.І. Варенику на будівлі ЗОШ І-ІІІ ступенів №10, де вони навчалися (вул. Київська, 375).
- Меморіальна дошка українській поетесі Любові Василівні Забашті на будинку, де вона народилася і жила (вул. Перемоги, 91).
- Меморіальна дошка воїнам-інтернаціоналістам О.А.Нечунаєву, В.І.Руденку (вул. Вокзальна, 22).
- Меморіальна дошка українському актору, народному артисту УРСР Миколі Федоровичу Яковченку (вул. Котляревського, 78).
- Меморіальна дошка на будинку, де народився і жив вчений-психолог Олександр Мусійович Щербина (1874-1934 рр.) (вул. Героїв Чорнобиля, 55).
- Меморіальна дошка Г.І. Карамзіну, В.І. Маслову та С.І. Маслову (вул. Європейська, 90/3). Відкрита 16 червня 2015 року.
- Меморіальна дошка українському художнику-графіку, живописцю, члену-кореспонденту Національної академії мистецтв України, заслуженому художнику України, лауреату Національної премії України ім. Тараса Шевченка Олександрові Івановичу Івахненку (вул. Земська, 11). Відкрита у вересні 2015 року.
- Меморіальна дошка поетесі Шульзі Олені Василівні (вул. Київська, 144). Відкрита у вересні 2005 року.
- Меморіальна дошка Шовкуну Сергію Гордійовичу (3 провулок Дослідний). Відкрита 20 березня 2013 року.
- Меморіальна дошка Самокишу Анатолію Івановичу (вул. Європейська, 117).
- Меморіальна дошка С.П. Деркачу майору військової частини А-1815, який загинув під час АТО (будівля ЗОШ І-ІІІ ступенів №12, будівля медичного училища). Відкрита 24 серпня 2014 року.
- Меморіальна дошка В.А. Бойку командира мінометного розрахунку І окремої танкової бригади, який загинув під час АТО (будівля ЗОШ І-ІІІ ступенів №3). Відкрита 28 травня 2015 року.
- Меморіальна дошка С.В. Джевазі командира мінометного батальйону спецпризначення НГУ «Донбас», який загинув під час проведення АТО (вул. Ветеранська, 2). Відкрита 18 вересня 2015 року.
- Меморіальна дошка В.І. Лавренчуку старшому навіднику мінометної батареї І окремої танкової бригади, який загинув під час проведення АТО (вул. Київська, 178). Відкрита 31 березня 2015 року.
- Меморіальна дошка О.В. Санику солдату, командира бойової машини-командира відділення 72-ї окремої механізованої бригади, який загинув під час проведення АТО (вул. Київська, 178). Відкрита 27 червня 2017 року.
- Меморіальна дошка В.О. Маслову старшому солдату, розвіднику розвідувальної роти 3-го батальйону 25-ї окремої повітряно-десантної бригади (вул. Вокзальна, 22). Відкрита 13 квітня 2018 року.
- Меморіальна дошка В.І. Єгорову сержанту, командира розвідувального відділення розвідувального взводу 57-ї окремої мотопіхотної бригади, який загинув під час проведення АТО (вул. Перемоги, 170). Відкрита 4 квітня 2018 року.
- Меморіальна дошка Президенту УНР в екзилі А. Лівичькому (вул. Київська, 190). Відкрита 5 квітня 2018 року.

Скульптури, які відкриті в рамках проведення Всеукраїнського скульптурного пленеру, в історичній частині міста у жовтні 2018 року:

- «Богиня родючості», автор Михайло Горловий.
- «Код життя», автор Олександр Михайлицький.
- «Пізнання», автор Костянтин Добрянський.
- «Сім'я», автор Дмитро Бур'ян.
- «Христос-виноградар», автор Іван Салевич.
- «Весна», автор Микола Білик.

- «Райське дерево», автор Юрій Багаліка.
- «Скажи мені правду, мій любий козаче», автор Леонід Козлов.
- «Трійця», автор Костянтин Синицький.
- «Десниця», автор Адріан Балог.

На території м. Прилуки знаходить ціла низка об'єктів археології. Це пам'ятки археології місцевого значення загальною кількістю будівель – 1, комплексів 4.

Таблиця 2. Об'єкти культурної спадщини та історичні пам'ятки археології на території Прилуцької міської територіальної громади.

Пам'ятки археології місцевого значення		
Найменування об'єкта	Датування	Місцезнаходження
Комплекс «Літописне місто Прилуки»	X-XIII, XIV-XIX ст. н. е.	В північній частині, на території міського парку, на ділянці правобережної тераси р. Удай
Комплекс «Городище літописного міста Прилуки»	X-XIII, XIV-XIX ст. н. е.	В північній частині міста, на території міського парку, на ділянці правобережної тераси р. Удай
Комплекс «Поселення (посад літописного міста Прилуки)»	XI-XIII, XIV-XIX ст. н. е.	В центрі міста, на захід, південь і схід від городища
Будівля «Курган»	II-I тис. до н. е.	На східній околиці міста, в р-ні перехрестя вул. Копилівської та Нафтовиків, в глибині лівобережної тераси р. Удай на природному підвищенні
Комплекс «Поселення «Ярок-1»	III-V, XI-XIII ст. н. е.	За пн-зх околицею міста біля залізничного мосту, на похилих мисах правобережного коридору території р. Удай, при гирлі струмка Ярок (права притока р. Удай); частково пошкоджене залізницею Прилуки-Бахмач

Також є щойно виявлені об'єкти археології, занесені до Переліку об'єктів культурної спадщини міста Прилуки, які пропонується занести до культурної спадщини (будівель – 1, комплексів – 11). У додатку А зазначені існуючі та щойно виявлені об'єкти історії місцевого значення, які пропонується занести до Переліку об'єктів культурної спадщини, серед яких історичні будівлі та споруди, меморіальні комплекси, меморіальні знаки, дошки та місця, а також поховання. Всього таких об'єктів історії: 39 будівель та 3 комплекси. Місто Прилуки багате на об'єкти і пам'ятки монументального мистецтва місцевого значення, яких налічується в загальній кількості - 18.

Громада має свою сучасну символіку, основу на стародавній. Герб Прилук – символ місцевого самоврядування міста Прилуки Чернігівської області, затверджений 1994 року рішенням 19 сесії міської ради 23 скликання. Опис: у синьому полі золота бичача голова зліва в праву сторону золотою кривою шаблею пронизана так, що кінець шаблі навскіс стирчить у правому вусі (рисунок 1).

З давних-давен головними атрибутами державності, самоврядування були і є прапори та герби. Найчастіше полотна демонстрували приналежність до певного роду чи відношення до певних земельних територій.

Прапори українських міст – це прийнята на місцевому рівні національна символіка. Сьогодні майже кожне місто України має свій варіант полотна. Прапор Прилук – це прямокутне шовкове полотнище зеленого кольору, співвідношення сторін 2 до 3, з двостороннім зображенням св. Георгія на білому коні, який лівою рукою вражає списом поверженого змія, а у правій тримає блакитний щит з золотою головою бика, пронизаного золотою шаблею, по кутах полотнища зображені крилаті голівки херувимів, по краю золотиста окантовка.

Прилуки – місто з величною тисячолітньою історією та глибокими традиціями. З літописних джерел наше відомий Прилук-город - фортеця Київської Русі з Диким Полем. Місто-фортеця часів Володимира Великого, з 988 року слугувало для захисту поселень по берегах річок Десни, Остра, Трубежу, Стугни, Сули та Удаю.

Рисунок 1. Герб та прапор Прилуцької міської територіальної громади.

Як бачимо, місто виконувало охоронну функцію держави Русі від ворогів. У бойових операціях важливо роль відігравав прапор, який скеровував військо, слугував орієнтиром. Він ставився на найпочеснішому місці, його охороняла почесна варта, під час боїв біля нього розгорялися найжорстокіші сутички воїнів, які захищали свою святиню. На прапорах розміщувалися стародавні символи, культові фігури, лики святих, девізи, пізніше - емблеми князівств і земель, герби міст.

З прийняттям хрещення Русі на полотнах прапорів часто з'являються образи Святих – покровителів, патронів. Покровителем війська, захисником усіх вірян Київської Русі був святий Георгій Переможець. Тож зображення Георгія на прапорі нашого міста пов'язане з глибоким шанування цього святого в Україні ще з часів київського князя Ярослава Мудрого, який прийняв при хрещенні його ім'я та з історією Прилук як міста-фортеці, міста-оборонця держави Русі від ворогів-кочівників.

Традиція утворення прапорів є досить поширеною в Україні. Архівні та музейні пам'ятки, різні письмові джерела свідчать про їх розмаїття. Однак є всі підстави вважати, що прапор Прилук міг зберегтися ще від часів заснування міста в складі Київської Русі. В пізніх джерелах маємо опис прапора міста Прилуки за А. Шафонським «Топографическое описание Черниговского наместничества» 1786 р.: «...знамя зеленое, штофное, в котором написан на одной стороне черною краскою Российский Государственный герб и около него в четырех углах херувимы, на другой стороне – Георгий на белом коне, левою рукою змея поражающий, а правою города Прилуки герб державший, около которого написано тако: копия места Прилуки. По углам написаны херувимы; по краях на обоих сторонах обведена кайма сусальным золотом; на древке копьа железное, вызолоченное».

Прапори були переважно яскравого кольору. Зелений колір у геральдиці традиційно символізує надію, радість, достаток, свободу, здоров'я. У полі й облямівці ототожнюється з луговою травою. Адже як відомо однією з версій походження назви нашого міста є саме його розташування у місцині, що знаходиться «при луках» зелених, розлогих, родючих та багатих. Найбільш поширеною серед українців була традиція створення прапорів у поселеннях, в яких було прийняте Магдебурзьке право, тобто їх жителі мали захищати своє місто зі зброєю.

З приходом окупаційної влади більшовиків прапор м. Прилуки був змінений. Відновлений він у Незалежній Україні в 1994 році.

Поширеною версією визнано, що герб є частиною герба дружини власника Прилук князя Михайла Вишневецького Раїни Могилянки, яка, будучи донькою Молдавського господаря Ієремії Могили, використовувала як власний герб, символ молдавського князівства із головою бика. Згідно з іншою версією, герб міста походить від шляхетського роду «Помян». Можливо, намісник князя Михайла Вишневецького у місті мав такий герб і скріплював ним міські документи. З часом зображення печатки стало трактуватися як міський герб.

Перше зображення герба Прилук знаходиться на міській печатці. Печатка 1685 р. кругла, діаметром 30 мм, у центрі — зображення голови бика, яку перетинає меч.

Меч незвичайний, на його лезі бачимо спеціальне перехрестя для зламу холодної зброї. Подібна зброя була поширена у XV–XVI ст. серед ландскнехтів і у XVII ст. на Лівобережжі не вживалась. Очевидно, це архаїчне зображення меча перейшло з печатки XVI ст., таким чином у першій модифікації герба голову бика перетинав меч. Справа наліво по колу іде напис: «+ копія міста прилуки». Печатка 1730 р., кругла, діаметр 36 мм, у центрі — зображення голови бика, яку перетинає шабля; по колу іде напис: «копія міста прилуки». Зовнішнє коло прикрашене широким бордюром зі стилізованого рослинного орнаменту. Як бачимо, тут вперше з'являється шабля, яка остаточно була закріплена у гербі міста імператорським указом 1782 р.

Висновки:

- 1. Прилуки – тисячолітнє місто багате історією, а культурна спадщина – це велика кількість об'єктів історії, архітектури, археології на території, писемних джерел і ін., що могло б, в майбутньому, сприяти розвитку різних видів туризму (історичного, краєзнавчого, релігійного, та ін.).*
- 2. Величезну цінність Прилуцької міської територіальної громади представляє значна кількість історичних постатей та особистостей, які зробили неоцінений внесок в розвиток української культури. Різноманітна спадщина архітектурних пам'яток є підтвердженням, що місто пройшло крізь віки як невіддільна частина української культури, національної пам'яті та історії.*
- 3. Значна кількість пам'яток та об'єктів історико-культурної спадщини потребують додаткового дослідження й внесення в перелік культурної спадщини місцевого та національного рівня.*
- 4. Прилуцька територіальна громада має свій герб та прапор, розроблені на основі стародавньої символіки, що дійшла до нас крізь тисячоліття. Можна припустити, що зображення основи герба міста не повністю відповідає вимогам європейської геральдики та містить елементи, що з'явилися під впливом періоду перебування міста в складі російської імперії.*
- 5. Логотип територіальної громади – відсутній. Брендуння міста не здійснювалося.*

II. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ГЕОГРАФІЧНЕ РОЗТАШУВАННЯ ГРОМАДИ**Розташування та адміністративно-територіальна характеристика громади.**

Місто Прилуки розташоване на півночі України, в межах Чернігівської області, в південній частині регіону. Населений пункт розміщений на обох берегах річки Удай. Прилуки є адміністративним центром територіальної громади, яка складається з одного міського поселення. Територія громади збігається з кордонами міста, а площа та конфігурація кордонів Прилуцької міської територіальної громади не змінилася внаслідок адміністративно-територіальних трансформацій і реформи місцевого самоврядування. Внаслідок процесу децентралізації до Прилуцької міської територіальної громади не приєднано інших громад, населених пунктів чи сільських територій. До складу територіальної громади входить єдиний населений пункт - місто Прилуки. Територія міста складає площу 42,75 км² (0,13% від площі території Чернігівської області). Прилуцька міська територіальна громада має найменшу площу серед 57 територіальних громад Чернігівської області. Склад земельного фонду територіальної громади такий: земель державної та комунальної власності 3484,1 га (82%), земель приватної власності 791,1 га (18%). Від Прилук до обласного центру м. Чернігова 156 км. автошляхом Чернігів – Ніжин – Прилуки. Відстань до столиці м. Київ становить 149 км. До кордону з РФ від Прилук близько 240 км.

Рисунок 2. Розташування Прилуцької міської територіальної громади на карті України.

Отже, Прилуцька міська територіальна громада відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України № 721-р «Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Чернігівської області» не зазнала територіальних та адміністративних змін. Проте, місто Прилуки стало адміністративним центром новоствореного укрупненого Прилуцького району Чернігівської області.

Чернігівська область.

Географічно Чернігівська область розташована на півночі України, на лівому березі Дніпра, у межах Поліської низовини та лісостеповій зоні Придніпровської низовини. Лісами вкрито 20 % території. Територією області протікає 1200 річок загальною довжиною близько 8,5 тис. км. Найбільші річки — Дніпро, Десна з притоками Сейм, Остер, Снов, Убідь, на півдні

— Удай. Клімат помірно континентальний. Середньорічні температури: січня -7°C , липня $+19^{\circ}\text{C}$. Середньорічна кількість опадів 550—660 мм.

Рисунок 3. Розташування Чернігівської області на карті України.

На Чернігівщині зосереджений значний туристичний та рекреаційний потенціал. Сприятливі кліматичні умови, різноманітна флора і фауна, наявність 610 природних заповідних об'єктів роблять територію регіону привабливою для відпочинку. В області є 13 санаторіїв і будинків відпочинку, численні профілакторії, бази відпочинку, дитячі табори, пляжі, лісопарки. Область межує на заході з Київською, на сході — з Сумською, на півдні — з Полтавською областями України і займає площу 31,87 тис. км², що становить близько 5 % території України.

Територія Чернігівщини, за площею, посідає третє місце серед інших областей України. Протяжність території з півночі на південь 220 км, а із заходу на схід 180 км. Чернігівська область складається з 5 районів, 57 територіальних громад, 16 міст, 29 селищ, 1483 сільських населених пунктів. Найбільші міста: Ніжин, Прилуки, Чернігів.

Під час російського вторгнення майже вся область була захоплена російськими загарбниками. Попри це Чернігів, Ніжин, Прилуки та ще кілька міст тримали оборону і не були взяті. З квітня 2022 року значна частина області аж до Чернігова була звільнена від окупантів. До 6 квітня окупанти покинули область повністю.

За даними на 1 січня 2022 року в області проживало наявного населення 960 тис. осіб (23-тє місце серед регіонів України, менше населення лише в Кіровоградській і Чернівецькій областях). Чисельність наявного населення в області за останні 50 років скоротилося більше, ніж на третину. Щільність населення — 30 осіб/км². Кількість міського населення майже вдвічі перевищує сільське. За національним складом переважають українці — 94%, а 89% населення україномовні. За кількістю населення Прилуцький район займає 3 місце серед 5 районів Чернігівщини (таблиця 3).

В результаті змін на субрегіональному рівні, з 2020 року, місто Прилуки продовжує функціонувати як районний центр Чернігівської області, але вже зі збільшеною територією району та новим його адміністративним і територіальним складом. Завдяки таким змінам,

Умовні позначення

- Межа області
- Межі територіальних громад

Загалом в 2020 році у Чернігівській області створено 5 нових районів: Чернігівський, Ніжинський, Корюківський, Новгород-Сіверський та Прилуцький (рисунк 4). До складу нового Прилуцького району увійшли 5 реорганізованих районів, а саме: Прилуцький, Варвинський, Срібнянський, Талалаївський, Ічнянський.

Прилуцький район - адміністративний район Чернігівської області, утворений з адміністративним центром у м. Прилуки постановою Верховної Ради України «Про утворення та ліквідацію районів» від 17 липня 2020 року №807-ІХ. Район знаходиться в південній частині регіону, межуючи з Полтавською, Київською та Сумською областями, а також

Ніжинським районом Чернігівської області, Лубенським та Миргородським районами Полтавської області, Роменським та Конотопськими районами Сумської області, Броварським та Бориспільськими районами Київської області.

Таблиця 3. Порівняльна характеристика районів у Чернігівській області.

Назва району	Населення, тис. осіб	Площа, тис. км.2	Кількість тергромад	Кількість населених пунктів	Кількість міст
Чернігівський	445	10,3	20	472	3
Прилуцький	152	5,2	11	279	2
Ніжинський	215	7,2	17	318	6
Корюківський	86	4,6	5	218	3
Новгород-Сіверський	62	4,6	4	222	2

Площа Прилуцького району становить 5,2 тис. км. кв. Частка площі району у загальній площі області становить близько 16% (таблиця. 3). Сформований відносно далеко від обласного центру, район має 279 населених пунктів, щільність населення – 34 осіб/км². На території району проживає 152,5 тис. осіб. З них ВПО – 7119 осіб. В т. ч. міське – 93297 осіб, з них ВПО – 5058 осіб, сільське – 59245 осіб, з них ВПО – 2061 особа. Близько 15% населення Чернігівщини, при чому, майже 35% населення району є мешканцями міста Прилуки.

Чернігівська область

Назва	Населення (тис.осіб)
Корюківський	91.7
Ніжинський	228.7
Новгород-Сіверський	66.4
Прилуцький	158.2
Чернігівський	460.9

Умовні позначення

- Межі проектних районів
- Центри проектних районів
- Межі тергромад, затверджених КМУ

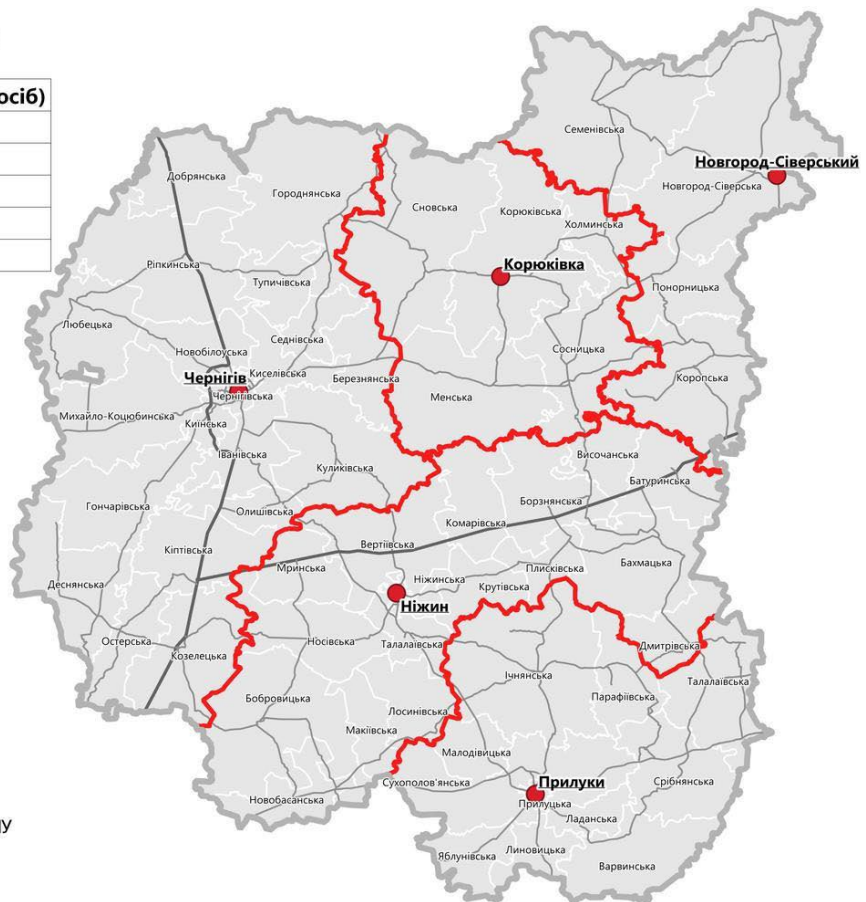

Рисунок 5. Адміністративні райони Чернігівської області та порівняння їх кількості населення на момент створення.

На території Прилуцького району утворено 11 територіальних громад, з них 2 міські (Прилуцька, Ічнянська), та 7 селищні (Варвинська, Ладанська, Линовицька, Малодівицька, Парафіївська, Срібнянська, Талалаївська), 2 сільські (Сухополов'янська і Яблунівська).

КАРТА - СХЕМА

АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

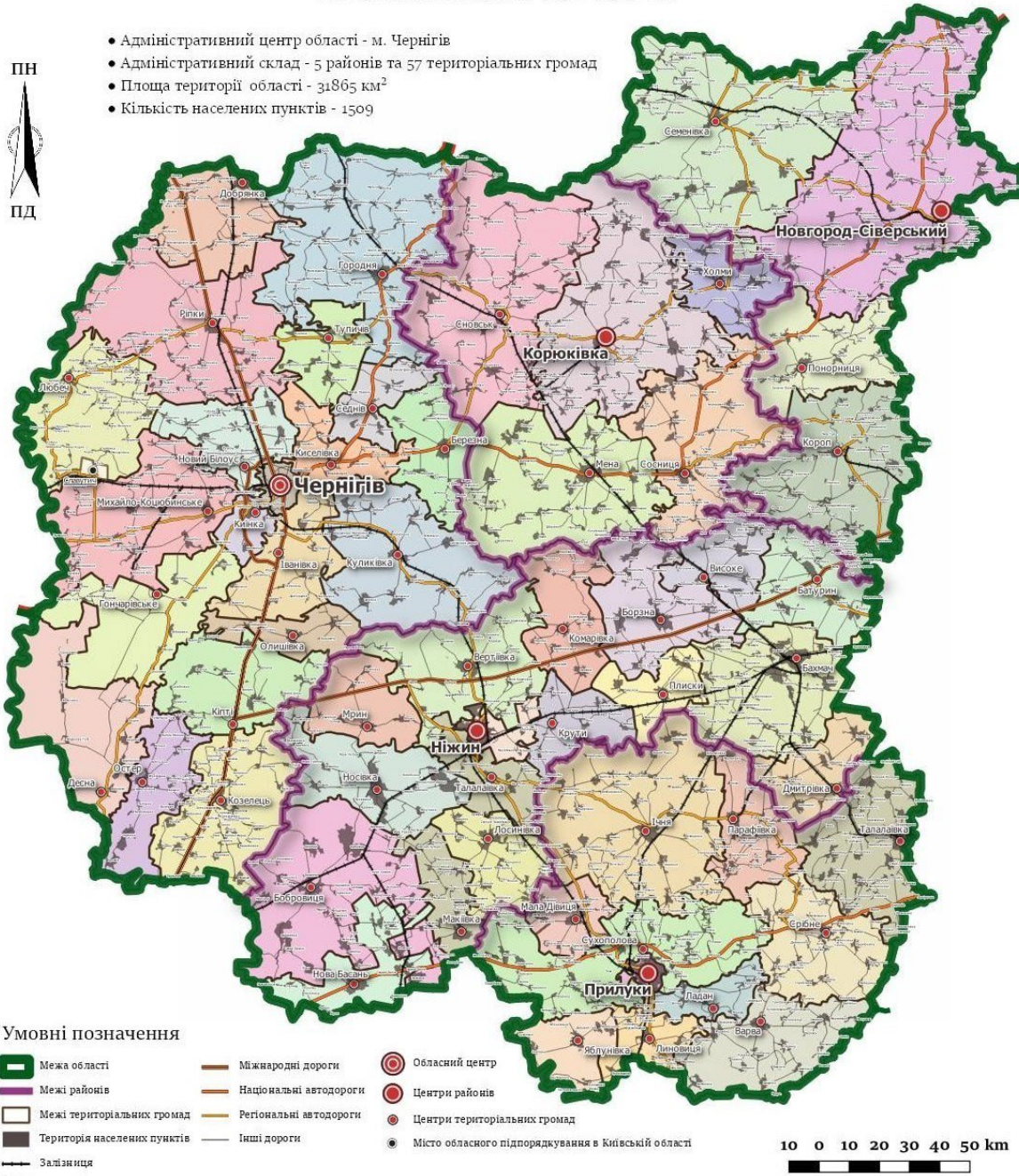

Рисунок 6. Адміністративно-територіальний устрій Чернігівської області.

Прилуцький район представлений потужним агропромисловим сектором, розвинутою харчовою промисловістю та хімічним виробництвом, машинобудуванням. Сільськогосподарські підприємства та фермерські господарства району спеціалізуються на вирощуванні зернових та технічних культур у рослинництві та молочно-м'ясному скотарстві, свинарстві, птахівництві в тваринництві. Добувна промисловість – видобуток нафти і газу. Харчова і переробна промисловість – галузі спеціалізації: переробка молока, м'яса, зерна, виробництво цукру піску, плодоовочевих консервів. Машинобудування представлене виробництвом машин та обладнання для пожежогасіння і спеціальних машин. Лісове господарство – лісозаготівля та деревообробка. Промисловий комплекс Прилуцького району

формують основні 26 підприємств. На території району налічується 58 сг-підприємств, а також 172 фермерських господарства.

АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ УСТРІЙ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ПРИЛУЦЬКИЙ РАЙОН

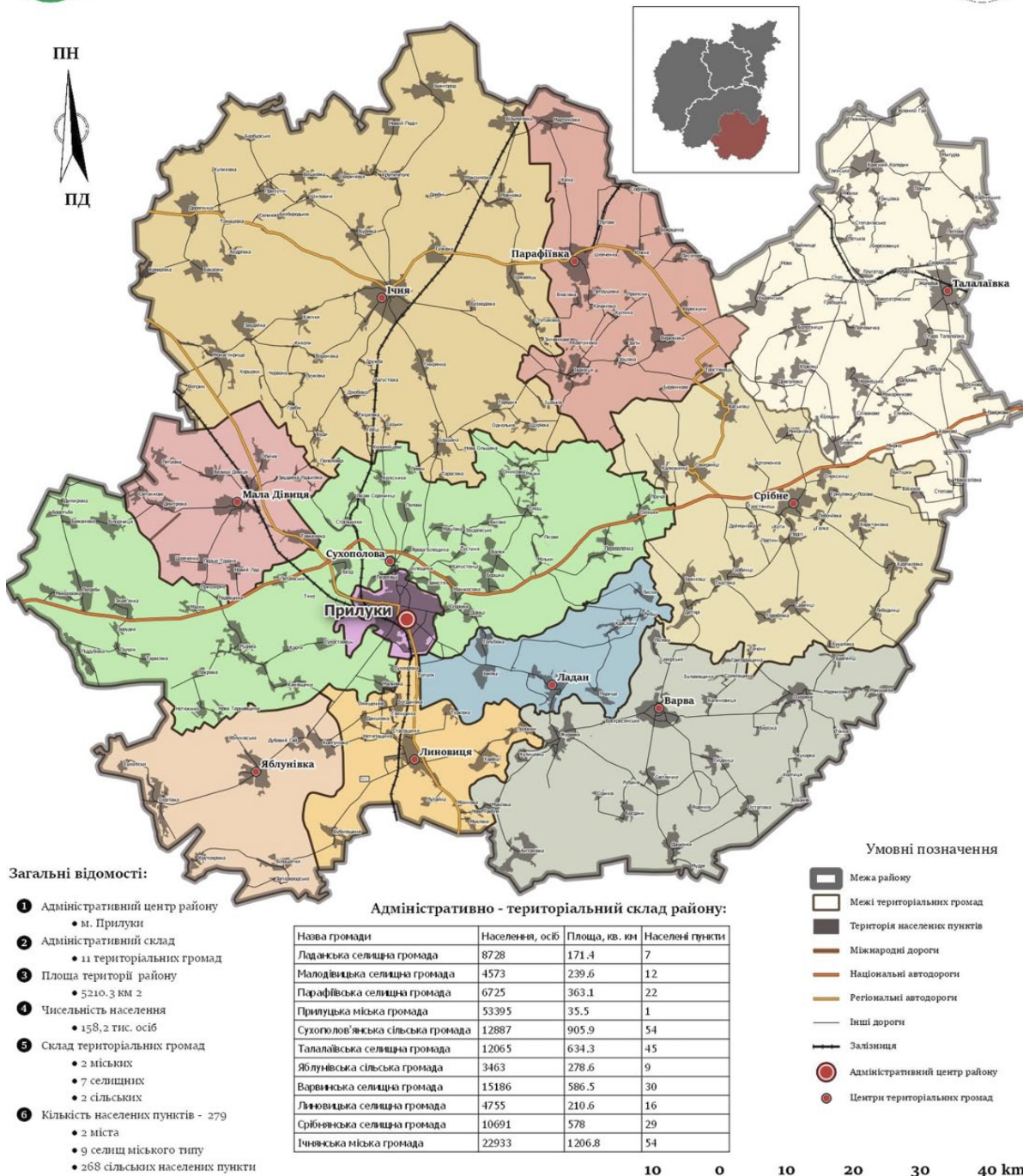

Рисунок 7. Картоschema Прилуцької міської територіальної громади Чернігівської області в межах Прилуцького району.

Прилуцька міська територіальна громада.

Прилуцька ТГ оточена з заходу, півночі та сходу територією Сухопільської сільської територіальної громади, а з півдня межує з Ладанською та Линовицькою сільськими територіальними громадами Прилуцького району Чернігівської області (рисунок 7.).

Згідно фізико-географічного районування місто Прилуки знаходиться у Лівобережно-Дніпровській лісостеповій фізико-географічній провінції, Придніпровській низовині, на

Полтавській рівнині. Рельєф нерівний, а територія являє собою слабо хвилясту рівнину з розвинутою мережею річкових долин, байраків і балок. В геоструктурному відношенні територія міста знаходиться на північно-західній частині Дніпровського грабена.

Місто Прилуки розташоване в унікальній ландшафтній місцевості, де українське Полісся переходить у лісостепову зону. Головна водна артерія — річка Удай. Вода Удаю і її приток використовується для господарських та виробничих потреб, відпочинку населення. Основна частина міста Прилуки розташована на правому березі річки Удай; на лівому — менша частина міста — мікрорайон Заудаївський.

У геоморфологічному відношенні район міста відноситься до середнього Дніпра. Велика його частина з округою розташована на IV мореній терасі р. Дніпра, частково, на пліоценовій терасі (південно-східній частині міста), у кордонах якого закладена долина р. Удай.

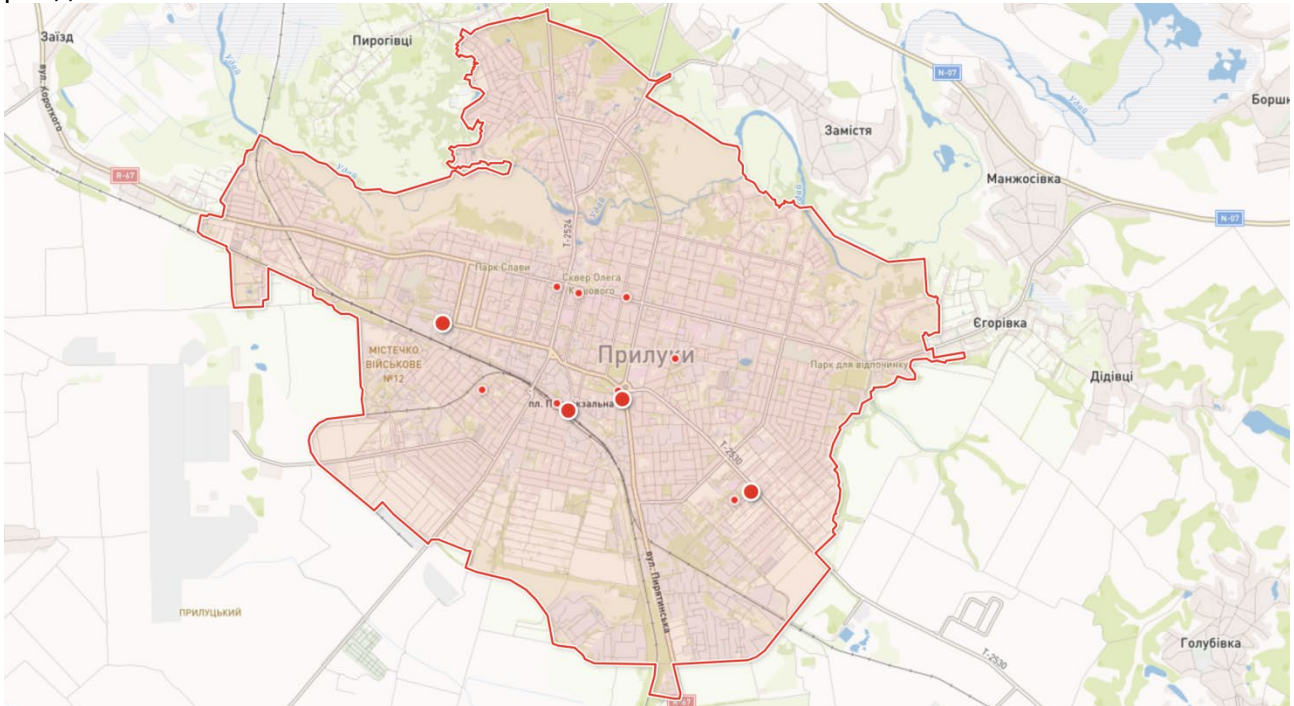

Рисунок 8.Схема міста Прилуки.

Місто Прилуки має зручне автомобільне та залізничне сполучення з іншими містами і регіонами України. Це потужний залізничний вузол. Автошляхи та залізниця дають змогу в радіусі 200 км дістатися до Києва, Сум, Черкас, Полтави, інших міст України. Функціонує залізнична станція «Прилуки» Південної залізниці. Відстань до обласного центру залізницею становить – 148 км. На відстані в межах до 100 км знаходяться такі міста: Ніжин (67 км), Яготин (87 км), Пирятин (43 км), Ромни (84 км), Лубни (90 км), Гребінка (61 км.), Лохвиця (83 км.).

Прилуки є беззаперечним соціальним, економічним, культурним, освітньо-науковим та інноваційним центром району та області, адже в місті та навколо нього сконцентрована значна кількість підприємницьких структур і виконує воно важливу роль транспортного вузла.

Площа Прилуцької громади Чернігівської області незначна і становить 0,8% від площі усього району та 0,13% площі всієї області.

Таблиця 4. Порівняльні характеристики кількості населення і площі Прилуцької міської територіальної громади та адміністративно-територіальних одиниць вищого рівня.

Адміністративна одиниця	Площа (тис. км ²)	Площа у % до загальної площі країни	Наявне населення тис. чол.	Населення у % до загального населення країни	Щільність населення чол./ км ²
м. Прилуки	0,042	0,007	53,5	0,14	1274

Довідково:					
Прилуцький район	5,22	0,86	152,5	0,41	34
Чернігівська область	31,9	5,28	968	2,6	30
Україна	603,7	100	37441	100	65

Станом на початок 2022 року на території Прилуцької міської територіальної громади проживало 51250 осіб. Населення Прилуцької громади на початок 2024 року збільшилося за рахунок ВПО і становило 53520 тис. осіб¹ (близько 35% населення Прилуцького району, 5% населення Чернігівської області).

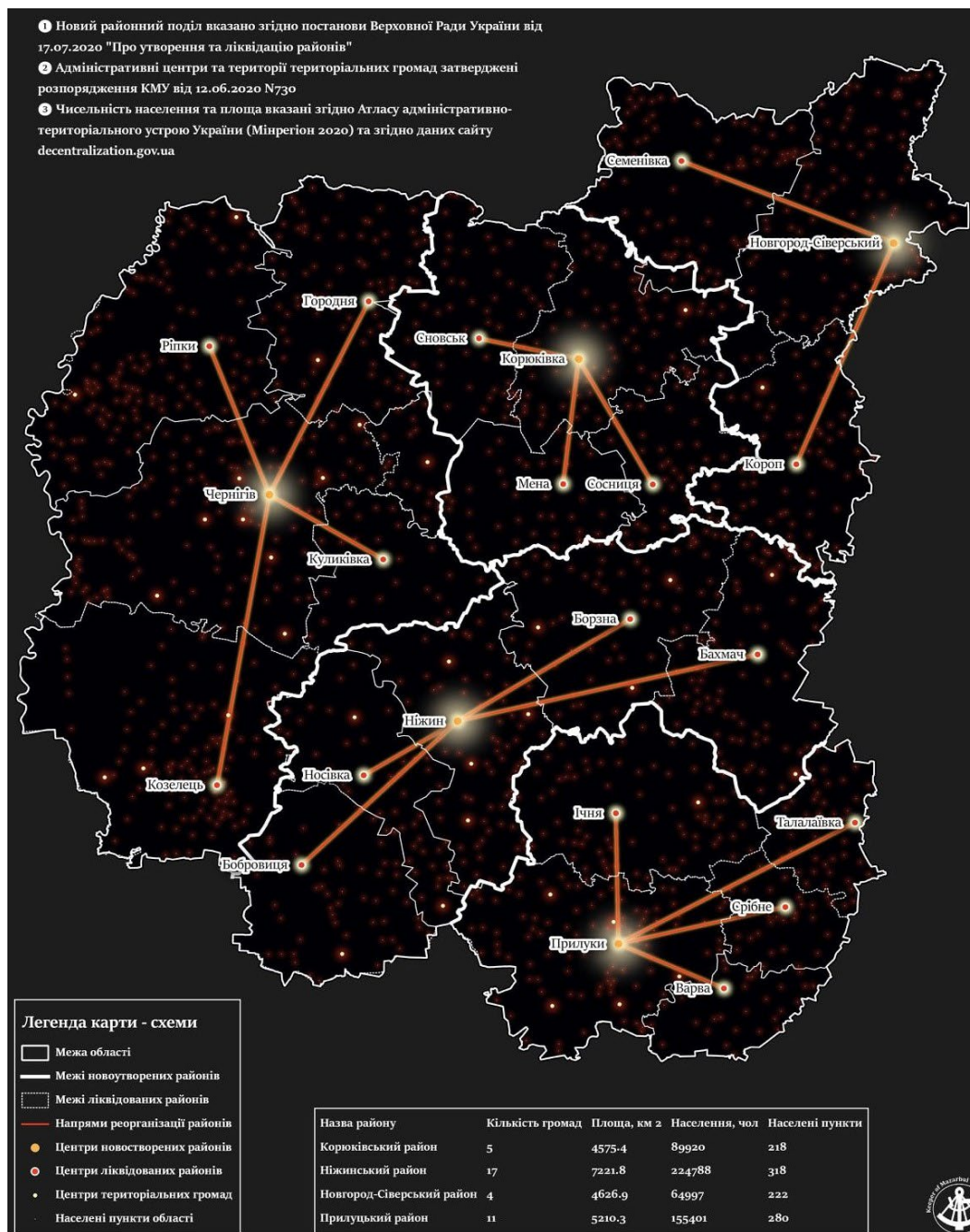

Рисунок 9. Схема розташування адміністративних центрів районів Чернігівської області та в їх межах населених пунктів другого ярусу (булих райцентрів).

¹ За даними Прилуцької міської ради

ДОСТУПНІСТЬ АДМІНІСТРАТИВНИХ ЦЕНТРІВ РЕОРГАНІЗОВАНИХ РАЙОНІВ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

- ❶ Новий районний поділ вказано згідно постанови Верховної Ради України від 17.07.2020 "Про утворення та ліквідацію районів"
❷ Адміністративні центри та території територіальних громад затверджені розпорядження КМУ від 12.06.2020 №730

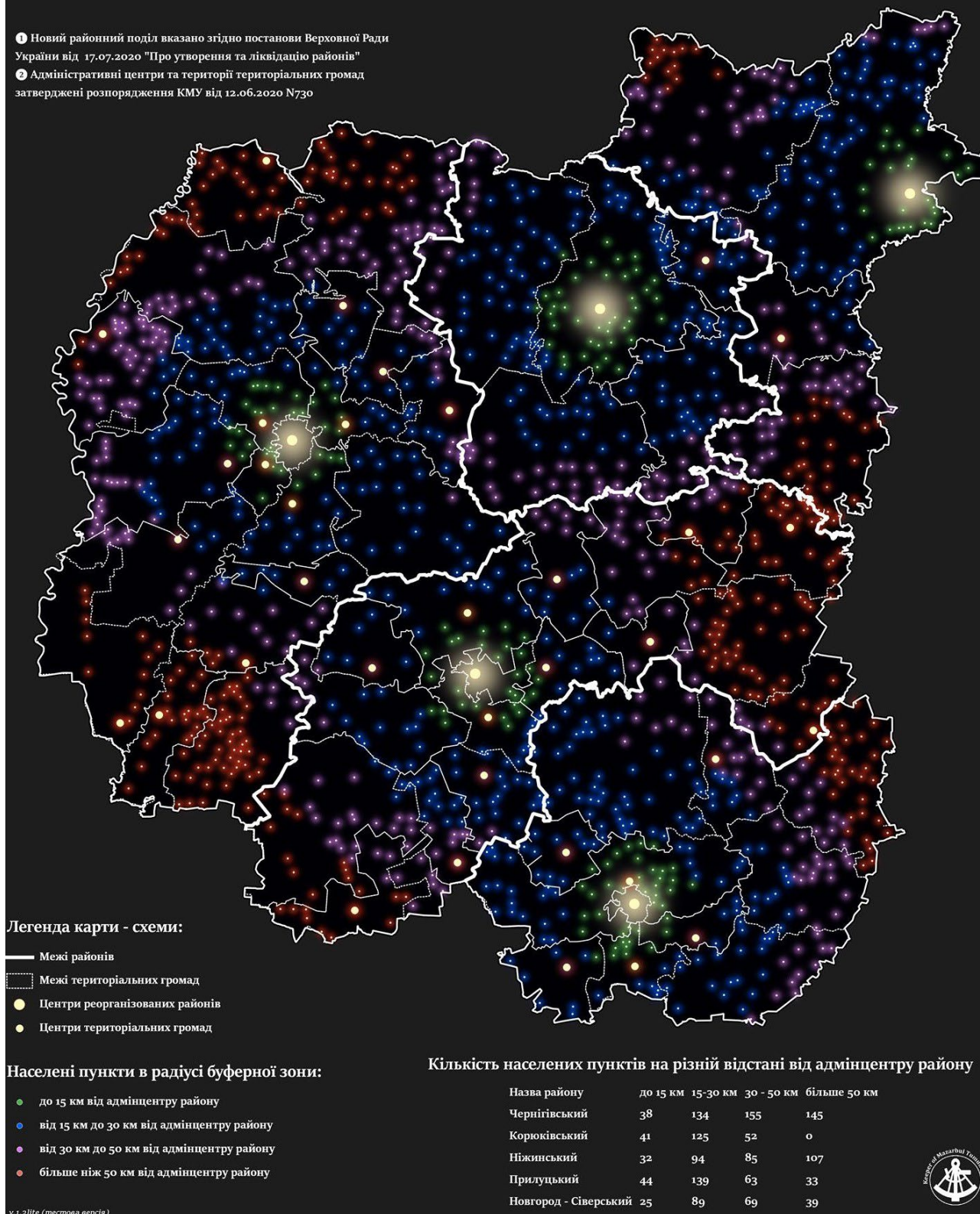

Рисунок 10. Схема доступності адміністративних центрів районів у Чернігівській області.

Для порівняння основних показників розвитку Прилуцької міської територіальної громади обрано подібні міські *територіальні громади*, які знаходяться неподалік або в межах Прилуцького району, та пов'язані економічними зв'язками. Для всебічного аналізу порівнюємо Прилуцьку міську територіальну громаду з Ніжинською *міською територіальною громадою*, яка є подібною в регіоні та найближчим районним центром в області, Пирятинською *міською територіальною громадою*, яка є сусідньою міською громадою з Полтавської області, Яготинською *міською територіальною громадою* Київської області, Роменською *міською територіальною громадою* Сумської області. Ці громади мають частково схожу структуру управління, економіки і характеризуються як конкуренти з потужним логістичним та агропромисловим потенціалом. Основні порівняльні характеристики вище вказаних громад подано у таблиці 5.

Таблиця 5. Порівняльна характеристика Прилуцької ТГ та подібних громад.

Показник	Прилуцька ТГ	Пирятинська ТГ	Ніжинська ТГ	Яготинська ТГ	Роменська ТГ
Загальні відомості					
Площа громади кв.км	42,5	931,3	1314,8	792,85	970,38
Чисельність населення станом на 01.01.2024, тис. осіб	53,5	29,7	66,6	31,0	54,3
міське	100%	46%	98,8%	78%	65,6%
Сільське	-	54%	1,2%	22%	30,4%
Кількість населених пунктів, які входять до територіальної громади, од.	1	46	5	42	75
Кількість старостинських округів, од.	-	16	-	13	16
Економічний розвиток					
Кількість юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, зареєстрованих на території громади станом на 01.01.2024, осіб	3220	2684	5098	1649	3427
Чисельність працездатного населення станом на 01.01.2024, осіб	36700	17827	42515	21395	40045
Середньомісячна заробітна плата 2023 рік, тис. грн	12750	12396	13400	12100	11023
Чисельність безробітного населення станом на 01.01.2024, осіб	435	386	492	324	458
Соціально-гуманітарна сфера					
Кількість ЗДО	14	26	18	7	19
Кількість навчальних закладів	11	29	15	11	22
Кількість закладів позашкільної освіти	3	6	5	2	2
ПТУ	1	2	7	1	1
Заклади охорони здоров'я	4	8	4	2	3
Заклади культури	9	19	12	20	23
Бюджет					
Доходи загального фонду	11936,8	10040	9468	10713	8940

на 1-го мешканця (грн)					
Видатки загального фонду на 1-го мешканця (грн)	9666,82	10551	10224	12376	11409
Видатки на утримання апарату управління на 1 мешканця (грн.)	898	1494	1340	1527	1183
Капітальні видатки на 1-го мешканця (грн)	909,35	2385	1267	738,2	1134
Рівень дотаційності бюджетів (%)	0,1	0,3	-0,2	0,0	0,0
Питома вага заробітної плати у видатках загального фонду (%)	49	59,5	52,7	58,3	61,8
Видатки на загальну середню освіту на 1-го учня (грн)	26957,59	18820	31230	20597	28516
Питома вага місцевих податків і зборів у доходах загального фонду (%)	16,3	22,1	20,8	27,8	21,8

Висновки

1. Чернігівська область – знаходиться на півночі країни та є однією з трьох найбільших за площею областей України. Населення області становить 2,6% населення держави з низькою густотою 30 осіб/км .кв. В останні роки в регіоні значні проблеми пов'язані з негативними демографічними змінами та впливом близькості до держави-агресора - РФ.

2. Прилуцький район – знаходиться на півдні Чернігівської області і має значний природний, промисловий та економічний потенціал. В межах Чернігівської області є одним з тих районів, що мають більш вигідну логістику, розташування та порівняно менші демографічні втрати.

3. Прилуцька міська територіальна громада – третє місто з найбільшою кількістю населення в регіоні, історичний, економічний та адміністративний центр району і значний промисловий центр регіону.

4. Кількість населення в Прилуцькій міській територіальній громаді зросло, в порівнянні з 2022 роком за рахунок розміщення значної кількості ВПО. За даними Прилуцької міської ради кількість населення становить на 1 січня 2024 року 53,5 тис. осіб. Можна зробити припущення про необхідність розробки довгострокової програми інтеграції ВПО в територіальній громаді.

5. Прилуцька ТГ має найменшу площу території громади в Чернігівській області і є високо урбанізованою територією. Її площа становить 42,75 км², а густота населення 1274 осіб/км. кв.

6. Наявне автомобільне сполучення Прилуцької ТГ є важливою та необхідною складовою її соціально-економічного розвитку. З огляду на географічне розташування і віддаленість від обласних центрів та столиці, Прилуцька ТГ вирізняється відносно вигідним логістичним потенціалом. Однак є потреба щодо будівництва сучасних доріг в обхід міста та актуальною є потреба ремонту доріг регіонального і міжрегіонального сполучення.

7. Прилуцька ТГ є потужним і важливим залізничним вузлом, що дає значні переваги для населення й бізнесу та можливість в майбутньому сподіватися на додатковий потенціал для економічного розвитку.

8. Прилуцька міська територіальна громада децю обмежена в своєму розвитку із-за відсутності вільних територій за межами міста для розбудови селітебної, комерційної і промислової інфраструктури. Місто оточене «напівбубликом» Сухополов'янською сільською територіальною громадою та межує з півдня ще з 2 сільськими територіальними громадами,

9. До столиці м. Київ від м. Прилуки ближче, ніж до обласного центру м. Чернігів, тому орієнтація бізнесу та жителів громади в економічних питаннях, організації дозвілля, отриманні доступу до інших суспільних благ спрямована швидше на столицю місто Київ, ніж на обласний центр.

III. ПРИРОДНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ГРОМАДИ

Ландшафтні особливості рельєфу. Характеристика природних ресурсів.

Рельєф Прилуцької міської територіальної громади та навколишня місцевість має переважно рівнинний характер. Згідно фізико-географічного районування місто Прилуки знаходиться у Лівобережно-Дніпровській лісостеповій фізико-географічній провінції, Придніпровській низовині, на Полтавській рівнині. Місто розташоване біля Удайської луки, де річка Удай робить крутий вигин (лука). Географічні координати: широта: 50°35'35" пн. ш., довгота: 32°23'15" сх. д. Середня висота Прилук дорівнює 127 м, наявне підвищення території в західній частині громади. Більш низька частина громади знаходиться на півночі і поділена на частини долиною р. Удай. Низовинна місцевість знаходиться в північно-східній частині громади переважно в долині річки Удай. Розвинута долина ріки у поєднанні з глибокими балками обумовлює характерні риси долинно-балкового рельєфу. У ґрунтовому покритті громади переважають чорноземи і опідзолені ґрунти. Найбільші абсолютні відмітки території міста (152 м над рівнем моря) виявляються в південно-східній частині міста, найменші (115 м) – у заплаві р. Удай.

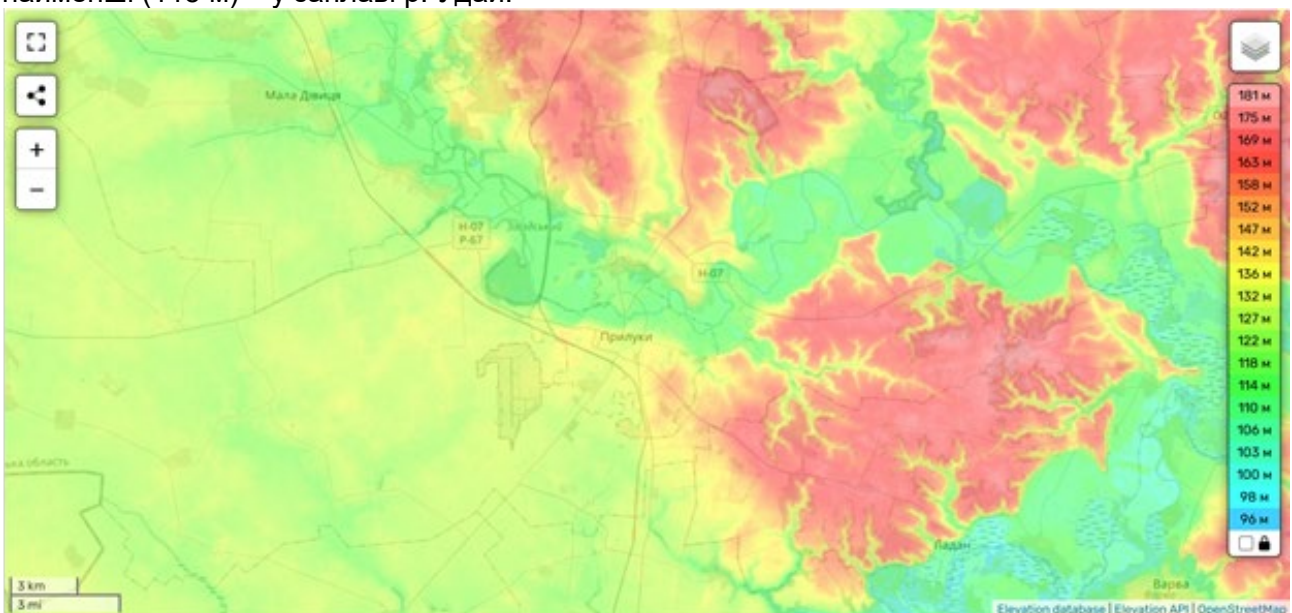

Рисунок 11. Рельєф Прилуцької територіальної громади.

Поверхня міста, переважно рівна, яружно-балочна мережа відсутня. Рельєф навколишньої території являє собою слабо хвилясту рівнину з розвинутою мережею річкових долин, байраків і балок. На території міста виокремлюються наступні геоморфологічні елементи:

- частина розвитку пліоценових терас рівнина з абсолютними відмітками поверхні 132-182 м.;
- четверта тераса р. Дніпра – алювіальна рівнина з абсолютними відмітками 110-140 м;
- долина р. Удай, яка представлена обширною заболоченою заплавою та I, II, III терасами. IV тераса р. Дніпра (OI-II) характерна для міста і має широке розповсюдження. У її межах розташована найбільша частина міста та приміської зони (х. Новий Побут, с. Сухоставець). На території розвинені акумулятивно-просадочні явища виражені у рельєфі «степні блюдця» глибиною 0,5-1,5 м. Ці просадочні форми зустрічаються в південній та південно-східній частині міста. По східній окраїні міста та по долині р. Удай пролягає межа між IV терасою р. Дніпра та пліоценовими терасами, що проявлена у рельєфі природнім виступом 10-15 м. Поверхня цих пліоценових терас являє собою слабо горбисту рівнину, яка по геологічній будові та гіпсометричному положенні поділяється на 2 види терас: бурлуцьку та новохарківську. На території м. Прилуки розташована тільки невелика частина бурлуцької тераси на південно-східній окраїні міста. Абсолютні відмітки – 153 м. Вона має чіткий виступ над заплавою р. Удай висотою до 25-30 м.

Долина р. Удай у районі міста лежить у межах розвитку пліоценових терас та IV тераси р. Дніпро. У долині виокремлюється заплава р. Удай на I, II і III надзаплавні тераси.

Заплава р. Удай широка, у межах міста 1-5 км, покрита вологолюбною рослинністю. Широкий розвиток мають луки та торфовища. Абсолютні відмітки заплави 92,0-113 м. Перевищення заплави понад меженним рівнем 1,5-2,5 м. Лівобережна частина міста розташована на терасі. І ця тераса р. Удай (борова) Q-III3-4 – підноситься понад заплавою у вигляді уступу на 1,5-3 м. Абсолютні відмітки поверхні 96-116 м. На правому березі є невеликий уступ у с. Манжосівська. II надзаплавна тераса (QIII2) морфологічна, добре виражена у рельєфі. Протягується смугою від східної околиці міста до залізничної станції. Понад заплавою утворюється підвищення висотою 2,5-5м. Абсолютні відмітки поверхні 118-125 м. III надзаплавна (QII)тераса погано виокремлена у рельєфі та збереглася у вигляді останців. Вона перекрита еоловими пісками. Абсолютні відмітки – 127-140 м. Розташована на правому березі (р. Заїзд) та на лівому. Більша частина міста приурочена до терасових рівнин (пліоценової та IV тераси р. Дніпро) та їх схилів з нахилами поверхні менше 10,0%, з глибиною залягання ґрунтових вод більше 5 м. Дані умови є сприятливими для будівельного освоєння.

Кліматичні умови.

Прилуцька територіальна громада має характеристики помірно-континентального типу помірного кліматичного поясу. Опади випадають переважно влітку. Погодні умови в Прилуках характеризується м'яким, помірно-континентальним кліматом з дещо вологим, теплим, іноді жарким літом (середні температури +20...+25) і м'якою зимою (середні температури -7;-10). Опадів за рік випадає близько 500 мм. Середньорічна температура повітря 7,2°C, температура січня -6,8°C, липня +19,7°C. Середня мінімальна температура за рік 2,5°C, максимальна річна +11,1°C.

Рисунок 12. Погода в Прилуках.

Абсолютний мінімум температури повітря -35°C, абсолютний максимум +38°C. Температура зовнішнього повітря найбільш прохолодної п'ятиденки -23°C, середня температура найбільш холодної п'ятиденки -10°C. Тривалість періоду з середньою добовою температурою повітря 8°C – 191 доба (ДСТУ-Н Б В.1.1-27-2010 «Будівельна кліматологія»). Відносна вологість повітря - 77%. Кількість днів з відносною вологістю повітря < 30% - 20,6, а > 80% - 121,2. Середньорічна кількість опадів складає 542 мм, в межах теплового періоду року (IV-X) 354-383 мм, холодного періоду (IX–III) - 152-165 мм. Найбільша кількість опадів у червні-серпні. Переважають вітри західного та північно-західного напрямку. Середньорічна швидкість вітру – 4,3 м/с. Середня кількість днів з сильними вітрами > 15 м/с – 18. Найбільша швидкість вітру, можливо, один раз на рік – 16 м/с, за 5 років – 18 м/с, за 10 років – 19 м/с, за 15 років – 20 м/с, за 20 років – 21 м/с. Повторюваність штилів – 8,0%. Максимальна, з середньою швидкістю вітру за січень - 5,2 м/с, мінімальна за липень - 0 м/с. Повторюваність штилів у січні – 4,0%, у липні – 12,0%. Перші морози спостерігається у другій половині жовтня, пізні – у кінці квітня. Сніжний покрив встановлюється в кінці листопаду – початку грудня. Кількість днів зі сніжним покривом 95 - 110. Товща сніжного покриву 20-30 см. Максимальна глибина промерзання ґрунту - 132 см, середня глибина 78 см. Середня тривалість безморозного періоду – 165 днів. Середнє число днів з туманами - 52, за теплий період - 10, за холодний - 42. Середнє число днів з грозами - 28, з градом - 20, з заметіллю - 1,6.

Прилуки мають свою метеостанцію та гідропост. Згідно кліматичного районування та фізико-кліматичних умов, громада відноситься до II В зони кліматичного району, II В1 кліматичного підрайону Полісся; територія міста є сприятливою для організації відпочинку та будівництва. Тривалість перебування здорових осіб на відкритому повітрі більше 60,0%.

Негативні процеси зміни клімату стали особливо помітними останнє десятиріччя. Боротьба зі зміною клімату і запобігання зміні клімату – це система заходів, спрямована на скорочення викидів парникових газів і стримування процесу зростання середньої глобальної температури атмосфери Землі. Перелік таких заходів визначено міжнародними угодами. Зокрема Рамковою конвенцією ООН про зміну клімату, Кіотським протоколом до неї, Паризькою кліматичною угодою, а на національному рівні - Концепцією реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07.12.2016 №932-р. Зміна клімату є процесом глобальним, і цей процес не оминув Україну та регіон в якому знаходиться Прилуцька територіальна громада. Прояви зміни клімату полягають переважно в повільному зростанні середньорічної температури. Ці зміни дуже повільні й на перший погляд незначні. За декаду (1991- 2010 рр.) середня річна температура зросла на 0,8 °С відносно кліматичної норми. Найбільше підвищення температури повітря відбулося у січні (приблизно на 2 °С). Липневі значення температури повітря підвищилися на всій території України на 1,0-1,5°С. При цьому, спостерігаються також зміни максимальної та мінімальної температур в сторону зростання. Певні зміни зафіксовано в настанні весняного та осіннього сезонів – при переході температури повітря через 0°С. Зокрема, навесні такий перехід відбувається раніше в порівнянні з кліматичною нормою на 1–2 дні.

Зростання температури супроводжується змінами в профілі щорічних опадів. Впродовж року, загалом, кількість опадів залишилася майже без змін, але, разом з тим, відбувся їхній перерозподіл по регіонах України та по сезонах, і це зафіксовано системами спостереження. Метеоспостереження підтверджують, що у зимовий сезон кількість опадів зменшилась, восени – дещо зросла, весною і влітку – змінилася несуттєво. Звичною стає аномальність погодних явищ, зростає їх частота й інтенсивність. Випадки, коли за кілька годин випадає половина або місячна норма опадів, стають звичними. Це свідчить про високу ймовірність зміщення кліматичних сезонів, тривалості холодного періоду, для якого характерним є стійкий сніговий покрив, умов формування водних ресурсів, тривалості вегетаційного періоду та ін. Підвищення температури повітря та нерівномірний розподіл опадів, які мають зливовий, локальний характер у теплий період і не забезпечують ефективне накопичення вологи в ґрунті, може спричинити зростання повторюваності та інтенсивності посух. Зсув зони більш посушливого клімату, очевидно, спричинить вплив на продуктивність сільськогосподарського виробництва і пошуки більш посухостійких культур для вирощування.

Оскільки можливості протидії зміні клімату є незначними й стосуються лише її антропогенної складової, адаптація суспільства до кліматичних змін стає основою кліматичної політики. Потепління може надати певним регіонам певні можливості для розвитку. Наприклад, поліпшуються умови для розвитку рекреаційного туризму в Прилуках. Але головні зусилля при цьому мають бути сконцентровані на адаптацію до прямих та опосередкованих негативних наслідків кліматичних процесів. Незначне підвищення середньорічної температури не матиме серйозного прямого впливу на здоров'я людей, але може викликати розширення меж ареалів поширення збудників інфекційних захворювань та шкідників сільськогосподарських та лісгосподарських культур, а це може бути суттєвою загрозою для місцевої економіки. Потенційні негативні наслідки зміни клімату можуть проявлятися і вже проявляються в населених пунктах України у вигляді теплового стресу, зміни водного режиму та якості місцевих вод, частоти та інтенсивності стихійних гідрометеорологічних явищ, зростання кількості інфекційних захворювань та алергійних проявів, порушення нормального функціонування систем життєзабезпечення та ін.

Водні ресурси. Гідрологія. Стан поверхневих та підземних вод. Водопостачання й водовідведення.

Гідрографічна мережа Чернігівщини належить до басейнів великих річок Десна та Дніпро. Ці басейни згідно з Державним водним кадастром у межах області розбито на водогосподарські ділянки (басейн р. Дніпро – 7 ділянок, басейн р. Десна – 6 ділянок). Усього на території області протікає 1570 річок загальною довжиною 8369 км. Відповідно до класифікації річок України всі річки Чернігівщини поділяються на: 2 великі річки – Дніпро (124 км) та Десна (505 км), 8 середніх – Сож, Трубіж, Супій, **Удай**, Судость, Сейм, Снов, Остер (загальна протяжність 723 км), 1560 малих річок (загальна протяжність 7017 км), з яких 160 мають довжину більше 10 км. Головною водною артерією області являється р. Десна. Загальний забір води по області за останні 10 років скоротився на 33,8%, проте чітка тенденція до його скорочення спостерігалася лише в період з 2014 по 2019 рр. із незначним підвищенням у 2018 р. За вказаний період забір води скоротився на 39%, а в період з 2012 по 2014 рр. він зріс на 12,65%. У 2021 р. загальний забір води по області, згідно з даними державного обліку водокористування форми №2ТП-водгосп, становив 101,5 млн м³. У порівнянні з 2020 р. (128,5 млн м³) забір свіжої води зменшився на 27 млн м³, або на 21%.

Місто Прилуки відноситься до недостатньо вологої теплої агрокліматичної зони Дніпровсько-Донецького артезіанського басейну.

Рисунок 13. Рівень вологості і комфорту в повітрі міста Прилуки протягом року.

У північній частині м. Прилуки у широтному напрямку тече р. Удай – головна водна артерія міста, права притока р. Сули (басейн Дніпра). На сході від міста річка відхиляється від широтного напрямку, створюючи «Великі Луки». Довжина р. Удай - 327 км, у т. ч. в межах міста – 12-15 км. Площа басейну – 7030 км², похил 0,16 м/км, відстань від гирла річки до місця впадіння 171 км. Річка бере початок поблизу с. Рожнівка Ічнянського району, має звивисте русло, заплава річки подекуди заболочена. Сучасне русло сильно меандрує, у витокі багато озер. Ширина русла - від 40 м (на заході міста) до 28 м (на сході), в центральній частині ширина - не більше 8-10 м. Глибина - від 2,5 до 1,1 м. Дно – піщане, береги - низинні. Річка знаходиться у стадії старіння, течія ледве помітна. Середня швидкість – 0,1 м/с. Заплава річки широка – від 1 до 5 м, сильно заболочена, покрита вологолюбною рослинністю, місцями - вільховим лісом, лозняком. У заплаві річки розташовані болотні масиви. Болота низинного типу, зі середньо розкладеним торфом. На лівому березі, у північно-східній частині, яка прилягає до міста, розташовані крупні болота: Кочубеєвське та Оршине. Середня глибина болота – 0,3 м. На лівому березі р. Удай (північно-східна частина міста) та правому березі (північно-західна частина міста) розташовані високотравні (очеретяні) болота з рідким лісом, важко прохідні. Глибина їх 0,8-1,0 м. В заплаві річки широко розповсюджені луки (заболочені). Абсолютні відмітки заплави 110-115 м. Перевищення заплави над рівнем 1,5-2,5 м. З червня по серпень температура води в річці перевищує 18°C. Максимальна температура води припадає на липень та становить 20,4°C.

Замерзає річка, в середньому, на 82 дні. Весняна повінь трапляється з березня до кінця квітня. Абсолютні відмітки повені - 178 см. Середня річна витрата води р. Удай у м. Прилуки – 3,31 м³/с, модуль стоку 2,18 л/с, середній обсяг стоку – 0,104 км³. Водні ресурси 50% забезпеченості складають – 0,094 км³, 75,0% забезпеченості – 0,062 км³, 95,0% забезпеченості – 0,031 км³.

Використовується вода річки Удай і приток для господарських та виробничих потреб населення, водопостачання, відпочинку мешканців міста. Відповідно замірів у 2023 році ДСНС спостерігаються незначні забруднення водних ресурсів фосфатними сполуками. Середньомісячні витрати річки, згідно спостережень на метеопосту м. Прилуки, наведені у таблиці 21:

Таблиця 6. Середньомісячні витрати води річки Удай.

Місяці	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Середні витрати, м ³ /с	1,15	1,26	8,29	11,9	2,77	1,17	0,66	0,57	0,5	0,82	1,5	1,69

Територія м. Прилуки розташована у межах Дніпровсько-Донецького артезіанського басейну, що формує гідрогеологічні умови характерні системою поверхнево-замінних один одним водоносних горизонтів по всьому розрізу осадових сумішей. Водоносні горизонти верхньої частини розрізу в породах кайнозойського та частково мезозойського віку містять у більшості випадків прісну воду, в нижній частині – мезозойські та палеозойські відкладення містять мінералізовані води та розсоли. У межах даної території виокремлюються наступні водоносні горизонти, які мають практичне значення:

- у відкладеннях четвертинної системи (Q I-IV);
- у відкладеннях пліоцену (lim-fgl N2);
- у відкладеннях канівської та бучацької світи (f2 bc+kn);
- у відкладеннях сеноманського ярусу верхньої крейди (k2 cm);
- у відкладеннях нижньої крейди (k1)

Коротка характеристика горизонтів:

1. Водоносні горизонти у відкладеннях четвертинної системи:

- водоносний горизонт у сучасних алювіальних відкладеннях заплави р. Удай та днища балок (al-dl Q IV) має обмежене розповсюдження, яке представлене у вигляді вузьких смужок у дрібнозернистих пісках з галькою та гравієм. Потужність водозмістового прошарку від 1 до 7-15 м., інколи досягає 25 м. (в заплаві р. Удай). Глибина рівня водоносного горизонту не більше 6 м. Води ґрунтові, режим їх знаходиться в тісному зв'язку з поверховими водами, а також з фільтруючими атмосферними опадами. Вода – прісна, жорстка та помірно-жорстка; як правило, містить аміак. Даний горизонт легко піддається забрудненню та використовується для місцевих потреб – полива городів, водопою тварин;

- водоносний горизонт в алювіальних відкладеннях I-III річних терас (al Q III-II) приурочений до піску (дрібно - та тонкозернисті). Потужність водозмістової товщі змінюється в широких масштабах: якщо на III терасі потужність дорівнює 1,5-1,9 м, то у межах I тераси потужність змінюється від 10 до 20 м. Глибина залягання водоносного горизонту від 2,67 до 11 м. Водоносний горизонт містить безнапірні води та тільки на II та III терасах, де в покриву водоносного піску залягають суглинки, місцями створюється невеликий напір до 6-7 м. Абсолютні відмітки рівня в м. Прилуки змінюються від 115 до 120 м. Даний горизонт експлуатується пробуреними свердловинами та колодзями. Дебіт пробурених свердловин не більше 2 л/с.

2. Водоносний горизонт в озерно-воднольодовикових суглинках на площі розвитку пліоценових терас (lim-fgl N2) на даній території знайдений на лівому березі р. Удай. Глибина рівня води не більше 15 м. Абсолютні відмітки рівня змінюються від 130-140 м до 125 м, знижуючись до р. Удай. Дебіти колодязів незначні – 0,05 л/с до 0,12 л/с. Даний горизонт дренується сучасною ерозійною мережею та в містах дренування створює джерело. Режим водоносних горизонтів знаходиться у тісному зв'язку з кліматичними факторами.

3. Водоносний горизонт в харківських відкладеннях (f3 hr) має широке розповсюдження. Водовмісними породами є глауконітово-кварцеві піски та піщаники різного механічного складу. Загальна потужність водоносного шару 20-120 м. Водоносний горизонт має гідравлічний зв'язок з вищевказаними горизонтами в алювіальних відкладеннях. Рівень води водоносного горизонту харківських відкладень єдиний з рівнем водоносного горизонту

пліоценових терас. Вода прісна; по хімічному складу – гідрокарбонатно-кальцієво-магнієва та гідрокарбонатно-кальцієво-натрієва. Водоносний горизонт місцями використовується одиночними пробуреними свердловинами, дебіт яких не більше 3 л/с.

4. Водоносний горизонт в бучацько-канівських відкладеннях ($f_2 b+kn$) був розвинутий скрізь на території. Водовміщуючі породи - дрібнозернисті кварцові піски бучацьких відкладень, також дрібно-тонкозернисті глауконітово-кварцеві піски канівських відкладень. Потужність водоносного горизонту сягає 160 м. Водоносний горизонт містить напірні води. Висота напору 100-150 м. Абсолютні відмітки у межах від 115 до 100 м, знижуючись до напрямку р. Дніпро. Водоносний горизонт широко експлуатується пробуреними свердловинами. Загальні дебіти пробурень 8,38 л/с (дебіт не більше 0,6 л/с). Загальний забір води на добу в районі м. Прилуки – 500-1200 м³. Хімічний склад води гідрокарбонатно-натрієвий, гідрокарбонатно-хлоридно-натрієвий. В м. Прилуки є водозабір, де інтенсивне використання водоносного горизонту з водовідбором до 5000 м³/добу. Тут створилася депресійна вирва, глибина до 6 м.

5. Водоносний горизонт у відкладеннях сеномана ($k_2 cm$) має широке розповсюдження. Водовміщуючими породами є різнозернисті піски та тріщинуваті піщаники. Водоносні відкладення залягають в районі м. Прилуки на глибині 400-550 м. Потужність товщі 25 -105 м. Водоносний горизонт містить високонапірні води. Величина напору збільшується з поглибленням покрівлі та досягає 500 м. Абсолютні відмітки рівня води 113,63 – 110 м, зменшуючись в південному напрямку до долини р. Дніпро. Дебіти 7 л/с до 20 л/с. Водоносний горизонт в сеноманських відкладеннях має близькі абсолютні відмітки рівня та має гідравлічний зв'язок з водоносним горизонтом в нижньокрейдяних відкладеннях. Типи води: гідрокарбонатно-хлоридно-натрієві та хлоридно-гідрокарбонатно-натрієві.

6. Водоносний горизонт відкладень нижньої крейди (k_1) має широке розповсюдження по території. Водовміщуючими породами є крупно- та середньозернисті гравієвісті піски. Потужність водовміщуючих порід змінюється від 90,6 до 115 м. Водоносний горизонт вміщує високонапірні води. Розміри водонапорів збільшуються з поглибленням покрівлі водоносного горизонту та досягає величини 502-515 м. Абсолютні відмітки рівня зменшуються від 120 до 105 м в південному напрямку, де є розвантаження водоносних горизонтів. Дебіти пробурень сягає 45 л/с (2,0 – 2,5 л/с). Водоносний горизонт вміщує прісні, гідрокарбонатно-кальцієві або хлоридно-натрієві (південно-східна частина міста) води. Водоносні горизонти сеномана та нижньої крейди мають гідравлічний зв'язок, єдину область розгрузки, хімічний склад та мінералізацію, все це є єдиний водоносний комплекс. Він має практичне значення та використовується для централізованого водопостачання м. Прилуки.

Експлуатаційні запаси підземних вод сеноман-нижньокрейдяного водоносного горизонту складає 141,6 тис. м³/доб., (затверджений МКЗ СССР, №5747, 1969 р.), по категоріях А+В – 55,0 тис. м³/доб. (Централізований водозабір), В - 22,6 тис. м³/доб. (Східний водозабір), по категорії С1 – 46,4 тис. м³/доб. (Південний водозабір), 17,6 тис. м³/доб. (Північний водозабір). На сьогодні експлуатується дві ділянки: Центральна та Південна.

Ґрунтові води мають глибоке закладення. Деякі свердловини були розкриті на глибині 8,8-10 м, інколи не розкриті до глибини 15 м.

На балансі комунального підприємства «Прилуки тепловодопостачання» знаходяться 19 свердловин (станом на 1 січня 2025 року працює 11 свердловин), 2 ВНС, 3 резервуари чистої води (1000, 500 та 350 куб. м.), 198,274 км водопровідних мереж (1358 колодязів) та 122,707 км каналізаційних мереж (1049 колодязів). Підйом води становить 3083,4 тис. куб. м. в рік. Місто Прилуки має не зовсім якісну питну воду із-за забрудненості фтором.

Пропуск та очищення стоків – 1451,9 тис. куб. м. в рік. За даними інструментально-лабораторного контролю зворотних вод, Державною екологічною інспекцією у Чернігівській області на скиді з комплексів очисних споруд у 2023 році зафіксовано перевищення встановлених нормативів очисних спорудах, які експлуатуються КП «Прилуки тепловодопостачання». Це пов'язано із морально та фактичним старінням і зношенням обладнання. Абонентами підприємства є: населення — 26337 абонентів; 57 бюджетних установ та організацій (157 об'єктів); 655 інших установ та організацій (710 об'єктів).

Комунальним підприємством «Прилукитепловодопостачання» проведено гідрохімічні дослідження р. Удай вище та нижче скиду з очисних споруд підприємства в м. Прилуки. Вміст розчиненого кисню становив 4,46 – 5,65 мгО₂/дм³. В обох створах зафіксовано перевищення вмісту заліза загального 2,1 – 2,9 ГДК та фосфатів 1,32 – 1,67 ГДК. Вміст інших забруднювальних речовин, що визначались, не перевищував значення гранично допустимих концентрацій для водойм рибогосподарського призначення.

За дослідженнями лабораторії спостережень за забрудненням поверхневих вод Центральної геофізичної обсерваторії ім. Бориса Срезневського у створах вище та нижче м. Прилуки вміст розчиненого кисню становив 3,36-9,60 мгО₂/дм³. В обох створах зафіксовано перевищення вмісту БСК₅ на рівні 1,62-1,92 ГДК та ХСК на рівні 1,19-1,22 ГДК. Решта забруднювальних речовин, що визначались, не перевищувала ГДК, які встановлені для водойм рибогосподарського призначення.

Таблиця 7. Показники водокористувача р. Удай КП «Прилукитепловодопостачання» Прилуцької міської ради у 2021-2023рр.

Показник	2021	2023
Наявна потужність (м3/добу), ефективність використання	15000	15000
Об'єм скидання зворотних вод, тис. м ³ в рік	1311	1306
у т. ч. об'єм скидання забруднених (без очищення) та недостатньо очищених зворотних вод, тис. м ³ в рік	338	1306
Кількість забруднюючих речовин, що скидаються разом із зворотними водами, т	2041	2042

У таблиці 8 наведено показники використання води суб'єктами господарювання Прилуцької громади (за даними Державного водного кадастру за розділом: «Водокористування»). Наведені дані засвідчують, що у територіальній громаді суб'єкти господарювання не здійснюють скид неочищених зворотних (стічних) вод в поверхневі водні об'єкти.²

Таблиця 8. Використання води у Прилуцькій громаді у 2023 році, млн. м. куб.

Показник	Прилуцька ТГ
Кількість водокористувачів, які звітують (одиниць)	27199
Забрано із природних водних об'єктів, всього у т. ч.	3,015
із підземних водних об'єктів	3,015
Використано свіжої води, всього у т. ч.	2,096
на питні і санітарно-гігієнічні потреби	2,087
на виробничі потреби	0,009
на потреби зрошення	0
на інші потреби	0
Загальне водовідведення	1,257
Скинуто в поверхневі водні об'єкти зворотних (стічних) вод, всього у т. ч.	1,257
забруднених	0
нормативно чистих без очистки	0
нормативно-очищених на спорудах	1,257
Скинуто транзитної води	0
Оборотне, повторне та послідовне використання	0

Земельні ресурси. Стан ґрунтів та їх характеристика. Структура земельного фонду.

Земельний фонд Чернігівської області станом на 1 січня 2024 р. складає 3190,3 тис. га. У структурі земельного фонду найбільша частка (64,6%) припадає на сільськогосподарські угіддя (2060,4 тис. га), другою за вагомістю складовою є ліси та інші лісовкриті площі (747,8 тис. га) – 23,4%, забудовані землі (127,7 тис. га) та відкриті заболочені землі (126,3 тис. га) обіймають по 4,0%. Протягом останнього десятиріччя значних змін у структурі земельного фонду не відбувалося, однак варто відзначити, що структура земель за цільовим призначенням має довільний характер і не має достатньої

² [Державний водний кадастр за розділом: "Водокористування" - Набори даних - Data.gov.ua](https://data.gov.ua/)

економічної та екологічної обґрунтованості. Експлікація ґрунтів сільськогосподарських угідь області включає 253 ґрунтові відміни, які об'єднують в 10 агровиробничих груп. Найбільшого поширення набули дерново-підзолисті ґрунти, котрі займають 30% орних земель та лучно-чорноземні і лучні ґрунти – 38%.

Головною проблемою у сфері землекористування є те, що незважаючи на значні генетичні відмінності між різними групами ґрунтів, для всіх них характерний понижений щодо їхніх типових ознак рівень природної родючості. Це пов'язано з легким гранулометричним складом, малогумусністю, підвищеною кислотністю, значною оглеєністю, засоленістю ґрунтів тощо. Як наслідок, вони мають нестійку структуру, низьку ємність вбирання, невисоку буферність, малу насиченість ґрунтовими колоїдами, що призводить до погіршення водного, повітряного та поживного режимів ґрунту. Така ситуація вимагає проведення регулярних заходів, спрямованих на усунення та попередження деградації земель:

- родючість ґрунту, як безцінний вичерпний важкопоновлювальний ресурс, потребує систематичного поповнення використаних речовин. Одним з найефективніших ресурсних засобів підтримання родючості ґрунтів на оптимальному рівні є застосування органічних та мінеральних добрив. Однак необхідно уважно стежити за балансом поживних речовин, процесами їхнього перетворення, щоб не зашкодити природному середовищу, не забруднити його й найбільш економно витрачати ресурси, відповідно до планового врожаю;

- проведення сівозмін та посів сидеральних культур;

- раціоналізація структури сільськогосподарських земель (оптимізація співвідношення ріплі, сіножатей і пасовищ) та зниження рівня інтенсифікації ведення агропромисловості;

- для малопродуктивних і деградованих ґрунтів доцільно проводити консервацію та рекультивацію земель.

Основними чинниками антропогенного впливу на земельні ресурси та ґрунти у Чернігівській області є наслідки діяльності сільського господарства, промисловості, енергетики, транспорту та оборонної діяльності.

- Дерново-прихованопідзолисті піщані та глинисто-піщані ґрунти (борові піски)
- Темно-сірі опідзолені ґрунти
- Торфовища низинні та торфово-болотні ґрунти
- Лучно-чорноземні поверхнево-солонцюваті ґрунти
- Чорноземи глибокі малогумусні вилуговані

Рисунок 14. Карта ґрунтів Прилуцької територіальної громади.

Територія міста Прилуки розташована у зоні чорноземів потужних малогумусних вилужених на піщано-легкосуглинних ґрунтах. Зміст гумусу - 4-5%, реакція ґрунтів близька до нейтральної (рН 6,5–7,0), ємкість основ висока – 20-50 мг-екв на 100 г ґрунту. Ґрунти багаті валовими запасами елементів: азоту, фосфору, калію. На півночі до міста підходять дерново-слабо та середньо- підзолисті піщано-легкосуглинисті ґрунти та темно-сірі опідзолені ґрунти на лесовидній основі. Дерново-підзолисті піщано-легкосуглинисті ґрунти мають низький зміст гумусу 0,5–1,3%, реакція ґрунтів слабо кисла 10-15 мг-екв. на 100 г ґрунтів. Ґрунти слабо насичені основами. Дерново-підзолисті піщані ґрунти заняті сосновими лісами. Ґрунти нижче середньої родючості, бал бонітету нижче 40. Темно-сірі опідзолені ґрунти мають слабо кислу реакцію (рН 6,0–6,6), зміст гумусу високий (6,0–12,0%), насиченість основою сягає 95–99%. Ґрунти високої родючості, бал бонітету більш 70. Їх вилучення для будівництва і інших потреб неприпустиме.

Отже, згідно «Технічної документації з нормативної грошової оцінки земель міста» на території міста Прилуки виділені наступні агропромислові групи ґрунтів:

5б – дерново-підзолисті глинисто-піщані ґрунти,
14б - дерново-підзолисті глинисто-піщані глейові ґрунти,
20в - дерново-підзолисті оглеєні супіщані засолені ґрунти,
41в – чорноземи опідзолені супіщані слабореградовані,
50г - чорноземи опідзолені легкосуглинкові реградовані середньозмітні,
52г- чорноземи типові легкосуглинкові слабогумусовані,
55г – чорноземи типові легкосуглинкові,
121г – лучно-чорноземні легкосуглинкові ґрунти та їх слабосолонцюваті і слабоосолоділі відміни,
131в – лучні супіщані ґрунти та їх слабосолонцюваті і слабоосолоділі відміни,
133в – лучні супіщані ґрунти та їх слабосолонцюваті і слабоосолоділі відміни,
133г – лучні легкосуглинкові ґрунти та їх слабосолонцюваті і слабоосолоділі відміни,
141” – лучно-болотні неосушені ґрунти,
143’ – заплавно-болотні неосушені ґрунти,
178в – дернові глибокі глейові супіщані ґрунти та їх опідзолені відміни.

У заплаві р. Удай розташовані торфовища низинні, торфо-болотні, торфовищно-болотні та болотні ґрунти. Торфовищно-болотні низинні мають слабо кислу або нейтральну реакцію (рН 5-6,5), високу зольність (>10%). При високому вмісті валового азоту (1,6 -3,8 %) ґрунти бідні на рухомі форми, та також рухомі форми калію та фосфору. Ґрунти слабо насичені основою при доволі високій ємкості обміну (100-200 мг-екв на 100 г ґрунту). Потужність торф’яного горизонту 20-100 см. Болотні ґрунти надлишково зволожені поверховими та підземними водами, довгий час знаходяться під водою, рівень ґрунтових вод не опускається нижче 0,5 м. Нижній горизонт – глейовий. Такі ґрунти низької родючості у природному стані, використовуються у сільському господарстві як сінокоси. Їх, в першу чергу, можливо вилучати для потреб будівництва, при попередньому проведенні меліоративних заходів.

Геологічна будова м. Прилуки обумовлена розташуванням даної території у межах Дніпровсько-Донецької западини. Для цієї геологічної структури характерна потужна товща осадових відкладень, представлена девонською, кам'яновугільною, юрською, крейдяною, палеогеновою, неогеновою і четвертинною системами. Під осадовим чохлам залягає докембрійський кристалічний фундамент, який не має виходу на поверхню. У межах м. Прилуки фундаментом для будинків слугують гірські породи льодяникової формації характерні верхньотеригеновій формації (N-P), яка представлена різнозернистим піском. Льодяникова формація поверхневих відкладень розповсюджена по всій території міста. Представлена вона четвертинним (Q IV) та лесовими (Q II-III) породами. Алювіальний комплекс Q II-III – піски різнозернисті, кварцові, іноді з включенням уламків корінних порід, а також супіски, суглинки, глини з прошарками гравію та галечника. Дані відкладення складають заплаву і, частково, надзаплавні тераси р. Удай. З поверхні вони перекриті сучасним ґрунтом, часто болотом. Ґрунтові води розкриті у заплаві на глибині 0,2-0,4 м (на високій заплаві – на глибині 1,7-3,3 м); на терасах на глибині 0,5-2,5 м. Протягом тривалих дощів та снігопадів заплава заливається паводковою водою приблизно 0,7 м. Тут розвинуті такі несприятливі фізико-геологічні фактори, як підтоплення території паводковими водами

та заболоченість. Даний комплекс відкладень має нормативний тиск на ґрунти 1-1,5 кг/см², і є відносно сприятливим для промислово-цивільної забудови.

Органо-мінеральний комплекс (BIV) представлений торфом, заторфованими супісками та суглинками. Ці відкладення розповсюджені у межах заплави та надзаплавної тераси р. Удай. Вони містять 10% органічної рідини, і за фізико-механічним складом не можуть бути основою фундаменту забудов та повинні бути опрацьовані на повний тиск. Лесові породи представлені:

- еолово-делювіальними причорноморськими лесовидними супісками (Q III – ps);
- бугськими лесовидними супісками (Q III – bg);
- елювіальними прилуцькими лесовидними суглинками (Q III – pl);
- еолово-делювіальними дніпровськими лесовидними супісками (Q II- dn);
- середньочетвертинними еолово-делювіальними тясминськими лесовидними супісками (Q II - ts).

Відкладення є переважно воднольодовиковими пісками дніпровського ярусу (QII-dn). Відкладення лесового комплексу має широке розповсюдження на IV та V терасах р. Дніпро (центральна та південно-східна частина міста) та частково на II надзаплавній терасі р. Удай. Дані ґрунти мають просадкові якості (сумарна просадка < 5 см). При проектуванні та будівництві необхідно взяти до уваги заходи, які виключають підтоплення будинків. Нормативний тиск на ґрунти основ - 2 кг/см². На території міста даний комплекс відкладень є найбільш сприятливим для будівництва.

Таблиця 9. Інженерно-геологічна характеристика ґрунтів Прилуцької територіальної громади.

Ступінь сприятливості для будівництва	Геоморфологічна приуроченість, нахили поверхні, %	Глибина залягання рівня ґрунтових вод, м	Літологічний склад ґрунтів основи фундаментів будівель та споруд	Нормативний тиск на ґрунти основ, кг/см ²	Несприятливі техногенні процеси та явища	Рекомендовані заходи з підготовки території для будівництва
Сприятливі	Терасова рівнина та її схили з ухилами менше 10%	5-10	Алювіальні різнозернисті піски, суглинки та супіски потужністю від 8-9 до 12-35 м.	Більше 2 кг/см ²	Еолові процеси, незначна просадочність, підтоплення території, розробка кар'єрів	Закріплення пісків, пониження рівня ґрунтових вод
Відносно сприятливі	Терасова рівнина та її схили з ухилами 10-20 %	5-10				
Несприятливі	Ухили рівнини та річних долин з ухилами більш 20%	5-10	Різнозернисті піски потужністю 2-3 м			
Несприятливі	Заплава р. Удай	Менше 2 м	Різнозернисті піски потужністю 7-9 м, суглинки з прошарками мулово-глинистого матеріалу	Біля 1-1,5 кг/см ²	Високий рівень ґрунтових вод, заболоченість, затоплення паводко-	Пониження рівня ґрунтових вод, закріплення пісків

					вими водами, еолові процеси	

Територія міста Прилуки Чернігівської області згідно форми 6-зем та обміру опорного плану складає 4275,1 га. Нижче в таблиці наведено існуючий розподіл території. Забудовані території міста складають значну частину території – 62,55 %. Серед них найбільшу частину складають території житлової забудови – 1104,17 (25,83%), території спеціального призначення (авіабаза, виховна колонія) – 689,49 га (16,13 %), виробничі, комунально-складські території, транспортних підприємств, інженерних об'єктів становлять 379,35га (майже 9%). Серед незабудованих територій найбільший відсоток складають озеленені території - 437,99 (10,24%).

Рисунок 15. Структура використання території Прилуцької територіальної громади станом на 01.01.2024.

У місті Прилуки остання нормативна грошова оцінка проводилась у 2019 році (додаток А, таблиця А.1).

Таблиця 10. Структура земельного фонду Прилуцької громади в розрізі категорій земель станом на 01.01.2024.

Категорія земель	Стан	
	Площа, га	До загальної площі, %
I. Забудовані території	2674,13	62,55%
1. Житлова забудова	1104,17	25,83%
- садибна забудова одноквартирного типу	971,43	22,72%
- багатоквартирна житлова забудова, у т. ч.	132,74	3,10%
блокована	7,88	0,18%

Категорія земель	Стан	
	Площа, га	До загальної площі, %
<i>малоповерхова</i>	56,69	1,33%
<i>середньоповерхова</i>	61,2	1,43%
<i>багатоповерхова</i>	6,97	0,16%
2. Землі громадського призначення	111,62	2,61%
3. Виробничі, комунально-складські, транспортних підприємств, інженерних об'єктів	379,35	8,87%
- промислових підприємств	190,04	4,45%
- комунально-складські	168,83	3,95%
- транспорт	20,48	0,48%
4. Транспортної інфраструктури	363,36	8,50%
- вулично-дорожня мережа	254,41	5,95%
- смуга відводу залізниці	108,95	2,55%
5. Кладовище	26,14	0,61%
6. Спеціального призначення, у т.ч.	689,49	16,13%
<i>авіабази</i>	685,46	16,03%
<i>виховної колонії</i>	4,03	0,09%
II. Незабудовані території	1601,065	37,45%
1. Зелені насадження загального користування	28,06	0,66%
2. Озеленені	437,99	10,24%
3. Ліси, деревна рослинність	250,95	5,87%
4. Природо-заповідного фонду	208,9	4,89%
5. Вільні від забудови території, у т. ч.	99,99	2,34%
<i>відвід садибної забудови</i>	97,03	2,27%
<i>відвід громадської забудови</i>	2,16	0,05%
<i>відвід багатоповерхової забудови</i>	0,8	0,02%
6. Сільськогосподарських угідь	252,19	5,90%
7. Водні поверхні	74,12	1,73%
8. Заболочені території	248,865	5,82%
ВСЬОГО	4275,20	100,00%

Основними проблемами використання території міста та подальшого його розвитку є:

- розташування промислових та комунальних об'єктів в сельбищній зоні, які в свою чергу створюють санітарно-захисні зони, що впливають та прилеглі території житлової та громадської забудови;
- наявність малосприятливих (заболочених) для забудови територій в межах міста;
- проходження транзитних транспортних потоків вздовж населеного пункту;
- не досить розвинена вулично-дорожня мережа та незадовільний стан дорожнього покриття.

Природно-заповідний фонд.

Збереження біологічного різноманіття є одним з пріоритетів у сфері природокористування, екологічної безпеки та охорони природи, невід'ємною складовою збалансованого економічного й соціального розвитку регіону. Географічне положення, орографічні та кліматичні особливості Чернігівської області зумовили формування на її території різноманітної рослинності, яка закономірно змінюється з півночі на південь. Одним із основних антропогенних чинників, що негативно впливає на структурні елементи

екологічної мережі та біорізноманіття Чернігівської області, є значний ступінь господарського освоєння її території. Сучасна структура земельного фонду Чернігівщини свідчить про надзвичайно високе антропогенне навантаження на природні екосистеми, яке призвело до їх зміни та скорочення площ та ареалів. До інших видів антропогенної діяльності, що негативно впливають на структурні елементи екологічної мережі, біологічне та ландшафтне різноманіття в регіоні, відноситься забруднення довкілля атмосферними викидами. Забруднення довкілля призводить до включення забруднюючих речовин до біохімічних ланцюгів рослин і тварин та їх хронічної інтоксикації.

Чернігівщину населяє близько 425 видів хребетних тварин, серед яких понад 65 видів ссавців, близько 290 видів птахів, більше 45 видів риб. З них до Червоної книги України занесено 161 вид, до списку міжнародного союзу охорони природи – 29 видів, до Європейського червоного списку – 52 види, до списку видів Бернської конвенції – 390 видів, Боннської конвенції – 30 видів. З 290 видів птахів 194 гніздяться на території області, 50 є осілими, 207 мають статус пролітних, у групу залітних або випадково залітних входить 41, зимуючих – 51. Серед дикої природи Чернігівщини зустрічаються багато видів тварин, занесених до Червоної книги України (2009), зокрема ссавці: видра річкова, норка європейська, рись, горностай; птахи: лелека чорний, лунь польовий, лунь степовий, змієїд, орел-карлик, підорлик малий, орлан-білохвіст, журавель сірий, поручайник; риби: стерлядь, марена дніпровська, ялець звичайний, карась звичайний, йорж носар.

Станом на 01.01.2025 природно-заповідний фонд Чернігівщини нараховує 675 об'єктів загальною площею 262654,8853 га, що становить 7,87 % площі області. Природно-заповідний фонд складають 8 категорій об'єктів: 2 національні природні парки, 3 регіональні ландшафтні парки, 457 заказники (12 загальнодержавного значення), 139 пам'яток природи (7 загальнодержавного значення), 19 парків-пам'яток садово-паркового мистецтва (1 загальнодержавного значення), 52 заповідні урочища, 2 дендрологічні парки, Менський зоопарк. Природно-заповідний фонд характеризується значною кількістю об'єктів невеликої площі (більше половини об'єктів мають площу до 100 га), переважна більшість з яких гідрологічні. До 2022 року спостерігалася стійка тенденція до зростання площ природно-заповідного фонду Чернігівської області. Однак варто відзначити, що більшість меж територій та об'єктів ПЗФ не були встановлені та не винесені в натуру. При встановленні меж об'єктів ПЗФ спостерігається відмова деяких власників та користувачів земельних ділянок погоджувати проекти землеустрою з організації та встановлення меж об'єктів природно-заповідного фонду, що ускладнює та затягує процедуру встановлення меж заповідних об'єктів.

Прилуцький район має величезний спадок природно-заповідних територій (додатки А, Б). Значна площа таких територій мають загальнодержавне значення. Це десятки територій ПЗФ загальнодержавного та місцевого значення (Національні природні парки, гідрологічні заказники, дендрологічні парки, парки садово-паркового мистецтва, регіональні ландшафтні, лісові, ботанічні, ентомологічні, гідрологічні заказники, ботанічні і геологічні пам'ятки, заповідні урочища). Ці території знаходяться в сфері інтересів та транспортній досяжності для представників Прилуцької територіальної громади і можуть використовуватися з метою розвитку туризму і сфери відпочинку.

Мережа природно-заповідної території м. Прилуки нараховує 6 об'єктів загальною площею 0,231 тис. га, що становить 0,28 % площі області.

Таблиця 11. Об'єкти природно-заповідного фонду м. Прилуки станом на 01.01.2025 року.

Місцезнаходження	Кількість, шт.	Площа, тис га	Відсоток заповідності, %
м. Прилуки	6	0,2274	0,28
Всього по області	674	262,61	7,87

Для збереження флори і фауни, характерної для зони лісостепу та заплави р. Удай, де виокремлюються, як власне болота, так і перезволожені землі створено Гідрологічний заказник місцевого значення «Приміське». Гідрологічний заказник є природно-заповідною територією, що створена задля забезпечення збереження в природному стані низинного осоково-очеретяного болота в заплаві р. Удай – кв. 96-100 Прилуцького лісництва ДП «Прилуцьке лісове господарство» на площі 218,8 га, межі якого у 2021 році були розширені. Гідрологічний заказник місцевого значення був оголошений рішенням

Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 №454. Заказник відіграє цінне значення як стабілізатор клімату, є регулятором гідрологічного режиму прилеглих територій, збереження флори та фауни.

Природно-заповідний фонд Чернігівської області в розрізі територіальних громад

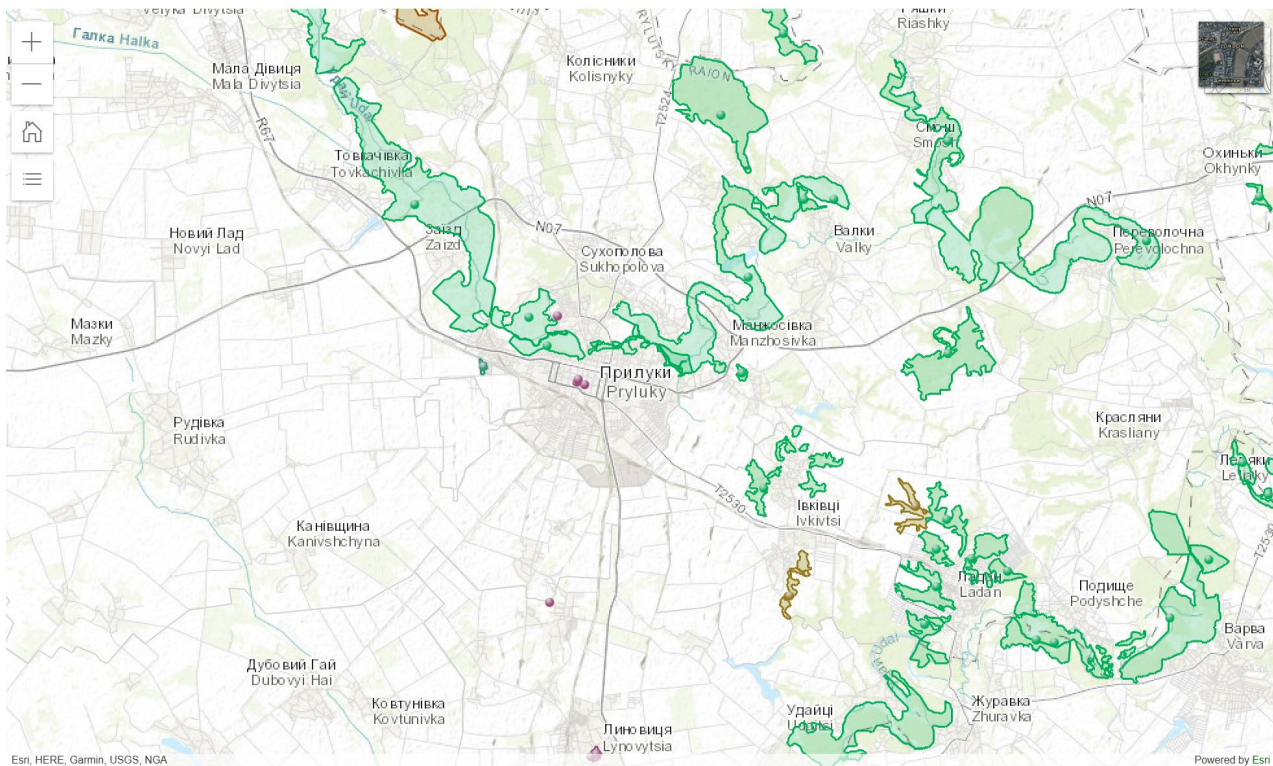

Рисунок 16. Природно-заповідні об'єкти, які розташовані на території Прилуцької ТГ та на території сусідніх громад.

Охорона і примноження природних багатств забезпечує біологічну рівновагу в природі. Основним завданням природних заповідників, які відносяться до вищої категорії природно-заповідної мережі, є збереження природних комплексів та об'єктів на їх території, проведення наукових досліджень і спостережень за станом довкілля, розробка на їх основі природоохоронних рекомендацій, поширення екологічних знань, сприяння у підготовці наукових кадрів і фахівців у галузі охорони навколишнього природного середовища та заповідної справи.

В західній частині міста Прилуки розташований дендропарк «Прилуцький», якому у 2008 році було надано статусу об'єкта природно-заповідного фонду місцевого значення. Розмір території зелених насаджень тут 11,9 га. На території дендропарку працює Прилуцька дослідна станція Нікітського ботанічного саду Національного наукового центру, що однією з перших в Україні розпочала дослідження зі створення генофондової колекції рододендронів. На сьогоднішній день вона налічує 30 сортів, 25 видів і декоративних форм. Станція співпрацює з ботанічними садами та дендропарками НАН України, інститутами та дослідними станціями Національної академії аграрних наук України, вітчизняними та зарубіжними підприємствами з метою поповнення та розширення власних колекцій різних видів рослин. Прилуцька дослідна станція розпочала свою діяльність у 1936 році як підрозділ науково-дослідного інституту.

Таблиця 12. Заповідні урочища, заказники, дендрологічні парки місцевого значення.

Назва	Призначення	Площа,	Адреса
«Прилуцький»	Дендрологічний парк місцевого значення	11,9 га	вул. Вавилова 16
«Приміське»	Заказник місцевого значення	218,8 га	-

В північній частині міста знаходиться ботанічна пам'ятка природи - «Багатовіковий дуб» (0,01 га). В центральній частині міста ростуть три ботанічні пам'ятки природи: «Віковий дуб», «Два вікових дуба» та «Чотири вікових дуба».

Таблиця 13. Пам'ятки природи ботанічні місцевого значення.

Назва	Площа	Адреса
Віковий дуб	0,01 га	вул. Вокзальна, 36
Багатовіковий дуб	0,01 га	вул. Петра Дорошенка, 11
Чотири вікових дуба	0,02 га	вул. Європейська, 93
Два вікових дуба	0,02 га	вул. Європейська, 106

Чотири ботанічні пам'ятки природи (вікові дуби) та дендрологічний парк місцевого значення «Прилуцький» перебувають в задовільному стані та під контролем місцевої влади.

Гідрологічний заказник місцевого значення «Приміське» перебуває в стані оцінки та опису стану в зв'язку з впливом антропогенних факторів. Експертизою буде визначено актуальний стан після проходження проекту «Поліпшення технічного стану та благоустрою водойм (розчищення озер, малих річок, каналів та інших водойм) — розчищення річки Удай в межах м. Прилуки Чернігівської області» та необхідних процедур відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля». На перспективу розвитку природно-заповідного фонду області Департаментом екології та природних ресурсів облдержадміністрації проводяться роботи зі створення ще 5 нових об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення загальною площею 161 гектар, в тому числі на території Прилуцького району – ландшафтний заказник «Засенкове». На збереження об'єктів природно-заповідного фонду значною мірою впливає наявність проектів землеустрою з організації та встановлення їх меж. Однією з головних причин, що значно стримує виконання зазначених робіт, є недостатня кількість коштів у місцевому бюджеті. Постійно ведуться роботи з визначення територій, перспективних для подальшого заповідання.

В загальному міжнародному реєстрі природоохоронних територій під назвою «Смарагдова мережа» занесено ділянки й території навколо річки Удай, що відносяться або дотичні до міста Прилуки. Це два відрізки ріки загальною протяжністю близько 2 км з прилеглими берегами. Міжнародний запис Site Code Site Name Site Area (Ha) Birds species number Other species number Habitat number Total features Biogeo region(s) - UA0000295 Lower part of Uda river valley 13381,0 11 2 13 CON. Це підтверджується відповідним європейським документом CONVENTION ON THE CONSERVATION OF EUROPEAN WILDLIFE AND NATURAL HABITATS Standing Committee 39 th meeting Strasbourg, 3-6 December 2019 Updated list of officially adopted Emerald sites (December 2019).

Мережа «Есмеральд» – це природоохоронні території, створені для збереження видів і оселищ, яким загрожує зникнення в масштабах усього континенту. Мережа створюється на виконання вимог Бернської конвенції. Планується, що після приєднання України до ЄС - мережа Есмеральд буде приєднана до Natura 2000 - природоохоронних територій, створених з тією ж метою, але на території ЄС.

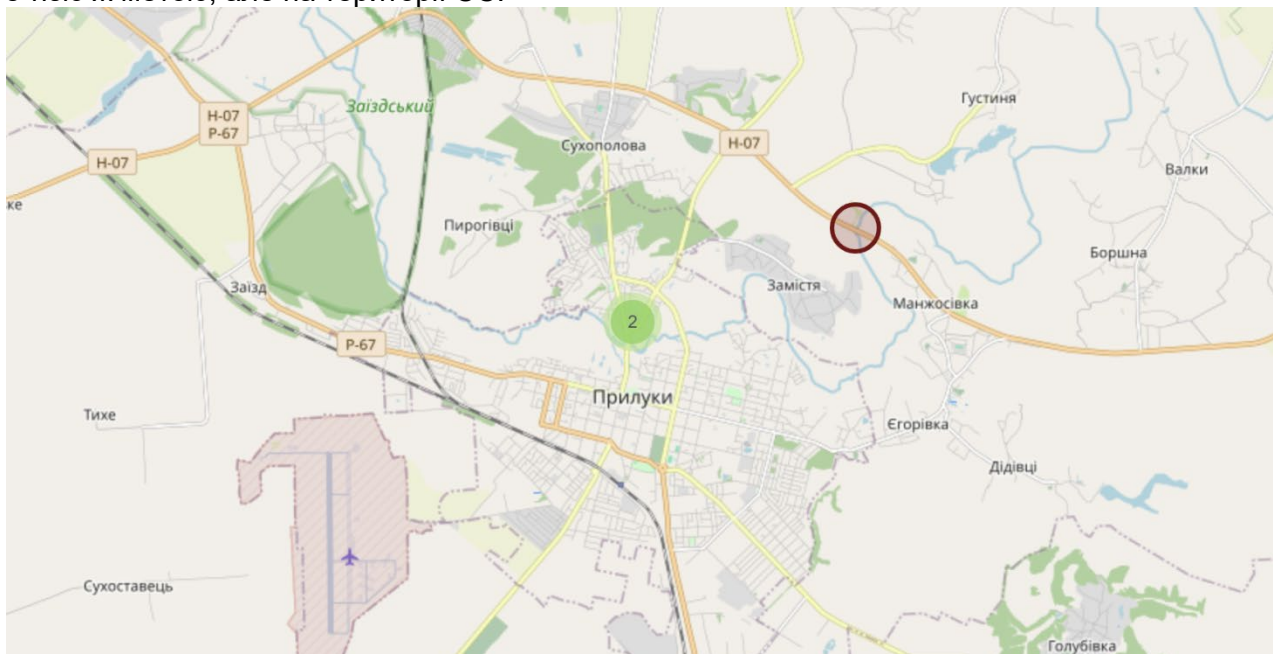
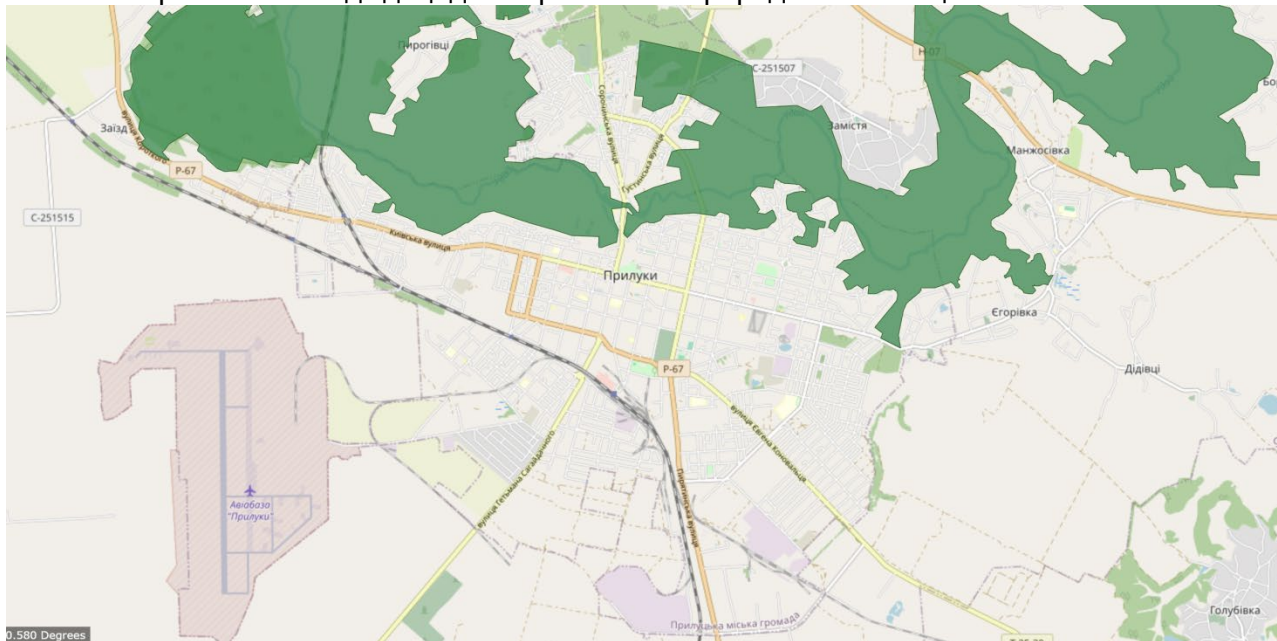

Рисунок 17. Розташування природно-заповідних об'єктів на території Прилуцької ТГ.

Смарагдова мережа - мережа територій особливого природоохоронного значення, важливих для збереження біорізноманіття. У 1979 році європейські країни підписали Бернську конвенцію – міжнародну угоду, що покликана охороняти види тварин, рослин а також оселища, які потребують збереження на рівні всієї Європи. 1996 року до числа таких підписантів приєдналась і Україна. Смарагдова мережа має переважно ті самі основи формування, що й НАТУРА 2000, але діє за межами Європейського Союзу, розвиваючи загальноєвропейський підхід щодо охорони типів природних оселищ.

Рисунок 18. Схема розташування Смарагдової мережі на території Прилуцької ТГ³

Оскільки через територію Прилуцької громади проходять території Смарагдової мережі [<http://old.uamap.org.ua/>, <http://emerald.net.ua/>, <http://map.land.gov.ua/>], викопіювання місця розташування яких, згідно даних Emerald Network in Ukraine, подано на рисунку вище. Зважаючи на те, що по території Прилуцької територіальної громади протікає річка – Удай з протяжністю русла в межах громади близько 12 км. до переліку об'єктів Смарагдової мережі визначено 2 об'єкти м. Прилуки (0,8 км, вище міста) та м. Прилуки (1,0 км, нижче міста). Існуюча мережа заповідних територій, проведення природоохоронних заходів сприяє стабілізації видового складу фауни та флори, збереженню цінних природних комплексів.

Рослинність.

Територія міста розташована у зоні лісостепу. Рослини є одним з найважливіших природних компонентів. Вони мають як рекреаційно-естетичне значення так і захисне. В самій громаді відсутні великі лісові масиви. Заліснення Прилуцького району становить нижчий відсоток, ніж в загальному по області (20%), адже це переважно селітебної зона та територія забудови міста, а також зона лісостепу, на відміну від інших районів, що знаходяться в Українському Поліссі. Природна рослинність збереглася тільки у заплаві р. Удай, де виокремлюються як власно болота, так і перезволожені землі. Тому, рослинність міста представлена зеленими насадженнями загального, обмеженого та спеціального користування. Площа зелених насаджень загального користування становить 28,6 га.

В західній частині міста Прилуки розташований дендропарк «Прилуцький», якому у 2008 році було надано статусу об'єкта природно-заповідного фонду місцевого значення. Розмір території зелених насаджень тут 11, 9 га. На території дендропарку працює Прилуцька дослідна станція Нікітського ботанічного саду - Національного наукового центру, що однією з перших в Україні розпочала дослідження зі створення генофондової колекції

³ <https://carto-lab.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=b07ef920c3ae48beacc6c3522e9a32a8>

рододендронів. На сьогоднішній день вона налічує 30 сортів, 25 видів і декоративних форм. Станція співпрацює з ботанічними садами та дендропарками НАН України, інститутами та дослідними станціями Національної академії аграрних наук України, вітчизняними та зарубіжними підприємствами з метою поповнення та розширення власних колекцій різних видів рослин. Прилуцька дослідна станція розпочала свою діяльність у 1936 році як підрозділ науково-дослідного інституту.

В північній частині міста знаходиться ботанічна пам'ятка природи - «Багатовіковий дуб» (0,01 га). В центральній частині міста ростуть три ботанічні пам'ятки природи: «Вікові дуби» (0,01 га), «Два вікових дуба» (0,02 га) та «Чотири вікових дуба» (0,02 га).

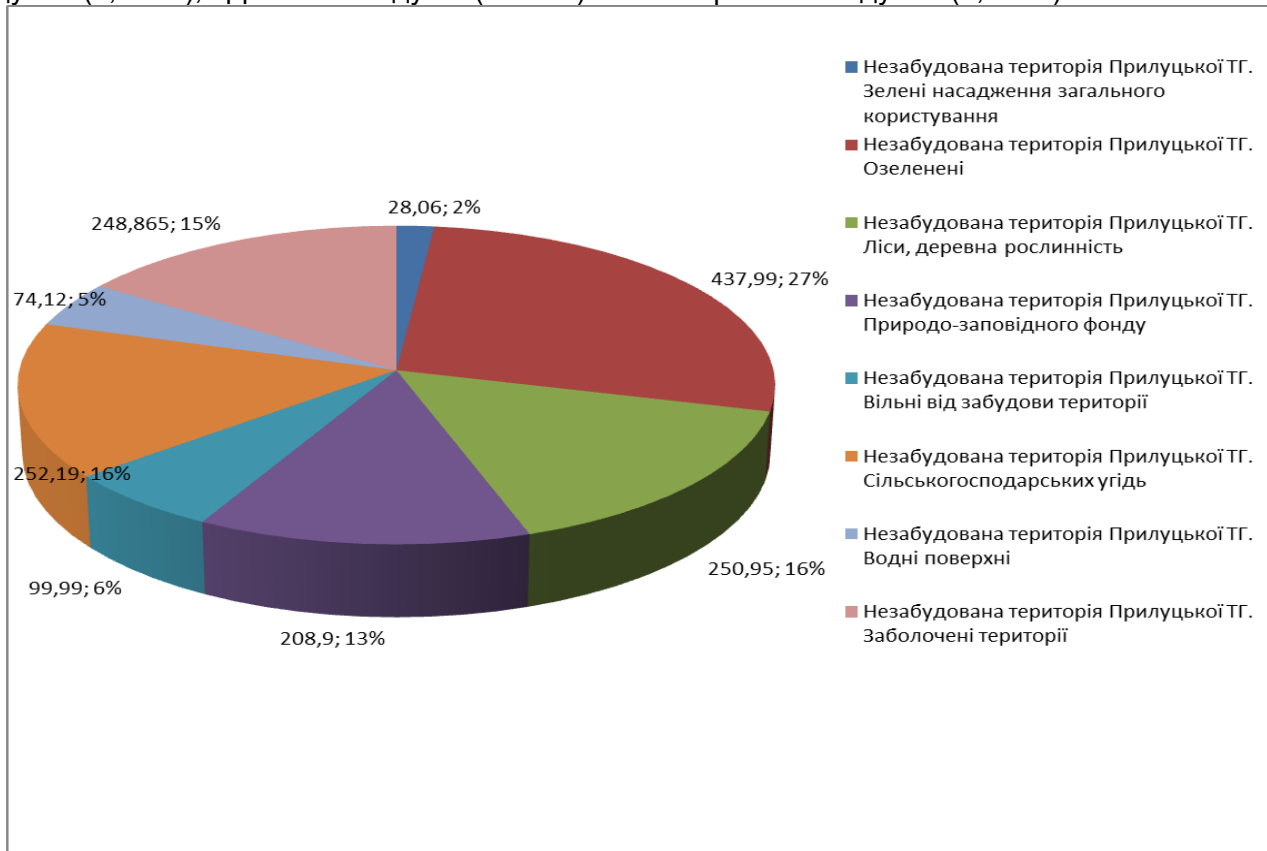

Рисунок 19. Розподіл незабудованих територій Прилуцької міської територіальної громади.

В місті розташовані два парки - Центральний (10 га), ім. Т. Г. Шевченка (10 га) та сквери «Вічної Слави» (0,8 га), ім. Т. Г. Шевченка (0,7 га), по вул. Осипенко (0,7 га), ім. Б. Хмельницького (0,9 га), по вул. Воровського (1,5 га), по вул. Київський (1,5 га), по вул. Сорочинська (1,8 га) та сквер «20 річчя Незалежності» по вул. Гетьмана Івана Виговського (0,16 га).

Всі зелені насадження загального користування складають 28,06 га. Деревна рослинність представлена, в основному широколистяними деревами та кущами. Зрідка трапляються хвойні породи. Господарську діяльність на території громади здійснює комунальне підприємство «Послуга» Прилуцької міської ради Чернігівської області, в якому працює 19 працівників з благоустрою.

37% території громади – це незабудовані землі. Під зеленими насадженнями загального користування та озелененими площами парками, скверами, лісовими масивами Прилуцької громади знаходиться близько 797 га або 45% незабудованої території. Природно-заповідний фонд Прилуцької громади має у своєму складі 6 територій місцевого значення площею 208,9 га і 5,5% всієї громади (таблиці 19, 20).

Основними породами багаторічних зелених насаджень міста є каштан, берест, клен, липа, береза, дуб звичайний, горобина, тополя, ясен, а також у приватній забудові — плодові дерева. З 2019 року розпочато більш системне озеленення та реконструкція зелених насаджень у центральній частині населеного пункту. Висаджено дерева породи сакура, глід

японський, клен багрянолистий, кущі: спірея Вангутта, барбарис декоративний, вейгела, дерен, гортензія. Постійно утримуються та створюються нові клумби, у т. ч. в місті 5 трояндових клумб. На території міста, в період вегетації, регулярно проводяться заходи по боротьбі із бур'янами, у т. ч. карантинними (амброзією полинолистою) шляхом скошування.

На території міста Прилуки відсутні природо заповідні території державного значення. Найбільшим на території Прилуцької громади є гідрологічний заказник «Приміське». Міською радою планується створення в межах міста Прилуки регіонального ландшафтного парку орієнтовною площею 350 га, в рамках реалізації проєкту «Будівництво інженерних споруд та благоустрій (поліпшення технічного стану) р. Удай в межах м. Прилуки Чернігівської області на ділянці від ПК-32 до ПК-46 та від ПК-0* до ПК-5*». В майбутньому завдяки співпраці з сусідніми територіальними громадами та за підтримки з регіонального й державного рівнів, планується створення широкого туристичного кластеру на основі використання природних особливостей рельєфу та інших ресурсів для рекреації й відпочинку жителів громади та регіону.

Основні фактори, що несуть загрозу для рослинності в регіоні – випалювання сухостоїв у весняно-осінній період, що призводить до виникнення пожеж у лісах; всихання лісових культур; самовільні рубки. Існує потреба збільшення лісгосподарськими підприємствами площ лісорозведення за рахунок нових прийнятих земель. Серед основних проблем охорони і використання дикої фауни слід відмітити браконьєрство. Для оптимізації використання об'єктів тваринного світу необхідно посилити роботу лісової охорони, егерської служби з попередження та виявлення фактів браконьєрства, забезпечити надійну охорону тваринного світу.

Корисні копалини.

Починаючи з 1960 року, Прилуччина була районом видобутку горючих корисних копалин. Добування нафти і газу (природного, попутного, конденсату) складав 20% обсягів такого показника в Україні (станом на 2022 рік). Регіон відомий за поклади глини, яка використовується для виробництва екологічно чистих будівельних матеріалів (цегли, черепиці, керамічних виробів). Також є значні запаси піску, який широко використовується в галузі скловиробництва. Надра Прилуцької міської територіальної громади щедрі на запаси питної води, глини та торфу. На території громади функціонують 19 артезіанських свердловини комунальної власності. Розвіданих родовищ на території громади немає, добування в кар'єрах не ведеться.

Прилуцький район – територія багата на горючі корисні копалини (нафта, газ, торф), будівельну сировину (піски, глини) є бішофит, водний розчин якого має цінні лікувальні якості. Пошуково-розвідувальні роботи в Прилуках було розпочато в 1951 р. Об'єднанням «Укрнафта» розробляється 5 родовищ нафти з сумарними запасами по категоріях А+В+С1 – 74,2 млн. т, у т. ч. витягування – 6,6 млн. т. 70 км на південно-захід від м. Прилуки розташовано Прилуцьке родовище нафти. Балансові запаси по категоріях А+В+С1 складає 5308 тис. т, у т. ч. витягуваними – 281 тис. т. При сучасному видобутку забезпеченість запасами становить приблизно 5 років. Виробничі об'єкти розташовані за межами міста.

В 3,5 км на південному сході від м. Прилуки розташовано Калишевське родовище суглинків. Родовище було розвідане у 1966 році, воно розташовано на плато. Корисними копалинами є II та III шари. Ґрунтові води не зустрічаються. Родовище розроблялося цегляним заводом №1 Прилуцького заводууправління.

Поблизу південно-західної околиці м. Прилуки, біля Ракитного, розташовано Прилуцьке – II родовище суглинків. Корисними копалинами є суглинки чотирьох горизонтів (згори до низу):

I – палево-жовті, лесовидні потужністю 1,2 – 2,4 м;

II – лесовидні, темно-польові – 1,4 – 2,9 м;

III – темно – бурі – 0,5 – 1,6 м;

IV – суглинки валунні, світло – жовті потужністю 0,2 – 1,9 м.

Водонасичений горизонт зустрічається в підстеляючих пісках, які нижче корисної товщі. Родовище розроблялося цегляним заводом № 2 Прилуцького заводууправління.

Прилуцьке родовище пісків розташовано на північній околиці міста, в межах лівобережної піщаної тераси річки Удай. Корисними копалина є дрібнозернисті древньоалювіальні піски (II шар). По категорії С1 запаси пісків складають 103 тис. м³.

Прилуцьким ТОВ «Керамік Прилуки» розробляється 3 родовища цегляно-черепичною сировиною. Корисні копалини – суглинки та піски. Сумарні запаси по категоріям А+В+С1 становлять 5040 тис. м³.

За 6 км від міста розташовано Прилуцьке родовище (Манжосівська ділянка). Запаси по категоріям А+В+С1 складає 1050 тис. м³. При сучасному видобутку забезпеченість запасами розрахована приблизно на 12 років. На базі Прилуцького родовища діє 3 цегляних заводи.

Прилуцьке нафтове родовище розташоване в 12 км північніше від м. Прилуки Чернігівської області. В безпосередній близькості від родовища знаходяться села Обичів, Полова, Лісні Сорочинці та інші, пов'язані між собою, переважно, ґрунтовими дорогами. В південно-західній частині родовища протікає р. Удай. Розробка родовища проводиться з 1960 р. Станом на 01.01.95 р. на Прилуцькому родовищі пробурено 35 глибоких свердловин, в т. ч. розвідувальних – 23, видобувних – 12. В геологічній будові Прилуцького родовища беруть участь відклади четвертинної, неогенової, кам'яновугільної, крейдової, юрської, трасової, пермської, палеогенової і девонської систем. Максимальна товща осадового чохла, розкритого свердловинами, перевищує 4000 м.

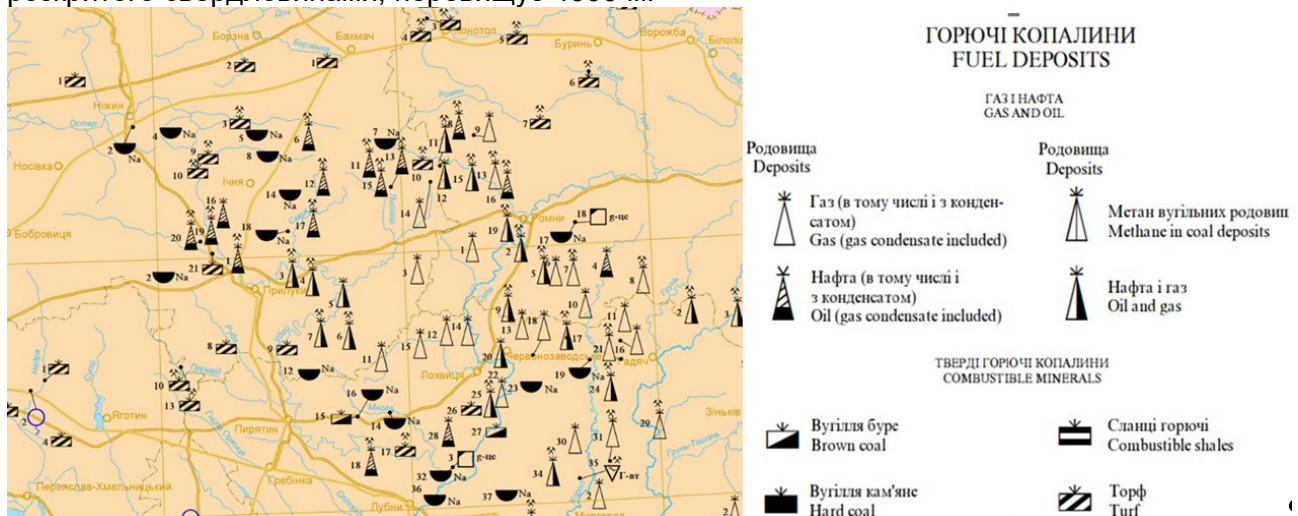

Рисунок 20. Карта корисних копалин навколо м. Прилуки.

З часу затвердження ДКЗ першого підрахунку запасів на Прилуцькому родовищі виконано великий об'єм пошуково-розвідувального і експлуатаційного буріння, проведено значну кількість випробувальних шарів, додатково вивчені фізико-хімічні властивості нафти і пластових вод, а також колекторські властивості порід. За результатами буріння встановлена складна блокова будова родовища. Отримані промислові припливи нафти в башкирських і серпухівських горизонтах. 7 з 8-ми відкритих горизонтів в різні строки введені в розробку. На початок 2000-х років на родовищі були в дії 13 свердловин, що вели видобуток нафти насосним способом.

За даними всіх підрахунків, основні запаси нафти (66%) знаходяться в горизонті В - 14 +15 (згідно Державного балансу запасів корисних копалин України. Підземні мінеральні води. Випуск 18. Київ 2014).

Екологічна ситуація.

Станом на 01.01.2025 очевидним є негативний вплив на довкілля антропогенних чинників. Серед них: вплив воєнного стану (не досліджено), робота на території промислових об'єктів, роль агропромислового комплексу (значні території річкових долин і територій сусідніх громад розорані), а також фактор забруднення навколишнього природного середовища на рівні життєдіяльності мешканців громади (ТПВ, автотранспорт, тощо).

Серед низки екологічних проблем, що мають місце в Чернігівській області, а відтак і в Прилуцькій міській громаді, особливо гостро стоїть проблема поводження з відходами.

Проблеми у сфері поводження з твердими побутовими відходами на території області дійсно досягли свого найвищого рівня загострення. Стан місць видалення твердих побутових відходів становить реальну небезпеку для довкілля та населення, що проживає на прилеглих територіях. На більшості їх відсутні спеціальні природоохоронні споруди та системи екологічного моніторингу, не визначені технологічні карти, накопичення сміття проводиться безсистемно, ущільнення та присипка ґрунтом здійснюється не своєчасно або взагалі не проводиться, не ведеться облік відходів, не відновлюється або відсутнє обвалування, прилегла територія засмічена відходами. Через відсутність на Чернігівщині сміттєпереробних та сортувальних комплексів, на полігони та сміттєзвалища потрапляє значна частина відходів, які мають ресурсну цінність і підлягають переробці та утилізації. Основну масу відходів як вторинної сировини складають тара (упаковка) від продуктів харчування та продукції споживання населенням. В області існує нагальна проблема з впровадження інноваційних технологій у сфері охорони навколишнього природного середовища, зокрема для вирішення проблем поводження з твердими побутовими відходами. Питання будівництва сміттєпереробних комплексів (хоча б для економічно розвинутих територій) є досить актуальним для регіону, і його вирішення в певній мірі дало б вагомий поштовх для зменшення навантаження на довкілля та підвищення економічного потенціалу відповідних територій.

Тверді побутові відходи є одним із найбільших забруднювачів навколишнього середовища та негативно впливає на всі його компоненти. Ситуація ускладнюється й тим, що зберігається значний розрив між обсягами накопичених відходів і обсягами їх знешкодження та використання.

Найбільшими забруднювачами довкілля у м. Прилуки є три підприємства.

Таблиця 14. Перелік екологічно небезпечних об'єктів.

Підприємства (найбільші забруднювачі)	Вид економічної діяльності	Відомча належність (форма власності)
ПрАТ «А/Т тютюнова компанія В.А.Т.-Прилуки»	Виробництво тютюнових виробів	Колективна
КП «Послуга» Прилуцької міської ради (Прилуцьке сміттєзвалище)	Видалення відходів	Комунальна
КП «Прилуки тепловодопостачання»	Надання послуг водопостачання та водовідведення	Комунальна

Поточний стан атмосферного повітря.

За даними Державної служби статистики України до 2022 року Чернігівська область за обсягами викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря займала шістнадцяту позицію в Україні, викидаючи 1,64% загального обсягу забруднюючих речовин по країні (у т. ч. стаціонарними джерелами – тринадцяту позицію, 1,12% загального обсягу по Україні, пересувними – вісімнадцяту позицію, 2,41%). Згідно даних Екологічного паспорту Чернігівської області за 2022 рік, розробленого департаментом екології Чернігівської ОДА, забруднювальних речовин в повітрі навколо Прилук не виявлено. При цьому, у 2022 році по області проведено дослідження 1357 проб атмосферного повітря, з них 1351 проб у міських поселеннях, 6 – у сільських. Кількість проб атмосферного повітря з перевищенням гранично допустимих концентрацій хімічних речовин по області становила 60, що складає 4,4%, проти 4,0% у 2021 році. Моніторингові дослідження атмосферного повітря у 2022 році проводились по м. Чернігів (19 точок), м. Ніжин (1 точка), м. Прилуки (2 точки). Перевищення гранично допустимих концентрацій забруднювальних речовин було виявлено лише на території м. Чернігова (27 – по пилу неорганічному, 33 – по оксиду вуглецю) в місцях скупчення автомобільного транспорту та на автомагістралях. В зоні впливу промислових підприємств, перевищення ГДК забруднювальних речовин не виявлялися.

Найбільшим забруднюючим стаціонарним джерелом викидів в атмосферу є промисловий комплекс міста. Викидами підприємств є сірчаний ангідрид, окиси вуглецю, зола, сажа інші забруднюючі речовини. Зокрема обсяги викидів шкідливих речовин в атмосферу міста стаціонарними джерелами забруднення щорічно складають близько 500 т., при цьому загальна кількість викидів становить близько 3500 т. (за рахунок пересувних джерел забруднення).

В 2022 році на замовлення Департаменту екології та природних ресурсів Чернігівської обласної державної адміністрації було проведено моніторингові дослідження по визначенню забруднювальних речовин в атмосферному повітрі у містах області Бахмач, Корюківка, Ніжин та Прилуки. Дослідження з атмосферного повітря області, були передбачені діючою Програмою державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря зони «Чернігівська» на 2021 – 2025 роки. У рамках діючої Програми охорони навколишнього природного середовища Чернігівської області на 2021-2027 роки (зі змінами), за рахунок коштів обласного фонду охорони навколишнього природного середовища у 2022 році було передбачено виконання природоохоронного заходу «Здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря зони «Чернігівська».

Оцінка якості повітря проводиться Державною установою «Чернігівським обласним центром контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України». У повітрі визначався вміст домішок: діоксиду сірки, діоксиду азоту, бензолу, оксиду вуглецю, твердих часток – пилу та важких металів (свинцю, кадмію, ртуті, нікелю). Проби повітря відбиралися на території житлових забудов та в зоні впливу автотранспорту, у м. Прилуки – біля заводу «Пластмас». За висновками досліджень вміст забруднюючих речовин в атмосферному повітрі у вищевказаних населених пунктах знаходиться у межах гранично допустимих концентрацій.

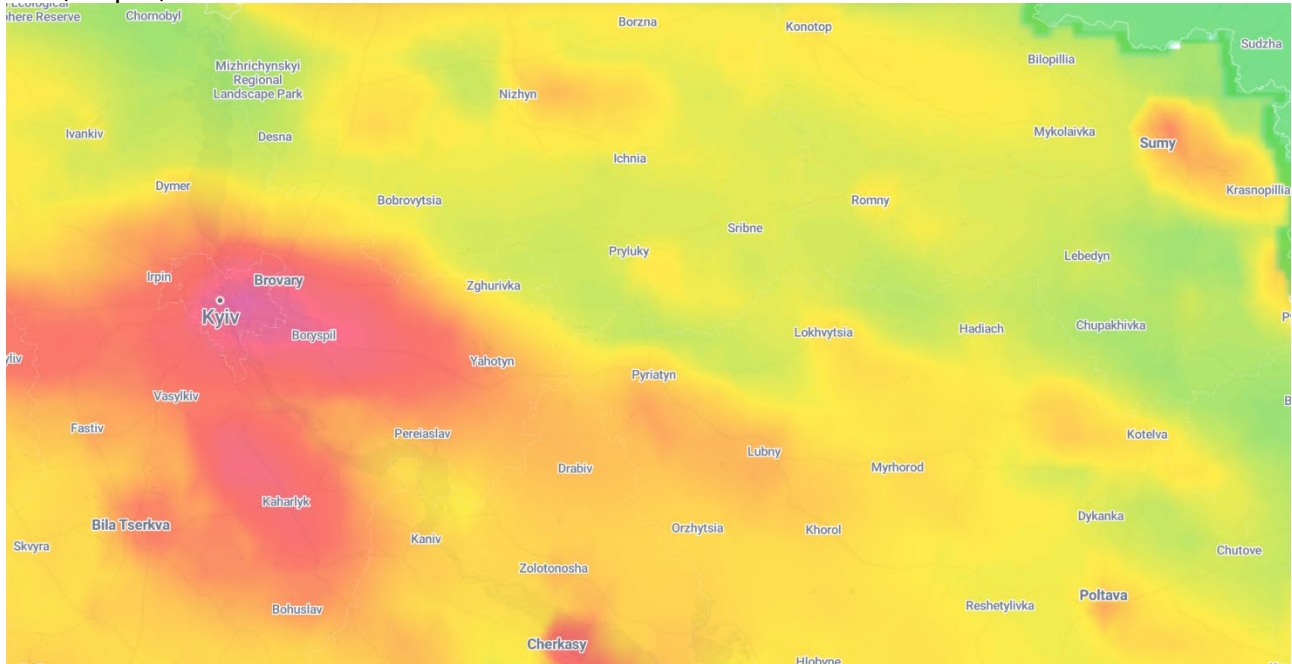

Рисунок 21. Карта середніх показників забруднення повітря в Україні станом на 07.03.2025.

Прилуцька міська територіальна громада не відноситься до найбільш забруднених територій України. Рівень забруднення повітря в Прилуцькому районі вказує на те, що його стан знаходиться в кращому положенні відносно інших сусідніх районів Київської, Полтавської, Сумської і Чернігівської областей⁴.

Відповідно доповіді про стан навколишнього природного середовища в Чернігівській області за 2021 рік виданої Департаментом екології та природних ресурсів Чернігівської обласної державної адміністрації динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення наступна:

Таблиця 15. Обсяги викидів забруднюючих речовин стаціонарними джерелами в атмосферне повітря по м. Прилуки у 2021 р.

Показник	Кількість
Обсяги викидів у 2021 р., тис. т.	0,584

⁴ <https://air.plumelabs.com/en/>

Збільшення / зменшення викидів у 2021 р. у порівнянні 2020 р., тис. т.	-0,023
Обсяги викидів у 2021 р. до 2020 р., %	96,2
Викидів в середньому одним підприємством, т.	30,716

Найбільшим забруднюючим стаціонарним джерелом викидів в атмосферу в м. Прилуки є промисловий комплекс міста та автотранспорт. Викидами підприємств є сірчаний ангідрид, окиси вуглецю, зола, сажа інші забруднюючі речовини. Зокрема обсяги викидів шкідливих речовин в атмосферу міста стаціонарними джерелами забруднення щорічно складають близько 600 т., при цьому загальна кількість викидів становить близько 3500 т. (за рахунок пересувних джерел забруднення).

Таблиця 16. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення за 2015-2021 рр.

Показник	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Всього по м. Прилуки (т)	807	707	719	712	650	606,7	583,6
В розрахунку на одну особу (кг)	13,9	12,3	12,7	12,8	11,9	11,3	11,0
В розрахунку на площу міста (<i>т на км²</i>)	18,8	16,4	16,7	16,6	15,1	14,1	13,6

В м. Прилуки знаходиться 19 промислових підприємств, що становить 4,7% промислових підприємств області. Щільність викидів від стаціонарних джерел забруднення в розрахунку на 1 км² території м. Прилуки за 2021 рік становила 13,6 т небезпечних речовин, а на 1 особу – 11,0 кг.

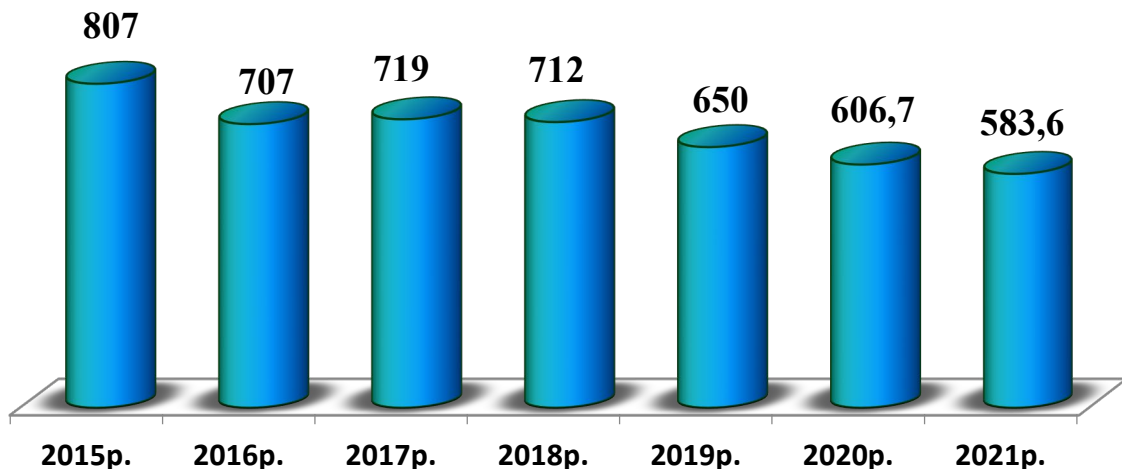

Рисунок 22. Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення по м. Прилуки, т.

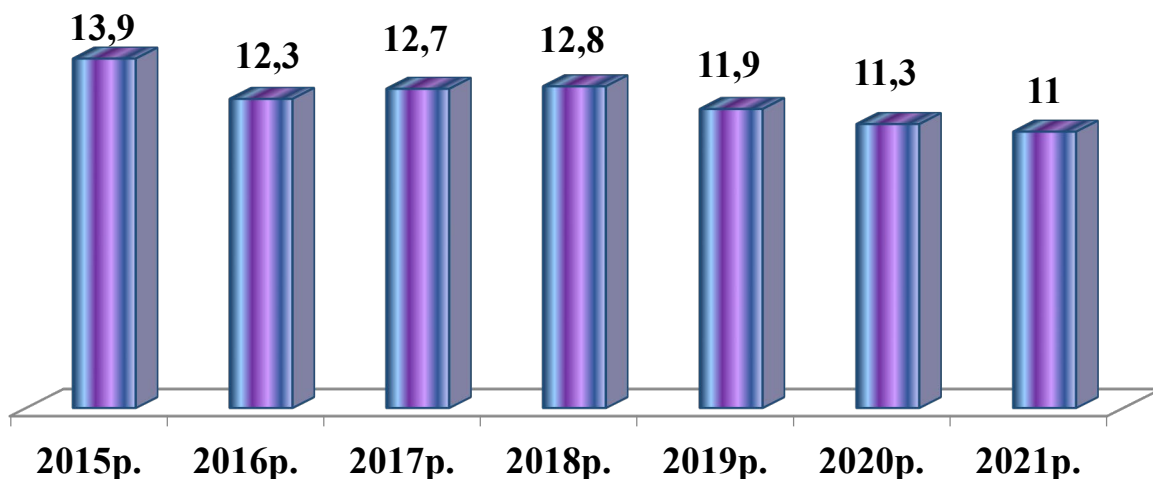

Рисунок 23. Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення в розрахунку на одну особу, кг.

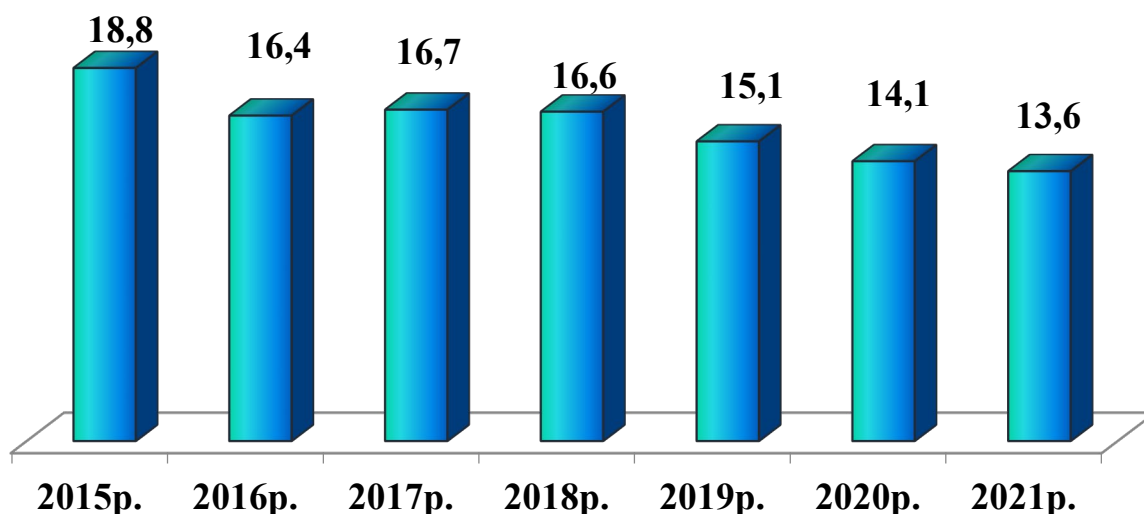

Рисунок 24. Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення в розрахунку на 1 км², т.

У 2020 р. від стаціонарних джерел забруднення в м. Прилуки в атмосферу надійшло 583,6 т забруднюючих речовин, що на 23,1 т або на 3,8% менше, ніж у 2019 році. У сумарній кількості забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення викиди діоксиду сірки (26,7 т) та діоксиду азоту (41,8 т) скоротилися на 13,9% та 12,9% відповідно.

Таблиця 17. Динаміка викидів стаціонарними джерелами в атмосферне повітря, в тому числі по найпоширеніших речовинах, по м. Прилуки, т.

Показник	Період					
	2000	2017	2018	2019	2020	2021
Всього по м. Прилуки	470	719	712	650	607	583,6
Частка в обласному обсязі, %	2,33	1,94	2,26	2,19	2,21	2,79
В тому числі: пил	33	89	61	82	72	64
діоксид сірки	28	78	30	37	31	26,7
діоксид азоту	117	53	48	75	48	41,8
оксид вуглецю	234	49	47	35	35	34

Національним університетом «Чернігівська політехніка» проведені наукові дослідження стану атмосферного повітря Чернігівської області.

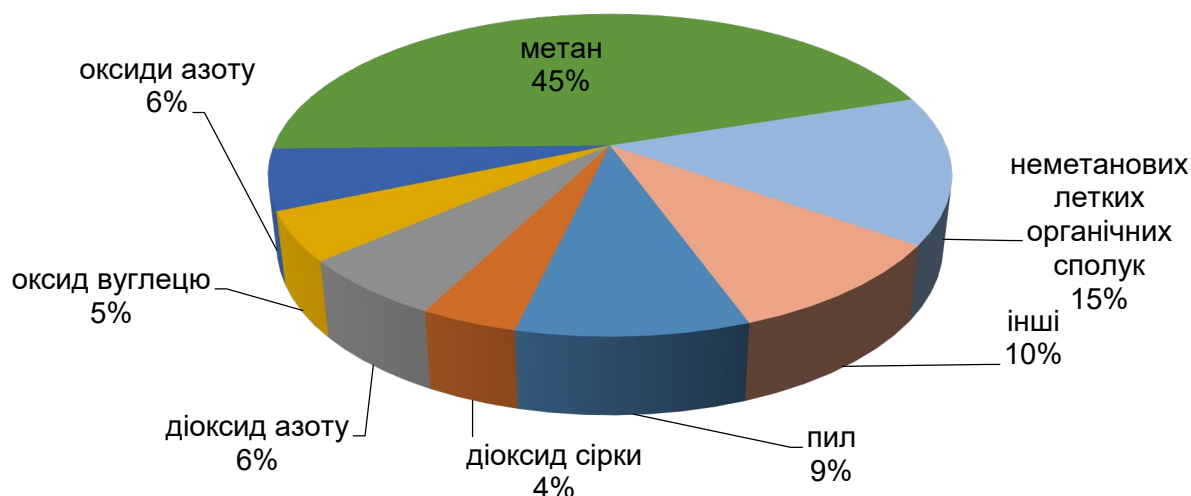

Рисунок 25. Структура викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел забруднення у 2021 році по м. Прилуки, %.

Аналізи проб атмосферного повітря проведено сертифікованою лабораторією ТОВ "Довкілля" (м. Вінниця) в 32 пунктах області. При дослідженні проб атмосферного повітря щодо вмісту діоксиду сірки встановлено, що найбільший вміст діоксиду сірки відповідає значенню 0,7 ГДКм.р., який визначений в атмосферному повітрі м. Прилуки. В місті виявлені також найвищі показники концентрації оксиду вуглецю (1,04-1,02 ГДКм.р.).

Таблиця 18. Вміст забруднюючих речовин в атмосферному повітрі м. Прилуки.

Назва забруднюючих речовин	Середньодобові ГДК, мг/м3	Максимальні разові ГДК, мг/м3	Максимальний вміст, мг/м3
пил	0,1	0,5	<0,52
азоту діоксид	0,04	0,2	<0,1
вуглецю оксид	3,0	5	0,42
ангідрид сірчистий	0,05	0,5	<0,08

Відповідно до інформації наданої Прилуцьким міськрайонним відділом Державної установи «Чернігівський обласний лабораторний центр МОЗ України» на території міста у 2021 році були наступні середньорічні показники хімічних речовин досліджуваних в атмосферному повітрі:

- фенол - 0,0075
- формальдегід - <0,01
- SO₂ (ангідрид сірчистий) - < 0,04
- свинець (і його неорганічні сполуки) - <0,0024
- NO₂ (азоту діоксид) - 0,095
- CO (вуглецю оксид) - 1,275
- пил - < 0,26

При цьому, протягом року при щомісячному моніторингу перевищень допустимих норм не зафіксовано. За даними Чернігівського обласного центру з гідрометеорології метеостанції Прилуки станом на 1 червня 2024 року середньомісячна потужність експозиційної дози гамма-випромінювання у повітрі становила 12,0 мкР/год, що не перевищує мінімального допустимого рівня дії, який складає 30,0 мкР/год. У 2023 році фіксувалися мінімальний рівень 6,0 мкР/год та максимальний 19,0 мкР/год. Коливання показників залежало від температурного режиму, напрямків та сили вітру, кількості опадів. Чернігівським обласним центром з гідрометеорології вимірюється рівень гамма-фону на 7 постах, в т. ч. і в місті Прилуки. Аналіз середньомісячної потужності експозиційної дози гамма-випромінювання у повітрі показує, що перевищень мінімального рівня дії, який складає 30 мкР/год, не спостерігалось.

Варто відмітити, щорічні обсяги викидів шкідливих речовин в атмосферу міста стаціонарними джерелами скорочуються. Результатом цього є цілеспрямована робота в напрямку підвищення енергоефективності виробництва та раціонального використання природних ресурсів. Одним з шляхів вирішення питання скорочення шкідливих викидів від пересувних джерел міська влада бачить в будівництві об'їзної дороги, що значно скоротить потік транзиту транспорту через місто. Найбільший істотний вплив на забруднення повітря мають такі чинники: промислові підприємства та автотранспорт. Щорічні обсяги викидів шкідливих речовин в атмосферу міста стаціонарними джерелами скорочуються із-за економічних проблем та цілеспрямованої роботи в напрямку підвищення енергоефективності виробництва й раціонального використання природних ресурсів. Найвища щільність викидів від стаціонарних джерел забруднення в розрахунку на 1 км² території м. Прилуки спостерігалася в 2019 р. і була 14,1 т небезпечних речовин. Це становило в розрахунку на 1 особу близько 11,3 кг.

Поводження з відходами.

Враховуючи природні та економічні фактори, основну складову в загальній масі відходів, що утворюються в Чернігівській області, займають тверді побутові відходи та виробничі відходи IV класу небезпеки, які, в основному, видаляються на полігони, сміттєзвалища, накопичувачі тощо. Тверді побутові відходи (далі - ТПВ), що утворюються в

регіоні, складуються на полігонах та сміттєзвалищах. Станом на 01.01.2025 р. в обласний реєстр місць видалення відходів внесено 9 полігонів та 491 сміттєзвалище. Вказані об'єкти займають площу 586,3046 га. Слід зазначити, що система обліку твердих побутових відходів не відтворює реальної картини щодо фактичної кількості утворення відходів. Метрологічний облік відходів (зважування) забезпечується лише в м. Ніжин. Облік відходів, які потрапляють на інші полігони ТПВ, проводиться візуально лише в одиницях об'єму, що в перерахунку на одиниці маси не відтворює реальну картину обсягів відходів, які розміщуються на об'єктах. На багатьох сміттєзвалищах сільських територіальних громад облік взагалі не ведеться. Тому, наявні дані щодо обліку відходів на полігонах ТПВ та сміттєзвалищах мають індикативний характер і не відтворюють реальну картину утворення та накопичення відходів. Напрямки поводження з відходами:

- на полігонах та сміттєзвалищах видалається за рік близько 300 тис. т відходів (за даними статистичної звітності);

- на підприємствах утворюється близько 0,8 тис. т промислових токсичних відходів I-III класів небезпеки, з них частина утилізується на існуючих установках, інші – передаються для знешкодження за межі області, незначна кількість розміщується на власних об'єктах видалення (підрозділи ПАТ «Укрнафта»).

Таблиця 19. Інфраструктура місць видалення відходів (МВВ) за критерієм екологічної безпеки в Чернігівській області.

Назва адміністративно-територіальної одиниці (район)	Місця видалення відходів категорії Г - надзвичайно небезпечні		Місця видалення відходів категорії В - небезпечні		Місця видалення відходів категорії Б - помірно небезпечні		Місця видалення відходів категорії А - малонебезпечні	
	діючі, од.	закриті, од.	діючі, од.	закриті, од.	діючі, од.	закриті, од.	діючі, од.	закриті, од.
Корюківський	-	-	86	-	1	-	-	-
Ніжинський	-	-	106	-	4	-	-	-
Н.-Сіверський	-	-	75	-	2	-	-	-
Прилуцький	-	-	96	-	1	-	-	-
Чернігівський	-	1	173	-	3	-	4	-
Всього	-	1	536	-	11	-	4	-

В Чернігівській області практично вирішена проблема поводження з промисловими відходами I-III класів небезпеки. Вжиття організаційних та адміністративних заходів дало змогу виключити їх розміщення в навколишньому природному середовищі – частина утилізується на існуючих установках, інші – передаються для знешкодження на відповідних потужностях за межі області.

Таблиця 20. Стан обліку та паспортизації місць видалення відходів (МВВ), станом на 01.01.2023 року

Назва адміністративно-територіальної одиниці (район)	Кількість непаспортизованих МВВ, од.	Кількість паспортизованих МВВ, од.	Паспортизовано МВВ за звітний період, од.
Корюківський	6	87	-
Ніжинський	11	110	-
Н.-Сіверський	10	77	-
Прилуцький	15	97	-
Чернігівський	20	181	1
Всього	62	552	1

Прилуцька територіальна громада згідно регіонального плану управління відходами входить до території «Південного» кластеру управління відходами (Субкластер «2 П», який охоплює територію Прилуцької, Варвинської, Ічнянської, Ладанської, Линовицької, Малодівицької, Сухополов'янської, Яблунівської територіальних громад).

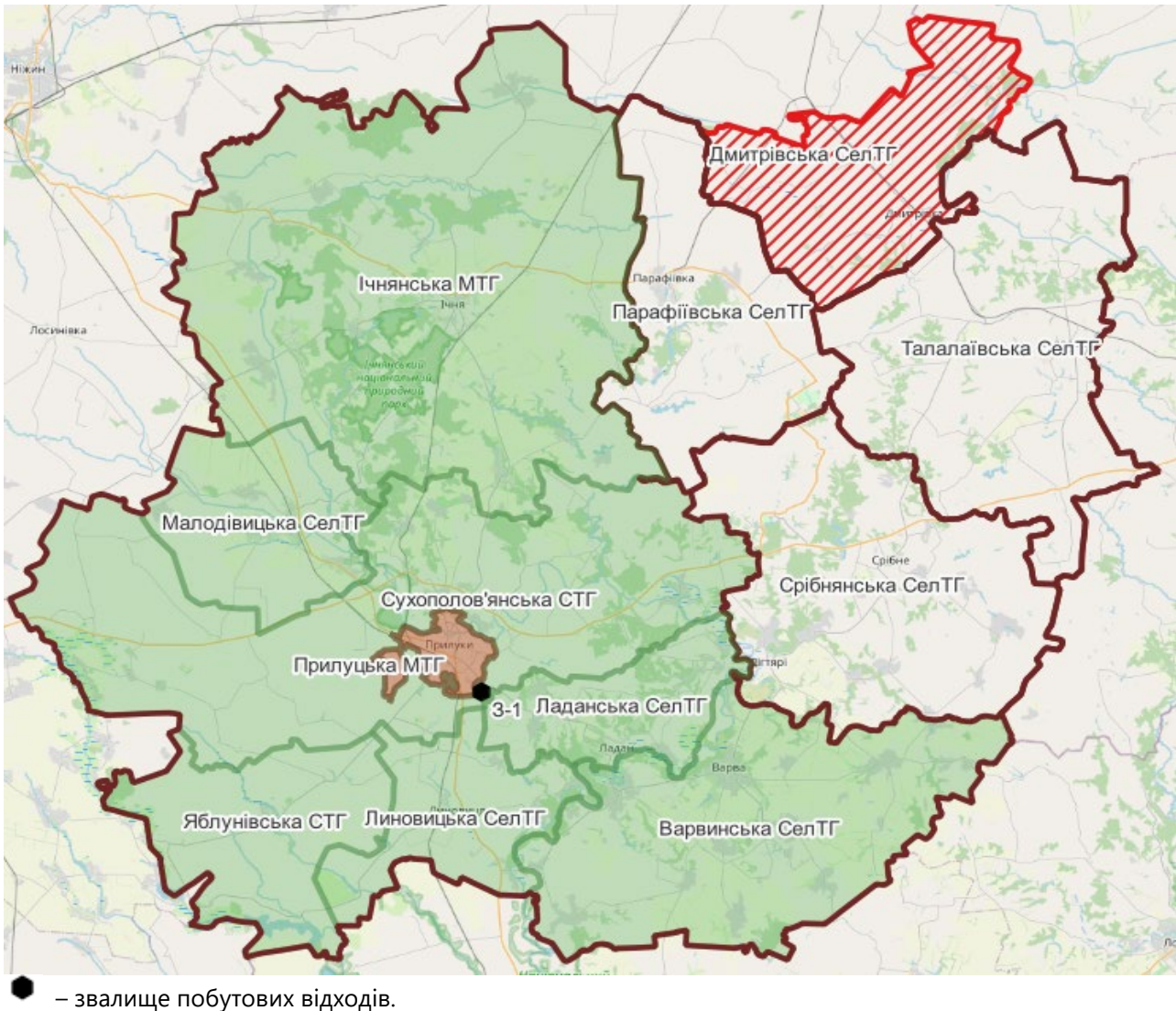

Рисунок 26. Місце Прилуцької територіальної громади в кластері управління відходами.

У загальному вигляді і детально стан та перспективи управління побутовими відходами в Прилуцькій громаді описаний в розробленому у 2024 році документі під назвою «МІСЦЕВИЙ ПЛАН УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ ПРИЛУЦЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ДО 2034 РОКУ».

Побутові відходи Прилуцької громади охоплюють змішані та/або роздільно зібрані відходи від домогосподарств, включаючи відходи паперу, картону, скла, пластику, деревини, текстилю, металу, упаковки, біовідходи, відходи електричного та електронного обладнання, відходи батарей та акумуляторів, небезпечні відходи у складі побутових, великогабаритні та ремонтні відходи, а також змішані та/або роздільно зібрані відходи з інших джерел, якщо ці відходи подібні за своїм складом до відходів домогосподарств.

Джерелами утворення побутових відходів є домогосподарства та суб'єкти господарювання, розташовані на території громади в частині утворення відходів подібних за своїм складом до відходів домогосподарств.

В м. Прилуки запроваджено контейнерне та безконтейнерне збирання змішаних побутових відходів, контейнерне збирання ресурсоцінних компонентів побутових відходів (ПЕТ, скло, папір та картон), збирання окремих видів відходів за заявкою споживача.

Джерелом істотного забруднення довкілля міста Прилуки є хімічна промисловість, яка поступає тут лише перед енергетикою, металургійним комплексом і автомобільним транспортом. Хімічна промисловість належить до галузей, які споживають велику кількість сировини, води та енергії. Вона вирізняється складними багатостадійними процесами. Під

час виробництва утворюється велика кількість побічної продукції, яка поки що не завжди може бути використана як вторинні ресурси, а накопичується у вигляді відходів. У багатьох випадках відходи вимагають повного знищення через їхню надмірну токсичність.

У м. Прилуки знаходиться підприємство хімічної промисловості – ДП «Пластмас» ТОВ «Пластмас-Прилуки». Підприємство виробляє близько 150 найменувань виробів технічного і побутового-спортивного призначення. Для їх виробництва щорічно переробляються тисячі тон вторинної полімерної сировини. Основне місце в загальному виробництві займає випуск гранульованих полівінілхлоридних пластикатів, призначених для виробництва ізоляції і захисних оболонок проводів і кабелів. Створено нові рецептури виробництва кабельних пластикатів з підвищеною пожежостійкістю та безсвинцевих пластикатів.

Таблиця 21. Інфраструктура утилізації та оброблення відходів.

Назва адміністративно-територіальної одиниці (район)	Пункти приймання/збирання зношених шин, од.	Пункти приймання/збирання відходів електронного та електричного обладнання, од.	Пункти приймання транспортних засобів на утилізацію, од.	Пункти та установки централізованого знешкодження медичних відходів, од.
м. Чернігів	-	8	-	-
Корюківський	-	-	-	-
Ніжинський	-	-	-	-
Н-Сіверський	-	-	-	-
Прилуцький	-	-	-	-
Чернігівський	-	-	-	-
Всього	-	8	-	-

Суб'єктом господарювання в м. Прилуки, що здійснює збирання, заготівлю відходів як вторинної сировини, а саме збирання безпечних відходів, є КП «Послуга» (вул. Білецького-Носенка, 7, м. Прилуки, 17500, тел./факс 5-31-61, kpposluga@ukr.net). КП "Послуга" постійно працює над поліпшенням якості послуг, що надаються. На 1 січня 2024 року переукладено договорів на вивіз сміття з мешканцями міста в кількості 20389, кількість споживачів житлово-комунальних послуг 41758 чоловік. Укладено 110 договорів на вивіз ТПВ з підприємствами та організаціями міста.

Таблиця 22. Суб'єкти господарювання, що здійснюють збирання, заготівлю відходів як вторинної сировини в Прилуцькому районі.

Найменування/Прізвище, ім'я, по-батькові	Місцезнаходження/ Місце проживання	Контактні дані	Спеціалізація (види вторинної сировини)
ФОП Струк Н.О.	м. Прилуки, вул. Вокзальна, 40 кв.8	тел.0-50-536-28-35	Макулатура, скло, ПЕТ
КП «Талалаївське ВУЖКГ»	смт Талалаївка, вул. Зернова, 4	тел. (04634)2-17-53	Пластик

Щороку у місті утворюється близько 100-110 тис. м3 сміття. З 2018 року спостерігається тенденція щодо зменшення його кількості. За 2023 рік у м. Прилуки утворилося 23,0 тис. т відходів I-IV класів небезпеки (на 27,7% менше, ніж у 2021 році), у т. ч. — 36,8 т відходів I-III класів небезпеки (на 211,3 т менше).

Таблиця 23. Утворення відходів в Прилуцькій міській територіальній громаді.

Показник	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2023
Утворення відходів (тис. т)	27,6	21,4	22,6	22,9	22,1	22,9	22,8
Утворення відходів у розрахунку на одну особу (кг)	409	405	403	403	402	418	440
Утилізовано відходів (т)	1780,5	1810	1303	1574	1513	1021	-
Видалення відходів у спеціально відведені місця чи об'єкти (тис. т.)	-	21,4	22,6	22,9	22,1	22,9	22,8
Наявність відходів (на кінець року; тис. т.)	-	85,9	106,1	128,2	150,9	173,9	-

(-) — явищ не було.

У Прилуках в 2023 році утилізовано 0,7 тис. т. відходів, видалено у спеціально

відведені місця чи об'єкти – 22,1 тис. т., в місцях видалення відходів накопичилося 377,7 тис. т відходів I-IV класу небезпеки. Утилізація відходів здійснюється до полігону твердих побутових відходів, який внесений до обласного реєстру місць видалення відходів.

Таблиця 24. Стан зберігання заборонених і непридатних до використання пестицидів та їх знешкодження в Прилуцькому районі (станом на 28.02.2024).

Назва району	Кількість, т	Кількість складів, од.	Стан складських приміщень		
			добрий, од.	задовільний, од.	незадовільний, од.
Корюківський	13,0	2	-	-	2
Ніжинський	61,3	13	-	-	13
Новгород-Сіверський	11,5	4	-	-	4
Прилуцький	156,3	26	-	1	25
Чернігівський	3,7	3	1	-	2
Всього	245,8	48	1	1	46

Площа сміттєзвалища 12,5656 га. За 2023 рік у м. Прилуки утворилося 22215,6 т. відходів I-IV класів небезпеки (на 2,7% менше, ніж у 2022 році). Видалено 22215,6 т. побутових відходів. В зв'язку з вищевикладеним та зважаючи на те, що більша частина побутових відходів – матеріали, які можна повторно переробити міська влада націлена на впровадження новітніх підходів в даному напрямку. Продовжується систематична робота щодо поводження з побутовими відходами. Розроблені та виконуються заходи по роздільному збиранню сміття. В 2019 році за кошти міського бюджету (майже 300 тис. грн.) придбано 33 контейнери (11 комплектів) для роздільного збирання ресурсоцінних відходів.

Станом на 1 січня 2025 року в Прилуцькій міській територіальній громаді існує два пункти роздільного збирання побутових відходів, розташовані за адресами: вул. В'ячеслава Чорновола 87А; вул. Ярмаркова, 41/7. В цих ПРЗПВ здійснюється збирання змішаних та роздільно зібраних побутових відходів. Послуга зі збирання та перевезення відходів за заявкою споживачів надається для відходів, що утворюються в домогосподарствах та у суб'єктів господарювання, в організаціях та установах. Це рослинні відходи, що утворюються в приватних домогосподарствах, великогабаритні та ремонтні відходи. Послуга зі збирання та перевезення таких відходів надається КП «Послуга» Прилуцької міської ради з використанням двох типів контейнерів:

стаціонарні контейнери об'ємом 12 м3 – 10 шт;

стаціонарні контейнери об'ємом 30 м3 – 4 шт.

За заявкою утворювачів відходів (суб'єктів господарювання чи квартальних комітетів) порожній контейнер встановлюється у визначеному місці та вивозиться після його наповнення відходами. Загалом в 2025 році у м. Прилуки функціонує 100 контейнерних майданчиків для контейнерів різних типів: типу Євро 1,1 м3 – 53 шт., стаціонарні 0,75 м3 – 194 шт., для збирання паперу – 4 шт., для збирання скла – 4 шт., для збирання ПЕТ пляшок – 4 шт.

Договорами на послуги з управління побутовими відходами охоплено 39396 осіб, або 75,3% населення громади та 580 організацій, установ та інших суб'єктів господарювання.

Таблиця 25. Планування природоохоронної діяльності. Перелік регіональних (місцевих) природоохоронних програм.

Назва програми	№ і дата прийняття	Кількість коштів у звітному році за програмою		
		виділено, тис. грн	фактично профінансовано, тис. грн	%
«Фінансування робіт та послуг з розробки містобудівної документації, проєктів об'єктів будівництва, благоустрою території та землевпорядних робіт у м. Прилуки на 2022-2023 роки	26.05.2022 року № 8	4632,1	0,00	0
Житлово-комунального господарства та організацій	6.03.2022	3199,00	3196,7	99,9

благоустрою м. Прилуки у 2022 році	року № 30			
«Утримання безпритульних тварин у реабілітаційному центрі м. Прилуки на 2022 рік»	6.03.2022 року № 27	1205,00	869,3	72,1
«На варті чистоти і порядку на 2021-2023 роки» (Прилуцька міська рада)	6.03.2022 року № 35	1626,8	1224,4	75,3

Однією з найбільших екологічних проблем Чернігівської області залишається загроза забруднення ґрунтів і підземних водоносних горизонтів та виникнення надзвичайної ситуації внаслідок накопичення значних обсягів безхазяйних непридатних до використання хімічних засобів захисту рослин (далі – ХЗР).

Таблиця 26. Взаємодія із громадськістю щодо контролю над забрудненням навколишнього природного середовища в Прилуцькому районі.

№	Назва організацій	Юридична адреса
1	Об'єднання мисливців, рибалок Ічнянщини	Чернігівська обл., Прилуцький р-н м. Ічня, вул. Трудова, 10/1
2	Талалаївська районна громадська організація «Екологічний контроль – Талалаївка»	Чернігівська обл., Прилуцький р-н смт Талалаївка, вул. Центральна, 7/1
3	Ічнянська районна громадська організація «Клуб мисливців та рибалок «Безводовський»	Чернігівська обл., Прилуцький р-н м. Ічня, вул. Воскресінська, 38/1
4	Ічнянська районна громадська організація «Клуб мисливців та рибалок Городнянський»	Чернігівська обл., Прилуцький р-н с. Городня, вул. Свято Миколаївська, 30
5	«Природоохоронна громадська організація «Ольшанський клуб рибалок та мисливців»	Чернігівська обл., Прилуцький р-н с. Ольшана, вул. Слов'янська, 10
6	Мисливсько-рибальське підприємство Прилуцьке Чернігівської обласної організації Українського товариства мисливців і рибалок	Чернігівська обл., м. Прилуки вул. Фабрична, 136
7	Природоохоронна громадська організація «Клуб рибалок «Туркенівський»	Чернігівська обл., Прилуцький р-н с. Южне, вул. Зелена, 19
8	Районна організація Чернігівської обласної організації Українського товариства мисливців та рибалок	Чернігівська обл., Прилуцький р-н с. Срібне, вул. Грушевського, 2
9	Громадська організація «Клуб мисливців та рибалок «Вікторія»	Чернігівська обл., Прилуцький р-н с. Іваниця, вул. Петра Жовторіпенка, 37
10	Громадська організація «Петрушівський осередок спілки сприяння розвитку сільського туризму в Україні»	Чернігівська обл., Прилуцький р-н с. Петрушівка, вул. Набережна, 19
11	Природоохоронна громадська організація «Клуб рибалок «Відродження»	Чернігівська обл., Прилуцький р-н с. Монастирище, вул. Міліонна, 71
12	Громадська організація «Бджоларі Прилуччини»	Чернігівська обл., Прилуцький р-н м. Прилуки, вул. 1-й в'їзд Костянтинівський, 5
13	Громадська організація «Прилуцьке товариство захисту тварин»	Чернігівська обл., м. Прилуки, вул. Вокзальна, 44/90
14	Природоохоронна Громадська організація «Парафіївський клуб Рибалок»	Чернігівська обл., Прилуцький р-н смт Парафіївка, вул. Яворницького, 2
15	Громадська організація «Відродження Левки»	Чернігівська обл., Прилуцький р-н с. Левки, вул. Берегова, 1
16	Громадська організація «Рибальський клуб «Щурівка»	Чернігівська обл., Прилуцький р-н с. Щурівка, вул. Крупської, 16
17	Громадська організація «Сокиринські озера»	Чернігівська обл., Прилуцький р-н с. Сокиринці, вул. Димитрова, 13
18	Громадська організація «Екологічний вимір»	Чернігівська обл., Прилуцький р-н смт Талалаївка, вул. Центральна, 8
19	Громадська організація «Гром Сівер»	Чернігівська обл., м. Прилуки

		вул. Вокзальна, 5/29
20	Громадська організація «ЧИСТЕ МІСТО ПРИЛУКИ»	Чернігівська обл., м. Прилуки вул. Садова, 73/60
21	Громадська організація «ПРИЛУЦЬКИЙ КІНОЛОГІЧНИЙ КЛУБ «ВІРНИЙ ДРУГ»	Чернігівська обл., Прилуцький р-н. с. Дідівці, вул. Космонавтів, 5

Згідно з уточненими даними комплексної інвентаризації місць накопичення заборонених і непридатних до використання у сільському господарстві ХЗЗР, станом на 28.02.2022 року на території 5 районів області (Корюківського, Ніжинського, Новгород-Сіверського, Прилуцького, Чернігівського) зберігалось 245,8 т. заборонених і непридатних до використання ХЗЗР, що підлягають знешкодженню (утилізації). Майже всі 48 складів – наявні місця зберігання безхазяйних ХЗЗР, мають незадовільний стан, лише 2 склади в доброму та задовільному стані. Значна кількість ХЗЗР зберігається на території Сухополов'янської сільської громади, що може впливати на екологічний стан Прилуцької ТГ. Деякі роботи з вивезення та утилізації зроблено. Проте, у зв'язку із введенням воєнного стану, було утилізовано лише 5,974 т. ХЗЗР на території Сухополов'янської сільської громади Прилуцького району на загальну суму 713,64 тис. грн. виділених з обласного фонду, а з місцевого бюджету Сухополов'янської сільської ради виділено 356,82 тис. гривень. Продовження робіт з утилізації пестицидів було заплановано на 2023 рік, але не завершено.

Висновки:

1. На території Прилуцької громади рельєф, ґрунти і території сприятливі для ведення господарської діяльності та будівництва.

2. Землі промисловості займають майже 9% території громади, а їх основна частина використовується для розміщення діючих виробництв. Це дає громаді переваги та, в комплексі з значною кількістю кваліфікованих спеціалістів, може сприяти подальшому розвитку потужного виробничого потенціалу.

3. Головним ризиком для природних ресурсів лишатиметься забруднення повітря, ґрунтів та водойм (переважно хімічне), нераціональне землекористування, погіршення стану водних ресурсів внаслідок інтенсивного забруднення, проблеми збору, складування, зберігання, вивезення, утилізації та переробки відходів, самовільне землекористування без правовстановлюючих документів, відсутність системи аналізу та стану даних за станом забруднення, самовільне використання природних ресурсів, територій, тощо.

4. Лісові масиви в Прилуцькій громаді відсутні. Паркова рослинність та культурні насадження становлять переважно комунальну і приватну власність. Державне підприємство лісового господарства бере участь в догляді прибережних до р. Удай земель і територій. Деревна рослинність переважно складається з широколистяних порід. Масиви територій озеленення та природоохоронних зон Прилуцької громади складають більше 21,5% її території. На території громади працює підрозділ комунального підприємства, що відповідає за озеленення та благоустрій.

5. Природно-заповідний фонд Прилуцької громади має у своєму складі 6 територій і об'єктів місцевого значення. Територій ПЗФ загальнодержавного та регіонального значення на території міста відсутні. Деякі території прилеглі до р. Удай в межах міста і прилеглих до громади зонах входять до міжнародної екологічної системи збереження природи - «Смарагдової мережі».

6. Прилуцький район, є найпівденнішим субрегіоном Чернігівської області в якому добуваються вуглеводні (нафта, газ). Район найвіддаленіший від обласного центру, один з найбільших за площею, чисельністю населення та доходами населення. Кількість територіальних громад в складі району 11. Територія має найродючіші ґрунти в регіоні.

7. Населення та бізнес Прилуцької територіальної громади орієнтовані економічно більше на Київ, ніж Чернігів.

8. У структурі мінеральних ресурсів Прилуцької територіальної громади наявні нерудні корисні копалини, що є передумовою для функціонування будівельної промисловості, зокрема суглинки та пісок. Також на території громади наявні поклади торфу. В Прилуцькому районі є значні можливості добування й переробки корисних копалин, що стало можливим із-за розміщення виробництв. Прилуцька територіальна громада має достатні запаси якісної питної води та водоносні горизонти. Є достатня кількість запасів поверхневих вод для ведення господарської діяльності.

9. Каналізаційні очисні споруди потребують модернізації та оновлення з метою збільшення потужності, якості очистки стоків та енергозбереження.

10. Загалом екологічна ситуація в громаді є достатньо сприятливою. Показники забруднення за останні 10 років знижувались. Але наявність великих промислових підприємств-забруднювачів, пересувних джерел забруднення та спеціалізація економіки громади у промисловому виробництві, добувній галузі, сільському господарстві та в переробці агропродукції можуть негативно впливати на якість атмосферного повітря, стану водних ресурсів і ґрунтів. Водночас для громади характерна наявність низки проблем екологічного характеру, основними з яких є: відсутність сертифікованого полігону ТПВ, який би відповідав сучасним вимогам, відсутність потужних центрів переробки та сортування сміття, незадовільний стан водопровідних мереж, низький рівень очищення стоків та водовідведення. Можна також зробити припущення про вплив надмірного і неефективного використання хімікатів сільськогосподарськими виробниками сусідніх громад та неконтрольоване розорення ґрунтів. Спостерігається явище постійного значного забруднення від пересувних джерел (автотранспорт). Є гостра потреба будівництва об'їзної дороги.

11. Одним з шляхів вирішення питання забруднення повітря і скорочення шкідливих викидів від пересувних джерел міська влада бачить в будівництві об'їзної дороги, що значно скоротить потік транзиту транспорту через місто. На це також наголошує Сухополов'янська сільська рада в своїх пропозиціях до Стратегії у листі-відповіді на звернення Прилуцької міської ради.

12. В Прилуцькій громаді відсутня сучасна система екологічного моніторингу.

IV. ХАРАКТЕРИСТИКА НАСЕЛЕННЯ ТА ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ

У місті Прилуки спостерігається тривалий процес скорочення чисельності населення в результаті механічного й природного руху. Така тенденція зафіксована з 1995 року. Щороку відбувається зменшення чисельності на 700-1000 осіб. На початок 2024 року у м. Прилуки проживало **53520** осіб наявного населення (в тому числі **2949** внутрішньо переміщених осіб), що становить 7% загальної чисельності населення області.

Таблиця 27. Динаміка чисельності населення в Прилуцькій ТГ (станом на 01.01. 2024 року), тис. осіб.

Показник, тис. осіб	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Чисельність наявного населення	57127	56270	55215	54167	53395	52182	53520	53030

На початок 2024 року у статевій структурі населення міста переважали жінки, питома вага яких складала 55,6% постійних жителів (29,8 тис. осіб), чоловіків – 44,4% (23,7 тис. осіб).

Таблиця 28. Розподіл населення за віком та статтю в Прилуцькій громаді (станом на 1 січня 2024 року), осіб.

Вікова категорія	Всього, 2021	У т.ч. жін. 2021	Всього 2022	У т.ч. жін. 2022	Всього, 2023	У т.ч. жін. 2023
У віці молодшому за працездатний 0-14	6970	3406	7218	3528	7147	3493
У працездатному віці 15-64	35745	19093	37025	19778	36663	19583
У віці старшому за працездатний 65+	9467	6533	9806	6766	9710	6700
Діти дошкільного віку 0-6	3245	1614	3362	1671	3329	1655
Діти шкільного віку 7-18	4950	2407	5125	2494	5075	2470
Кількість осіб з інвалідністю	4900	2095	4779	2118	4349	1958
Загальна чисельність ВПО	517	279	2724	1626	3106	1815
-ВПО дітей 0-6 років	52	-	483	-	510	-
-ВПО Дітей 6-18 років	41	-	299	-	330	-
Кількість учасників/ць бойових дій/АТО/ООС	536	10	547	10	797	27

Серед жителів міста 13,4% (7,15 тис. осіб) – це діти віком 0–14 років. У цій віковій групі переважала чоловіча стать: на 1000 дівчат припадало 1046 хлопців, адже традиційно їх народжується більше. Прилучани віком 15–64 роки складали 68,5% населення міста (36,7 тис. осіб). Ця вікова група є основним постачальником трудових ресурсів. У цьому віці на 1000 жінок налічувалося 872 чоловіка. Стійке перевищення чисельності жінок над чисельністю чоловіків починається з 35-40 років і з віком зростає. Найстарша вікова група населення (65 років і старше) складала 18,1% жителів міста (9,7 тис. осіб). У цьому віці на 1000 жінок налічувався 449 чоловіків. За час повномасштабної війни чисельність населення зросла на 4,5% за рахунок збільшення кількості ВПО.

Таблиця 29. Розподіл постійного населення м. Прилуки за статтю і віком на 01.01.2024 р.

Вікова група	всього	чоловіки	жінки
0-6	3329	1674	1655
0-14	7148	3655	3493
0-17	8404	4279	4115
16-29	6863	3493	3370
15-64	36663	17080	19583
16 років і старші	45937	19875	26062

18 років і старші	45116	19464	25652
65 років і старші	9710	3010	6700
Всього	53520	2345	29775

Прилуцька міська територіальна громада є високоурбанізованою громадою: показник щільності населення складає 1274 осіб/км² (при середньому показнику в області 30,5 осіб/км² та 34 осіб/км² по Прилуцькому району).

Таблиця 30. Кількість представників вразливих груп в демографічній структурі Прилуцької громади у 2024 році, тис. осіб.

Категорія населення	Кількість осіб	% від загальної кількості
Учасники бойових дій	1007	2%
Особи з інвалідністю	5279	10,1%
Внутрішньо переміщені особи	2906 (2674 на 01.02.2025)	5,7%

Населення м. Прилуки на 2024 р. становило 53520 осіб. Впродовж останніх трьох років динаміка чисельності мешканців міста Прилуки має позитивний характер. Чисельність мешканців дещо збільшилась за рахунок приїзду в громаду представників інших громад та регіонів в статусі ВПО. Тому міграційні процеси показують збільшення населення міста в 2022 та 2023 роках.

Таблиця 31. Динаміка чисельності населення в Прилуцькій громаді та Прилуцькому районі з 2020 по 2024 рр. (станом на 1 січня поточного року), тис. осіб.⁵

Показник	2020	2021	2022	2023	2024
Чисельність наявного населення в м. Прилуки, тис. осіб	54,2	53,4	52,2	54,1	53,5
Чисельність наявного населення в Прилуцькому районі, тис. осіб	152,2	151	149,4	153,5	152,5

Слід зауважити, що темпи зменшення населення у місті до 2022 року становили близько 700 осіб на рік, переважно за рахунок від'ємного природного руху. При цьому, в Прилуцькій міській територіальній громаді темпи депопуляції були дещо нижчі, аніж по Чернігівській області. Краща динаміка кількості населення в Прилуцькій громаді може свідчити і про внутрішньорегіональну міграцію – з сіл до міста в пошуку роботи.

Таблиця 32. Динаміка природного та міграційного руху населення у Прилуцькій громаді (на 1 січня відповідного року), осіб.

Показники	2021	2022	2023	2024
Народжені	467	405	351	316
Померлі	1089	1051	1099	1246
Природний рух	-622	-646	-748	-930
Прибулі	603	3422	476	505
Вибулі	557	962	586	456
Сальдо міграції	+46	+2860	-110	-49
Загальне збільшення (зменшення)				

У таблиці 33 показано динаміку кількості чисельності наявного населення, природний приріст (скорочення) та міграційний приріст (скорочення) населення у Прилуцькому районі та Чернігівській області за період 2021 - 2024 роки.

Таблиця 33. Динаміка чисельності населення у Прилуцькому районі та Чернігівській області, 2021-2023 рр.

Показник	Назва	2021	2022	2023	2024 до 2023 р., %
Чисельність наявного населення, осіб.	Прилуцький район	149401	153,5	152,5	99,4
	Чернігівська область	959570	944100	928100	98,4

За період 2021-2024 рр. кількість населення скоротилась у Прилуцькому районі та в Чернігівській області. Чисельність населення зменшується, особливо стрімко в сільській місцевості. Причиною скорочення чисельності населення є негативний природний приріст та негативні міграційні процеси. Близько 70% населення області проживає у містах.

⁵ <https://index.minfin.com.ua/ua/reference/people/town/priluki/>
https://www.chernigivstat.gov.ua/statdani/Demog/2021/dem1_12.htm

Найбільшими за чисельністю населення серед міст регіону є м. Чернігів, м. Ніжин, а потім вже м. Прилуки. Порівняльна чисельність населення інших міст регіону становить значно меншу кількість.

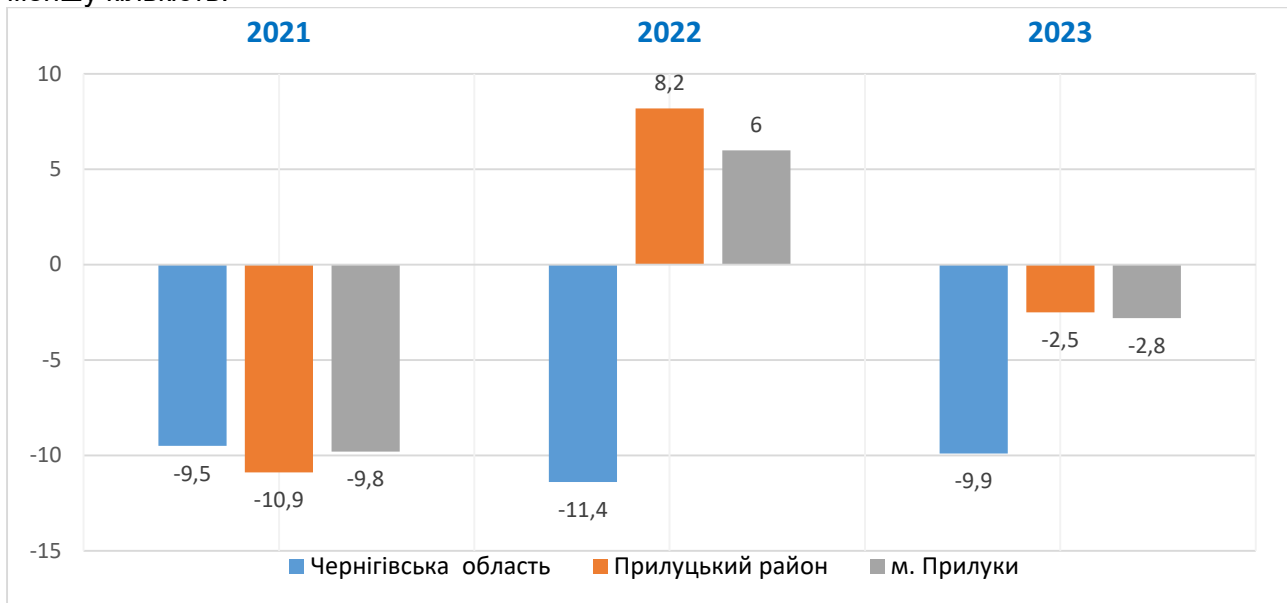

Рисунок 27. Динаміка наявного населення у м. Прилуки, Прилуцькому районі та Чернігівській області в розрахунку на 1000 осіб, 2021-2023 рр.

Частка міського населення Прилуцької громади складає 100% всього населення громади та близько 35% від всього населення Прилуцького району, а також близько 5% Чернігівської області. В структурі населення за гендерною ознакою в громаді переважають жінки (рисунок. 18).

Основною причиною зменшення кількості населення у місті Прилуки є суттєве перевищення рівня смертності над рівнем народжуваності. Така стійка тенденція спостерігається за останні десятиріччя. Додатково зафіксовано зниження рівня народжуваності. Тимчасову зупинку зменшення кількості населення громади через природні, економічні й соціальні причини в останні роки компенсувало позитивне сальдо міграції із-за причин значного переміщення населення внаслідок ведення бойових дій і воєнного стану. У віковій структурі населення працездатне населення громади становить 68%, 14% - діти (вік 0-15 років) та 18% - особи у віці 65 років та більше. Відсоток людей старше працездатного віку у громаді є подібним показнику по Чернігівській області (18%) та майже рівний показнику загалом по Україні (17,6%).

Водночас, негативні демографічні тенденції в громаді спостерігається на усіх рівнях статево-вікових груп населення. Оскільки рівень смертності значно перевищує рівень народжуваності, то статево вікова піраміда населення має перевернутий вигляд (рисунок 19). З цього видно, що населення громади «старіє». Переважає жіноче населення. Особливо це помітно в вікових категоріях після 35-40 років. Характерна демографічна яма, яка сформована за обома статевими групами у вікових категоріях від 15 до 30 років. Дані статево-вікової піраміди сформовані на підставі оціночної інформації наданої Прилуцькою міською радою.

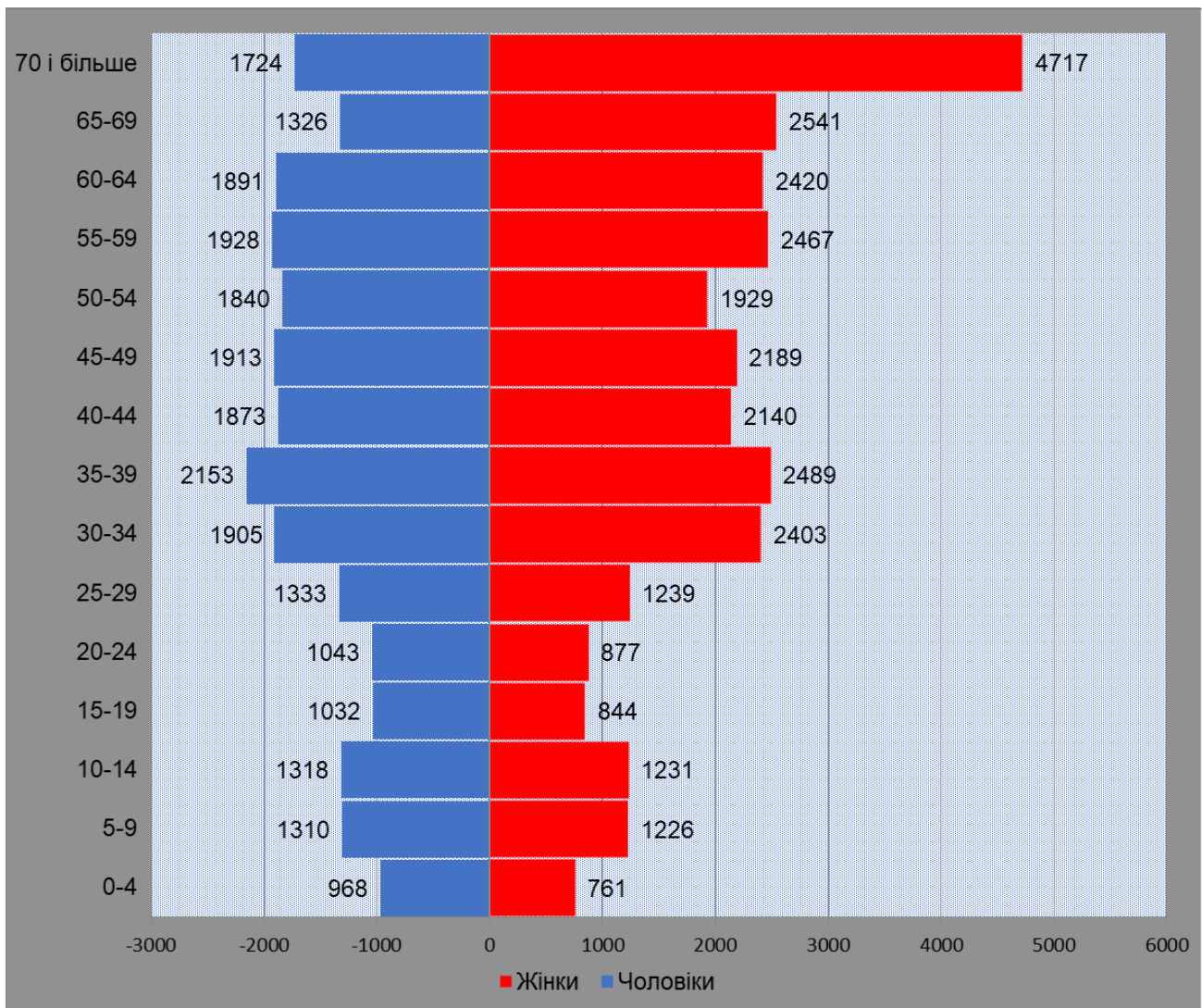

Рисунок 28. Статтєво-вікова піраміда населення Прилуцької територіальної громади станом на 1 вересня 2024 року.

Аналіз представленої статтєво-вікової піраміди дозволяє говорити про такі висновки припущення та демографічні узагальнення і прогнози:

- наступні 10 років громада втратить трудові ресурси в розмірі 8,7 тис. осіб працездатного віку, в зв'язку з виходом людей на пенсію, та потребуватиме натомість трудові ресурси, які місто зможе запропонувати в якості заміни та компенсації в кількості, що ледве становитиме 50% з числа молоді;
- наступні 5 років громада матиме зменшення кількості школярів;
- можна прогнозувати, що в наступні 5 років кількість дітей у дошкільних закладах теж буде зменшуватися із-за зниження рівня народжуваності;
- значна «демографічна яма» спостерігається на статтєво-віковій піраміді у віковій категорії від 14 до 25 років, що негативно впливатиме на майбутній соціально-економічний розвиток. Це пов'язано, можливо, з вивезенням дітей цього віку за територію громади, ймовірно навіть за кордон.

Рисунок 29. Статусно-віковий розподіл декларацій про вибір лікаря первинної медичної допомоги для населення Прилуцької міської територіальної громади та інших громад, станом на березень 2025 року.

Статусно-віковий склад населення і розподіл та демографічна ситуація в Прилуцькій громаді є основою для аналізу гендерних потреб і проблем. Міська рада намагається враховувати їх у місцевих планах і бюджетах, бере участь у ґендерно орієнтованих проєктах розвитку. Залученість органів місцевого самоврядування, закладів охорони здоров'я, освіти, безпеки та безпосередня активність громадського сектору (проведення опитувань, досліджень, участь громадськості) є важливим джерелом отримання інформації щодо гендерного розподілу.

Жінки відіграють важливу роль у процесі управління та розвитку громади, мають високий рівень соціальної активності та участі як у політичному, так і в громадському житті міста.

Станом на 01 вересня 2024 року жінки у Прилуцькій міській раді мають 9 депутатських мандатів, що складає 27,3 % від загального складу ради. Жінки становлять переважну більшість серед посадових осіб місцевого самоврядування, органів самоорганізації населення, керівників загальноосвітніх та дошкільних закладів освіти. Головною посадовою особою громади є міський голова – Попенко Ольга Михайлівна. З 7 виборних посад 2 посади заступників міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради та посаду керуючої справами виконавчого комітету займають жінки. Загалом у місті Прилуки проживає 29373 жінок та 23557 чоловіків, що складає відповідно 55,7% та 44,3%. При цьому, в громаді зареєстровано 356 багатодітних сімей (1150 дітей), 2980 внутрішньо переміщених осіб, з них 1748 жінок та 1232 чоловіків. На обліку у службі зайнятості станом на 01 червня 2024 року перебувало 740 безробітних жінок.

Представниці інститутів громадянського суспільства, входять до різних консультативно-дорадчих органів:

- Громадська рада при виконавчому комітеті Прилуцької міської ради;
- рада з питань внутрішньо переміщених осіб при Прилуцькій міській раді;
- міжвідомча рада з питань сім'ї, ґендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання насильству в сім'ї та протидії торгівлі людьми;
- координаційна рада з питань протидії туберкульозу, поширенню ВІЛ-інфекції/СНІДу, соціально-небезпечних хвороб та популяризації здорового способу життя;
- міський штаб з питань, пов'язаних із соціальним забезпеченням громадян України, які переміщуються з тимчасово окупованої території та районів проведення бойових дій в місто Прилуки;

- робоча група з громадської безпеки та відновлення;
- постійно діюча комісія по перейменуванню вулиць міста;
- молодіжна рада при Прилуцькій міській раді;
- координаційна рада з питань молодіжної політики;
- координаційна рада з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності при Прилуцькій міській раді.

Одним із головних результатів демографічних змін в останні роки та реформи децентралізації має стати досягнення показників збільшення представництва жінок у громадах на місцевому рівні, внаслідок чого очікується підвищення індексу регіонального людського розвитку.

Можна відзначити суттєве зростання активності та залученості жінок до прийняття важливих для громади соціальних та економічних рішень і зацікавленість жінок у підвищенні своєї активності. Жінки докладають свої зусилля задля вирішення актуальних для жінок питань: підвищення якості послуг у сфері освіти, охорони здоров'я, культури, соціальних і адміністративних послуг, а найголовніше – підвищення рівня безпеки для своїх дітей, чоловіків, батьків, для себе особисто. Отже, жінки прагнуть зробити усе можливе, щоб члени громади почували себе захищеними.

Означені тенденції є вагомим підставою для формування власних планів розвитку місцевої соціальної інфраструктури (зокрема освітньої, медичної, тощо). Демографічна ситуація у громаді в 2023-2024 роках змінювалась основним чином під впливом міграційних процесів, викликаних війною – виїзд місцевих мешканців за кордон та в інші регіони країни, поповнення населення громади за рахунок внутрішньо переміщених осіб (ВПО), переважна більшість яких жінки з дітьми.

Нові можливості від інтеграції ВПО в громаду можуть тимчасово і частково сповільнити негативні демографічні тенденції. Приріст населення за рахунок внутрішньо переміщених осіб, у випадку їх інтеграції у громаді, не змінить кардинально статеві-вікового розподілу, але незначно сприятиме омолодженню вікового складу. При цьому, постійно зберігається тенденція збільшення частки жіночого населення в місті. Це створює нові виклики для розвитку соціальної інфраструктури громади.

Станом на 2024 рік 243 дитини шкільного віку, які зареєстровані у громаді, перебувають за кордоном. Важливо, що діти шкільного віку продовжують навчання у місцевих школах: за дистанційною формою: 32 осіб, за сімейною формою: 110 осіб, за екстернатною: 101 осіб.

Трудові ресурси.

Значний рівень безробіття в регіоні та Україні загалом є однією з найбільших проблем економічного розвитку. Причиною цього є неефективність використання робочої сили у минулому і відсутність економічних умов, які б дали змогу людям застосовувати свої навички у продуктивній роботі за гідну плату. Впродовж останніх років економіка України перебувала в умовах перманентної кризи, зумовленої воєнним станом. Саме тому це явище є як економічною, так і соціальною проблемою. Безробіття у нашій країні доповнене мобілізацією масового характеру внаслідок війни, що становить загрозу для державного та суспільного благополуччя. З іншого боку значну реальну загрозу несе явище недостатнього забезпечення працюючих підприємств кваліфікованими працівниками. Складні політичні та соціально-економічні процеси, які відбуваються в державі, відповідним чином впливають і на ринок праці м. Прилуки і Прилуцького району. Актуальними залишаються проблеми економічної активності населення, зменшення кількості та зниження якості трудових ресурсів. Причинами цього є складна демографічна ситуація та міграційні процеси, які останнім часом активізувалися, в т.ч. і в Чернігівській області. Більшість штатних працівників та вакансій в регіоні знаходяться у містах.

Ситуація на ринку праці міста Прилуки залишається відносно стабільною. Міською владою проводиться робота по створенню сприятливих умов для розвитку ринку праці, забезпеченню населення легальною та продуктивною зайнятістю. Вживаються заходи щодо розширення сфери застосування праці та підвищення рівня зайнятості, сприяння продуктивній зайнятості населення. Негативною тенденцією останніх років є зниження середньооблікової кількості штатних працівників у громаді.

Прилуцькою міськрайонною філією Чернігівського обласного центру зайнятості здійснюється системний моніторинг про вільні робочі місця та вакантні посади у роботодавців. Мета роботи служби зайнятості – посилити соціальний захист громадян від безробіття та сприяти створенню нових робочих місць: постійно розширювати спектр послуг, адаптуючись до потреб як шукачів роботи так і роботодавців.

Кількість безробітних, що перебували на обліку у службі зайнятості у 2023 році, зменшилась у порівнянні з 2022 роком і показник знизився на 97 осіб і становив 1487 безробітних. Серед них 965 осіб - жінки, 410 безробітних - молодь віком до 35 років.

Станом на кінець 2023 року на обліку у Прилуцькій міськрайонній філії Чернігівського ОЦЗ перебували 435 безробітних мешканців міста (на 67 осіб більше, ніж в 2022 році), серед яких 44% складали особи, які займали робітничі місця, 41% - займали посади службовців і решта 15% - особи без професії.

Чисельність громадян, працевлаштованих за направленням служби зайнятості протягом 2023 року, становила 337 безробітних. Середня тривалість пошуку роботи становила 104 дні, рівень працевлаштування становив 23%. Особлива увага при працевлаштуванні зверталася на осіб, що потребують соціального захисту і не можуть на рівні конкурувати на ринку праці. У 2023 році на обліку перебували 274 безробітних осіб квотної категорії. За допомогою служби зайнятості роботу знайшли 42 особи.

Пріоритетним напрямком роботи центру зайнятості є надання адресних соціальних послуг людям з інвалідністю. Їм забезпечено вільний доступ до всіх джерел інформації, якими володіє служба зайнятості, надання широкого спектру соціальних послуг, зокрема щодо підбору підходящої роботи, професійної орієнтації, професійної підготовки. Впродовж 2023 року статус безробітного мали 99 громадян цієї категорії, з них 18 осіб працевлаштовані.

Службою зайнятості також активно здійснюється системна та комплексна профорієнтаційна робота з населенням, що спрямована на формування у неї усвідомлених підходів до вибору професії, мотивації до легальної зайнятості, орієнтацію на потреби ринку праці, популяризацію робітничих професій, а також задоволення потреб усіх соціальних груп та вікових категорій населення в отриманні доступних профорієнтаційних послуг належної якості, а відповідно підвищення рівня зайнятості населення. З початку року набували нових професій та підвищували кваліфікацію за направленням служби зайнятості 60 безробітних. У звітному періоді у громадських та тимчасових роботах взяли участь 28 безробітних жителів міста.

Кількість вакансій, поданих роботодавцями до служби зайнятості становила 982 особи. Станом на 1 грудня 2023 року у базі даних служби зайнятості 85 актуальних вакансій. Насамперед роботодавцям потрібні кваліфіковані робітничі кадри. За розмірами запропонованої заробітної плати 22% вакансій мали мінімальну заробітну плату, 62% - від мінімальної до середньої заробітної плати регіону і решта, лише 16% - вище середньої заробітної плати. Для м. Прилуки в попередні роки був характерним відносно високий рівень середньої заробітної плати.

З метою забезпечення підтримки громадян, які переселяються з тимчасово окупованої території України та районів проведення бойових дій, службою зайнятості надається комплекс адресних соціальних послуг незалежно від місця реєстрації постійного проживання. Це, насамперед, підбір підходящої роботи; професійна орієнтація; організація професійного навчання та перенавчання для підвищення конкурентоспроможності на ринку праці; сприяння у започаткуванні власного бізнесу; залучення до громадських та інших робіт тимчасового характеру, а також інформаційні та консультаційні послуги тощо. Вибір допомоги у кожному конкретному випадку залежить від мети звернення особи до служби зайнятості та її бажання отримати ту чи іншу послугу.

Протягом 2023 року на обліку у службі зайнятості перебували 127 осіб з числа громадян, які переселяються з АР Крим, Донецької і Луганської областей, 25 осіб працевлаштовані. Підтримка демобілізованих військовослужбовців у їх соціальній адаптації до мирного життя - одне з пріоритетних завдань сьогодення. Тому, акцент у роботі служби зайнятості спрямовано на профорієнтацію та допомогу в працевлаштуванні військовослужбовців, які брали участь в бойових діях. Спеціалістами служби зайнятості надаються інформаційні, консультаційні та профорієнтаційні послуги, підбирається

підходяща робота, зокрема пропонується допомога в започаткуванні власної справи, для бажаючих розглядається можливість професійного навчання. Також на обліку в Прилуцькій МРФ Чернігівського ОЦЗ перебували 20 військовослужбовців з числа учасників бойових дій, 4 особи працевлаштовані.

У січні-серпні 2024 року послугами служби зайнятості по Прилуцькому регіону скористались 2,2 тис. безробітних громадян. Зокрема 653 безробітних забезпечено роботою, 83 – направлено на професійне навчання, 27 – залучено до громадських та інших тимчасових робіт, а ще видано 2,4 тис. направлень на суспільно-корисні роботи.

У рамках урядової ініціативи «Армія відновлення» запропоновано механізм залучення тимчасово безробітних до виконання робіт оборонного характеру. До переліку суспільно корисних робіт також входять вантажно-розвантажувальні роботи, розбір завалів, заготівля дров, облаштування споруд цивільного захисту, надання допомоги окремим категоріям громадян (особам з інвалідністю, самотніми людям похилого віку) тощо. Варто зазначити, що залучені до таких робіт громадяни отримують заробітну плату на рівні мінімальної, яка з жовтня 2023 року складає 6700 грн, а з квітня 2024 року - 8000. Праця безробітних оплачується з Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття.

У 2024 році Прилуцькою міською радою було залучено більше 40 безробітних до зведення фортифікаційних та захисних споруд, вирубки чагарників біля підстанцій електромереж, а також приведення у належний стан укриттів цивільного захисту населення.

Особлива увага службою зайнятості приділяється працевлаштуванню внутрішньо переміщених осіб, ветеранів та людей з інвалідністю. Так, за 8 місяців 2024 року роботу отримали: 50 переселенців, 13 ветеранів, 30 людей з інвалідністю.

Протягом 8 місяців 2024 року в базі вакансій служби зайнятості були наявними 1,6 тис. пропозицій роботи, що на 28% більше аналогічного показника минулого року. Серед проблем, які можна відзначити: низький рівень оплати праці в регіоні (кожна третя вакансія (35%) пропонує мінімальну заробітну плату, а 47% від мінімальної до середньої по області). В порівнянні з 2023 роком, середній розмір оплати праці в розрахунку на одну вакансію зріс на 13% і склав 9,6 тис. грн., що перевищує минулорічний показник на 1,2 тис. грн. В даний час, роботодавці мають найбільший попит на робітників фізичної праці, проте серед зареєстрованих безробітних 42% мають вищу освіту. Найбільше вакансій пропонується в таких сферах: переробна промисловість, транспорт, сільське господарство, торгівля, охорона здоров'я, житлово-комунальне господарство, військова справа та надання соціальної допомоги. Традиційно затребуваними у роботодавців є кваліфіковані робітники (слюсарі різної спеціалізації, електромонтери, електрогазозварники, швачки, пекарі, робітники з обслуговування, експлуатації устаткування та машин, працівники сфери торгівлі та послуг. На сьогодні в базі даних служби зайнятості налічується 316 вакансій, а чисельність безробітних налічується 1028 осіб. Тобто безробітних у 4 рази більше ніж вакансій.

Служба зайнятості допомагає як безробітним, так і працюючим здобувати нові навички та професії за сертифікатом або ваучером. Програма охоплює широкий вибір актуальних професій та проводиться в ліцензованих закладах освіти. Навчання за ваучером дає можливість отримати нову професію чи спеціальність, або підвищити свій професійний рівень та навчатися у вибраному закладі освіти. 72 мешканців Прилуччини для підвищення конкурентоспроможності на ринку праці скористалися таким ваучером на навчання в 2024 році. Найбільш популярними напрямками для навчання стали професії: кухар, кондитер, швачка, тракторист.

Служба зайнятості активно підтримує розвиток підприємництва через програми «Власна справа» та «Грант для ветеранів та їх подружжя». Ці ініціативи мають значний вплив на економіку регіону та створення нових робочих місць. У 2024 році 13 учасників цих програм отримали фінансування на свої бізнес-проекти на загальну суму більше 3 млн. грн. Ці проекти не лише допомагають людям розпочати або розширити власний бізнес, але й стимулюють створення нових робочих місць: в середньому, на кожен профінансований проект припадає 2 нових робочих місця. З початку 2024 року за 8 місяців компенсаційними програмами служби зайнятості скористалися 58 роботодавців, які працевлаштували

76 безробітних. Загалом середньооблікова кількість штатних працівників у 2023 році становила 11393 особи (6,5% від загальної кількості в області).

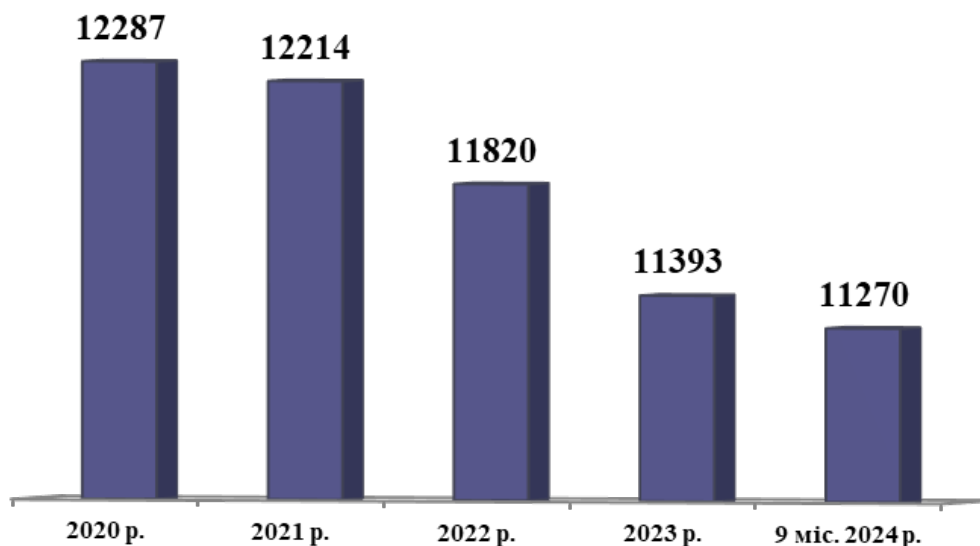

Рисунок 30. Середньооблікова кількість штатних працівників в Прилуцькій ТГ, осіб.

Велика кількість жителів громади не бажають реєструватись безробітними. Враховуючи, що реальний рівень безробіття в Україні з початком агресії проти України збільшився до 30% в 2022 році, то на місцевому рівні цей показник сягнув 15,4. Також можна окреслити загальні тенденції, які склались в громаді на ринку праці:

Моніторинг інформації про наявні вакансії (який регулярно публікується Чернігівським обласним центром зайнятості) впродовж 2023 року та в 2024 році дозволяє говорити про кількість вакансій, які пропонують підприємства / організації, розміщені в Прилуцькій міській територіальній громаді.

У 2024 році звертає на себе увагу те, що основна частина пропонованих вакансій знаходяться у секторі робітничих професій. Найчастіше зустрічаються вакансії у сфері обслуговування – кухар, сторож, продавець, офіціант, вантажник, касир, водій, тощо. На підприємствах є потреба у кваліфікованих робітничих кадрах. Зокрема, бракує також спеціалістів та фахівців з вищою освітою: інженерів, бухгалтерів, юристів, викладачів, керівників, а також операторів, спеціалістів електрозабезпечення, менеджерів, продавців, слюсарів, швачок, трактористів. Також є вакансії для механіків, техніків, енергетиків.

Таблиця 34. Вакансії в Прилуцькій ТГ станом на 1.10.2024 року.

№	Вакансія	Суб'єкт господарювання (роботодавець)
1	Юрист-консультант	КНП «Прилуцька центральна міська лікарня»
2	Машиніст крана автомобільного	ТОВ "Прилукиспецбуд"
3	Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування	ДП Пластмас ТОВ ТД Пластмас -Прилуки
4	Водій автотранспортних засобів	Комунальний заклад "Прилуцький фаховий медичний коледж" Чернігівської обласної ради.
5	Продавець непродовольчих товарів	ТОВ "ТЦ "Практика"
6	Швачка	ТОВ "Алітоні"
7	Головний бухгалтер	Прилуцька автомобільна школа ТСО України
8	Машиніст автовишки та автогідропідіймача	КП «Міськсвітло»
9	Сестра медична (брат медичний)	ТОВ Медлаб Полісся
10	Водій автотранспортних засобів	КП «Послуга Прилуцької міської ради

11	Підсобний робітник	Прилуцька ДЮСШ
12	Головний бухгалтер	Прилуцька школа мистецтв
13	Менеджер (управитель)	Філія - Чернігівське обласне управління акціонерного товариства "Державний ощадний банк України"
14	Швачка	ПРАТ "Прилуцька швейна фабрика"
15	Обвалювальник тушок птиці	ПРАТ "Прилуцький м'ясокомбінат"
16	Слюсар-ремонтник	КП "Прилуцьке тепловодопостачання"
17	Слюсар-ремонтник	ТОВ «Прилуцька аграрна компанія»
18	Прибиральник службових приміщень	Прилуцький ліцей №9
19	Керівник підприємства (установи, організації) охорони здоров'я (генеральний директор)	Прилуцька районна рада
20	Викладач закладу професійної (професійно-технічної) освіти	КЗ "Прилуцький профліцей"
21	Формувальник ковбасних виробів	ТОВ "Прилуцький птахокомбінат"
22	Помічник вихователя	КЗ "Прилуцький навчально-реабілітаційний центр"
23	Бухгалтер	Комунальний заклад "Прилуцький гуманітарно-педагогічний фаховий коледж імені Івана Франка"
24	Кухар	КНП "Прилуцький ОБД "НАДІЯ"
25	Охоронник	ТОВ "Агрікор Холдинг"
26	Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісгосподарського) виробництва	ТОВ"АГРОКІМ"
27	Робітник	ТОВ "Прилуцький завод - "Білкозин"
28	Фахівець із якості	ПРАТ "Прилуцький м'ясокомбінат"
29	Фахівець з аналізу виробничих процесів	Тютюнова компанія «Бритіш Американ Тобакко Україна»
30	Фахівець ділянки, вантажник	ТОВ «Нова пошта»
31	Офіціант	Ресторан «Ла Торрі»
32	Оператор котельні та загальнофабричних систем	Тютюнова компанія «Бритіш Американ Тобакко Україна»
33	Прибиральник	ТОВ «Інтерелектро Україна»
34	Працівник, робочий на технологічну лінію (виробничий цех)	ТОВ «Інтерелектро Україна»
35	Менеджер з продажу	ТОВ "Прилуцький птахокомбінат"
36	Продавець	Магазин «Ева»
37	Начальник відділення	АТ Укрпошта
38	Сторож	ТОВ «Удай»
39	Інженер	ВАТ «Укрнафта»
40	Помічник продавця-консультанта в магазин	Магазин «Аврора»
41	Касир	Магазин «Фора»
42	Бухгалтер	ТОВ «Прилуцький завод «Білкозин»
43	Адміністратор відділення банку	Перший Український Міжнародний Банк (ПУМБ)
44	Начальник цеху електрозабезпечення та КВП	ТОВ «Прилуцький завод «Білкозин»
45	Заступник керуючого магазином	Магазин АТБ

Показник середньомісячної номінальної заробітної плати працівників в м. Прилуки має сталу тенденцію до перевищення загально-обласного показника.

Таблиця 35. Середньомісячна номінальна заробітна плата в Прилуцькій громаді у порівнянні з регіональною та загальнодержавною, (грн.)

Показник	2021	2022	2023	2024

м. Прилуки	11350	12340	13210	14950
Чернігівська область	11174	11853	13996	15900
Україна	12993	13376	17442	21800

Однією з вагомих причин безробіття є низький рівень оплати праці, який пропонується у наявних вакансіях. Переважна більшість роботодавців пропонує заробітну плату на рівні мінімальної або близьку до мінімальної. Суттєво вищі заробітні плати пропонувались підприємствами, які потребують висококваліфікований персонал.

Отже, проблемними питаннями, характерними для ринку праці громади є: недостатня кількість робочих місць, небажання чоловічого населення працювати офіційно із-за перспективи мобілізації, активність «тіньового» сектору ринку праці особливо у сфері послуг, недостатня мотивація до праці населення внаслідок низького рівня заробітної плати, складнощі у працевлаштуванні неконкурентоспроможних на ринку праці груп населення, нестача кваліфікованих кадрів вузьких спеціальностей тощо. Значний рівень «тіньової» зайнятості зумовлює недоотримання у бюджет громади певних обсягів податку з доходів фізичних осіб і заважає покращувати послуги та підвищувати соціальну захищеність жителів громади. Такі процеси сприяють сповільненню розвитку міста через недостатність фінансових ресурсів в бюджеті.

Найбільше мешканців Прилуцької громади зайнято в бюджетній сфері, промисловості та торгівлі, в житлово-комунальному господарстві. Рівень оплати праці у громаді нижчий, ніж у середньому по Чернігівській області на 13% та на 36% нижчий за показник у цілому по Україні.

Таблиця 36. Динаміка середньої заробітної плати, грн.

Показник	2021	2022	2023	1 півріччя 2024
Україна	12993	13376	17442	21800
Чернігівська область	11174	11853	13996	15900
Прилуцька громада	11350	12340	13210	14950
Співвідношення з/п в Прилуцькій громаді до середнього по області, %	101,6%	104,1%	94,4%	87,7%

Проблема із рівнем доходів населення в Прилуцькій громаді та Україні загалом додатково загострилась з початку 2022 року і триває до тепер. Індекс споживчих цін у вересні 2024 року в порівнянні з вереснем 2023 року склав 109,3%, а на продукти харчування 122%. Має місце падіння купівельної спроможності населення та зростання частки населення, яке знаходиться за межею бідності.

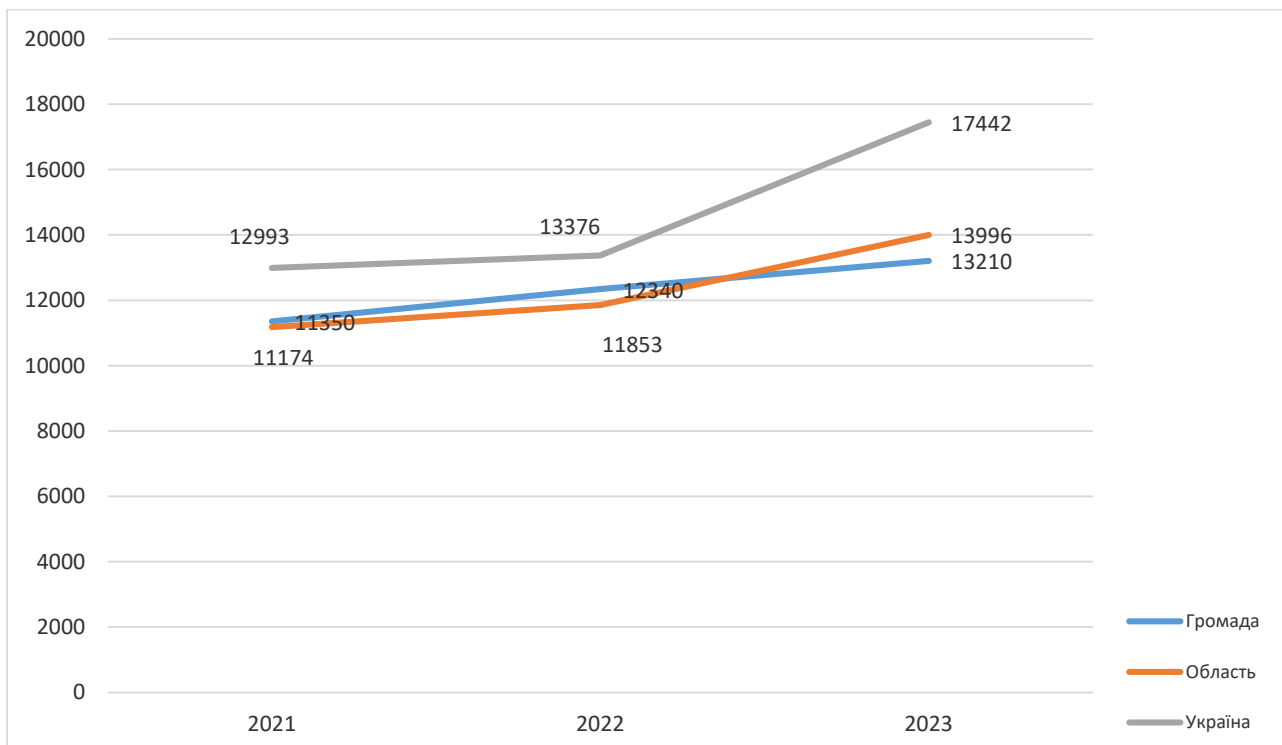

Рисунок 31. Порівняння середньої заробітної плати в Україні, Чернігівській області та Прилуцькій громаді, 2021-2023 рр, грн.

Водночас суттєво зріс курс валюти в країні. Для Прилуцької громади, яка є експорт орієнтованою, це дещо пом'якшувальний фактор для місцевої економіки, але є суттєвим фактором збідніння населення загалом. Також, в контексті порівняння рівня оплати праці в Україні та за кордоном, збереження мінімальної та середньої заробітної плати на рівні 200-400 дол. США є причиною орієнтації трудових ресурсів, особливо молоді на європейські ринки праці та подальшу втрату трудового потенціалу Прилуцької громади й України загалом.

Висновки:

1. Населення Прилуцької територіальної громади на початок 2024 р. становило 53520 осіб. Громада є високоурбанізованою територією міста з розвинутою інфраструктурою, промисловістю, транспортом і шляхами сполучення. Багатоквартирна забудова становить – 3,1% території, а приватна садибна забудова 22,7%. Показник щільності населення 1274 осіб/км. кв.

2. Процес депопуляції населення в Прилуцькій територіальній громаді відбувається за рахунок природного скорочення населення ще з ХХ століття. В останні роки тенденція посилюється. Деяка компенсація наявного населення в період воєнного стану відбувається за рахунок міграційного поповнення (здебільшого ВПО). Міграційний приріст населення Прилуцької ТГ із-за прибуття в громаду внутрішньо переміщених осіб становить 2980 осіб.

3. Темпи депопуляції в Прилуках та Прилуцькому районі нижчі, ніж в середньому по регіону.

4. Чисельність сільського населення Прилуцького району скорочується вищими темпами, ніж чисельність міського, що сприятиме посиленню асиметричності між адміністративним центром і периферією. На території району є 11 територіальних громад, 2 міста.

5. Економічні зв'язки Прилуцької громади щодо обміну трудовими ресурсами прослідковуються найбільше з такими містами: Київ, Чернігів, Ніжин, Ічня.

6. Негативною тенденцією, що в перспективі лише погіршуватиме демографічну ситуацію у громаді є висока смертність, низька народжуваність.

7. Статистика смертності показує такі основні причини: серцево-судинні захворювання; онкологічні захворювання; інфекційні захворювання.

8. Демографічна ситуація у громаді в 2024 році не змінювалась значно під впливом міграційних процесів, викликаних війною – виїзд місцевих мешканців за кордон значний, але не критичний, пошкодження в громаді майже відсутні. Всі пошкодження – відновлені.

9. Внутрішньо переміщених осіб (ВПО) в громаді проживає станом на 01.07.2024 – 2980 осіб, що становить 5,5% від загальної кількості населення, переважна кількість зареєстрованих - жінки.

10. Основними сферами зайнятості в Прилуцькій громаді є: промисловість, установи бюджетної сфери, торгівля й сфера послуг. Переважна більшість зайнятих в галузі виробництва на основних 19 підприємствах міста, в бюджетній сфері, а також в сфері роздрібної торгівлі та сфері послуг.

V. РОЗВИТОК ІНФРАСТРУКТУРИ

Освітня галузь міста працює в умовах створення безпечних умов для отримання якісної освіти і конкурентоспроможності освітніх послуг, шляхом впровадження нових Державних стандартів початкової та базової освіти, виконання вимог законодавства про освіту, реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді, що відповідає нагальним вимогам і викликам сучасності, та має закласти підвалини для формування свідомості нинішніх і майбутніх поколінь, які розглядатимуть державу як запоруку власного особистісного розвитку.

2024-2025 навчальний рік складний для галузі освіти через продовження військової агресії РФ. Заклади освіти забезпечували освітній процес з використанням технологій в т. ч. і дистанційної освіти. Заклади загальної середньої освіти продовжували надавати послуги освіти дітям, які перебувають за межами України, використовуючи індивідуальну форму освіти, а також дітям із статусом внутрішньо переміщених осіб.

У 2024 році в Прилуцькій територіальній громаді функціонують **14** закладів дошкільної, **2** заклади позашкільної, **11** закладів загальної середньої освіти. Не зважаючи на роботу в умовах воєнного стану галузь освіти ішла в ногу з часом по шляху реформ, що проводить держава. 7 закладів освіти працюють в умовах фінансової автономії. 5 закладів загальної середньої освіти працюють, як гімназії. Прилуцький ліцей №5 визначений закладом загальної середньої освіти, як ліцей академічного спрямування працює без першого класу. Дитячо-юнацька спортивна школа, за рішенням міської ради, отримала фінансову автономію та перейшла у підпорядкування відділу сім'ї, молоді та спорту міської ради.

Мережа закладів дошкільної освіти міста формується з урахуванням демографічної ситуації. Дошкільну освіту в місті забезпечують заклади освіти різних типів: 8 - загального розвитку; 6 – комбінованого типу. У зазначених закладах функціонувало 94 групи, з яких 8 спеціальних для дітей з порушенням зору та мовлення. У 2024 році у закладах дошкільної освіти функціонувало 13 інклюзивних груп у яких виховувались 22 дітей. У закладах дошкільної освіти № 4,9,19,26 функціонували 4 групи з короткотривалим перебуванням в якій виховувались 38 дітей.

Відповідно до даних мережі закладів дошкільної освіти у 2024 році у закладах дошкільної освіти виховувалось **1495** дітей. Проте, зважаючи на безпекову ситуацію, відвідування дітьми закладів дошкільної освіти було низьким і склало лише 55%. За очною формою навчання працювали 12 закладів дошкільної освіти, 2 заклади працювали з використанням технологій дистанційної освіти.

Таблиця 37. Мережа закладів дошкільної освіти Прилуцької ТГ, 2024 р.

№	Назва та місце розміщення	Рік побудови чи кап-ремонт	Проектна потужність	К-ть дітей	К-ть персоналу	Наповненість, %	Основна проблема/потреба
1	Прилуцький заклад дошкільної освіти (ясла-садок) №2 Прилуцької міської ради Чернігівської області м. Прилуки, вул. Садова, буд. 151	1968	98	19	18	19	Потребує будівництва захисної споруди на території закладу
2	Прилуцький заклад дошкільної освіти (ясла-садок) типу №3 Прилуцької міської ради Чернігівської області м. Прилуки, в/м 12, буд. 7	1951	118	78	27	66	Потребує будівництва захисної споруди на території закладу
3	Прилуцький заклад дошкільної освіти (ясла-садок) типу №4	1959	105	98	30	93	Вжиття проти-пожежних заходів (облаштування блискавкозахисту)

№	Назва та місце розміщення	Рік побудови чи кап-ремонту	Проектна потужність	К-ть дітей	К-ть персоналу	Наповненість, %	Основна проблема/потреба
	Прилуцької міської ради Чернігівської області м. Прилуки, вул. 18 Вересня, буд. 27						та пожежної сигналізації), капітальний ремонт покрівлі
4	Прилуцький заклад дошкільної освіти (ясла-садок) №8 Прилуцької міської ради Чернігівської області м. Прилуки, вул. Соборна, буд. 42	1963	125	110	33	88	Потребує реконструкції найпростішого укриття під укриття подвійного призначення, вжиття протипожежних заходів (облаштування блискавкозахисту та пожежної сигналізації),
5	Прилуцький заклад дошкільної освіти (ясла-садок) №9 Прилуцької міської ради Чернігівської області м. Прилуки, вул. Київська, буд. 222, корпус А	1966	120	103	30	85	Потребує будівництва захисної споруди на території закладу
6	Прилуцький заклад дошкільної освіти (ясла-садок) №10 Прилуцької міської ради Чернігівської області м. Прилуки, вул. Низова, буд. 60	1973	212	40	17	18	Потребує будівництва захисної споруди на території закладу
7	Прилуцький заклад дошкільної освіти (ясла-садок) комбінованого типу №11 Прилуцької міської ради Чернігівської області м. Прилуки, вул. Вокзальна, буд. 35, корпус А	1971	168	89	36	52	Потребує будівництва захисної споруди на території закладу
8	Прилуцький заклад дошкільної освіти (ясла-садок) комбінованого типу №15 Прилуцької міської ради Чернігівської області м. Прилуки, 2-й візд Небесної Сотні, буд 14, корпус А.	1982	229	142	50	62	Вжиття протипожежних заходів (облаштування блискавкозахисту та пожежної сигналізації), утеплення фасаду будівлі
9	Прилуцький заклад дошкільної освіти (ясла-садок) №19 Прилуцької	1975	98	124	30	100	Потребує будівництва захисної споруди на

№	Назва та місце розміщення	Рік побудови чи кап-ремонту	Проектна потужність	К-ть дітей	К-ть персоналу	Наповненість, %	Основна проблема/потреба
	міської ради Чернігівської області м. Прилуки, вул. Фабрична, буд. 140						території закладу
10	Прилуцький заклад дошкільної освіти (ясла-садок) комбінованого типу №25 Прилуцької міської ради Чернігівської області м. Прилуки, вул. Переяславська, буд. 9	1980	150	142	41	94	Вжиття протипожежних заходів (облаштування блискавкозахисту та пожежної сигналізації), утеплення фасаду будівлі
11	Прилуцький заклад дошкільної освіти (ясла-садок) комбінованого типу №26 Прилуцької міської ради Чернігівської області м. Прилуки, вул. Ярмаркова, буд. 45 В	1962	186	165	49	88	Вжиття протипожежних заходів (облаштування блискавкозахисту та пожежної сигналізації), утеплення фасаду будівлі
12	Прилуцький заклад дошкільної освіти (ясла-садок) комбінованого типу №27 Прилуцької міської ради Чернігівської області м. Прилуки, вул. Євгена Коновальця, буд. 90	1985	252	147	49	72	Потребує реконструкції найпростішого укриття під укриття подвійного призначення вжиття протипожежних заходів (облаштування блискавкозахисту та пожежної сигналізації),
13	Прилуцький заклад дошкільної освіти (ясла-садок) №28, центр Софії Русової Прилуцької міської ради Чернігівської області м. Прилуки, вул. Переяславська, буд. 39	1985	126	108	33	85	Вжиття протипожежних заходів (облаштування блискавкозахисту та пожежної сигналізації), утеплення фасаду будівлі
14	Прилуцький заклад дошкільної освіти (ясла-садок) комбінованого типу №29 Прилуцької міської ради Чернігівської області м. Прилуки, вул. Василя Стуса, буд. 2-Б	1985	140	130	39	92	Вжиття протипожежних заходів (облаштування блискавкозахисту та пожежної сигналізації), утеплення фасаду будівлі
Разом 14		*	2077	1495	482	*	*

У 14 закладах дошкільної освіти працює 94 групи (1568 дітей). Кількість дітей на 100 місць проектної потужності в ЗДО становить 74. 5 закладів дошкільної освіти обладнані захисними спорудами (ПРУ), 4 - найпростішими укриттями, 3 - використовують укриття інших

закладів освіти та господарюючих суб'єктів на договірних умовах. Інклюзивна освіта впроваджується у дев'яти закладах дошкільної освіти громади.

Освітня діяльність закладів дошкільної освіти спрямовувалась на забезпечення цілісного розвитку дитини, її фізичних, інтелектуальних, творчих здібностей шляхом виховання, навчання, соціалізації та формування необхідних життєвих навичок. Діти п'ятирічного віку охоплені стовідсотково різними формами дошкільної освіти. Оновлюється предметно-ігрове розвивальне середовище, постійно знижується показник захворюваності дітей. У галузі позашкільної освіти надається якісна додаткова освіта та активно проходить процес впливу на безперервне, свідоме духовне самовдосконалення дітей.

Здобуття загальної середньої освіти забезпечували 11 закладів загальної середньої освіти. У цих закладах навчалось **5627** учнів. У закладах загальної середньої освіти було утворено 15 груп подовженого дня, зокрема: в ліцєях №№1,5,6,7,12, та гімназії №10, у яких дозволяла проектна потужність укріплень. Відповідно до рішень педагогічних рад та за погодженням з військовою адміністрацією 6 закладів загальної середньої освіти №№1,5,6,7,10,12 працювали за очною формою навчання з використанням технологій дистанційного навчання, п'ять закладів №№2,3,9,13,14 – у змішаному режимі.

Контингент учнів у закладах загальної середньої освіти протягом 2024 року постійно змінювався, оскільки змінювалась кількість учнів, які перебували за кордоном (на початку навчального року - **277** учнів, на кінець навчального року - **318** учнів). Учні даної категорії здобували освіту за індивідуальною формою навчання: сімейною та екстернатною. З метою забезпечення доступності загальної середньої освіти та відповідно до звернень батьків, здійснювалися заходи щодо організації навчання за індивідуальною формою: 77 осіб різного віку здобули освіту шляхом екстернату; відповідно до медичних довідок, на педагогічному патронажі перебували 16 учнів; 218 учнів отримували освіту за сімейною формою навчання.

У закладах загальної середньої освіти у 2023-2024 навчальному році №№1,2,3,5,7,9,10,12,13,14 працювали 53 інклюзивні класи, у яких навчалися 64 учні з особливими освітніми потребами.

У громаді діють 2 заклади позашкільної освіти, а саме: позашкільний заклад Прилуцька дитячо-юнацька спортивна школа та Прилуцький Центр науково-технічної творчості молоді в якому працює **118** гуртків, у яких займаються **1822** діти. У галузі позашкільної освіти надається якісна додаткова освіта та активно проходить процес впливу на безперервне свідоме духовне самовдосконалення дітей.

З 1 вересня 2023 року відновив роботу Прилуцький Центр науково-технічної творчості молоді. Через повномасштабну військову агресію РФ у 2023-2024 н. р. заклади позашкільної освіти працювали заочною формою навчання та у змішаному режимі. До 2022 року позашкільною освітою у закладах позашкільної освіти було охоплено близько 45% учнів закладів загальної середньої освіти міста. У **173** гуртках **2453** вихованці вдосконалювали свої вподобання і здібності. Вихованці ЦТДЮ - активні учасники різнопланових конкурсів всеукраїнського та міжнародного рівнів, де мають вагомі здобутки та перемоги. У Центрі науково-технічної творчості молоді відновили роботу 20 груп – 301 дитина. І за результатами роботи у I півріччі показали вагомі результати у обласних змаганнях.

У місті Прилуки функціонують:

1. КЗ «Прилуцький професійний ліцей» Чернігівської обласної ради.

Кількість студентів 340 та викладачів 44.

Перелік спеціальностей :

- 1) «Монтажник санітарно-технічних систем і устаткування», електрогазозварник. Водій автотранспортних засобів (категорія «С»);
- 2) «Слюсар з механоскладальних робіт. Слюсар з ремонту колісних транспортних засобів. Водій автотранспортних засобів (категорія «С»);
- 3) «Швачка»;
- 4) «Кухар. Кондитер»;
- 5) «Слюсар з механоскладальних робіт. Водій автотранспортних засобів (категорія «С»);
- 6) «Перукар (перукар-модельєр).Манікюрник».

2. КЗ «Прилуцький гуманітарно-педагогічний фаховий коледж імені Івана Франка» Чернігівської обласної ради

Кількість студентів 345 та викладачів 46 +10 (сумісники)

Спеціальностей 5 :

- 1) 012 Дошкільна освіта.
- 2) 013 Початкова освіта.
- 3) 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології).
- 4) 014 Середня освіта (Фізична культура).
- 5) 061 Журналістика.

3. КЗ «Прилуцький фаховий медичний коледж» Чернігівської обласної ради

Кількість студентів 248 та викладачів 23

- 1) спеціальність 223 «Медсестринство»;
- 2) «Лікувальна справа»;
- 3) «Сестринська справа».

4. «Прилуцький технічний фаховий коледж»

Кількість здобувачів денної форми навчання 891, здобувачі заочної форми навчання 42 та педагогічних працівників 76 +3 (сумісники).

У навчальному закладі відкрито три відділення:

1. Відділення «Електричної та комп'ютерної інженерії» готує за спеціальностями:

- 141 Електроенергетика електротехніка та електромеханіка.
- 123 Комп'ютерна інженерія.

2. Відділення «Землепорядкування будівництва та економіки» готує за спеціальностями:

-071 Облік і оподаткування

-192 Будівництво та цивільна інженерія освітньо-професійна програма «Будівництво обслуговування і ремонт гідромеліоративних споруд»

-193 Геодезія та землеустрій.

3. Відділення «Газопостачання та заочно-дистанційної освіти» готує за спеціальністю:

-192 Будівництва та цивільна інженерія освітньо-професійна програма «Газопостачання та енергоефективні системи забезпечення мікроклімату будівель».

На заочній формі навчання є спеціальність 141, 192 і 193.

Освітня діяльність усіх закладів спрямовувалась на розвиток особистості здатної успішно соціалізуватися, провадити в подальшу професійну або навчальну діяльність та забезпечення високої конкурентної спроможності випускників закладів загальної середньої освіти, що підтверджують результати зовнішнього незалежного оцінювання. У таблиці 12 подано структуру освітньої мережі Прилуцької територіальної громади.

Таблиця 38. Освітня мережа Прилуцької територіальної громади (комунальні заклади).

Показники	2023	2024
Кількість дошкільних закладів, одиниць	14	14
Кількість дітей в дошкільних закладах, дошкільних підрозділах гімназій та початкових шкіл, осіб	1568	1495
Кількість персоналу дошкільних закладів, осіб	497	482
Кількість закладів освіти (опорні заклади, загальноосвітні школи, гімназії, початкові школи), одиниць	11	11
Кількість учнів (опорний заклад, загальноосвітні школи, гімназії, початкові школи), осіб	5627	5379
Кількість персоналу в закладах загальної середньої освіти, осіб	676	671

Кількість персоналу в закладах освіти складає 1270 осіб (табл. 12). Вцілому по громаді заклади заповнені на 33% їх проектної потужності.

У місті протягом 2019-2024 років діє міська цільова Програма «Забезпечення пільгового перевезення дітей шкільного віку громадським автотранспортом на міських автобусних маршрутах загального користування», завдяки якій 1200 учнів закладів загальної середньої освіти мали можливість пільгового під'їзду до закладів освіти міста, що належать до комунальної власності територіальної громади і в зворотному напрямку, громадським автотранспортом на міських автобусних маршрутах загального користування.

На початок 2024-2025 навчального року у закладах загальної середньої освіти навчалось 5379 дітей, в т. ч. ВПО 154 дітей. 1 заклад освіти має ПРУ, 2 – укриття подвійного

призначення, 5 - найпростіші укриття, 3 - орендовані. У закладах загальної середньої освіти організовано гаряче харчування школярів. Пільговим гарячим харчуванням (70% вартості за рахунок бюджету територіальної громади) забезпечені учні 1-4 класів відповідно до міської цільової Програми «Харчування учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти міста». Безоплатним гарячим харчуванням забезпечувались діти пільгових категорій відповідно до державних гарантій та міської цільової Програми «Звільнення від батьківської плати за харчування дітей із сімей, учасників бойових дій, дітей із сімей загиблих або таких, які пропали безвісти Захисників і Захисниць»: 1-4 класи – 839 дітей, 5-11 класи – 1028.

У 2024-2025 навчальному році ФНК (фактична наповнюваність класів) становила 25,8. Освітня мережа громади достатньо добре сформована, але має проблеми – наповнюваність класів, що вище за визначену формулою освітньої субвенції (26 на період воєнного стану) закладах, що знаходяться у центральній частині міста та низька наповнюваність класів у закладах, що знаходяться у мікрорайонах, що віддалені від центру міста.

Таблиця 39. Характеристика мережі закладів загальної середньої освіти Прилуцької ТГ, 2024-2025 р.р.

№ з/п	Назва та місце розміщення	Рік побудови чи кап-ремонту	Проект-на потужність	Кількість учнів	Кількість персоналу	Наповненість, %
1	Прилуцький ліцей № 1 імені Георгія Вороного Прилуцької міської ради Чернігівської області м. Прилуки, вул. Київська буд. 10	I корп. -1874 II корп -2020	1080	952	99	88,1
2	Прилуцький ліцей №2 Прилуцької міської ради Чернігівської області м. Прилуки, вул. Ветеранська. буд. 2	1927	202	242	39	119,8
3	Прилуцька гімназія №3 імені Сергія Гордійовича Шовкуна Прилуцької міської ради Чернігівської області м. Прилуки, вул. Саксаганського буд. 14	1961	400	374	48	93,5
4	Прилуцький ліцей № 5 імені Віктора Андрійовича Затолокіна Прилуцької міської ради Чернігівської області м. Прилуки, вул. Вокзальна, буд. 22	1972	1100	789	91	71,7
5	Прилуцький заклад загальної середньої освіти I-III ступенів №6 (ліцей №6) Прилуцької міської ради Чернігівської області м. Прилуки, вул. Київська, буд. 232	1986	1174	763	90	65
6	Прилуцький заклад загальної середньої освіти I-III ступенів №7 (ліцей №7) Прилуцької міської ради Чернігівської області м. Прилуки, вул. Небесної Сотні, буд. 107	корп. -1917 (остання до- будова - 2008) II корп -капремонт - 1978	680	623	70	91,6
7	Прилуцький ліцей № 9 Прилуцької міської ради Чернігівської області м. Прилуки, Пров. Фізкультурника, буд. 24	1964	560	412	54	73,5
8	Прилуцька гімназія №10 Прилуцької міської ради Чернігівської області м. Прилуки, вул. буд.	1959	400	339	44	84,7
9	Прилуцький ліцей №12 Прилуцької міської ради Чернігівської області м. Прилуки, вул. Київська, буд. 575	1970	560	119	38	33,7

№ з/п	Назва та місце розміщення	Рік побудови чи кап-ремонту	Проек-на потуж-ність	Кіль-кість учнів	Кіль-кість пер-сона-лу	Напов-неність, %
10	Прилуцький ліцей №13 імені Святителя Іоасафа Белгородського Прилуцької міської ради Чернігівської області м. Прилуки, вул. Сорочинська, буд. 36	1868 кап. ремонт 2020	550	287	46	52,1
11	Прилуцький ліцей № 14 Прилуцької міської ради Чернігівської області м. Прилуки, вул. Садова, буд. 106	корп.-1935 II корп. -1970	490	409	52	83,46
Загалом 11			6236	5309	671	78

Показник РНК (розрахункової наповнюваності класів) є важливою складовою розрахунку обсягу освітньої субвенції, яка спрямовується до бюджету громади.

Таблиця 40. Середня вартість навчання одного учня в ЗЗСО Прилуцької громади, 2024-2025 рр.

ЗЗСО	К-ть учнів	Обсяг фінансування у 2024 р., тис. грн	Середня вартість навчання 1 учня, грн.
Прилуцький ліцей № 1 імені Георгія Вороного Прилуцької міської ради Чернігівської області м. Прилуки, вул. Київська буд. 10	952	17572,16	18458,15
Прилуцький ліцей №2 Прилуцької міської ради Чернігівської області м. Прилуки, вул. Ветеранська. буд. 2	242	5667,70	23420,25
Прилуцька гімназія № 3 імені Сергія Гордійовича Шовкуна Прилуцької міської ради Чернігівської області м. Прилуки, вул. Саксаганського буд. 14	374	7924,01	21187,19
Прилуцький ліцей № 5 імені Віктора Андрійовича Затолокіна Прилуцької міської ради Чернігівської області м. Прилуки, вул. Вокзальна, буд. 22	789	15880,00	20126,74
Прилуцький заклад загальної середньої освіти I-III ступенів №6 (ліцей №6) Прилуцької міської ради Чернігівської області м. Прилуки, вул. Київська, буд. 232	763	16491,90	21614,55
Прилуцький заклад загальної середньої освіти I-III ступенів №7 (ліцей №7) Прилуцької міської ради Чернігівської області м. Прилуки, вул. Небесної Сотні, буд. 107	623	12517,69	20092,60
Прилуцький ліцей № 9 Прилуцької міської ради Чернігівської області м. Прилуки, пров. Фізкультурника, буд. 24	412	9751,21	23667,98
Прилуцька гімназія №10 Прилуцької міської ради Чернігівської області м. Прилуки.	339	6977,20	20581,71
Прилуцький ліцей №12 Прилуцької міської ради Чернігівської області м. Прилуки, вул. Київська, буд. 575	119	6415,00	33941,80
28856,10 Прилуцький ліцей №13 імені Святителя Іоасафа Белгородського Прилуцької міської ради Чернігівської області м.	287	8281,70	28856,10

ЗЗСО	К-ть учнів	Обсяг фінансування у 2024 р., тис. грн	Середня вартість навчання 1 учня, грн.
Прилуки, вул. Сорочинська, буд. 36			
Прилуцький ліцей № 14 Прилуцької міської ради Чернігівської області м. Прилуки, вул. Садова, буд. 106	409	9783,47	23920,46
Загалом по громаді	5379	117262,04	21799,97

У 2023 р. обсяг освітньої субвенції Прилуцької ТГ складає 93988,80 тис. грн, у 2024 році – 110489,20 тис. грн., а на 2025 р. обсяг субвенції на 2025 рік заплановано у розмірі 122355,20 тис. грн.

Таблиця 41. Розподіл ЗЗСО Прилуцької ТГ за рівнем розрахункової та фактичної наповнюваності класів, 2024-2025 роки.

Показник 2024-2025 н. р.		Заклади освіти		учні	
↑	ФНК більше ніж 26 (РНК+1)	4	-	2742	50,9%
↔	ФНК 26	1	-	338	6,3
↓	ФНК менше ніж 26 (РНК-1)	6	-	1671	42,6%
-	ЗЗСО без класів	-	-	-	-

Питання оптимізації мережі ЗЗСО в громаді є для громади актуальним.

Таблиця 42. Обсяги освітньої субвенції для Прилуцької ТГ на 2023-2025 роки.

Показник	2023 р.	2024 р.	Потреба на 2025 р
Сума освітньої субвенції, тис. грн.	93988,80	110489,20	122355,20
На 1 учня, грн	16118,81	19635,55	22746,83
На клас, грн.	408646,96	497699,55	588246,15

Одним із показників успішної освітньої діяльності закладів освіти є результати НМТ/ЗНО. Цього року 200 балів, проте лише з одного предмету, отримали випускники ліцеїв №1,6,7. з математики та англійської мови. У 14 закладах дошкільної освіти комунальної форми власності проектною потужністю 2077 місць у 2023 році виховувалось 1671 дитина (табл. 39). Вартість навчання у 2023-2024 н. р. становила близько 60,560 тис. грн. на одну дитину в рік. Серед основних проблем розвитку закладів освіти – застаріла матеріально-технічна база, низька енергоефективність. Більшість закладів збудовано більше 30 років тому.

Медична сфера.

Пріоритетними напрямками розвитку медичної галузі міста є покращення якості амбулаторної та стаціонарної допомоги шляхом впровадження новітніх лікувально-діагностичних технологій, покращення матеріально-технічної бази медичних закладів міста. Медичну допомогу населенню міста надають:

- КНП "Прилуцька центральна міська лікарня" на 315 ліжок цілодобового стаціонару та поліклінічним відділенням із амбулаторним прийомом лікарів по 16 спеціальностям і денним стаціонаром на 34 ліжка;
- КНП "Прилуцька міська дитяча лікарня" на 40 ліжок цілодобового стаціонару та поліклінічним відділенням з обслуговуванням дитячого населення педіатрами та амбулаторним прийомом лікарів за 11 спеціальностями та денним стаціонаром на 15 ліжок;
- КНП "Прилуцька міська стоматологічна поліклініка" з госпрозрахунковим відділенням ортопедичної стоматології;
- КНП "Прилуцький міський центр первинної медико-санітарної допомоги", до складу якого входить 6 окремих амбулаторій загальної практики сімейної медицини, розташованих у різних районах міста та денним стаціонаром на 12 ліжок.

КНП «Прилуцька міська стоматологічна поліклініка» має таку загальну характеристику: основною метою діяльності КНП «Прилуцька міська стоматологічна поліклініка» є медична практика, спрямована на збереження, поліпшення та відновлення стоматологічного здоров'я населення, здійснення іншої діяльності у сфері охорони здоров'я, необхідної для належного забезпечення профілактики, діагностики і лікування захворювань порожнини рота. Адреса медичного закладу, ЄДРПОУ, електронна адреса:

17500 Чернігівська область, м. Прилуки, вул. Земська, 7. Код ЄДРПОУ 05480654, e-mail: stomat_pril@i.ua; <https://priluki-stomat.lic.org.ua/> Ліцензія від 26.09.2019 №06/2609-М на провадження господарської діяльності з медичної практики за спеціальністю організація і управління охороною здоров'я, стоматологія, терапевтична стоматологія, хірургічна стоматологія, ортопедична стоматологія, ортодонція, дитяча стоматологія; за спеціальністю молодших спеціалістів з медичною освітою: сестринська справа, медична статистика, рентгенологія, ортопедична стоматологія. Структура закладу (із зазначенням адрес, місць надання медичної допомоги для відокремлених підрозділів):

1. Адміністративно-управлінський підрозділ;
2. Відділення терапевтичної стоматології;
3. Кабінет дитячої стоматології;
4. Рентгенологічний кабінет;
5. Кабінет ортопедичної стоматології;
6. Відділ бухгалтерського обліку і фінансової звітності;
7. Господарсько-обслуговуючий підрозділ.

Таблиця 43. Кадрове забезпечення КНП «Прилуцька міська стоматологічна поліклініка» Прилуцької громади.

Кількість працюючих в закладі (фізособи)	Кількість лікарів (фізособи)	Кількість стажистів (фізособи)	Кількість інтернів (бюджет, (фізособи)	Кількість інтернів (контракт) (фізособи)	Кількість молодших спеціалістів з медичною освітою (фізособи)
39	18	-	-	3	12

Установа надає спеціалізовану медичну стоматологічну допомогу дорослому населенню та дитячому населенню міста Прилуки. Забезпечує прийом хворих терапевтичного, хірургічного та ортопедичного профілю, працює ортодонтичний кабінет. У лікувальних кабінетах проводиться лікування пацієнтів із захворюванням твердих тканин зубів, лікування ускладненого карієсу, пародонту та слизової оболонки порожнини рота. У хірургічному кабінеті надається хірургічна стоматологічна допомога: проводиться видалення зубів, амбулаторні хірургічні операції порожнини рота та на щелепах, лікують запальні процеси щелепно-лицьової області. Ортопедичний кабінет, до складу якого входить зубопротезна лабораторія, надає всі види ортопедичної допомоги населенню. Перспективні напрямки подальшого розвитку закладу: отримання ліцензії та впровадження методик лікування з застосуванням загального знеболювання(наркозу) в амбулаторній стоматологічній практиці; введення послуг з імплантації.

Обов'язковим для діяльності закладу в сучасних умовах є розширення комунікацій з громадськістю, що сприятиме підвищенню авторитету закладу серед населення та покращенню санітарної освіти населення. Заклад постійно вдосконалює повноцінне ведення веб-сайту поліклініки, ведення сторінки у Facebook, запровадження електронного опитування щодо якості послуг в поліклініці.

КНП «Прилуцька міська дитяча лікарня» Прилуцької міської ради розташоване за адресою Чернігівська область, місто Прилуки, вулиця Європейська, № 185; Код ЄДРПОУ 05483581; електронна адреса prilukditlik@ukr.net. Відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 15.11.2018 №2099 «Про ліцензування медичної практики» має ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики за спеціальністю організація і управління охороною здоров'я, дитяча ендокринологія, дитячі інфекційні хвороби, дитяча кардіоревматологія, дитяча неврологія, дитяча отоларингологія, дитяча офтальмологія, підліткова терапія, дитяча хірургія, педіатрія, фізіотерапія, клінічна лабораторна діагностика, імунологія, рентгенологія, ультразвукова діагностика, функціональна діагностика, ендоскопія; за спеціальністю молодшого спеціаліста з медичною освітою: сестринська справа, медична статистика, лабораторна справа (клініка), рентгенологія, за місцем провадження діяльності. Закладом отримано Ліцензію СГД від 25.09.2020 на придбання, зберігання, використання та знищення наркотичних засобів (списку 1 таблиці П та списку 1 таблиці Ш), психотропних речовин (списку 2 таблиці 1 та списку 2 таблиці Ш), прекурсорів (списку 2 таблиці 1У). Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів. Від 23.02.2022 продовжена ліцензія ОВ010824 на використання ДІВ за місцем діяльності. Структура закладу:

1. Амбулаторно-поліклінічне відділення №1, у складі якого функціонує 12 команд надавачів первинної медичної допомоги (відповідно договору з НСЗУ);
2. Амбулаторно-педіатричне відділення по наданню медичної допомоги дітей в організованих закладах;
3. Поліклінічне відділення;
4. Клініко-діагностична лабораторія;
5. Фізіотерапевтичне відділення;
6. Стаціонарне педіатричне відділення;
7. Апарат управління;
8. Бухгалтерія;
9. Господарча частина.

Заклад надає медичні послуги по первинній та вторинній медичній допомозі.

З НСЗУ підписані договори:

- договір № 0000-T-686-M000 від 17.01.2023 на суму 11 686 867,00 для надання первинної медичної допомоги;
- договір № 2354-E123-P000 від 03.02.2023 на суму 11 170 954,88 відповідно до пакетів:
- пакет 4: Стаціонарна допомога дорослим та дітям без проведення хірургічних операцій;
- пакет 9: Профілактика, діагностика, спостереження, лікування та реабілітація пацієнтів у амбулаторних умовах;
- пакет 41: Супровід і лікування дорослих та дітей, хворих на туберкульоз, на первинному рівні медичної допомоги.

Надання первинної медичної допомоги відбувається відокремленим підрозділом у складі 12 команд надавачів первинної медичної допомоги, відповідно більше ніж 10000 дітей. Ці діти отримують повноцінну медичну допомогу, постійний доступ до рутинної вакцинації, клінічні лабораторні обстеження, профілактичні огляди. На період військового стану підрозділ працює з внутрішньо переміщеними особами надаючи весь пакет медичних послуг. Передбачених програмою медичних гарантій.

Надання медичної допомоги в амбулаторних умовах відбувається вузькопрофільними дитячими спеціалістами, а саме: дитячий офтальмолог, дитячий хірург, дитячий ендокринолог, дитячий невролог, фізіотерапевт, лікар УЗД, рентгенолог, лікар-лаборант.

В стаціонарному відділенні діти можуть отримати стаціонарну педіатричну допомогу загального профілю. Відділення працює на 40 ліжок з цілодобовим лікарським постом. При необхідності хворі діти направляються в заклади обласного підпорядкування з метою отримання високоспеціалізованої медичної допомоги. Також надається допомога дітям, які потрапили в тяжкі життєві обставини і потребують певного часу та певного обсягу обстежень до моменту влаштування в родину чи заклад.

Надання медичної допомоги в дошкільних закладах та закладах освіти відбувається командою медичних сестер, кожна з яких закріплена за окремим закладом, та лікарем-педіатром, що регулює роботу відповідно до норм законодавства, а також у тісній співпраці з лікарями ПМД. Даний тип роботи забезпечує тісний зв'язок між лікарями ПМД та медичними сестрами закладів освіти, що збільшує контроль над вчасною видачою первинних медичних документів, над проведенням рутинної вакцинації, виявленню інфекційних захворювань в дитячих колективах та проведенні подальших дій, що стосуються карантинних обмежень, обстеження та лікування, при потребі.

З початком повномасштабного вторгнення РФ на територію України заклад продовжив свою роботу, працівники адаптувалися до вимог часу. Адже збільшилась кількість звернень в телефонному режимі та різних месенджерах, що в більшості випадків потребують як консультативної, так і психологічної допомоги, і подальшого скерування до закладів та структур, що надають інші послуги в умовах воєнного стану.

Заклад забезпечений генераторами, які забезпечують функціонування автономної котельні при відсутності електропостачання, а також дають можливість зберігати імунобіологічні препарати та лікарські засоби з дотриманням холодового ланцюга, роботу деякого медичного обладнання. Функціонують три міські цільові Програми, які виконують наступні завдання:

- покриття видатків на оплату енергоносіїв і комунальних послуг;

- покращення матеріально-технічної бази, а саме придбання 3-х фазного бензинового генератора для забезпечення роботи в автономній котельні в умовах відсутності електроенергії;

- забезпечення найбільш вразливих верств дитячого населення пільговими безоплатними лікарськими препаратами, технічними засобами, інше;

- покриття видатків по Програмі надання медичної допомоги дитячому населенню з фінансуванням заробітної плати шкільним медичним сестрам за рахунок місцевого бюджету.

Матеріально-технічна база закладу знаходиться на достатньому рівні, але потребує оновлення відповідно до сучасних умов. Протягом останніх років заклад забезпечено оргтехнікою в повній мірі, підключено до медичної інформаційної системи Helsi з можливістю онлайн-запису для пацієнтів, оновлено меблі в поліклінічному та стаціонарному відділенні, кабінети оснащені відповідно до табеля матеріально-технічного оснащення, придбано дефібрилятор, ультразвукову систему MyLab-40, сучасний рентгендіагностичний комплекс. Кисневе забезпечення здійснюється кисневими концентраторами, придбаними коштами закладу у кількості 3 шт. Забезпеченість закладу медичними виробами та лікарськими засобами становлять залишки лікарських засобів, отриманих з обласного гуманітарного складу за період воєнного стану. Заклад спроможний забезпечити лікування пацієнтів в рамках асигнувань, отриманих від НСЗУ.

Заклад надає як первинну так і вторинну медичну допомогу, активно комунікує з КНП «ПМЦЛ», КНП «ЧОДЛ» ЧОР, різними закладами третинного рівня, що дає можливість забезпечити дитяче населення якісними медичними послугами. В процесі реформування системи охорони здоров'я України заклад отримує певні вимоги, що стосується і кадрового забезпечення (це дитячі анестезіологи, психологи, реабілітологи) так і матеріально-технічного забезпечення (реанімаційне обладнання, діагностичне обладнання, реабілітаційне обладнання). Проблемними питанням є встановлення сучасного рентген-апарата, яке відкладається із-за недофінансування з місцевого бюджету. Частину даних вимог закладу складно виконати в умовах сучасності, що призводить до низьких коефіцієнтів оплати медичних послуг згідно договору з НСЗУ та недостатнього фінансового забезпечення закладу в цілому.

Станом на 01 січня 2025 року Комунальне некомерційне підприємство «Прилуцька міська дитяча лікарня» Прилуцької міської ради не проходив реорганізацію чи передачу до інших територіальних громад. Власником залишається Прилуцька міська територіальна громада.

КНП «Прилуцька центральна міська лікарня» є багатопрофільною лікарнею інтенсивного лікування, яка надає вторинну (спеціалізовану) амбулаторно-консультативну та стаціонарну медичну допомогу. Лікарня розрахована на 309 ліжок цілодобового стаціонару, 9 ліжок ВАІТ та 620 відвідувань поліклініки за день прийому. В цілодобовому режимі працюють лікарі 5-ти спеціальностей: терапевт, хірург, травматолог, акушер-гінеколог, анестезіолог, а також допоміжні служби. При необхідності ургентна допомога надається лікарями всіх спеціальностей. Відділення анестезіології та інтенсивної терапії розраховано на 9 ліжок, в тому числі для надавання допомоги дітям. В лікарні функціонує 3 операційні блоки та 6 операційних залів для надання спеціалізованої хірургічної допомоги.

Функціонує пологове відділення на 18 ліжок, розраховане приймати до 800 пологів за рік. Відділення надає акушерську допомогу жінкам м. Прилуки, жителям територіальних громад новоствореного Прилуцького району, а також мешканкам інших областей.

В складі лікарні працюють клініко-біохімічна та бактеріологічна лабораторії, банк крові. Лікарня оснащена сучасним рентгенографічним цифровим обладнанням та має відповідні умови для встановлення ангиографа та МРТ.

Завдання у контексті 2 етапу медичної реформи стати конкурентоздатною, доступною для населення лікарнею, що надає комплексну кваліфіковану медичну допомогу, шляхом впровадження інноваційних технологій та міжнародних стандартів, на основі доказової медицини та досягнень науки. Основна мета діяльності КНП «ПЦМЛ» - гарантування населенню якісну медичну допомогу шляхом надання профілактичних, лікувальних та реабілітаційних послуг через координацію та співпрацю з органами місцевого самоврядування. Заклад є кластерною лікарнею інтенсивного лікування в рамках госпітального округу.

Метою створення госпітальних округів є забезпечення гарантованого своєчасного доступу населення до послуг вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги належної якості, ефективне використання бюджетних коштів, що спрямовуються на забезпечення фінансування вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги та створення умов для підготовки закладів охорони здоров'я, що надають вторинну(спеціалізовану) медичну допомогу, до функціонування в умовах управлінської та фінансової автономії та надання медичної допомоги в межах договорів про медичне обслуговування населення з головним розпорядником бюджетних коштів.

Створення госпітальних округів та розподіл лікарень на кластери здійснюється на основі поєднання принципів безпеки та якості медичної допомоги на основі доказової медицини, своєчасності доступу до медичної допомоги та економічної ефективності – забезпечення максимально можливої якості медичної допомоги за умови раціонального та ощадливого використання бюджетних коштів.

КНП «Прилуцький міський центр первинної медико-санітарної допомоги» має достатнє матеріально-технічне забезпечення, що відповідає примірному табелю матеріально-технічного оснащення закладів охорони здоров'я та фізичних осіб-підприємців, які надають первинну медичну допомогу (Наказ МОЗ України від 08.05.2020 №1103). Адреса медичного закладу: Чернігівська область, Прилуцький район, м. Прилуки, вул. Земська, 7/1, ЄДРПОУ – 38543914, centrpmsd13@ukr.net. Ліцензія на провадження господарської діяльності з медичної практики від 13.09.2018 Наказ МОЗ України №1665.

З НСЗУ в 2024 році підписані такі пакети медичних послуг:

- «Первинна медична допомога».
- «Вакцинація від гострої респіраторної хвороби COVID-19 SARS-CoV-2».
- «Супровід та лікування дорослих і дітей на туберкульоз, на первинному рівні медичної допомоги».

Перелік спеціальностей: організація і управління охороною здоров'я, загальна практика – сімейна медицина, сестринська справа, медична статистика. Структура закладу:

1. Адміністративно-управлінський персонал;
2. Відділ бухгалтерського обліку та фінансової звітності;
3. Інформаційно-аналітичний кабінет;
4. Інший адміністративно-управлінський та допоміжний персонал;
5. Амбулаторії загальної практики сімейної медицини.

З початку введення воєнного стану лікарня працює в штатному режимі. Під час повітряної тривоги пацієнтам та медичним працівникам рекомендовано спускатися в укриття. Інформація щодо найближчих укриттів наявна в кожній амбулаторії загальної практики сімейної медицини та надається особисто при відвідуваннях.

Заклад має 17.4% лікарів ЗПСМ пенсійного віку та 21% передпенсійного, тобто питання кадрового забезпечення лікарями ЗПСМ може стати проблемним протягом наступних 5 років. Необхідні кроки для вирішення цього питання вбачаються у впровадженні держзамовлення в ВНЗ, відпрацювання молодими спеціалістами 3-річного терміну після ВНЗ (на загальнодержавному рівні), запровадження Програм для молодих спеціалістів з надання житла чи пільгових кредитів на придбання житла (на місцевому рівні).

Тимчасовим проблемним питанням поки що є недосконала комунікація між рівнями медичної допомоги в частині роботи медичних працівників в електронній медичній системі. Відсутнє чітке розуміння та дотримання маршруту пацієнта на всіх рівнях медичної допомоги з застосуванням електронної медичної системи (видача е-направлення, е-рецепту, MBTH).

Не дивлячись на вкрай складну ситуацію в країні, реформування системи охорони здоров'я продовжується. Метою є забезпечення населення якісними та безкоштовними медичними послугами та формуванням спроможної мережі закладів охорони здоров'я. Такий шлях вимагає від керівників ЗОЗ та їх власників чітких обґрунтованих рішень, щодо реорганізації медичних закладів і визначення їх чіткої функції. Саме таким чином може бути досягнута основна мета - надання якісної різнопрофільної медичної допомоги та виключення дублюючих функцій.

Таблиця 44. Розподіл надання послуг в КНП «Прилуцький міський центр первинної медико-санітарної допомоги».

№	Назва підрозділу, адреса	Чисельність населення

п/п			Кількість населення		Кількість декларацій	
			дорослі	діти (до 18 років)	дорослі	діти (до 18 років)
1	Амбулаторія загальної практики сімейної медицини №1	Вул. Гвардійська, буд. 88/2	5445	-	5683	9
2	Амбулаторія загальної практики сімейної медицини №2	Вул. Європейська, буд. 185	6627	-	6398	4
3	Амбулаторія загальної практики сімейної медицини №3	Вул. Земська, буд. 7	6611	-	6630	8
4	Амбулаторія загальної практики сімейної медицини №4	в/м №12, буд. 58	3185	638	3555	594
5	Амбулаторія загальної практики сімейної медицини №5, №5Н	Вул. Київська, буд. 56, вул. Шевченка, буд. 108	8858	-	9391	8
6	Амбулаторія загальної практики сімейної медицини №6	Вул. Земська, буд. 7	13085	-	13424	9

На даний час потреба у лікарях спеціалістах відсутня. Також відсутні гарантії органів місцевого самоврядування для залучення молодих фахівців (рішення сесій, програми стимулів, наявність житла). Матеріально-технічне забезпечення закладу відповідає Примірному табелю матеріально-технічного оснащення закладів охорони здоров'я та фізичних осіб-підприємців, які надають первинну медичну допомогу (Наказ МОЗ України від 26.01.2018 №148 зі змінами).

Таблиця 45. Кадрове забезпечення закладу КНП «Прилуцький міський центр первинної медико-санітарної допомоги».

Кількість працюючих в закладі (фізособи)	Кількість лікарів (фізособи)	Кількість стажистів (фізособи)	Кількість інтернів (бюджет) (фізособи)	Кількість інтернів (контракт) (фізособи)	Кількість молодших спеціалістів з медичною освітою (фізособи)
81	23	-	-	-	42

Кількість підписаних пакетів з НСЗУ: основний пакет «Первинна медична допомога», до якого з 2025 року інтегровано психологічну допомогу та супровід пацієнтів з туберкульозом. Медичними працівниками електронні медичні записи ведуться з 2019 року із застосуванням ІСРС-2. Суми коштів від НСЗУ надходить вчасно. Щомісячно надходить попереднє розшифрування ЕМЗ для врахування в роботі лікарів ЗП-СЛ.

Таблиця 46. Основні показники роботи закладу КНП «Прилуцький міський центр первинної медико-санітарної допомоги».

Стационари вдома		
Всього пролікованих	1323	1294
Працездатних:	198	130
Кількість ліжкоднів	13171	12873
Середня тривалість	10,0	9,4
Денні стаціонари		
Всього ліжок	12	12
Проліковано хворих:	760	798
Працездатних	247	232
Кількість ліжкоднів	6445	6286
Середня тривалість	8,5	7,9
Санітарно-просвітня робота		
Лекції	623	698
Санбюлетні	50	51
Виступів по ТБ	24	34

Забезпечення закладу імунобіологічними препаратами задовільне. Їх центр отримує централізовано за кошти державного бюджету. Імунобіологічних препаратів для рутинної імунізації згідно Календаря щеплень (діти до 18 років) ЗОЗ достатньо. Вакцини проти коронавірусної хвороби Центр отримував централізовано згідно розподілу та заявлених потреб. Зміни в роботі закладу, пов'язані з військовими діями, введені від самого початку військового стану. ЗОЗ працює в штатному режимі. Під час повітряної тривоги пацієнтам та медичним працівникам рекомендовано спускатись в укриття. Інформація щодо найближчих укриттів наявна в кожній амбулаторії загальної практики сімейної медицини та надається особисто при відвідуваннях. Відсутні працівники на робочому місці: юрист-консультант – мобілізований в ЗСУ, 1 м/с – відпустка без збереження заробітної плати.

Громада	К-сть декларацій	К-сть надавачів	К-сть місць надання послуг	К-сть лікарів	Середня к-сть декларацій на лікаря
☐ ПРИЛУЦЬКА	66 813	5	11	43	1 554
☐ м. ПРИЛУКИ	66 813	5	11	43	1 554
☑ 40-64	26 079	4	10	31	841
☑ 06-17	8 500	4	9	29	293
☑ 18-39	15 197	3	9	31	490
☑ 65+	14 472	3	9	31	467
☑ 0-5	2 565	4	4	17	151
Всього	66 813	5	11	43	1 554

Рисунок 32. Статистика поданих декларацій про вибір лікаря первинної медичної допомоги в м. Прилуки станом на 15 березня 2025 року.

Узагальнена інформація про кількість посад сімейних лікарів на 10 тис. населення – 4,5 (обласний показник – 4,4). Кількість населення, яке обслуговує заклад – 45713 осіб (в т. ч. діти - 632). Укомплектованість фізичними особами штатних посад сімейних лікарів – 91,7%. В місті діє розгалужена мережа приватних закладів охорони здоров'я, медичних центрів ("Сервіс", "Морфей"), стоматологічних клінік, масажнокосметичних салонів, пунктів забору аналізів медичних лабораторій України (МедЛаб, Сіммед "ДІЛА", "ДНК"). В Прилуках, як і в усій Україні, розвинута мережа добровільного медичного страхування.

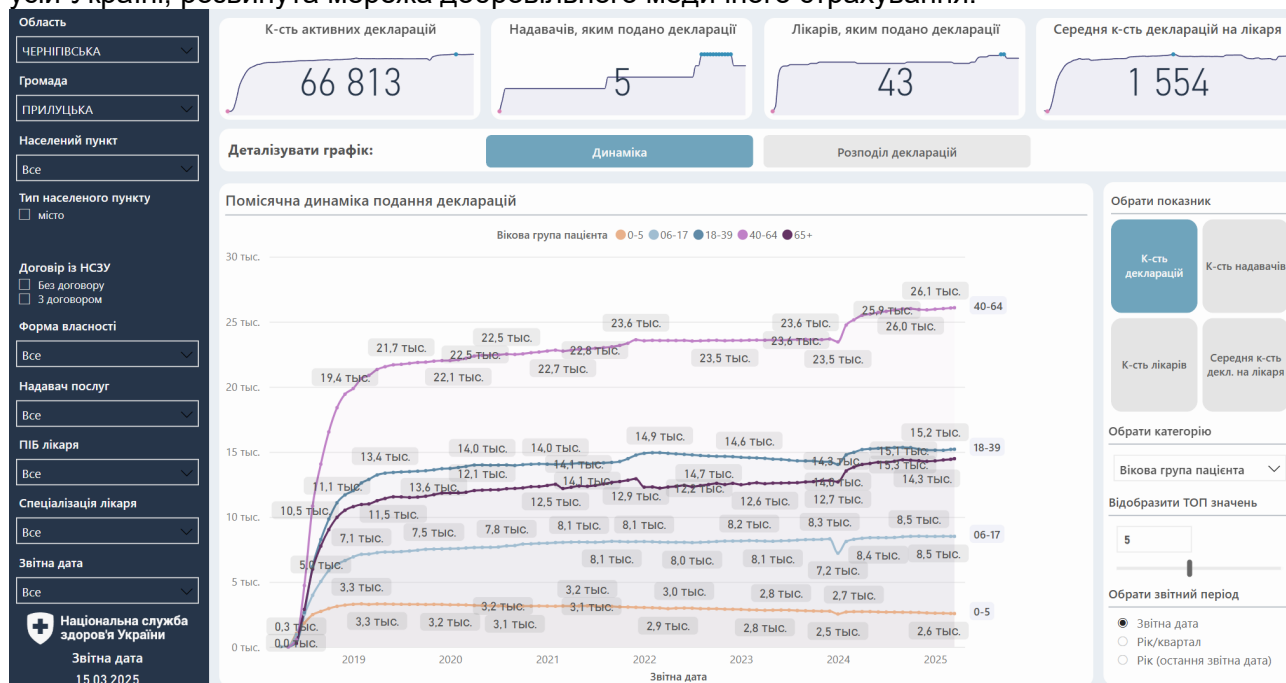

Рисунок 33. Статистика поданих декларацій про вибір лікаря ПМД в Прилуцькій територіальній громаді, станом на 15 березня 2025 року.

Станом в 2024 р. мешканцями Прилуцької громади укладено 45 713 декларацій про вибір лікаря первинної медичної допомоги при загальній чисельності громади – 51,5 тис.

осіб. Загальна кількість поданих декларацій в м. Прилуки у березня 2025 року становить 66813.⁶

Таблиця 47. Кількість укладених декларацій в закладах ПМД м. Прилуки.

№ п/п	Назва підрозділу, адреса		Кількість декларацій	
			дорослі	діти (до 18 років)
1	Амбулаторія загальної практики сімейної медицини №1	Вул. Гвардійська, 88/2	5683	9
2	Амбулаторія загальної практики сімейної медицини №2	Вул. Європейська, 185	6398	4
3	Амбулаторія загальної практики сімейної медицини №3	Вул. Земська, буд. 7	6630	8
4	Амбулаторія загальної практики сімейної медицини №4	В/м №12, буд. 58	3555	594
5	Амбулаторія загальної практики сімейної медицини №5, №5Н	Вул. Київська, 56, вул. Шевченка, 108	9391	8
6	Амбулаторія загальної практики сімейної медицини №6	Вул. Земська, 7	13424	9

Медичне обслуговування населення Прилуцької ТГ громади здійснює 4 лікувально-профілактичних закладів.

Таблиця 48. Характеристика закладів системи охорони здоров'я Прилуцької ТГ, 2024р.

N	Назва та місце розміщення	Рік створення	Проектна потужність/ліжок	Наповненість
1	КНП «Прилуцька центральна міська лікарня»	2006	350	70%
2	КНП «Прилуцька міська дитяча лікарня» Прилуцької міської ради	2000	55	30%
3	Прилуцька міська стоматологічна поліклініка	1996	-	-
4	КНП «Прилуцький міський центр первинної медико-санітарної допомоги»	2013	12	80%

Загальна штатна чисельність працівників у системі охорони здоров'я по Прилуцькій міській територіальній громаді становить 854 чол.(лікарів 277). У закладах первинної ланки Прилуцької ТГ працює 81 працівників, з яких 23 – медичний персонал.

В структурі видатків бюджету Прилуцької ТГ у 2024 році видатки на охорону здоров'я склали 38809 тис. грн. (7,1% усіх видатків), в т. ч. 4% спрямовані на заклади первинної ланки.

⁶ За оціночними даними Прилуцької міської ради та <https://edata.e-health.gov.ua/e-data/dashboard/declar-stats>

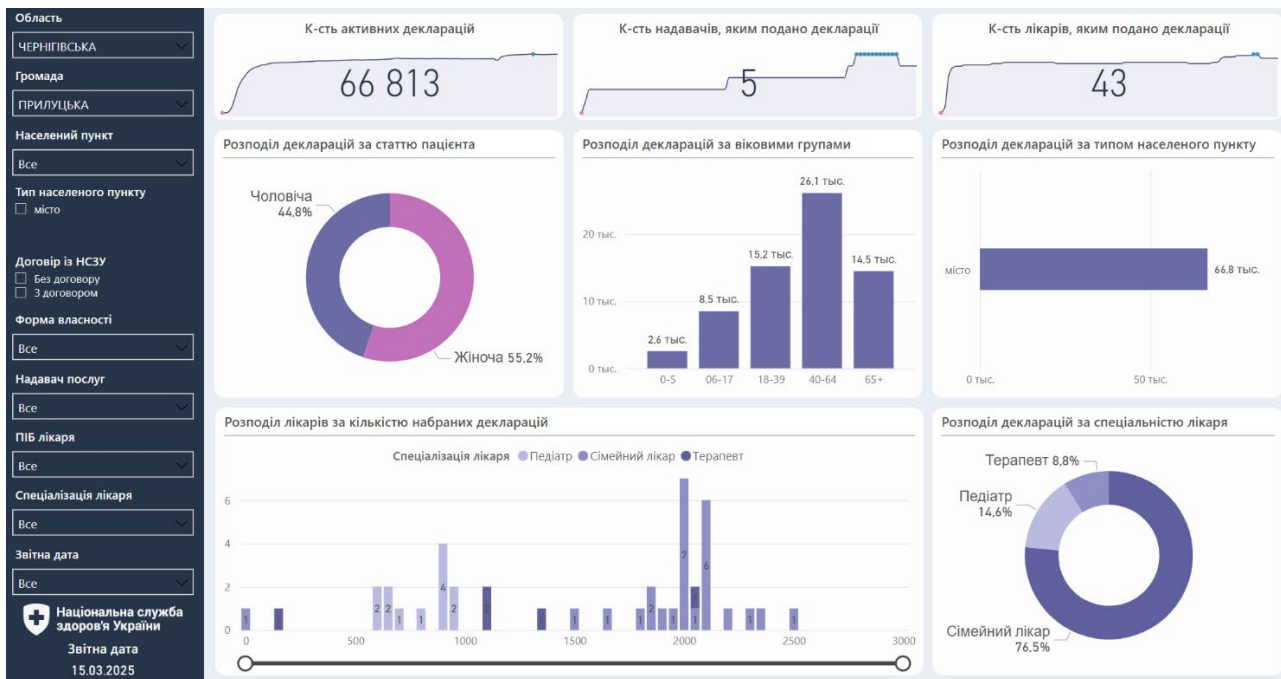

Рисунок 34. Аналітика щодо поданих декларацій про вибір лікаря ПМД в м. Прилуки, станом на 15.03.2025 року.

В місті Прилуки надаються також послуги ветеринарної медицини. Ветеринарна практика на території громади представлена трьома ветеринарними закладами:

Прилуцька районна державна лікарня ветеринарної медицини (вул. Ярмаркова, 27);

Прилуцька дільнична лікарня ветеринарної медицини (вул. Алгазіна, 60/1).

У місті на базі КП «Послуга» працює центр з реабілітації безпритульних тварин, де тваринам надається ветеринарна допомога, утримання.

Надання адміністративних послуг.

З метою покращення місцевого правового та регуляторного середовища для малого та середнього підприємництва шляхом спрощення процедур отримання дозвільних документів суб'єктами господарювання в Прилуках з 2012 року створений і працює Центр надання адміністративних послуг. Рішенням міської ради від 02 грудня 2023 року (сорок сьомої (позачергової) сесії) Прилуцької міської ради № 47 "Про затвердження переліку адміністративних послуг, які надаються в Центрі надання адміністративних послуг міста Прилуки (у новій редакції)" наразі в управлінні адміністративних послуг надається 382 адміністративні послуги. Найпоширеніші з них: у сфері реєстрації нерухомого майна, реєстрація бізнесу, реєстрація (зняття з реєстрації) місця проживання, надання послуг Держгеокадастру, паспортні послуги, послуги у сфері містобудування та архітектури, комунальної власності, у сфері економіки та житлово-комунального господарства та надання послуг соціального характеру.

Протягом 2023 року до управління адміністративних послуг міської ради надійшло 22760 письмових звернень. Найбільш поширеними були звернення для отримання наступних послуг:

- реєстрація (зняття з реєстрації) місця проживання осіб (надійшло 2654 заяви, та до місцевого бюджету за цю послугу було перераховано 133,7 тис. грн.);
- реєстрація речових прав на нерухоме майно (надійшло 2363 звернень, та до місцевого бюджету за цю послугу було перераховано 268,2 тис. грн.);
- послуги Держгеокадастру (надійшло 1168 звернень, та до місцевого бюджету за цю послугу було перераховано 156,8 тис. грн.);
- видача витягів з РТГ (надійшло 10522 звернень, послуга безкоштовна);
- оформлення паспортних послуг ID паспорта 764 звернень, закордонні — 968 (1732 паспортів, та до місцевого бюджету за цю послугу було перераховано 1175,2 тис. грн.);
- послуги в сфері реєстрації бізнесу (надійшло 502 заяв, та до місцевого бюджету за цю послугу було перераховано 35,3 тис. грн.);

- надання письмових відповідей на запити органів державної влади, підприємств, установ, організацій, закладів щодо доступу до персональних даних (надійшло 775 звернень, послуга безкоштовна);
- послуги соціального характеру 307 звернень (послуга безкоштовна);
- загальна кількість письмових звернень суб'єктів господарської діяльності (фізичні та юридичні особи) з питань надання адміністративних послуг (надійшло 2737 звернень, послуга безкоштовна).

Також, протягом 2023 року управлінням адміністративних послуг міської ради вживалися відповідні заходи щодо підвищення рівня виконавської дисципліни у роботі з документами дозвільного характеру та надання адміністративних послуг:

- попереджувальний контроль шляхом регулярних нагадувань виконавцям про документи, терміни виконання яких наступлять в найближчий час;
- аналітична робота, спрямована на забезпечення якісного і своєчасного виконання документів;
- проведення відповідних навчальних вебінарів, тестування адміністраторів та державних реєстраторів управління;
- адміністратори ЦНАП м. Прилуки надають консультації та проводять навчання для тих громадян, які ще не спробували сучасний державний онлайн сервіс, а також кваліфіковану підтримку з питань, що стосуються отримання необхідних послуг у Дії.

Всього до місцевого бюджету за адміністративні послуги, надані посадовими особами управління адміністративних послуг у 2023 році було перераховано 1769,1 тис. грн.

Якщо порівняти кількість наданих адміністративних послуг за звітний період 2022 року, у якому надійшло 27354 звернення, а у 2023 році надійшло 22760 звернень, то прослідковується зменшення звернень до ЦНАП. Також, якщо порівняти за вказаний період надходження до місцевого бюджету за надання адміністративних послуг, то у 2023 році надійшло 1769,1 тис. грн., а у 2022 році - 2298,2 тис. грн. При цьому, зменшення фінансових надходжень становить 529,1 тис. грн. Це пов'язано із запровадженням в країні воєнного стану та як наслідок зменшення звернень до ЦНАП, а також відсутністю з вересня 2023 року у ЦНАПі державного реєстратора речових прав на нерухоме майно.

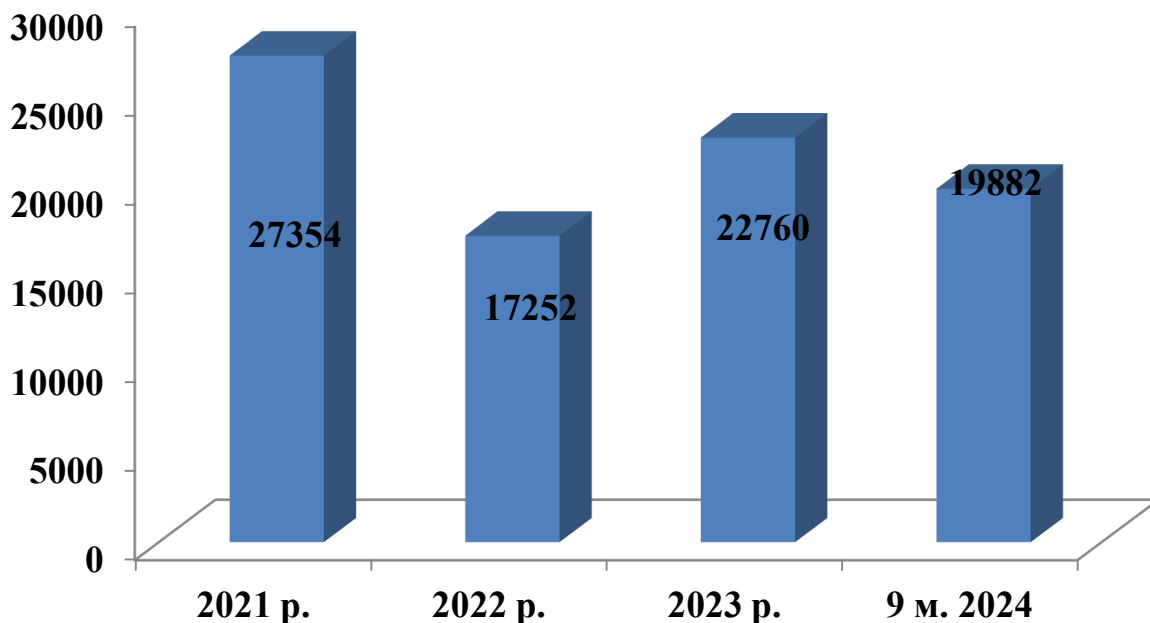

Рисунок 35. Кількість наданих адміністративних послуги в 2021-2024 рр.

За 2024 рік адміністраторами ЦНАП надано 26509 послуг, при цьому в бюджет громади надійшло в 2024 році за надання адміністративних послуг кошти в сумі 2,6 млн. грн. Всього до місцевого бюджету за адміністративні послуги, надані посадовими особами відділу адміністративних послуг у 2023 році перераховано суму 3,03 млн. грн.

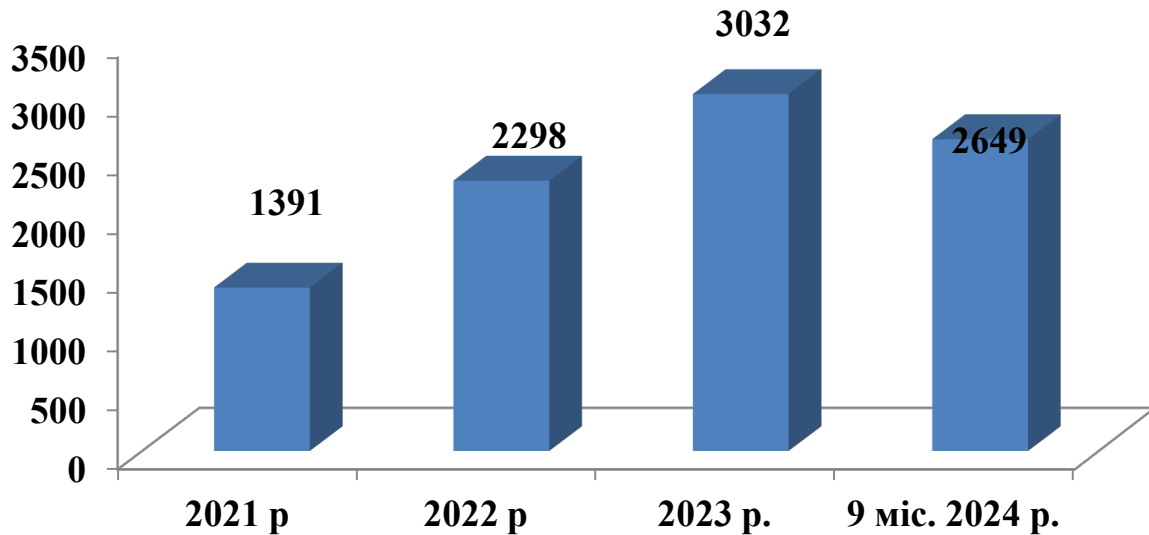

Рисунок 36. Надходження коштів до місцевого бюджету за надані адміністративні послуги в 2021-2024 рр., тис. грн.

ЦНАП постійно удосконалює свою роботу, розширює спектр послуг, забезпечує комфортне перебування відвідувачів та високу якість обслуговування. Зусилля працівників ЦНАП покладаються на поліпшення своєї роботи, дотримання строків розгляду заяв та видачі результатів суб'єктам звернень. Починаючи з 17 липня 2023 року у ЦНАПі м. Прилуки впроваджено новий сервіс «Мобільний адміністратор ЦНАП» для мешканців Прилуцької територіальної громади, який дозволяє у форматі пересувного віддаленого робочого місця здійснювати повноцінний прийом документів для отримання адміністративних послуг шляхом виїзду адміністратора ЦНАП за місцем проживання або перебування громадян. Обладнання «Мобільний офіс», дозволило запровадити сервіс «Мобільний адміністратор», було отримане в результаті співпраці Прилуцької територіальної громади з проектом «Програма ЄС Міцні Регіони – Спеціальна програма підтримки України», що фінансується Європейським Союзом та Федеральним міністерством економічного співробітництва та розвитку Німеччини (BMZ).

Функціонування «Центру надання адміністративних послуг виконавчого комітету Прилуцької міської ради» (ЦНАП) забезпечує штат, який налічує 16 посад, в т. ч. керівник, державний реєстратор (3), адміністратори (10). В 2025 році планується надавати 382 адміністративні послуги.

У структурі функціонує Служба у справах дітей виконавчого комітету Прилуцької міської ради. Служба веде контроль за недопущенням порушення прав дитини та всіляко сприяє у вирішенні відповідних проблем. Політика в галузі соціального захисту населення спрямована на підвищення ефективності державної підтримки вразливих верств населення, реформування сфери надання соціальних послуг. Соціальний захист населення міста забезпечують кілька установ.

Прилуцький міський центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (вул. Київська, 78) — це спеціальний заклад, який відповідає за впровадження та надання якісних соціальних послуг сім'ям, дітям та молоді, що перебувають у складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги. На базі Центру працює Клубне об'єднання дітей та молоді з особливими потребами, в рамках якого проводилася робота з організації дозвілля, розкриття творчих можливостей та здібностей, розширення кола спілкування та з метою реабілітації, соціалізації та адаптації в суспільстві. Центр проводить інформаційно-профілактичну роботу з питань ведення здорового способу життя, профілактики соціально-небезпечних хвороб в дитячому та молодіжному середовищі, профілактики ВІЛ-інфекції/СНІДу, запобіганню насильства та ін.

Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Прилуцької міської ради (вул. Володимира Великого, 8) утворено у 1997 році для здійснення

соціального обслуговування та надання соціальних послуг громадянам, які перебувають у складних життєвих обставинах і потребують сторонньої допомоги, за місцем проживання. Центр діє відповідно до Положення про територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Прилуцької міської ради.

Територіальний центр проводить свою діяльність на принципах адресності та індивідуального підходу, доступності та відкритості, гуманності, комплексності, максимальної ефективності використання бюджетних і позабюджетних коштів, законності, соціальної справедливості, забезпечення конфіденційності, дотримання стандартів якості, поваги прав і гідності підопічних. Основним завданням відділень територіального центру є вчасне виявлення, забезпечення та надання соціальних послуг громадянам, які опинились в скрутних життєвих обставинах і потребують особливої уваги та допомоги.

В центрі функціонує 3 відділення: соціальної допомоги вдома, денного перебування, організації надання адресної натуральної та грошової допомоги. В територіальному центрі згідно штатного розпису працює 81 працівник. Відділення територіального центру надають соціальні послуги дотримуючись державних стандартів догляду вдома, соціальної адаптації та натуральної допомоги.

За І-ше півріччя 2024 р. територіальним центром надано соціальні послуги понад 1400 громадянам похилого віку та особам з інвалідністю які старші 18 років. Окрім соціальної послуги догляду вдома мешканці міста можуть отримати послуги: ремонт одягу, взуття, перукарські послуги, допомога робітника з комплексного обслуговування та ремонту будинків, прокат засобів реабілітації, по наданню речей бувших у користуванні (банк одягу). В установі функціонують клуби за інтересами: «За покликом душі», «Умілі руки», «До здоров'я без ліків та довголіття без хвороб», «До здоров'я через фізкультуру», та інші. За 6 місяців 2024 року установою отримана благодійна допомога на суму 2136,6 тис. грн. (продукти, одяг та взуття бувший у використанні, постільна білизна, засоби гігієни, миючі засоби, меблі, будівельні матеріали та інше).

Одним із основних напрямків роботи діяльності установи є організація роботи з підприємствами, установами, організаціями, волонтерами та співпраця з громадськими та благодійними організаціями. Тісно співпрацює з органами охорони здоров'я, з товариством Червоного Хреста, з різними релігійними конфесіями, а також фізичними особами-підприємцями.

В Прилуках проводяться заходи для введення транспортної соціальної послуги. Також, активно проводиться робота по створенню та функціонуванню Соціального простору для мешканців громади. Для покращення роботи центру і підвищення якості послуг облаштовано меблями, оргтехнікою та іншим обладнанням приміщення для соціальної та ментальної адаптації (кімнати для проведення групових та індивідуальних занять, дозвілля, відпочинку, гурткової та тренінгової роботи) та встановлено велику альтанку з проведенням робіт з благоустрою території біля неї. В установі безкоштовно працює пункт прокату засобів реабілітації де мешканці міста мають змогу взяти на прокат палиці, милиці, ходунки, інвалідні візки, тощо. Значною допомогою для потреб Прилуцької громади стало отримання автомобіля Opel та мікроавтобуса MAN, для перевезення осіб з інвалідністю, які мають вади опорно-рухового апарату.

Для забезпечення стійкості при установі функціонує пункт обігріву для мешканців міста, який забезпечений всім необхідним (електрогенератор, електричні чайники, термоси, теплі речі, ковдри, чай, печиво тощо).

Функціонує комунальний заклад «Прилуцький міський центр комплексної реабілітації для дітей з інвалідністю «Світанок» - реабілітаційна установа системи соціального захисту населення Прилуцької міської ради, цільовим призначенням якої є здійснення комплексу реабілітаційних заходів спрямованих на створення умов для всебічного розвитку дітей з інвалідністю та дітей віком до трьох років (включно), які належать до групи ризику щодо отримання інвалідності, засвоєння ними знань, умінь, навичок, досягнення і збереження їхньої максимальної незалежності, фізичних, розумових, соціальних, професійних здібностей з метою максимальної реалізації особистого потенціалу. Основні завдання центру:

- виконання норм і положень, визначених Конвенцією ООН про права осіб з інвалідністю, Законами України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні», «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» та іншими актами законодавства щодо

забезпечення прав дітей на реабілітацію (абілітацію) з метою їх подальшої інтеграції у суспільство;

- створення умов для зменшення та подолання фізичних, психічних, інтелектуальних і сенсорних порушень, запобігання таким порушенням, коригування порушень розвитку, формування та розвиток основних соціальних і побутових навичок;

- проведення комплексу заходів з ранньої, соціальної, психологічної, фізичної, медичної, психолого-педагогічної, фізкультурно-спортивної реабілітації (абілітації) та професійної орієнтації;

- розвиток навичок автономного проживання дітей в суспільстві з необхідною підтримкою, формування стереотипів безпечної поведінки, опанування навичок захисту власних прав, інтересів і позитивного сприйняття себе та оточуючих;

- підготовка батьків або законних представників дітей до продовження (в разі потреби) реабілітаційних заходів поза межами центру;

- проведення заходів, зокрема з професійної орієнтації, опанування дітьми трудових навичок, визначення їхніх можливостей щодо професійного навчання у відповідних навчальних закладах, центрах професійної реабілітації.

Для отримання послуг з комплексної реабілітації за направленням управління соціального захисту населення до закладу можуть бути зараховані діти з ураженням опорно-рухового апарату та центральної і периферичної нервової системи (ДЦП, вроджені вади кістково-м'язової системи), діти з психічними захворюваннями та розумовою відсталістю (синдром Дауна, аутизм, різного роду когнітивні порушення, затримка психічного розвитку), порушенням органів слуху, зору та порушенням роботи внутрішніх органів. В середньому за рік послуги з комплексної реабілітації отримують 60 дітей з інвалідністю міста Прилуки.

Управління праці та соціального захисту населення Прилуцької міської ради (вул. Київська, 281). На обліку в управлінні перебуває 3744 мешканці міста як одержувачі різних видів допомоги. Надання адресної безготівкової допомоги на утримання житла та оплату комунальних послуг на сьогодні є одним із найбільш дієвих заходів забезпечення соціального захисту громадян.

Під постійним контролем управління праці та соціального захисту населення Прилуцької міської ради знаходиться питання удосконалення організації праці та підвищення рівня її оплати, зростання доходів від трудової діяльності, поширення практики регулювання відносин через механізм колективно-договірного регулювання. Договірним регулюванням охоплено 16371 працівник підприємств, організацій та установ міста.

Культура.

Місто Прилуки має давні мистецькі традиції та високий творчий потенціал. Мережу установ культури міста формує 9 закладів, з них: 5 бібліотек, міський Будинок культури з філією, краєзнавчий музей ім. В.І.Маслова з філією, комунальні заклади спеціалізованої мистецької освіти: дитяча музична школа ім. Л.М.Ревуцького та школа мистецтв. У закладах культури функціонує 56 колективів, 15 з яких носять звання «народний» та «зразковий».

Відділом культури і туризму міської ради продовжується реалізація нової державної політики в сфері культури відповідно курсу Міністерства культури та інформаційної політики України, що передбачає стратегічне планування та європейську інтеграцію. Фахівці та працівники і службовці сфери культури відвідують тренінги, семінари та навчання, що пов'язані з проєктною діяльністю та написанням грантових проєктів, а також профільною діяльністю та впровадженням нових форм роботи, надсилають заявки на участь у різноманітних грантах, що має велике значення на шляху просування позитивного іміджу Прилук.

Міська влада сприяє розвитку клубної, музейної та бібліотечної справи, здійсненню заходів щодо організації проведення фестивалів різного рівня, святкових програм, конкурсів, оглядів аматорської народної творчості, зміцненню міжнародних, регіональних, міжрайонних культурних та туристичних зв'язків; здійснюються заходи щодо охорони культурної спадщини міста, співпраці з національно-культурними товариствами та релігійними громадами.

Заклади культури на високому рівні можуть організовувати та проводити культурно-мистецькі заходи з нагоди відзначення знаменних та пам'ятних дат, загальноміських, обласних, державних свят, заходи присвячені традиційним народним святам та обрядам, професійним святам, творчі вечори видатних особистостей. У даний час заклади культури

знаходять різні методи адаптації до скрутних соціально-економічних умов та умов воєнного стану, які є надзвичайними, невідворотними та об'єктивними перешкодами для продовження нормальної діяльності. Заклади культури повинні бути як обережними у своїй діяльності, (що стосується безпекових норм, воєнного стану та рекомендацій Прилуцької військової адміністрації), так і бути творчими у подальшому розвитку, нових мистецьких проєктах та співробітництві з іншими ініціативами в сфері розвитку української культури.

Головним завданням розвитку культури є не розважальний культурний продукт, а збереження культурної спадщини, традицій, розвиток української ідентичності, популяризація української мови, української культури та історії. Оскільки, напрями розвитку культури зазнали змін та отримали нові виклики, важливим завданням також є забезпечення належної очної мистецької освіти, збереження музейних колекцій, розвиток бібліотечної справи, розвиток творчої молоді та створення якісного культурного продукту для прилучан та гостей міста.

З метою популяризації туристичних можливостей міста постійно оновлюється та доповнюється інформація на офіційному сайті міста, інформаційних ресурсах у мережі Інтернет та місцевих ЗМІ. Працівники краєзнавчого музею запроваджують нові форми роботи, які набувають все більшої популярності. У мистецьких школах використовують різноманітні форми роботи з дітьми. Така спрямованість створює атмосферу духовної наповненості, в якій зріють передумови для розвитку дитячої творчості, для зросту, гармонізації емоційної сфери дитини. Вихованці місцевих закладів культури щороку посідають призові місця на міжнародних, всеукраїнських, обласних конкурсах юних талантів. Діяльність прилуцьких міських бібліотек спрямована на задоволення різнобічних інформаційних потреб користувачів, розвиток партнерських стосунків, впровадження інноваційних форм роботи, формування і підтримку позитивного образу бібліотеки як інформаційного та культурного центру, читання та спілкування.

Спорт.

Місто Прилуки славиться своїми спортивними досягненнями. Спортивною славою Прилук та гордістю України були, є і будуть видатні спортсмени, які в різні часи захищали честь міста, області, держави на змаганнях усіх рівнів. Прилуки подарували цілу плеяду талановитих спортсменів, що високо несуть прапор українського спорту на змаганнях світового рівня. Так, у Прилуках зробили перші кроки до вершин у спорті відомі у світі спортсмени (Сергій Соколов, Валентина Цербе-Несіна, Ніна Лемеш, Ігор Приходько) та інші майстри спорту міжнародного класу.

Прийнявши естафету від попередників, наші спортсмени і сьогодні продовжують прославляти рідні Прилуки. Результатом клопіткої, наполегливої роботи спортивного міста можна вважати значні здобутки команд та спортсменів міста на обласних, всеукраїнських та міжнародних змаганнях. За високі досягнення в праці, за підготовку спортсменів високого класу, 8 тренерів-прилучан отримали почесне звання «Заслужений тренер України».

У місті Прилуки приділяється належна робота щодо створення умов для задоволення потреб населення у зміцненні здоров'я, фізичного та духовного розвитку особистості. Значна увага приділяється залученню різних верств населення до занять фізичною культурою та спортом.

Розвиток дитячо-юнацького спорту є домінуючим у розвитку фізичної культури та спорту, пропаганди здорового способу життя. У місті діє заклад спеціалізованої позашкільної освіти дитячо-юнацької спортивної школи Прилуцької міської ради, в якій функціонують відділення футболу, волейболу, легкої атлетики, шахів та боксу. З 385 спортсменами навчально-тренувальні заняття проводили 15 тренерів-викладачів: на відділенні боксу – 2; на відділенні волейболу – 4; на відділенні легкої атлетики – 4; на відділенні футболу – 4; на відділенні шахів – 1. В центрі творчості дітей та юнацтва функціонують секції настільного тенісу, айкідо, спортивної гімнастики, пішохідного туризму, фітнесу та шашок в яких займається 175 дітей.

За місцем проживання населення діють спортивні клуби: громадська організація «Хокейний клуб «Прилуки», Прилуцька міська громадська організація «Прилуцький Клуб Айкідо «Дайва», Прилуцька міська громадська організація «Прилуцький Клуб Айкідо «Торнадо», клуб Бразильського джиу-джицу «Копа кабана Прилуки», громадська організація «Прилуцька організація настільного тенісу ім. Мусійченка О. Д.», фітнес-клуб «ДРАЙВ»,

спортивний клуб «Атлет», спортивний клуб «Авіатор», фітнес клуб «INTRO», спортивний клуб «Вітязь» (кікбоксинг) які допомагають міській владі розвивати фізичну культуру і спорт у місті.

В місті зареєстровані та співпрацюють з відділом сім'ї, молоді та спорту міської ради громадські організації “Федерація легкої атлетики Прилуччини”, “Прилуцька федерація волейбол”, “Прилуцька міська федерація футболу”, “Прилуцька міськрайонна федерація боксу”, “Чернігівська федерація армспорту”, “Федерація шахів м. Прилуки”, “Федерація шахів — Прилуцька фортеця” та “Прилуцька федерація дзюдо та самбо”.

Мешканці міста для занять спортом використовують спортивні споруди управління освіти, вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації та підприємств міста, спортивні майданчики за місцем проживання населення. З них, міський стадіон, дванадцять спортивних залів, біля 60 спортивних майданчиків, з яких три футбольних поля зі штучним покриттям, шістьнадцять спортивних майданчиків за місцем проживання та відпочинку населення, приміщення для фізкультурно-оздоровчих занять та інші спортивні майданчики у закладах освіти.

Послуги для занять різними видами рухової активності та спортом можна отримати на близько 100 спортивних спорудах, найбільшою з яких центр розвитку фізичної культури і спорту в місті — заклад спеціалізованої позашкільної освіти дитячо-юнацької спортивної школи Прилуцької міської ради, матеріальна база якої налічує 2 футбольні поля, легкоатлетичне ядро, спортивну залу, 3 футбольні майданчики зі штучним покриттям (2 майданчики 22мХ42м та 1 майданчик 15мХ24м), мультифункціональний майданчик з поліуритановим покриттям, майданчик з тренажерним обладнанням. Окрім дитячо-юнацької спортивної школи свої послуги надають 10 спортивних залів, з яких 9 у навчальних закладах та 1 спортивний зал ПАТ «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т. - Прилуки», 2 тенісні корти, приміщення для фізкультурно-оздоровчих занять, площинні спортивні споруди за місцем навчання та проживання населення.

Залучення різних верств населення до регулярних занять фізичною культурою та спортом, формування здорового способу життя, створення умов для надання якісних послуг у сфері фізичної культури та спорту — головні завдання влади з популяризації фізичної культури та спорту в місті. Реалізувати ці завдання можливо за умови зміцнення спортивної матеріально-технічної бази міста.

У 2022 році завершено будівництво мультифункціонального спортивного майданчику Прилуцької ДЮСШ. У 2024 році здійснено капітальний ремонт футбольного поля зі штучним покриттям 42Х22 м (замінено штучне покриття) та розпочато роботи з капітального ремонту легкоатлетичних доріжок та секторів.

Житлово-комунальне господарство.

Місто Прилуки на достатньому рівні забезпечено всіма видами енергоносіїв і послуг, що надаються енергопостачальними організаціями і комунальними підприємствами. До комунальної інфраструктури міста входить наступні підприємства, які надають послуги населенню міста:

- Комунальне підприємство “Прилукитепловодопостачання”;
- Комунальне підприємство електромереж зовнішнього освітлення “Міськсвітло”;
- Комунальне підприємство “Прилукижитлобуд”;
- Комунальне підприємство “Послуга”;
- Комунальне підприємство комбінат шкільного харчування “Шкільний”;
- Комунальне підприємство “Муніципальний контроль”;
- Комунальне підприємство «Санаторій «Берізка»;
- Комунальне підприємство телекомпанія “Прилуки”.

Житлові послуги населенню по утриманню житлового фонду надають КП «Прилукижитлобуд» та 58 об'єднання співвласників багатоквартирних житлових будинків (ОСББ). Управлінням житлово-комунального господарства з метою зниження собівартості послуг за рахунок впровадження ресурсозберігаючих технологій вивчається можливість впровадження енергозберігаючих технологій в багатоквартирних будинках міста і в цілому в житлово-комунальному господарстві та бюджетній сфері нашого міста. Створюються умови для більш широкого залучення населення до управління та утримання житлового фонду в т.

ч. й шляхом проведення роз'яснювальної роботи серед населення щодо створення об'єднань співвласників багатоквартирних житлових будинків.

Послуги з теплопостачання, водопостачання та водовідведення мешканцям міста надає КП "Прилуkiteпловодопостачання".

Основним завданням КП "Міськвітло" є обслуговування ліній електропередач та щитів обліку електроенергії і світлофорних об'єктів, заміна ламп зовнішнього освітлення на вулицях міста. Крім того, підприємство надає послуги з рослинництва, а саме: спилювання аварійних та сухостійних дерев, скошення трави. Разом з тим, виробнича база підприємства не має змоги забезпечити надання вказаних послуг необхідної якості у необхідному обсязі.

Основний вид діяльності КП КШХ "Шкільний" — надання послуг по забезпеченню гарячим раціональним харчуванням дітей всіх вікових категорій в дошкільних навчальних закладах, загальноосвітніх школах міста, лікувальним дієтичним харчуванням хворих центральної міської лікарні та дитячої міської лікарні.

КП "Послуга" працює над поліпшенням якості послуг з прибирання території міста, вивезення та утилізації сміття, ліквідації стихійних сміттєзвалищ, розчистки доріг міста від снігу в зимовий період.

Метою діяльності КП "Муніципальний контроль" є: сприяння міській раді в виконанні прийнятих рішень; участь в охороні громадського порядку при проведенні міських заходів; додержання правил торгівлі, громадського харчування, правил благоустрою міста; контроль за розкладом громадського транспорту, правилами паркування автомобілів, тощо.

Станом на 01 січня 2024 року в житлово-комунальному господарстві міста нараховуються наступні об'єкти комунальної власності:

- житлових будинків – 292; загальною площею – 528000 м²;
- мереж водопостачання – 198,572 км.;
- мереж водовідведення – 122,707 км.;
- водопровідних насосних станцій – 2 од.;
- каналізаційних насосних станцій – 20 од.;
- каналізаційних очисних споруд – 1 од.;
- теплових мереж – 51,356 км.;
- опалювальних котелень – 56 од.
- артезіанських свердловин – 19 од.;
- потужність споруд водопроводу - 17,67 т.м³/добу;
- потужність очисних споруд – 15 т.м³/добу.

На 2025 рік централізованим водопостачанням охоплено 100% населення. Обслуговується 100% водопровідної мережі, 19 артезіанських свердловин 2 станції підйому та 1 водонапірна башта. Станом на 01.01.2024 Комунальним підприємством «Прилуkiteпловодопостачання» укладено 27199 договорів на послуги з водопостачання. Тариф на послуги з водопостачання – 13,55 грн. за м³. (з ПДВ) для населення, та 13,49 грн. за м³. (з ПДВ) для бюджетних установ і організацій міста.

В комунальній власності міста знаходиться 11 котелень, 45 міні-котелень, 5 тепловиків. Вулично-дорожньої мережі обслуговується 158,7 км., в т. ч. з твердим покриттям 73,6 км, з ґрунтовим покриттям – 85,1 км., 3 мости протяжністю по 151 м. п. На території громади налічується 11682 заселених приватних житлових будинків садибної забудови в якому проживає 35,1 тис. осіб (60,2% всього населення громади). Міський житловий фонд м. Прилуки складає 1436 тис. м², з нього житловий фонд комунальної власності — 466,9 тис. м². На обслуговуванні перебуває 246 житлових будинків. У місті на 2023 рік налічувалося 28905 од. квартир. Забезпеченість населення житлом у середньому на одну особу складає один з найвищих показників серед міст обласного значення. Питома вага багатоквартирного житлового фонду становить 32,5%. Середній розмір квартири у багатоквартирній забудові становить 47,6 м², в т. ч. житлової площі – 42,0 м²; середній розмір садибного будинку 100,0 м², в т. ч. житлової площі – 82,0 м². Середня житлова забезпеченість в житловому фонді міста складає 24,4 м²/чол. В садибному житловому фонді одноквартирного типу житлова забезпеченість становить – 27,4 м²/чол., в багатоквартирному житловому фонді – 19,96 м²/чол., що в середньому нижче ніж в Чернігівській області – 25,5 м²/чол. Середній розмір присадибної ділянки становить 0,06 га.

За даними управління житлово-комунального господарства міста ветхий та аварійний фонд в місті відсутній. Загальна площа гуртожитків становить 8,2 тис.м², в якому мешкає 536 осіб.

Таблиця 49. Структура житлового фонду м. Прилуки.

Тип забудови	Загальна площа (тис.м ²)	Кількість квартир/будинків	Населення	%
Багатоквартирний житловий фонд, в т.ч.	462,29	11045	23,15	39,8
- багатоповерхова забудова (7-9)	40,41	845	2,02	3,5
- середньоповерхова забудова (4-5 поверхів)	359,56	8763	18,01	31,0
- малоповерхова забудова (1-3 поверхи)	62,33	1437	3,12	5,3
Садібний житловий фонд, в т.ч.	959,14	11682	35,05	60,2
Садібна забудова (1-2 поверхи)	959,14	11682	35,05	60,2
Всього	1421,43773	11045/11682	58,2	100

В місті впроваджено програму підтримки енергомодернізації багатоквартирних будинків «Енергодім» (затверджена рішенням Наглядової ради ДУ «Фонд енергоефективності»). Програмою визначено умови та порядок надання Фондом ґрантових коштів ОСББ для часткового відшкодування вартості здійснених заходів з енергомодернізації. Переможцями у державній Програмі підтримки енергомодернізації багатоквартирних будинків «ЕНЕРГОДІМ» ДУ «Фонд енергоефективності» стали п'ять об'єднань співвласників багатоквартирних будинків міста Прилуки:

- ОСББ «Понад Удаєм» будинок по вул. Бособрода, 86;
- ОСББ «Світанок» будинок по вул. Костянтинівській, 199і;
- ОСББ «Земська 39» будинок по вул.Земській,39;
- ОСББ «Героїв Авіаторів» будинок № 62 у в/м12;
- ОСББ «Героїв Авіаторів» будинок № 80 у в/м12.

Впровадження даного проекту з комплексної термомодернізації багатоквартирних будинків не лише дозволяє значно скоротити витрати населення на оплату енергоресурсів, але й підвищити комфорт проживання, поліпшити зовнішній вигляд будинків та збільшити термін їх експлуатації. Управління ЖКГ здійснює регулювання взаємовідносин по виробництву і реалізації житлово-комунальних послуг, розвиває систему надання даного виду послуг на конкурсній основі, бореться за підвищення платоспроможності підприємств житлово-комунального господарства та забезпечення їх беззбиткової діяльності шляхом впровадження економічно обґрунтованих тарифів та зниження собівартості послуг.

Житловий фонд громади нараховує: 325 багатоквартирних будинків, 13221 приватний будинок та складає 1436 тис. кв. м. Забезпеченість населення житлом у середньому на одну особу складає 26,9 кв. м загальної площі. Рівень зносу мереж водопостачання, водовідведення та теплопостачання складає 75%. Значна частина багатоквартирного житлового фонду є застарілим.

Таблиця 50. Стан житлового фонду Прилуцької територіальної громади.

Показники	2024
Заселені будинки разом	13546
у тому числі: - індивідуальні будинки	13221
Житловий фонд, тис. кв. м загальної площі	1436
% помешкань, підключених до комунального водопостачання	99,7%
% помешкань, підключених до комунального газопостачання	98%
% помешкань, підключених до комунальної системи каналізації	50%
% помешкань, підключених до центрального опалення	45%
% помешкань, з індивідуальною системою опалення	55%

*Помешкання – квартира або індивідуальний будинок

Характеристики системи життєзабезпечення представлені в таблиці.

Таблиця 51. Характеристика об'єктів житлово-комунального господарства м.Прилуки.

Назва	Кількість, од.	Площа, протяж-	Стан та потреба в будівництві чи	Примітка

		ність	реконструкції	
Житлові будинки	292	528 тис. м2.		
Водомережі		198,572 км.		
Мережі водовідведення		122,707 км.		
Водопровідні насосні станції	2			
Каналізаційні насосні станції	20			
Теплові мережі		51,356 км.		
Опалювальні котельні	56			
Артезіанські свердловини	19			2 в резерві
Потужність споруд водопроводу тис. м3/добу			17,67	
Потужність очисних споруд, тис.м3/добу			15	
Звалище ТПВ	1	12,56 га		

Санітарним очищенням території громади та послугами із збирання, перевезення та видалення побутових відходів займається КП «Послуга». Об'єм накопичення твердих побутових відходів по м. Прилуки складає 121,12 тис. м3/рік (2023 рік). Перевезення та видалення побутових відходів виконується підприємством КП «Послуга» на Прилуцькому міському звалищі ТПВ, яке розташоване на землях Сухополов'янської сільської територіальної громади. Площа сміттєзвалища 12,56 га, експлуатується з 1986 року. Сміттєзвалище розташоване на відстані 1 км від м. Прилуки. Наповненість сміттєзвалища 83,0%.

Система санітарного очищення міста – планово-регулярна, метод – роздільний. Вивіз твердих відходів від промислових об'єктів, установ, садибної забудови здійснюється по заявочній схемі. Рідкі побутові відходи вивозяться асенізаційним транспортом на каналізаційні очисні споруди на договірній основі. Для санітарного очищення міста використовується 11 сміттевозів, 2 трактори, підйомно-транспортна техніка 2 од. Технічний стан санітарної техніки задовільний.

На території полігону розташована біотермічна яма для поховання тварин. На даний час сміттєзвалище паспортизоване, але не відповідає сучасним вимогам та правилам ДБН.

Тариф на послуги з поводження побутовими відходами затверджений рішенням виконавчого комітету Прилуцької міської ради від 11.11.2023 №165 та складає: 156,48 грн/м3 (з ПДВ) на вивезення побутових відходів; 48,84 грн/м3 (з ПДВ) на захоронення побутових відходів. ^{*7}

Щомісячна вартість послуги з поводження з побутовими відходами (вивезення та захоронення побутових відходів) становить: на одного мешканця упорядкованого (багатопверхового) будинку – 39,18 грн.; на одного мешканця будинку приватного сектору – 41,06 грн. Тариф покриває собівартість послуги в повному обсязі. Плата за послуги за місяць в середньому співпадає з обсягом нарахування, проте заборгованість минулих періодів є досить значною та складає 3,36 млн. грн. Підприємство проводить позовно-претензійну роботу, щодо зниження даного показника. Охоплення договірними відносинами багатоквартирних будинків становить 95%, охоплення приватного сектору - близько 90%.

⁷ *Прим.: згідно вимог Закону України «Про управління відходами, постанови Кабінету Міністрів України від 26.09.2023 року №1031 «Про затвердження Порядку формування середньозваженого тарифу на послугу з управління побутовими відходами, а також тарифів на збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів», підприємством розробляється тариф на послугу з управління побутовими відходами.

Рисунок 37. Структура отримувачів послуг з вивезення та утилізації ТПВ в м. Прилуки.

Виробництво теплової енергії на потреби опалення, вентиляції та гарячого водопостачання житлових та громадських споруд м. Прилуки відбувається на міських котельнях КП «Прилукитепловодопостачання». Основна діяльність підприємства: виробництво теплової енергії, транспортування її магістральними та розподільчими трубопроводами, надання послуг споживачам з теплопостачання, гарячого водопостачання, забезпечення питною водою споживачів, приймання та очищення стічних вод.

Централізованим теплопостачанням охоплено близько 35% житлового фонду та інших об'єктів міста Прилук. Підприємство має 56 котелень, з них 11 основних джерел теплової енергії сумарною потужністю 104,623 Гкал/год. та ряд міні-котелень загальною встановленою 11,645 Гкал/год. Регулювання відпуску теплової енергії здійснюється відповідно до затверджених гідравлічних режимів роботи теплових мереж та температурних графіків. Теплова енергія на потреби опалення подається цілодобово протягом опалювального сезону, який встановлюється в залежності від температурного режиму. Всі котельні працюють по температурному графіку 95C/70C. В теплових схемах цих котелень підігрівачі гарячої води, встановлені на ЦТП, під'єднані паралельно з системами опалення будинків, тому мінімально-необхідна температура теплоносія з котельні повинна бути не менше 70C. Проблемою є відсутність приладів регулювання температури теплоносія на вводах в будинки. Паливо, що використовується в котельнях – природний газ. Теплова енергія подається споживачам по тепловим мережам, загальна протяжність яких становить 51,356 км. Щорічно для опалення та гарячого водопостачання виробляється близько 70 тис. Гкал теплової енергії.

Таблиця 52. Характеристики систем життєзабезпечення в місті Прилуки.

Показники	2021	2022	2023	8 місяців 2024	Перспектива на 2025
Водопостачання					
Протяжність мереж водопостачання, км.	198,271	198,572	198,572	198,572	200,072
Споживання питної води, тис. м³ – всього, у тому числі:	2165,2	1968,1	2068,6	1539	2090
- населення	1970,0	1808,6	1890,8	1421,7	1910
- підприємства	195,2	159,5	177,8	117,3	180

Показники	2021	2022	2023	8 місяців 2024	Перспектива на 2025
Газопостачання					
Протяжність мереж, км	260,63	260,63	260,63	260,63	260,63
Споживання газу, тис. м ³ - всього, у тому числі:	-	-	-	-	-
- населення	-	-	-	-	-
- підприємства	-	-	-	-	-
Електропостачання	-	-	-	-	-
Протяжність мереж, км	572,093	572,093	572,093	572,093	572,093
Споживання електроенергії, МВт-год - всього, у тому числі:	-	-	-	-	-
- населення	-	-	-	-	-
- підприємства	-	-	-	-	-

На підприємствах житлово-комунального господарства та сфери благоустрою працює 843 чол., що складає 2,7% від загальної кількості працюючих в місті і 1,58% від загальної кількості проживаючих в місті Прилуки. У місті створюються умови для більш широкого залучення населення до управління та утримання житлового фонду шляхом проведення роз'яснювальної роботи серед населення щодо обов'язкового вибору співвласниками форми правління багатоквартирного будинку.

Постачання електроенергії в місті здійснюється Енергетичною компанією „Чернігівобленерго”. Природний газ постачається підприємством „Чернігівгаз”. Обслуговування відповідних мереж відбувається ними відповідно.

Електропостачання споживачів м. Прилуки, Чернігівської області здійснюється по електромережах 110/35/10 кВ від існуючих електропідстанцій: ПС-110/35/10 кВ "Прилуки", ПС 110/10 кВ "М'ясокомбінат" та ПС 35/10 кВ "Південно-Східна". ПС "Прилуки" знаходиться за адресою: Чернігівська область, м. Прилуки пров. Гетьмана Сагайдачного, 67. Адреси підстанцій: ПС "М'ясокомбінат" та ПС "Південно-Східна" відсутні, так як вони розташовані за межами населених пунктів. ПС "Прилуки" та ПС "М'ясокомбінат" знаходяться в транзиті мережі 110 кВ: Ніжинська–Прилуки–М'ясокомбінат–Леляки–Ряшки–Ольшана–Ічня–Томашівка. ПС "Південно-Східна" живиться від ПС "Прилуки" по ПЛ-35 кВ Прилуки–Південно-Східна. На ПС "Прилуки" встановлено два трансформатори потужністю по 40МВА кожний, на ПС "М'ясокомбінат" встановлено два трансформатори потужністю по 25 МВА кожний, на ПС "Південно-Східна" встановлено два трансформатори потужністю по 4 МВА кожний. Завантаження ПС "Прилуки": Т-1 по стороні СН-24,3%, НН-13,8% Т-2 по стороні СН-20,8%, НН-23,8%. На ПС "М'ясокомбінат": Т-1 -10%, Т-2 -45,9%. На ПС "Південно-Східна": Т-1 -8,2%, Т-2 -10,5%.

Річне споживання електроенергії по місту, згідно звітних даних ПАТ «Чернігівобленерго» (лист від 09.12.2014 №11/6484) за 2012 р. досягло 208,5 млн. кВт*год. По території м. Прилуки електроенергія розподіляється через необхідну кількість розподільчих пунктів РП-10/0,4 кВ – 6 шт., (з яких 1 шт. знаходиться в задовільному стані, 1 шт. в незадовільному стані та 1 шт. в непридатному стані), трансформаторних підстанцій ТП-10/0,4 кВ – 190 шт. (з яких 21 шт. знаходиться в незадовільному стані, 3 шт. в непридатному стані та 59 шт. в задовільному стані), кабельних електричних мереж 10 кВ довжиною - 136,638 км (з яких: 9,965 км в доброму стані; 78,434 км в задовільному; 4,341 км в незадовільному, 43,898 км. в непридатному стані) та 0,4 кВ довжиною - 36,4840 км (з яких: 0,2000 км в доброму стані; 22,356 км в задовільному і 13,9280 в непридатному стані), ПЛ-10 кВ 95,919 км (з якої: 52,477 км знаходяться в доброму стані; 29,740 км в задовільному; 7,402 км в незадовільному та 6,300 км в непридатному стані), ПЛ-0,4 кВ – 299,305 км (з якої: 109,397 км знаходяться в доброму стані; 185,618 км в задовільному; 2,700 км в незадовільному та 1,590 км в непридатному стані), а також зовнішнього освітлення з електричними шафами (41 шт.) та з опорами вуличного освітлення. Мережі зовнішнього освітлення виконані переважно повітряними і складають 175,05км, кабельні мережі – 5,25 км. Розміщення, кількість та потужність існуючих РП-10 кВ, ТП-10/0,4 кВ і траси ЛЕП.

Електричні мережі 10 кВ та 0,4 кВ по місту, виконані переважно повітряними лініями. В зв'язку з повною завантаженістю існуючих кабельних ліній 10 кВ, по яких передається електроенергія споживачам міста, виникає питання удосконалення схеми електропостачання міста з метою збільшити надійність електропостачання. По території міста Прилуки частково проходять ПЛ-110 кВ та ПЛ-35 кВ, які не перетинають існуючу забудову міста. ПЛ-110 кВ "Ніжин-Прилуки" складає 2,42 км, а ПЛ-35 кВ "Прилуки-Промислова-4" – 0,52 км. Основними споживачами електроенергії м. Прилуки є підприємства різних галузей народного господарства та промислового виробництва: електроенергетика, деревообробна, будівельних матеріалів, сільське та лісове господарство, торгівля, громадське харчування, медичне обслуговування, комунально-побутові споживачі та багато інших споживачів.

Газопостачання міста Прилуки здійснюється від Прилуцької ГРС, що розташована на околиці міста. Система газопостачання 3-х ступенева (високий, середній та низький тиск). Для зниження тиску з високого до середнього та з середнього до низького в місті розташовані ГРП – 21 шт. та ШРП – 26 шт. Загальна протяжність газових мереж м. Прилуки складає 260,636 км, в тому числі:

- газопроводи високого тиску (Ру до 1,2 МПа) – 9,336 км;
- газопроводи середнього тиску (Ру до 0,3 МПа) – 42,604 км;
- газопроводи низького тиску (Ру до 0,005 МПа) – 208,696 км.

Газоспоживачем міста являється населення в садибних, багатоповерхових, середньо поверхових та малоповерхових забудовах, промислові та комунально-побутові підприємства для опалення та гарячого водопостачання.

Транспорт.

Пасажи́рські та вантажні перевезення міста Прилуки по всіх видах сполучення обслуговує транспортний комплекс, інфраструктура якого складається зі споруд та обладнання залізничного, автомобільного транспорту, мережі автомобільних шляхів, магістральної вуличної мережі міста та мережі міського громадського пасажирського транспорту.

Місто Прилуки знаходиться на перетині доріг загального користування державного та місцевого значення. По території Чернігівської області проходить ділянка національної автомобільної дороги Н-07 Київ – Суми – Юнаківка, частина її знаходиться в зоні впливу м. Прилуки (км 136 – км 152) та виконує функцію північного обходу міста.

З північного заходу на південь територією міста проходить регіональна автомобільна дорога Р-67 Чернігів-Ніжин-Прилуки-Пирятин. До міста також підходить три територіальні автомобільні дороги: Т-25-30 Прилуки-Варва-Срібне-Обухове з південного сходу, Т-25-24 Борзна-Ічня-Прилуки з північного боку та Т-25-40 Прилуки-Сергіївка-Горбачівка-Яготин з південного заходу. В зоні впливу міста, автомобільна мережа сформована автомобільними дорогами загального користування місцевого значення: обласними та районними.

Таблиця 53. Технічна характеристика автомобільних доріг Прилуцької територіальної громади.

Індекс дороги	Назва дороги	Категорія дороги	Кількість смуг руху, од.	Добова інтенсивність, авто/добу	Ширина смуги відведення, м
Н-07	Київ-Суми-Юнаківка (на Курськ)	III	2	1410-2385	27,6-28,2
Р-67	Чернігів-Ніжин-Прилуки-Пирятин	III	2	3373	22,0-38,0
Т-25-30	Прилуки-Варва-Срібне-Обухове	III	2	3786	22,0
Т-25-24	Борзна-Ічня-Прилуки	IV	2	571	32,0-45,0
Т-25-40	Прилуки-Сергіївка-Горбачівка-Яготин	IV	2	938	22,0
О251511	Прилуки - Колісники	IV	2	200	22,0
О251515	Прилуки - Манжосівка	IV	2	200	22,0
О251520	(а/д Прилуки-Манжосівка)-Дідівці	IV	2	200	22,0
С251515	Заїзд-Тихе	IV	2	150	22,0

Транзитні автомобільні потоки проходять через місто Прилуки, по наступним вулицям: Київській, 1 Козача, вул. Гетьмана Сагайдачного, В'ячеслава Чорновола, Пирятинській, Гвардійській, Перемоги, Котляревського.

Пасажи́рські перевезення у міжміському та приміському сполученнях обслуговуються автобусною станцією міста Прилуки, що розташована по вул. Пирятинській, 2 та підпорядкована ПАТ «Чернігівське обласне підприємство автобусних станцій 17499». Автостанція ведена в експлуатацію в 1968 році, та займає площу 0,248 га. В 2012 році на автостанції введено сучасну систему управління – ІТС АП. Клас автостанції – 3. Обсяг перевезених пасажирів у 2020 році по автостанції міста Прилуки становив 156,1 тис. пасажирів, з яких: у міжміському сполученні – 115,7 тис. пас. Та 40,4 тис. пасажирів у приміському сполученні. Кількість відправлень на добу у 2020 році складала 145 автобусів, з яких: у міжміському сполученні 88 одиниць та 57 у приміському. Пасажи́рські перевізники м. Прилуки здійснюють внутрішньоміські, приміські, міжміські перевезення пасажирів, надають послуги населенню міста для здійснення індивідуальних поїздок, обслуговуванню обрядів по замовленню, надають послуги підприємствам, організаціям всіх форм власності на автомобільні перевезення, здійснюють ремонт, відновлення, механічне обслуговування транспорту. Пасажи́рський автотранспорт виконує важливе соціальне завдання з перевезення мешканців та гостей міста, а також перевезень пільгової категорії пасажирів в автобусах загального призначення.

У місті Прилуки рішенням виконавчого комітету Прилуцької міської ради від 27.06.2023 №153 затверджено мережу міського сполучення загального використання в кількості 20 автобусних маршрутів, на яких повинні здійснювати перевезення 34 автобуси загального користування. Послугу з перевезення пасажирів надають 10 приватних перевізників. На даний час перевезення здійснюється на 19 маршрутах 24 автобусами.

Для порівняння, у місті Прилуки до повномасштабного вторгнення працювало 20 автобусних маршрутів, на яких здійснювало 32 автобуси загального користування. Отже, за 2,5 роки війни пасажирські перевезення зменшились в кількості маршрутів на четверть, а в кількості задіяних автобусів на третину. В останні 3 роки і по даний час ситуація в сфері перевезення пасажирів залишається нестабільною. Декілька разів рух автобусів повністю припинявся.

Крім того, віднедавна, погодженням дозвільних документів руху автобусу займається Управління патрульної поліції в Чернігівській області, і як наслідок цього, даний департамент на початку 2022 року зайнявся питанням щодо підстав обслуговування міськими автобусами жителів населених пунктів Сухополов'янської ТГ: с. Замістя, с. Сухополова, с. Єгоровка, с. Манжосівка, с. Горова Білещина. Відповідно до листа даної служби у вересні 2022 року розірвано договір із перевізником про перевезення пасажирів на міському маршруті №14 "Івушка-Дослідна", що погіршило якість перевезення пасажирів від ЗОШ №13 особливо у вранішній час доби. Після завершення військового стану ця ситуація буде додатково розглянута міською владою, як першочергова, з метою відновлення роботи закритих маршрутів. З різних причин, не вирішується проблеми врегулювання та під питанням функціонування робота ще п'яти міських маршрутів.

Протягом 2023 року обсяг перевезення пасажирів автомобільним громадським транспортом становить 2127 тис. пасажирів; обсяг перевезених вантажів 91,7 тис. т. Пільгові перевезення було відновлено з 25.08.2022 р. і здійснюються в повній мірі відповідно до рішення виконавчого комітету міської ради від 02.06.2015 №212.

Таблиця 54. Розвиток громадського транспорту по м. Прилуки.

Перевезено	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Пасажирів, тис.	4037	3576	3574	3032	2620	2588	2763	2754	2364	2128
Пасажирооборот, млн. пас. км	39,9	40,1	42,3	36,6	33,9	36,9	39,4	39,3	33,7	30,4
Вантажів автотранспортом, тис. т.	96,8	69,4	99,6	101,1	107,9	91,9	112,6	262,1	96,5	91,7
Вантажооборот автотранспорту, млн. т. км.	64,5	41,8	63,7	61,3	64,5	40,8	50,1	116,5	42,9	40,8

У комунальній власності міста знаходиться вулично-дорожньої мережі 158,7 км. в т. ч. з твердим покриттям - 73,6 км., з ґрунтовим покриттям - 85,1 км., 3 мости протяжністю 151 м.

Значна частина доріг загального користування та комунальної форми власності перебуває в незадовільному стані і потребує поточного та капітального ремонту. Територію громади перетинають автомобільні дороги місцевого та державного значення (рис. 38)

Магістральна вулична мережа м. Прилуки має чітко виражені напрямки на північ, захід, схід, північний схід, південний захід та південь які переходять до доріг загального користування державного та місцевого значення, що зв'язують місто Прилуки з основними напрямками на м. Київ, Чернігів, Суми, Полтаву. Основу структури вуличної мережі м. Прилуки складають магістральні вулиці. Головними магістральними напрямками в місті є:

- вул. Київська, яка в напрямку міст Київ та Чернігів має вихід на регіональну автомобільну дорогу Р-67 Чернігів–Ніжин–Прилуки–Пирятин, та в напрямку м. Суми має вихід на національну автомобільну дорогу Н-07 Київ–Суми–Юнаківка (на Курськ) та забезпечує зв'язок центру м. Прилуки зі столицею, обласним центром – м. Чернігів та м. Суми;
- вул. Гетьмана Сагайдачного виходить на територіальну автодорогу Т–25-40 Прилуки–Сергіївка–Горбачівка–Яготин та забезпечує зв'язок з м. Яготин;
- вул. Пирятинська має вихід на регіональну автомобільну дорогу Р 67 Чернігів–Ніжин–Прилуки–Пирятин і забезпечує зв'язок центру м. Прилуки з м. Пирятин;
- вул. Гвардійська, яка має вихід на територіальну автомобільну дорогу Т–25-30 Прилуки–Варва–Срібне–Обухове;
- вул. Незалежності–вул. Густинська–має вихід на територіальну автомобільну дорогу Т–25-24 Борзна–Ічня–Прилуки;
- вул. Незалежності–вул. Сороченкська, яка має вихід на дальній обхід м. Прилуки національну автомобільну дорогу Н-07 Київ–Суми–Юнаківка (на Курськ) через с. Сухополова.

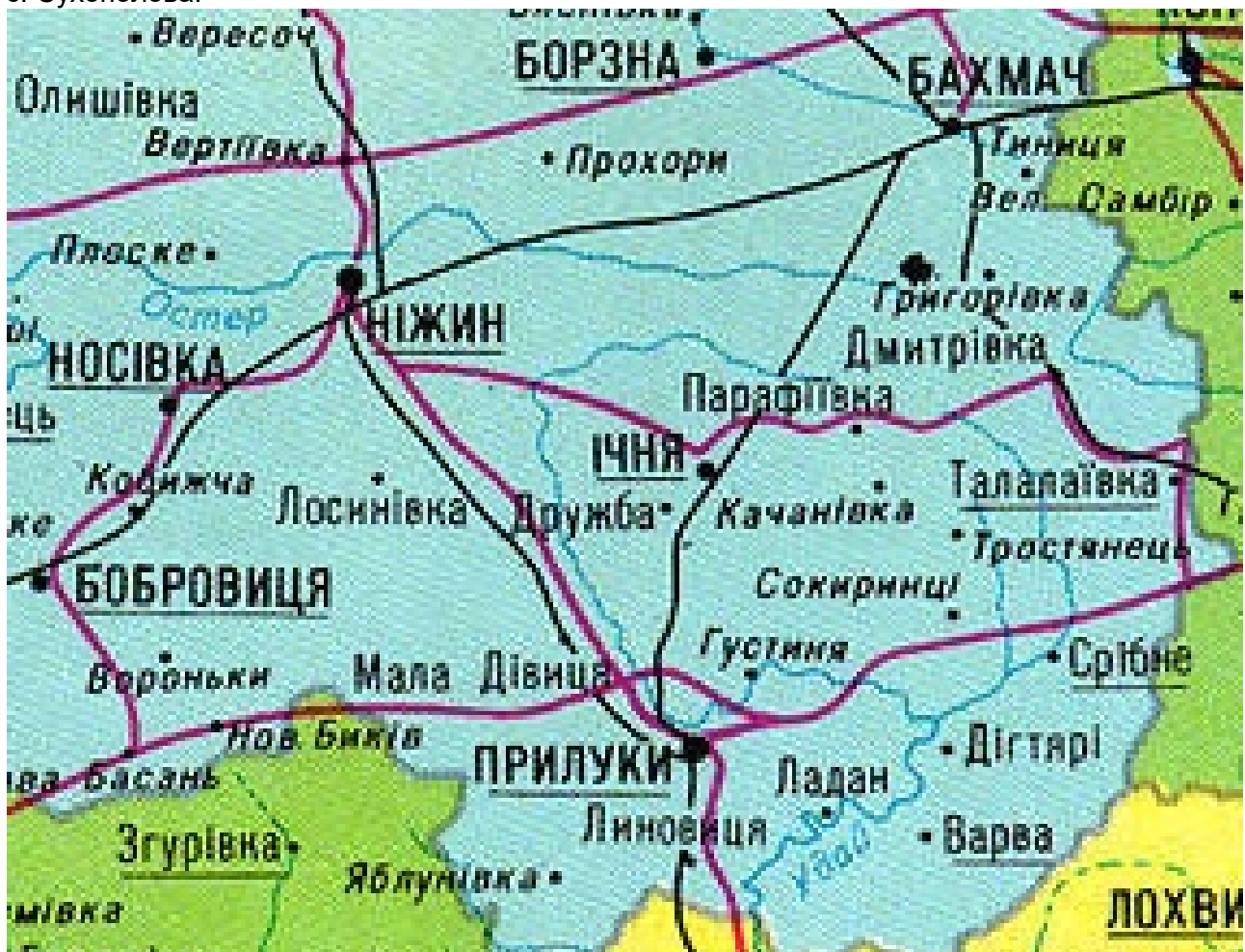

Рисунок 38. Основні автомобільні дороги на території Прилуцької ТГ.

Загальна протяжність магістральних вулиць по м. Прилуки становить 17,5 км, щільність магістральної мережі 0,41 км/км², житлових вулиць - 47,1 км, промислових вулиць -

25,1 км. На вулично-дорожній мережі міста розташовано 3 мости, загальною довжиною 151 м технічний стан яких є задовільним, також на вулично-дорожній мережі знаходиться 2 залізничні переїзди в одному рівні.

Найбільш важливими транспортними проблемами в м. Прилуки є незадовільний стан дорожнього покриття магістральних вулиць (значна ямковість). Значна частина транзитного транспорту проходить через центр міста, що призводить до перевантаження магістральної мережі, технічний стан якої не відповідає нормативним вимогам. Наслідком цього є значне погіршення умов руху, безпеки, екологічної ситуації в місті та збільшення кількості ДТП.

На розрахунковий етап генерального плану, практично вся мережа існуючих магістральних вулиць перевантажена, що потребує розвитку (будівництва нових вулиць) і реконструкції мережі в цілому. Для збільшення пропускної спроможності мережі за необхідністю є також будівництво (реконструкція) мостових споруд, а також будівництво транспортних розв'язок в різних рівнях.

Станом на 01.12.2024 в місті Прилуки зареєстровано 14446 одиниць транспортних засобів, з яких: легкових автомобілів у місті – 10911 одиниць; вантажних автомобілів – 3390 одиниць; автобусів (мікроавтобусів) – 145 одиниць. Загальний рівень автомобілізації становить 248 автомобілів на 1000 мешканців, рівень автомобілізації легковими автомобілями – 187 автомобілів на 1000 мешканців. Тривале зберігання транспортних засобів забезпечують 11 гаражних кооперативів та автостоянок, що розташовані в місті Прилуки. Є також три автостоянки для тривалого зберігання транспорту. Технічне обслуговування автомобілів в місті здійснюють 9 автозаправних станцій, 6 газових автозаправних станцій та 8 станцій технічного обслуговування.

Залізнична станція Прилуки розташована на 741 км ПК5+42.10 одноколіїної дільниці Бахмач-Гребінка на майдані довжиною 2280 м, до якого примикає одноколіїна дільниця Ніжин-Прилуки. Вона є виробничо-технологічним підрозділом відокремленого підрозділу «Полтавської дирекції залізничних перевезень», що входить до складу державного підприємства «Південна залізниця». За своїм призначенням і основним характером роботи є дільничною вантажною станцією, а в залежності від обсягу і складності виконання пасажирських, вантажних і технічних операцій відноситься до 1 класу.

Залізнична станція Прилуки обладнана електричною централізацією стрілок та сигналів, засобами телефонного зв'язку, радіозв'язку, двостороннього паркового зв'язку. Колійний розвиток станції складається із 26 колій: 12 приймально-відправних колій із них 2 головні та 14 інших колій.

На станції місцями загального користування є Старий вантажний двір та Новий вантажний двір. На території Старого вантажного двору розташовані: торцева платформа довжиною 20 м колії №16; висока вантажно-розвантажувальна платформа довжиною 216 м поміж коліями №16, 17; торцева платформа довжиною 16 м колії №17; 2 майданчика тимчасових зон митного контролю. На території Нового вантажного двору розташовані: контейнерний майданчик довжиною 200 м колії №28; двостороння естакада довжиною 225 м колії № 29.

Таблиця 55. Характеристика колійного розвитку залізниці в м. Прилуки.

№	Кількість колій	Номери колій та їх призначення	Місткість, вагонів	Корисна довжина, метрів
1	2	Головних колій - 2 (II, III)	69-72	1014-1048
2	10	Приймально-відправних - 10 №1,1А,4,5,6,7,8,9,10,11)	28-61	442-899
3	2	Відстійник для приміських поїздів - 2 (№13,14)	13-16	190–236
4	2	Виставних для накопичування місцевих вагонів–2 (№12,15)	17-33	244-472
5	4	Навантажувально-вивантажувальних для навантаження, розвантажування вагонів - 4 (№16,17,19,41)	3-29	50–412
6	1	Вагова, Навантажувально-вивантажувальна для зважування, навантажування, розвантажування вагонів – 1 (№49)	48	680
7	1	Навантажувально-вивантажувальна для навантажування,	37	523

		розвантажування контейнерів - 1 (№28)		
8	1	Підвищена для розвантажування сипучих вантажів - 1 (№29)	20	284
9	2	З'єднувальних для перестановки, подачі, прибирання вагонів - 2 (№21,23)	4–5	65–70
10	1	Витяжна для розформування, формування маневрових составів - 1 (№43)	2	30

Станція Прилуки обслуговує 12 під'їзних колій, із яких 4 мають власні локомотиви, інші обслуговуються локомотивом залізниці. У непарному напрямку до залізничної станції Прилуки примикають одноколіїні перегони: Прилуки–Линовиці, Прилуки–Галка, у парному напрямку - одноколіїний перегін Прилуки-Коломійцеве.

Таблиця 56. Характеристика перегонів до залізничної станції Прилуки.

Найменування показника	Значення
<i>У непарному напрямку</i>	
ст. Прилуки – ст. Линовиці	
Кількість головних колій	1
Розміри руху пар поїздів за добу всього, в т.ч.:	20
вантажних	8
пасажирських	12
Вид тяги	тепловозна
ст. Прилуки – ст. Галка	
Кількість головних колій	1
Розміри руху пар поїздів за добу всього, в т.ч.:	10
вантажних	4
пасажирських	6
Вид тяги	тепловозна
<i>У парному напрямку</i>	
ст. Прилуки – р-зд Коломійцеве	
Кількість головних колій	1
Розміри руху пар поїздів за добу всього, в т.ч.:	11
вантажних	6
пасажирських	5
Вид тяги	тепловозна

Протяжність залізничних колій (за виключенням дублюючих та тупикових колій) в межах міста становить 11,1 км, щільність 0,26 км/км².

Зв'язок.

Чернігівська дирекція АТ «Укрпошта» є регіональним представництвом Національного оператора поштового зв'язку в Україні, яка надає послуги поштового зв'язку у Прилуцькій територіальній громаді. На території діють 5 відділень поштового зв'язку.⁸

У Прилуцькій громаді функціонує 5 відділень Нової пошти.⁹ У м. Прилуки також представлена поштово-логістична компанія MEEST.

Місто має розгалужену телефонну мережу, активно розвиваються системи мобільного зв'язку, мережа Інтернет.

У Прилуках виходять газети, працюють місцева телекомпанія „Прилуки” та „ТІМ ТВ”, радіохвилі FM. Продовжує розвиватись комп'ютерний зв'язок. Широко впроваджується послуга доступу до мережі Інтернет, збільшується чисельність абонентів. Населення громади забезпечене мобільним та стаціонарним телефонним зв'язком.

Доступ до швидкісної мережі Інтернет забезпечують провайдери «Укртелеком». На території міста за адресою вул. Київська, 220, розміщена GPS/GNSS-станція «Прилуки» PRYL — одна з 12 станцій Української мережі перманентних GPS-станцій. За інформацією оператора «Київстар», на території Прилуцької громади знаходиться 6 станцій з передавачами. В оператора «Vodafone» на території знаходиться 5 станцій з передавачами.

⁸ <https://offices.ukrposhta.ua>

⁹ <https://novaposhta.ua/office/list>

Торгівля та сфера послуг.

В Прилуках функціонує низка підприємств торгівлі та громадського харчування: 49 кафе та ресторанів. Готельні послуги для гостей міста та району надають: готель „Олександрія“, готель „Прилуки“, готель „Сімейний“, готель „Уют“, мотель „Каїр“ готель „Самовар“.

У задоволенні потреб населення у товарах значне місце належить ринкам. У місті функціонує 3 ринки, на яких розміщено більше 2 тис. торгових місць. За рахунок ринків формується четверта частина загального обсягу продажу споживчих товарів.

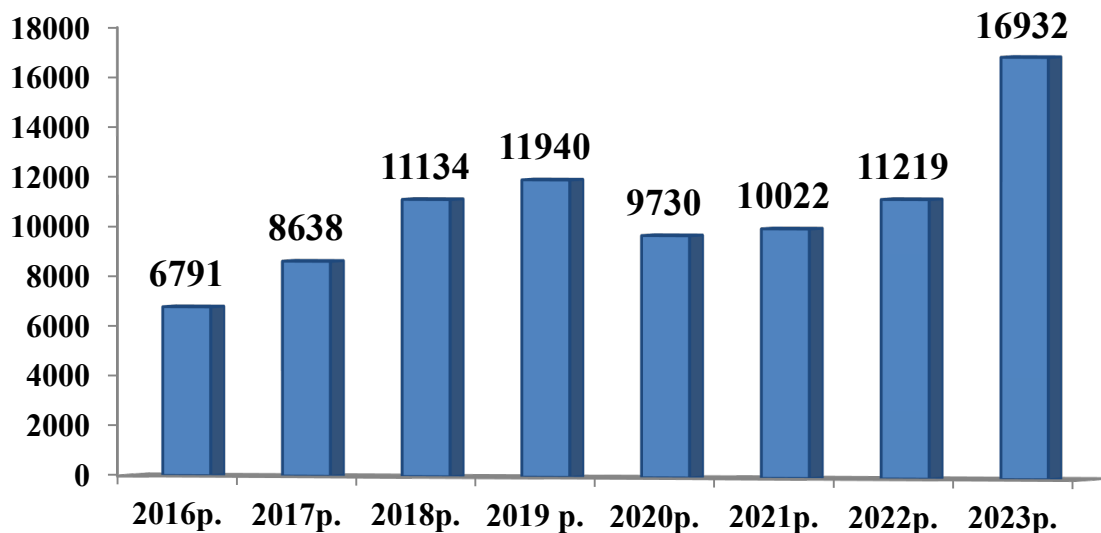
Таблиця 57. Торговельна мережа Прилуцької громади, на початок 2024 року.

Найменування	2019	2021	2022	2023	2024
Магазини, в т.ч.:	495	518	472	486	486
- продуктові	143	150	137	141	141
- промислові	310	324	295	304	304
-інші (змішані)	42	44	40	41	41
- приватні	495	518	472	486	486
Ринки (стаціонарні)	3	3	3	3	3

Станом на 2024 р. у громаді зареєстровано 589 торговельних закладів, 42 аптеки, перукарні 15 шт.

Таблиця 58. Роздрібний товарооборот підприємств міста Прилуки, основним видом економічної діяльності яких є роздрібна торгівля (без урахування роздрібного товарообороту фізичних осіб-підприємців).

Показник	2021	2022	2023	2024
Роздрібний товарооборот підприємств, тис. грн.	689186	661619	793943	893186
Темпи росту (зниження) роздрібного товарообороту підприємств, у % до попереднього року	96,1	96	120	112,5
Роздрібний товарооборот на 1 особу, грн.	12815	12670	14689	16689

Рисунок 39. Оптовий та роздрібний товарооборот підприємств-виробників, млн. грн.

В Прилуцькій громаді працюють об'єкти всеукраїнських торговельних мереж: АТБ, Траш, Сільпо, Квартал, Форa, Аврора, Eva, Сенсей, Фокстрот, Comfy тощо.

Таблиця 59. Кількість відділень банківських установ/банкоматів/терміналів на території громади.

Назва	Кількість діючих станом на 01.01.25 р., од.
Відділення банків	16
Банкомати	34
Термінали самообслуговування (ITBox, інші)	23

Фінансова інфраструктура громади представлена достатньою кількістю банківських установ.

Безпека.

За інформацією Прилуцького районного відділу поліції Головного управління Національної поліції в Чернігівській області громадяни активно звертаються на лінію «102» з різними проблемами. Упродовж в 2023 році у Прилуцькому районному відділі поліції ГУНП в Чернігівській області зареєстровано 17157 звернень, що на 1734 звернення або 11,24 % більше, ніж у 2022 році (15423). Жодне звернення не залишається без уваги та реагування. За результатами аналізу звернень за гендерною ознакою суб'єктів звернення встановлено, що в 5154 зверненнях заявниками виступали особи чоловічої статі, що склало 43,2 %, а в 6779 – представниці жіночої статі, або 56,8 % від усієї кількості заявників, які надали свої персональні дані.

У 2023 році правоохоронцями розкрито 847 кримінальних правопорушень, у т. ч. встановлено винних осіб у 817 кримінальних правопорушеннях, вчинених у 2023 році. Повідомлено про підозру 506 особам. У 644 кримінальних правопорушеннях, які розкриті поліцейськими, підозру оголошено чоловікам (76,4 %), у 199 кримінальних правопорушеннях підозру оголошено жінкам (23,6%). За 2023 рік задокументовано 9239 адміністративних правопорушень, з яких 7834 вчинили чоловіки, або 84,8 % усіх адміністративних правопорушень учинено чоловіками, тоді як жінками учинено 15,2% згаданих адміністративних правопорушень, що в абсолютній цифрі становить 1403 адміністративних правопорушень.

Стан системи безпеки в м. Прилуки за 2023 рік покращився. Сума коштів витрачених на облаштування укриттів 819,2 тис. грн. Кількість споруд цивільного захисту, де був здійснений поточний ремонт 19 од. Кількість обстежених захисних споруд 126 од. Споруди, що потребують капітального ремонту 2 од. 27 посадових осіб пройшли перепідготовку у навчально-методичному центрі. Спеціальні об'єктові навчання та тренування - 2 особи. Захисні споруди в закладах освіти - 6 ПРУ, 1 сховище, 2 СПП, 10 найпростіші укриття. Укладені угоди з іншими організаціями щодо використання укриттів 6 шт. Кількість закладів, які користуються укриттями інших закладів 6 од. Залучено поліцію для охорони закладів дошкільної освіти «Клас безпеки» 4 од. Установлення споруд подвійного призначення із захисними властивостями 2 од. Обладнання для модернізації системи оповіщення 418800 грн.

Відповідно до статистики, наданої Прилуцьким районним відділом поліції Головного управління Національної поліції в Чернігівській області, за 2023 рік зафіксовано 658 звернень щодо насильства в сім'ї, з них 600 надійшло від жінок, 42 – від чоловіків та 16 – від дітей. Від домашнього насильства більше страждають жінки, ніж чоловіки.

Відповідно до рішення виконавчого комітету Прилуцької міської ради від 21 червня 2022 року № 107 у місті утворено Міжвідомчу раду з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання насильству в сім'ї та протидії торгівлі людьми у новому складі. Відповідно до функціональних повноважень, профільний заступник міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради координує реалізацію заходів по запобіганню та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі на території міста, забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків та в межах своїх повноважень організовує роботу, персонально відповідає за забезпечення своєчасного та ефективного вжиття заходів у відповідній сфері. У Прилуцькій міській раді вирішення питань щодо запобігання та протидії домашньому насильству здійснюють відділ сім'ї, молоді та спорту Прилуцької міської ради, служба у справах дітей Прилуцької міської ради та Центр соціальних служб Прилуцької міської ради за принципом «єдиного вікна» з дотриманням правил конфіденційності.

Відділ сім'ї, молоді та спорту Прилуцької міської ради є структурним підрозділом міської ради, який забезпечує реалізацію у місті державної політики з питань поліпшення становища сімей, попередження насильства в сім'ї, державної політики у сфері забезпечення рівних прав і можливостей чоловіків та жінок та державну політику щодо протидії торгівлі людьми. Рішенням Прилуцької міської ради (48 (позачергова) сесія 8 скликання) від 02 грудня 2023 року №22 затверджено Комплексну міську цільову Програму підтримки сім'ї, забезпечення гендерної рівності, протидії домашньому насильству та протидії торгівлі людьми у місті Прилуки на 2024-2025 роки.

Постійно здійснюється інформування постраждалих осіб щодо соціальних послуг Центру соціальних служб Прилуцької міської ради, які можна отримати для подолання ситуації гендерно зумовленого та/або домашнього насильства; психологічної допомоги; надання інформації щодо найближчих лікувальних закладів; консультування з соціально-правових питань; інформування осіб щодо можливості, за власним бажанням, пройти програму для кривдників.

З метою формування правової свідомості молоді, профілактики проявів асоціальної поведінки серед неповнолітніх, попередження насильства в сім'ї та в соціумі проводяться тематичні заходи за участю представників відділу сім'ї, молоді та спорту міської ради, служби у справах дітей, центру соціальних служб, Прилуцького районного відділу поліції Головного управління Національної поліції в Чернігівській області, медичних працівників, зокрема лікарів-наркологів, тощо. Проводяться постійно години спілкування, тренінги, диспути, правові ігри, вікторини, засідання «за круглими столами» тощо.

У місті розпочали діяльність молодіжні ініціативи такі, як «Книжковий клуб», «Велодівчата». Це сприяє об'єднанню громадян за спільними інтересами, цікавому проведенню дозвілля, підняттю важливих соціальних тем. Проводяться різноманітні тематичні заходи, майстер-класи з виготовлення арт-продукції.

На території міста діють соціально-благодійні проекти, наприклад проєкт «ВЧАСНО», глобальною метою якого є здорова та заможна нація. В рамках таких проєктів підіймаються різноманітні теми для обговорення, беруть участь лектори, коучі, спікери різних професійних напрямків: лікарі, фінансові консультанти, експерти з харчування тощо.

Відповідно до розпорядження міського голови від 14 травня 2019 року №152 р у місті Прилуки створено мобільну бригаду соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі при Центрі соціальних служб Прилуцької міської ради. Мобільна бригада (спеціалізована служба) утворена з числа фахівців різних суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та/або насильству за ознакою статі. Рішенням Прилуцької міської ради (46 позачергова сесія 8 скликання) від 04 листопада 2023 року №16 на базі Центру соціальних служб Прилуцької міської ради утворена Спеціалізована служба первинного соціально-психологічного консультування осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі.

Служба у справах дітей міської ради реалізує на території міста державну політику з питань соціального захисту дітей. Проводяться заходи щодо захисту прав і законних інтересів дітей, які постраждали від домашнього насильства. Служба інформує дитину, яка постраждала, її батьків, інших законних представників, якщо вони не є кривдниками дитини, а також дитину, яка вчинила домашнє насильство у будь-якій формі, її батьків, інших законних представників про права дитини, заходи та послуги, якими вони можуть скористатися; забезпечує проведення профілактичної роботи із запобігання домашньому насильству стосовно дітей і за участю дітей, у тому числі із залученням представників правоохоронних органів.

Центр соціальних служб Прилуцький міський надає соціальні послуги особам, які постраждали від насильства, здійснює профілактичну роботу в дитячому та молодіжному середовищі з питань попередження насильства та жорстокого поводження, профілактики суїцидів, обізнаності населення щодо сучасних проявів торгівлі людьми, а також засобів і методів, що використовуються торговцями людьми, недопущення порушення прав людини. Працівниками Прилуцького районного відділу поліції Головного управління Національної поліції в Чернігівській області постійно проводиться превентивна робота з населенням щодо попередження насильства.

Підтримку особам, постраждалим від насильства, надають працівники Прилуцького районного відділу поліції, посадовці служби у справах дітей, відділу сім'ї, молоді та спорту, працівники Центру соціальних служб.

За отриманням безоплатної правової допомоги та захистом своїх прав мешканці Прилук можуть звернутися до Прилуцького бюро правничої допомоги. У місті проведено інформаційну кампанію системи надання безоплатної правової допомоги для постраждалих від сексуального насильства під час війни та домашнього насильства. Протягом року проводяться просвітницько-профілактичні заходи щодо запобігання домашньому насильству,

торгівлі людьми, забезпечення гендерної рівності шляхом проведення засідань «круглих столів», інформаційно-просвітницьких кампаній, розповсюджується друкована продукція про безпечну міграцію та протидію торгівлі людьми. Налагоджено співпрацю за даним напрямком із закладами освіти, культури, охорони здоров'я та громадськими організаціями міста.

З метою упередження випадків вчинення домашнього насильства та жорстокого поводження з дітьми, посилення захисту прав та недопущення потрапляння осіб у ситуацію торгівлі людьми в м. Прилуки, інформація щодо контактних даних спеціально уповноважених служб для отримання консультацій як в режимі онлайн, так і у оф-лайн форматі, розміщена на офіційному сайті Прилуцької міської ради в окремих рубриках «Протидія домашньому насильству» та «Протидія торгівлі людьми», а також на сторінках соцмереж Прилуцької міської ради та відділу сім'ї, молоді та спорту м. Прилуки (мережі «Фейсбук»).

Інформаційну продукцію щодо попередження домашнього насильства розміщено у всіх ЗЗСО, ліцеях міста, дошкільних начальних закладах, фахових навчальних закладах міста, позашкільних навчальних закладах, медичних установах, міських бібліотеках, школі мистецтв, дитячій музичній школі імені Л.М.Ревуцького, Центрі соціальних служб міської ради, центрі комплексної реабілітації дітей з інвалідністю «Світанок», Прилуцькій філії Чернігівського обласного центру зайнятості та комітетах самоорганізації населення міста.

Туризм.

У сфері туризму міською радою постійно надається методична, інформаційна та практична допомога громадським організаціям та підприємцям громади щодо розвитку інвестиційно-привабливих об'єктів та місць відвідування на території громади. Надається підтримка для створення позитивного іміджу міста. Ведеться співпраця з місцевими краєзнавцями, які займаються створенням туристичного продукту та популяризацією туристично-рекреаційного потенціалу громади. Передбачається подальший аналіз та оцінка стану туристично-рекреаційної галузі громади, продовжується облік та паспортизація об'єктів туристичної інфраструктури (засобів розміщення, закладів харчування, об'єктів природо-заповідного фонду, об'єктів історико-культурної спадщини тощо).

Таблиця 60. Унікальні місця Прилуцької міської територіальної громади для відвідування туристами.

N	Назва туристичного об'єкту
1	Прилуцький краєзнавчий музей ім. В.І. Маслова.
2	Полкова козацька скарбниця.
3	Спасо-Преображенський собор.
4	Миколаївська церква з дзвіницею.
5	Собор Різдва Богородиці.
6	Стрітенський собор.
7	Іванівська церква.
8	Трьохсвятительська церква.
9	Пам'ятник В. Мономаху.
10	Прилуцька міська рада (будинок купця Золотарьова).
11	Будівля ресторану «Удай» (у минулому Російсько-Азіатський банк).
12	Прилуцька школа мистецтв (будинок купця Московченка).
13	Прилуцька музична школа ім. Л. Ревуцького (колишня єврейська синагога).
14	Місцевий Будинок культури (у минулому Прилуцький театр).
15	Музейна філія.
16	Площі міста (Центральна, Соборна, Іоасафівська, Театральна).
17	Пам'ятник М. Яковченку.
18	Прилуцька тютюнова фабрика.

Наявність археологічних пам'яток та інших цікавих місць дозволяє розвивати туристичну галузь. Прилуки мають на своїй території унікальні локації та туристично привабливі об'єкти, які охоплюють величезний туристичний потенціал. За межами міста в територіальних громадах Прилуцького району теж є значна кількість пам'яток історії та природи, які можуть стати туристичними магнітами в майбутньому.

Висновки:

Соціальна інфраструктура:

1. Громада має самодостатню розвинену освітню мережу закладів загальної середньої, дошкільної та позашкільної освіти. Також в місті функціонують заклади КЗ «Прилуцький професійний ліцей» Чернігівської обласної ради, КЗ «Прилуцький гуманітарно-педагогічний фаховий коледж імені Івана Франка» Чернігівської обласної ради, КЗ «Прилуцький фаховий медичний коледж» Чернігівської обласної ради, «Прилуцький технічний фаховий коледж».

2. Стійкі демографічні зміни проявляються у зменшенні кількості дітей та трудових ресурсів. Прилуцька громада знаходиться в дещо кращій демографічній ситуації порівняно з іншими громадами регіону.

3. Мережа медичних закладів представлена приватними та комунальними закладами охорони здоров'я. Лікарняні заклади обслуговують не лише мешканців громади, але і мешканців сусідніх громад.

4. Заклади охорони здоров'я потребують оновлення матеріально-технічної бази, а мешканці громади потребують якісних послуг та доступних лікарів спеціалістів в різних галузях медицини. За постійної державної підтримки розвитку медичних закладів охорони здоров'я, медична галузь Прилук має можливість перетворитись у заклад охорони здоров'я нового зразка з сучасним обладнанням, кабінетами функціональної діагностики, широким спектром послуг. Прилуцька міська рада затвердила значну кількість місцевих програм розвитку в сфері охорони здоров'я.

5. Тимчасовим проблемним питанням, яке потребує вирішення, є недосконала комунікація між рівнями медичної допомоги в частині роботи медичних працівників в електронній медичній системі. Відсутнє чітке розуміння та дотримання маршруту пацієнта на всіх рівнях медичної допомоги з застосуванням електронної медичної системи (видача е-направлення, е-рецепту, МВТН).

6. Медики та влада міста вбачають, що забезпечення кваліфікованими кадрами (лікарі, медичні працівники) може стати найбільш проблемним питанням протягом наступних 5 років.

7. Завдяки функціонуванню «Центру надання адміністративних послуг» мешканці можуть отримати широкий спектр адміністративних послуг, високого рівня та якості і доступності.

8. Для надання соціальних послуг у громаді створено центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг для надання соціальних послуг громадянам похилого віку, особам з інвалідністю, сім'ям, дітям, молоді, які перебувають у складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги за місцем проживання), а також Службу у справах дітей (забезпечує права дітей в громаді).

9. Робота закладів культури спрямована на збереження національної культури і традицій, підвищення культурного рівня громадян, розвиток і збереження історико-культурної національної спадщини міста, а також популяризацію провідних жанрів українського мистецтва. Складні соціально-економічні умови та обмежені організаційні можливості в період воєнного стану не забезпечують достатнього рівня розвитку закладів культури в громаді. Їх матеріальна база потребує оновлення та модернізації.

10. Прилуцька громада забезпечена відносно якісною питною водою, яку 100% мешканців можуть отримувати з централізованого водогону. Водопровідна система перебуває у комунальній власності міста, а водогони переважно знаходяться на балансі та обслуговуванні комунального підприємства КП «Прилуки тепловодопостачання». Послуги з водовідведення та централізованого опалення теж надає це комунальне підприємство громади. У громаді 19 діючих артсвердловин та розгалужена мережа водогонів, що забезпечують безперебійне централізоване водопостачання. Протяжність мереж за останні роки не змінювалась. Система водовідведення в громаді потребує модернізації, та оновлення з метою забезпечення більш якісної очистки та енергозбереження.

11. Прилуцька громада має стійкі традиції у сфері спорту. На території міста знаходиться більше 100 спортивних споруд та значна кількість місць доступних мешканцям для занять фізкультурою і спортом. В Прилуках є велика кількість гуртків, секцій та спортивних клубів.

12. Міська рада постійно опікується питаннями безпеки у взаємодії з правоохоронними органами. Затверджено відповідні місцеві програми для вирішення найгостріших питань.

Екологічна та енергетична інфраструктура:

1. У Прилуцькій міській територіальній громаді налічується 28905 квартир у 246 житлових будинках багатоквартирної забудови. Крім комунального підприємства, обслуговуванням житла опікується 58 ОСББ. Забезпеченість житлом на 1 особу складає 29 м. кв., що є високим показником в регіоні. Садибна забудова становить 67,5% в структурі житлового фонду. Це 11682 житлових будинків, в яких проживає 35% населення міста. Загальна площа житлового фонду становить 1421,44 тис. м². Середній розмір присадибних ділянок 0,06 га.

2. Центральна каналізація в місті потребує реконструкції, а очисні споруди модернізації та заходів з енергозбереження.

3. Система поводження з ТПВ не повністю задовольняє рівень потреб територіальної громади. Збір ТПВ відбувається регулярно. В територіальній громаді розроблений комплексний документ – Місцевий план управління відходами.

Транспортна інфраструктура та зв'язок:

1. Громада має розвинуту дорожню мережу. Прилуцьку територіальну громаду перетинають транзитні автомобільні дороги. Це обумовлює наявність великої кількості транспортних вантажних і пасажирських маршрутів, які навантажують міську інфраструктуру, забруднюють екологію міста, створюють аварійні ситуації та незручності. Трафік автотранспорту значний та впливає на якість дорожнього покриття доріг.

2. На території міста розроблені та працюють транспортні пасажирські маршрути. Перевезення відбуваються переважно автобусами. За 2,5 роки воєнного стану пасажирські перевезення зменшились в кількості маршрутів на четверть, а в кількості задіяних автобусів на третину.

3. Маршрутами обласного, міжобласного і місцевого значень жителі можуть доїхати до столиці, обласного центру та інших міст і населених пунктів. Сполучення з обласним центром, населеними пунктами за межами області, центрами районів та інших громад здійснюється приватними перевізниками.

4. Місто Прилуки є залізничним вузлом. Завдяки можливостям, що надає залізниця мешканці громади можуть дістатися в інші міста та регіони держави.

5. Громада покрита мережею стаціонарного та мобільного зв'язку. Усі бажаючі мешканці міста мають доступ до мережі Інтернет. Всі соціальні заклади мають підведене оптоволоконне з'єднання з мережею інтернет, що дозволяє забезпечити якісний швидкісний зв'язок.

6. Представництва найбільших поштових операторів України мають у громаді свої відділення.

7. Достатня кількість фінансових установ надають можливість мешканцям міста отримати якісні послуги.

Туристична інфраструктура:

1. У Прилуцькій міській територіальній громаді існує розгалужена мережа закладів торгівлі та побутового обслуговування. Торгівля представлена як місцевим бізнесом так і всеукраїнськими торгівельними мережами. Існуючі магазини переобладнуються, реконструюються і збільшують асортимент. Заклади побутового обслуговування широко представлені у громаді. Вони надають широкий асортимент послуг необхідний для мешканців громади.

2. Хоча громада багата своєю історією, та є одним з найдавніших поселень України, туристична інфраструктура у територіальній громаді потребує розбудови і розвитку. Наявні цікаві місця і локації, а також історичні та археологічні, архітектурні пам'ятки, промислові об'єкти та інші перспективні напрямки для розвитку туризму в місті і районі мають значний потенціал розвитку туризму в майбутньому.

3. Завданням на майбутнє може бути розробка брендбука, створення агентства з розвитку туризму, розробка місцевої програми, опрацювання туристичних маршрутів, залучення до співробітництва інші територіальні громади, представників бізнесу (туроператорів, готелів, ресторанів).

4. Туристична інфраструктура Прилуцької міської територіальної громади може розвиватися спільно з навколишніми громадами та сприяти організації екскурсій, турів, фестивалів, цільових відвідувань, тощо. На основі створення туристичних кластерів по всій території району із залученням органів місцевого самоврядування інших громад, малого й середнього бізнесу та громадських організацій різного спрямування можна розвивати туризм для підвищення зайнятості населення та комфорту й дозвілля мешканців громади.

5. Очевидним є величезний потенціал розвитку природознавчого, спортивного, екологічного, релігійного, велосипедного, водного, зеленого, сільського, промислового, краєзнавчого та інших видів туризму.

6. В територіальній громаді відсутні серйозні напрацювання щодо розвитку туризму із-за воєнних дій та близькості до кордону. На майбутнє, потрібно визначити основні напрямки та розробити концепцію щодо спеціалізації розвитку послуг в галузі туризму.

VI. МІСТОБУДІВНА ДОКУМЕНТАЦІЯ

Діяльність міської влади в галузі містобудування та архітектури в попередні роки створила дієві та позитивні передумови для формування та розвитку інвестиційних процесів на території міста Прилуки, які раніше, із-за відсутності містобудівної документації, були загальмовані.

Станом на початок підготовки Стратегії в Прилуцькій міській територіальній громаді є чинною містобудівна документація, а саме: Генеральний план та план зонування території міста Прилуки Чернігівської області затверджені рішенням міської ради на 28 позачерговій сесії 7 скликання від 30.06.2017 №1. При цьому, Генеральний план є актуальним (потреба оновлення до 2025 року). Вказаним рішенням міської ради затверджено схему вуличної мережі міста Прилуки та містобудівну документацію «Генеральний план та план зонування території міста Прилуки Чернігівської області», розроблену Державним підприємством «Науково дослідний проектний інститут містобудування».

При розробленні містобудівної документації використовувалась оновлена топографічна зйомка. Ступінь реалізації вказаної документації не застосований. Актуальність документації на даний момент підтверджена, але потреба оновлення до 2025 року підкреслює необхідність підготовки Стратегії розвитку та Плану заходів з її реалізації вже в близькому майбутньому. При цьому, є необхідність врахування інших довгострокових програм місцевого розвитку.

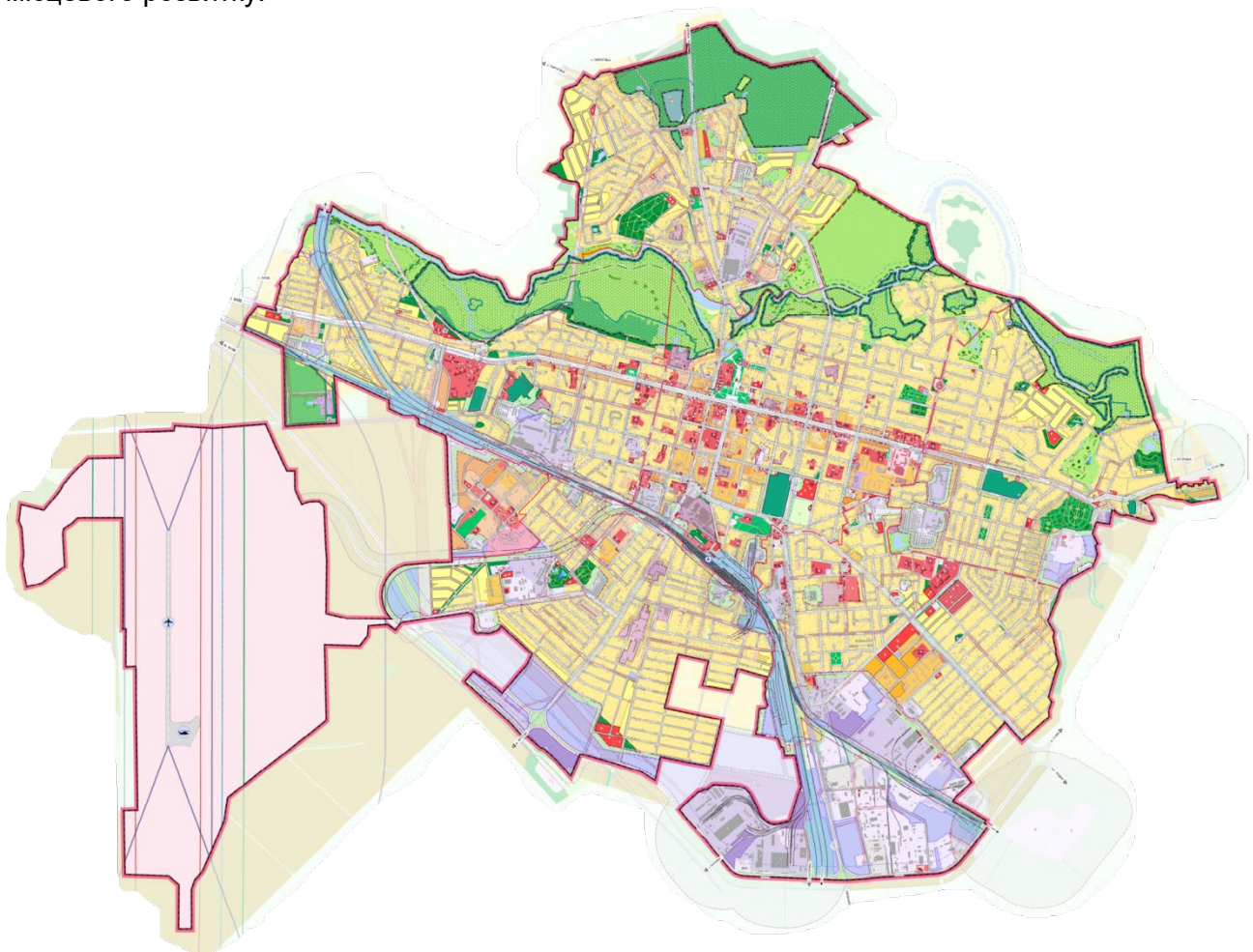

Рисунок 40. Загальна схема Прилуцької громади з Генерального плану міста.

Одним з першочергових завдань, на термін дії Стратегії розвитку громади, є встановлення межі міста та внесення її до Державного земельного кадастру. Це потрібно для оновлення містобудівної документації. На законодавчому рівні органи місцевого самоврядування зобов'язано забезпечити приведення містобудівної документації у відповідність до вимог чинного законодавства в частині формату зберігання та оброблення даних та внесення її до Державного земельного кадастру до 01.01.2025.

Детальні плани території громади на момент підготовки Стратегії наявні та актуальні. Станом на початок підготовки Стратегії розвитку Прилуцької міської територіальної громади на період до 2030 року розроблені такі детальні плани територій:

- ДП території житлового кварталу садибної забудови у районі вул. Густинської в м. Прилуки Чернігівської області;
- ДП території житлового кварталу садибної забудови в районі пров. Валентика в м. Прилуки Чернігівської області;
- ДП території житлового кварталу садибної забудови, прилеглої до перехрестя вул. Гвардійської та вул. Перемоги м. Прилуки Чернігівської області;
- ДП території садибної забудови, прилеглої до вул. Вавілова в м. Прилуки Чернігівської області;
- ДП території садибної забудови, прилеглої до вул. Партизанська в м. Прилуки Чернігівської області.

Ступінь реалізації існуючих детальних планів високий. Техніко-економічні показники по ДПТ реалізовано на 89%.

Комплексний план просторового розвитку території міста відсутній. При створенні територіальної громади межі м. Прилуки залишилися незмінними. Міська влада не вважає, що на даний момент громада гостро потребує розроблення та затвердження комплексного плану просторового розвитку територіальної громади. Межі міста Прилуки є межами Прилуцької міської територіальної громади. Актуалізація документації в міській територіальній громаді не застосовувалась. Ступінь реалізації не застосовувався.

Остання грошова оцінка земель міста виконувалась у 2019 році.

Враховуючи також велику кількість пам'яток археології та історії, багатство природно-заповідного фонду та цінних екологічних систем в громаді та її околицях, можна впевнено сподіватися на майбутній розвиток в рекреаційній сфері, розширенні сфери відпочинкового бізнесу, спорту, туризму, дозвілля, тощо. При цьому слід враховувати встановлені обмеження. Зони охорони пам'яток культурної спадщини було розроблено 1973 року для пам'яток архітектури (Спасо-Преображенський собор, полкова скарбниця, Миколаївська церква та церква Різдва); вони увійшли до паспорту охоронної зони комплексу цих пам'яток архітектури.

1979 року «Київ НДПІ містобудування», як частину «Проектів охранных зон, зон регулювання застройки и зон охраняемого ландшафта в старинных городах и пгт Черниговской области Нежине, Прилуках, Козельце, Остре и Любече» на виконання постанови РМ УРСР від 24.10.1976 №532 «Об утверждении перечня старинных малых и средних городов и других населенных пунктов республики, в которых имеются памятники истории, археологи, градостроительства и архитектуры», було розроблено «Проект зон охраны г. Прилуки Черниговской области». Проекти зон охорони розроблено на основі радянського законодавства про охорону культурної спадщини. На час розроблення проекту зон охорони пам'яток архітектури та містобудування міста Прилуки на державному обліку знаходилося чотири пам'ятки архітектури (Спасо-Преображенський собор, Миколаївська церква, церква Різдва та полкова скарбниця). Для «Комплексу пам'яток архітектури в м. Прилуки», який об'єднував ці чотири пам'ятки, 1973 року було встановлено охоронну зону і зону регулювання забудови та розроблено паспорти пам'яток та зон їх охорони. Оскільки затверджені 1973 р. «охранная зона и зона регулирования застройки вокруг памятников архитектуры являются недостаточными для охраны ценного историко-культурного наследия Прилук», було запропоновано встановити зони охорони у складі: комплексної охоронної зони пам'яток (19 га), зони регулювання забудови (102 га; для цієї зони було розроблено пропозиції щодо допустимої висоти забудови) та зони охоронюваного ландшафту (375 га).

Межі зон охорони проходили:

- комплексна охоронна зона Спасо-Преображенського собору, Миколаївської церкви, собору Різдва, полкової скарбниці та решток земляних укріплень 16-18 ст.; межа зони проходить на заході - червоною лінією вулиці Незалежності, на півночі - підшовою крутих схилів долини Удаю, на сході - трасою зовнішнього краю рову Прилуцької фортеці, правого берега Мухівця: вулицями Гоголя, Валова та Садова, на півдні - червоною лінією вулиці Київська;

- зона регулювання забудови (правобережна); межа зони проходить: на заході - червоною лінією вулиці Іванівська, на півночі - підшоною крутих схилів долини Удаю, на сході – червоною лінією вулиці Котляревського, на півдні - червоними лініями вулиць Гнідаша та Миколаївська;

- зона регулювання забудови (лівобережна); межа зони проходить на півдні - підшоною крутих схилів долини Удаю, на півночі - вздовж лінії, розташованої на відстані 200 м від її південної межі, вздовж вулиці Сорочинська на відстані 25 м від її червоних ліній;

- зона охоронюваного ландшафту, межа якої проходить на півночі та півдні – межею заплави обох берегів Удаю, на заході – вздовж межі міста, на північному сході – вздовж умовної лінії у місці звуження заплави на відстані 2 км від історичних домінант міста.

Межі та режими використання зон охорони пам'яток Прилук, визначені 1986 року, було затверджено рішенням Чернігівського ОВК від 03.11.1986 № 344.

Сучасний стан законодавчої і нормативної бази охорони культурної спадщини, «Державного реєстру нерухомих пам'яток України», характеризується перш за все розширенням переліків всіх видів об'єктів культурної спадщини, зокрема – пам'яток містобудування та архітектури, а також дещо іншим методичним підходом, який передбачає необхідність розроблення зон охорони для кожної конкретної пам'ятки.

Необхідним є затвердження Переліку об'єктів культурної спадщини міста Прилуки (архітектура, містобудування) та наступне розроблення проєкту зон охорони пам'яток містобудування та архітектури, як того вимагає сучасна законодавча і нормативна база України.

Висновки:

1. *Містобудівна документація Прилуцької міської територіальної громади актуальна.*

2. *Оновлення та актуалізацію деякої землевпорядної та містобудівної документації планується міською владою виконувати в плановому порядку.*

VII. ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО ВІДПОВІДНОСТІ РЕГІОНАЛЬНІЙ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ.

Економічне зростання Прилуцької міської ТГ в перспективі визначатиметься рівнем розвитку промисловості, освіти, охорони здоров'я, інфраструктури сполучення та екології. Важливими для розвитку громади будуть можливості, пов'язані також з переробкою сільськогосподарської продукції, туристичної та транспортно-логістичної сфер. В межах громади можливий подальший активний розвиток промислових підприємств. Такі напрямки розвитку обумовлені природо-ресурсним потенціалом громади, наявністю трудових ресурсів, виробничим потенціалом, наявністю відповідної інфраструктури, відносно вигідним розташуванням та логістикою. Розташування Прилуцької громади спонукає щодо рішень в сфері безпеки на усіх рівнях врядування та забезпечення їх виконання необхідними інвестиціями й ресурсами. Це мусить бути враховано Прилуцькою міською радою при прийнятті рішень щодо використання земельного фонду громади, профілю залучення інвесторів, формування місцевих цільових програм економічного спрямування, налагодженні взаємодії із закладами фахової та професійно-технічної освіти щодо напрямків підготовки фахівців, які будуть затребувані в громаді, а також при розробленні Комплексного просторового плану розвитку громади.

В громаді щороку основним інструментом планування, що використовується є щорічні Програми місцевого розвитку соціально-економічного, гуманітарного, суспільно-політичного та організаційно-безпекового характеру. Вони включають переваги і можливості державних/обласних/районних/цільових (галузових) програм та програм капітального будівництва. У м. Прилуки планування здійснювалось раніше, як правило, на основі щорічних Планів соціально-економічного розвитку, а фінансування заходів (проектів) подібних програм в основному здійснювалось за рахунок міського бюджету, а також коштів районного, обласного, державного бюджетів та коштів, які інвестовані бізнесом для впровадження соціальних заходів, актуальних для громади. З 2022 року значна кількість гуманітарної та матеріальної допомоги надійшла громаді від громадських організацій та фондів, а також від організації міжнародної технічної допомоги.

У 2023-2025 роках процес планування розвитку громади продовжує здійснюватися через діючі прийняті місцеві цільові програми. В 2024 р. у громаді діяла 41 місцева програма, з яких всі фінансувалися. Серед програм – 15 середньострокові, що позитивно характеризує процес планування, а решта одно- чи дворічні. В 2024 року на місцеві галузеві програми виділено із місцевого бюджету майже 142,4 млн. грн. Переважно програмні документи спрямовані на вирішення питань охорони здоров'я різних категорій населення – 13 програм, соціальний захист та підтримка ветеранських організацій – 10 програм, розвиток інфраструктури, планувальна документація, ЖКГ – 4 програми, розвиток освіти, дітей та молоді, національно-патріотичне виховання – 4 програми, програм організаційного характеру – 4, культура, спорт і туризм – 2, на цілі безпеки та захисту – 4 програми. Останні актуалізувались в умовах запровадження воєнного стану в країні.

Таблиця 61. Місцеві програми розвитку Прилуцької міської територіальної громади.

№	Назва програми	Рішення Прилуцької міської ради	Тер- мін дії	Короткий зміст	Бюд- жет (тис. грн.)
1	Надання населенню вторинної медичної допомоги на 2024 рік	(50 (позачергова) сесія 8 скликання) від 26.04.2024р. №18	2024	Надання вторинної медичної допомоги, вжиття заходів з профілактики захворювань населення та підтримки громадського здоров'я, покриття вартості комунальних послуг та ін.	41709,0
2	Надання медичних послуг дитячому населенню на 2024 рік	(48 (позачергова) сесія 8 скликання) від 02.12.2023р. №4	2024	Забезпечення функціонування КНП «Прилуцька міська дитяча лікарня» Прилуцької міської ради в частині оплати комунальних послуг, енергоносіїв, медичних оглядів	7700,0

				працівників	
3	Надання стоматологічної допомоги мешканцям м.Прилуки на 2024 рік	(48 (позачергова) сесія 8 скликання) від 02.12.2023р. №7	2024	Збереження, поліпшення та відновлення стоматологічного здоров'я населення. Сприяння функціонуванню, модернізації та розвитку матеріально-технічної бази закладу	389,0
4	Надання населенню первинної медичної допомоги на 2024 рік	(48 (позачергова) сесія 8 скликання) від 02.12.2023р. №2	2024	Фінансове забезпечення функціонування КНП «Прилуцький міський центр первинної медико-санітарної допомоги» в частині оплати комунальних послуг, енергоносіїв	1651,0
5	Забезпечення пільговими та безоплатними лікарськими й технічними засобами дитячого населення на 2024 рік	(50 (позачергова) сесія 8 скликання) від 26.04.2024р. №20	2024	Підвищення якості та ефективності медико – санітарної допомоги, забезпечення технічними засобами реабілітації осіб з інвалідністю для покращання якості життя	470,0
6	Надання медичних послуг дитячому населенню міста Прилуки в закладах освіти на 2024 рік	(48 (позачергова) сесія 8 скликання) від 02.12.2023р. №6		Фінансове забезпечення медичних послуг дитячому населенню м. Прилуки в закладах освіти	5704,0
7	Відшкодування коштів за зубопротезування та лікування окремим пільговим категоріям населення м. Прилуки на 2024 рік	(48 (позачергова) сесія 8 скликання) від 02.12.2023р. №8	2024	Підвищення рівня забезпечення безоплатного зубопротезування та лікування окремим пільговим категоріям населення міста Прилуки та відшкодування коштів за дані послуги	805,0
8	8 Фінансова підтримка Прилуцької міської організації ветеранів України на 2022-2024 роки	(16 (позачергова) сесія 8 скликання) від 06.03.2022р. №32	2024	Фінансово-організаційна підтримка Прилуцької міської організації ветеранів України	435,0
9	Відзначення державних та професійних свят, ювілейних дат, заохочення за заслуги перед територіальною громадою міста Прилуки на 2023-2025 роки	(41 (позачергова) сесія 8 скликання) від 07.07. 2023р. №25	2023-2025	Організація з відзначення державних та професійних свят, ювілейних дат, заходів зі збереження національної пам'яті та інших заходів	1182,0
10	Розвиток культури та туризму на 2023-2025 роки	(41 (позачергова) сесія 8 скликання) від 07.07. 2023р. №16	2023-2025	Збереження та використання національної культурної спадщини як фактора соціального і економічного розвитку місцевої громади, формування цілісного національного культурно-інформаційного і мовно-культурного простору в місті, наповнення його високоякісним і різноманітним культурним	7216,0

				продуктом	
11	Облаштування позаміського закладу оздоровлення та відпочинку дітей «Берізка» на базі КП «Санаторій Берізка» на 2024 рік	(48 (позачергова) сесія 8 скликання) від 02.12.2023р. №27	2024	Виконання заходів, спрямованих на збереження майна, належне обслуговування, забезпечення фінансово-господарської діяльності КП «Санаторій Берізка»	197,0
12	На варті чистоти і порядку 2024 рік	(48 (позачергова) сесія 8 скликання) від 02.12.2023р. №28	2024	Забезпечення дієвого контролю за дотриманням юридичними та фізичними особами вимог нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері благоустрою	1918,781
13	Утримання безпритульних тварин у реабілітаційному центрі м. Прилуки на 2024 рік	(48 (позачергова) сесія 8 скликання) від 02.12.2023р. №30	2024	Створення умов для профілактики явища безпритульних тварин, щеплення та лікування безпритульних тварин	1865,0
14	Забезпечення функціонування громадської вбиральні на 2024 рік	(48 (позачергова) сесія 8 скликання) від 02.12.2023р. №29	2024	Забезпечення санітарно-гігієнічних заходів. Утримання громадської вбиральні та її доглядачів	782,6
15	15 Розвиток цивільного захисту м. Прилуки на 2021-2025 роки	(48 (позачергова) сесія 8 скликання) від 02.12.2023р. №34	2021-2025	Захист населення і територій від наслідків надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру, ефективне функціонування територіальної підсистеми Єдиної державної системи цивільного захисту, підтримання у постійній готовності територіальної системи централізованого оповіщення, забезпечення оповіщення та інформування населення про загрозу та виникнення надзвичайних ситуацій, забезпечення захисту державних інформаційних ресурсів в інформаційно-телекомунікаційних системах, проведення пошукових, аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, створення та вдосконалення безпечних умов для користування водними об'єктами, розвиток і удосконалення рятувальних сил на водних об'єктах, поточний ремонт захисних споруд цивільного захисту	108085,0
16	Територіальна оборона м. Прилуки на 2024	(49 рік (позачергова)	2024	Забезпечення підрозділів Збройних Сил України,	89500,0

		сесія 8 скликання) від 26.01.2024р. №1		розташованих на території Прилуцької міської територіальної громади та створення належних умов для виконання завдань національного спротиву	
17	Підтримка Збройних Сил України на 2024 рік (зі змінами)	(50 (позачергова) сесія 8 скликання) від 26.04.2024р. №4	2024	Забезпечення належних умов для якісного виконання завдань та підтримки високого рівня боєготовності військових частин та інших підрозділів Збройних Сил України	25000,0
18	Інформаційне забезпечення населення телевізійним та інформаційним продуктом комунального підприємства Телекомпанії «Прилуки» Прилуцької міської ради на 2021 - 2024 роки	(48 (позачергова) сесія 8 скликання) від 02.12.2023р. №23	2021- 2024	Забезпечення функціонування КП ТК «Прилуки» в частині оплати праці, комунальних послуг, енергоносіїв та телекомунікаційних послуг	8400,0
19	Звільнення від батьківської плати за харчування дітей із сімей учасників бойових дій, дітей із сімей загиблих або таких, які пропали безвісти Захисників і Захисниць на 2024 рік	(48 (позачергова) сесія 8 скликання) від 02.12.2023р. №13	2024	Підтримка рівня матеріального і соціального захисту сімей учасників бойових дій, дітей із сімей загиблих та таких, які пропали безвісти	5260,1
20	Харчування учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти міста в 2024 році	(48 (позачергова) сесія 8 скликання) від 02.12.2023р. №12	2024	Підтримка рівня матеріального і соціального захисту сімей, у яких виховуються діти	4711,54
21	Крок за кроком до здоров'я Прилуцької загальноосвітньої школи I-III ступенів №14 на 2022-2026 роки	(16 (позачергова) сесія 8 скликання) від 06.03.2022р. №16	2022- 2026	Вирішення питань фізичного вдосконалення та зміцнення здоров'я дітей шляхом комплексного розв'язання педагогічних, медичних та соціальних завдань	6430,0
22	Підтримка та розвиток учнівської молоді міста на 2022-2024 роки «Обдарованість»	(16 (позачергова) сесія 8 скликання) від 06.03.2022р. №12	2022- 2024	Забезпечення у місті чіткої і прозорої системи відзначення та заохочення обдарованої учнівської молоді і стимулювання талановитих дітей	763,61
23	Забезпечення пільгового перевезення дітей шкільного віку громадським автотранспортом на міських автобусних	(48 (позачергова) сесія 8 скликання) від 02.12.2023р. №15	2024	Охоплення пільговим перевезенням дітей шкільного віку, що потребують підвезення до закладів загальної середньої освіти і користуються громадським автотранспортом на	478,8

	маршрутах загального користування у 2024 році			міських автобусних маршрутах загального користування	
24	Фінансування пільг на оплату послуг зв'язку, компенсацію за пільговий проїзд окремих категорій громадян та інших пільг з міського бюджету на 2024 рік	(48 (позачергова) сесія 8 скликання) від 02.12.2023р. №16	2024	Відшкодування компенсаційних виплат перевізникам, які здійснюють пільгові перевезення окремих категорій громадян автомобільним транспортом на міських автобусних маршрутах загального користування та залізничним транспортом, фінансування пільг на оплату послуг зв'язку, на капітальний ремонт житла та за пільговий проїзд учасникам ліквідації аварії на ЧАЕС	6430,0
25	Забезпечення санаторно-курортним лікуванням осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи на 2023-2025 роки, віднесених до категорії 1	(41 (позачергова) сесія 8 скликання) від 07.07.2023р. №8	2023-2025	Забезпечення санаторно-курортним лікуванням. Медична допомога, що здійснюється з профілактичною, лікувальною або реабілітаційною метою із застосуванням природних лікувальних факторів	597,0
26	Компенсація Фізичними особам, які надають соціальні послуги на непрофесійній основі на 2023-2025 роки	(41 (позачергова) сесія 8 скликання) від 07.07.2023р. №7	2023-2025	Підтримка осіб, які надають послуги особам, що перебувають у складних життєвих обставинах та потребують постійної сторонньої допомоги і не здатні до самообслуговування.	16450,0
27	Пільги місцевої влади на оплату житлово-комунальних послуг та послуг зв'язку особам, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, сім'ям воїнів, загиблих (померлих) в Афганістані та учасникам АТО/ООС, особам з інвалідністю по зору – членам УТОС, спілці ветеранів Афганістану на 2022-2024 роки	(16 (позачергова) сесія 8 скликання) від 06.03.2022р. №22	2022-2024	Соціальний захист та фінансова підтримка окремих пільгових категорій громадян та громадської організації шляхом надання додаткових до встановлених чинним законодавством пільг на оплату житлово-комунальних послуг.	6550,0
28	Санаторно-курортне оздоровлення осіб з інвалідністю внаслідок загального захворювання, з дитинства та осіб з інвалідністю, які отримали каліцтво на виробництві або	(48 (позачергова) сесія 8 скликання) від 02.12.2023р. №17	2024-2026	Створення умов для зміцнення фізичного та психологічного стану здоров'я пільгової категорії громадян шляхом належної організації їх оздоровлення та відпочинку, а також реалізація комплексу взаємопов'язаних заходів.	1194,0

	професійне захворювання на 2024-2026 роки				
29	Забезпечення санаторно-курортним лікуванням учасників бойових дій на території інших держав у 2023-2025 роках	(41 (позачергова) сесія 8 скликання) від 07.07.2023р. №12	2023-2025	Створення умов для зміцнення фізичного та психологічного стану здоров'я пільгової категорії громадян шляхом належної організації їх оздоровлення та відпочинку, підвищення рівня соціального захисту даної категорії громадян	597,0
30	30 Забезпечення санаторно-курортним лікуванням постраждалих учасників Революції Гідності, учасників антитерористичної операції та осіб, які здійснювали заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації у Донецькій і Луганській областях та осіб які брали участь у заходах необхідних для забезпечення оборони України захисту безпеки населення інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, членів сімей загиблих (померлих) таких осіб у 2023-2025 роках	Рішення (41 (позачергова) сесія 8 скликання) від 07.07.2023р. №10	2023-2025	Створення умов для зміцнення фізичного та психологічного стану здоров'я пільгової категорії громадян шляхом належної організації їх оздоровлення та відпочинку, соціальний захист даної категорії громадян	597,0
31	Програма підтримки сім'ї, забезпечення гендерної рівності, протидії домашньому насильству та протидії торгівлі людьми на період 2024-2025 роки	(48 (позачергова) сесія 8 скликання) від 02.12.2023р. №22	2024-2025	Створення правових і соціальних умов для належного розвитку сім'ї, запобігання та протидії домашньому насильству, торгівлі людьми, створення умов впровадження гендерних підходів в усі сфери життєдіяльності суспільства	240,0
32	Програма національно-патріотичного виховання в м. Прилуки на 2024-2025 роки	(48 (позачергова) сесія 8 скликання) від 02.12.2023р. №19	2024-2025	Розвиток в місті Прилуки системи національно-патріотичного виховання	745,0
33	Молодь м. Прилуки на 2024-2025 роки	(48 (позачергова) сесія 8	2024-2025	Заходи, спрямовані на створення умов для інтелектуального, творчого розвитку молоді,	643,0

		скликання) від 02.12.2023р. №20		утвердження громадянської позиції, популяризація здорового і безпечного способу життя, створення сприятливого середовища для зайнятості молоді	
34	Розвиток фізичної культури та спорту в м. Прилуки на 2024-2025 роки	(48 (позачергова) сесія 8 скликання) від 02.12.2023р. №21	2024-2025	Заходи щодо створення умов для забезпечення оптимальної рухової активності різних груп населення. Підтримка та розвиток олімпійського, неолімпійського, параолімпійського та дефлімпійського руху	1284,0
35	Міська цільова програма житлово-комунального господарства та організація благоустрою міста Прилуки у 2024 році	(48 (позачергова) сесія 8 скликання) від 02.12.2023р. №31	2024	Забезпечення, благоустрою громади, утримання в належному санітарному стані територій, проїзних частин вулиць, площ, тротуарів, пішохідних доріжок, парків, скверів, кладовищ	31180,0
36	36 Використання електроенергії для зовнішнього освітлення вулиць та світлофорних об'єктів у м. Прилуки на 2024 рік	(48 (позачергова) сесія 8 скликання) від 02.12.2023р. №32	2024	Надання послуг населенню у зовнішньому освітленні вулиць міста, створення комфортних та безпечних умов життєдіяльності для населення міста та дорожнього руху	4500,0
37	Фінансування робіт та послуг з розробки містобудівної документації, проєктів об'єктів будівництва, благоустрою територій та землепорядних робіт у м. Прилуки на 2024 рік	(48 (позачергова) сесія 8 скликання) від 02.12.2023р. №40	2024	Фінансування та виконання заходів щодо розробки містобудівної документації, проєктів об'єктів будівництва, благоустрою територій та землепорядних робіт	832,0
38	Забезпечення пожежної безпеки на території міста Прилуки на 2023-2025 роки	(46 (позачергова) сесія 8 скликання) від 04.11.2023р. №35	2023-2025	Організація роботи щодо обладнання, підтримання експлуатаційної придатності будинків та споруд системами протипожежного захисту.	1110,0
39	Комплексна програма підтримки внутрішньо-переміщених осіб у м. Прилуки на 2023-2024 роки	(46 (позачергова) сесія 8 скликання) від 04.11.2023р. №25	2023-2024	Захист та підтримка ВПО щодо вирішення нагальних проблем, які виникають при переміщенні в м. Прилуки для тимчасового проживання. Забезпечення доступу до адміністративних, соціальних, медичних, освітніх, культурних та інших послуг	240,0
40	Надання одноразової грошової допомоги жителям міста Прилуки на 2021-2025 роки (зі змінами)	(48 (позачергова) сесія 8 скликання) від 02.12.2023р. №24	2021-2025	Соціальний захист жителів міста, які потрапили у скрутне матеріальне становище, грошова допомога учасникам бойових дій, військовослужбовцям, які отримали поранення/ травми,	17070,0

				членам сімей загиблих військовослужбовців	
41	Оздоровлення та відпочинок дітей міста Прилуки на 2023-2025 роки	(41 (позачергова) сесія 8 скликання) від 07.07.2023р. №14	2023-2025	Створення належних умов для оздоровлення та повноцінного відпочинку дітей, збільшення кількості дітей, охоплених організованими формами відпочинку та оздоровлення	4785,0

В Прилуцькій міській територіальній громаді розроблений План відновлення та розвитку Прилуцької міської територіальної громади Чернігівської області. Документ розроблено за сприяння ПРООН і фінансової підтримки уряду Японії та затверджений рішенням виконавчого комітету міської ради від 12 червня 2024 року №184.

Під час підготовки Стратегії розвитку територіальної громади до 2030 року з метою забезпечення збалансованого економічного та соціального розвитку Прилуцької територіальної громади Прилуцька міська рада звернулася з листами до органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади з повідомленням про початок розробки стратегічного документу й проханням надати відповідні пропозиції, рекомендації та зауваження. В результаті, було отримано листа від Сухополов'янської сільської ради з пропозиціями щодо спільних напрямків розвитку та співпраці між громадами. В листі було наголошено на такі ініціативи: 1. Створення спільного комунального підприємства з управління побутовими відходами, на основі співробітництва територіальних громад. 2. Розробити місцеву Програму з утилізації відходів, відповідно Регіонального плану управління відходами на період до 2030 року та з урахуванням вимог ЗУ «Про управління відходами». 3. Врахувати впровадження заходів щодо прискорення будівництва об'їзної дороги.

Висновки:

1. Прилуцька міська територіальна громада має потенціал та передумови стати центром економічного зростання регіонального рівня в Чернігівській області, конкуруючи з м. Чернігів та м. Ніжин. Вбачається, що в процесі стимулювання регіонального розвитку, місто Прилуки мають своє важливе місце і роль для регіону. В зв'язку з цим, громада потребує постійного покращення соціально-економічної інфраструктури, що б відповідало потребам та стандартам характерним для центрів економічного росту та регіональних полюсів зростання. Прилуки вже зараз є центром надання адміністративних, медичних, освітніх, соціальних, культурних та інших послуг для території проживання населення більше 10 громад з населенням понад 150 тис. осіб. Це також потребує комплексного і гармонійного розвитку функціональних зон рекреаційного оздоровчого та туристичного спрямування; територій виробничого призначення та промислового використання; території пріоритетного розвитку елементів екологічної мережі (екологічного каркасу) області; розвитку зони пливу транспортних коридорів. Такі потреби обумовлені природо-ресурсним потенціалом, географічним розміщенням, наявністю трудових ресурсів та інфраструктури, екологічним станом громади тощо. Це також слід враховувати Прилуцькою міською радою при прийнятті рішень щодо використання земельного фонду громади, профілю залучення інвесторів, формування місцевих цільових програм економічного спрямування, при налагодженні взаємодії із закладами фахової та професійно-технічної освіти щодо напрямів підготовки фахівців, які будуть затребувані в громаді, а також при розробленні Комплексного просторового плану Прилуцької міської територіальної громади.

2. Процес планування розвитку Прилуцької ТГ здійснюється через прийняття місцевих цільових програм. Стан використання коштів бюджету Прилуцької територіальної громади ускладнений відсутністю політичного консенсусу в міській раді та серед політичних еліт регіонального рівня. Певна негнучкість щодо фінансування місцевих програм розвитку може свідчити про потребу врегулювання, насамперед, таких питань.

3. Спостерігається також переважання короткострокових програм в громаді, що можна пояснити складністю середньострокового і довгострокового планування у період воєнного стану.

4. Спостерігається соціальне скерування видатків (фінансування охорони здоров'я, соціального захисту, освітніх послуг, духовного та культурного розвитку і т.п.), а також фінансування заходів першочергового характеру сфер зміцнення безпеки і ЖКГ, що особливо актуально в теперішніх умовах.

5. Громада має потребу у розробці і реалізації нових місцевих програм, спрямованих на стимулювання місцевого економічного розвитку, підтримку політики згуртованості та розвитку бізнесу, підприємницьких ініціатив, покращення інфраструктури і енергоефективності громади, що потребує значних видатків та є важливим для подальшого розвитку. Фінансову та технічну підтримку для таких програм потрібно шукати на основі грантової діяльності та написанні відповідних проєктів.

6. Можна зробити припущення, що територіальна громада потребує розробки, фінансування і реалізації додаткових місцевих програм з стійкості і безпеки, вдосконалення ветеранської політики, підвищення доступності інфраструктури для вразливих категорій громадян, співробітництва громад та партнерства, тощо.

VIII. ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК

Повномасштабна війна проти України з 2022 року спричинила й посилила низку значних негативних тенденцій у розвитку промисловості через сукупність дестабілізаційних факторів. Труднощі із логістикою, звуження можливості експорту та імпорту, падіння попиту на продукцію, скорочення замовлень через військові дії, несприятлива цінова кон'юнктура на зовнішніх ринках, наявність складнощів з постачанням сировини, висока собівартість виробництва, зростання цін на вантажні залізничні перевезення та на енергоносії, значні курсові коливання – всі ці фактори зробили негативний вплив на можливість здійснення виробничої діяльності та експортно-імпортних операцій підприємствами-виробниками промислового комплексу міста. Однак, попри всі складнощі, провідними промисловими підприємствами вживаються заходи з адаптації роботи в умовах воєнного часу.

Прилуки за соціально-економічним розвитком випереджають інші територіальні одиниці Чернігівщини, забезпечуючи близько третини обсягів промислового виробництва області та наповнюючи, більш як на половину, обласний бюджет. Однією із основних сфер економіки міста, що забезпечує зайнятість працездатного населення, наповнення бюджету міста Прилуки, є промислове виробництво. На території міста функціонують значна кількість підприємств.

Виробництвом тютюнових виробів займається ПрАТ Тютюнова компанія "B.A.T. - Прилуки". В Україні компанія виробляє такі марки сигарет, як Kent, Rothmans, Vogue, Dunhill, Pall Mall, Lucky Strike, Capri, «Прилуки Особливі», «Козак». Продукція компанії експортувалася до Білорусі, Вірменії, Грузії, Молдови, Азербайджану та Сінгапуру.

Добувна та переробна промисловість представлена в Прилуках підприємством НГВУ "Чернігівнафтогаз" ПАТ "Укрнафта". Основні напрямки діяльності цієї компанії - нафта, газовий конденсат, нафтовий і природний газ. Сьогодні на порядку денному технічна модернізація існуючих потужностей, стабілізація рівнів видобутку нафти, нарощування та зміцнення сировинної бази, а також відновлення зруйнованих активів.

Легка промисловість: ТОВ "Прилуцька швейна фабрика "Корона" (виробництво одягу та аксесуарів), ПрАТ "Прилуцька швейна фабрика" (продукція: куртки, брюки, костюми, жакети, пальто, спецодяг, постільна білизна, тощо. Підприємство працює на давальницькій сировині.), ТОВ "Алітоні" (виготовлення заготовок взуття з давальницької сировини), ПП "Агроексімсервіс" (постільна білизна), ТОВ "Велес-Пром" (виробництво взуття), ТОВ «Таланлепром» (виробництво взуття), ТОВ «Долгруп» (виробництво взуття), ТОВ «ДП «Шкірсировинний завод» (виробництво взуття).

Машинобудування представлене ПАТ "Завод "Будмаш" (продукція: будівельні машини, чавунне лиття, напівпричеми автоцементовоза, цистерни-контейнери, установка для набризку бетонної суміші, вапногасилки, розчинонасоси, компресорне устаткування, підіймачі щоглові, контейнери для будівельного сміття і побутових відходів, тощо);

Хімічна промисловість — це такі підприємства, як ДП „Пластмас“ ТОВ “ТД Пластмас-Прилуки” (продукція: тара поліетиленова, труби поліетиленові для питного водопостачання та каналізації, плівка парникова, господарчі вироби, спорттовари, іграшки, кабельний пластикат, хімічна сировина, блоки ПП-45 полівінілхлоридні, фенопласт), ТОВ "Прилуцький завод "Білкозин" (підприємство являється єдиним в Україні і одним з нечисленних в Європі підприємством, яке спеціалізується на виготовленні штучних колагенових оболонок для використання у виробництві ковбасних виробів, сосисок та інших харчових продуктів), ТОВ «Інтерелектро», ТОВ «Мегадон».

Виробництво будівельних матеріалів — ТОВ ВТФ "Керамік-Прилуки" (випуск керамічної цегли (рядова повнотіла).

Харчова промисловість міста представлена: ПрАТ „Прилуцький хлібозавод” (понад 40 найменувань хлібобулочних виробів), ПрАТ „Прилуцький м'ясокомбінат” (м'ясо напівфабрикати, ковбасні вироби, копченості).

Виробництво меблів здійснюється ТОВ "Янг-Україна" (офісні крісла та комплектуючі).

Будівельна галузь представлена підприємствами МПБП „Стимул”, ПП „Трансвіт”, ТОВ „Атріум-Ком”, МПП „Монтаж-наладка”, ВАТ „Граніт” ТОВ «Укрспецмоноліт», виробництвом будівельних металевих конструкцій ТОВ „Удай” та ін.

Свою роботу після початку війни підприємства міста почали відновлювати в 2023 році, але з різною інтенсивністю. Незважаючи на простій та скорочення обсягів

виробництва підприємствам вдалося вийти на 65-90% докризових показників, а деякі навіть їх перевищили. Упродовж 2024 року у місті зберігалась позитивна динаміка зростання рівня виробництва і реалізації промислової продукції. Так, за результатами проведеного моніторингу, за даними промислових підприємств міста показники обсягів виробництва станом на 01.01.2024 року становлять підвищені показники в порівнянні з минулими роками.

Таблиця 62. Показники обсягів виробництва промисловими підприємствами міста Прилуки, станом на 01.01.2024 р.

Назва підприємства	Обсяг виробництва товарної продукції (в порівнянних цінах - тис. грн)		
	за 2020 рік	за 2021 рік	за 2023 рік/% до 2021 року
НГВУ «Чернігівнафтогаз» ПАТ «Укрнафта»	2745217	2000391,4	5858575,5/292,9
ДП «Пластмас» ТОВ «ТД Пластмас-Прилуки»	188190	252802,6	169055,6/148,7
ПрАТ «Прилуцький хлібозавод»	77644,4	82503,7	88662,4/107,5
ПАТ «Прилуцька швейна фабрика»	42402,3	37239,8	550375,6/1478
ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона»	8697,5	10936,7	16772,1/153,4
ТОВ «Алітоні»	147649,4	187775,6	154915,6/82,5
ПрАТ «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т.-Прилуки» (млн. фільтрів)	9049,4	10580,9	12022,9/113,6
ПрАТ «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т.-Прилуки» (млн. шт.сиг.)	11803,8	12407,9	10726,6/86,4
ПрАТ «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т.-Прилуки» (млн. шт. ТВЕН)	Почали виробництво в 2022 році		1889,3
КП «Прилуцька міська друкарня» Чернігівської обласної ради	1881,5	1037,5	припинено діяльність
ПрАТ «Завод «Будмаш»	2218,0	В стадії реконструкції	
ПрАТ «Прилуцький м'ясокомбінат»	Припинили надавати статистичну інформацію в міську раду з 2017 року.		
ТОВ «Прилуцький завод - «Білкозин»			
ТОВ «Янг Україна»	7680,9	7224,4	6740,4 / 68,3

Станом на 2024 рік основними галузями місцевої економіки за обсягами виробництва були харчова промисловість (47% від загального обсягу виробництва в громаді) та видобувна галузь (35% від загального обсягу). Обсяг виробництва у видобувній галузі зріс у 2,9 рази в порівнянні з 2021 роком. Порівняно з 2021 року ключові галузі Прилуцької міської територіальної громади не змінились, однак частка харчової промисловості зменшилась з 53% до 47%, а частка видобувної галузі зросла з 20% до 35%. Головною складовою харчової промисловості є показники тютюнової компанії «В.А.Т. – Прилуки», а видобувної галузі - НГВУ «Чернігівнафтогаз» ПАТ «Укрнафта». Таким чином, залежність економічного стану територіальної громади від великих виробників підвищилась (підприємства інших галузей в 2021 році складали 27% від обсягу, а в 2023 зменшились до 19%.

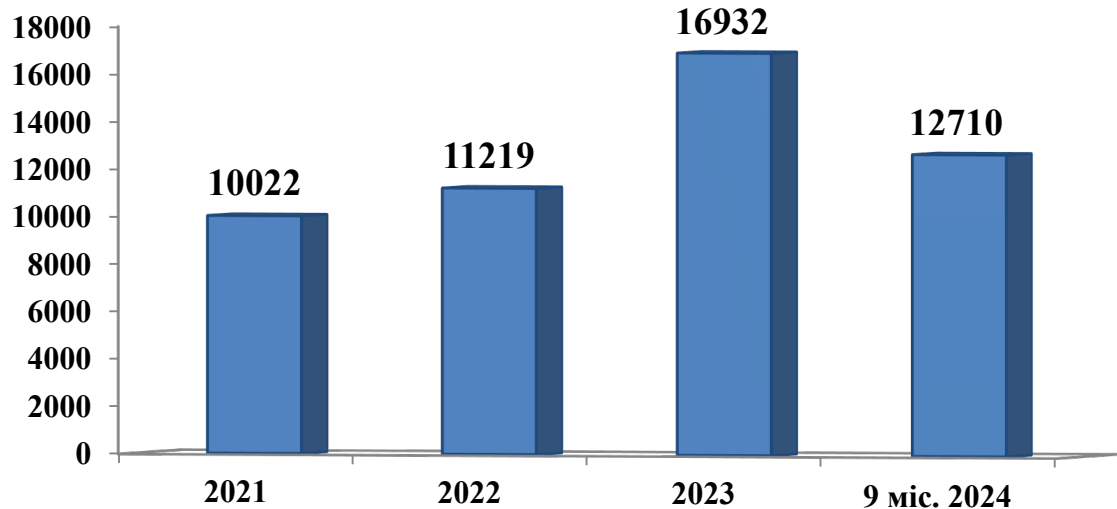

Рисунок 41. Обсяг реалізованої промислової продукції, млн. грн.

Міська економіка значною мірою залучена до зовнішньоекономічних процесів. Експортна орієнтованість підприємств є досить вираженою – за межі країни постачається вагома частка продукції та майже весь експорт здійснюється великими підприємствами.

Таблиця 63. Загальна кількість суб'єктів господарювання м. Прилуки із кількістю найманих працівників від 10 осіб.

Категорія СГД	2019	2020	2021	2022	2024
Всього, в т.ч.:	79	81	83	83	85
Акціонерні товариства	6	7	7	7	7
Кооперативна власність	2	2	2	2	2
Господарські товариства (АТ та ТОВ)	59	60	62	62	63
Державна, комунальна власність	6	6	6	6	6
ТОВ	53	53	55	55	56
Приватні підприємства	12	13	13	13	14

Не припиняє розвиватися зовнішньоекономічна діяльність підприємств. Основні підприємства-експортери: ПрАТ "АТ тютюнова компанія "В.А.Т.-Прилуки", ПрАТ "Прилуцька швейна фабрика", ТОВ "Прилуцький завод - "Білкозин", ДП "Пластмас" ТОВ "ТД Пластмас-Прилуки", ТОВ "Янг Україна", ТОВ "Алітоні" та ін. Експортним товаром є сигарети, напівфабрикати та виробничі матеріали, запчастини, тютюн, фенопласт, пластикат ПВХ, штучні колагенові оболонки, напівфабрикати для офісних стільців, верхня частина взуття, швейна продукція (куртки, пальта, плащі, кашкети) та ін.

Таблиця 64. Обсяг реалізованої промислової продукції (товарів, послуг) підприємствами м. Прилуки.

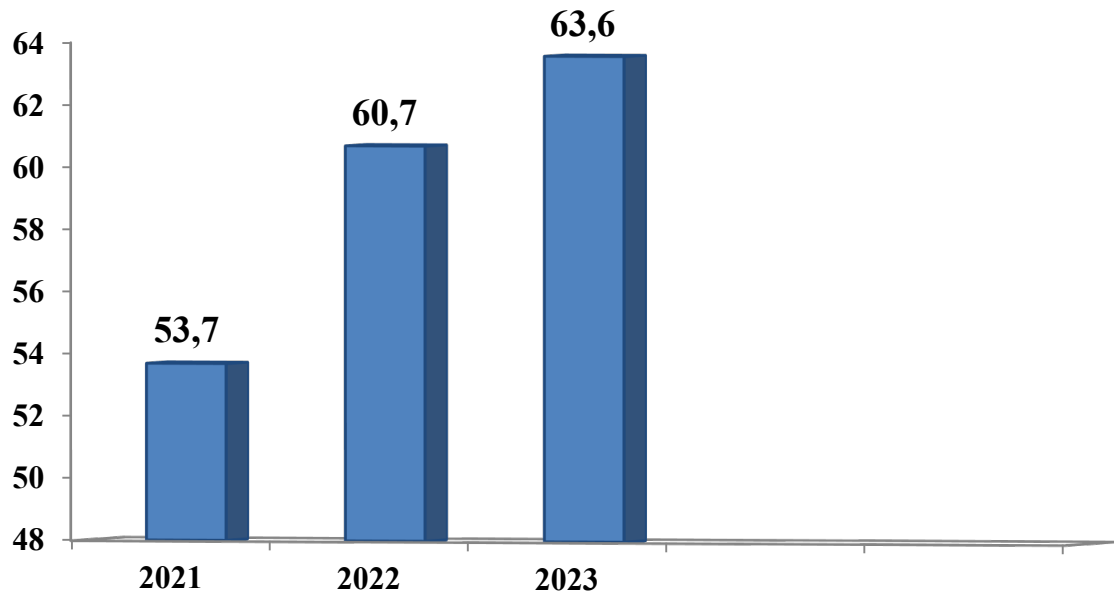
Показник/назва	2021	2022	2023	9 міс. 2024
Обсяг реалізованої продукції, млн. грн.	10022	11219	16932	12710
У % до обласного обсягу	26,6	35,4	29,9	30,4
Обсяг реалізованої продукції на одну особу, тис. грн.				
м. Прилуки	187,7	215	316,4	239,5
м. Ніжин	35,2	24,8	45,7	32,3
м. Чернігів	77,5	56,23	85,2	59,8
Чернігівська область	83,1	40,3	55,7	42,4

Надходження до міського бюджету від підприємницької діяльності за 2022 р. становить 52,0 млн. грн., за 2023 р. – 93,5 млн. грн. Враховуючи обмеження для підприємницької діяльності, які виникли у зв'язку із запровадженням воєнного стану, а також розгортання інфляційних процесів, подорожчання паливно-мастильних матеріалів, підвищення цін на енергоносії, імпорتنі матеріали та сировину, переважна більшість показників розвитку малого та середнього підприємництва у звітному році прогнозується на рівні попереднього року. Це також підтверджується результатами опитування бізнесу в громаді.

Таблиця 65. Динаміка зареєстрованих юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців у Прилуцькій ТГ, 2022-2024 рр.

Показник	01.01.2022 р.	01.01.2023 р.	01.01.2025 р.
Усі суб'єкти ЄДРПОУ, од.:	3191	3277	3220
Юридичні особи	317	299	313
Фізичні особи-підприємці	2874	2978	2907

Аналіз фактичного вкладу кожної із галузей в економіку громади, показав, що наявні обсяги внеску різних видів підприємницької діяльності, проте можна стверджувати також про деякі ознаки монофункціональної економіки громади.

Рисунок 42. Надходження до міського бюджету від промислових підприємств, млн. грн.

Для громади є актуальною потреба диверсифікації економіки шляхом залучення нових інвестицій та підтримка розвитку малого та середнього підприємництва. Перспективними є такі напрями як розвиток переробної промисловості, зокрема сільськогосподарської продукції, інших видів промисловості, а також розвиток сфери послуг. Види економічної діяльності, які могли б активно розвиватись в громаді:

- переробна промисловість (зокрема поглиблена переробка сільськогосподарської продукції);
- виробництво крафтової продукції (переробка овочів, виробництво сирів, виробництво борошняних виробів);
- транспортні послуги (вантажне та пасажирські перевезення);
- сфера охорони здоров'я – надання медичних послуг в т. ч. на приватній основі.

У громаді високий потенціал розвитку надання послуг мешканцям сусідніх громад. Важливим є розуміння необхідності об'єднання зусиль для просування інвестиційних проєктів, кооперації, спеціалізації, створення кластерних моделей бізнесу.

Таблиця 66. Промислові, переробні та хлібопекарські підприємства Прилуцької територіальної громади.

№ п/п	Назва організації, підприємства, господарства	Галузь
1.	НГВУ «Чернігівнафтогаз» ПАТ «Укрнафта»	Видобувна галузь
2.	ДП «Пластмас» ТОВ «ТД Пластмас-Прилуки»	Хімічна промисловість
3.	ПрАТ «Прилуцький хлібозавод»	Харчова промисловість
4.	ПАТ «Прилуцька швейна фабрика»	Легка промисловість
5.	ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона»	Легка промисловість
6.	ТОВ «Алітоні»	Легка промисловість

7	ПрАТ «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т.-Прилуки»	Харчова промисловість
8	ПрАТ «Завод «Будмаш»	Машинобудівна галузь
9	ПрАТ «Прилуцький м'ясокомбінат»	Харчова промисловість
10	ТОВ «Прилуцький завод - «Білкозин»	Хімічна промисловість
11	ТОВ «Янг Україна»	Меблева промисловість
12	ТОВ ВТФ «Керамік-Прилуки»	Виробництво буд. матеріалів
13	Управління бурових робіт	Видобувна галузь
14	ТОВ "Удай"	Виробництво МАФів
15	ПрАТ «Прилуцький Птахокомбінат»	Харчова промисловість
16	ПП «Агроексімсервіс»	Легка промисловість
17	ТОВ "Велес-Пром"	Легка промисловість
18	ТОВ «Таланлегпром»	Легка промисловість
19	ТОВ «Долгруп»	Легка промисловість
20	ТОВ «ДП «Шкірсировинний завод»	Легка промисловість
21	ТОВ ТД«Інтерелектро»	Кабельна продукція
22	ТОВ «Меганом-Дон»	Кабельна продукція
23	Фабрика «Гарда – ЛТД»	Легка промисловість

Достатньо різною є галузева структура підприємницьких структур – юридичних та фізичних осіб. За видами економічної діяльності найбільша кількість підприємств малого та середнього бізнесу зосереджена у сферах послуг, оптової та роздрібною торгівлі, інших видів економічної діяльності, промисловості. Розвинута сфера побутових послуг (перукарні, салони краси, ремонт одягу, хімічистка та ін.) більш ніж на 90% такої інфраструктури формується за рахунок приватних підприємців-фізичних осіб.

Таблиця 67. Кількість зареєстрованих юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців у Прилуцькій ТГ (на 01.01.2025)

Назва	Загальна кількість, одиниць	Керівниками яких є			
		чоловіки		жінки	
		кількість	частка, у % до загальної кількості	кількість	частка, у % до загальної кількості
ФОПи	12732	4711	37	8021	63
Юридичні особи	3783	1589	42	2194	58

На підприємствах міста в останні роки у зв'язку із військовим станом в Україні не спостерігається тенденція нарощування обсягів капітальних інвестицій в промисловий комплекс міста. Головним джерелом фінансування капітальних інвестицій залишаються власні кошти підприємств та організацій, за рахунок яких освоюється майже 100% наявних інвестицій. До 2022 року показник освоєння капітальних інвестицій на одну особу населення в місті Прилуки є найвищим в області і перевищує обласний показник більш, ніж у 2 рази.

Таблиця 68. Зареєстровані суб'єкти господарської діяльності за видами діяльності, одиниць.

Вид діяльності	2022 р.			2023 р.			2024 р.		
Галузі та види діяльності	Юри-дичні осо-би	Фізи-чні осо-би	Ра-зом	Юри-дичні осо-би	Фізи-чні осо-би	Ра-зом	Юри-дичні осо-би	Фізи-чні осо-би	Ра-зом
Сільське господарство, мисливство та лісове господарство	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Рибне господарство	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Промисловість, у т.ч.:									
харчова промисловість	5	73	78	5	75	80	5	75	79

обробна промисловість		7	7	0	7	7	0	7	7
виробництво та розподілення електроенергії, газу і води	3		3	3	0	3	3	0	3
Будівництво	7	14	21	7	14	21	7	14	21
Оптова роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги ремонту	49	1934	1992	46	1996	2039	46	1982	2025
Готелі та ресторани	32	1	33	30	1	34	30	1	34
Транспорт і зв'язок	26	19	45	25	20	46	24	19	46
Фінансова діяльність	6		6	6	0	6	6	0	6
Операції з нерухомістю, здавання під найм і послуги юридичним особам	8	13	21	8	13	21	8	13	21
Освіта	25	21	46	24	22	47	24	22	47
Охорона здоров'я та соціальна допомога	11		11	10	0	11	10	0	11
Колективні, громадські та особисті послуги	4	19	23	4	20	24	4	19	23
Інші види економічної діяльності	141	774	909	133	949	1082	148	755	1003
Всього по громаді	317	2874	3191	299	2978	3277	313	2907	3349

Для аналізу галузевого розподілу економіки доцільно здійснити структурування суб'єктів господарської діяльності за видами економічної діяльності в розрізі надходжень до бюджету в 2023 році.

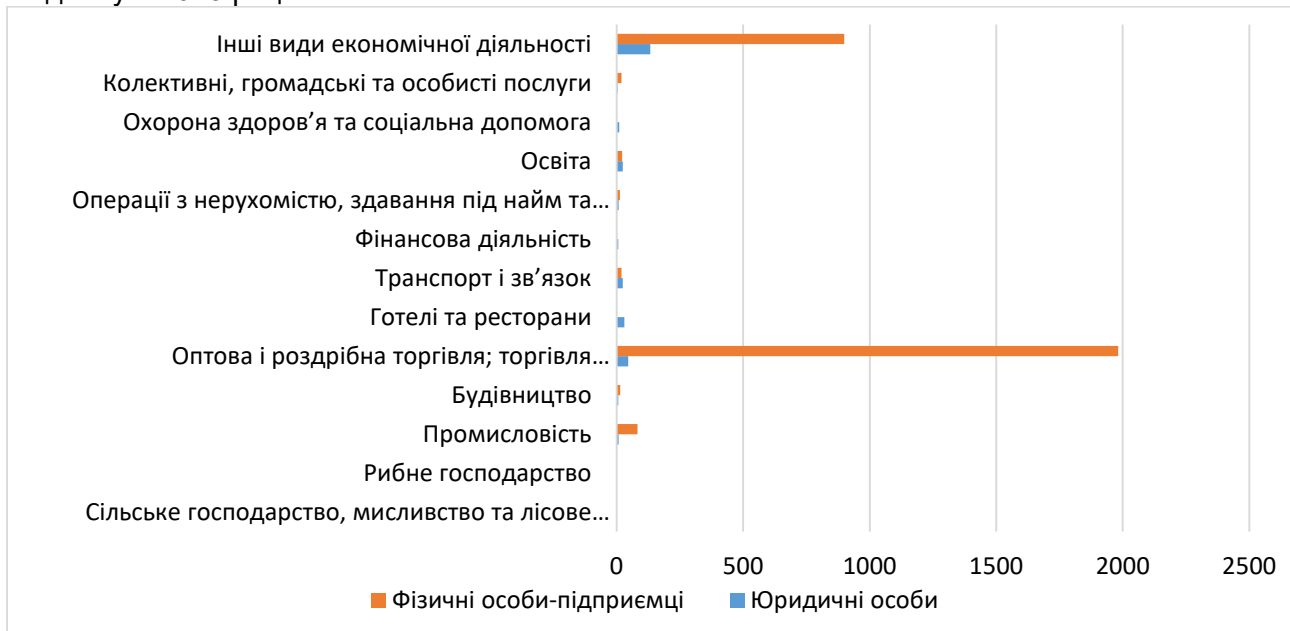

Рисунок 43. Галузева структура зареєстрованих у Прилуцькій ТГ юридичних осіб та ФОПів, станом на 2024 р.

Розвиток малого та середнього бізнесу.

Розвиток малого та середнього бізнесу є важливим чинником економічного зростання, зайнятості населення, створення робочих місць і зміцнення економіки міста. Розпочата

РФ війна завдала важкого удару українській економіці та бізнесу. З початку збройної агресії проти України підприємництво змушено здійснювати свою діяльність в умовах воєнного стану з певними обмеженнями. Негативний вплив воєнних дій на території України унеможливорює розроблення реалістичних середньострокових та довгострокових прогнозів економічного розвитку для підприємств малого та середнього бізнесу. З метою розвитку малого та середнього підприємництва в місті проводиться інформаційне забезпечення підтримки бізнесу, розширення формування інфраструктури підтримки підприємництва та удосконаленню системи надання інформаційних послуг. Ціллю напрямів діяльності є створення сприятливих умов для стабільної, ефективної роботи суб'єктів малого і середнього бізнесу, підвищення їх конкурентоспроможності, збільшення внеску у соціально-економічний розвиток міста.

Кількісні та якісні показники, що характеризують стан розвитку малого підприємництва у місті Прилуки, загалом свідчать про деякі прояви негативних тенденцій у цьому секторі економіки. З початку повномасштабної війни кількість суб'єктів ММСП дещо змінилася. Найбільш очевидним фактом, що зафіксовано, є зменшення (близько 9%) серед категорії суб'єктів малого підприємництва (юридичних осіб).

Таблиця 69. Динаміка кількості суб'єктів малого та середнього підприємництва Прилуцької громади.

№ п/п	Категорія СПД	2022р.	2023р.	2024р.
1	Кількість суб'єктів МСП, одиниць в т.ч.:	3213	3298	3220
2	- суб'єктів малого підприємництва (юридичних осіб)	308	287	281
3	- суб'єктів середнього підприємництва (юридичних осіб)	31	33	32
4	- фізичних осіб-підприємців	2874	2978	2907
5	Чисельність працюючих у суб'єктів МСП, осіб	12193	12483	12176

Стан розвитку малого підприємництва у місті Прилуки з 2022 року по теперішній час характеризується незначним зростанням кількості суб'єктів малого і середнього підприємництва (всього близько 2,5%) за рахунок, переважно, збільшення кількості фізичних осіб-підприємців (на майже 4%). Чисельність працюючих збільшилась у 2022 році та значно знизилась у 2023 році. Це може пояснюватися запрограмованим ростом економіки в регіоні в довоєнний час та деякою інертністю до кризових впливів у наступний рік, а також збільшенням кількості ВПО в громаді внаслідок розширення території воєнних дій в Чернігівській області та інших регіонах і надання цій категорії громадян всебічної підтримки від держави, міста та організацій міжнародної технічної допомоги. Так, на початок 2022 року кількість діючих суб'єктів малого і середнього підприємництва по м. Прилуки становила 339 юридичних, 2874 фізичних осіб та 12193 працівників, а на 2023 рік їх відповідна кількість змінилася 320, 2978 та 12483 осіб відповідно. Хоча, на початок 2024 року за цими категоріями чисельність майже повернулася на довоєнний стан 313, 2907 та 12176 осіб відповідно. Як бачимо, найшвидше на кризу зреагували суб'єкти малого підприємництва (юридичні особи), зменшення кількості яких триває і сягнула за 2 роки війни 27 підприємств.

За інформацією Прилуцької ДПІ Головного управління Державної податкової служби у Чернігівській області стан розвитку малого підприємництва у місті Прилуки характеризується зменшенням за 2023 рік кількості юридичних осіб з 320 до 313 осіб, а фізичних осіб-підприємців з 2978 до 2907 осіб. Тобто, за минулий рік чисельність юридичних зменшилася на 7 осіб, фізичних осіб-підприємців - на 71 особу. На 307 осіб зменшилася також чисельність найманих працівників в малому та середньому підприємстві в порівнянні з 2022 роком.

Враховуючи дослідження Mastercard SME Inde український малий та середній бізнес шукає шляхи повернення до повноцінної роботи та продовження розвитку. Серед головних потреб підприємці відзначають нестачу нових замовлень та ринків збуту (56%), коштів на розвиток (33%) та необхідність допомоги з логістикою (23%).

Станом на 2024 рік у Прилуцькій громаді було зареєстровано 313 юридичних осіб суб'єктів господарювання і 2907 фізична особа-підприємець (ФОП). Порівняння з подібними територіальними громадами кількість цих категорій підприємництва на 1000 населення наведена в таблиці нижче. Такі показники можна вважати середніми, при цьому вони знаходяться у нижньому діапазоні порівняно з іншими громадами. Таким чином можна

вважати, що Прилуцька територіальна громада має потенціал до розвитку за даним напрямком.

Таблиця 70. Порівняння кількості СПД в розрахунку на 1000 мешканців у Прилуцькій та подібних територіальних громадах.

Назва громади	2022 р.	2023 р.	2024 р.
Прилуцька	602,8	631,8	601,9
Ніжинська	637	672	636,5
Роменська	611	644	610,7

Серед 313 юридичних осіб, зареєстрованих у громаді, 34 працюють у промисловості, 0 у сільському господарстві, 46 у сфері оптової та роздрібної торгівлі, 24 надають транспортні послуги та послуги з технічного обслуговування автотранспортних засобів, ще 7 займаються будівництвом та будівельно-монтажними роботами. У структурі 2907 ФОПів 68% або 1982 підприємців працюють у сфері оптової та роздрібної торгівлі. 19 підприємців надають транспортні послуги, технічне обслуговування автотранспортних засобів та у сфері сільського господарства, 26 підприємців задіяні у сфері надання юридичних, медичних та фінансових послуг.

Станом на 2024 рік в місті Прилуки фактично реалізують продукцію, товари та надають послуги 3220 малих та середніх підприємств та ФОП. Чисельність зайнятих в секторі малого і середнього підприємництва (включаючи фізичних осіб-підприємців) – 12176 чол.

Проведене анкетування місцевих мешканців та бізнесу громади показало низьку зацікавленість бізнесу в співпраці з місцевою владою. Проте, аналіз наданих відповідей в опитуванні дозволив з'ясувати, що бізнесова спільнота громади бачить пріоритетними галузями свого розвитку. Використовуючи сучасні знання, застосовуючи сучасні технології, техніку, розвиваючи переробні підприємства, можна збільшити кількість робочих місць і відновити високоефективний сектор економіки.

Протягом 2023-2024 років здійснювались заходи щодо інформування платників податків про результати реалізації заходів підтримки громадян та малого бізнесу, які запроваджені Урядом в умовах воєнного стану. Для створення сприятливих умов розвитку бізнесу, забезпечення підприємств необхідними трудовими ресурсами важливу роль має формування професійно-кваліфікаційного складу робочої сили відповідно до потреб та ситуації на ринку праці.

З метою розвитку малого підприємництва в місті органом місцевого самоврядування здійснюються заходи у сфері нормативного регулювання, ресурсного та інформаційного забезпечення підтримки малого та середнього бізнесу. Продовжується робота щодо впорядкування нормативно-правового регулювання підприємницької діяльності згідно вимог Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

Для забезпечення участі громадськості у провадженні регуляторної діяльності, захисту прав суб'єктів господарювання у сфері реалізації державної регуляторної політики міською радою проводиться ряд організаційних заходів. В друкованих засобах масової інформації та на офіційному сайті та порталі міської ради розміщуються:

- план діяльності з підготовки проєктів регуляторних актів;
- повідомлення про оприлюднення проєктів регуляторних актів з метою одержання зауважень і пропозицій;
- проєкти регуляторних актів разом з аналізами їх регуляторного впливу;
- реєстр регуляторних актів з термінами відстеження їх результативності;
- план-графік відстеження результативності діючих регуляторних актів;
- звіти про відстеження результативності регуляторних актів;
- інформація про здійснення регуляторної діяльності в місті.

З метою впровадження норм Закону Прилуцькою міською радою та її виконавчим комітетом протягом звітного періоду вжито заходи щодо забезпечення прозорості процедури ухвалення рішень, здійснення планування діяльності з підготовки проєктів регуляторних актів, інформаційної підтримки реалізації регуляторної політики, дотримання норм і процедур при її здійсненні. Важливою складовою є процес формування інфраструктури підтримки підприємництва, що передбачає як створення нових, так і удосконалення роботи діючих

об'єктів інфраструктури, які надають фінансові, матеріально-технічні, інформаційні, технологічні, консультативні, маркетингові, кадрові та освітні послуги.

Міська влада вбачає, що актуальною є потреба у стимулюванні підприємницької активності мешканців. В структурі малого підприємництва громади переважає роздрібна торгівля товарами продовольчої та промислової груп, будівельними матеріалами. Ряд підприємців забезпечує місцеве населення медичними та ветеринарними товарами, послугами громадського харчування, переробкою сільськогосподарської продукції.

На території громади функціонує 210 продуктових магазинів, 308 магазинів господарських та інших товарів промислових груп, 17 автозаправних станцій.

Підприємницька активність громади залежить і від податкового навантаження. В компетенції ОМС регулювати такі місцеві податки як єдиний податок, податок на нерухоме майно, земельний податок, транспортний податок, встановлення розмірів орендної плати. У громаді створене сприятливе податкове середовище для бізнесу та місцевих мешканців.

Прилуцька міська рада встановила мінімальні ставки єдиного податку. Ставки податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, знаходяться в середині законодавчо встановленого діапазону. Водночас, становлено невисокі ставки земельного податку (встановлена нижче середнього). Ці ставки є однаковими для фізичних осіб та юридичних осіб.

Разом з тим, вплив органів місцевого самоврядування на податкове середовище громади не можна вважати визначальним. Можливості регулювання ставок місцевих податків і зборів залишаються достатньо незначними. За оцінками підприємців, значно важливішим для них є налагодження діалогу з представниками органів місцевого самоврядування та державних органів, з якими працюють підприємці, а також створення сприятливих умов для їх функціонування в громаді.

Таблиця 71. Податкове середовище Прилуцької ТГ у 2024 році.

Вид податку	Об'єкт оподаткування	Ставки оподаткування у Прилуцькій ТГ	Граничні ставки оподаткування згідно чинного законодавства
Єдиний податок	I група	4-10 % від прожиткового мінімуму	10 % від прожиткового мінімуму
	II група	4-20 % від мінімальної заробітної плати	20 % від мінімальної заробітної плати
Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	Житлова нерухомість	0,1% від мінімальної заробітної плати за 1 м.кв. з фізичної особи; 0,1% від мінімальної заробітної плати за 1 м.кв. з юридичної особи	1,5 % від мінімальної заробітної плати за 1 м.кв. з фізичної / юридичної особи
	Не житлова нерухомість	0,1, 0,2, 0,25, 0,4, 1,5 від мінімальної заробітної плати за 1 м.кв. з фізичної / юридичної особи за будівлі комерційного призначення	1,5 % від мінімальної заробітної плати за 1 м.кв. з фізичної / юридичної особи
Податок на землю	Землі сільськогосподарського призначення	0,3%	0,3 -5 %
	Землі житлової забудови	0,03%	До 5 %
	Землі громадської забудови	1% ,	До 5 %
	Землі природно-заповідного фонду	0,03%	До 5 %
	Землі іншого природоохоронного призначення	-	До 5 %

Вид податку	Об'єкт оподаткування	Ставки оподаткування у Прилуцькій ТГ	Граничні ставки оподаткування згідно чинного законодавства
	Землі оздоровчого призначення	0,03%	До 5 %
	Землі водного фонду	0,03%	До 5 %
	Землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики	1% - 1,3%	1-5 %
Податок на транспорт	Легкові автомобілі, з року випуску яких минуло не більше п'яти років (включно) та середньоринкова вартість яких становить понад 375 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року	25000 гривень за кожен легковий автомобіль	25000 гривень за кожен легковий автомобіль

Загалом в країні малий та середній бізнес важче, ніж великий долає проблеми, які виникли під час воєнного стану. Водночас це не значно вплинуло на загальні обсяги сплачених податкових доходів до місцевого бюджету Прилуцької ТГ у 2023 році. Обсяг сплаченого єдиного податку, що сплачується ФОПами у 2023 році зменшився на 6% порівняно з 2022 роком. Основна причина зменшення – повномасштабне вторгнення на територію України, призупинення діяльності у зв'язку із мобілізацією, пільги по сплаті податків.

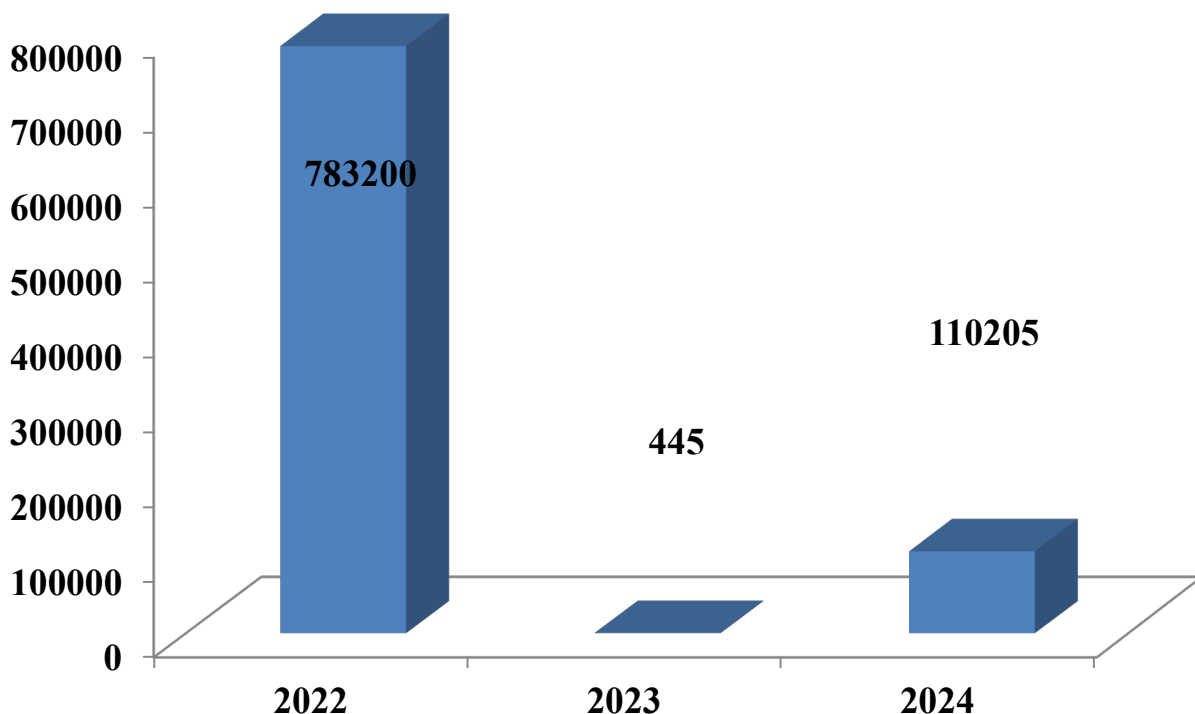

Рисунок 44. Капітальні інвестиції, на початок року, тис. грн.

Значні обсяги інвестицій в основний капітал до загального обсягу надходжень здійснювались за рахунок ПрАТ А/Т ТК "В.А.Т. - Прилуки", ТОВ "Алітоні", ДП "Пластмас", ТОВ "ТД Пластмас-Прилуки", ВАТ "Прилуцький хлібозавод", КП "Прилукитепловодопостачання" та інші.

Таблиця 72. Капітальні інвестиції за 2021-2024 роки.

Показник	01.01.2022	01.01.2023	01.01.2024

Капітальні інвестиції, тис. грн	783200	445	110205,5
Розрахунковий темп росту до попереднього року, %	-	0,056%	24765%
Капітальні інвестиції на одну особу, грн	14668	8,5	2059,1

Іноземні інвестиції зростали до 2018 року. На даний час British American Tobacco Україна є найбільшим інвестором міста та Чернігівської області і продовжує інвестувати значні кошти у виробництво. Протягом 2017-2018 років підприємство інвестувало у капітальне будівництво нових виробничих приміщень ПрАТ "А/Т тютюнова компанія В.А.Т.-Прилуки" значні кошти. Головна мета проекту – розширення виробництва задля збільшення експорту продукції. Будівництво нових виробничих приміщень є одним з наймасштабніших не тільки в Прилуках, але й в Чернігівській області в цілому. Наймасштабнішим інвестиційним проектом, який розпочато 2019 року на підприємстві, є проект "SnowFlake" по розширенню фільтрової ділянки для експорту фільтрів, загальна вартість якого у 2019 році склала 536,7 млн грн.

Таблиця 73. Перелік підприємств з іноземними інвестиціями.

Назва підприємства	
ТОВ «Алітоні»	Італія
ТОВ «Прилуцький завод – «Білкозин»	Кіпр
ТОВ «Янг Україна»	Індонезія, США
ПрАТ А/Т тютюнова компанія «В.Ф.Т. – Прилуки»	Великобританія
ТОВ «Ліга II»	Беліз
ТОВ «Укрнафтогазінвест»	Кіпр
ТОВ «Інвестиційна компанія «Альянс»	Беліз
ТОВ «Асфа лайн»	Беліз

Прилуки є учасником-підписантом ініціативи ЄС "Мери за економічне зростання", мета якої – сприяти розвитку потенціалу місцевих органів влади країн Східного партнерства в стимулюванні економічного зростання, підвищенні рівня зайнятості, забезпечення участі громадян в економічних, соціальних і культурних процесах на місцевому рівні, а також підвищення їх добробуту.

Спираючись на показники економічного та соціального розвитку міста в останні роки, можна зробити висновок, що процес впровадження інновацій на підприємствах міста Прилуки сповільнився. Основні підприємства, які займалися інноваційною діяльністю: ТОВ "Прилуцький завод "Білкозин", ДП „Пластмас" ТОВ "ТД Пластмас-Прилуки" та ТОВ „Пожспецмаш".

Найбільшою проблемою для підприємств в умовах воєнного стану стала нестача обігових коштів, падіння купівельної спроможності населення, порушення логістичних поставок продукції, зменшення пропозиції на ринку праці, відсутність кваліфікованих працівників, тощо.

Основними перевагами громади є: відносно вигідне географічне і сприятливе логістичне розташування в порівнянні з іншими територіальними громадами Чернігівської області, близькість до столиці, наявність промислового потенціалу, відсутність руйнувань, близькість до відносно заможних громад Чернігівщини та Полтавщини з добуванням на їх території вуглеводнів та ресурсів для енергетики, наявність водних ресурсів, розвинута екосистема аграрного бізнесу, статус районного центру, наявність вільних територій та приміщень для інвестицій, трудові ресурси, кваліфіковані кадри, широка мережа соціальної, торгівельної, побутової інфраструктури та наявність трудового потенціалу на майбутні роки.

Громада бореться за імідж відкритої для представників бізнесу, інвесторів та партнерів з усіх куточків світу, які готові чесно та добросовісно вести свою справу на території, створювати нові робочі місця, виплачувати достойну та офіційну заробітну плату, сплачувати податки до бюджету громади. Важливо, що громада має розроблений інвестиційний паспорт, який розміщений на офіційному сайті громади. (<https://pryluky.cg.gov.ua/index.php?id=28405&tp=1>)

Перелік наявних на даний час інвестиційних пропозицій включає:

Вільні будівлі:

- нежитлова будівля на вул. Іванівській, 57А в м. Прилуки;
- приміщення КП санаторій «Берізка»;

- нежитлова будівля на вул. Садовій, 16 в м. Прилуки.

Земельні ділянки *Green-field*: на вулицях Козача, Індустріальна, Пирятинська, Кільцева.

Вцілому наявні в громаді інвестиційні пропозиції можна розцінювати як сприятливий фактор для розвитку підприємництва. Матеріали про тенденції розвитку підприємництва, роз'яснення законодавства, конкурсні відбори інноваційних проєктів висвітлюються в ЗМІ.

Таблиця 74. Об'єднання підприємців у Прилуцькій територіальній громаді.

N	Назва об'єднання
1	Прилуцька спілка підприємців центрального ринку
2	Спілка підприємців "Прилуччина"
3	Прилуцька міськрайонна ГО "Інституція відродження та розвитку міста"
4	ГО Прилуцька спілка промисловців та підприємців "Співпраця"
5	ГО "Комфорт та якість"
6	ГО "Прилуцьке міське транспортне товариство"
7	Прилуцький Фонд перспективного розвитку міста та підприємництва "Відродження"

Бізнес-інфраструктуру міста також формують 2 кредитні спілки, 2 аудиторські фірми, регіональний фонд підтримки підприємництва, 9 страхових компаній (в тому числі надаються послуги через мережу агентів).

Висновки:

1. У галузевій структурі економіки громади основним видом економічної діяльності є промислове виробництво.

2. Особливістю та можливим завданням для розвитку громади є диверсифікація економіки. Зменшення залежності від роботи кількох промислових підприємств та розвиток і збільшення частки секторів економіки з високою доданою вартістю є важливим для територіальної громади.

3. До перспективних видів економічної діяльності, які могли б активно розвиватись в громаді, можна віднести: сферу охорони здоров'я (як прибутковий сегмент надання медичних послуг), переробну промисловість (зокрема поглиблену переробку сільськогосподарської продукції), крафтове виробництво, транспортні послуги, можливості подальшого розвитку яких обумовлені потенціалом громади.

4. Достатньо різною є галузева структура підприємницьких структур – юридичних та фізичних осіб. Серед 298 юридичних осіб, зареєстрованих у громаді, 36 працюють у промисловості, 46 у сфері оптової та роздрібної торгівлі, 24 надають транспортні послуги та послуги з технічного обслуговування автотранспортних засобів, ще 7 займаються будівництвом та будівельно-монтажними роботами.

5. В розрахунку на 10 тис. населення кількість юридичних осіб в громаді складає 56,2 осіб, а кількість ФОПів – 575,7 одиниць. Такі показники не можна вважати високими, вони знаходяться в середньому діапазоні порівняно з іншими міськими громадами України, але є одним із найкращих показників Чернігівської області. Крім того, спостерігається нерівномірне розміщення суб'єктів підприємництва за сферою зайнятості.

6. В громаді створене сприятливе податкове середовище для бізнесу та місцевих мешканців, ВПО. Водночас вплив органів місцевого самоврядування на податкове середовище громади не можна вважати визначальним. Можливості регулювання ставок місцевих податків і зборів залишаються достатньо незначними.

7. Громада має розроблений інвестиційний паспорт, який представлений на офіційному сайті громади. В паспорті зазначено низку інвестиційних об'єктів, які можуть бути привабливими для інвесторів.

ІХ. ФІНАНСОВИЙ СТАН ТА БЮДЖЕТ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.

За результатами 2023 року до бюджету міської територіальної громади мобілізовано власних доходів загального фонду у сумі 538162,9 тис. грн. при уточненому плані 475617,0 тис. грн (виконання 113,2 %). Порівняно з 2022 роком надходження зросли на 16332,6 тис. грн, або на 103,1%.

Основними бюджетоутворюючими податками у 2023 році були: ПДФО (питома вага 74,3 %), єдиний податок (12,7 %), плата за землю (5,9%), акцизні податки (4,3 %).

За звітний 2023 рік фактичні надходження податку на доходи фізичних осіб склали 399847,0 тис. грн при уточнених призначеннях 378668,0 тис. грн (виконання 105,6 %). Порівняно з 2022 роком надходження ПДФО зменшилися на 19085,5 тис. грн, або на 4,6%, що зумовлено змінами у законодавстві щодо зарахування ПДФО з грошового забезпечення військовослужбовців у повному обсязі до державного бюджету.

Мобілізовано також 104402,4 тис. грн. місцевих податків і зборів, питома вага яких у власних доходах бюджету становить 19,4 %. Виконання уточнених бюджетних призначень становить 137,9 %, до фактичних надходжень 2022 року – 122,9%.

Податку на майно надійшло у загальній сумі 35852,3 тис. грн. при уточненій сумі 32670 тис. грн (109,7 %), до фактичних надходжень 2022 року – 95,7%, у т. ч. у розрізі податків:

- податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки – 3720,3 тис. грн при уточненому показнику 3975,0 тис. грн (93,6 %), виконання до факту 2022 року становить 87,5%. На зменшення надходжень вплинули зміни, внесені п.69.22 розділу «Перехідні положення» ПКУ щодо пільг з оподаткування;

- плати за землю отримано у загальній сумі 31687,9 тис. грн. при уточненій сумі 28645 тис. грн (110,6%), за рахунок укладення нових договорів оренди з урахуванням нової грошової оцінки землі. Порівняно з фактом 2022 року – 95,6%;

- надходження транспортного податку склали 444,1 тис. грн при плані 50 тис. грн, (у 3,9 рази більше), у 8,2 рази більше факту попереднього року (перевиконання за рахунок придбання нових автомобілів, що підлягають оподаткуванню, та погашення заборгованості минулих періодів).

Єдиного податку надійшло у сумі 68508,3 тис. грн при уточнених бюджетних призначеннях 43000 тис. грн (159,3 %). Порівняно з 2022 роком надходження зросли на 21007,6 тис. грн, або на 144,2% (ріст мінімальної заробітної плати, ріст доходів платників єдиного податку III групи, що підлягає оподаткуванню).

Туристичного збору надійшло на суму 41,8 тис. грн. при уточнених призначеннях 22 тис. грн. (190,0 %). Порівняно з 2022 року надходження збільшилися на 23,1 тис. грн, або у 2,4 рази, на що вплинуло деяке пожвавлення ділової активності, соціально-економічної та туристичної діяльності, порівняно з періодом початку повномасштабного вторгнення рф в Україну.

Податку на прибуток підприємств комунальної власності надійшло на суму 2,0 тис. грн. при запланованій сумі 52,5 тис. грн (виконання 3,8%). У 2022 році цей показник склав 150,0 тис. грн у зв'язку з отриманням протягом року КП «Прилуки тепловодопостачання» прибутку у значній мірі завдяки перерахуванню з бюджету міста 4% ПДФО згідно умов Меморандуму про взаєморозуміння щодо врегулювання проблемних питань у сфері постачання теплової енергії та постачання гарячої води в опалювальному періоді 2021/2022 років. З вищезазначеної причини у 2022 році бюджет отримав 831,7 тис. грн. частини чистого прибутку комунальних підприємств, у 2023 році значення показника від'ємне (-624,5 тис. грн) у зв'язку зі збитковістю комунального підприємства КП «Прилуки тепловодопостачання» та поверненням платежів у зв'язку з перерахунками за попередні звітні періоди.

Рентної плати за користування надрами для видобування інших корисних копалин загальнодержавного значення у 2023 році надійшло у сумі 106,9 тис. грн. при плані 88,0 тис. грн. (121,5%), до попереднього року – 125,3%. Причини збільшення надходжень – ріст обсягів видобування інших корисних копалин та застосування коефіцієнту індексації (найбільший платник КП «Прилуки тепловодопостачання»: 2023 рік – 91,4 тис. грн, 2022 рік – 50,1 тис. грн).

Внутрішніх податків на товари та послуги сплачено на загальну суму 23083,7 тис. грн, що на 13057,2 тис. грн, або на 30,2% більше показника 2022 року. Перевищення показників зумовлено зростанням обсягів реалізації як виробленого в Україні, так і ввезеного в Україну пального в умовах дії воєнного стану, а також поступовим підвищенням протягом року роздрібних цін на пальне (у 2022 році з 15 березня по 1 вересня діяли нульові ставки на реалізацію пального).

Акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю підакцизних товарів отримано на суму 7352,0 тис. грн. при уточнених призначеннях 6476,0 тис. грн (113,5%), що більше 2022 року на 1535,0 тис. грн, або на 26,4% (у 2022 році різке падіння попиту на підакцизну продукцію під час воєнного стану та тимчасова заборона на продаж алкогольних напоїв).

Плати за надання інших адміністративних послуг мобілізовано на загальну суму 4705,3 тис. грн при уточнених призначеннях 3480,0 тис. грн. (135,2 %), з них за видачу документів, що підтверджують громадянство України (міграційна служба) – 1960,7 тис. грн. Порівняно з минулим роком надходження зросли на 458,0 тис. грн, або на 10,8% (за рахунок інших адмінпослуг: реєстрація місця проживання, погодження маршруту дорожнього перевезення великогабаритних вантажів).

Адміністративного збору за проведення державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань надійшло на суму 29,5 тис. грн. при запланованій сумі 28,0 тис. грн. (105,4 %). У 2022 році надходження склали 16,8 тис. грн. Адміністративного збору за державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно надійшло за звітний період у сумі 724,2 тис. грн. при уточненому плані 585,0 тис. грн. (123,8 %). Не дивлячись на складну соціально-економічну ситуацію під час воєнного стану, надходження порівняно з 2022 роком зросли на 248,6 тис. грн., або на 52,3%.

Плати за оренду комунального майна надійшло на суму 419,5 тис. грн. при плані 67,0 тис. грн (у 6,2 рази більше) за рахунок погашення заборгованості КП "Прилуки тепловодопостачання" та часткової сплати ним поточних платежів. Аналогічна ситуація склалася у 2022 році (616,6 тис. грн). Зменшення надходжень у 2022-2023 роках пов'язане з дестабілізацією під час воєнного стану (часткове чи повне припинення оренди приміщень, зокрема, у закладах освіти під час дистанційного навчання).

Адмінштрафів та інших санкцій надійшло на суму 219,0 тис. грн. при запланованих 180,0 тис. грн (121,7%), що на 45,5 тис. грн, або на 17,2% менше минулорічного показника.

Надходження державного мита у 2023 році склали 101,2 тис. грн. при уточнених бюджетних призначеннях 58,0 тис. грн (174,5%), порівняно з 2022 роком зросли на 44,5 тис. грн, або на 78,5%. У зв'язку з адаптацією до роботи і життя в умовах воєнного часу у 2023 році прослідковується тенденція до збільшення нотаріальних дій щодо операцій з майном.

Інших надходжень по коду 24060300 надійшло на суму 4970 тис. грн. при уточнених бюджетних призначеннях 2618,0 тис. грн. (189,9%), з них: плата за користування місцями розташування рекламних засобів згідно договорів – 541,9 тис. грн., повернення невикористаних коштів минулих періодів – 2877,5 тис. грн., за рішеннями суду – 1277,7 тис. грн., втрачена вигода – 124,7 тис. грн., за благоустрій території – 94,6 тис. грн., за актами перевірок – 53,9 тис. грн. Порівняно з 2022 роком надходження зросли на 3906,8 тис. грн. (у 4,7 рази) в основному за рахунок повернення невикористаних коштів минулих періодів, стягнень за рішеннями суду та додаткових нарахунків за актами перевірок.

До спеціального фонду міського бюджету мобілізовано доходів на загальну суму 20254,7 тис. грн. при уточненому плані 16284,5 тис. грн (124,4%), з них без урахування міжбюджетних трансфертів 18793,7 тис. грн. при плані 14222,4 тис. грн (132,1%).

Екологічного податку надійшло у загальній сумі 153,8 тис. грн., що більше запланованої суми на 28,8 тис. грн., або на 23,1% (перевиконання у зв'язку зі змінами, внесеними до законодавства Законом України від 03.05.2023 р. № 3050-IX). Порівняно з 2022 роком надходження зросли на 25,2 тис. грн., або на 19,6%. У 2022 році відбулося зменшення обсягів розміщення відходів та викидів в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення у перші місяці повномасштабної агресії РФ проти України, коли підприємства та ФОП частково або повністю припинили роботу.

Повернення зайво сплаченої суми податку становило 54,4 тис. грн. (КП “Прилуки тепловодопостачання”).

За звітний 2023 рік власні надходження бюджетних установ склали 18639,9 тис. грн. при річному плані 14091,4 тис. грн (132,3%). Порівняно з попереднім роком надходження зросли на 11969,1 тис. грн, або на 179,4%. Причина збільшення надходжень у 2023 році порівняно з 2022 роком – відміна дистанційного навчання у загальноосвітніх закладах та закладах естетичного виховання, збільшення вартості послуг. У розрізі джерел власні надходження бюджетних установ склали:

- плата за послуги, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю – 8808,4 тис. грн. при плані 14091,4 тис. грн (по галузі «освіта» – ДНЗ та ЗОШ працювали у II півріччі навчального року за дистанційною та змішаною формою навчання та відповідно відсутність харчування по закладах освіти у цей період; по галузі «культура» – збільшення кількості пільговиків (діти війни, діти учасників бойових дій, ВПО) по ДМШ ім. Л.М. Ревуцького);

- плата за оренду майна бюджетних установ – 36,3 тис. грн. при плані 63,0 тис. грн. (розірвання або тимчасове припинення договорів оренди на тривалий термін);

- надходження від реалізації в установленому порядку майна – 77,6 тис. грн. при плані 17,0 тис. грн. (збільшення надходжень від здачі макулатури у зв'язку підвищенням заготівельних цін).

Із загальної суми власних надходжень бюджетних установ інші джерела власних надходжень склали 9717,6 тис. грн. (благодійні внески, гранти та дарунки), зокрема, це поточний ремонт приміщення ЦТДЮ, ремонт комп'ютерної техніки, придбання генератора, електрообладнання для їдальні, ноутбуків, телевізорів, меблів, обладнання класу безпеки у гімназії №10 тощо (по закладах освіти); придбання оргтехніки, техніки для оцифрування музейних експонатів, передача у рамках допомоги зарядної станції, музичний інструмент, концертні костюми, ноутбуки, цифрова фотокамера, книжкова полиця, книги, підвісний екран, стільці, мікрофони тощо (по закладах культури); сонячна та тепла панель, дезінфікуючі засоби, перев'язувальні матеріали, генератори з зарядними станціями, комп'ютерна техніка, велосипеди б/в для соціальних працівників, продукти харчування, миючі засоби та засоби особистої гігієни (для територіального центру з обслуговування одиноких громадян).

Із загальної суми надходжень спецфонду доходи бюджету розвитку склали 541,0 тис. грн., або 2,7 %, (субвенція з місцевого бюджету на здійснення переданих видатків у сфері освіти за рахунок коштів освітньої субвенції).

Видаткова частина загального фонду бюджету міста за 2023 рік склала 517368,4 тис. грн. На зарплату і нарахування використано – 308687,1 тис. грн. (59,7%), медикаменти та перев'язувальні матеріали – 324,9 тис. грн (0,1%), харчування – 13099,7 тис. грн. (2,5%), енергоносії – 33632,8 тис. грн (6,5%). Всього видатки по захищених статтях становлять – 355531,2 тис. грн. (68,7%).

Державне управління.

На утримання органів місцевого самоврядування (виконавчий комітет, керівництво і управління освіти, управління соціального захисту населення, відділ культури і туризму, управління містобудування і архітектури, управління адміністративних послуг, фінансове управління) використано 46344,2 тис. грн., план на рік з урахуванням змін 54257,4 тис. грн. З них на заробітну плату та нарахування використано 42076,8 тис. грн. (90,8%), на оплату енергоносіїв 2179,1 тис. грн. (4,7%).

Освіта.

Річні планові асигнування галузі освіти становлять 305601,8 тис. грн.

- освітня субвенція з державного бюджету на оплату праці з нарахуваннями педагогічних працівників загальноосвітніх навчальних закладів передбачено 93988,8 тис. грн, виконано – 93987,2 тис. грн.;

- субвенція для забезпечення діяльності інклюзивно-ресурсних центрів за рахунок освітньої субвенції - 1352,3 тис. грн., використано - 1209,9 тис. грн.;

- субвенція з місцевого бюджету на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами за рахунок відповідної субвенції з державного бюджету - 406,8 тис. грн., надійшло 406,8 тис. грн.

- надання освіти за рахунок залишку коштів за субвенцією з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами на кінець бюджетного періоду – 216,8 тис. грн., використано – 56,2 тис. грн.

- виконання заходів за рахунок коштів освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам (за спеціальним фондом державного бюджету) – 394,3 тис. грн., використано – 247,2 тис. грн.

На фінансування установ освіти використано 279633,8 тис. грн., або 54,0% від загального обсягу видатків міського бюджету. З них 232244,9 тис. грн. (83,1%) направлено на заробітну плату і нарахування, продукти харчування – 13032,4 тис. грн., що в загальному обсязі видатків на освіту становить 4,6%, оплата енергоносіїв – 27400,5 тис. грн. (9,7%).

Для надання спеціальної освіти школам естетичного виховання заплановані річні асигнування 17813,0 тис. грн., використано 16678,0 тис. грн., направлені на заробітну плату з нарахуванням.

Охорона здоров'я.

На утримання установ охорони здоров'я заплановані річні планові асигнування в сумі 49291,3 тис. грн. і використані в сумі 42153,4 тис. грн., що складає 85,5%. з них субвенція з обласного бюджету на виконання доручень виборців депутатами обласної ради (депутатські кошти) – 195,0 тис. грн.

Соціальний захист.

Видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення склали – 30058,6 тис. грн. при плані на рік 35792,7 тис. грн. За рахунок субвенції отриманої з обласного бюджету профінансовано пільги на медичне обслуговування громадян, що постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи – 80,1 тис. грн. Субвенція на виплату грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для сімей учасників бойових дій - 1735,9 тис. грн.

На утримання центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді використано – 2455,0 тис. грн, територіального центру і відділення соціальної допомоги на дому використано 1024,4 тис. грн., на утримання центру ранньої медико-соціальної реабілітації дітей інвалідів використано 3741,2 тис. грн. Надання пільг населенню (крім ветеранів війни і праці, військової служби, органів внутрішніх справ та громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи) на оплату житлово-комунальних послуг – 1942,5 тис. грн.

Культура і мистецтво.

На культуру і мистецтво фактично використано 16282,8 тис. грн. при плані на рік 17407,2 тис. грн. На утримання бібліотек використано 4467,4 тис. грн., музею – 3935,3 тис. грн., будинку культури – 7869,5 тис. грн.

В загальному обсязі видатків на культуру і мистецтво заробітна плата та нарахування на заробітну плату становить 13203,3 тис. грн. або 81,1% від загальної суми видатків на культуру, енергоносії – 2171,3 тис. грн., що становить 13,3% від загальної суми видатків.

Фізична культура і спорт.

Річні планові асигнування на фізкультуру і спорт склали 9501,7 тис. грн. Використано 8611,5 тис. грн. На утримання ДЮСШ використано 8281,7 тис. грн., в т. ч. на оплату праці 6019,9 тис. грн. (73,7%), на оплату енергоносіїв 1153,5 тис. грн. (16,1%).

Житлово-комунальне господарство.

На житлово-комунальне господарство річні планові асигнування склали 25917,7 тис. грн., використано – 19071,6 тис. грн. На благоустрій міста використано – 11383,4 тис. грн., на «Утримання об'єктів соціальної сфери підприємств, що передаються до комунальної власності» використано – 200,0 тис. грн., а саме: облаштування позаміського закладу оздоровлення та відпочинку дітей на базі КП «Санаторій Берізка». На фінансування міських цільових програм «На варті чистоти і порядку» - 1600,3 тис. грн., «Утримання безпритульних тварин у реабілітаційних центрах» - 21,6 тис. грн., забезпечення функціонування громадської вбиральні - використано 142,3 тис. грн.

Економічна діяльність.

Видатки склали 9536,0 тис. грн., з них:

- забезпечення надання послуг перевезення пасажирів автомобільним транспортом - 210,5 тис. грн.;

- утримання та розвиток автомобільних доріг та дорожньої інфраструктури – 3306,7 тис. грн.;

- заходи з енергозбереження – 400,0 тис. грн.;
- проведення експертної грошової оцінки земельної ділянки чи права на неї – 57,0 тис. грн.;

- членські внески до асоціацій органів місцевого самоврядування - 51,6 тис. грн.;
- інша економічна діяльність - 5510,2 тис. грн. (фінансова підтримка КП «Послуга» - 3900 тис. грн., КП « Миськвітло» - 1600 тис. грн., фінансування робіт та послуг з розробки містобудівної документації, проектів об'єктів будівництва, благоустрою територій та землевпорядних робіт - 10,2 тис. грн.).

Інша діяльність.

По коду «Заходи із запобігання та ліквідації надзвичайних ситуацій та наслідків стихійного лиха» - видаткова частина становить 6374,5 тис. грн., «Фінансова підтримка засобів масової інформації» видатки становлять 2541,4 тис. грн., заходи та роботи з територіальної оборони – 2616,3 тис. грн., заходи із запобігання та ліквідації надзвичайних ситуацій та наслідки стихійного лиха – 1216,8 тис. грн.

Спеціальний фонд.

За 2023 рік видатки спеціального фонду бюджету міста склали 64499,6 тис. грн., з них видатки по бюджету розвитку становлять 45546,4 тис. грн.

Таблиця 75. Видатки спеціального фонду Прилуцької міської ради за 2023 рік.

N	Напрямок видатків	Сума, тис. грн
1	Державне управління	236,5
2	Освіта	1646,8
3	Охорона здоров'я	2059,1
4	Соцзахист та соцзабезпечення	1735,9
5	Культура	113,2
6	Фізична культура і спорт	166,8
7	Житлово - комунальне господарство	60,0
8	Будівництво та регіональний розвиток	171,2
9	Транспорт та транспортна інфраструктура, дорожнє господарство	140,9
10	Інші програми та заходи, пов'язані з економічною діяльністю	5765,0
11	Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру	299,9
12	Громадський порядок та безпека	10810,0
13	Субвенція з місцевого бюджету державному бюджету на виконання програм соціально-економічного розвитку регіонів	20841,1

За результатами 2024 року до загального фонду бюджету міста мобілізовано 680910,2 тис. грн. при бюджетних призначеннях 648090,6 тис. грн. (105,1 %), з них власних доходів – 518063,8 тис. грн. при плані 482215,7 тис. грн. (107,4 %). Порівняно з 2023 роком власні надходження зменшились на 20099,1 тис. грн., або на 3,7%. Офіційних трансфертів отримано на загальну суму 162846,4 тис. грн. (100,0 %), з них: дотації з державного бюджету 36652,3 тис. грн., субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам – 112214,7 тис. грн., субвенції з обласного бюджету - 13979,4 тис. грн.

Основними бюджетоутворюючими податками у 2024 році були: ПДФО (питома вага 64,4 %), єдиний податок (17,4 %), плата за землю (7,5%), акцизні податки (6,7%).

За 2024 рік фактичні надходження податку на доходи фізичних осіб склали 333491,5 тис. грн. при уточнених призначеннях 329273,3 тис. грн. (виконання 101,3 %). Порівняно з 2023 роком надходження ПДФО зменшилися на 66355,5 тис. грн., або на 16,6%.

За звітний період мобілізовано 135833,2 тис. грн. **місцевих податків і зборів**, питома вага яких у власних доходах бюджету становить 26,2 %. Виконання уточнених бюджетних призначень становить 118,1%, до фактичних надходжень 2023 року – 130,1%. У розрізі податків надходження склали:

- податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки – 6416,4 тис. грн.;
- плата за землю – 38770,4 тис. грн.;
- транспортний податок – 360,1 тис. грн.;
- єдиний податок - 90224,8 тис. грн.;
- туристичний збір – 61,5 тис. грн.

Акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі підакцизних товарів отримано на суму 11151,3 тис. грн. при уточнених призначеннях 9042,0 тис. грн. (123,3%), що більше 2023 року на 3799,3 тис. грн., або на 51,7%, акцизного податку на вироблене в Україні та ввезене в Україну пальне – 23553,3 тис. грн. при уточненому плані 18180,0 тис. грн. (129,6%), що більше 2023 року на 7821,6 тис. грн., або на 49,7%.

Плати за надання інших адміністративних послуг мобілізовано на загальну суму 7526,7 тис. грн. при уточнених призначеннях 6238,0 тис. грн. (120,7 %).

До спеціального фонду мобілізовано доходів 37698,4 тис. грн. при уточненому плані 21635,4 тис. грн. (174,2%), з них:

- екологічного податку – 233,6 тис. грн. (виконання 170,5%);
- власних надходжень бюджетних установ – 27496,9 тис. грн., в т.ч. благодійні внески, гранти та дарунки – 20013,4 тис. грн.;
- грошових стягнень за шкоду, заподіяну порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища - 3,0 тис. грн. (50,0 %);
- офіційних трансфертів – 9964,9 тис. грн., з них бюджет розвитку – 2899,6 тис. грн.

Видаткова частина загального фонду бюджету міста за 2024 рік склала 554457,0 тис. грн. Видаткова частина без трансфертів становить – 424965,5 тис. грн. На зарплату і нарахування використано – 217501,1 тис. грн. (51,2%), медикаменти і перев'язувальні матеріали – 110,3 тис. грн., харчування – 25783,8 тис. грн. (6,1%), енергоносії – 46410,5 тис. грн. (10,9%), інші соціальні виплати населенню - 21675,3 тис. грн. (6,0%). Всього видатки по захищених статтях становлять – 311481,0 тис. грн. (74,0%).

На утримання **органів місцевого самоврядування** (виконавчий комітет, керівництво і управління освіти, управління соціального захисту населення, відділ культури і туризму, управління містобудування і архітектури, управління адміністративних послуг, фінансове управління, відділ сім'ї, молоді та спорту) використано 57989,3 тис. грн.

На **фінансування установ освіти** використано 330819,8 тис. грн., або 77,8% від загального обсягу видатків міського бюджету, з них субвенції - 128808,3 тис. грн. Субвенція з міського бюджету на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами за рахунок відповідної субвенції з державного бюджету – 393,1 тис. грн., субвенція з міського бюджету на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа» за рахунок відповідної субвенції з державного бюджету, освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам - 110221,1 тис. грн., субвенція з міського бюджету на здійснення переданих видатків у сфері освіти за рахунок коштів освітньої субвенції - 1 246,2 тис. грн., додаткова дотація з державного бюджету міському бюджету на здійснення повноважень ОМС на деокупованих, тимчасово окупованих та інших територій України, що зазнали негативного впливу у зв'язку з повномасштабною агресією РФ – 14400,8 тис. грн., субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення харчуванням учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти – 1725,4 тис. грн., за рахунок коштів субвенції на виконання доручень виборців депутатами обласної ради - 148,4 тис. грн. Для надання спеціальної освіти школам естетичного виховання використано 17825,3 тис. грн., направлені на заробітну плату з нарахуванням.

На **утримання установ охорони здоров'я** використані в сумі 26006,7 тис. грн. Багатопрофільна стаціонарна медична допомога населенню - 17 747,5 тис. грн., стоматологічна допомога населенню - 376,3 тис. грн., первинна медична допомога населенню - 1950,6 тис. грн., інші програми та заходи у сфері охорони здоров'я (відшкодування вартості зубопротезування пільговим категоріям, надання медичних послуг дитячому населенню міста в закладах освіти - 5932,3 тис. грн.

Видатки **на соціальний захист та соціальне забезпечення** склали - 42677,1 тис. грн.

За рахунок субвенції з обласного бюджету забезпечено пільги на медичне обслуговування громадян постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи 81,3 тис. грн.

Надання пільг з оплати послуг зв'язку, інших передбачених законодавством пільг окремим категоріям громадян та компенсації за пільговий проїзд окремих категорій громадян - 4034,1 тис. грн., оздоровлення громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи - 395,2 тис. грн.

Забезпечення соціальними послугами за місцем проживання громадян, які не здатні до самообслуговування у зв'язку з похилим віком, хворобою, інвалідністю (територіальний центр) використано - 11509,3 тис. грн., надання реабілітаційних послуг особам з інвалідністю та дітям з інвалідністю - 4266,0 тис. грн., з них 14,9 тис. грн. за рахунок коштів субвенції на виконання доручень виборців депутатами облради.

На утримання та забезпечення діяльності центру соціальних служб використано – 3240,8 тис. грн., заходи державної політики із забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків - 45,0 тис. грн., інші заходи та заклади молодіжної політики - 504,0 тис. грн.

Надання соціальних гарантій фізичним особам, які надають соціальні послуги громадянам похилого віку, особам з інвалідністю, дітям з інвалідністю, хворим, які не здатні до самообслуговування і потребують сторонньої допомоги - 2657,1 тис. грн., надання пільг населенню (крім ветеранів війни і праці, військової служби, органів внутрішніх справ та громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи) на оплату житлово-комунальних послуг – 2896,4 тис. грн.

Соціальний захист ветеранів війни та праці - 112,1 тис. грн. (з них субвенція забезпечення діяльності фахівців із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб і окремі заходи з підтримки осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України - 23,0 тис. грн.).

Інші заходи у сфері соціального захисту і соціального забезпечення надання одноразової грошової допомоги жителям міста в т. ч. пораненим, сім'ям загиблих воїнів - 12935,8 тис. грн., з них 73,8 тис. грн. за рахунок коштів субвенції на виконання доручень виборців депутатами облради.

На **культуру і мистецтво** фактично використано 17924,4 тис. грн. при плані на рік 19401,7 тис. грн. На утримання бібліотек використано 5018,0 тис. грн., музею – 4260,5 тис. грн., будинку культури – 8617,8 тис. грн.

На **фізкультуру і спорт** використано 11121,0 тис. грн., з них 15,0 тис. грн. за рахунок коштів субвенції на виконання доручень виборців депутатами облради.

Проведення навчально-тренувальних зборів і змагань з олімпійських видів спорту - 299,6 тис. грн.

Утримання та навчально-тренувальна робота комунальних дитячо-юнацьких спортивних шкіл - 10727,8 тис. грн.

Субвенція на виконання окремих заходів з реалізації соціального проекту Активні парки - локації здорової України - 93,6 тис. грн.

На **житлово-комунальне господарство** використано – 27821,5 тис. грн., з них 84,8 тис. грн. за рахунок коштів субвенції на виконання доручень виборців депутатами облради. На благоустрій міста використано – 24113,5 тис. грн., з них зовнішнє освітлення - 3849,7 тис. грн.

Видатки щодо **економічної діяльності** склали - 20707,6 тис. грн., з них: здійснення заходів із землеустрою 79,9 тис. грн., забезпечення надання послуг з перевезення пасажирів автомобільним транспортом - 1856,9 тис. грн., утримання та розвиток автомобільних доріг та дорожньої інфраструктури за рахунок коштів місцевого бюджету - 17444,0 тис. грн., проведення експертної грошової оцінки земельної ділянки чи права на неї - 72,8 тис. грн., членські внески до асоціацій органів місцевого самоврядування - 53,2 тис. грн., інші заходи, пов'язані з економічною діяльністю (фінансова підтримка КП «Міськсквітло») - 1200,0 тис. грн.

За 2024 рік видатки **спеціального фонду** бюджету міста склали 163117,7 тис. грн., в т.ч. видатки бюджету розвитку - 136324,5 тис. грн.

Таблиця 76. Видатки спеціального фонду бюджету Прилуцької міської ради за 2024 рік.

№	Назва видатків	Сума, тис. грн.
1	Державне управління	156
2	Освіта	39,9
3	Охорона здоров'я	159,9
4	Соцзахист та соцзабезпечення	70
5	Інші програми та заходи, пов'язані з економічною діяльністю	7800
6	Громадський порядок та безпека	20547,8
7	Субвенція з місцевого бюджету державному бюджету на виконання	3479,5

програм соціально-економічного розвитку регіонів

За інформацією Прилуцької міської ради та даних Державного веб-порталу бюджету для громадян у 2023 р. податкові надходження склали 82,6% усіх доходів бюджету Прилуцької громади (рис. 45).

Питома вага офіційних трансфертів у 2023 р. склала 15,8% усіх доходів бюджету громади. Спостерігалось зменшення обсягів коштів субвенцій з державного бюджету на доходи з фізичних осіб та розвиток громади (будівництво, реконструкція, ремонт і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення; здійснення природоохоронних заходів; розроблення комплексних планів просторового розвитку територій та ін.).

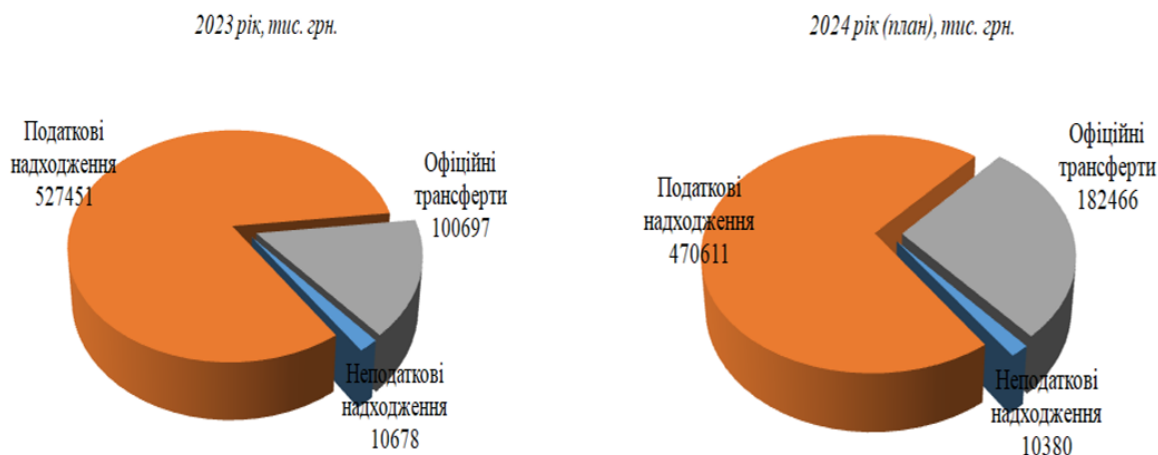

Рисунок 45. Динаміка доходів бюджету Прилуцької ТГ, 2023-2024 рр.

У Прилуцькій громаді справляються всі місцеві податки: податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки; транспортний податок; плата за землю; єдиний податок. ОМС у межах своєї компетенції не встановлював пільги щодо сплати місцевих податків. Ставки податків і зборів встановлені в діапазоні від мінімального до середнього.

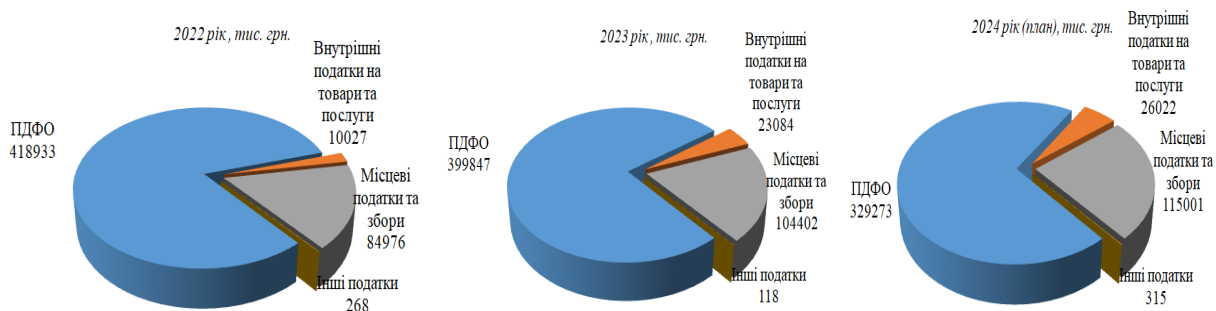

Рисунок 46. Структура податкових надходжень бюджету Прилуцької міської територіальної громади, 2022 - 2024 рр.

В 2024 р. скоротились, порівняно з 2023 р., видатки в галузі охорони здоров'я, найбільше у фінансовій діяльності із-за відсутності реверсної дотації. Натомість зросли видатки порівняно з попереднім роком:

- соціальний захист на 19%;
- розвиток культури та спорту на 52%;
- житлово-комунальне господарство на 62%;
- освіта на 1%.

У 2024 р. також відбулося незначне збільшення обсягів і частки видатків на забезпечення діяльності ОМС, порівняно з 2023 р. (на 11%). У складі видатків на освіту у

2024 р. 63% становили видатки на загальну середню освіту, 27% – на дошкільну освіту, 6% – на позашкільну освіту і 4% – на інші заклади і заходи у сфері освіти (рисунок 47).

Таблиця 77. Бюджетотворюючі податкові надходження Прилуцької громади.

Показник	2022		2023		Динаміка 2023 до 2022 рр., млн. грн
	млн грн	% у заг. обсязі ПН	млн грн.	% у заг. обсязі ПН	
Податкові надходження (ПН) всього	514,2	100	527,5	100	13,3
ПДФО	418,9	81,5	399,9	75,8	-19
Акцизний податок з пального	4,2	0,8	15,7	3,0	11,5
Акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі підакцизних товарів	5,8	1,1	7,4	1,4	1,6
Рентні платежі	0,1	0,02	0,1	0,02	0
Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	4,3	0,8	3,7	0,7	-0,6
Земельний податок	14,8	2,9	12,6	2,4	-2,2
Орендна плата	18,3	3,6	19,1	3,6	0,8
Єдиний податок	47,5	9,2	68,5	13,0	21,0
Інші	0,2	0,04	0,5	0,1	0,3

Важливо, що 12 підприємств-найбільших платників податків сплачують сукупно до місцевого бюджету близько 25% усіх податкових доходів. У 2024 р. видатки місцевого бюджету Прилуцької громади зменшилися на 17,0 млн. грн. в порівнянні з 2023 роком і заплановані на рівні 505,7 млн. грн. За кошти державного бюджету реалізованих в межах територіальної громади проєктів в 2023 та 2024 рр. немає.

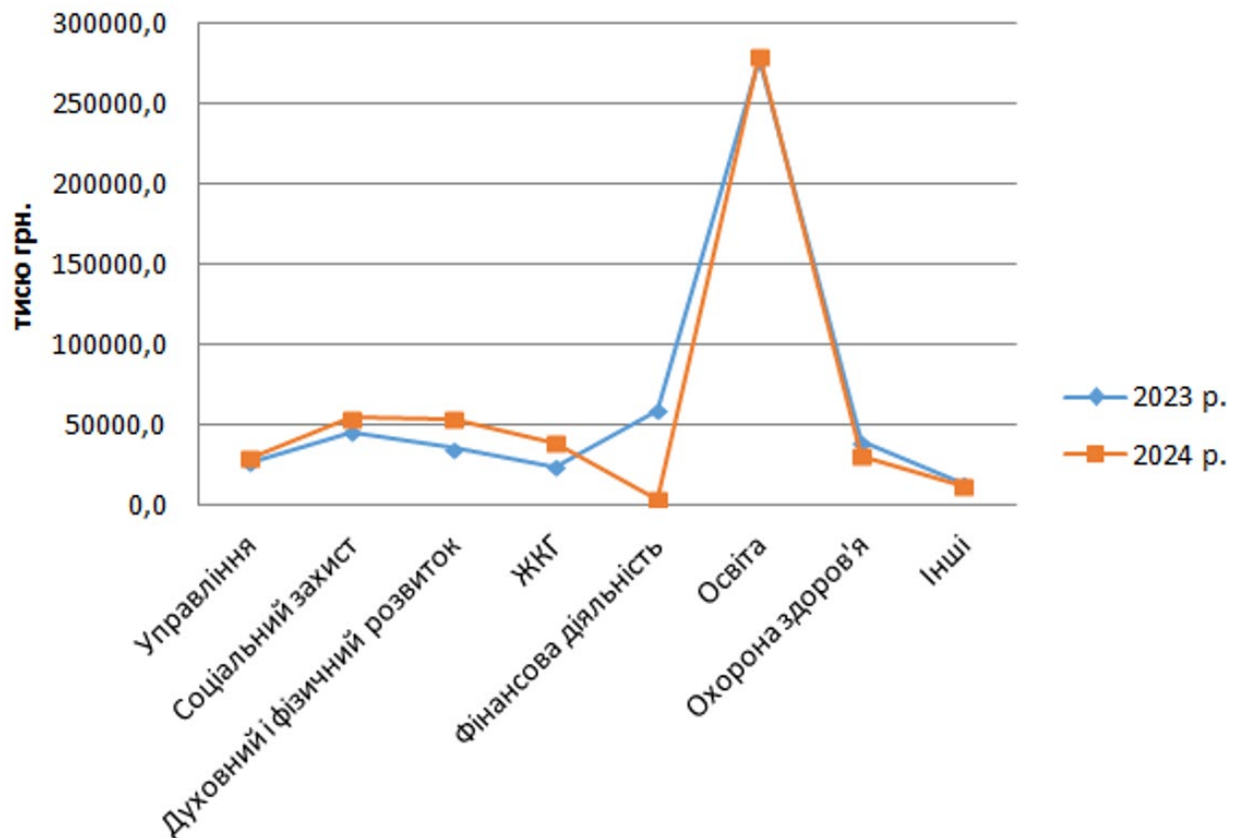

Рисунок 47. Динаміка видатків бюджету Прилуцької територіальної громади, 2023-2024 рр.

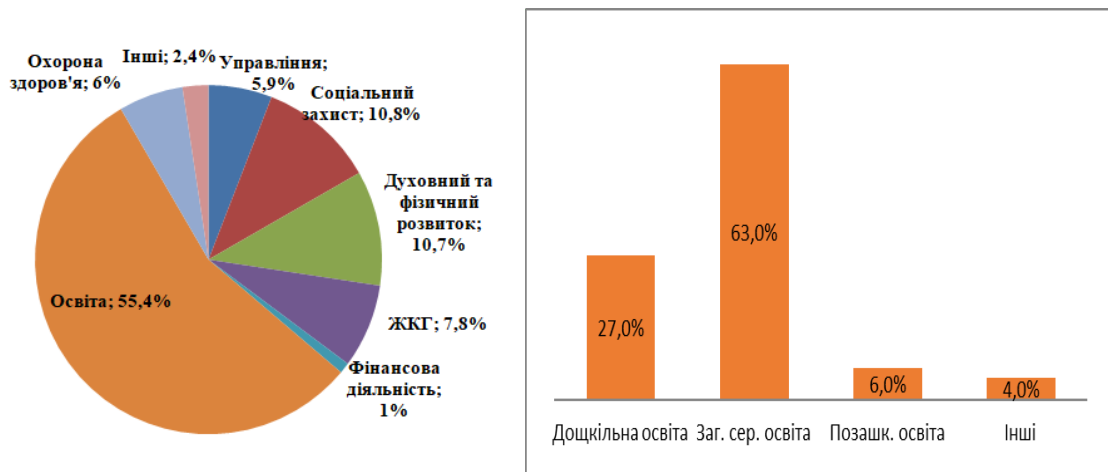

Рисунок 48. Структура видатків місцевого бюджету Прилуцької ТГ у 2024 році, %.

Прилуцька ТГ увійшла до списку з високим рівнем оцінки фінансової спроможності разом з іншими 495 територіальними громадами України.¹⁰ При цьому, під час моніторингу, бралися до уваги різноманітні показники. За результатами порівняння цих показників з подібними міськими територіальними громадами (Ніжинська, Роменська, Пирятинська, Яготинська, Лубенська), Прилуцька міська ТГ має кращі позиції за шістьма напрямками (додаток Е). Внаслідок окремих вибраних даних щодо порівняльних характеристик подібних територіальних громад: Ніжинської, Роменської, Пирятинської, Яготинської, Лубенської, можна побачити, що за деякими важливими фінансово-економічними показниками або потенціалом Прилуцька територіальна громада випереджає інших. Наприклад, за чотирма індикаторами Прилуки мають кращі результати. Це такі показники: видатки на утримання апарату управління на мешканця (найнижчі витрати), рівень дотаційності бюджетів, частка управлінських видатків, частка місцевих податків і зборів у дохідній частині загального фонду бюджету без трансфертів. Ще за двома показниками впевнено якісні показники, а саме: доходи загального фонду на 1 мешканця та частка трансфертів у дохідній частині бюджету. Проте, за 4 показниками серед відібраних громад Прилуцька займала невідповідні позиції. Це площа громади, капітальні видатки на мешканця, частка капітальних видатків бюджету, видатки на культуру, фізкультуру і спорт на мешканця. За іншими трьома індикаторами аналізу фінансової спроможності дані по Прилуцькій громаді перебувають в межах середніх показників, а саме: чисельність наявного населення станом на 01.01.2022, видатки загального фонду на мешканця, частка бюджетних видатків на оплату праці.

За підсумками 2023 та 2024 років року рівень фінансової спроможності Прилуцької міської територіальної громади залишається високим.¹¹

Таблиця 78. Показники рівня фінансової спроможності Прилуцької міської територіальної громади в 2023-2024 рр.

№	Критерії та показники	2023	2024
1	Питома вага місцевих податків і зборів у доходах загального фонду, %	19,40	26,22
2	Всього надходжень до загального фонду бюджету, млн. грн	538,16	518,06
3	Дохідність земель громади, млн. грн	0,89	1,09
4	Місцеві податки і збори, млн. грн	104,40	135,83
5	Плата за землю (земельний податок+орендна плата), млн. грн	31,69	37,77
6	Фіскальна віддача території громади, млн. грн	15,16	14,59
7	Видатки загального фонду, всього, млн. грн	517,37	554,46
8	Видатки на ЖКГ, млн. грн	19,13	27,82
9	Видатки на з/п, млн. грн	308,69	344,14
10	Видатки на загальну середню освіту, млн. грн	185,22	213,12

¹⁰ *Дані фінансової спроможності взяті на сайті децентралізація decentralization <https://decentralization.ua/news/17881>, за підсумками 2023 року.

¹¹ <https://decentralization.ua/finance/dashboard>

11	Видатки на культуру, млн. грн	16,28	17,92
12	Видатки на освіту, млн. грн	279,63	330,82
13	Видатки на утримання апарату управління, млн. грн	46,34	57,99
14	Видатки на фізкультуру і спорт, млн. грн	8,61	11,12
15	Капітальні видатки, млн. грн	48,67	148,43

Висновки:

1. Загалом податкові надходження складають 82,8% усіх доходів бюджету Прилуцької міської ради. Частка офіційних трансфертів зменшилась до рівня 15,8% усіх запланованих доходів бюджету громади (у 2023 році) та збільшилась до 27,5% у 2024 році.

2. Проєкти за рахунок коштів з державного бюджету, скерованих на розвиток громади не реалізовувались. Із-за воєнного стану відбулася зміна у структурі доходів бюджету міста, обумовлена відсутністю субвенцій з державного бюджету на проєкти розвитку.

3. У громаді є велика кількість значних платників податків до місцевого бюджету, водночас має місце достатньо висока залежність доходів бюджету від роботи кількох промислових підприємств, значних платників податків до бюджету територіальної громади.

4. Через воєнні дії у 2022-2024 роках власні доходи місцевого бюджету Прилуцької громади зменшились, а видатки збільшились, особливо це стосується соціальних витрат. Найбільша частка в структурі видатків бюджету громади припадає на фінансування освіти. Через воєнні дії, видатки на економічну діяльність в 2023-2024 рр. скоротились.

X. СИСТЕМА ОРГАНІВ ВЛАДИ.

Прилуцька міська територіальна громада утворена 12 червня 2020 року і знаходиться в складі Прилуцького району Чернігівської області. Місто Прилуки є єдиним населеним пунктом громади. Під час проведеної реформи системи органів місцевого самоврядування Прилуцька міська рада не створювала добровільного об'єднання. Оскільки до міської громади не було приєднано жодної додаткової території, то внаслідок реформ ніяких територіальних змін не відбулося. Прилуцька міська територіальна громада межує з:

- Ладанською селищною та Линовицькою селищною територіальними громадами Прилуцького району Чернігівської області на півдні;
- Сухополов'янською сільською територіальною громадою Прилуцького району Чернігівської області на заході, півночі та сході.

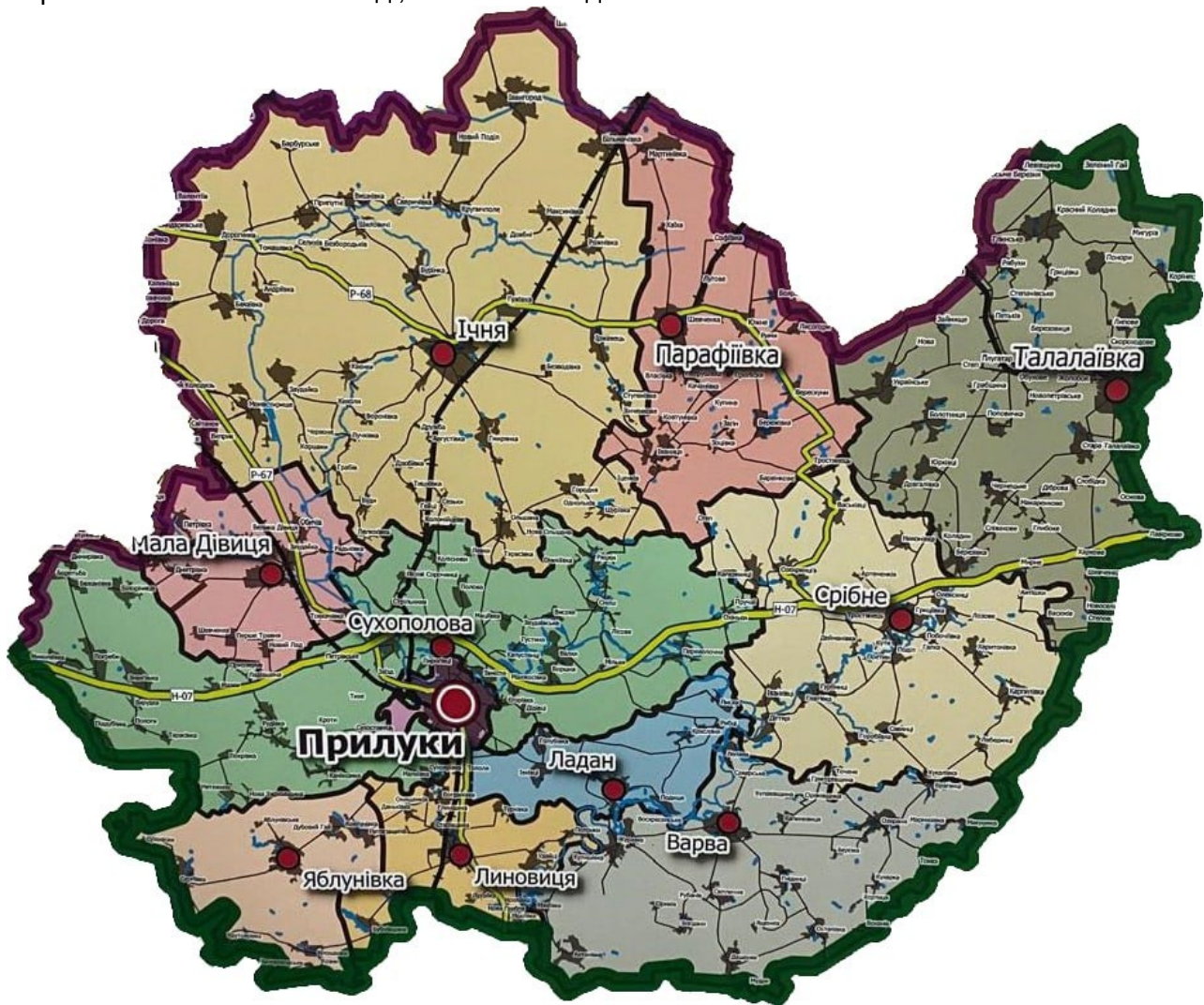

Рисунок 49. Розташування Прилуцької та сусідніх територіальних громад.

Адміністративним центром громади та, одночасно, новоствореного Прилуцького району є місто Прилуки, в якому розміщені відповідні органи місцевого самоврядування та місцеві органи державної виконавчої влади.

Місцеве самоврядування Прилуцької міської територіальної громади здійснюється міським головою та Прилуцькою міською радою (у складі 34 депутати). В міській раді створено 9 фракцій з представників від обраних політичних партій: ВО «Батьківщина» (8 депутатів), «РІДНИЙ ДІМ» (3 депутати), «ЗА МАЙБУТНЄ» (4 депутати), «СЛУГА НАРОДУ» (3 депутати), «ЄВРОПЕЙСЬКА СОЛІДАРІСТЬ» (3 депутати), «Європейська партія України» (2 депутати), «НАШ КРАЙ» (2 депутати), «СИЛА І ЧЕСТЬ» (2 депутати), Позафракційні депутати міської ради (3 депутати). 4 депутати вибули з різних причин. Відновленням кількості загального складу ради займається ТВК. В міській раді створено 5 постійних депутатських комісій: з гуманітарних питань, з питань будівництва, екології та

землекористування, з питань житлово-комунального господарства та комунальної власності, з питань соціально-економічного розвитку та бюджету міста, розвитку інфраструктури та регуляторної політики, з питань регламенту, депутатської етики, законності та правопорядку.

Керівний склад: міський голова, секретар міської ради, керуюча справами виконавчого комітету та 5 заступників міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради. До складу виконавчого комітету входить 12 осіб, у т. ч. міський голова, секретар міської ради, заступник міського голови, 2 керівники комунальних підприємств.

Виконавчому комітету підпорядковані 19 структурних підрозділів. Структура та штатна кількість працівників міської ради – 79 осіб.

Як окремі юридичні особи у громаді здійснюють діяльність: управління освіти міської ради, управління містобудування і архітектури міської ради, управління соціального захисту міської ради, управління житлово-комунального господарства міської ради, відділ культури і туризму міської ради, фінансове управління міської ради, управління адміністративних послуг (Центр надання адміністративних послуг м. Прилуки) Прилуцької міської ради.

Таблиця 79. Організаційна структура та штатна чисельність Прилуцької міської ради.

№	Назва структурного підрозділу	Кількість одиниць
Апарат міської ради		
1	Міський голова	1
2	Секретар міської ради	1
3	Заступник міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради	4
4	Заступник міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради у сфері інвестиційної діяльності	1
5	Керуюча справами виконавчого комітету	1
6	Секретар керівника	1
	Всього	9
1	Управління з питань надзвичайних ситуацій та оборонної роботи	8
2	Відділ бухгалтерського обліку та звітності	5
3	Загальний відділ	3
4	Юридичний відділ	3
5	Відділ по роботі з кадрами	3
6	Відділ організаційної роботи	3
7	Відділ економіки	4
8	Відділ сім'ї, молоді та спорту	3
9	Відділ інформаційно-аналітичного забезпечення	3
10	Відділ з питань комп'ютеризації	3
11	Відділ комунальної власності	4
12	Відділ інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю	3
13	Архівний відділ	3
14	Служба у справах дітей	5
15	Господарський відділ	9
16	Відділ звернень громадян	3
17	Відділ ведення Державного реєстру виборців	3
18	Головний спеціаліст з інвестиційної діяльності	1
19	Головний спеціаліст з питань діяльності правоохоронних органів, мобілізаційної та спецроботи	1
20	Комітет самоорганізації населення	7
	Всього:	77

Детальна інформація щодо діяльності міського голови, депутатського корпусу, виконавчого комітету розміщена на офіційному сайті міської ради <https://pryluky.cq.gov.ua/index.php?tp=main>.

Також додаткова інформація щодо структурних підрозділів Прилуцької міської ради в додатку Є.

У територіальній громаді функціонує 8 комунальних підприємств.

Таблиця 80. Комунальні підприємства Прилуцької ТГ.

№	Назва підприємства
1	КП «Прилуки тепловодопостачання» Прилуцької міської ради.
2	КП «Прилуки житлобуд» Прилуцької міської ради.
3	КП «Послуга» Прилуцької міської ради.
4	КП електромереж зовнішнього освітлення «Міськвітло» Прилуцької міської ради.
5	КП Прилуцької міської ради комбінат шкільного харчування «Шкільний»
6	КП «Санаторій «Берізка» Прилуцької міської ради.
7	КП «Муніципальний контроль» Прилуцької міської ради
8	КП «ТЕЛЕКОМПАНІЯ "ПРИЛУКИ"» Прилуцької міської ради

Інформаційна безпека та інформаційний простір міста представлений електронними та друкованими засобами масової інформації. Найбільш поширеними друкованими місцевими виданнями є газети «Град Прилуки» та «Прилуччина у новинах, подіях, коментарях», які працюють із Прилуцькою міською радою на договірній основі. Працює у місті місцеве телебачення КП «Телекомпанія «Прилуки», популярна мережа FM-мовлення.

Комунальний засіб масової інформації КП ТК «Прилуки» надає якісні послуги в розрізі висвітлення діяльності Прилуцької міської ради та її виконавчого комітету, громадських об'єднань (міських, районних, обласних та загальноукраїнських). Тематика інформаційного продукту актуальна, змістовна, різноманітна та цікава; торкається економічного, політичного, соціального, культурного та духовного спрямування. Канал «Прилуки» має в асортименті широкий спектр електронних послуг: трансляція інформаційного продукту відбувається через антенний передавач, у кабельній мережі та в цифровому форматі.

Канал «Прилуки» має цілодобову сітку мовлення, яка включає понад 40 програм та передач власного виробництва. Редакційна політика максимально враховує потреби та вподобання всіх вікових категорій. Глядачі каналу «Прилуки» цілодобово отримують об'єктивну, актуальну, цікаву інформацію у якісному цифровому форматі. Колектив працює в оперативному режимі. Працівники професіонали своєї справи, з творчим та креативним підходом. Роботу відзначено першою в державі нагородою «За вірність професії журналіста, принциповість та об'єктивність», започатковану Держкомтелерадіо України.

Відділом інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю міської ради налагоджена тісна співпраця з усіма ЗМІ, які працюють у місті. Продовжується робота з наповнення актуальною інформацією офіційного сайту міської ради <https://pryluky.cg.gov>. Інформація, новини від органів влади висвітлюється і на сторінках соціальних мереж Facebook та Telegram.

Міська влада постійно здійснює пошук зовнішніх ресурсів та відкрита щодо співпраці в рамках міжнародної технічної допомоги, інвестиційної діяльності. Ця робота ведеться різними структурними підрозділами виконавчого комітету постійно і не припиняється.

Задля підвищення рівня надання муніципальних послуг управлінська команда працює над впровадженням інноваційних практик та електронних технологій управління. Напрями, за якими проводилась робота:

- встановлення системи електронного голосування «Розумна рада» в сесійній залі ради;
- реформування медичної, галузі впровадження електронної системи охорони здоров'я;
- впровадження механізму електронної петиції;
- реалізація проекту громадського (partiципаторного) бюджету;
- доступ до частини адміністративних послуг через мережу Інтернет;
- впровадження он-лайн трансляцій сесій міської ради.

У місті Прилуки з 2019 року впроваджувався проєкт ЄС/ПРООН "Об'єднання співвласників будинків для впровадження сталих енергоефективних рішень" (HOUSES). Продовжується співпраця з Північною екологічною фінансовою корпорацією (NEFCO) щодо впровадження проєктів з енергоефективності в м. Прилуки та реалізація заходів проєкту щодо зовнішнього освітлення вулиць. Завдяки успішно пройдені відбору до Програми Європейського Союзу "U-LEAD з Європою", в рамках якої надано підтримку громадам у

модернізації центрів надання адміністративних послуг, Прилуки отримали допомогу, розмір якої склав близько 1,5 млн. грн. В 2025 році продовжується співпраця з Програмою «U-LEAD з Європою» в частині методичної підтримки фахівців органів місцевого самоврядування, фахівців комунальних підприємств та бюджетних установ. Прилуцька міська громада є учасником ініціатив щодо експертної підтримки у підготовці проектних заявок для участі у грантових конкурсах. Загалом було отримано методичну підтримку по трьом ініціативам, дві з яких вже реалізовано: «Локації безпеки для цивільного населення Прилуцької громади Чернігівської області» (Програма «Український фонд швидкого реагування», яку втілював IREX за підтримки Державного департаменту США), проєкт «Літня школа «Прилука-2023», який впроваджував Прилуцький краєзнавчий музей.

В 2023 році Прилуцька міська громада була учасником проєкту «Розвиток спроможності в управлінні соціальними закладами та наданні соціальних послуг», який реалізовував МБФ «Карітас України» в межах проєкту «Програма ЄС Міцні регіони – спеціальна програма підтримки України». Фахівці соціальної сфери нашої громади мали можливість взяти участь у різноманітних освітніх та консультаційних заходах щодо організації надання соціальних послуг в умовах викликів сьогодення. У рамках проєкту отримано методичну літературу для соціальних закладів та набори засобів стійкості (гігієни та домедичної допомоги) для розповсюдження серед найбільш вразливих категорій населення.

З 2022 року громада є учасником Програми розвитку ООН в Україні, проєкту ЄС «EU4Recovery - Розширення можливостей громад в Україні». У 2023 році Програмою надано підтримку у реалізації 4 міні-ініціатив, також організовано тренінги з питань проєктного менеджменту, з картування громади, з питань створення громадських організацій, освітні та консультаційні заходи з питань громадської безпеки та соціальної згуртованості. У II половині 2023 року у рамках зазначеного проєкту та за його підтримки 10 представниць Прилуцької міської громади взяли участь в освітній ініціативі «Студії соціального підприємництва», яку впроваджувала Агенція регіонального розвитку Чернігівської області.

Наприкінці 2023 року Прилуцьку міську громаду відібрано для участі у пілотному проєкті з планування відновлення на місцевому рівні, який впроваджується в Україні Програмою розвитку ООН, за фінансування Уряду Японії в рамках проєкту «Сприяння безпеці людей в Україні шляхом реагування на багаторівневу кризу спричинену війною». Здійснено підготовчу роботу за Програмою ООН із відновлення та розбудови миру за напрямом соціальних послуг, зокрема в частині облаштування приміщень Територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Прилуцької міської ради меблями та обладнанням.

У 2023 році Прилуцька громада була учасником проєкту Міжнародної організації з міграції «Людський вимір: інклюзивні дані для стабільності та розвитку». Посадовці пройшли навчання з питань збору та аналізу даних, отримано відповідне обладнання. Також отримано обладнання для впровадження проєкту «Встановлення системи оповіщення та інформування в Прилуцькій громаді».

В 2023 році розпочалася реалізація двох ініціатив від Прилуцької міської громади (Територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Прилуцької міської ради та міського Будинку культури), які взяли участь у конкурсному відборі щодо отримання грантів для інклюзивних ініціатив громадянського суспільства, пов'язаних із соціальною згуртованістю від Міжнародної організації з міграції (МОМ) за підтримки уряду та народу Японії. Наразі Територіальним центром завершуються організаційні роботи щодо оформлення й використання новопридбаного транспортного засобу. Міський Будинок культури в рамках участі у зазначеній ініціативі реалізував проєкт «Створення Центру соціальної інклюзії та розвитку при міському Будинку культури». Ресурсна допомога у реалізації проєкту склала 600234 грн.

Також, міська влада у співпраці з бізнесом, отримала капітальні інвестиції на соціальні потреби міста від ПрАТ «А/Т Тютюнова компанія «В.А.Т.- Прилуки» за 2023 рік на загальну суму 105,21 млн. грн. В Прилуках реалізовано проєкт «Gloru» на суму 34,05 млн. грн., та інші проєкти на суму 71, 16 млн. грн.

З іншим територіальними громадами Прилуцька міська рада не співпрацює. Договорів співробітництва територіальних громад немає. Таке партнерство передбачається в майбутньому за напрямками управління відходами, розвиток туризму, економічний розвиток, тощо.

Прилуцька міська територіальна громада має партнерство з містами побратими з Європейського Союзу. Це такі міста побратими:

Рисунок 50. Місто Остроленка (Мазовецьке воєводство) Польща.

Остроленка (Ostrołęka) — місто в Польщі, що розташоване на мальовничих берегах річки Нарев, було засноване в XI столітті. Знаходиться на північному сході Мазовецького воєводства, яке часто називають «легенями Польщі». Через місто протікає три річки: Нарев, Омул і Чечко. Назва міста тісно пов'язана з топографічними особливостями району ("гострими" луками на річці, які навесні затопляли воду).

Остроленка займає площу близько 29 км², з них сільськогосподарські угіддя складають 32% території, лісовий край: 6% площі, а саме місто становить 0,08% площі Мазовецького воєводства. Кількість населення становить близько 54 тисячі осіб.

На початку XX століття в Остроленку було створено залізничний вузол, а в 1950-х роках почала розвиватися промисловість: целюлозно-паперові фабрики та електростанція. Остроленка, хоча і знаходиться серед сільськогосподарських районів, є важливим промисловим центром. Місто має розвинуту рекреаційно-туристичну інфраструктуру. В Остроленці працює 5100 підприємств і підприємців. Місто служить адміністративним та економічним центром для північно-східної частини Мазовецького регіону. В економічній структурі Остроленки переважають деревообробна промисловість, енергетика, будівельні матеріали, агропромисловість. Місто нараховує 10 початкових шкіл, 8 середніх шкіл, 4 професійно-технічних училища, 5 загальноосвітніх шкіл та 4 вищі навчальні заклади.

Згідно з Угодою між Україною та Республікою Польща про добросусідство, дружбу та співробітництво, Прилуки і Остроленка 23.09.2006 р. уклали угоду про партнерство та подальший розвиток культурних та господарських зв'язків.

Рисунок 51. Місто Косьцежина (Поморське воєводство) Польща.

Косьцежина (Kościerzyna) - місто в північній Польщі, знаходиться в південній частині Кашубського озерного краю. Серце Кашуб, Кашубська Швейцарія – так називають себе самі

мешканці Косьцежини. Місто оточене озерами - Галезне, Капличне, Віжишки, Озеро Гарцинь, Судом і Осушино. Завдяки цінностям ландшафту місто є популярним туристичним центром.

Косьцежина має площу близько 16 км², з них сільськогосподарські угіддя займають 55%, лісові угіддя - 5%, а саме місто - 1,36% території округу. Кількість населення становить близько 24 тис. осіб.

Косьцежина має чимало досягнень. Основний акцент зроблено на комплексний розвиток міста. Владою міста, за підтримки мешканців, розроблено Стратегію розвитку міста, яка успішно реалізується. Зберігши історичний характер Косьцежина (місту уже більше 900 років), багато зроблено для розвитку сучасної інфраструктури – енергомережі, водопостачання та водовідведення з сучасним очищенням стоків. Протягом останніх років в місті відбувся значний приріст кількості суб'єктів господарювання різних галузей виробництва, послуг, торгівлі. Для міської влади економічним пріоритетом є підтримка малого та середнього бізнесу. Угода про встановлення поріднених зв'язків між містом Прилуки та містом Косьцежина та налагодження економічної, науково-технічної і культурно-гуманітарної співпраці було укладено 01.05.2003 року.

Висновки:

1. В Прилуцькій міській територіальній громаді сформовано структури виконавчих органів місцевого самоврядування для забезпечення управління розвитком громади, підтримки розвитку економіки та організації надання якісних адміністративних, соціальних та житлово-комунальних послуг населенню.

2. Місцеве самоврядування Прилуцької міської ТГ здійснюється міською радою в складі голови ради та 34 депутатів. Виконавчий комітет ради складається з 12 осіб.

3. Прилуцька громада долучається до реалізації міжнародних проєктів і має досвід написання грантових заявок та реалізації проєктів у співпраці з організаціями МТД.

4. Вагомими партнерами громади в 2023-2024 рр. є також місцеві промислові підприємства, завдяки яким впроваджуються соціальні проєкти.

5. З громадськими організаціями та об'єднаннями місцевого рівня співпраця в реалізації значних проєктів відсутня.

6. З сусідніми та іншими громадами договорів співробітництва територіальних громад (ММС) не підписано, довгострокове партнерство не ведеться, співпраця відбувається за потреби в короткотермінових рамках.

7. Прилуки мають договори співробітництва з двома містами-партнерами з Польщі: Косьцежина (Kościerzyna) та Остроленка (Ostrołęka), підписані в 2003 та 2006 роках. Активної співпраці в останні роки не ведеться.

8. З Агентством регіонального розвитку Чернігівської області активна співпраця в 2024-2025 рр. не велася.

9. Постійних партнерів щодо проєктної діяльності та отримання грантової підтримки серед місцевих громадських організацій немає. Соціальні замовлення в Прилуцькій громаді громадські організації не виконують.

10. В міській раді не розроблена окрема програма щодо ветеранської політики в територіальній громаді, але працює «єдине вікно» для ветеранів та працює служба психологічної і правової допомоги ветеранам. На офіційному сайті міської ради ведеться окрема сторінка «Ветеранська політика». Міська рада підтримує постійну взаємодію з ветеранським організаціями.

11. Громадські ради ВПО в Прилуцькій громаді не створювались.

12. Ведеться робота щодо налагодження партнерства з місцевими організаціями та об'єднаннями, що спрямовують свою роботу на розвиток демократії, згуртованості, молодіжного руху, розвитку підприємництва, та ін. Створена загальна Громадська рада для координації роботи влади з громадськістю.

13. Прилуцька міська рада має 41 програму місцевого розвитку, з яких були всі діючі в 2024 році та фінансувалися з міського бюджету.

14. Інформація про життя територіальної громади поширюється через друковані та електронні ЗМІ, соціальні мережі та офіційний сайт територіальної громади. Орган місцевого самоврядування регулярно інформує населення щодо питань та діяльності місцевої влади, в тому числі з допомогою комунального підприємства «ТЕЛЕКОМПАНІЯ "ПРИЛУКИ"».

XI. ОРГАНИ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ ТА ГРОМАДСЬКІ ОБ'ЄДНАННЯ.

Розвиток організацій громадянського суспільства в місті є ознакою демократичності. Це сприяє підконтрольності міської влади суспільству, налагодженню публічного взаємозв'язку громади й органів влади на засадах прозорості, відкритості, публічності та партнерства. Співпраця влади, громадського сектору та бізнесу сприяє об'єднанню зусиль навколо спільних завдань (наприклад, розвиток території – окремої ділянки, всього міста, регіону, держави в цілому).

В м. Прилуки на даний час діють понад 100 громадських організацій і об'єднань. Серед них є і такі інститути громадянського суспільства, як профспілкові організацій, асоціації, благодійні організації та фонди. Створена Громадська рада при виконавчому комітеті міської ради, в яку входять представники громадських організацій та лідери громадської думки, авторитетні мешканці міста. В місті Прилуки організовані та активно діють 7 комітетів самоорганізації населення. В Прилуцькій міській територіальній громаді створені й працюють 58 ОСББ, що надають послуги своїм мешканцям.

Таблиця 81. Комітети самоорганізації населення Прилуцької міської територіальної громади.

№	Назва	Адреса
1	Комітет самоорганізації населення №1 Центрального мікрорайону міста	вул. В'ячеслава Чорновола, 97
2	Комітет самоорганізації населення №2 Заудаївського мікрорайону міста	вул. Миролюбна 38-А
3	Комітет самоорганізації населення №3 мікрорайону Рокитний	вул. Саксаганського, 5
4	Комітет самоорганізації населення №4 мікрорайону М'ятно-дослідної станції	вул. Юрія Мірюти, 22
5	Комітет самоорганізації населення №5 Плискунівського мікрорайону	вул. Київська, 473
6	Комітет самоорганізації населення №6 мікрорайону військових містечок №№ 12, 17	в/м №12, буд.7
7	Комітет самоорганізації населення №7 мікрорайону 273 кварталу	вул. Гвардійська, 88/2

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 03 листопада 2010 року №996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» 23 лютого 2021 року відбулись установчі збори з формування нового складу Громадської ради при виконавчому комітеті Прилуцької міської ради. За підсумками проведеного засідання сформована Громадська рада, яка налічує 33 представники інститутів громадянського суспільства. До складу Громадської ради ввійшли найбільш активні громадські організації громади, представники яких приймають участь в управлінні, співробітництві та громадському контролі. При Прилуцькій міській раді працює і Молодіжна рада, яка згуртувала дієві молодіжні організації, молодіжних лідерів.

Таблиця 82. Перелік активних громадських організацій та ініціативних груп міста.

Назва громадського об'єднання	Коротка інформація
Громадська організація «10 гривень Прилуки»	Волонтерська діяльність
Громадська організація «Млин часу»	Культурно-просвітницька діяльність
Громадська організація «Генерація успіху»	Волонтерська діяльність
Громадська організація «Асоціація родин, що виховують дітей з інвалідністю «Світанок»	Робота з дітьми
Молодіжна рада міста Прилуки Робота з молоддю БФ «Мистецькі барви»	Волонтерська діяльність. Робота культурно масового спрямування
Громадська організація «Всеукраїнська	Розвиток міста. Робота у сфері бізнесу

асоціація підприємців та споживачів»	
Громадська організація «Ветерани Афганської війни та учасники бойових дій Прилуччини»	Підтримка ветеранів-афганців та їх родин
Громадська організація «Єдина родина Чернігівщини»	Підтримка родин загиблих військовослужбовців
Громадське формування «Окремий Прилуцький козацький полк ім. Петра Сагайдачного»	Національно-патріотичне виховання молоді
Громадська організація «Варта Прилуки»	Волонтерська робота та національно-патріотичне виховання молоді
Громадська організація «Патріот Прилуки»	Волонтерська діяльність.
Громадська організація «Учасники антитерористичної операції «Щит»	Волонтерська діяльність. Національно-патріотичне виховання молоді.
Громадська організація «Прилуцький козацький полк»	Волонтерська діяльність. Національно-патріотичне виховання молоді. спорт
Прилуцька міськрайонна організація Товариства Червоного Хреста України	Допомога населенню
Громадська організація «Комфорт та якість»	Розвиток підприємницької діяльності
Рада внутрішньо переміщених осіб	Підтримка внутрішньо переміщених осіб

У цілому, Громадська рада, громадські організації та формування тісно співпрацюють з міською радою та постійно висвітлюють свою діяльність у засобах масової інформації, зокрема у міських газетах, на телеканалах КП «Телекомпанія «Прилуки», а також на офіційному сайті міської ради <https://pryluky.cg.gov.ua>.

Таблиця 83. Громадські об'єднання Прилуцької громади та направленість їх роботи.

№ пп	Направленість роботи громадських організацій	Кількість
1	Молодіжні	7
2	Захисту інтересів жінок	1
3	Козацькі формування	4
4	Організації національних меншин	2
5	Екологічна освіта, захист довкілля та тварин	8
6	Культурно-освітньої та просвітницької направленості	12
7	Військово-патріотичне та спортивне виховання	27
8	Робота з дітьми, соціальний захист дітей	3
9	Охорона здоров'я громадян і їх реабілітація	4
10	Соціальний захист інвалідів, одиноких, людей похилого віку	2
11	Соціальний захист військовослужбовців, працівників правоохоронних органів	8
12	Захист інтересів промисловості, підприємців, роботодавців	7

На території міста на даний час діють 23 релігійні громади, 12 конфесій. 7 релігійних громад забезпечені культовими спорудами, інші мають пристосовані та орендовані приміщення, одна з них планує побудову культової споруди, на яку виділено земельну ділянку в межах міста. Загалом політика міської ради спрямована на співпрацю з усіма зареєстрованими в місті релігійними громадами для забезпечення сталого розвитку і стабільності в суспільстві. Події релігійного життя систематично висвітлюються на місцевому телебаченні та у місцевих друкованих засобах масової інформації.

В 2024 році в Прилуцькій громаді функціонує значна кількість релігійних організацій та установ. Згідно даних Єдиного державного реєстру України у м. Прилуки зареєстровано 23 релігійні громади різних конфесій: Української Православної Церкви - 7; Православної Церкви України - 2; Євангельських Християн-Баптистів - 2; Адвентистів Сьомого Дня - 1; Союзу Церков Християн Віри Євангельської - 1; Об'єднаної Церкви ХВС - 1; Церкви Повного Євангелія - 3; Об'єднаної Церкви Повного Євангелія «Українські жнива» - 1; Євангельських християн - 1; Іудейська релігійна громада - 1; Римо-католицька церква - 1; Українська Греко-Католицька Церква - 1; Харизматичного напрямку - 1. Поза реєстрацію у місті діють 3 релігійні громади. 1 громада від Міжнародного Союзу Церков Євангельських Християн-Баптистів та 2 громади Свідків Єгови. 8 релігійних громад забезпечені культовими

спорудами, інші мають пристосовані та орендовані приміщення. Найчисельнішими у місті є православні громади Української Православної церкви.

Таблиця 84. Представництво конфесій в Прилуцькій територіальній громаді.

Релігійна громада	Кількість зареєстрованих громад та місце їх розташування м. Прилуки	Кількість активних парафіян (відвідують храм раз на тиждень)	Доступність будівель для маломобільних груп
упц	Релігійна громада Української Православної Церкви Ніжинської єпархії Спасо-Преображенської Парафії м. Прилуки Чернігівської області	150	є
	Релігійна громада Української Православної Церкви Трьох-Святительської Парафії, м. Прилуки Чернігівської обл., Ніжинської єпархії	60	-
	Релігійна громада Української Православної Церкви Ніжинської єпархії Парафії Різдва Іоанна Предтечі міста Прилуки Чернігівської області	130	є
	Релігійна громада Української Православної Церкви Ніжинської єпархії Свято-Миколаївської Парафії м. Прилуки Чернігівської області	100	-
	Релігійна громада Української Православної Церкви Ніжинської єпархії Свято-Пантелеймонівської парафії м. Прилуки Чернігівської області	50	-
	Релігійна організація релігійна громада Української Православної Церкви м. Прилуки Чернігівської області (Стрітенська парафія)	50	є
пцу	Релігійна громада Української Православної Церкви Київського Патріархату Чернігівської єпархії Парафії Різдва Пресвятої Богородиці м. Прилуки Чернігівської області	30	є
	Релігійна організація «Релігійна громада парафія Всіх Святих Чернігівської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)» міста Прилуки Чернігівської області	10	-
Протестантські церкви	Релігійна громада церкви Євангельських Християн-баптистів м. Прилуки	90	є
	Релігійна громада Віфанія церкви Євангельських християн баптистів м. Прилуки	15	є
	Релігійна організація церква Адвентистів сьомого дня	45	-
	Релігійна громада помісної Української церкви християн віри Євангельської добрий Самарянин міста Прилуки Чернігівської області	60	є
	Релігійна громада церкви християн Віри Євангельської /п'ятидесятників/Наріжний камінь	50	-
	Релігійна громада Відродження Християн повного Євангелія м. Прилуки Чернігівської області	18	-
	Релігійна громада християнської Церкви повного Євангелія «Спасіння» м. Прилуки Чернігівської області	40	-
	Релігійна громада євангельських Християн (Церква Голгофи) у місті Прилуки Чернігівської області	40	-
	Релігійна організація харизматична Релігійна громада повного Євангелія Відродження м. Прилуки	120	-

	Чернігівської області		
Мусульмани	-	-	-
Інші	Прилуцька міська іудейська релігійна громада	10	-
	Релігійна громада (парафія) Покрова Пресвятої Богородиці української Греко-католицької церкви м. Прилуки Чернігівської області	30	є

Структурними підрозділами Прилуцької міської ради поширюється інформація спрямована на недопущення провокування міжконфесійної ворожнечі та забезпечення сталого розвитку і стабільності в суспільстві. Відповідна превентивна робота проводиться з представниками релігійних громад міста. Враховуючи ситуацію з введенням воєнного стану в Україні, діяльність релігійних громад обмежилась у плані проведення масових зборів та заходів. До основної діяльності додалися: допомога внутрішньо переміщеним особам, надання гуманітарної допомоги, підтримка військових тощо. Недільні школи частково проводять заняття в режимі онлайн та очно.

Загалом політика міської ради спрямована на співпрацю з усіма зареєстрованими в місті релігійними громадами для забезпечення сталого розвитку і стабільності в суспільстві. Події релігійного життя систематично висвітлюються на місцевому телебаченні та у місцевих друкованих засобах масової інформації. З метою профілактики й запобігання правопорушень та з метою забезпечення громадського порядку під час проведення релігійних свят і заходів відділом культури і туризму міської ради налагоджено співпрацю з правоохоронними органами.

Висновки:

1. Влада громади максимально відкрита й проактивна в комунікаціях з громадським сектором та постійно намагається займати конструктивну позицію щодо ініціатив громадськості. У місті зареєстровано більше 100 громадських організацій. Найбільш активні громадські об'єднання входять до Громадської ради при міськвиконкомі та включені до ініціативних груп. Громадська рада діє при виконавчому комітеті міської ради, і в яку входять представники 33 громадських організацій та лідери громадської думки, авторитетні мешканці міста.

2. В Прилуках організовані та діють 7 комітетів самоорганізації населення, з яким міська рада постійно співпрацює та взаємодіє. Створені вуличні комітети.

3. В місті створені та працюють 58 ОСББ.

4. В Прилуках Громадські слухання в останні роки не проводяться із-за проблем безпеки.

5. Статут територіальної громади міста Прилуки затверджений 28.04.2016 року.

6. Представники громадського сектору в Прилуцькій громаді ініціюють співпрацю з міською радою, проте не займаються самостійною проєктною діяльністю. Деякі громадські організації та об'єднання долучаються до діяльності міської ради, спільних заходів та реалізації проєктів, що є важливими для розвитку територіальної громади та підтримки згуртованості.

7. В Прилуцькій громаді є значна кількість релігійних громад. Міська влада постійно сприяє порозумінню між громадянами та конфесіями в місті і робить внесок у забезпечення громадського спокою в громаді, в питаннях, що пов'язані з міжконфесійними розбіжностями у поглядах вірян та діями представників релігійних громад.

8. Сайт міської ради є змістовним, доступним в користуванні та регулярно наповнюється актуальною інформацією.

XII. РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ ЗАІНТЕРЕСОВАНИХ СТОРІН**Опитування мешканців Прилуцької громади.**

З метою вивчення громадської думки з приводу основних проблем та перспектив розвитку Прилуцької міської територіальної громади, методом анкетування на електронних та паперових носіях, у вересні 2024 р. проведено опитування населення та бізнесу. При цьому, було запропоновано питання, варіанти відповідей до питань, а також (за бажанням) можливість додати власну відповідь на запитання. Результати анкетування подано у діаграмах в додатку Ж.

Загалом, у проведеному соціологічному дослідженні щодо опитування для визначення основних проблем громади (для населення) взяли участь 511 респондентів, з яких 87,3% - жінки та 12,7% - чоловіки. Більшість респондентів – люди працездатного віку (понад 90%). 26,5% - це особи у віці від 21 до 35 років, 61,4% - особи у віці від 35 до 50 років, 8,2% особи віком від 50 до 65 років, а також 2,7% осіб віком понад 65 років та 1,2% осіб віком до 21 року. Серед опитаних найбільшу частину 48,8% становлять робітники, 18% - службовці, 14,5% - безробітні, 8,6% - приватні підприємці.

Бачення людьми перспектив розвитку громади є досить різносторонніми. На запитання «Чи плануєте тут жити?», майже 60% відповіли – «так», одна третина респондентів дала відповідь – «важко відповісти», і 7,6% сказали – «ні». Майже половина опитаних, загалом, песимістично оцінюють перспективи громади. 22,2% вказали, що не бачать перспектив, 15,1% вбачають громаду на узбіччі прогресу, а 12% наголосили, що їм важко себе реалізувати в громаді. Серед інших тверджень - 40,6% опитаних вважають громаду місцем, де вони просто живуть. Однак, твердо позитивну характеристику дали 18,4% громадян, які хочуть, щоб тут жили їхні діти. 5,1% зазначили, що Прилуки - це місто в яке приємно повертатися, а 3,1% пишаються своєю громадою.

Якість комунальних послуг доброю та задовільною вважають 52% опитаних, але інші (майже половина) - незадоволені. Роботу системи соціального захисту та надання соціальних послуг оцінена задовільно і добре, а оцінку «незадовільно» поставили 39,6% мешканців.

Оцінку рівня показників стану громади за напрямком «Безбар'єрність та доступність інфраструктури міста» більшість вважають задовільною, доброю чи відмінною, а оцінку «незадовільно» поставили 46,5% опитаних.

Значення «прозорість, відкритість та висвітлення роботи міської влади» оцінку «незадовільно» поставили 66,3% опитаних.

Найбільш негативні оцінки в опитуванні стосуються питання «Стан доріг». 81,6% респондентів вказали рівень задоволеності, як «незадовільний». Приблизно така ж оцінка і стану тротуарів – 73,5% вважають його незадовільним.

Рівень задоволення культурних потреб в Прилуках оцінено мешканцями, як задовільний на рівні – 43,5% відповідей та незадовільний - 39,8%, а оцінка «добрий» має охоплення 14,9%.

Медичне забезпечення здебільшого оцінено як задовільне і добре (разом 55,5%), але невдоволених рівнем якості послуг залишається значна частина опитаних.

Надання освітніх послуг оцінено респондентами як задовільний (52,2%), добрий (27,3%) і відмінний (3,9%), що може свідчити про відносну відсутність гострих проблем в громаді за даним напрямком і даний період часу з точки зору мешканців. При більш детальному розгляді стану показників роботи дошкільних установ оцінка задовільно, добре та відмінно надана сукупно 86% респондентів.

На запитання про екологічний стан громади мешканці міста переважно надали негативні відповіді, з яких 43,7% опитаних вважають його незадовільним, 42,2% задовільним. І тільки 14% мешканців вважають, що стан екології в громаді може бути оціненим, як добре, так і відмінно.

Рівно половина опитаних вважають, що інфраструктура відпочинку та дозвілля в Прилуцькій громаді є незадовільною, а 53,5% також вважають незадовільним рівень безпеки громадян в місті з різних причин.

Умови для започаткування та ведення власного бізнесу оцінені задовільно, добре та відмінно 51% з усіх опитаних осіб. А от твердження «можливості працевлаштування» оцінено як незадовільне 56,7% громадян.

На прохання відповісти: «Що, на Вашу думку, заважає розвитку громади?» респондентам пропонувалося обрати серед трьох тверджень. Найбільше збігів було у таких відповідях на це питання: «недостатня громадська ініціативність та активність мешканців», «безробіття», «зношеність інженерних мереж», «відсутність зовнішніх інвестицій», «відсутність можливостей для самореалізації».

Серед основних завдань, які необхідно здійснити для розвитку громади опитуваними обрано переважно такі твердження: «Вирішення проблем безробіття», «розвиток малого і середнього бізнесу», «ремонт доріг», «підвищення якості водопостачання», «благоустрій громади». Звісно, такі відповіді не зовсім корелюються між собою та з бажаним результатом, що може свідчити про низьку поінформованість населення з відповідних питань, непрофесійність опитуваних та споживацьке ставлення до проблем.

Доказом песимістичної точки зору жителів є відповіді на питання «Чи вірите Ви у реалізацію завдань, вказаних в попередньому пункті?» На це питання 63,5% респондентів відповіли – «швидше ні», а 36,5% - «швидше так».

На запитання: «Яким є, на Вашу думку, основний ресурс громади для подальшого розвитку?» відповіді розподілилися переважно так: 52,2% - зусилля міської влади, 13,6% мешканці громади, 13,3% місцеві підприємства і підприємці, 8,7% - допомога від держави, 5,9% - виробництво та переробка сільськогосподарської продукції, 2,6% - вільні земельні ділянки для інвестицій, 1,4% - природне середовище, 1,2% - географічне положення, 0,2% боротьба з корупцією.

На запитання: «Чи бажаєте ВИ долучитися до Робочої групи з розробки Стратегії розвитку громади?», «ні» - відповіли 65,2% опитаних, 11,3% – відповіли ствердно.

В рамках розробки Стратегії розвитку Прилуцької міської територіальної громади до 2030 року було також проведено соціологічне дослідження для представників місцевого бізнесу щодо опитування для визначення основних проблем громади. Опитування проходило в той самий час, що і опитування населення. В ньому взяла участь незначна кількість представників бізнесу Прилук - 30 респондентів. Серед опитаних представників бізнесу 65,5% були ФОП, 20,7% представники українських юридичних осіб, 6,9% - представники державних підприємств, 3,4% - іноземні суб'єкти, 3,4% - представники комунальних підприємств громади.

Перше запитання стосувалося періоду створення підприємства. Всі відповіді розподілилися майже рівномірно. Вказані такі дати створення (заснування) підприємств: 24,1% - до 2005 року, 24,1% – в період 2010-2014 роки, 20,7% - після 2014 року, 20,7% - в період з 2005 по 2010 роки, 10,3% до 1990 року.

На запитання «Який характер має Ваш бізнес?» відповіді були такі: 31% - роздрібна торгівля, 17,2% - перевезення, 10,3% - виробництво харчових продуктів, 10,3% - інші послуги, що не увійшли в перелік, 6,9% - будівництво та ремонт, а також приблизно по 3% розподілились відповіді – постачання інтернету, електро-, водо-, теплопостачання, легка промисловість, переробне виробництво, юридичні консультації, оптова торгівля.

Переважна більшість підприємців вказали, що здійснюють збут своєї продукції в межах громади. Третина з таких підприємств мають на території громади 100% збуту, кожен четвертий – 75%, та тільки кожен п'ятий реалізовує в громаді незначну частку продукції – від 0% до 50%. Збутом продукції у межах області займаються майже половина опитаних, серед яких майже всі мають частку збуту 25% від усієї виробленої продукції та одне підприємство 100%. В інших регіонах України працюють майже чверть опитаних. При цьому, частка реалізованої продукції в межах інших областей становить від 25% до 50% лише в 20% загальної кількості опитаних представників бізнесу. Тільки один респондент вказав 100% долю реалізації продукції в цій категорії. Також три респонденти відповіли, що реалізують продукцію за межі України в рамках від 50% до 100% загального обсягу.

На запитання «Які зміни у збуті Ви очікуєте в 2025 році відповіді представників бізнесу розподілені таким чином: 62,1% - без змін, 24,1% - зменшення, 13,8% - збільшення.

Щодо підтримки запропонованих тверджень для опитуваної категорії респондентів на продовження запитання «Чи є у Вашому регіоні... найбільше відповідей було: «основний ринок – покупці продукції» - (31%), «інші підприємства чи їх групи, споріднені з Вашим» - (24%), «основні постачальники сировини/комплектуючих» - (34%), «робоча сила необхідна підприємству» - (7%), «основні інвестори» - (3%).

На запитання «Скільки працівників з повним робочим днем, за Вашою оцінкою, працювали чи працюватимуть на Вашому підприємстві в зазначені нижче періоди? Відповіді розподілилися в залежності від категорії бізнесу. Переважна більшість вказали на стійке зменшення кількості найманих осіб на підприємстві за період з 2019 року по 2024 рік та дещо стриманий оптимістичний прогноз на 2025 рік.

Нестачу спеціалістів та кадровий голод не відчують 50% представників опитаного бізнесу, 46,4% вказали, що мають таку проблему, ще 3,6% зараз не відчують нестачі спеціалістів, але очікують отримати таку проблему в майбутньому. При цьому, на питання щодо нестачі працівників, взагалі, відповіли менше третини опитаних. Вони вказали, що потрібні робітничі професії: швачки, водії, трактористи, будівельники, робітники, інженер. Очевидно ФОПи не розглядають це питання, як проблемне.

Відповіді, стосовно майбутнього, на запитання «Ви плануєте інвестувати у збільшення виробництва продукції (послуг) у громаді?» розподілилися таким чином: 69% - «можливо у майбутньому», 24,1% - «не плануємо нових інвестицій», 6,9% - «так, у поточному році».

На питання: «Чи плануєте Ви розширення виробництва зі створення додаткових потужностей в інших адміністративно-територіальних одиницях (населених пунктах району)?» 69% опитаних відповіли – «ні», 13,8% - «так», 13,8% - «можливо у майбутньому», 34% - «так у районі». Серед тих, хто планує розширення виробництва, третина робитимуть це у місті Прилуки. Отже, як бачимо, дві третини опитаних вбачають можливість та перспективи своєї діяльності в межах міста Прилуки і Прилуцького району. Це може підтверджувати припущення можливості реалізації комплексного підходу щодо розвитку Прилуцької громади в майбутньому, як регіонального «полюсу економічного зростання».

На запитання «Ви плануєте (негайно або в майбутньому) перенести всю чи частину своєї діяльності до іншого міста?» 89,7% відповіли - «ні», і лише 10,3% розглядають таку можливість. При цьому, основними причинами перенесення респонденти вказали: відсутність потужності електропостачання, надмірний тиск на підприємство з боку контролюючих органів, війна, надмірна вартість оренди комунального майна/землі, непрозорість влади, корупція, відсутність необхідної кількості кваліфікованих працівників, неояльність і тиск з боку місцевої влади, непрозорість тендерів, невиконання закону власниками підприємств інфраструктури, погана транспортна доступність до основних ринків/споживачів, громадський опір розвитку підприємства.

На запитання: «Що, на Вашу думку, заважає розвитку громади (вибрати 3 основні відповіді із запропонованих)?» найбільша кількість відповідей була наступна і в приблизно такій послідовності: низька якість (відсутність) дорожнього покриття між населеними пунктами, засміченість довкілля, недостатня громадська активність, несприятливі умови для розвитку підприємництва, значна частка населення старше працездатного віку, відсутність зовнішніх інвестицій, безробіття, відсутність можливості для самореалізації, забезпечення змістовного дозвілля, недостатня інформованість про громаду за її межами, зношеність інженерних мереж (водопостачання, водовідведення), недостатня підприємливість мешканців.

На питання «В якій послідовності (перше, друге, третє і т. д.) Ви б розмістили нижче представлені завдання, які необхідно здійснити для розвитку громади?» найбільше було таких відповідей в приблизному дотриманні послідовності за спадаючою прогресією: ремонт дорожнього покриття вулиць, сприяння розвитку промислових підприємств, ремонт дорожніх знаків, світлофорів, тощо, розвиток малого і середнього бізнесу, благоустрій громади, зменшення рівня безробіття, покращення водопостачання, покращення водовідведення, розвиток сфери охорони здоров'я, розвиток сфери дозвілля (відпочинку, спорту), розвиток культури, розвиток освіти, покращення зовнішнього освітлення вулиць міста, використання місцевих природних ресурсів, розвиток туризму.

Відповідаючи на запитання «Чи вірите Ви у реалізацію завдань, вказаних в попередньому пункті?» 58,6% опитаних представників місцевого бізнесу відповіли негативно, а 41,4% дали відповідь – «швидше так». Як бачимо – це значно оптимістичніший результат, ніж відповіді на те ж саме питання від населення, що може підтвердити певний споживацький інтерес та непрофесійне ставлення мешканців громади до розвитку громади.

Представники бізнесу Прилуцької громади в своїх відповідях зазначили, що вважають пріоритетними такі види економічної діяльності (за порядком спадання): сфера послуг, легка

промисловість, харчова промисловість, переробка сільської продукції, ІТ-технології, сільське господарство, логістика, машинобудування, консультаційні та інші послуги.

Серед інших питань, оцінювався рівень співпраці із зазначеними нижче організаціями та посадовими особами. При цьому, відповіді поділялися на 4 рівні: «задовільна співпраця», «частково задовільна співпраця», «незадовільна співпраця», «немає потреби у контактах».

В системі оцінки співпраці з місцевою владою було кілька пунктів. З головою територіальної громади рівень співпраці оцінений респондентами від бізнесу найбільше як «частково задовільна співпраця» - 34,5% та «задовільна співпраця» - 24,1%. Оцінку «незадовільно» поставили 20,7% опитаних та стільки ж – «немає потреби у контактах». А от на те ж саме питання, тільки стосовно заступника голови громади відповіді були такі: 51,7% - оцінка «частково задовільна співпраця» та 27,6% «задовільна співпраця», 6,9% - «немає потреби у контактах». Стосовно ж співпраці з радою громади, постійними комісіями міської ради, депутатами, відповіді були надані в такій послідовності: 41,4% - «немає потреби у контактах», 24,1% - «частково задовільна співпраця», та по 17,2% отримані відповіді – «незадовільна» й «задовільна співпраця». Робота управлінь/відділів виконавчого органу міської ради оцінена відповідно: 31% - «немає потреби у контактах», 31% - «частково задовільна співпраця», 24,2% - «задовільна співпраця», 13,8% - «незадовільна».

Оцінки рівня співпраці з управлінням поліції відповіді розподілені таким чином: 41,4% - «немає потреби у контактах», 37,9% - «частково задовільна співпраця», та по 10,3% - «задовільна» й «незадовільна» співпраця.

З обласною владою 58,6% респондентів відповіли, що «не мають потреби в контактах», ще 20,7% вказали співпрацю, як «задовільна» та 13,8% як «частково задовільна» та 6,9% «незадовільна».

Щодо співпраці з центром зайнятості 37,9% відповідей – це «задовільна співпраця», 27,6% - «немає потреби у контактах», 24,1% - «частково задовільна» співпраця, 10,3% - «незадовільна» співпраця.

Рівень співпраці з податковим органом «задовільно» оцінено 56,2% респондентів, «частково задовільна» співпраця – 41,4%, «незадовільна» співпраця – 3,4%.

Щодо органу реєстрації бізнесу, то 55,2% відповідей – це «немає потреби у контактах», 24,1% - «задовільна співпраця», 13,8% - «частково задовільна співпраця», незадоволені співпрацею – 6,9%.

Стосовно співпраці з санітарно-епідеміологічною станцією оцінки розподілилися наступним чином: 41,4% - «немає потреби в контактах», 31% - «частково задовільна» співпраця, 17,% - «задовільна співпраця», 10,3% - «незадовільна».

Оцінки представників бізнесу щодо співпраці з пожежною охороною представлені в такій послідовності: по 34,5% - «частково задовільна співпраця» та «немає потреби в контактах», 20,7% - «задовільна співпраця», 10,3% - «незадовільна».

З відділом земельних ресурсів 44,8% респондентів відповіли, що «не мають потреби в контактах», 31% - «частково задоволені співпрацею», 13,8% «незадоволені», 10,3% - оцінили, як «задовільна співпраця».

58,6% опитаних «не мають потреби у контактах» з митницею, а по 17,2% оцінили співпрацю з нею, як «частково задовільну» і «задовільну», 6,9% - оцінка «незадовільно».

Щодо оцінки роботи органів Держпраці, то відповіді розподілилися так: 44,8% - «частково задовільна» співпраця, 31% - «немає потреби у контактах», 13,8% - «задовільна співпраця», 10,3% - «незадовільна» співпраця.

Додатково було оцінено зусилля місцевої влади та ефективність її роботи, представниками бізнесу під час відповідей на запитання «Як би Ви оцінили діяльність органів місцевого самоврядування з розвитку громади за 5-ти бальною системою? (5 – найвища оцінка, 1 – найнижча)». Стосовно позиції «голова громади» опитані відповіли наступним чином: 41,4% - «задовільна», 31% - «добра», 24,1% - «погана», 3,4% - «відмінна». Стосовно позиції «міська рад» відповіді такі: 55,2% - «задовільна», 24,1% - «добра», 17,2% - «погана», 3,4% - «відмінна». Робота виконавчого комітету міської ради оцінена так: 44,8% - «задовільна», 37,9% - «добра», 17,2% - «погана». При цьому, оцінки «відмінна робота» для виконавчого комітету не була поставлена взагалі. Також цікавим є той факт, що респонденти не давали відповідей категорії відповіді – «не можу сказати» для оцінки усіх органів місцевої влади.

На запитання «Яка Ваша загальна думка про Ваше місто як місце для ведення бізнесу?» відповіді отримані в наступному порядку: 48,3% - «задовільне», по 17,2% - «добре» і «погане», 10,3% - «не можу сказати», 6,9% - «відмінне».

Респондентам також було запропоновано оцінити величину тіньового бізнесу в громаді у відсотках. В результаті отриманих відповідей, кожен четвертий вважає, що це значення становить 30%, третина – від 10 до 25%, інша третина – вище 30%, 15% - несистемних відповідей, які складно узагальнити.

Розділ 2. SWOT-АНАЛІЗ.

Характеристика порівняльних переваг, викликів та ризиків перспективного розвитку територіальної громади здійснюється на основі оцінки стартових умов місцевого розвитку шляхом SWOT-аналізу.

SWOT-аналіз – це метод стратегічного планування, що базується на встановленні зв'язку між характерними для територіальної громади внутрішніми сильними і слабкими сторонами та зовнішніми можливостями і загрозами, результати якого в подальшому використовуються для визначення системи стратегічних та оперативних цілей розвитку територіальної громади. Складовими SWOT-аналізу є:

- **сильні сторони** – наявні внутрішні позитивні фактори або ресурси територіальної громади, які можуть бути використані для формування конкурентних переваг;

- **слабкі сторони** – наявні внутрішні негативні фактори територіальної громади, які заважають її розвитку та можуть бути визначені як протилежності сильним чи як відсутність деяких сильних сторін;

- **можливості** – позитивні фактори зовнішнього впливу (наявні або найбільш ймовірні), які можна використати для розвитку територіальної громади;

- **загрози** – негативні фактори зовнішнього впливу (наявні або найбільш ймовірні), які перешкоджають розвитку територіальної громади.

На основі SWOT-аналізу виявляються логічні взаємозв'язки між внутрішніми (сильні та слабкі сторони) та зовнішніми (можливості та загрози) факторами, які мають стратегічне значення для розвитку територіальної громади. Визначені взаємозв'язки дозволяють сформулювати порівняльні переваги, виклики і ризики, які є основою для формулювання сценаріїв, стратегічних та оперативних цілей розвитку територіальної громади.

SWOT-аналіз Прилуцької міської територіальної громади проведено з урахуванням поточного стану та тенденцій розвитку громади, актуальних проблемних питань у різних галузях. Проаналізувавши статистичну інформацію описово-аналітичної частини, результати опитування думки мешканців громади та представників бізнесу, пропозицій, наданих членами Робочої групи з розроблення Стратегії розвитку Прилуцької міської територіальної громади, визначено сильні та слабкі сторони, можливості та загрози для територіальної громади.

На основі проведеного аналізу основних тенденцій та проблем соціально-економічного розвитку громади, оцінки природно-ресурсного, економічного, фінансового і людського потенціалу визначено сильні і слабкі сторони (внутрішні чинники), можливості і загрози (можливі зовнішні впливи).

Таблиця 85. SWOT-аналіз розвитку Прилуцької міської територіальної громади.

СИЛЬНІ СТОРОНИ (STRENGTHS)	СЛАБКІ СТОРОНИ (WEAKNESSES)
1. Корисні копалини (нафта, газ, глина, пісок). 2. Наявність вільних земельних ділянок і споруд комунальної форми власності для ведення господарської діяльності й реалізації інвестиційних проєктів, розширення діючих виробництв та потужностей. 3. Досвід співпраці місцевої влади з міжнародними проєктами та організаціями, впровадження проєктів місцевого розвитку. 4. Розгалужена мережа доріг – всі населені пункти зв'язані асфальтованими автомобільними шляхами. 5. Наявність різногалузевого промислового комплексу. 6. Розгалужена транспортна мережа. 7. Компактність міста. 8. Розгалужена мережа освітніх закладів,	1. Низька якість дорожнього покриття проїжджої частини вулиць (висока ямковість). 2. Низька якість житлово-комунальних послуг. Часті пориви інженерних мереж. 3. Природне скорочення населення. 4. Нестабільна політична ситуація. 5. Недостатній рівень матеріально-технічного забезпечення гуманітарної сфери міста. 6. Відтік кваліфікованих кадрів та працездатного населення. 7. Недостатній рівень промоції міста. 8. Перезавантаження вулиць великоваговим транспортом. 9. Низька енергоефективність: багато будівель не відповідають сучасним стандартам енергоефективності, що підвищує витрати на комунальні послуги.

доступність дошкільної, шкільної та середньої спеціальної освіти, наявні трудові ресурси, освічене населення. 9. Наявність та доступність закладів охорони здоров'я, надання якісних медичних послуг. 10. Розвинена мережа установ та закладів соціальної інфраструктури, закладів житлово-комунального господарства, інженерних мереж, а також торгівельних закладів. Забезпеченість послугами на всій території громади інтернетом. 11. Стратегічне географічне розташування: Прилуки розташовані на перетині важливих транспортних шляхів, що сприяє розвитку бізнесу та транспорту. 12. Сприятливі погодно-кліматичні умови для проживання, ведення бізнесу та розвитку туризму. 13. Достатня забезпеченість водами питного та рекреаційного значення. 14. Активний розвиток молодіжного та націонал-патріотичного та волонтерського руху. 15. Розвиненість спортивної інфраструктури. 16. Активна громада. 17. Наявність Генерального плану, правил забудови, Плану відновлення та розвитку, зонування територій. 18. Достатній бюджет для розвитку громади. 19. Активна участь громадськості та ГО у формуванні економічної, молодіжної та соціальної політики.	10. Проблема утилізації твердих побутових відходів та сміття (відсутність підприємства з їхньої переробки та утилізації). 11. Відсутність міських цільових програм по підтримці підприємництва, молодіжно-житлового кредитування, житла для вузько-профільних фахівців, (муніципальне замовлення), ВПО. 12. Недостатня кількість соціальних послуг у громаді. 13. Відсутність інфраструктури для дозвілля молоді. 14. Зношеність очисних споруд. 15. Стрімкий ріст соціально-негативних явищ.
МОЖЛИВОСТІ (OPPORTUNITIES)	ЗАГРОЗИ (THREATS)
1. Участь у міжнародних проєктах та програмах – розширення кола міжнародних партнерів, залучення додаткових ресурсів, вітчизняного та іноземного досвіду, розвиток соціального капіталу. 2. Державна підтримка проєктів соціально-економічного розвитку, що реалізуються в громаді. 3. Економічна підтримка від держави, підтримка регіонального розвитку і малого, середнього бізнесу. 4. Розвиток альтернативної енергетики на місцевому, регіональному та державному рівнях. 5. Залучення інвесторів. Зростання інтересу іноземних інвесторів до регіону, що може поліпшити економічну ситуацію. 6. Можливість отримання інвестицій для оновлення доріг, мостів, електромереж і житлово-комунальних комунікацій 7. Фінансування з Європейського Союзу -	1. Продовження військових дій на території України. 2. Відтік працездатного населення, молоді, кваліфікованих працівників. 3. Інфляційні процеси в державі, які впливають на зниження купівельної спроможності населення, зростання вартості енергоносіїв. 4. Зростаюча конкуренція за інвестиції та робочу силу із містами інших регіонів. 5. Екологічні ризики: забруднення довкілля, що може негативно вплинути на здоров'я населення і туристичний потенціал. 6. Зміни в законодавстві, збільшення рівня податків, запровадження нових обтяжень для бізнесу. 7. Політична і соціально-економічна нестабільність. 8. Економічні кризи: глобальні економічні кризи можуть знизити інвестиційну активність у регіоні та призвести до

можливість отримання грантів та кредитів від ЄС для розвитку інфраструктури та соціальних проєктів. 8. Створення кластерів - об'єднань підприємств у різних секторах для підвищення конкурентоспроможності та інноваційності. 9. Розвиток альтернативної енергетики. 10. Реалізація інфраструктурних об'єктів (об'їзна дорога). 11. Промоція міста на міжнародній арені.	скорочення робочих місць. 9. Демографічні виклики: старіння населення та зменшення кількості молоді можуть призвести до соціальних проблем і недостатньої робочої сили. 10. Макроекономічна нестабільність та довготривала економічна рецесія в Україні, зменшення доходів бюджету, згорання економіки, підвищення рівня безробіття. 11. Ріст рівня корупції у владі, зниження довіри до місцевої влади, зменшення підтримки місцевих рішень. 12. Бюджетна централізація. Зменшення можливостей для розвитку громади.

SWOT-матриця.

SWOT-матриця – важливий елемент визначення конкурентних переваг громади, оскільки дозволяє виявити взаємозв'язки між «внутрішніми» (сильні й слабкі сторони) та «зовнішніми» (можливості й загрози) чинниками. Визначені взаємозв'язки дозволяють сформулювати порівняльні переваги, виклики і ризики, які є основою для формулювання сценаріїв, стратегічних та оперативних цілей розвитку територіальної громади.

Порівняльні переваги.

За допомогою матриці зв'язків між внутрішніми чинниками в частині сильних сторін та зовнішніми впливами – можливостями, визначаються найбільш перспективні аспекти, які краще за інших сприймають вплив зовнішніх факторів і дають сильніший поштовх соціально-економічному розвитку громади.

Виклики.

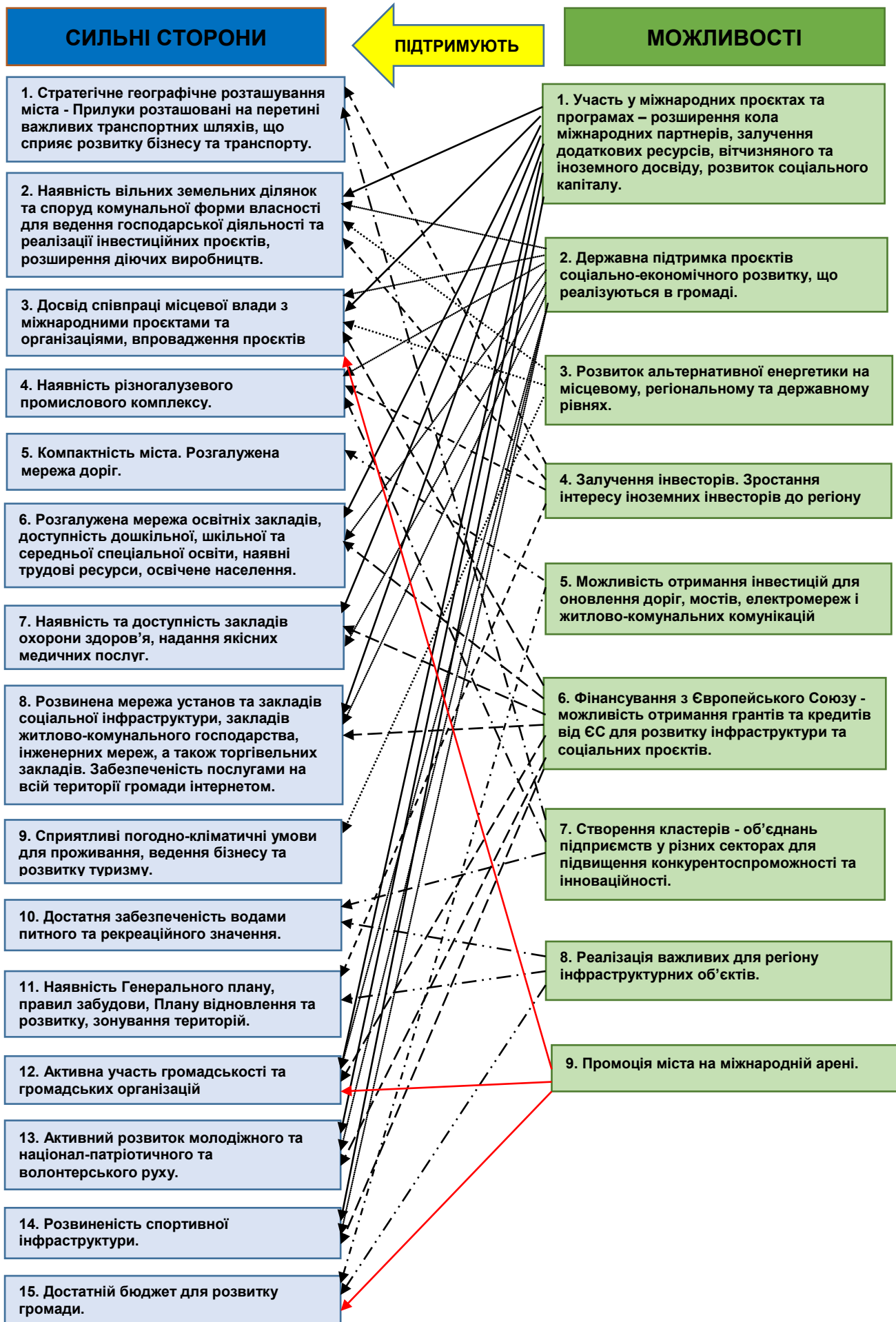
У цьому випадку матриця зв'язків будується між слабкими сторонами та зовнішніми позитивними можливостями, які дозволяють зменшити вразливість та подолати слабкі сторони (внутрішні фактори) через використання можливостей (зовнішні фактори).

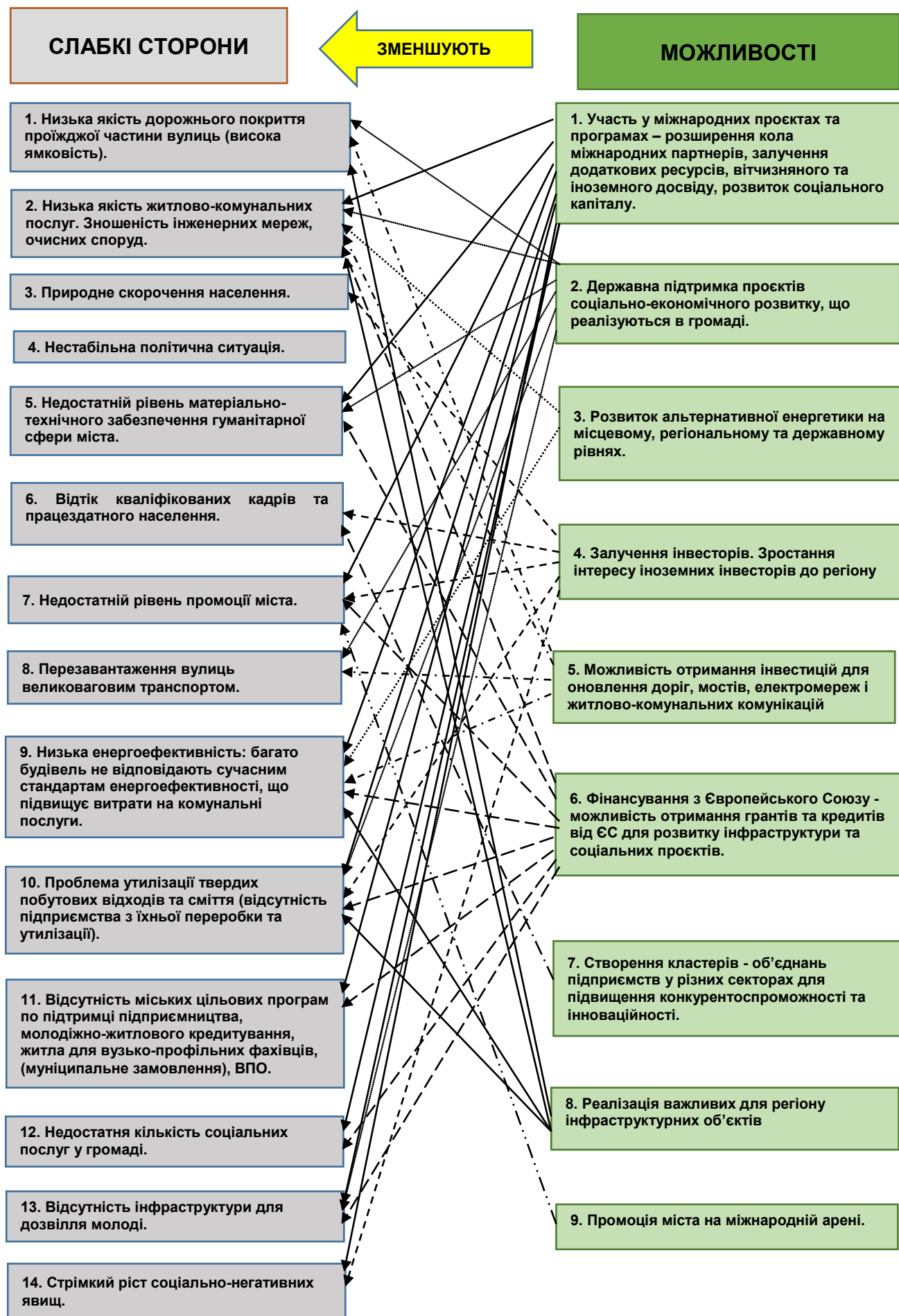
Ризики.

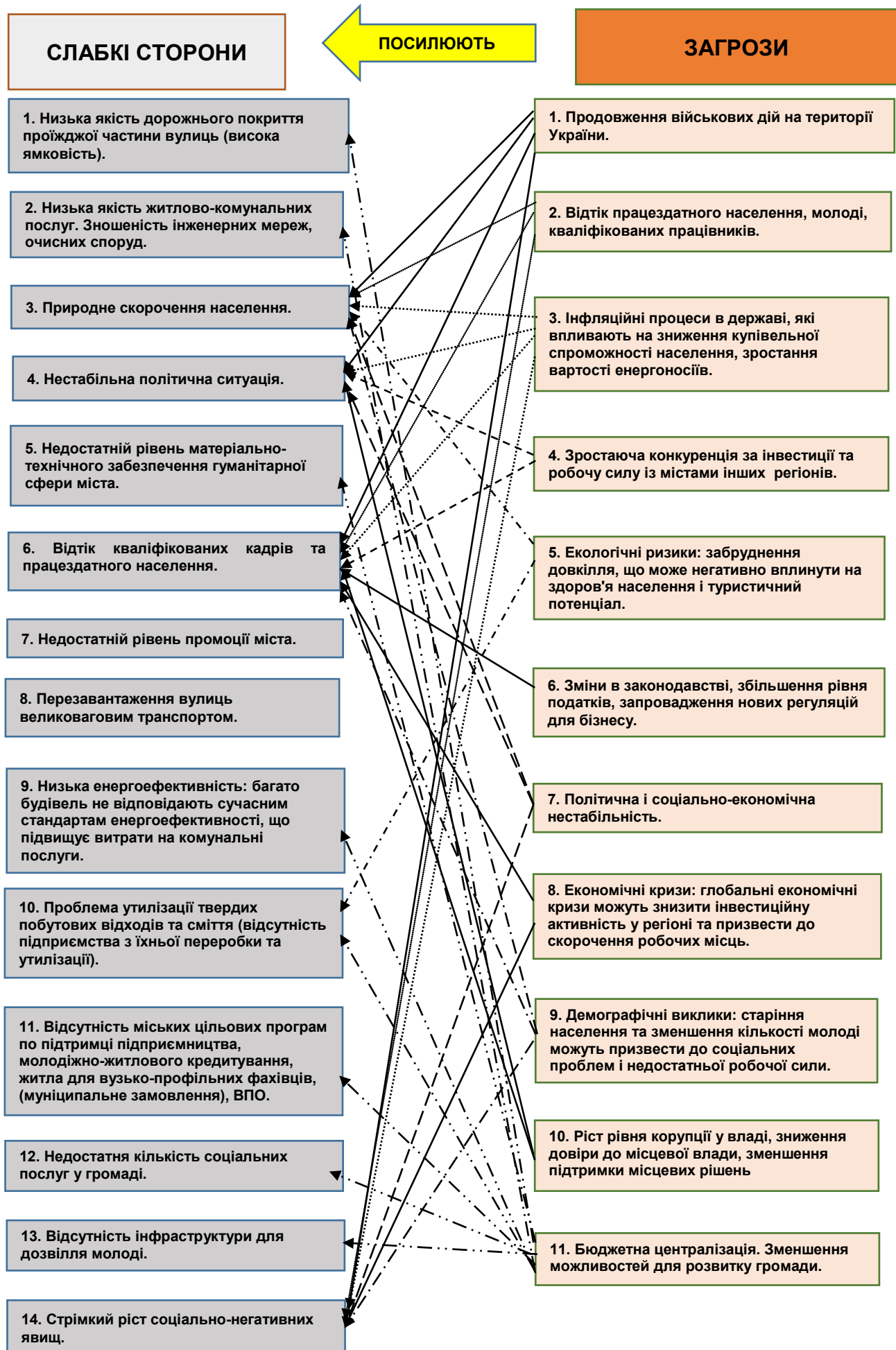
Матриця зв'язків між слабкими сторонами та загрозами дозволяє визначити найбільш слабкі місця (внутрішні чинники) суб'єкта аналізу при впливі негативних зовнішніх факторів – загроз, тобто найбільш імовірні ризики при подальшій реалізації планів розвитку громади.

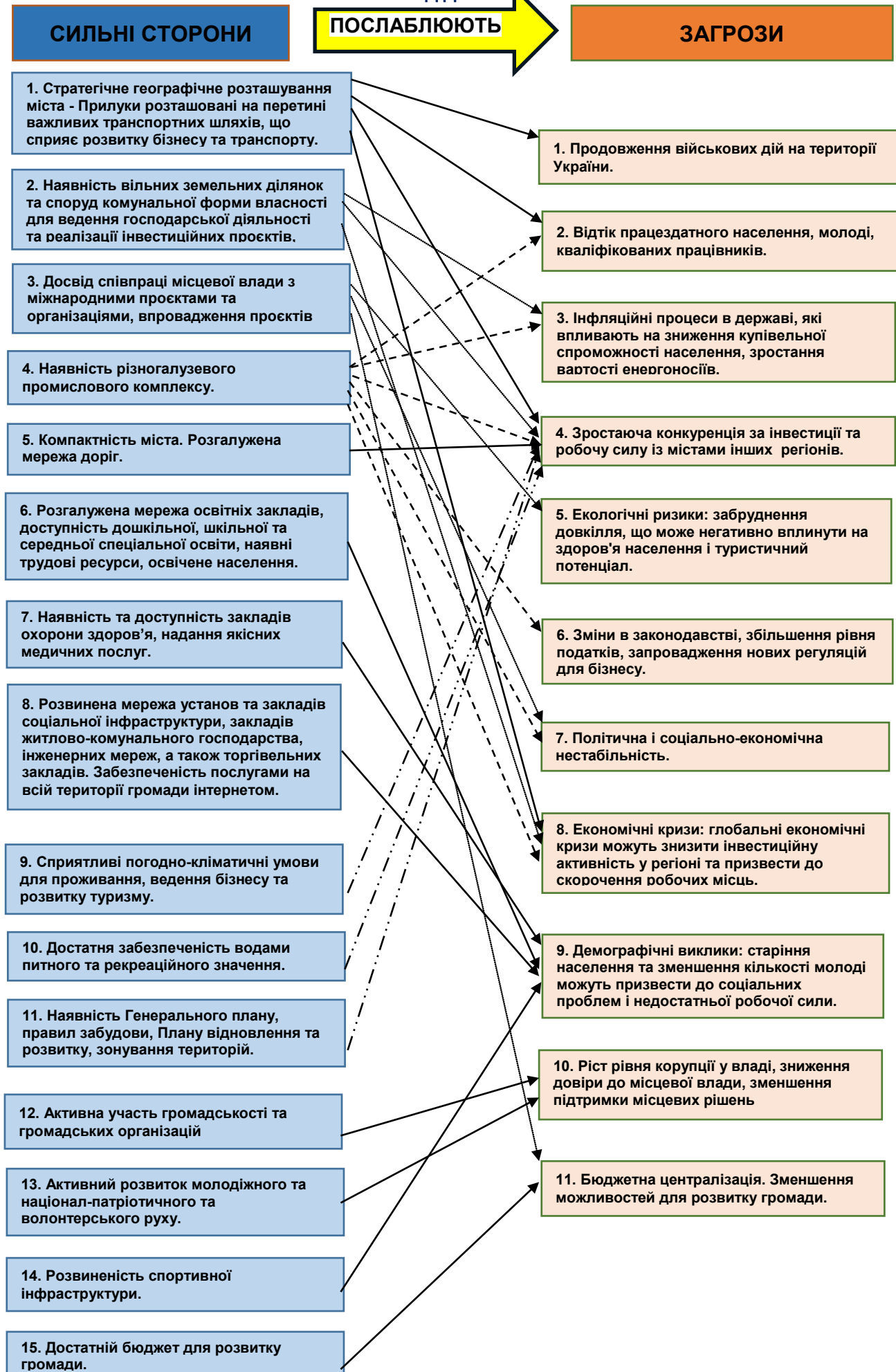
Протидія.

Матриця зв'язків між сильними сторонами та загрозами дозволяє визначити найбільш сильні місця (внутрішні чинники) суб'єкта аналізу при впливі негативних зовнішніх факторів –

Розділ 3. СЦЕНАРІЙ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

На основі аналізу показників соціально-економічного стану Прилуцької територіальної громади та проведеного аналізу сильних та слабких сторін (внутрішні чинники), а також загроз та можливостей (зовнішні чинники), робочою групою вирішено змодельовати 2 сценарії — інерційний, що передбачає збереження існуючого статусу, та модернізаційний, що передбачає активні дії міської влади, спрямовані на покращення ситуації.

Враховуючи те, що сценарне моделювання є важливою методологічною базою стратегічного вибору, а сценарій — деяка послідовність подій, які можуть відбутися в майбутньому із значною чи долею ймовірності за певних умов, були визначені і змодельовані можливі умови та фактори, що ймовірно можуть бути як зовнішніми, так і внутрішніми чинниками впливу на розвиток Прилуцької міської територіальної громади.

Іншими словами, в основі кожного сценарію, робочою групою були покладені базові сценарні припущення, за яких можуть виникати ті чи інші фактори впливу. Сценаріїв може бути й більше, ніж два, що дозволить комбінувати припущення, прогнози та результати. Проте, в результаті обговорення, основними сценаріями для обговорення й планування розвитку Прилуцької міської територіальної громади обрано інерційний (песимістичний/базовий) та модернізаційний (оптимістично-реалістичний).

Інерційний сценарій розвитку.

Інерційний (песимістичний), сценарій розвитку регіону формується за комплексу припущень, що тривкий у часі (горизонті планування) баланс зовнішніх і внутрішніх факторів впливу на стан громади як соціально-економічної системи залишається незмінним, тобто послідовність станів системи змінюється за інерцією: **громада рухається по траєкторії, що не сприяє розвитку із-за відповідного суспільно-політичного та соціально-економічного стану у країні.**

Базові припущення інерційного сценарію - національний рівень:

1. Військовий конфлікт в Україні продовжується, тривають бомбардування українських міст, критичної інфраструктури, об'єктів енергетики, економіки, тощо.

2. Зростають видатки Бюджету на утримання армії та ВПК;

3. Соціально-економічний рівень життя невпинно знижується. Кількість проблем в гуманітарній сфері не зменшується, а скоріше навпаки.

4. Проведення реформ не здійснюється, а проводяться аварійні заходи в різних напрямках. Спостерігаємо намагання й імітацію системних змін на центральному рівні, а рівень корупції в країні залишається високим. Реформи проходить мляво, основні та важливі заходи відкладаються або не впроваджуються.

5. Все більше очевидними в країні стають демографічні проблеми та втрати населення, спричинені війною, економічною та безпековою кризою, подальше зменшення кількості населення через падіння рівня народжуваності й активні еміграційні процеси, посилені змінами в системі розселення, а також втратами внаслідок воєнних дій та економічної скрути.

6. Гривня підтримується виключно з міжнародною допомогою та кредитами, інтервенції НБУ на валютному ринку продовжуються, зберігаються інфляційні процеси та постійне підвищення цін. Пониження курсу національної валюти відбувається щороку.

7. Інвестиційна привабливість України залишається низькою, залучення інвестицій в економіку не відбувається. Підприємницький клімат постійно погіршується, правила ведення бізнесу змінюються центральною владою, а забезпечення бізнесу необхідними умовами та ресурсами ускладнений. Податковий тиск на підприємців збільшується, та залишається високим впродовж років, а бізнес частково переходить в тінь та скорочується.

8. Спостерігається постійний процес суттєвої корекції тарифів на газ, воду та електроенергію, підвищується вірогідність збільшення рівня неплатежів населення, що призводить до поглиблення кризи в ЖКГ.

9. Значна кількість регіонів втратили транзитний потенціал. Пасажирський рух населення в занепаді в т.ч. із-за небажання значної кількості чоловічого населення бути мобілізованим.

10. Існує потреба й необхідність відновлення значної кількості пошкодженої інфраструктури та ефективного управління цими процесами.

11. Значна кількість ВПО в країні потребує допомоги в працевлаштуванні, забезпеченні житлом та фінансової допомоги. Ситуація потребує значних зусиль центральної та місцевої влади для інтеграції ВПО у соціальне та культурне життя територіальних громад в нових умовах.

12. У країні величезна кількість ветеранів, які потребують реабілітації, інтеграції в цивільне життя та ефективної підтримки від суспільства і держави.

13. В країні відсутні реальні умови та механізми підтримки місцевого економічного розвитку. Спостерігається поступове скорочення офіційних трансфертів до місцевих бюджетів. Деякі громади стають неспроможними забезпечувати увесь комплекс послуг необхідної якості для населення.

14. Повноваження з соціального захисту та вирішення проблемних питань в соціально-гуманітарній сфері значною мірою перекладені на місцеві органи влади.

15. Заходів з модернізації інфраструктури не відбувається, екологічні проблеми поглиблюються, програми енергоефективності не реалізуються.

Базові припущення інерційного сценарію – місцевий рівень:

1. Нові інвестиції в громаду не приходять, бізнес скорочує обсяги виробництва. Інвестиційний та підприємницький клімат у громаді не покращується. Кількість робочих місць невпинно скорочується, а податкові надходження до бюджету зменшуються.

2. Відсутність нового капітального будівництва та модернізації інфраструктури.

3. Відсутність значних структурних змін в освіті, медицині, культурі та соціальній сфері призводить до бюджетного навантаження, погіршення якості послуг.

4. Ідентичність громади не сформована, пізнаваність невисока, увага до міста на рівні України поки що незначна, що не сприяє розміщенню нових інвестицій та розвитку бізнесу на території міста і району.

5. Рівень добробуту та купівельної спроможності населення постійно знижується. Кількість населення зменшується незначними темпами, але постійно і неухильно. Також щорічно зменшується кількість штатних працівників на підприємствах, кількість вакансій не задовольняє ринок праці, а кількість кваліфікованих працівників недостатня для підтримки промислового потенціалу.

6. Рівень реальної бюджетної забезпеченості громади зменшується критично. Відсутні ресурси для інвестування у важливі проекти громади та підтримку інфраструктури. Міська влада зосереджена виключно на вирішенні поточних проблем. Власних бюджетних ресурсів не вистачає на утримання доріг та реалізацію проектів розвитку.

7. Зростають видатки місцевого бюджету на заходи у сфері безпеки (зокрема, будівництво/ремонт укриттів), забезпечення потреб військових, підтримку ВПО, соціальні виплати ветеранам та родинам загиблих тощо. Цих ресурсів критично недостатньо. Поступово зростає соціальна напруга, зневіра й апатія в населення.

8. Заходи з енергоефективності в громаді не впроваджуються та відкладаються на майбутнє, заморожуються проекти будівництва/реконструкції/ремонту доріг та іншої критичної інфраструктури.

9. Невирішеність екологічних проблем негативно впливає на комфорт в громаді, розвиток сфери відпочинку і дозвілля, туризму та малого бізнесу. Можливість реалізації нових сміливих проектів навіть не обговорюється.

Результат інерційного сценарію:

- Демографічна ситуація в місті Прилуки на найближчі роки починає погіршуватися, вікова структура населення змінюється в бік скорочення кількості працездатного населення та загального його «старіння», що, відповідно, призводить до зростання навантаження на працездатне населення. Молодь їде у великі міста або за кордон.

- Внаслідок скорочення кількості робочих місць, зниження рівня середньої заробітної плати, більшість населення задовольняється невисокими доходами, отриманими на робочих місцях працюючих підприємств, торгівлі, послуг, пенсійних та соціальних виплат. Кількість робочих місць недостатня та середня заробітна плата за останні роки різко знизилась. Це призводить до відтоку молоді та кваліфікованих спеціалістів в інші міста і регіони, а також за кордон.

- Навколишні сільські території продовжують занепадати через відсутність місць праці та реальних джерел доходів сільського населення. В Прилуках ще більше зростає навантаження на інфраструктуру, знижується загальна купівельна спроможність населення, відбувається перехід в тінь та скорочення малого бізнесу.

- Несприятливий підприємницький клімат та недостатня інвестиційна привабливість громади сприяє скороченню кількості штатних працівників і рівня економіки громади загалом.

- Зниження податкових надходжень, недостатнє наповнення місцевого бюджету та вимушені додаткові видатки на соціальний захист не дозволяють створити кумулятивного ефекту для прогресу: нове будівництво відкладається, модернізація інфраструктури розтягується на довгі роки.

- Підвищується рівень невдоволення населення якістю послуг та комфортом життя в громаді, а також підвищується рівень конфліктності, напруги та злочинності. Понижується рівень комфорту і відчуття безпеки життя в громаді, що стає негативним фактором, який впливає на психологічний стан громадян, віру у власні сили, мотивацію до роботи, самореалізацію та розвиток.

- Підвищується політична конкуренція за право розподіляти ресурси в територіальній громаді на фоні загальної низької громадської активності, що може призводити до неефективного управління та прийняття популістичних рішень.

Модернізаційний сценарій розвитку.

Модернізаційний (реалістичний) сценарій розвитку будується на припущеннях, за яких формуються сприятливі зовнішні (глобальні та національні) та внутрішні (ті, які громада здатна створити самостійно) фактори впливу: **громада активно використовує можливості в умовах сталого суспільно-економічного розвитку країни.**

Базові припущення модернізаційного сценарію – національний та регіональний рівень:

1. Внаслідок спільних зусиль України та тиску країн Заходу на РФ військове протистояння припиняється. Видатки на оборону країни хоч і залишаються високими, але входять в плановий режим. Знижується потреба народної підтримки ЗСУ та поліпшується забезпечення армії з державного бюджету, посилюється відповідальність за фінансування з боку держави.

2. Частина населення, що перебуває за кордоном, повертається в Україну.

3. Активно впроваджується Державна стратегія розвитку. Рішуче впроваджуються системні реформи: судова, податкова, освітня, медична та ін.

4. ВВП країни починає зростання у 2026 р. та національна валюта стабілізується.

5. Відновлено державні програми підтримки розвитку територій, поновлено діяльність і збільшено фінансовий ресурс функціонування ДФРР, УКФ тощо. Починають працювати державні програми соціально-економічної інтеграції ВПО, допомоги ветеранам, підтримки підприємництва та впровадження енергоефективності, охорони навколишнього середовища, підтримки інших напрямків місцевого й регіонального розвитку.

6. Інвестиційна привабливість країни та міст-економічних центрів зростання покращується. Відбувається поступове відновлення інженерної та дорожньої інфраструктури, їх активна модернізація із врахуванням безпекового фактору.

7. Податкова політика, довіра до влади та майбутнього країни виводить поступово бізнес із «тіні», стабілізуються ринки праці, налагоджується взаємодія між роботодавцями, закладами професійно-технічної та вищої освіти, відбувається підготовка фахівців затребуваних в регіонах спеціальностей.

8. Соціальна політика держави мінімізує ризики росту неплатежів внаслідок зростання тарифів на комунальні послуги, знімає надмірні додаткові навантаження з місцевих бюджетів, впроваджуються ефективні програми захисту інтересів споживача за принципом «людиноцентричної» моделі. Створено і реалізуються більш досконалі програми для ветеранів, які потребують реабілітації та інтеграції в мирне життя, а також супровід їх у започаткуванні /веденні власного бізнесу.

9. Активізується ефективна кредитна політика та підтримка агропромислового сектору з боку держави, що сприяє розвитку місцевого бізнесу. Рівень економічної активності підвищується, що обумовлено зростанням загальної економічної активності на внутрішньому

й зовнішньому ринках. З'являються нові робочі місця. Посилюється конкурентна боротьба за молодь на робочих місцях, фахівців та спеціалістів. Зростає середня заробітна плата.

10. Країна активно готується до надходження коштів іноземних інвесторів. Поступово відновлюється транзитний потенціал регіонів, розбудовуються пункти пропуску з країнами ЄС на західному кордоні, відновлено авіасполучення. Спостерігається висока активність донорів у запуску програм відновлення українських громад.

Базові припущення модернізаційного сценарію – місцевий рівень:

1. Громада формує власну ідентичність («бренд») та «якірні точки» розвитку території. Реалізація людського потенціалу та можливості до самореалізації людини в Прилуцькій громаді набувають нового значення і сенсу для міської влади. Містом цікавляться інвестори.

2. Сформовані та активно використовуються й вдосконалюються базові планувальні документи громади: стратегія, комплексний план просторового розвитку, інвестиційний паспорт громади.

3. Прилуки отримують нові реальні можливості для розвитку як один з економічних центрів регіону. Для цього виділяються ресурси з регіонального та державного бюджетів, а також кошти МТД.

4. У Прилуцькій громаді покращується підприємницький та інвестиційний клімат – громада стає привабливою для внутрішніх і зовнішніх інвесторів. Починають впроваджуватися проекти розвитку й будівництва. Бізнес відчуває потребу розширювати виробництво.

5. Поступово збільшується кількість населення міста. Щоденне відвідування міста жителями інших громад для отримання якісних освітніх, медичних, адміністративних та інших послуг постійно зростає. Підвищується ділова активність. В Прилуках ведеться яскрава і ефективна молодіжна політика. Громада дбає про розвиток фізкультури і спорту.

6. Внаслідок державних реформ місто отримує додаткові території для розвитку та/або формується агломерація навколо Прилук, як потужного економічного центру.

7. Створюються привабливі інвестиційні пропозиції у сферах промислового виробництва, глибокої переробки с/г продукції, крафтового та високотехнологічних виробництв, тощо.

8. Громада активно співпрацює з міжнародними організаціями та фондами. Отримує значний досвід реалізації м'яких та твердих проектів на своїй території. Має велику кількість партнерів і чудову репутацію впровадження новітніх підходів до розвитку сучасного життєвого простору в громаді.

9. Мережа навчальних, медичних та культурних закладів забезпечується пропозицією робочої сили відповідно до потреб ринку праці, культурних потреб населення, забезпечує якісні послуги для різних соціальних, вікових та гендерних груп населення. Впроваджуються довготривалі програми підтримки ветеранів та інших вразливих груп населення.

10. Громада ефективно використовує державні субвенції на розвиток інфраструктури. Впроваджує проекти будівництва та реконструкції, енергозбереження та модернізації системи ЖКГ. Створює можливості для раціоналізації процесів доступності, інклюзії, партисипативної участі й інтеграції різних категорій мешканців до отримання якісних послуг.

11. Розпочинається реалізація місцевих проектів збереження довкілля, створення туристичних кластерів та розвитку малого підприємництва і сфери послуг у цій сфері.

12. Політика міської влади підтримується населенням та бізнесом за їх активної допомоги.

13. Досягається конструктивний діалог влади і громадськості, баланс стійкості та безпеки, комфорту та благополуччя, громадського спокою в громаді.

14. Міська влада делегує відповідним інституціям громадського суспільства частину питань підтримки і розвитку підприємництва та інфраструктури в громаді. Зростає довіра та співпраця між владою бізнесом та громадськістю.

15. Прилуки стають регіональним лідером економіки. Покращується якість та безпека життя мешканців громади. Зростають можливості самореалізації активних громадян.

Результат модернізаційного сценарію:

- Громада успішно просуває свої інтереси на регіональному, національному та міжнародному рівні, на основі нового іміджу як інвестиційно привабливої території, яка працює над задоволенням потреб своїх мешканців. Бізнес бачить територію, як інвестиційно привабливу і працює разом з владою над задоволенням потреб мешканців.

- Внаслідок ефективної політики місцевої влади громада залучає стратегічних інвесторів у пріоритетні галузі економіки та досягає найвищих показників бюджетної забезпеченості на одного мешканця в порівнянні з іншими подібними громадами України.

- Громада формує портфель привабливих інвестиційних пропозицій, активно просуваючи їх на інвестиційні ринки. В громаду поступово заходять стратегічні інвестори, зокрема у галузі з високою доданою вартістю. Навколо стратегічних інвесторів активізується місцевий малий і середній бізнес, заповнюючи логістичний сектор та сферу надання послуг. Місто наповнюється фахівцями та кваліфікованими спеціалістами, які переїзять в Прилуки з інших регіонів разом зі своїми сім'ями.

- Значно зростає рівень доходів населення, що пожвавлює внутрішній ринок та загальний добробут в громаді. Соціальний захист та соціально-гуманітарні послуги надаються на високому рівні.

- Проєкти в рамках реалізації Стратегій розвитку держави/області/громад активізують економічне життя на прилеглих сільських територіях, підсилюючи та формуючи Прилуки, як «полюс» економічного зростання: розвиток кластерів, спільних проєктів, кооперативного руху, малих сімейних ферм, готельного бізнесу та інших видів бізнесу. В орбіту економічних інтересів громади втягнуто значну кількість населення району та області. За високоякісними послугами приїзять мешканці інших міст та регіонів.

- Активне залучення державних субвенції разом з чітким планом модернізації інженерної та соціальної інфраструктури в середньостроковій перспективі дозволять значно підвищити стан доріг в громаді та загальний рівень задоволеності населення. Прилуки стають енергоефективною, ресурсозберігаючою, екологічною громадою.

- Створена ефективна система управління та комунікацій із застосуванням партисипації та цифрових технологій, взаємної довіри і взаєморозуміння влади, бізнесу та громадськості. Міжнародні партнери активно допомагають в цьому міській владі впроваджуючи м'які проєкти обміну досвідом та навчання. Згуртованість у різних сферах життя громади виражається у взаємній повазі, примноженні успішних проєктів та накопиченні позитивного досвіду в нових напрямках розвитку, що все частіше стає загальним успіхом та гордістю кожного за своє місто.

- Життєвий простір в Прилуцькій громаді комфортний, з високою креативністю і підтримкою молодіжних ініціатив, а також високою доступністю, інклюзією, безпекою, орієнтований на потребу та інтереси жителів громади різного віку, статусу й гендерної ролі.

Розділ 4. СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Місія – це основне призначення та сенс існування громади, її місце в економічній системі регіону (держави), унікальні особливості (пов'язані з причиною його появи у минулому, сукупність унікальних історичних і сучасних особливостей та конкурентних переваг громади, які у громаді вже є, та які громада хотіла б зберегти, або здобути у свідомому процесі розвитку громади).

Стратегічне бачення – це консолідоване ідеалізоване уявлення мешканців щодо того, як їхня громада має виглядати в майбутньому. Стратегічне бачення має бути реалістичним, специфічним, достатньо амбітним та бажаним для територіальної громади. Воно повинно відбивати ту унікальність території, яка не може бути скопійована іншими територіями, і досягнення саме його дасть змогу бути конкурентоспроможним у майбутньому. Часто місію і стратегічне бачення об'єднують в одну категорію, інколи вони співвідносяться, як мрія і кроки по її досягненню.

Місія:

Члени Робочої групи на засіданні сформулювали бачення майбутнього Прилуцької міської територіальної громади таким чином:

Прилуцька міська територіальна громада –

- Територія розвитку бізнесу, промисловості та технологій, що дозволяє активним, успішним і відповідальним людям реалізувати себе, свої амбіції та мрії.
- Ефективна влада спираючись на допомогу бізнесу та активної громадськості забезпечує справедливий розподіл ресурсів громади для сталого розвитку території і комфортного життя мешканців міста.
- Вирішення потреб мешканців громади є головним мотивом та умовою діяльності місцевої влади, бізнесу та громадськості, а гармонійний розвиток соціальної інфраструктури і гуманітарних послуг найважливіше завдання для модернізації міста на користь усіх категорій громадян.
- Розвиток людського капіталу, внутрішні комунікації та діалог влади, бізнесу і громадськості в громаді є важливою складовою успіху. Кожен любить своє місто, примножує його багатства, дбає про безпеку та безперервний розвиток громади.
- Підтримка зовнішніх партнерських зв'язків, креативність ідей та сміливі нестандартні рішення – необхідна умова для інноваційного розвитку.
- Величезна історична спадщина та природні багатства – фундамент для добробуту майбутніх поколінь.

Стратегічне бачення:

Прилуцька громада – це потужний промислово-економічний центр України з глибокими культурно-історичними коренями та щедрою природно-екологічною спадщиною, що становить невичерпний потенціал для безпечного, комфортного і щасливого життя кожного мешканця міста та надає можливість самореалізації, успіху й креативного зростання кожному в спільноті громади.

Розділ 5. СТРАТЕГІЧНІ, ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

«Дерево цілей» Стратегії розвитку Прилуцької міської територіальної громади.

Для забезпечення втілення у життя стратегічного бачення розвитку Прилуцької міської територіальної громади членами робочої групи окреслено стратегічні та оперативні цілі, завдання та потенційні сфери реалізації проєктів.

Стратегічне бачення розвитку громади досягатиметься шляхом реалізації трьох стратегічних цілей:

Стратегічна ціль 1. Соціально-економічний розвиток громади, як найважливіша передумова добробуту.

Стратегічна ціль 2. Підвищення якості і безпеки життя мешканців Прилук та ефективна діяльність міської влади.

Стратегічна ціль 3. Згуртованість задля успіху та внесок кожного заради примноження і розвитку.

Обрані стратегічні цілі будуть реалізовані через систему оперативних цілей та завдань. Їх реалізація передбачає конкретизацію оперативних цілей та завдань для забезпечення сталого розвитку і покращення соціально-економічних показників за усім спектром послуг, що надаються в територіальній громаді.

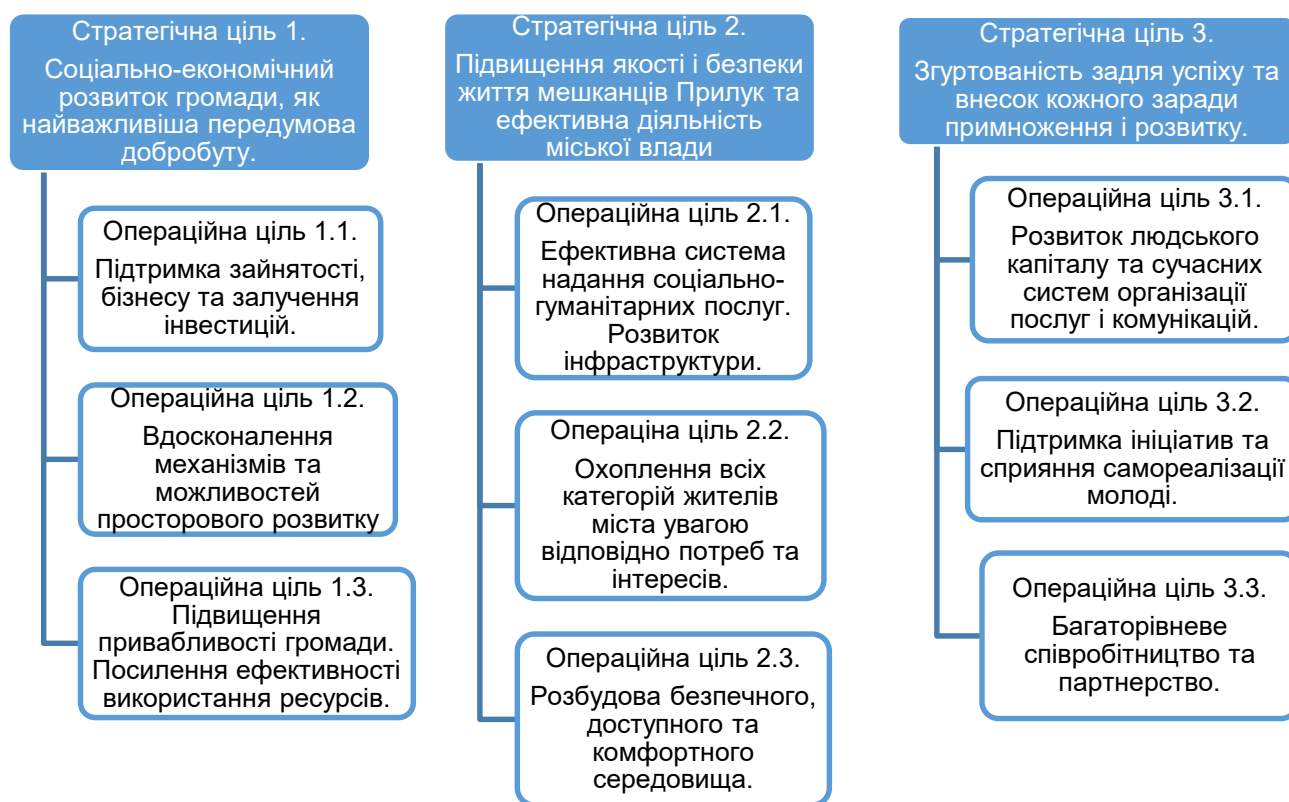

Рисунок 52. Дерево цілей Прилуцької міської територіальної громади.

Стратегічні цілі будуть забезпечуватися через їх впровадження, що передбачає конкретизацію оперативних цілей та завдань в реальних проєктах розвитку соціально-економічної системи територіальної громади, її інфраструктури та розвитку людського капіталу.

Таблиця 86. Структура стратегічних, операційних цілей та завдань Стратегії розвитку Прилуцької міської територіальної громади.

Стратегічна ціль	Операційна ціль	Завдання
Стратегічна ціль 1. Соціально-економічний	1.1 Підтримка зайнятості, бізнесу та залучення	1.1.1. Підтримка підприємницької діяльності у

розвиток громади, як найважливіша передумова добробуту.	інвестицій.	пріоритетних та соціально важливих напрямках. Сприяння розвитку промисловості, торгівлі та сфери послуг.
		1.1.2. Просування продукції та послуг місцевого бізнесу на нові ринки
		1.1.3. Покращення діалогу влада-бізнес-громадськість. Впровадження додаткових форм взаємодії «бізнес-влада»
		1.1.4. Підвищення конкурентоспроможності малого та середнього підприємництва.
		1.1.5. Розвиток інноваційного та конкурентно-спроможного промислового сектору.
		1.1.6. Створення організаційних та інституційних засад для залучення інвестицій
	1.2. Вдосконалення механізмів та можливостей просторового розвитку.	1.2.1. Планування просторового розвитку громади.
		1.2.2. Модернізація і розвиток інженерної інфраструктури.
		1.2.3. Впровадження високих екологічних стандартів, доступність, безпека та енергоощадність.
		1.2.4. Пошук та формування вільних земельних ділянок з метою залучення інвестицій в будівництво нових виробництв.
	1.3. Підвищення привабливості громади. Посилення ефективності використання ресурсів.	1.3.1. Створення якісної промоції міста та його інвестиційного потенціалу. Брендування в громаді та просування інтересів міста. Підвищення конкурентоспроможності.
		1.3.2. Підвищення продуктивності трудових ресурсів. Сприяння розвитку ринку праці в громаді.
		1.3.3. Інвентаризація, оптимізація та моніторинг використання комунального майна, земельних та інших ресурсів для залучення інвестицій та нових

		можливостей бізнесу. 1.3.4. Створення інституційних засад сталого розвитку туристичної та рекреаційної галузі. Туристичний маркетинг м. Прилуки. 1.3.5. Підтримка в належному стані об'єктів історико-культурної спадщини.
Стратегічна ціль 2. Підвищення якості і безпеки життя мешканців Прилук та ефективна діяльність міської влади.	2.1. Ефективна система надання соціально-гуманітарних та комунальних послуг. Розвиток інфраструктури.	2.1.1. Сучасна система освіти і виховання для конкурентоздатної молоді.
		2.1.2. Доступна й ефективна система надання комплексних медичних послуг і соціального захисту.
		2.1.3. Культура і спорт громади створюють можливості для кожного жителя міста.
		2.1.4. Покращення якості надання житлово-комунальних послуг.
		2.1.5. Розвиток дорожньо-транспортної мережі громади.
		2.1.6. Підтримка економічної спроможності комунальних підприємств. Залучення додаткових ресурсів у розвиток міського господарства.
	2.2. Охоплення всіх категорій жителів міста увагою відповідно потреб та інтересів.	2.2.1. Підвищення рівня доступності адміністративних та інших послуг, орієнтованих на громадян, правопорядок.
		2.2.2. Підвищення здатності населення адаптуватися до потреб економіки та невиробничого сектору
		2.2.3. Впровадження програм інтеграції, підтримки, інклюзії та доступності з врахуванням гендерних підходів та індивідуальних і спільних інтересів різних соціальних груп в громаді.
		2.2.4. Прилуки – місто дружнє до дитини.
		2.2.5. Впровадження механізмів підтримки, адаптації та допомоги для

		внутрішньо переміщених осіб та Захисників/Захисниць України.
		2.2.6. Забезпечити надання сімейно-орієнтованих послуг, спрямованих на укріплення інституту сім'ї та популяризацію сімейних цінностей.
	2.3. Розбудова безпечного, доступного та комфортного середовища.	2.3.1. Розвиток території в інтересах громади та єдність територіального простору.
		2.3.2. Підвищення якості благоустрою та доріг в громаді, забезпечення стійкості роботи критичної інфраструктури.
		2.3.3. Змістовне дозвілля. Розвиток рекреаційних зон та об'єктів, оздоровчо-спортивної інфраструктури для всіх вікових категорій.
		2.3.4. Система безпеки та цивільного захисту. Забезпечення якісного зв'язку та доступу до публічної інформації.
		2.3.5. Формування креативного міського середовища. Розбудова мікрорайонів міста.
		2.3.6. Оптимізація інфраструктури міста для людей з особливими потребами.
		2.3.7. Створення ефективної системи управління відходами.
Стратегічна ціль 3. Згуртованість задля успіху та внесок кожного заради примноження і розвитку.	3.1. Розвиток людського капіталу та сучасних систем організації послуг і комунікацій.	3.1.1. Підтримка громадської участі та ініціатив місцевого розвитку.
		3.1.2. Формування ефективної ветеранської політики в громаді.
		3.1.3. Створення постійного центру комунікації з громадськими організаціями та делегування повноважень для організації гуманітарних послуг.
	3.2. Підтримка ініціатив та сприяння самореалізації молоді.	3.2.1. Розвиток молодіжного середовища та патріотичне виховання. Розширення можливостей закладів освіти, культури і спорту.
		3.2.2. Створення й підтримка

		функціонування центрів розвитку та ініціатив. Сприяння самореалізації та лідерства серед молоді.
		3.2.3. Розвиток сімейних форм виховання, підтримка соціально незахищених, сприяння покращенню демографічної ситуації.
		3.2.4. Створення у місті атмосфери вільного творчого самовираження та конкурентоспроможного мистецького середовища.
		3.2.5. Підтримка соціально-вразливих груп молоді, соціально-правовий захист та профілактика злочинності серед молоді
	3.3. Багаторівневе співробітництво та партнерство.	3.3.1. Формування політики партнерства та співробітництва міської громади на основі внутрішніх та зовнішніх можливостей.
		3.3.2. Підвищення ефективності управління містом та дієвості місцевого самоврядування.
		3.3.3. Формування дбайливого ставлення до навколишнього середовища, довкілля й формування високого рівня екологічної культури населення.
		3.3.4. Активізація проєктної діяльності в місті для задоволення соціально-економічних і культурних потреб населення.
		3.3.5. Патріотичне виховання населення, відродження, збереження та розвиток народних традицій, фольклору, народної творчості та художніх промислів.

Стратегічна ціль 1. Соціально-економічний розвиток громади, як найважливіша передумова добробуту.

Прилуки стоять перед викликом створення нової економічної платформи для свого подальшого розвитку, що вимагає ініціатив міської влади та активізації економічної діяльності суб'єктів господарювання результатом чого буде створено нові робочі місця та якісно оновлено вже існуючі.

Сприятливий бізнес-клімат має стати надійною основою для подальшого розвитку економіки міста, поживавлення бізнес-середовища, підвищення привабливості громади в очах внутрішніх та зовнішніх інвесторів. Економічний розвиток має базуватися на інноваційних

технологіях і ретельно підібраних видах спеціалізації міста та довколишніх територій, що матимуть стійкі й тривалі конкурентні переваги на місцевому, регіональному та національному рівнях.

Стан розвитку економіки в громаді є найважливішим чинником, що може впливати на добробут громадян і мешканців міста. Розвиток території потребує якісних перетворень, спроможних та покликаних забезпечити підвищення конкурентоспроможності міста в порівнянні з іншими подібними громадами та сталий розвиток підприємництва шляхом стимулювання економічної активності через ефективне використання ресурсів, розвиток інфраструктури й підтримку бізнесу, ділової активності, інвестування.

Промисловий та виробничий сектор, який є традиційним місцем працевлаштування для переважної кількості мешканців Прилуцької громади, на сучасному етапі не може забезпечити достатню зайнятість та наповнення бюджету. Ослаблені можливості для працевлаштування та втрата фахівців є загрозою подальшого розвитку та сталості в соціально-економічній сфері. До того ж відбувається занепад соціальної інфраструктури, із-за недостатнього фінансування. Все це є важливою причиною недостатньо якісного рівня життя і, як наслідок, відтоку молоді з міста та загального старіння населення громади. Коло замикається створенням додаткового тиску на розвиток промисловості й бізнесу та штовхає до прискорення занепаду в культурному, соціальному, економічному вимірах.

Для недопущення погіршення ситуації, місцева влада повинна прикласти максимум зусиль до розширення діалогу з бізнесом та громадськістю, створити сприятливе середовище для розширення кола малого та середнього підприємництва, підтримки ініціатив, ділової активності, розвитку сфери послуг та креативних індустрій, залучення фахівців і спеціалістів, стимулювання громадян до самореалізації та співробітництва. Також необхідно прикласти усіх зусиль до підвищення конкурентоспроможності міста і просування інтересів громади ззовні, залучаючи ресурси за межами міської громади.

Мале та середнє підприємництво – це провідний сектор ринкової економіки, який забезпечує насиченість ринку товарами та послугами, сприяє послабленню монополізму і здоровій конкуренції, створює додаткові робочі місця, забезпечує зайнятість, має високу мобільність та стійкість до змін, формує умови для соціально-економічного розвитку.

Економічний розвиток передбачає застосування принципів сталого розвитку до бізнес-операцій (поєднання стимулів економічного зростання із соціальною та екологічною сталістю). Таке бачення економічного розвитку інтегрує його в контекст нашого прагнення забезпечити формування успішного та соціально відповідального бізнесу в поєднанні з розвитком соціального капіталу у Прилуках. Підприємницька діяльність є важливим джерелом благополуччя і гарантом розвитку міста, тому громада ставить перед собою за мету створення сприятливого бізнес-клімату для збереження та розширення існуючого і залучення нового бізнесу. Головними завданнями при цьому є:

- створення сприятливого бізнес-клімату;
- розвиток інфраструктури для малого та середнього бізнесу;
- сприяння забезпеченню економіки міста кваліфікованими та досвідченими кадрами;
- залучення інвестицій та грантів в економіку міста.

На сьогодні проблемними питаннями розвитку малого і середнього бізнесу в місті є:

- відсутність систематизованої інформації про інвестиційні можливості у громаді;
- недосконалість системи активного впровадження суб'єктами малого і середнього підприємництва інноваційних технологій, виробництва конкурентоспроможної продукції і послуг;
- слабкість матеріальної, технічної, фінансової, кадрової складових підтримки розвитку підприємницької діяльності в місті;
- недостатній рівень комунікації органів місцевого самоврядування з бізнесом, як потенційними партнерами та інвесторами;
- недостатньо розвинута інфраструктура та інструменти стимулювання розвитку підприємництва;
- недостатній досвід успішної участі в проєктах МТД і грантових та партнерських проєктах.

Для досягнення поставленої операційної цілі передбачається: підвищення конкурентоспроможності малого та середнього підприємництва; розвиток інфраструктури підтримки підприємництва; ресурсне та інформаційне забезпечення.

У дилемі «не втручатись – ринок все розсудить» владі варто зайняти проміжну позицію та створити умови максимального сприяння бізнесу будь-якого масштабу, походження, терміну втілюваних проєктів, обраної конкурентної стратегії тощо й керуватись лише одним ключовим критерієм – користю місту та його громаді.

Способами, за допомогою яких влада міста мала б поліпшувати бізнес-клімат, мають стати прозорість формування місцевої бази податків і зборів, відкритість і швидкий доступ до реєстрів, створення єдиного вікна та прозорого офісу для підприємницького середовища і тих, хто бажає розпочати власну справу, налагодження системи дорадництва/консультування тощо. Крім того, важливим є ведення постійного діалогу влади, бізнесу й громадськості, гуртування ділових людей та їх потенційних партнерів у бізнес-клуби, асоціації тощо.

Покращений бізнес-клімат означає високу взаємну довіру, співпрацю, партнерство в реалізації проєктів розвитку, більшу кількість робочих місць, збільшення доходів від місцевих податків, підвищення продуктивності і покращення конкурентних позицій місцевого бізнесу.

Також слід приділяти значну увагу підвищенню культури підприємництва, поширенню бізнес-знань серед молоді, створенню конкурентного середовища ідей і проєктів, їх просуванню та популяризації.

Очікувані результати:

- підготовлено та затверджено досконалу містобудівну документацію, що враховує інтереси бізнесу та сприяє його розвитку;
- проведено інвентаризацію земель та оновлено нормативно-грошову оцінку земельних ресурсів;
- актуальний інвестиційний паспорт та інвестиційні пропозиції громади;
- розроблений брендбук та логотип Прилуцької міської громади;
- розроблено комплексний план просторового розвитку територіальної громади;
- налагоджена постійна комунікація з громадськими об'єднаннями з розвитку підприємництва та захисту їх інтересів;
- збільшено кількість місцевого ММСП;
- покращено матеріально-технічну базу комунальних підприємств;
- відкрито нові підприємства та залучаються інвестиції;
- проведено заходи з популяризації і розвитку різних видів туризму;
- реалізуються завдання щодо приватизації комунального майна;
- забезпечується потреба бізнесу в робочій силі та висококваліфікованих спеціалістах.

Індикатори:

- кількість реалізованих проєктів;
- зростання пізнаваності громади та обізнаності про її інвестиційні переваги;
- кількість СПД в громаді;
- кількість створених робочих місць;
- кількість нових об'єктів бізнесу;
- кількість реалізованих соціальних проєктів;
- кількість залучених інвестицій;
- кількість адміністративних послуг для представників бізнесу;
- кількість власних доходів до бюджету;
- кількість ресурсів залучених в розвиток ЖКГ та комунальних підприємств;
- підвищення ефективності та якості роботи комунальних підприємств;
- кількість інтегрованих та працевлаштованих ветеранів, ВПО, спеціалістів, та ін.;
- забезпеченість кадрами для потреб бізнесу;
- обізнаність громадськості, бізнесу та влади про потреби одне одного та можливостей їх вирішення;
- кількість релокованих, новостворених та розміщених на території громади підприємств.

Досягнення стратегічної цілі пропонується через наступну структуру операційних цілей.

Таблиця 87. Стратегічна ціль 1. Соціально-економічний розвиток громади, як найважливіша передумова добробуту.

Оперативні цілі	Завдання
1.1 Підтримка зайнятості, бізнесу та залучення інвестицій.	1.1.1. Підтримка підприємницької діяльності у пріоритетних та соціально важливих напрямках. Сприяння розвитку промисловості, торгівлі та сфери послуг.
	1.1.2. Підтримка економічної спроможності комунальних підприємств. Залучення додаткових ресурсів у розвиток міського господарства.
	1.1.3. Покращення діалогу влада-бізнес-громадськість. Впровадження додаткових форм взаємодії «бізнес-влада».
	1.1.4. Підвищення конкурентоспроможності малого та середнього підприємництва.
	1.1.5. Розвиток інноваційного та конкурентоспроможного промислового сектору.
	1.1.6. Створення організаційних та інституційних засад для залучення інвестицій
1.2. Вдосконалення механізмів та можливостей просторового розвитку.	1.2.1. Планування просторового розвитку громади.
	1.2.2. Модернізація і розвиток інженерної інфраструктури.
	1.2.3. Впровадження високих екологічних стандартів, доступність, безпека та енергоощадність.
	1.2.4. Пошук та формування вільних земельних ділянок з метою залучення інвестицій в будівництво нових виробництв.
1.3. Підвищення привабливості громади. Посилення ефективності використання ресурсів.	1.3.1. Створення якісної промоції міста та його інвестиційного потенціалу. Брендуння в громаді та просування інтересів міста. Підвищення конкурентоспроможності.
	1.3.2. Підвищення продуктивності трудових ресурсів. Сприяння розвитку ринку праці в громаді.
	1.3.3. Інвентаризація, оптимізація та моніторинг використання комунального майна, земельних та інших ресурсів для залучення інвестицій та нових можливостей бізнесу.
	1.3.4. Створення інституційних засад сталого розвитку туристичної та рекреаційної галузі. Туристичний маркетинг м. Прилуки.
	1.3.5. Підтримка в належному стані об'єктів історико-культурної спадщини.

Потенційно можливі сфери реалізації проєктів.

Оперативна ціль 1.1 Підтримка зайнятості, бізнесу та залучення інвестицій.

Завдання 1.1.1. Підтримка підприємницької діяльності у пріоритетних та соціально важливих напрямках. Сприяння розвитку промисловості, торгівлі та сфери послуг:

- проведення конкурсів щодо визначення кращих підприємців МСБ по різних номінаціям в рамках проєкту "Лідер місцевого економічного розвитку";
- сприяння дієвості місцевих асоціацій підприємців МСБ міста з метою заохочення СПД до відкриття нових видів діяльності підприємств, проведення маркетингового дослідження щодо попиту на побутові послуги та висвітлення результатів на сайті міста і в ЗМІ;
- інформаційно-консультаційна підтримка суб'єктів підприємництва, реалізація освітніх програм;
- підтримка молодіжних підприємницьких ініціатив;
- надання інформаційно-консультаційних послуг з питань започаткування та ведення підприємницької діяльності незайнятому населенню;
- дослідження попиту споживачів щодо товарів та послуг міських підприємців та оприлюднення результатів, що сприятиме імпортозаміщенню;
- проведення дослідження "маркетингових дір" та створення відповідної карти;

- створення дорожньої карти розвитку підприємництва в м. Прилуки;
- просування системи практичних знань, навичок і ефективних моделей фінансової поведінки на принципах соціального підприємництва;
- виявлення та впровадження нових форм соціальної діяльності підприємництва й ефективних моделей соціального підприємництва;
- надання консультаційної допомоги суб'єктам господарювання при ініціюванні ними нових муніципальних проєктів на правах соціального партнерства та їх упровадження;
- організація просвітницьких, тренінгових заходів з практики впровадження соціальної відповідальності бізнесу та підготовки й реалізації спільних соціальних проєктів для міста;
- проведення просвітницьких кампаній серед представників МСП щодо впровадження принципів соціальної відповідальності на їх підприємствах.

Завдання 1.1.2. Підтримка економічної спроможності комунальних підприємств. Залучення додаткових ресурсів у розвиток міського господарства.

- оцінити поточний стан комунальних підприємств, установ та закладів громади, визначити перспективи їх подальшого функціонування, підготувати нову програму розвитку ЖКГ;
- покращити технічний стан житлового фонду та оптимізувати управління ним з використанням сучасних ефективних систем та методів;
- оновити матеріально-технічну базу комунальних підприємств:
 - а) придбання екскаватора-навантажувача з глибиною розробки ґрунту не менше 5,4 м з додатковим обладнанням (гідромолотом) потужністю 20кВт;
 - б) придбання аварійно-ремонтної машини з інструментом та обладнанням для ліквідації аварій на системах водопостачання, тепlopостачання та водовідведення;
- придбання вантажно-пасажирського фургону для перевезення аварійних бригад (не менше п'яти пасажирів та одного водія з об'ємом вантажного відсіку не менше 2158x1956x1796мм.);
- придбання машини мулососу з об'ємом цистерни 7 м³ для міських потреб;
- придбання автоцистерни ємністю 5 м³ для доставки питної води;
- придбання автопідйомника ричажно- телескопічного з робочою висотою підйому 24 м;
- придбання міні-трактора СКАУТ ТЕ-504С;
- передбачити в місцевому бюджеті кошти на підтримку функціонування та розвитку комунальних підприємств, установ та закладів;
- забезпечити додаткові можливості щодо інвестування в ЖКГ та підвищення спроможності комунальних підприємств до надання якісних послуг (грантова підтримка, придбання нової техніки, реконструкція інфраструктури, впровадження енергоощадних технологій, співробітництво, державно-приватне партнерство, тощо).

Завдання 1.1.3. Покращення діалогу влада-бізнес-громадськість. Впровадження додаткових форм взаємодії «бізнес-влада».

- систематичні зустрічі влади з бізнес спільнотою, інформування бізнесу через місцеві ЗМІ про будь які бізнес новини чи проєкти міського розвитку;
- проведення конференцій, круглих столів та інших діалогових заходів із залученням СПД;
- запровадження нових форматів спілкування з підприємцями з актуальних проблем розвитку бізнесу;
- створення доступного комунікаційного сервісу міської ради для бізнес-кола міста;
- спільна робота влади та об'єднань підприємців над створенням сприятливого бізнес-клімату та соціально-відповідального бізнесу;
- створення інституцій місцевого економічного розвитку, як інструменту організаційної, фінансової та економічної сталості Прилуцької громади;
- створення «гарячої лінії» підтримки бізнесу на офіційному сайті громади;
- стимулювання створення нових (додаткових) робочих місць у сфері виробництва, наукових підприємств, ІТ-бізнесу;
- проведення спільно з підприємницьким середовищем моніторингу надання органами місцевого самоврядування адміністративних послуг для бізнесу з подальшим розглядом на

засіданнях Координаційних ради з розвитку підприємництва, тематичних круглих столів із залученням бізнес-спільноти, представників громадянського суспільства, ЗМІ;

- спрощення доступу підприємцям до оренди чи придбання комунального майна для організації та розвитку бізнесу;
- забезпечення міською владою прозорості та законності діяльності контролюючих органів на території міста Прилуки;
- створення у місті технологічного (індустріального) парку «Прилуцький», що сприятиме появі нових підприємств, їх зростанню та розвитку, підвищить конкурентоспроможність підприємств, стимулюватиме виробництво нових інноваційних продуктів та забезпечить їх просування на вітчизняний та світовий ринок;
- розширення мережі елементів інфраструктури та налагодження їх взаємодії із суб'єктами підприємництва;
- створення в місті бізнес-інкубатора, який буде формувати сприятливі умови для підприємців через надання певного комплексу послуг і ресурсів;
- поєднання інтересів освіти й бізнесу для створення системи навчання та перекваліфікації кадрів;
- залучення наукового потенціалу для інформаційної та організаційної підтримки підприємництва;
- інформаційно-консультаційний супровід діяльності елементів інфраструктури підтримки бізнесу;
- підтримка та розширення діяльності міського Центру підтримки підприємництва;
- промоція місцевого товаровиробника, шляхом розробки та впровадження механізмів стимулювання попиту на продукцію кращих прилуцьких товаровиробників на місцевому ринку, а також над промоцією підприємств та їх товарів високої якості на міжрегіональних та міжнародних ярмарках та виставках;
- забезпечення досягнення високих економічних показників шляхом диверсифікації економіки, використання здобутків технологічного прогресу;
- проведення міжнародних конгресів (форумів) за підтримки підприємств великого бізнесу;
- розробка механізму економічного розвитку території міста: дослідження інвестиційної привабливості, конкурентоспроможності міста та планування розвитку;
- активізація роботи з комерційними банками, небанківськими установами щодо покращення умов кредитування суб'єктів господарювання;
- створення можливості для ефективної трудової міграції.

Завдання 1.1.4. Підвищення конкурентоспроможності малого та середнього підприємництва.

- популяризація підприємництва та бізнес-культури, заохочення сімейного й соціального підприємництва;
- поширення інформації стосовно грантових програм та проєктів, що підтримують розвиток МСП в Україні;
- заохочення розвитку мікро-, малих і середніх підприємств, зокрема шляхом надання їм доступу до фінансових послуг та можливості приватизації;
- сприяння розширенню напрямків фінансово-кредитної підтримки суб'єктам малого і середнього підприємництва;
- впорядкування нормативного регулювання підприємницької діяльності та забезпечення постійного дієвого діалогу між органами влади і бізнес-середовищем;
- забезпечити прозорість та спрощення процедур реєстрації бізнесу та отримання дозволів, у тому числі розширюючи надання послуг бізнесу через електронні комунікації;
- розширення можливостей доступу суб'єктів підприємництва до участі у міжнародних форумах, семінарах, конференціях, виставках та ярмарках;
- сприятливого податкового режиму для розвитку бізнесу на державному рівні;
- популяризація серед представників малого та середнього бізнесу міста електронної системи "Прозоро".

Завдання 1.1.5. Розвиток інноваційного та конкурентно-спроможного промислового сектору.

- формування системи підтримки інноваційної, наукової та науково-технічної діяльності;

- підтримка участі підприємств у всеукраїнських та регіональних конкурсах інноваційних проєктів;
- створення стимулів для інноваційного розвитку існуючих підприємств та «стартапів».
- впровадження у виробництво перспективних інноваційно-інвестиційних проєктів та науково-технічних розробок;
- упровадження ефективних моделей технологічних процесів у галузях економіки та освіти на базі спільних програм України та Європейського Союзу;
- проведення ярмарків ідей нових технологічних процесів виробництва продукції;
- створення інституційних та фінансових можливостей для самореалізації потенціалу економічно активної частини населення, розвитку креативної економіки;
- розвиток виробництва імпортозамінних товарів;
- визначення територій (технопарків) для розміщення підприємств високотехнологічного машинобудування, хімічного виробництва, ІТ-технологій, тощо.
- ідентифікація потенційних підприємств ІТ – сфери, у тому числі з таких сегментів, як Інтернет-послуги, створення баз даних, автоматизація промисловості, контроль стану довкілля, інновації в медичних та освітніх послугах;
- стимулювання замовлень місцевим фахівцям ІТ-галузі від міських підприємств, установ та організацій;
- реалізація проєктів зі створення коворкінг-центрів ІТ-середовища, молодіжних об'єднань, креативних індустрій та створення умов для роботи над різними перспективними темами.

Завдання 1.1.6. Створення організаційних та інституційних засад для залучення інвестицій.

- формування нового рівня комунікацій, діалог-платформ між владою, бізнесом та громадою задля ефективної інвестиційної політики та розвитку місцевої економіки;
- забезпечення постійної підтримки інвестиційного процесу та подальший супровід інвестиційної діяльності відповідно до функціональних повноважень;
- реалізація міською владою політики стимулювання залучення інвесторів та зниження бар'єрів для інвестування.
- активізація промоції інвестиційних можливостей, пропозицій та переваг міста Прилуки задля формування позитивного іміджу громади як надійного бізнес-партнера шляхом розробки програм, промо-матеріалів та PR кампаній;
- налагодження міжрегіонального економічного співробітництва, співробітництва територіальних громад, розвиток економічних відносин з містами-партнерами та громадами за кордоном;
- пошук потенційних інвесторів шляхом участі у виставково-ярмарковій діяльності, реєстрації у он-лайн базах даних інвестиційних проєктів;
- організація та участь зацікавлених сторін у консультаційно-освітніх заходах з актуальних питань інвестиційного розвитку, залучення міжнародної технічної допомоги;
- створення та розвиток нових інвестиційних продуктів (експозицій, презентацій, інтерактивних інвестиційних карт, інвестиційних пропозицій, об'єктів інвестування).
- розробка інтерактивної бази муніципальної нерухомості та забезпечення доступу суб'єктів господарювання до неї;
- створення та постійне оновлення бази вільних земельних ділянок, придатних для ведення бізнесу з постійним її оновленням на інформаційній платформі та інформаційним просуванням на всеукраїнському рівні;
- створення та постійне оновлення бази вільних комунальних та комерційних (виробничих) приміщень, придатних для ведення бізнесу з постійним її оновленням на інформаційній платформі.

Оперативна ціль 1.2. Вдосконалення механізмів та можливостей просторового розвитку.

Завдання 1.2.1. Планування просторового розвитку громади.

- реалізація політики просторового планування розвитку міста та управління комунальними ресурсами;
- проведення оцінки можливостей розвитку громади через громадські обговорення;
- актуалізація та оновлення і виготовлення міської документації з просторового розвитку;

- запровадження геопросторових програм візуалізації різних сфер розвитку в громаді (розташування об'єктів історико-культурної спадщини, прокладання туристичних маршрутів, візуалізація щодо можливостей занять спортом та ін.)

- виготовлення презентаційних матеріалів та візуалізації майбутнього розвитку;

- участь у грантових міжнародних, державних та регіональних програмах і проєктах;

- використання кращих практик і успішного досвіду реалізації публічних інвестиційних проєктів з просторового розвитку.

Завдання 1.2.2. Модернізація і розвиток інженерної інфраструктури.

- підвищити рівень дотримання санітарно-гігієнічних вимог до якості води, що використовується для потреб питного водопостачання міським населенням;

- розширити міжнародне співробітництво і підтримку діяльності та впровадження програм у галузі водопостачання й водовідведення, включаючи підвищення ефективності водокористування, очистку стічних вод і застосування технологій рециркуляції та повторного використання;

- підтримувати та зміцнювати комунальну інфраструктуру водного господарства;

- модернізація мережі, оновлення матеріально-технічної бази комунального підприємства "Прилуки тепловодопостачання", інші заходи задля зменшення втрат води і підвищення її якості;

- улаштування системи водостоку будівель ЗДО №28, центру Софії Русової за адресою: вулиця Переяславська, 39;

- проведення капітального ремонту будівлі закладу освіти за адресою: вул. Земська, 36 (переkritтя даху, ремонт фасаду будівлі, заміна вікон на енергозберігаючі у кількості 16 шт.);

- проведення капітального ремонту будівлі майстерні закладу освіти за адресою: вул. Земська, 36 (переkritтя даху, ремонт фасаду будівлі, заміна вікон на енергозберігаючі у кількості 12 шт.);

- поетапна модернізація комунальних інженерних мереж Прилук, буріння нових свердловин;

- модернізація інфраструктури доріг, тротуарів та безпеки дорожнього руху;

- запровадження технологій енергозбереження в усіх напрямках міського господарства;

- впровадження сучасних систем безпеки та стійкості в громаді;

- запровадження альтернативних джерел живлення для критичної інфраструктури.

Завдання 1.2.3. Впровадження високих екологічних стандартів, доступність, безпека та енергоощадність.

- забезпечити загальний доступ до безпечних, доступних і відкритих для всіх зелених зон та громадських місць, особливо для жінок і дітей, літніх людей та людей з інвалідністю через проведення інвентаризації зелених зон, їх збереження (реновація) та розширення, а також розвиток зон публічного простору (створення умов для прогулянок та відпочинку, творчості та освіти, спілкування, дозвілля).

- створення безбар'єрного середовища в Прилуцькій міській територіальній громаді;

- використання інноваційних технологій для створення комфортних умов життя мешканців та гостей міста.

- підготовка програм щодо зменшення витрат тепла в житлових будівлях міста (утеплення дахів, стін, ізоляція);

- скорочення бюджетних видатків через запровадження енергозберігаючих технологій та встановлення засобів обліку;

- створення безбар'єрного освітнього середовища;

- облаштування безбар'єрного простору закладів освіти;

- забезпечення пожежної безпеки в закладах освіти міста у відповідності до вимог чинного законодавства;

- капітальний ремонт мереж теплопостачання, електропостачання та мереж каналізування закладів освіти;

- придбання спецтехніки - автоматичного водного комбайну для видалення очерету та водяної порослі;

- стимулювання впровадження енергозберігаючих технологій та використання альтернативних джерел енергії;
- упровадження механізмів стимулювання об'єднань співвласників багатоквартирного будинку та інших юридичних осіб до реконструкції й капітального ремонту житлових будинків із застосуванням енергозберігаючих технологій та обладнання;
- підвищення ефективності використання енергоносіїв, підвищення енергоефективності будинків, створення стимулів та умов для переходу економіки на раціональне використання та економне витрачання енергоресурсів;
- впровадження енергоефективних заходів «Енергоефективний розвиток для спільноти» у Центрі надання адміністративних послуг м. Прилуки;
- впровадження системи «розумного» освітлення вулиць;
- розробка та впровадження на території міста енергоефективного зовнішнього освітлення, у тому числі з використанням альтернативних джерел енергії;
- реконструкція систем водопостачання та водовідведення з застосуванням енергозберігаючого обладнання;
- популяризація економічних, екологічних, соціальних та інших переваг ефективного та ощадливого споживання паливно-енергетичних ресурсів;
- впровадження енергоефективних технологій та устаткування, вдосконалення обліку та контролю витрачання енергоресурсів;
- вітчизняне та міжнародне співробітництво щодо забезпечення використання технологій у сфері відновлювальної енергетики та залучення інвестицій в енергетичну інфраструктуру;
- модернізація об'єктів житлово-комунального господарства з використанням сучасних енергозберігаючих технологій та альтернативних джерел опалення;
- будівництво об'єкта "Самопливний каналізаційний колектор";
- створення системи моніторингу стану екології та динаміки показників забруднення в громаді;
- реконструкція з впровадженням комплексних заходів з теплореновації дошкільного навчального закладу №3 інтелектуально-оздоровчого напрямлення Прилуцької міської ради Чернігівської області за адресою в/м №12, б1;
- реконструкція з впровадженням комплексних заходів з теплореновації дошкільного навчального закладу (ясла-садок) комбінованого типу № 27 Прилуцької міської ради Чернігівської області за адресою вул. Гвардійська, 90;
- реконструкція з впровадженням комплексних заходів з теплореновації дошкільного навчального закладу (ясла-садок) комбінованого типу №15 Прилуцької міської ради Чернігівської області за адресою 2 в'їзд Небесної Сотні, 14А ;
- реконструкція з впровадженням комплексних заходів з теплореновації дошкільного навчального закладу №28 центр С.Ф.Русової Прилуцької міської ради Чернігівської області за адресою вул. Коптева, 39;
- реконструкція з впровадженням комплексних заходів з теплореновації дошкільного навчального закладу №4 Прилуцької міської ради Чернігівської області за адресою вул. 18 Вересня, 27;
- реконструкція з впровадженням комплексних заходів з теплореновації закладу загальної середньої освіти I-III ступенів №7 по вул. Миколаївська 107, в м. Прилуки Чернігівської області з виділенням черговості (I черга та II черги) (коригування);
- реконструкція з впровадженням комплексних заходів з теплореновації Прилуцького закладу загальної середньої освіти I-III ступенів №6 (ліцей №6) Прилуцької міської ради Чернігівської області за адресою вул. Київська, 232;
- реконструкція з впровадженням комплексних заходів з теплореновації Прилуцького ліцею № 12 Прилуцької міської ради Чернігівської області за адресою в/м №12;
- реконструкція з впровадженням комплексних заходів з теплореновації Прилуцького ліцею № 14 Прилуцької міської ради Чернігівської області за адресою вул. Садова, 106;
- реконструкція з впровадженням комплексних заходів з теплореновації Прилуцького ліцею № 5 імені Віктора Андрійовича Затолокіна Прилуцької міської ради Чернігівської області за адресою вул. Вокзальна, 22;
- капітальний ремонт даху і утеплення стін приміщення ліцею №14 за адресою вул. Садова, 135, м. Прилуки, Чернігівської області;

- капітальний ремонт даху двох будівель Прилуцького закладу дошкільної освіти (ясла-садок) №4 Прилуцької міської ради Чернігівської області;
- реалізація проекту з енергозбереження в Прилуцькій гімназії №3 імені Сергія Гордієвича Шовкуна Прилуцької міської ради Чернігівської області;
- перенесення централізованої системи опалення з верхнім розташуванням трубопроводів у двох будівлях Прилуцького закладу дошкільної освіти (ясла-садок) №4 Прилуцької міської ради Чернігівської області.

Завдання 1.2.4. Пошук та формування вільних земельних ділянок з метою залучення інвестицій в будівництво нових виробництв.

- розробка геоінформаційної системи з обробки даних в сфері регулювання земельних відносин;
- запровадження й проведення земельних аукціонів;
- співробітництво з агентством регіонального розвитку щодо впровадження інвестиційних проєктів на території громади.

Оперативна ціль 1.3. Підвищення привабливості громади. Посилення ефективності використання ресурсів.

Завдання 1.3.1. Створення якісної промоції міста та його інвестиційного потенціалу.

- упорядкування та актуалізація інвестиційних пропозицій та інвестиційного паспорту громади;
- підготовка он-лайн бази інвестиційно привабливих локацій;
- виготовлення презентаційних матеріалів та інвестиційних продуктів, що мають сформувати позитивний образ відкритого міста шляхом промоції та «реклами» конкурентних переваг міста, його економічний потенціал та інвестиційні можливості;
- застосування практик промоції міста на національному рівні шляхом проведення на території міста бізнес-форумів, важливих подій, інформаційних повідомлень та інших заходів спрямованих на просування економічних інтересів громади;
- забезпечення сприятливого інвестиційного клімату на території громади;
- підтримка вітчизняних підприємців у пошуку партнерів;
- сприяння міжрегіональному та міжнародному економічному співробітництву суб'єктів підприємництва.

Завдання 1.3.2. Брендуння в громаді та просування інтересів міста. Підвищення конкурентоспроможності.

- організація зустрічей бізнес-спільноти громади з відомими експертами та дорадниками;
- підвищення спроможності місцевого бізнесу через організацію навчань і обмінів досвідом;
- розробка брендбука та логотипу громади із залученням широкого громадського обговорення;
- підвищення згуртованості в громаді через формування спільних пріоритетів та цілей для бізнес спільнот;
- проведення циклу «круглих столів», тематичних зустрічей та семінарів пов'язаних з пошуком сильних сторін для підвищення конкурентоспроможності міста;
- виготовлення соціальної, сувенірної, презентаційної, промоційної продукції про Прилуцьку територіальну громаду;
- проведення виставок, ярмарків і фестивалів із залученням суб'єктів підприємництва до участі.

Завдання 1.3.3. Інвентаризація, оптимізація та моніторинг використання комунального майна, земельних та інших ресурсів для залучення інвестицій та нових можливостей бізнесу.

- створення ефективної системи моніторингу за станом комунального майна в місті;
- створення практики щодо генерації ідей та ініціювання впровадження нових напрямків розвитку бізнесу в громаді;
- формування інвестпропозицій для різних форм бізнесу та напрямів економічної діяльності.

- проведення інвентаризації об'єктів нерухомого майна комунальної власності територіальної громади; за результатами інвентаризації об'єктів нерухомого майна комунальної власності територіальної громади, оприлюднити публічну інформацію у формі відкритих даних про об'єкти нерухомого майна комунальної власності територіальної громади в єдиному державному веб-порталі відкритих даних та на офіційному веб-сайті міської ради;

- провести інвентаризацію земель з метою встановлення місця розташування об'єктів землеустрою, їх меж, розмірів, правового статусу, виявлення земель, що не використовуються, використовуються нерационально або не за цільовим призначенням.

Завдання 1.3.4. Створення інституційних засад сталого розвитку туристичної та рекреаційної галузі. Туристичний маркетинг м. Прилуки.

- формування ефективної системи економічного стимулювання розвитку туризму;
- використання механізмів державно-приватного партнерства у сфері інфраструктурно-туристичних проєктів;
- створення туристичного кластеру із залученням ресурсів громади та сусідніх територіальних громад;
- створення Туристичного інформаційного центру;
- ініціювання та сприяння створенню туристичних кластерів з одночасним розвитком туристичної інфраструктури, розробка відповідної міської Програми;
- інтеграція брендбуку громади в бізнес середовище (бренд, лого, слоган громади, дизайн сувенірної продукції, туристичних вказівників, тощо);
- виготовлення соціальної, сувенірної, презентаційної, промоційної продукції міської влади для представлення інтересів територіальної громади на усіх рівнях;
- робота з присвоєння історико-архітектурним пам'яткам міста регіонального чи національного значення;
- підписання меморандумів чи договорів співробітництва про співпрацю з територіальними громадами Прилуцького району щодо співробітництва в сфері розвитку туризму та спільного використання ресурсів;
- щорічне проведення ярмарків та заходів, спрямованих на промоцію національної культурної спадщини;
- розробка нових туристичних маршрутів із включенням відвідування туристичних принад інших громад;
- видання та поширення інформаційних матеріалів та промоція у ЗМІ відомих і нових туристичних маршрутів;
- участь представників туристичної галузі міста у спеціалізованих регіональних та міжнародних туристичних виставках, нарадах, конференціях, тощо;
- проведення спеціалізованих заходів для промоції туристичного потенціалу (рекламних турів, інфотурів тощо);
- підтримка розвитку фестивального та подієвого туризму;
- розробка туристичного веб-порталу;
- створення та проведення унікальних фестивалів, різноманітних розважальних заходів, подій, сучасних екскурсійних пропозицій (віртуальні екскурсії);
- активне формування позитивного іміджу Прилук як туристичного та культурного осередку півдня Чернігівщини;
- аналіз пропозицій щодо можливостей розвитку народних промислів, туристичних та екскурсійних маршрутів, проведення різноманітних культурних проєктів тощо;
- благоустрій Центрального міського кладовища;
- створення міні-музею козацької слави на базі архітектурної пам'ятки "Скарбниця";
- створення музею духовної спадщини міста Прилуки;
- налагодження співпраці з представниками готельного бізнесу, закладів харчування, сфери перевезення пасажирів для сприяння розвитку туризму;
- забезпечення через сайт музею та сторінки в соціальних мережах подання й отримання інформації про місцеві об'єкти туристичної інфраструктури;
- участь у різноманітних проєктах щодо ревіталізації культурної спадщини міста;
- популяризація інформації про активні види туризму;
- розвиток креативної туристичної галузі, у тому числі промислового туризму.

Завдання 1.3.5. Підтримка в належному стані об'єктів історико-культурної спадщини.

- захист, охорона та збереження історико-культурної і природної спадщини;
- застосування об'єктів культурної спадщини для провадження туристичної діяльності;
- забезпечення комунальними службами належного стану території навколо туристичних об'єктів;
- реалізація проєкту «Кам'яне мереживо цивільної архітектури міста Прилуки»;
- проведення паспортизації історичних, рекреаційних, культурних та релігійних об'єктів, об'єктів промислового туризму;
- встановлення нових та заміна в разі необхідності наявних дорожніх знаків до туристично-екскурсійних об'єктів;
- поповнення електронної бази даних про об'єкти культурної спадщини міста, створення тематичних та географічних каталогів;
- поліпшення благоустрою центральної частини міста: оновлення фасаду будівель, впорядкування вивісок та рекламних площ, догляд за зеленими насадженнями;
- реставрація пам'яток культурної спадщини, враховуючи очищення простору в рамках декомунізації та деколонізації, а також облаштування сучасного громадського простору зі збереженням локальної культурної спадщини;
- створення культурно-мистецького інноваційного кластера «Творчий простір» - платформи для проведення заходів на базі нежитлової будівлі колишньої школи №4;
- створення меморіально-паркового комплексу «Сквер ім. Т. Г. Шевченка», що якісно сприятиме відпочинку містян та гостей міста.

Стратегічна ціль 2. Підвищення якості та безпеки життя мешканців Прилук та ефективна діяльність міської влади.

Підвищення якості життя мешканців – комплексна мета розвитку громади, досягнення якої забезпечується в результаті реалізації всіх стратегічних цілей стратегії. Вона досягається на основі оптимізації використання внутрішнього потенціалу громади, врахування особливостей організації економічної діяльності, а також етнокультурних цінностей населення. Якість життя та безпека населення є головною передумовою розвитку людського капіталу та одночасно засобом і метою посилення конкурентоспроможності на рівні громади та регіону. Підвищення якості життя мешканців є одним із ключових чинників конкурентоспроможності громади, оскільки є чинником залучення інвестиційних та трудових ресурсів, інтелектуального капіталу. Це також, стримує відтік людського і фінансового капіталу з громади. У сучасних умовах саме збережений та примножений у регіоні людський капітал може стати драйвером розбудови економіки на інноваційних засадах. Враховуючи те, що якість життя, як базис для розвитку людського капіталу, впливає на приплив інвестицій, міграційні процеси, ефективність праці. Можна стверджувати, що якість життя є вагомим чинником конкурентоспроможності Прилуцької територіальної громади.

До 2030 року Прилуки мають стати безперечним лідером в регіоні як полюс (центр) економічного зростання. Це можливо, якщо громада будуватиме безпечний і комфортний простір для життя. Для цього потрібно забезпечити багатосторонній процес узгодження цілей сталого розвитку міста, з використанням інструментів еколого-економічного моніторингу, оцінки регіональних ризиків і поступового підвищення якості життя на основі сучасних стандартів стійкого розвитку громад. Поступове створення інтегрованої інфраструктури міста на основі використання інтернету речей (встановлення датчиків, лічильників, пристроїв вимірювання та оцінки), що підвищує рівень безпеки та зменшує ризики для довкілля в місті, сприяє скороченню відповідних витрат (енергії, тепла, води тощо).

Також важливо запровадити нові принципи містобудування з урахуванням екосистемного підходу та вимог законодавства. Розвиток міських сервісів має відбуватися на основі індикаторів якості життя мешканців міста, які будуть критеріями ефективності управлінської діяльності в місті. Людиноцентрична модель розвитку громади повинна сягати усіх напрямків надання муніципальних послуг та бути наскрізною під час оцінки їх якості. Це допоможе забезпечити рівний доступ різних категорій населення до ресурсів і якість громадських послуг, модернізацію соціальної інфраструктури відповідно потреб. Для конструювання нового рівня комфортної екосистеми в громаді та оптимальних взаємодій з

довкіллям планується розвиток інтегрованої інфраструктури міста на основі використання сучасних технологій.

Мобільність стосується як життя суспільства, так і економіки. Формування ефективної транспортної системи – один з ключових компонентів підвищення стандартів якості життя, оскільки вона підвищує доступність будь-яких об'єктів на території міста і розширює можливості взаємодії та спілкування людей. Тим самим підвищення мобільності сприятиме зростанню економічного потенціалу міста та створенню нових робочих місць. Дуже важливо також, щоб Прилуки в аспекті мобільності підтримувала свою конкурентоспроможність як сучасного регіонального центру.

Саме забезпечення високої мобільності має бути ключовим моментом у вдосконаленні транспортної системи. Доступ до соціальних структур та усіх життєво необхідних процесів для усіх мешканців міста має важливе значення для забезпечення можливостей обміну новою інформацією. Мобільність усіх категорій мешканців є фактором зниження соціального розшарування і недопущення соціальної ізоляції. Тому мобільність є суттєвим компонентом розвитку соціальної взаємодії в громаді і збільшення соціального капіталу.

Потенційно можливі сфери реалізації проєктів.

Прилуцька територіальна громада має мережу освітніх, медичних, комунальних закладів та підприємств, що перебувають у комунальній власності і підпорядковані виконавчим органам міської ради. Комунальні підприємства управляють активами значної цінності, що слугують для організації та забезпечення нормального повсякденного життя мешканців. Функціонування такої інфраструктури обтяжене багатьма проблемами, які безпосередньо впливають на якість наданих послуг: зношеність обладнання, застаріла техніка та будівлі, значні експлуатаційні витрати, тощо. На роботу комунальних підприємств впливає також економічна нестабільність через невідповідність рівня цін за надані послуги економічно обґрунтованим тарифам для покриття витрат, брак обігових коштів та фінансових ресурсів для капіталовкладень.

Місто, як організатор послуг та власник компаній, має забезпечити дієву систему менеджменту в установах та на підприємствах, а також досягнути високої якості послуг для задоволення потреб громадян.

Виконання цілі пов'язана з численними організаційними та управлінськими заходами, які разом з модернізацією інфраструктури, сприятимуть наданню муніципальних послуг на рівні стандартів, встановлених у країнах ЄС.

Освіта є основою інтелектуального, духовного, фізичного і культурного розвитку особистості, її успішної соціалізації, економічного добробуту, запорукою розвитку суспільства, об'єднаного спільними цінностями і культурою.

Формування цілісної всебічно розвиненої особистості, здатної до критичного мислення, патріота з активною життєвою позицією, новатора, здатного розбудовувати економіку, постійно навчатися та самовдосконалюватися – повинно реалізовуватися на рівнях дошкільної та загальної середньої освіти. Виявлення та розвиток здібностей дітей і молоді забезпечують заклади позашкільної освіти шляхом надання первинних професійних знань, вмінь і навичок, необхідних для соціалізації в суспільстві, подальшої самореалізації та професійної діяльності.

Привілейована категорія мешканців міста – це діти, і вони заслуговують особливої уваги з боку всіх членів територіальної громади. Включення прав дітей в якості ключового компонента у цілі, політики, програми і організаційні заходи системи місцевого самоврядування – теж передбачено у виконанні цієї цілі. Як місто, дружнє до дітей, міська громада бере на себе зобов'язання втілювати в життя на місцевому рівні засади Конвенції ООН «Про права дитини», серед яких ключовими є:

- неприпустимість дискримінації за будь-якою ознакою та надання переваг дітям вразливих категорій;
- принцип найкращого забезпечення інтересів дитини;
- право на життя та розвиток;
- повага до точки зору дітей, включаючи право бути почутим на будь-якому адміністративному та правовому рівнях.

Реалізуючи цей підхід, місто постійно підвищує обізнаність громади про права дітей, покращує власний потенціал для моніторингу їх дотримання та реалізує суть дружнього ставлення міста до дітей через розробку та впровадження різноманітних програм, орієнтованих на безпеку, розвиток та самореалізацію дітей.

У фокусі уваги міста, згідно з цією ціллю, буде прагнення зробити дітей активними учасниками міського життя, враховувати їх думки та ідеї при прийнятті рішень місцевого значення. Прилуки намагатимуться створити безпечне середовище та найкращі умови для навчання та виховання, всебічного розвитку та самореалізації, комунікації та взаємодії, забезпечити соціальну та психологічну підтримку для дітей усіх вікових категорій.

Очікувані результати:

- створено сучасну систему освіти в громаді, яка відповідає усім вимогам законодавства та споживачів послуг;
- розширено пакет медичних послуг, що комплексно надаються в Прилуцькій міській територіальній громаді для населення міста й багатьох інших територіальних громад в т. ч. з Прилуцького району;
- досягнуто ефективності функціонування мережі медичних закладів, її доступність;
- соціальний захист та соціальні послуги в Прилуцькій громаді надаються якісно і забезпечують основні потреби громадян;
- збільшено кількість соціальних послуг, що надаються в громаді;
- впроваджено надання реабілітаційних послуг ветеранам/-кам, особам з інвалідністю, ВПО;
- в сферах спорту і культури створені можливості отримання послуг для кожного мешканця міста, незважаючи на вік та стать;
- надаються якісні житлово-комунальні послуги;
- покращено якість дорожньо-транспортної мережі;
- комунальні підприємства громади отримують інвестиції та модернізуються;
- інфраструктура міського господарства розвивається та розширюється;
- розширено кількість послуг, що надаються через ЦНАП;
- забезпечено правопорядок та підвищено заходи безпеки в місті;
- облаштовано укриття в навчальних закладах, ЗДО та інших комунальних установах;
- впроваджено заходи щодо працевлаштування безробітних та перенавчання й перекваліфікацію громадян, відповідно вподобань і потреб ринку праці;
- проведено інформаційну роботу щодо усиновлення дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, влаштування таких дітей у сім'ї опікунів, піклувальників, прийомні сім'ї та ДБСТ;
- збільшено площі зелених насаджень у населених пунктах громади, створено лісові насадження;
- облаштовано ігрові комплекси для дітей різних вікових груп;
- ефективно використано рекреаційний потенціал громади та об'єктів природно-заповідного фонду;
- проводиться пропагування здорового способу життя в громаді;
- облаштовано місця громадського відпочинку: майданчики для дітей та молоді та інші місця громадського відпочинку;
- впроваджується проєкт створення туристичного кластеру;
- проводяться спортивні змагання, в т.ч. із залученням інших громад;
- розвивається аматорське мистецтво;
- створено Молодіжну раду при міській раді, надається підтримка молодіжним ініціативам;
- активно залучається молодь до процесів ухвалення рішень та підвищено рівня їхніх громадських компетенцій;
- створено Молодіжний центр (хаб) в територіальній громаді;
- надається допомога в розвитку креативних індустрій;
- досліджено та упорядковано інформацію про історико-культурну та археологічну спадщину;
- створено ефективну систему управління відходами в місті;

- інфраструктура міста перебудовується з врахуванням інтересів людей з особливими потребами;
- створено інтегровану систему безпеки та цивільного захисту.

Індикатори:

- кількість проведених молодіжних заходів;
- кількість пакетів медичних послуг;
- кількість пролікованих пацієнтів;
- кількість наданих соціальних та адміністративних послуг;
- задоволеність населення наданими послугами;
- кількість закладів освіти;
- кількість учнів в навчальних закладах та вихованців ЗДО;
- кількість педагогічних кадрів;
- вирішення проблем дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування;
- кількість рекреаційних зон;
- кількість проведених спортивних заходів;
- кількість населення залученого до спортивних заходів;
- зменшення кількості аварійних випадків у ЖКГ;
- рівень задоволеності населення послугами ЖКГ;
- рівень задоволеності населення соціальними послугами;
- рівень задоволеності населення іншими послугами.

Досягнення стратегічної цілі пропонується через наступну структуру операційних цілей.

Таблиця 88. Стратегічна ціль 2. Підвищення якості і безпеки життя мешканців Прилук та ефективна діяльність міської влади.

Стратегічна ціль 2.	
Оперативні цілі	Завдання
2.1. Ефективна система надання соціально-гуманітарних та комунальних послуг. Розвиток інфраструктури.	2.1.1. Сучасна система освіти і виховання для конкурентоздатної молоді.
	2.1.2. Доступна й ефективна система надання комплексних медичних послуг і соціального захисту.
	2.1.3. Культура і спорт громади створюють можливості для кожного жителя міста.
	2.1.4. Покращення якості надання житлово-комунальних послуг.
	2.1.5. Розвиток дорожньо-транспортної мережі громади.
	2.1.6. Підтримка економічної спроможності комунальних підприємств. Залучення додаткових ресурсів у розвиток міського господарства.
2.2. Охоплення всіх категорій жителів міста увагою відповідно потреб та інтересів.	2.2.1. Підвищення рівня доступності адміністративних та інших послуг, орієнтованих на громадян, правопорядок.
	2.2.2. Підвищення здатності населення адаптуватися до потреб економіки та невиробничого сектору.
	2.2.3. Впровадження програм інтеграції, підтримки, інклюзії та доступності з врахуванням гендерних підходів та індивідуальних і спільних інтересів різних соціальних груп в громаді.
	2.2.4. Прилуки – місто дружнє до дитини.
	2.2.5. Впровадження механізмів підтримки, адаптації та допомоги для внутрішньо переміщених осіб та Захисників/Захисниць України.
	2.2.6. Забезпечити надання сімейно-орієнтованих послуг, спрямованих на укріплення інституту сім'ї та популяризацію сімейних цінностей.
2.3. Розбудова безпечного, доступного та комфортного середовища.	2.3.1. Розвиток території в інтересах громади та єдність територіального простору
	2.3.2. Підвищення якості благоустрою та доріг в громаді, забезпечення стійкості роботи критичної інфраструктури.
	2.3.3. Змістовне дозвілля. Розвиток рекреаційних зон та об'єктів, оздоровчо-спортивна інфраструктура для всіх вікових категорій.
	2.3.4. Система безпеки та цивільного захисту. Забезпечення якісного

	зв'язку та доступу до публічної інформації.
	2.3.5. Формування креативного міського середовища. Розбудова мікрорайонів міста.
	2.3.6. Оптимізація міста для людей з особливими потребами.
	2.3.7. Створення ефективної системи управління відходами

Оперативна ціль 2.1. Ефективна система надання соціально-гуманітарних та комунальних послуг.

Завдання 2.1.1. Сучасна система освіти і виховання для конкурентоздатної молоді.

З метою реалізації державної політики у сфері освіти, забезпечення ефективного використання матеріально-технічних, кадрових, фінансових та управлінських ресурсів необхідно забезпечити впровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа». В контексті визначених цілей та завдань це передбачає:

- впровадження в м. Прилуки моделі «Нової української школи», яка працює на засадах «педагогіки партнерства»;
- продовження формування ефективної освітньої мережі, що відповідає вимогам законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про дошкільну освіту», «Про позашкільну освіту»; приведення мережі закладів освіти до вимог законодавства в тому числі шляхом її трансформації задля ефективного використання фінансового ресурсу, передбачивши при цьому забезпечення якісних освітніх послуг;
- підвищення якості надання освітніх послуг шляхом впровадження вимог нового законодавства про освіту, реалізація Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді;
- забезпечення в практичній роботі закладів дошкільної освіти дотримання базового компонента дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти) та впровадження в практику роботи закладів загальної середньої освіти Державного стандарту базової освіти;
- створення умов для соціального та інтелектуального розвитку здобувачів освіти, охорони психічного здоров'я, надання психологічної та соціально-педагогічної підтримки всім учасникам освітнього процесу відповідно до цілей та завдань системи освіти;
- забезпечення реалізації Концепції нової української школи в закладах загальної середньої освіти міста, робота над запровадженням модельних програм;
- сприяння створенню у закладах освіти інклюзивного освітнього середовища, забезпечення права осіб з особливими освітніми потребами на здобуття дошкільної та загальної середньої освіти;
- створення академічного ліцею на база Прилуцького ліцею №5 для впровадження профільної освіти;
- подолання освітніх втрат;
- забезпечити право особи здобувати початкову та базову середню освіту у закладі освіти, за яким закріплена територія обслуговування, на якій проживає ця особа;
- забезпечити рівні можливості для здобуття якісної початкової, базової та профільної середньої освіти кожною дитиною, незалежно від стану її психічного та фізичного розвитку, місця проживання та статків родини;
- забезпечити рівний та справедливий доступ до якісних систем розвитку, догляду та дошкільного навчання для всіх дітей, незалежно від стану психічного та фізичного розвитку, місця проживання та статків родини;
- створювати умови для здобуття освіти особами з особливими освітніми потребами з урахуванням індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів, а також усувати фактори, що перешкоджають реалізації прав і задоволенню потреб таких осіб у сфері освіти;
- сприяння волонтерській діяльності іноземних викладачів і студентів у навчальному процесі в закладах освіти міста;
- стимулювання розвитку он-лайн-освіти на базі вищих навчальних закладів міста;
- сприяння впровадженню системи альтернативної освіти, що передбачає сприяння відкриттю, функціонуванню та розвитку освітніх закладів, які діють за експериментальними програмами, сформованими як альтернатива до існуючих;

- сприяння підвищенню рівня професійної майстерності та кваліфікації педагогічних працівників (шляхом підтримки, організації та проведенню релевантних тренінгів, майстер-класів, форумів, конференцій, фестивалів і т. п.), а також міжнародному стажуванню;
- створення умов для активного використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у освітньому процесі;
- створення сприятливого клімату та мотивування вчителів до генерації і впровадження педагогічних інновацій в освітній процес;
- поглиблення принципів індивідуалізму та дитиноцентризму в освітньому процесі;
- сприяння активнішій участі педагогічних працівників і учнів закладів освіти міста у загальноукраїнських заходах і конкурсах з метою самовдосконалення, розвитку контактів та підвищення іміджу шкільної освіти й інтелектуального потенціалу на рівні країни в цілому;
- підтримка ініціатив та надання допомоги в організації й проведенні на базі закладів освіти міста заходів із розвитку педагогічної майстерності учителів (регіонального та національного рівнів);
- удосконалення інструментів матеріальної та моральної мотивації педагогічних працівників і учнів міста;
- розвиток мобільності школярів завдяки налагодженню та розширенню масштабів міжнародного співробітництва;
- оптимізація рівня наповнюваності груп і класів у закладах освіти міста; відкриття додаткових груп на базі діючих закладів дошкільної освіти і груп подовженого перебування дітей тощо;
- підвищення якості дошкільної освіти шляхом підвищення кваліфікації вихователів закладів дошкільної освіти, зокрема, у напрямі розвитку навичок використання інформаційно-комунікаційних технологій, ігрових практик та інших сучасних методів організації освітнього характеру.
- розвиток і системна робота з обдарованою і талановитою молоддю;
- організація відкритих майданчиків креативної молоді;
- заохочення учнів до підготовки науково-дослідницьких робіт при Малій академії наук України та запровадження з цією метою викладання в загальноосвітніх навчальних закладах факультативного курсу «організація науково-дослідницької роботи учнів»;
- залучення учнів до участі в міжнародних конкурсах з базових дисциплін;
- створення та поповнення бази даних обдарованих школярів;
- створення умов для збереження інтелектуального потенціалу міста та орієнтування його на інноваційний розвиток м. Прилуки;
- залучення молоді міста (у тому числі, студентства) до процесів ініціації, концептуалізації, організації та проведення культурно-мистецьких, спортивних та інших заходів у місті, а також до процесів вирішення локальних проблем.

Завдання 2.1.2. Доступна й ефективна система надання комплексних медичних послуг і соціального захисту.

- підвищення якості та доступності надання первинної медичної допомоги:
 - а) реалізація масштабного проєкту з термомодернізації мережі закладів охорони здоров'я, що надають первинну медичну допомогу;
 - б) забезпечення медичних закладів первинної ланки сучасною апаратурою та обладнанням відповідно до табеля оснащення, автотранспортом;
 - в) забезпечення молодих спеціалістів первинної ланки надання медичної допомоги належним соціальним захистом, умовами праці та житлом;
 - г) впровадження та розвиток системи е-медицини;
- підвищення рівня ефективності використання ресурсів, якості та доступності вторинної медичної допомоги:
 - а) модернізація системи медичної допомоги;
 - б) розвиток діагностично-лікувальної бази для надання медичної допомоги на вторинному рівні;
 - в) підвищення якості медичних послуг;
 - г) впровадження та розвиток системи е-медицини;
 - д) розвиток системи паліативної допомоги відповідним категоріям населення міста;

- термомодернізація центрального корпусу КНП «Прилуцька центральна міська лікарня» та проведення ремонтних робіт на 3-4 поверхах центрального корпусу;
- створення зони психологічного розвантаження для медичного персоналу чи інших осіб (кімната психологічного розвантаження);
- модернізація та впровадження енергоефективних заходів Територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Прилуцької міської ради;
- оновлення матеріально-технічної бази хірургічного відділення КНП «Прилуцька центральна міська лікарня»;
- розробка ПКД та подальше забезпечення реалізації можливості доступності до всіх приміщень та будівель КНП «ПЦМЛ» осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення;
- проведення поточних ремонтів приміщень та будівель КНП «ПЦМЛ»;
- заміна мереж поліклінічного відділення КНП «ПЦМЛ»;
- створення педіатричного відділення КНП «ПЦМЛ»;
- розширення Центру ментального здоров'я;
- виготовлення ПКД та проведення ремонтних робіт в корпусі колишнього шкірвендиспансеру для облаштування простору надання реабілітаційних послуг;
- виготовлення ПКД та проведення капітального ремонту будівель та даху інфекційного відділення;
- ремонт очного відділення КНП «ПЦМЛ»;
- навчання персоналу КНП «ПМЦПМСД» та впровадження в практичну роботу проведення практичних досліджень на гематологічних аналізаторах в лабораторіях ЗПКСМ з метою наближення послуги з використання загального аналізу крові до населення м. Прилуки;
- профілактика та забезпечення раннього виявлення захворювань, проведення інформаційних заходів зі стимулювання населення до активної профілактики захворюванням;
- проведення профілактичних оглядів населення з метою раннього виявлення соціально небезпечних хвороб, захворювань серцево-судинної системи;
- реалізація заходів та використання можливостей АЗПКСМ спрямованих на попередження профілактику ВІЛ/СНІД- інфекції, ко-інфекції та туберкульозу, боротьба з онкологічними захворюваннями та іншою патологією;
- проведення активної диспансеризації населення;
- оптимізація мережі та ліжкового фонду закладів вторинного та третинного рівнів з урахуванням реальних потреб населення та з реальною можливістю ефективного надання цілодобової ургентної допомоги;
- розробка та впровадження маршрутів пацієнтів з метою своєчасного направлення на консультації та лікування до спеціалістів закладів вторинного та третинного рівнів медичної допомоги;
- упровадження інформаційних технологій в сфері надання медичних послуг, електронної медицини (електронний моніторинг медичних послуг, е-рецепти та інше);
- покращення спеціалізованої комплексної профілактики та лікування серцево-судинних і судинно-мозкових захворювань та підвищення якості життя населення міста;
- створення системи паліативної допомоги на дому з відкриттям паліативного центру й хоспісу;
- забезпечення своєчасним санаторно-курортним лікуванням та літнім оздоровленням дітей, постраждалих від соціально небезпечних захворювань;
- упровадження системи постійного моніторингу ступеня задоволеності якістю одержувачів медичних послуг;
- наближення надання медичних послуг до населення через розширення мережі амбулаторій загальної практики сімейної медицини, денних стаціонарів при АЗПКСМ;
- активізація санітарно-освітньої роботи в місцевих ЗМІ, з метою профілактики та ранньої діагностики захворювань;
- покращувати профілактику та лікування залежності від психоактивних речовин, а також наркотичних засобів та алкоголю, налагодити механізми запобігання поширенню наркозалежності серед молоді;

- забезпечити загальне охоплення послугами охорони здоров'я, а також захист від фінансових ризиків, доступ до якісних базових медико-санітарних послуг і до безпечних, якісних і недорогих основних лікарських засобів і вакцин для всього населення;

- до 2030 року забезпечити загальний доступ до послуг з охорони сексуального та репродуктивного здоров'я, включаючи послуги з планування сім'ї, інформування та просвіту, враховуючи питання охорони репродуктивного здоров'я в національних стратегіях і програмах;

- встановлення автоматичних зовнішніх дефібриляторів у громадських місцях для забезпечення швидкого доступу до необхідного обладнання в разі раптової зупинки серця.

Завдання 2.1.3. Культура і спорт громади створюють можливості для кожного жителя міста.

- підтримка фестивального руху в Прилуках;
- забезпечення ефективного функціонування всіх закладів культури міста;
- капітальний ремонт міського Будинку культури;
- придбання для проведення шкільних свят музичної та звукопідсилюючої апаратури, надувні конструкції;

- реалізація проєкту "Жива музика" з придбання музичних інструментів у заклади культури;

- розширення мережі гуртків художньої самодіяльності та декоративно-вжиткового мистецтва у загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах;

- запровадження роботи над новою науково-методичною темою в закладах освіти міста «Формування національної свідомості та патріотизму особистості в навчально-виховному процесі»;

- популяризація народних традицій, звичаїв, культурної спадщини (музейної спадщини) навчальних закладах міста;

- проведення заходів, спрямованих на військово-патріотичне виховання дітей та молоді;

- проведення оглядів-конкурсів за жанрами та видами самодіяльного мистецтва;

- підвищення інформаційних можливостей бібліотек, розвиток бібліотечної справи; поповнення бібліотечних фондів книжковими виданнями та періодикою, орієнтованою на молодь;

- створення на базі бібліотек сучасних освітніх та культурних центрів й соціокультурних просторів;

- забезпечення доступності закладів культури для людей з інвалідністю;

- забезпечення доступу до культурного та медіа-простору міста, зокрема мініатюрних копій пам'яток культури для людей з вадами зору, телепередач, що супроводжуються жестовою мовою;

- заохочення недержавних незалежних культурно-мистецьких організацій (спілок, фондаций, професійних гільдій, творчих колективів тощо) до розвитку культури в місті;

- залучення дітей та молоді до сучасних популярних форм дозвілля;

- реконструкція магазину № 91 під спортивний хаб «SportDREAM»;

- сприяння розвитку підприємницької діяльності, пов'язаної з організацією закладів дозвілля та розваг мешканців: спортивні клуби, ковзанки, басейни, зоопарки, ігroteки та ін.

Завдання 2.1.4. Покращення якості надання житлово-комунальних послуг.

- створення розвинутого конкурентного середовища на ринку обслуговування житла та забезпечення належного функціонування підприємств житлово-комунального господарства;

- розробка та впровадження міської програми реформування житлово-комунального господарства м. Прилуки;

- залучення до надання житлово-комунальних послуг нових суб'єктів підприємницької діяльності;

- проведення інформаційної кампанії щодо можливостей і переваг створення та функціонування об'єднань співвласників багатоквартирного будинку;

- здійснення консультаційної-дорадчої та роз'яснювальної роботи серед мешканців багатоповерхових будинків щодо створення ОСББ;

- проведення роз'яснювальної роботи з демонстрацією кращих практик уже існуючих ОСББ;

- методологічна, організаційна та матеріальна підтримка об'єднань співвласників багатоквартирних будинків та органів самоорганізації населення.
- продовження реалізації проекту «Розширення парку комунальної техніки» для всіх комунальних підприємств міста: «Прилукижитлобуд», «Послуга», «Прилукитепловодопостачання», «Міськсвітло», комбінату шкільного харчування «Шкільний»;
- постійне здійснення аналізу кращих практик у сфері надання житлово-комунальних послуг та їх використання;
- створення електронного ресурсу з метою налагодження ефективного зворотного зв'язку між споживачами та установами, що надають послуги;
- капітальний ремонт каналізаційної мережі від будинків №24, №26, №28, №32, №34, №36, №40, №42, №44, №46, №48 по вулиці Тургенєва, №86, №88 по вулиці Боброва та №74 по вулиці Фабричній в м. Прилуки, Чернігівської області;
- відновлення каналізаційних очисних споруд (КОС) та системи централізованого водовідведення міста Прилуки:
 - а) реконструкція ОС №2, включно з КНС №13 та біоставками, винос на поверхню резервуарів з гіпохлоридом;
 - б) придбання нової повітрорудки з такими ж характеристиками, як на працюючій ОС №2;
 - в) друга черга реконструкції самотпливного каналізаційного колектора по вул. Галаганівській;
 - г) капітальний ремонт каналізаційної мережі від будинків №24, №26, №28, №32, №34, №36, №40, №42, №44, №46 по вул. Мирослава, №86, №88 по вул. Героїв Прилук №74 та по вул. Фабричній в м. Прилуки Чернігівської області;
 - реконструкція каналізаційних насосних станцій (КНС) №2 та №5 з заміною каналізаційних мереж у місті Прилуки, вул. Б. Носенка, 7/2 та вул. Галаганівській, 12/1;
 - встановлення установок зниження рівня фтору в питній воді;
 - модернізація міської системи зовнішнього освітлення (заміна лампочок та кабельних ліній);
 - придбання контейнерів для роздільного збору твердих побутових відходів ;
 - відновлення системи централізованого теплопостачання:
 - а) реконструкція котельні по вул. Перемоги, 180;
 - б) реконструкція котельні по вул. Вокзальна, 8Б;
 - в) реконструкція котельні по вул. Київська, 200 з її ліквідацією та встановленням модульних котелень з автономним режимом роботи на ЦТП по вул. Пушкіна, 78 та вул. Київська, 313;
 - г) реконструкція великих котелень вул. Київська, 200, вул. Ярмаркова, 41/8, вул. Польова, 110, вул. Костянтинівська, 110, в/м №12 з заміною котлів, запірного та насосного обладнання і трубопроводів;
 - д) реконструкція котельні по вул. Київська, 56;
 - відновлення системи централізованого водопостачання:
 - а) реконструкція ВНС вул. Пирятинська, 135/1;
 - б) реконструкція ділянок водопроводу в місті, включаючи повну заміну труб та вимикаючих пристроїв на вулицях Гоголя, Перемоги, Київській та І. Скоропадського;
 - в) будівництво свердловини на мікрорайоні "Рокитне" по 4 в'їзду Гетьмана Сагайдачного;
 - г) реконструкція підвищувальної установки на вулиці 1 Травня, 73;
 - д) заміна 25 пожежних гідрантів у місті Прилуки.

Завдання 2.1.5. Розвиток дорожньо-транспортної мережі громади.

Важливим є формування доступної для громади, сучасної транспортної системи, яка б забезпечувала високий рівень якості транспортних послуг та відповідала б екологічним вимогам. Досягнення цієї цілі передбачає:

- розробка перспективного плану розвитку транспортної інфраструктури м. Прилуки (дорожньої мережі, вело доріжок, тротуарного покриття, тощо);
- продовження обраного курсу розбудови дорожньо-транспортної інфраструктури (вул.: 1-го Травня, Козача, Андріївська, Іванівська, Миколаївська, Ярмаркова,

Котляревського, Пирятинська, Перемоги та інших);

- розвиток транзитного та логістично-транспортного потенціалу міста;
- виконання робіт по об'єкту: «Будівництво автомобільної дороги «Південно-західний обхід м. Прилуки в Чернігівській області» на ділянці від автомобільної дороги загального користування державного значення Р-67 Чернігів-Ніжин-Прилуки-Пирятин до автомобільної дороги загального користування державного значення Т-25-30 Прилуки-Варва-Срібне-Обухове» протяжністю 10,4 км.;
- подальша реконструкція, підтримка в належному стані міських доріг, будівництво нових доріг на місці наявних з ґрунтовим покриттям у кожному мікрорайоні міста;
- розробка і запровадження концепції оптимізації дорожнього руху, що враховує:
 - а) аспекти безпеки та надійності роботи транспортної системи;
 - б) модернізацію системи дорожніх світлофорів;
 - в) формування сучасної системи паркування в громадських місцях;
 - г) оновлення системи дорожніх знаків;
 - д) здійснення заходів щодо забезпечення безпеки дорожнього руху на особливо небезпечних ділянках автомобільних доріг;
 - е) підвищення рівня пропускної спроможності вулично-шляхової мережі;
- створення інтегрованої платформи, яка об'єднає сучасні технології моніторингу, аналітики даних і систем автоматизованого управління транспортною інфраструктурою;
- розбудова тротуарної мережі в місті, у тому числі з освітленням;
- застосування новітніх технологій при виконанні поточного/ капітального ремонтів доріг, їх реконструкції - додавання поверхнево активних речовин для зміцнення покриття дороги та підвищення теплової стабільності асфальтобетону, укладання геосітки, застосування технологи холодного ресайклінгу;
- проведення обстеження стану конструкцій мостів та шляхопроводів, за результатами обстежень організація робіт з поточного/капітального ремонтів, реконструкції мостів та шляхопроводів;
- створення максимально адаптованої інфраструктури для велосипедистів, пішоходів та людей з особливими потребами;
- впровадження сучасної системи обслуговування доріг у зимовий час;
- будівництво зливової системи водовідведення;
- підвищення ефективності системи організаційно-планувальних та інженерно-технічних заходів, спрямованих на вдосконалення організації руху транспорту та пішоходів, створення безпечних і комфортних умов руху, зокрема на пішохідних переходах;
- проведення цілеспрямованої політики, спрямованої на захист пішоходів і популяризацію пішохідного руху;
- проведення оцінки необхідності встановлення додаткових світлофорних об'єктів з урахуванням потреб людей з обмеженими фізичними можливостями.
- трансформація системи громадського транспорту: заміна транспортних засобів, оптимізація міських маршрутів, мінімізація негативного впливу на навколишнє середовище;
- удосконалення системи транспортних маршрутів міста з урахуванням потреб жителів;
- здійснення належного контролю за діяльністю СПД - перевізників;
- до 2030 року забезпечити всім можливість користуватися безпечними, доступними транспортними системами на основі підвищення безпеки дорожнього руху, зокрема розширення використання громадського транспорту, приділяючи особливу увагу потребам тих, хто перебуває в уразливому становищі, жінок, дітей, інвалідів і літніх осіб:
 - а) розвиток транспортної інфраструктури використання громадського транспорту;
 - б) задля безпеки дорожнього руху встановлення нових світлофорів, пішохідних переходів та сучасних захисних елементів;
- розширити доступ до інформаційно-комунікаційних технологій і сприяти забезпеченню загального і недорогого доступу до Інтернету та запровадження складових «розумного міста»;
- на основі ретельного аналізу транспортної системи Прилук має бути сформований документ, який містив би конкретні інноваційні заходи, спрямовані на поліпшення роботи громадського транспорту, розроблений у відповідності до принципів сталого розвитку та просторової стратегії розвитку міста;

- удосконалення системи оплати проїзду у міському транспорті:
 - а) впровадження Картки прилучанина (електронного квитка) ;
 - б) автоматизованої системи оплати проїзду;
- впровадження автоматизованої системи електронного контролю (управління) громадським транспортом шляхом впровадження сучасних систем відстеження роботи міського транспорту:
 - а) системи GPS-моніторингу для пасажирів: за допомогою інформаційних табло на зупинках або телефонів у режимі он-лайн можна відстежити місцезнаходження автобусу та отримати прогноз часу його прибуття на зупинку, також за допомогою системи можливе оголошення зупинок;
 - б) системи GPS-моніторингу для пасажироперевізників: контроль роботи водіїв, контроль перевищення швидкості;
- реконструкція та благоустрій автобусних зупинок, встановлення в місті «розумних» автобусних зупинок;
- облаштування інфраструктури громадського транспорту;
- створення комунального автобусного парку;
- упорядкування та облаштування стоянок таксі;
- створити проєкт вело-інфраструктури міста та впровадити його до 2030 року;
- популяризувати та підтримати вело-культуру міста;
- реалізація міської ініціативи щодо використання велосипеда як альтернативного, екологічно безпечного виду міського транспорту;
- облаштування велосипедних доріжок і велосипедної інфраструктури відповідно до сучасних стандартів.

Завдання 2.1.6. Підтримка економічної спроможності комунальних підприємств. залучення додаткових ресурсів у розвиток міського господарства.

- розробити та впроваджувати програму переходу до використання моделей збалансованого споживання та виробництва:
 - а) упродовж усього терміну до кінця 2030 року поступово підвищувати ефективність використання ресурсів у системах споживання і виробництва;
 - б) забезпечити повне та всеохоплююче впровадження систем обліку і регулювання споживання води, тепла та енергоресурсів в місті;
 - в) забезпечити системне інформування споживачів і виробників щодо значення та переваг збалансованого споживання та виробництва;
 - г) запровадити інформаційно-просвітницьку роботу щодо формування сучасної культури споживання, зокрема ощадливого використання ресурсів;
- до 2030 року активізувати міжнародну співпрацю з метою залучення інвестицій у розвиток інфраструктури і технологій виробництва екологічно чистої енергії;
- впровадження програм і заходів, спрямованих на підвищення енергоефективності секторів економіки;
- забезпечити впровадження програм і заходів, спрямованих на енергозбереження в комунальному та приватному секторах;
- стимулювати енергозбереження та зменшення витрат на опалення житла, водозабезпечення та утилізацію відходів;
- підвищення ефективності комунальних підприємств та зменшення асигнувань з міського бюджету на забезпечення їхньої діяльності. Приведення тарифів житлово-комунальних підприємств послуг до економічно обґрунтованих розмірів;
- залучення до удосконалення системи надання житлово-комунальних послуг приватних коштів у рамках державно-приватного партнерства;
- підготовка програм розвитку та інвестиційних програм для залучення інвесторів у житлово-комунальне господарство міста;
- залучення інвестицій для розвитку комунальних підприємств;
- пошук та залучення донорських коштів у сферу житлово-комунального господарства;

Оперативна ціль 2.2. Охоплення всіх категорій жителів міста увагою відповідно потреб та інтересів.

Населення громади стає більш вимогливим щодо якості надання різних адміністративних та соціально-гуманітарних послуг органами місцевого самоврядування. Від модернізації управління у цій сфері у великій мірі залежить якість життя громадян у межах місцевої громади в цілому. Тому необхідно продовжити вдосконалення системи надання послуг, приділяючи головну увагу потребам людей і громади загалом. Це, серед іншого, вимагає подальшої зміни установок в системі управління. Пошук нових підходів з метою наближення адміністративних та соціальних послуг до вимог і потреб мешканців та посилення здатності контролювати їх якість, є одним із головних завдань. Міська влада має постійно вдосконалювати політику надання громадських послуг, модернізувати технологічні системи і покращувати практику управління задля досягнення ефективніших результатів.

Завдання 2.2.1. Підвищення рівня доступності адміністративних та інших послуг, орієнтованих на громадян, правопорядок.

- налагодити інформаційно-просвітницьку роботу серед населення щодо усвідомлення необхідності та поширення стандартів здорового способу життя (раціональне харчування, дозовані фізичні навантаження, відповідальна сексуальна поведінка, відмова від шкідливих звичок);

- проведення інформаційно-просвітницьких заходів щодо попередження соціально небезпечних хвороб, профілактики шкідливих звичок (тютюнопаління, алкоголізму, наркоманії), збереження репродуктивного здоров'я, формування здорового способу життя серед молоді.

- покращення якості стаціонарної допомоги шляхом впровадження новітніх лікувальних та діагностичних технологій;

- покращення матеріально-технічної бази КНП «Прилуцька центральна міська лікарня»;

- постійне підвищення кваліфікації персоналу, участь у з'їздах, конференціях, стажуваннях у провідних клініках України та за кордоном;

- модернізація матеріально-технічної бази закладів культури і мистецтва (технічне переобладнання сховищ бібліотек та музеїв, оновлення парку музичних інструментів у мистецьких колективах, закладах мистецької освіти);

- проведення реконструкції та ремонту будівель (зокрема, ремонт дахів, утеплення приміщень), систем комунікацій, заміна вікон, організація LED-освітлення, організація розвивального середовища в навчальних кабінетах школи I ступеня, покращення матеріально-технічної бази навчальних кабінетів природничих наук (відповідно до Концепції НУШ) та створення навчальних кабінетів з предмету Захист Вітчизни (відповідно до Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді) у загальноосвітніх навчальних закладах міста;

- завершення процесу автономізації закладів освіти;

- переоснащення комп'ютерного обладнання в усіх комунальних закладах міста;

- благоустрій прилеглих до навчальних закладів територій;

- впровадження енергозберігаючих технологій у закладах дошкільної освіти міста (заміна вікон, дверей на енергоефективні, утеплення стін та дахів);

- а) реконструкція з впровадженням комплексних заходів з теплореновації дошкільного навчального закладу №19 Прилуцької міської ради Чернігівської області за адресою вул. Фабрична, 140;

- створення належних умов для здійснення корекційно-розвиткової роботи та забезпечення корекційним та реабілітаційним обладнанням дітей з особливими освітніми потребами;

- модернізація будівель та приміщень закладів дошкільної та загальної середньої освіти, в яких навчаються діти з особливими освітніми потребами, особливо з порушеннями опорно-рухового апарату, та тих, що пересуваються на візках, та з вадами зору в навчальних закладах міста;

- створення сучасного освітнього середовища у закладах дошкільної та загальної середньої освіти;

- модернізація харчоблоків навчальних закладів з упровадженням енергоефективного обладнання;

а) капітальні ремонти харчоблоків і модернізація обладнання для: ДНЗ №2, ДНЗ №3 інтелектуально-оздоровчого направлення; ДНЗ №4; ДНЗ №8, Центр В.О. Сухомлинського; ДНЗ № 9; ДНЗ № 10; ДНЗ (ясла-садок) комбінованого типу № 11; Прилуцький ЗДО (ясла-садок) комбінованого типу № 15; ДНЗ №19; ДНЗ (ясла-садок) комбінованого типу №25; ДНЗ (ясла-садок) комбінованого типу №26, ДНЗ (ясла-садок) комбінованого типу №27; ДНЗ №28 центр С.Ф.Русової; ДНЗ (ясла-садок) комбінованого типу №29;

б) капітальні ремонти харчоблоків і модернізація обладнання для наступних закладів: Прилуцький ліцей №1 ім. Георгія Вороного; Прилуцький ліцей №2; Прилуцький ліцей №3 імені Сергія Гордійовича Шовкуна; Прилуцький ліцей №5 імені Віктора Андрійовича Затолокіна; Прилуцький заклад загальної середньої освіти I-III ступенів №6 (ліцей №6; Прилуцький заклад загальної середньої освіти I-III ступенів №7 (ліцей №7); Прилуцький ліцей №9; Прилуцький заклад загальної середньої освіти I-III ступенів №10 (ліцей №10); Прилуцький ліцей №12; Прилуцький ліцей №13 імені Святителя Іоасафа Белгородського; Прилуцький ліцей №14;

- забезпечення первинної ланки надання медичної допомоги новим автопарком;
- модернізація обладнання амбулаторій загальної практики сімейної медицини (оснащення сучасним медичним обладнанням);
- капітальний ремонт приміщень та відновлення роботи КП «Санаторій «Берізка»;
- підвищення якості та числа послуг, які надають територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Прилуцької міської ради та центру комплексної реабілітації дітей з інвалідністю «Світанок»;
- відкриття в місті стаціонарного відділення територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Прилуцької міської ради;
- забезпечення комплексу послуг із соціальної адаптації та професійної орієнтації дорослого населення та дітей з інвалідністю;
- забезпечити гарантований захист прав учасників бойових дій та членів їх сімей;
- розвиток служб соціального та медичного патронажу сімей, у яких є літні люди, що потребують догляду, та особи з інвалідністю;
- забезпечення фінансування міських цільових програм, спрямованих на соціальний захист та підтримку мешканців м. Прилук;
- створення сприятливих умов для молодих сімей;
- підтримка розвитку та розширення у місті послуг соціальної допомоги;
- розвиток міжвікової інтеграції;
- подолання дискримінації та підвищення інтеграції людей з найбільш вразливих груп населення;
- встановлення інформаційних терміналів, які містять вичерпну інформацію, необхідну для одержання адміністративних послуг;
- впровадження технологій електронного врядування у сфері надання публічних послуг та розвиток електронної демократії за принципами відкритого врядування;
- розробити якісну та зручну у використанні інформаційну систему для взаємодії користувачів та організацій, що надають адміністративні послуги.
- здійснення превентивної і профілактичної діяльності із недопущення правопорушень;
- удосконалення системи відеоспостереження в місті та ефективного її використання на благо громади.
- покращення матеріально-технічної бази комітетів самоорганізації населення шляхом оновлення комп'ютерної та офісної техніки.

Завдання 2.2.2. Підвищення здатності населення адаптуватися до потреб економіки та невиробничого сектору.

- підвищення рівня обізнаності населення з питань організації та провадження підприємницької діяльності;
- проведення навчань з питань провадження підприємницької діяльності;
- розвиток зв'язків із закладами, які надають середню професійну та вищу освіту з одного боку та міськими підприємствами і бізнесом з іншого, по просуванню освітніх програми, які відповідатимуть потребам економіки міста;
- організація та проведення «Ярмарки вакансій», презентації підприємств для

ознайомлення незайнятих громадян з потенційними роботодавцями;

- створення системи співпраці між вищими навчальними закладами міста та суб'єктами господарювання щодо розроблення й упровадження короткострокових навчальних модулів у співпраці з підприємствами для забезпечення спрямування освіти на потреби ринку праці;

- розробка програм з підготовки фахівців за спеціальностями, що будуть затребувані на регіональному ринку праці відповідно до прогнозованих структурних змін у економіці міста;

- запровадження практики соціального партнерства між роботодавцями та вищими, професійно-технічними навчальними закладами щодо підготовки висококваліфікованих фахівців робітничих спеціальностей нової формації, їх участь у створенні робочих місць для тих працівників, які вивільняються;

- запровадження системи безперервної освіти з урахуванням економічних умов регіону та попиту на ринку праці;

- підготовка кадрового потенціалу робітничих професій згідно вимог підприємств;

- розробка навчальних програм та організація перепідготовки разом із службою зайнятості фахівців (як безробітних осіб, так і низько конкурентоспроможних на ринку праці категорій громадян: осіб зрілого віку та випускників навчальних закладів без досвіду роботи) актуальним спеціальностям під потреби економіки міста;

- проведення ґрунтовного дослідження потреб, рівня насиченості, проблем, перспектив та потенціалу розвитку ринку праці з метою подальшого забезпечення його узгодження із системою професійно-технічної освіти міста; стратегічне планування забезпечення потреб ринку праці у кваліфікованих кадрах за видами економічної діяльності та у професійно-кваліфікаційному розрізі;

- створення передумов для ефективної комунікації професійно-технічних навчальних закладів із потенційними роботодавцями з метою узгодження пріоритетів їх діяльності та ідентифікації ключових навичок, компетенцій і вимог роботодавців та потенціалу ПТНЗ міста;

- сприяння розвитку ефективного діалогу та довгострокового співробітництва секторів освіти та бізнесу міста;

- створення умов для розвитку підприємницьких якостей молоді шляхом сприяння проведенню фахових лекцій профільними спеціалістами, майстер-класів провідними бізнесменами, тренінгів з бізнесу та підприємництва, проведення конкурсів молодіжних бізнес-проектів тощо;

- створення умов для працевлаштування та професійного становлення молоді;

- підвищення рівня обізнаності молоді з питань організації та провадження підприємницької діяльності;

- підвищення рівня поінформованості молоді про способи й інструменти фандрейзингу для реалізації соціальних і комерційних проектів;

- пропагування ідей соціального підприємництва та соціальної відповідальності бізнесу серед молоді;

- реалізація спеціалізованих тренінгових програм з різних дисциплін з метою задоволення кадрових потреб місцевих роботодавців;

- захищати трудові права і сприяти забезпеченню надійних і безпечних умов праці;

- проведення роз'яснювальної роботи серед роботодавців щодо виконання трудового законодавства України;

- розробка спільно з роботодавцями спеціальних програм, щоб зберегти місцеві висококваліфіковані кадри (стимулювати повернення із-за меж України), залучати висококваліфікованих фахівців з інших міст (регіонів) та скоротити їх відтік за межі міста;

- розширення виду громадських робіт та інших робіт тимчасового характеру, підвищення їх соціального статусу.

- забезпечити для всього населення впродовж усього життя рівний додатковий доступ до недорогої та якісної професійно-технічної та вищої освіти:

- а) розвивати сучасні форми навчання, засновані на використанні інформаційно-комунікаційних технологій, і розширити доступ населення до цих технологій;

- б) створення доступних для всіх курсів з підвищення кваліфікації, перекваліфікації чи здобуття нового фаху не залежно від віку, статі чи соціального становища;

- в сфері розширення можливостей для навчання у ВНЗ (2-4 рівнів акредитації):

- а) проведення «Ярмарки вакансій» для організації зустрічі випускників 9-11 класів

загальноосвітніх навчальних закладів міста з представниками навчальних закладів 3-4 рівнів акредитації;

в) поглиблення співпраці ЗОШ міста з вищими навчальними закладами Києва, Чернігова та Сум;

- впровадження в програму навчальних закладів міста курсу за вибором «Фінансова грамотність»;

- дослідження сучасного стану та перспективних потреб регіонального ринку праці;

- удосконалення мережі професійно-технічних навчальних закладів та задоволення потреб молоді і дорослого населення у здобутті якісної професійної освіти;

- впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, доступність та ефективність освіти, підготовка молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві;

- удосконалення системи профорієнтаційної роботи;

- запровадження соціальної реклами престижності робітничих професій, формування позитивного іміджу професійно-технічних навчальних закладів, проведення регіональних ярмарок-виставок робітничих професій;

- проведення інформаційної кампанії з метою популяризації та підвищення престижу робітничих спеціальностей у суспільстві (і передусім, серед молоді);

- навчання безробітних інтегрованим робітничим професіям, підтримка людей зрілого віку, яким складно конкурувати на ринку праці;

- впровадження освітніх програм для осіб передпенсійного та пенсійного віку;

- удосконалення підходів до організації та впровадження сучасної методики здійснення профорієнтаційної роботи серед молоді із залученням кваліфікованих і досвідчених тренерів;

- поширення принципів навчання протягом життя серед учнів і студентів як запоруки збереження та підвищення рівня їх конкурентоспроможності на сучасному динамічному ринку праці;

- підвищення рівня поінформованості молоді про способи й інструменти фандрейзингу для реалізації соціальних і комерційних проєктів;

- пропагування ідей соціального підприємництва та соціальної відповідальності бізнесу серед молоді.

Завдання 2.2.3. Впровадження програм інтеграції, підтримки, інклюзії та доступності з врахуванням гендерних підходів та індивідуальних і спільних інтересів різних соціальних груп в громаді.

- надання повного комплексу профорієнтаційних адресних послуг громадянам, які потребують соціального захисту і не здатні на рівних умовах конкурувати на ринку праці, учасникам бойових дій, які брали безпосередню участь у військових діях, сприяти першочерговому їх працевлаштуванню, в тому числі шляхом виплати одноразової допомоги по безробіттю для організації підприємницької діяльності та компенсації роботодавцям витрат у розмірі єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування;

- забезпечити повну і продуктивну зайнятість та гідну працю для всіх жінок і чоловіків, зокрема молодих людей та осіб з інвалідністю, і рівну оплату за працю рівної цінності відповідно до показників гідної праці;

- удосконалення системи профорієнтації та підвищення адаптованості молоді до потреб ринку праці, підвищення престижності робочих професій;

- започаткування програми інтеграції осіб літнього віку до ринку праці, ураховуючи тенденцію старіння населення міста;

- організацію навчальних тренінгів-семінарів для людей старших вікових груп, наприклад, з навчання базовим навичкам роботи на комп'ютері;

- залучення до підприємництва соціально вразливих верств населення та з числа безробітних;

- розробка навчальних програм перепідготовки фахівців (як безробітних осіб, так і низько конкурентоспроможних на ринку праці категорій громадян: осіб зрілого віку та випускників навчальних закладів без досвіду роботи);

- поширення принципів навчання протягом життя серед учнів і студентів як запоруки збереження та підвищення рівня їх конкурентоспроможності на сучасному динамічному ринку праці;
- створення особливих умов для працевлаштування осіб, які перебувають у вразливому становищі, жінок, дітей, осіб з інвалідністю і літніх осіб;
- до 2030 року істотно збільшити кількість молодих і дорослих людей, які володіють затребуваними навичками, зокрема професійно-технічними навичками, для працевлаштування, отримання гідної роботи та занять підприємницькою діяльністю;
- створення умов для розвитку підприємницьких якостей молоді шляхом сприяння проведенню фахових лекцій профільними спеціалістами, майстер-класів провідними бізнесменами, тренінгів з бізнесу та підприємництва, проведення конкурсів молодіжних бізнес-проектів тощо;
- забезпечення доступності Прилуцької музичної школи для всіх дітей, включно з тими, хто має фізичні обмеження; сприяння їх інтеграції у творчий процес та суспільне життя - "Мистецька освіта без бар'єрів";
- створення артпростору у філії Прилуцького міського Будинку культури;
- створення інклюзивної інфраструктури шляхом облаштування мистецьких терапевтичних зон у закладах культури;
- реалізація проекту «Впровадження цифрових технологій у наданні культурних послуг у міській центральній бібліотеці ім. Любові Забашти та краєзнавчому музеї ім. В.І. Маслова»;
- підвищення рівня обізнаності молоді з питань організації та провадження підприємницької діяльності;

Завдання 2.2.4. Прилуки – місто дружнє до дитини.

- реалізація права кожної дитини бути рівноправним членом міської громади, що має доступ до кожної з основних послуг;
- про підвищення якості охорони здоров'я дітей, освіти, забезпечення їх права жити в належних умовах;
- розширення можливостей для дітей висловити свою думку про їх власне місто та його розвиток, мати вплив на прийняття рішень щодо його сьогодення та майбутнього;
- забезпечення права дитини бути захищеними від експлуатації, насильства та жорстокого поводження;
- реконструкція спортивної зали Прилуцької гімназії №3 імені Сергія Гордійовича Шовкуна, як запорука зміцнення спортивних традицій та створення відповідних умов задля фізичного розвитку здобувачів освіти;
- забезпечення отримання дітьми не лише знань, але й психологічної підтримки, не втрачати відчуття приналежності до спільноти, гнучкого підходу до організаційної роботи школи та налаштування освітнього процесу так, щоб він був комфортним і не травматичним для дітей та педагогів;
- збереження соціальної спрямованості при формуванні видатків освітньої галузі, забезпечення фінансування закладів освіти міста відповідно до державних соціальних гарантій та норм і нормативів, визначених чинним законодавством;
- забезпечення соціального захисту прав і гарантій дітей пільгових категорій;
- охоплення безкоштовним гарячим харчуванням здобувачів освіти закладів дошкільної, загальної середньої освіти для: дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей з ООП, дітей із сімей, які отримують допомогу відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям», дітей із числа ВПО, дітей, які мають статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів; дітей із числа осіб, визначених у статті 10 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»; осіб інших категорій, визначених законодавством та/або рішенням органу місцевого самоврядування;
- створення сучасного парку відпочинку Дитячих мрій «Веселий дворик - місце щасливого і здорового дитинства».

Завдання 2.2.5. Впровадження механізмів підтримки, адаптації та допомоги внутрішньо переміщених осіб та Захисників/Захисниць України.

- забезпечення освітніми, медичними та соціальними послугами внутрішньо переміщених осіб, які тимчасово проживають на території Прилуцької міської територіальної громади;
- створення інтеграційного ХАБу для внутрішньо переміщених осіб у Прилуцькій міській територіальній громаді;
- завершення будівництва 5-поверхового багатоквартирного будинку для внутрішньо переміщених осіб «Оселя Надія», на території громади, по вул. Івана Богуна, 8 (Олега Кошового, 8);
- прийняття й реалізація програми підтримки ветеранів Прилуцької міської територіальної громади;
- реконструкція та оснащення кабінету реабілітації у приміщенні водолікарні за адресою вул. Земська, 13 в м. Прилуки для адаптації та відновлення ветеранів і ветеранок після поранень, операцій, та людям похилого віку при вікових проблемах зі здоров'ям;
- створення медично-реабілітаційного центру для надання відповідної медичної та реабілітаційної допомоги військовослужбовцям на базі КП «Санаторій «Берізка».

Завдання 2.2.6. Забезпечити надання сімейно-орієнтованих послуг, спрямованих на укріплення інституту сім'ї та популяризацію сімейних цінностей.

- приділення особливої уваги дітям з сімей, які опинились у складних життєвих обставинах, дітям з обмеженими фізичними можливостями та тим, які живуть без адекватної підтримки сім'ї;
- розвиток сімейних форм виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування;
- запровадження нових форм надання допомоги сім'ям, які опинились у складних життєвих обставинах;
- підтримка багатодітних родин; попередження дитячої бездоглядності та безпритульності;
- значно скоротити поширення усіх форм насильства та знизити показники насильницької смертності шляхом забезпечення належної охорони правопорядку в середовищах проживання, праці та дозвілля громадян України з акцентом на попередження правопорушень;
- впровадження ефективного механізму запобігання та протидії насильству жінок та дівчат;
- викоринити усі форми жорстокого поводження з дітьми та нехтування інтересами і потребами дитини;
- створення системи всебічної допомоги постраждалим від конфліктів;
- сприяння встановленню верховенства права та забезпечити рівний доступ кожного до отримання правової допомоги;
- забезпечити надання громадянам України рівного доступу до захисту їхніх прав, протидіяти корупції, зловживанню з боку посадових осіб і жорстокому та принизливому поводженню шляхом реформування системи судочинства та забезпечення правопорядку;
- популяризація сімейних цінностей та національних родинних традицій, підвищення престижу багатодітної сім'ї, створення умов для зміцнення її як соціального інституту;
- підготовка молоді до подружнього життя, відповідального батьківства та материнства;
- попередження загрози та надання допомоги постраждалим від ґендерно-обумовленого насильства та дискримінації створення умов для збалансованої участі жінок і чоловіків у громадсько-політичних процесах, прийнятті суспільно важливих рішень запобігання торгівлі людьми, її первинна профілактика захист та допомога особам, які постраждали від торгівлі людьми.

Оперативна ціль 2.3. Розбудова безпечного, доступного та комфортного середовища.

У сучасних тенденціях розвитку світової спільноти важливе місце посідає створення комфортного середовища для людей з інвалідністю, яке сприятиме засвоєнню ними знань, умінь, навичок, формуванню розумових, соціальних і професійних здібностей з метою максимальної реалізації їх особистого потенціалу. Люди з інвалідністю мають одержувати

підтримку, якої потребують, у рамках звичайних побутових умов, використання міської інфраструктури, системи охорони здоров'я, освіти, зайнятості та соціальних послуг.

В місті Прилуки особливо гостро стоїть проблема реабілітації молоді з інвалідністю. Відсутній цілісний та системний підхід до вирішення питання реабілітації та професійної орієнтації дітей-інвалідів віком від 14 років. Фактично, досягнувши цього віку і залишивши Центр соціальної реабілітації, вони часто залишаються відстороненими від суспільного життя, не маючи можливості повністю не сформуватися як особистість. Та найважливіше – саме після 14 років для цієї категорії дітей важливо проводити заходи із професійної орієнтації. Адже саме в цей час діти з інвалідністю визначаються у своїх професійних схильностях та пріоритетах. Важливим сприянням і допомогою було б сприяння інтеграції у суспільство усіх дітей з інвалідністю, не обмежуватися віковими рамками, допомогти їм зорієнтуватися у виборі професії та отримати її.

Досягнення цілі буде відбуватися через впровадження наступних завдань та заходів:

Завдання 2.3.1. Розвиток території в інтересах громади та єдність територіального простору.

- розвивати якісну, надійну, збалансовану та життєстійку інфраструктуру, включаючи регіональну та транскордонну інфраструктуру, з метою підтримки економічного розвитку та добробуту людей, приділяючи особливу увагу забезпеченню недорогого і рівноправного доступу для всіх;
- ведення містобудівного кадастру;
- здійснення контролю у сфері містобудування;
- взаємоузгодження державних, громадських та приватних інтересів під час планування і забудови територій;
- обґрунтування розподілу земель за цільовим призначенням;
- визначення і раціональне взаємне розташування зон житлової та громадської забудови, виробничих, рекреаційних, природоохоронних, оздоровчих, історико-культурних та інших зон і об'єктів;
- забезпечення розробки схем планування території районів та генеральних планів населених пунктів;
- запровадження інтегрованої геоінформаційної системи ведення містобудівного кадастру, реєстру комунальної власності, систем комунікацій в місті для забезпечення прозорості та ефективного управління власністю та інфраструктурою міста.
- розробка плану управління просторовими ресурсами міста з пріоритетом формування компактною структури урбанізованих територій (компактне місто);
- уніфікація міського середовища (створення дизайн-коду міста, програма управління зовнішньою рекламою);
- збереження і розвиток архітектурно-культурних та природних цінностей міського простору.

Завдання 2.3.2. Підвищення якості благоустрою та доріг в громаді, забезпечення стійкості роботи критичної інфраструктури.

- створення безбар'єрного середовища в Прилуцькій міській територіальній громаді;
- виконання робіт по об'єкту: «Будівництво автомобільної дороги «Південно-західний обхід м. Прилуки в Чернігівській області» на ділянці від автомобільної дороги загального користування державного значення Р-67 Чернігів-Ніжин-Прилуки-Пирятин до автомобільної дороги загального користування державного значення Т-25-30 Прилуки-Варва-Срібне-Обухове» протяжністю 10,4 км.;
- завершення будівництва доріг на вул. Шевченка, Гоголя, Ярмаркова, Михайлівська, Житня;
- придбання та оновлення техніки для ямкового ремонту асфальтобетонних покриттів та доріг;
- виконання капітального ремонту дорожнього покриття проїзної частини вул. 1 Травня (В. Чорновола) (від вул. Юрія Коптєва (Переяславська) до вул. І Козачої);
- виконання капітального ремонту дорожнього покриття проїзної частини вул. Земська (від вул. І.Скоропадського до вул. Д.Шкоропода);
- виконання капітального ремонту дорожнього покриття проїзної частини вул. І Козача (від вул. 1 Травня (В.Чорновола) до вул. Київської) в м. Прилуки;

- виконання капітального ремонту дорожнього покриття проїзної частини вул. Котляревського (від вул. Київської до вул. Берегової) в м. Прилуки Чернігівської області;
- виконання капітального ремонту дорожнього покриття проїзної частини вул. Перемоги в м. Прилуки Чернігівської області (I черга — від вул. Київської до вул. Гвардійської. II черга - від вул. Гвардійської до вул. Промислової);
- придбання та оновлення техніки для ямкового ремонту асфальтобетонних покриттів та доріг;
- здійснення поточного ремонту / будівництва ґрунтових доріг у м. Прилуки.

Завдання 2.3.3. Змістовне дозвілля. Розвиток рекреаційних зон та об'єктів, оздоровчо-спортивна інфраструктура для всіх вікових категорій.

- проведення ремонту спортивних залів та оновлення спортивного інвентарю в ЗЗСО міста;
- реконструкція території Прилуцької дитячо-юнацької спортивної школи;
- продовження реконструкції міського стадіону з добудовою західної трибуни, благоустрою прилеглої території «Спорт задля майбутнього»;
- будівництво літнього рингу для боксу під накриттям;
- розбудова майданчика для пляжного волейболу;
- розширення мережі майданчиків для занять спортом у кожному мікрорайоні;
- відкриття секції з біатлону;
- зміцнення матеріально-технічної бази дитячо-юнацької спортивної школи;
- оснащення та оновлення наявних спортивних майданчиків відповідним інвентарем із забезпеченням широкого доступу до них містян;
- створення умов для залучення осіб з обмеженими фізичними можливостями до занять фізичною культурою і спортом;
- розширення мережі спортивних клубів;
- розширення мережі спортивних гуртків та секцій у закладах загальної середньої освіти, дитячо-юнацькій спортивній школі;
- створення школи гімнастики на місці магазину «Біла акація»;
- розширення мережі туристично-краєзнавчих гуртків;
- проведення туристичних експедицій, екскурсій по видатним місцям Прилуччини, Чернігівської області та України;
- створення парку відпочинку з рекреаційною зоною на території паркової зони Прилуцького міського Будинку культури;
- розробка планів адаптації об'єктів туризму до сучасних вимог проведення дозвілля;
- розробка плану по створенню нових об'єктів для проведення дозвілля (сучасних громадських просторів із застосуванням вуличних меблів та інсталяцій, арт-просторів, коворкінг-просторів, кінотеатрів на відкритому повітрі, ландшафтних скверів та парків, клубів, спортивних майданчиків, тощо);
- сприяння організації активного дозвілля та проведенню місцевих культурних і спортивних акцій для людей різних вікових категорій;
- виконання робіт по об'єкту: «Поліпшення технічного стану р. Удай в межах м. Прилуки Чернігівської області» на ділянці протяжністю 9,3 км.;
- сприяння створенню молодіжних центрів, коворкінгів, центрів національно-патріотичного виховання молоді;
- створення парку відпочинку з рекреаційною зоною на території паркової зони Прилуцького міського Будинку культури «Парк затишку та розваг: новий вигляд серця міста»;
- створення рекреаційної зони біля філії Прилуцького міського Будинку культури;
- організацію акцій вихідного дня для людей різних вікових категорій, зокрема кіносеансів, екскурсійних програм;
- розміщення спортивних та ігрових майданчиків на території ЗДОН№28 за адресою: вул. Переяславська, 39;
- будівництво універсального спортивного майданчика для учнів Прилуцького ліцею №14 Прилуцької міської ради Чернігівської області за адресою вул. Садова, 135, м. Прилуки, Чернігівської області;
- облаштування спортивних майданчиків (покриття: гумове або поліуретанове, встановлення сучасних тренажерів та майданчику 4 в 1) за адресами: вул. Небесної Сотні,

107 та вул. Земська, 36.

Завдання 2.3.4. Система безпеки та цивільного захисту. Забезпечення якісного зв'язку та доступу до публічної інформації.

- створення сучасної системи сповіщення населення, захисних споруд;
- будівництво захисних споруд цивільного захисту за адресами: вул. Ветеранська, 2 (Прилуцький ліцей №2), вул. Садова, 135 (Прилуцький ліцей №14), вул. Земська, 36 (Прилуцький заклад загальної середньої освіти I-III ст.. №7 (ліцей №7)), пров. Фізкультурника, 24 (Прилуцький ліцей №9), ДНЗ №19 на вул. Фабричній, 140, ЗДО (ясла-садок) №9 на вул. Київська, 222А;
- встановлення пожежного гідранту для під'єднання пожежного рукава у приміщенні ліцею № 14 за адресою вул. Садова, 106, м. Прилуки, Чернігівської області;
- забезпечення захисту будівлі дошкільного закладу №3 від прямих попадань блискавки і вторинних її проявів;
- виконання капітального ремонту даху будівлі КП ТК "Прилуки";
- забезпечення ефективних та безпечних захисних укриттів для населення на базі ДЮСШ;
- будівництво двох захисних споруд для мешканців в/м №12 та Заудаївського мікрорайону;
- будівництво укриття у територіальному центрі соціального обслуговування Прилуцької міської ради;
- розробка інтегрованої системи раннього попередження населення;
- створення максимально комфортних психологічних умов для перебування дітей в укритті Прилуцького міського Будинку культури;
- проведення навчань, тренувань з питань цивільного захисту, контроль готовності сил цивільного захисту до виконання завдань щодо попередження та ліквідації наслідків НС;
- інформування через ЗМІ, пропаганда знань у сфері цивільного захисту через різні навчальні матеріали (брошури, плакати, фільми, тощо).
- налагодження ефективних механізмів комунікації між органами місцевого самоврядування та інститутами громадянського суспільства;
- забезпечення належної інформованості жителів через створення системи інформування та забезпечення її постійного та ефективного функціонування з наступних напрямків:
 - основні положення Генерального плану м. Прилуки;
 - детальних планів території міста;
 - перелік суб'єктів господарювання комунальної форми власності;
 - фінансова звітність суб'єктів господарювання комунальної власності;
 - перелік об'єктів комунальної власності;
 - перелік об'єктів комунальної власності, переданих в оренду чи інше право користування (зданими про умови передачі);
 - перелік незадіяних земельних ділянок і майнових об'єктів (приміщень) комунальної форми власності, які можна передати в користування;
 - реєстр боргових зобов'язань суб'єктів господарювання комунальної власності територіальної громади;
 - відомості про комплексні схеми розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності;
 - перелік розповсюджувачів реклами, які отримали дозвіл на розміщення зовнішньої реклами;
 - перелік земельних ділянок, які пропонуються для забудови;
 - перелік укладених договорів.
- створення інформаційно-ресурсних центрів доступу до соціально значущої інформації (у т.ч. на базі бібліотек);
- розвиток інформаційного простору та підвищення спроможності місцевих ЗМІ;
- забезпечення інформаційної підтримки діяльності інститутів громадянського суспільства;
- забезпечити доступ громадськості до інформації і захистити основні свободи відповідно до національного законодавства і міжнародних угод;

- запровадження регулярного видання інформаційного бюлетеня з текстами новоприйнятих актів та забезпечення безкоштовного ознайомлення з ним;
- організація навчання громадян, які цього потребують, використання інтернет-ресурсів для доступу до актів органів місцевого самоврядування та онлайн-трансляцій засідань міської ради;
- проведення семінарів, засідань за «круглим столом», інших заходів з метою підвищення професійного рівня журналістів та осіб, відповідальних за зв'язки з громадськістю;
- стимулювання критичного мислення та критичного сприйняття інформації, підтримка свідомого медіаспоживання;
- обладнання автоматичною пожежною сигналізацією Прилуцьку гімназію №3 імені С.Г.Шовкуна – запорука безпечних умов навчання;
- забезпечення широкої присутності місцевих органів влади в Інтернет-просторі та забезпечення комунікації з громадянами через інші Інтернет-інструменти, відмінні від офіційних сайтів (нові медіа, соціальні мережі).

Завдання 2.3.5. Формування креативного міського середовища. Розбудова мікрорайонів міста.

- розробити систему переобладнання старих приміщень під території громадського простору;
 - забезпечення можливості реконструкції перших поверхів багатоквартирних житлових будинків в єдиному естетичному стилі під заклади торгівлі та надання послуг;
 - упорядкування розміщення тимчасових споруд;
 - створення сучасних міських публічних просторів, що є відкритими й доступними для всіх, можуть бути у вигляді громадських площ, скверів, парків і пляжів, дворових територій багатоповерхових будинків тощо;
 - продовження реалізації проєкту «Створення зон відпочинку в усіх мікрорайонах Прилук»;
 - організація зон відпочинку та розваг на базі колишнього кар'єру в селищі «Будмаш»;
 - створення зон відпочинку на території рекреаційних зон:
 - громадські пляжі;
 - комерційні пляжі;
 - понтоні конструкції;
 - аквапарк;
 - кемпінги;
 - готельно-розважальні комплекси;
 - тематичний готельний комплекс;
 - паркові та лісопаркові зони.
 - завершення благоустрою прибудинкових територій у всіх мікрорайонах міста;
 - проведення агітаційної роботи серед підприємців по створенню малих квіткових архітектурних форм на своїй території;
 - облаштування функціональних дворових майданчиків;
 - виділення земельних ділянок на території міста для будівництва, в т.ч. індивідуального;
 - забезпечення зовнішнього освітлення вулиць міста, впровадження «розумного» освітлення;
 - реконструкція багатоповерхової житлової забудови, утеплення фасадів, надбудов мансардних поверхів, тощо;
 - встановлення паркану на подвір'ї закладу за адресою: вул. Земська, 36 з облаштуванням в'їзних воріт (100 м.);
 - реалізація проєкту «Комфортне подвір'я для навчання та відпочинку у Прилуцькій гімназії №3 імені Сергія Гордієвича Шовкуна Прилуцької міської ради Чернігівської області».
- Завдання 2.3.6. Оптимізація міста для людей з особливими потребами.**
- дотримання містобудівних умов під час будівництва нових об'єктів та реконструкції діючих з урахуванням потреб людей з обмеженими можливостями /зокрема в частині будівництва пандусів, тротуарів, стоянок;

- реалізація проєкту “Соціальне таксі” на базі Територіального центру соціального обслуговування населення (надання соціальних послуг);
- реалізація проєкту «Доступний міський громадський транспорт»;
- адаптація міського простору для людей з особливими потребами та людей похилого віку, що передбачає: облаштування входів до будівель і транспорту для людей з обмеженою рухливістю, відсутність бар’єрів на пішохідних переходах, тощо;
- сприяння залученню молоді з обмеженими можливостями до молодіжних заходів різного спрямування;
- організація безкоштовних лекцій для населення різних вікових категорій з важливих питань збереження здоров’я, зокрема особливостей харчування, фізичної активності в старшому віці.

Завдання 2.3.7. Створення ефективної системи управління відходами.

- ведення інформаційно-роз’яснювальної роботи та постійного моніторингу щодо утворення несанкціонованих звалищ промислових і побутових відходів з метою вжиття заходів згідно чинного законодавства;
- продовжити запровадження проведення прибирань вулиць та прибудинкових територій власними зусиллями мешканців та суб’єктів господарювання (відповідно до Правил благоустрою території м. Прилуки (у новій редакції).
- покращення збору відходів, впровадження міської системи управління твердими побутовими відходами, яка забезпечить як ефективний збір, транспортування та утилізацію сміття, так і можливе виробництво енергії з відходів;
- вирішення організаційних питань облаштування нового полігону ТПВ;
- придбання бульдозера для забезпечення захоронення твердих побутових відходів на міському сміттєзвалищі;
- придбання сміттевозів із заднім завантаженням та сміттевоза із боковим завантаженням;
- будівництво сміттєприймальних пунктів та встановлення контейнерів в мікрорайонах міста;
- створення комплексної системи управління відходами (будівництво сміттєпереробного заводу);
- модернізація полігону твердих побутових відходів м. Прилуки із встановленням сортувальної лінії;
- до 2030 року суттєво зменшити обсяг відходів шляхом вживання заходів щодо запобігання їх утворенню, скорочення кількості, підвищення рівня перероблення та повторного використання:
 - а) створити сучасну інфраструктуру збирання, сортування та утилізації відходів як вторинної сировини, залучення інвестицій у сферу поводження з відходами;
 - б) здійснити заходи щодо ліквідації найбільш екологічно небезпечних об’єктів зберігання токсичних відходів;
 - в) забезпечити утилізацію промислових відходів;
 - г) стимулювати використання побутових відходів в якості альтернативного палива.
- оновлення машинного складу спеціалізованої техніки для збирання, вивезення та знешкодження твердих побутових відходів;
- будівництво об’єктів приймання, переробки та утилізації ТПВ, розширення сфер їх використання як вторинної сировини;
- придбання обладнання для забезпечення роздільного збору побутових відходів на території міста;
- розробка бізнес-проєктів у сфері поводження з відходами та їх реалізація;
- вивчення світового та вітчизняного досвіду у сфері утилізації промислових відходів на територіях міст;
- упровадження заходів з максимальної утилізації промислових відходів, реалізації чи передачі їх іншим споживачам або підприємствам, установам і організаціям, що їх збирають, обробляють і утилізують;
- вившукування шляхів/методів комплексного промислового перероблення, повторного використання та утилізації промислових відходів.

примноження і розвитку.

Людський розвиток – це безперервний процес розширення можливостей вибору, які постійно змінюються. Одним з головних показників людського прогресу у світі вважається інтегрований «індекс людського розвитку», визначальними складовими якого серед інших є тривале і здорове життя, можливості для здобуття освіти та доступність умов, що забезпечують гідний життєвий рівень. Ці можливості є провідними для людського розвитку і визначають якість життя людини. Необхідно нарощувати можливості для забезпечення благополуччя мешканців та їх сімей. Загалом відчуття благополуччя є суб'єктивним, але воно формується через соціальні взаємодії і різні засоби соціальної згуртованості та соціальної інтеграції, і саме це повинно бути в центрі уваги.

Потенційно можливі сфери реалізації проєктів.

Виходячи з потреб населення Прилуцької територіальної громади, міська влада прагне підвищити рівень залучення городян у суспільне життя, розширяти можливості їх самореалізації як соціальних суб'єктів через формування різних колективних міських ідентичностей, таких, як «Місто, дружнє до дитини» чи «Місто культури». Таким чином буде покращено соціальний простір міста, підвищено соціальну згуртованість та інтеграцію в нього різних секторів - освіта, безпека дитини, культура, охорони здоров'я та ін.

Очікувані результати:

- жителі громади беруть активну участь у розвитку громади та прийнятті управлінських рішень та громадському контролю;
- ефективна ветеранська політика в громаді;
- залучено громадян до участі в конкурсах та прийнятті бюджетів на усіх рівнях;
- в громаді створюються та активно функціонують громадські організації;
- працює ефективний центр комунікації в місті Прилуки;
- громадський спокій та суспільний лад в Прилуцькій міській територіальній громаді зміцнений спільним розумінням українського патріотизму, любові до міста, бережливому ставленні до комунального майна та взаємній повазі, посилений співробітництвом трьох секторів – влада, бізнес і громадськість.

Індикатори:

- кількість проведених заходів з залученням громадськості до благоустрою територій міста, волонтерських справ та патріотичних заходів;
- кількість проведених конкурсів за участі представників громадськості з метою розвитку міста та демократії в громаді, підвищення порозуміння й згуртованості;
- наявність ініціатив від населення щодо розвитку міста та реалізованих проєктів громадськими організаціями;
- наявність конструктивного діалогу за принципами доступності влади та е-демократії;
- кількість діючих громадських організацій;
- кількість осіб, долучених до добровільної пожежної дружини.

Досягнення стратегічної цілі пропонується через наступну структуру операційних цілей.

Таблиця 89. Стратегічна ціль 3. Згуртованість задля успіху та внесок кожного заради примноження і розвитку.

Стратегічна ціль 3.	
Оперативні цілі	Завдання
3.1. Розвиток людського капіталу та сучасних систем організації послуг і комунікацій.	3.1.1. Підтримка громадської участі та ініціатив місцевого розвитку.
	3.1.2. Формування ефективної ветеранської політики в громаді.
	3.1.3. Створення постійного центру комунікації з громадськими організаціями та делегування повноважень для організації гуманітарних послуг.
3.2. Підтримка ініціатив та сприяння самореалізації молоді.	3.2.1. Розвиток молодіжного середовища та патріотичне виховання. Розширення можливостей закладів освіти, культури і спорту.
	3.2.2. Створення й підтримка функціонування центрів розвитку та ініціатив. Сприяння самореалізації та лідерства серед молоді.
	3.2.3. Розвиток сімейних форм виховання, підтримка соціальнонезахищених, сприяння покращенню демографічної ситуації.
	3.2.4. Створення у місті атмосфери вільного творчого самовираження та

	конкурентоспроможного мистецького середовища.
	3.2.5. Підтримка соціально-вразливих груп молоді, соціально-правовий захист та профілактика злочинності серед молоді
3.3. Багаторівневе співробітництво та партнерство.	3.3.1. Формування політики партнерства та співробітництва міської громади на основі внутрішніх та зовнішніх можливостей.
	3.3.2. Підвищення ефективності управління містом та дієвості місцевого самоврядування.
	3.3.3. Формування дбайливого ставлення до навколишнього середовища, довкілля й формування високого рівня екологічної культури населення.
	3.3.4. Активізація проєктної діяльності в місті для задоволення соціально-економічних і культурних потреб населення.
	3.3.5. Патріотичне виховання населення, відродження, збереження та розвиток народних традицій, фольклору, народної творчості та художніх промислів.

Оперативна ціль 3.1. Розвиток людського капіталу та сучасних систем організації послуг і комунікацій.

Завдання 3.1.1. Підтримка громадської участі та ініціатив місцевого розвитку.

- проведення конкурсу на кращу малу архітектурну форму біля магазину, офісу, установи, закладу;
- проведення конкурсів на кращий двір, забезпечення охочих розсадою, саджанцями;
- ведення місцевими ЗМІ рубрики про найбільш неохайні місця/підприємства міста;
- розвиток і закріплення нормативними актами широкого залучення членів територіальної громади для здійснення функцій місцевого самоврядування, в тому числі через різні форми демократії участі;
- створення та забезпечення діяльності Школи лідерства для підготовки громадських активістів серед місцевих громадських об'єднань, органів самоорганізації населення, кандидатів на посади в органи місцевого самоврядування, тощо;
- створення інноваційних міських платформ для залучення громадян до конкретних проєктів і розробки міських програм;
- упровадження різних форм взаємодії та структурованого суспільного діалогу міської влади з інституціями громадянського суспільства для розвитку політичного і соціального діалогу;
- стимулювання розвитку інституцій громадянського суспільства;
- розробка та впровадження механізмів оперативного реагування та залучення членів територіальної громади для здійснення функцій місцевого самоврядування;
- проведення конкурсів проєктів (програм, заходів) інститутами громадянського суспільства міста, участь у реалізації цих проєктів.

Завдання 3.1.2. Формування ефективної ветеранської політики в громаді.

- співпраця з ветеранськими організаціями, постійна координація і взаємодія міської влади у вирішенні проблем ветеранів;
- створення комунального закладу «Ветеранський простір»;
- розробка та реалізація проєктів для створення дієвих механізмів підтримки (ідей та/або мотивацій) для розвитку волонтерства;
- розробка проєктів, що забезпечать підтримку членів громади, які є учасниками бойових дій та членів їх сімей, соціальну адаптацію й інтеграцію.

Завдання 3.1.3. Створення постійного центру комунікації з громадськими організаціями та делегування повноважень для організації гуманітарних послуг.

- впровадження різних форм взаємодії та структурованого суспільного діалогу міської влади з інституціями громадянського суспільства для розвитку політичного і соціального діалогу;
- створення і закріплення локальними актами процедури консультацій з інституціями у життєво важливих для територіальної громади питаннях;
- забезпечити відповідальне прийняття рішень органами влади на всіх рівнях за участю всіх верств суспільства;

- запровадити механізми широкого громадського обговорення проєктів нормативно-правових актів і рішень органів влади та місцевого самоврядування, які є значущими для громади та суспільства загалом, та впровадження цих рішень;
- сприяння реалізації статутної діяльності інститутів громадянського суспільства міста;
- сприяння інститутам громадянського суспільства у проведенні громадського моніторингу, здійсненні громадських експертиз;
- сприяння поширенню в місті меценатства;
- формування платформи для міських експертів і обміну досвідом, інформацією та навчання з міських проблем (онлайн);
- заохочення людей, включно з дітьми у школах і студентами вишів, брати активну участь у соціально-економічному житті міста;
- розвиток активності територіальної громади, зокрема через проведення конкурсів проєктів громадських ініціатив;
- розробка Комунікаційної стратегії Прилуцької міської територіальної громади.

Оперативна ціль 3.2. Підтримка ініціатив та сприяння самореалізації молоді.

Завдання 3.2.1. Розширення можливостей закладів освіти, культури і спорту. Розвиток молодіжного середовища та патріотичне виховання.

- проведення фізкультурно-масових заходів з метою пропаганди здорового способу життя;
- проведення показових змагань та виступів з різних видів спорту серед молоді і підлітків;
- проведення міських спартакіад серед школярів, дошкільнят та студентів;
- організація участі у обласних, всеукраїнських та міжнародних спортивних змаганнях;
- реалізація заходів, спрямованих на підвищення престижу військової служби, зокрема участь дитячо-юнацьких іграх «Козацький герць», «Джура»;
- проведення інформаційно-оздоровчих заходів у постійній взаємодії закладів охорони здоров'я, освіти, органів місцевої влади, засобів масової інформації та громадських організацій;
- впровадження та реалізація програми у закладах освіти «Безпечний простір: комплексна психологічна підтримка українських шкіл в умовах війни»;
- посилення національно-патріотичного виховання, формування громадянської позиції, у тому числі на засадах благодійної діяльності та волонтерства;
- проведення освітньо-виховних, інформаційно-просвітницьких заходів, конкурсів патріотичного спрямування, зокрема до державних свят та пам'ятних дат, присвячених видатним особистостям українського державотворення, державним символам України;
- проведення інформаційних патріотичних заходів, присвячених боротьбі за незалежність та територіальну цілісність України, військовослужбовцям, які відстоюють свободу країни, Героям Небесної Сотні, вшанування героїв боротьби українського народу з російським окупантом;
- облаштування незалежного творчого простору в центрі міста Прилуки «Рівний – рівному»;
- забезпечення належних умов дозвілля, творчого розвитку, створенні культурного центру та осередків творчості, що є позитивною трансформацією в галузі культури шляхом капітального ремонту даху міського Будинку культури;
- розробка та видання соціальної реклами оздоровчого спрямування;
- організація та проведення інформаційно-просвітницької кампанії щодо соціально небезпечних хвороб, формування здорового способу життя, профілактики шкідливих звичок з орієнтацією на формування стійкого неприйняття вживання алкоголю та наркотиків серед дітей, учнівської та студентської молоді;
- поширення соціальної реклами оздоровчого спрямування із залученням молоді до її розробки на конкурсних засадах та її поширенням за найбільш поширеними серед дітей і підлітків каналами комунікації;
- здійснення аналізу мережі підпорядкованих закладів освіти із урахуванням їх кадрового потенціалу та рівня матеріально-технічного забезпечення;

- удосконалення мережі закладів освіти, створення академічного ліцею;
- проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед громади міста стосовно реформування галузі освіти;
- розробити проекти ремонту та технічного оснащення приміщень закладів освіти із врахуванням спеціалізації із урахуванням сучасних реальних потреб, забезпечити санітарний, протипожежний та енергетичний аудит приміщень, підготовку планів їх модернізації;
- поліпшення варіативності навчання, якості освітніх послуг, у тому числі через взаємодію з закладами позашкільної освіти, установами культури, соціальної сфери, тощо;
- створення комп'ютерного класу в Прилуцькій школі мистецтв;
- створення у Прилуцькій міській бібліотеці для дітей ім. Павла Білецького – Носенка багатофункціонального простору, якій буде сприяти вільному спілкуванню, навчанню, самореалізації та змістовному дозвіллю осіб віком від 10 до 15 років, розвитку підлітків та їх соціальній згуртованості БібліоХаб "BOOKод";
- підвищення рівня соціальної згуртованості молоді 14-18 років м. Прилуки шляхом облаштування діалогової платформи, як місця для навчання та генерації нових ідей на базі прилуцької міської бібліотеки №4;
- створення «Школи медіаграмотності» в Прилуцькій міській центральній бібліотеці імені Любові Забашти;
- введення у школі мистецтв вивчення предмета з комп'ютерної графіки та графічного дизайну задля розширення стандартної художньої освіти;
- облаштування та організація роботи соціального спортивного простору "Sport space "Єдність";
- організація роботи соціального спортивного простору з армреслінгу «Сила волі»;
- розвиток спортивної інфраструктури мікрорайону Рокитний, як запорука розвитку спортивних традицій та забезпечення здорового способу життя населення;
- облаштування «Релакс Хабу» - території комфорту, відпочинку і розвитку;
- збереження мережі закладів позашкільної освіти для забезпечення рівного доступу дітей з урахуванням їх особистісних потреб.

Завдання 3.2.2. Створення й підтримка функціонування центрів розвитку та ініціатив. Сприяння самореалізації та лідерства серед молоді.

- функціонування українських світлиць в навчальних закладах міста;
- участь творчих колективів у молодіжних та фольклорних фестивалях різного рівня;
- підтримка розвитку та вдосконалення мережі початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів, навчальних програм, забезпечення їх доступності для дітей і молоді різних верств населення, забезпечення музичними інструментами позашкільних мистецьких навчальних закладів;
- підтримка центрів і клубних гуртків з навчання дітей і молоді художнім промислам, вивчення та збереження народних традицій і фольклору;
- проведення опитування школярів учбових закладів міста, щодо напрямків молодіжної політики;
- впровадження у робочі навчальні плани загальноосвітніх навчальних закладів міста предметів "Вчимося бути громадянином", "Громадянська освіта — основа демократії", "Ми громадяни України", "Рівний-рівному";
- реорганізація Учнівської ради міста в учнівський парламент міста;
- формування у молодого покоління почуття патріотизму, національної культури та екологічної свідомості;
- створення креативної зони для формування творчого середовища та реалізації нових ідей і проєктів в місті, освітніх програм для дітей та молоді;
- підтримка громадської активності та розвитку «культури участі» серед молоді – розвиток громадських і студентських організацій;
- підтримка молодіжних стартапів;
- створення та функціонування молодіжного простору "DUMKA" – доступний для всіх;
- розвиток громадянської активності, ініціативності й відповідальності молоді міста, стимулювання до участі в розвитку м. Прилуки;

- підтримка молодіжних ініціатив, орієнтованих на вирішення локальних проблем міста, організації та проведення заходів культурно-розважального, просвітницького, спортивного характеру, різноманітних фестивалів і т.п. задля створення реальних передумов повної реалізації творчого потенціалу молоді міста;
- сприяння адаптації молоді до взаємодії з громадянським суспільством в умовах демократії та до активного залучення до саморозвитку;
- організація заходів з розвитку лідерських якостей молодіжних громадських активістів міста;
- сприяння розвитку міжнародного молодіжного співробітництва;
- підтримка діяльності молодіжних громадських організацій, волонтерських організацій, органів учнівського та студентського самоврядування;
- сприяння розвитку міжрегіональної комунікації молоді.

Завдання 3.2.3. Розвиток сімейних форм виховання, підтримка соціальнонезахищених, сприяння покращенню демографічної ситуації.

- реалізація у місті державної політики у сфері соціально-правового захисту дітей, профілактики негативних проявів у їх середовищі, запобігання дитячій безпритульності, бездоглядності та вчиненню правопорушень дітьми;
- реалізація заходів, спрямованих на поліпшення становища і соціального захисту дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування;
- проведення профілактичної роботи серед дітей, сімей та осіб, які перебувають в складних життєвих обставинах;
- організація та проведення рейдів «Діти вулиці», «Вокзал», «Родина», операції «Урок»;
- розбудова системи надання комплексних соціальних послуг для дітей та молоді з інвалідністю, дітей з групи ризику шляхом створення Центру комплексної реабілітації та соціальної адаптації дітей і молоді з інвалідністю;
- забезпечення супроводом прийомних сімей дитячих будинків сімейного типу та сімей опікунів, піклувальників;
- надання соціальних послуг сім'ям/особам, які потрапили у складні життєві обставини та не можуть самотійно їх подолати;
- модернізація та впровадження енергоефективних заходів територіального центру соціального обслуговування Прилуцької міської ради.

Завдання 3.2.4. Створення у місті атмосфери вільного творчого самовираження та конкурентоспроможного мистецького середовища.

- створення в місті культурного кластера – культурно-мистецький центр «Творчий простір» на базі будинку Шкуратова, як своєрідної платформи для громадського спілкування містян, зокрема молоді;
- розвиток мистецької освіти через виховання дітей та молоді в духовній гармонії, бережному ставленні до національної культурної спадщини у мистецьких школах;
- ініціювання та проведення творчих заходів, фестивалів для молоді відповідно до їх інтересів та сучасних трендів світового розвитку.
- поповнення та оновлення матеріально-технічної бази закладів фізкультури та спорту відповідно до сучасних потреб молоді;
- покращення матеріально-технічної бази закладів культури: придбання сучасної світло-технічної апаратури; нових костюмів;
- придбання нових атракціонів та нових лав для облаштування паркової зони міського будинку культури;
- участь керівників колективів у семінарах та майстер-класах з підвищення кваліфікації;
- проведення культурно-мистецьких заходів з нагоди державних, народних, професійних свят, знаменних та пам'ятних дат;
- придбання розбірної сцени з дахом для проведення міських культурно-масових заходів;
- придбання (виготовлення) розбірних будиночків для торгівлі на міських ярмарках.

Завдання 3.2.5. Підтримка соціально-вразливих груп молоді, соціально-правовий захист та профілактика злочинності серед молоді.

- проведення профілактичних заходів у навчальних закладах та висвітлення відповідної інформації у засобах масової інформації;
- вивчення курсу за вибором «Школа проти СНІДУ» в навчальних закладах міста;
- співпраця з місцевим осередком людей, які живуть з ВІЛ/СНІДом;
- проведення у навчальних закладах інформаційних заходів з профілактики негативних явищ у дитячому та молодіжному середовищах у прийнятних, цікавих та зрозумілих для відповідної цільової аудиторії форматах;
- підтримка та широке інформування громадськості про роботу благодійних консультаційно-діагностичних центрів соціальної та психологічної допомоги населенню;
- організація та поширення інформації про центри надання консультативної, психолого-педагогічної допомоги неповнолітнім та молоді;
- проведення інформаційних заходів, націлених на формування толерантного ставлення до ВІЛ-інфікованих людей.
- проведення профілактичної роботи щодо попередження насильства булінгу серед дітей та молоді;
- будівництво житлового будинку для молоді, як основи забезпечення житлом найважливішої складової – людського капіталу;
- реалізація просвітницько-профілактичних заходів та надання соціальних послуг особам, які перебувають у конфлікті із законом;
- забезпечення діяльності мобільної бригади соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі;
- попередження девіантної поведінки молоді;
- проведення місячника правових знань у навчальних закладах міста;
- перевірка торгових точок в частині виявлення фактів незаконного розповсюдження неповнолітнім алкогольних напоїв та тютюнових виробів;
- проведення засідань міжвідомчих нарад по взаємообміну інформацією з питань подолання негативних проявів у дитячому та молодіжному середовищі.

Оперативна ціль 3.3. Багаторівневе співробітництво та партнерство.

Завдання 3.3.1. Формування політики партнерства та співробітництва міської громади на основі внутрішніх та зовнішніх можливостей.

- розширення співробітництва з іншими органами місцевого самоврядування та регіональними органами влади в області та Україні, зосереджуючись на спільних для учасників такої співпраці актуальних проблемах та перспективних темах;
- співпраця з асоціаціями органів місцевого самоврядування регіонального, загальнодержавного та міжнародного рівнів;
- розвиток та поглиблення співпраці з містами-побратимами через реалізацію спільних проєктів у різних сферах;
- пошук нових міст-партнерів через взаємодію з іноземними посольствами в Україні, а також дипломатичними представництвами України в інших країнах;
- участь громади в європейських та міжнародних ініціативах, проєктах, які спрямовані на сталий розвиток;
- розширення партнерства та реалізація спільних проєктів, залучення нового досвіду та додаткового фінансування від міжнародних організацій;
- сприяння популяризації ідеї євроінтеграції та прискоренню євроінтеграційних процесів;
- налагодження партнерських відносин з провідними європейськими та іншими вищими навчальними закладами;
- сприяння розвитку міжрегіонального та міжнародного партнерства громадських організацій;
- створення координаційних центрів по вирішенню проблем громад, в якому б накопичувався досвід по вирішенню проблемних питань громадами та надавались консультативні послуги;
- проведення навчальних заходів, семінарів, тренінгів для керівників територіальних громад з метою налагодження контактів та обміну досвідом;

- забезпечення реалізації соціальних проєктів, розроблених громадськими організаціями та творчими спілками;
- підвищення ролі громадських організацій у формуванні, впровадженні та контролі за реалізацією пріоритетних напрямів розвитку міста;
- покращення інструментів взаємодії громад для спільного вирішення проблемних питань;
- створення сприятливих умов для внесення громадянами на розгляд ради місцевих ініціатив з вирішення важливих для громади питань;
- підтримка роботи Громадської ради при виконавчому комітеті Прилуцької міської ради та інших консультативно-дорадчих органів;
- розробка та впровадження загальної системи підтримки громадянського суспільства в м. Прилуки на основі прозорих правил (Меморандум «влада – суспільство – бізнес»);
- заохочення появи нових неурядових організацій, їхньої активності, зусиль до проведення діяльності.

Завдання 3.3.2. Підвищення ефективності управління містом та дієвості місцевого самоврядування.

- впровадження інформаційних технологій і розвиток інтегрованої системи муніципального управління;
- впровадження та вдосконалення технології електронного врядування у різних сферах життєдіяльності міста для підвищення якості та прискорення підготовки рішень (реалізація програм на основі інформаційних технологій (ГІС, мультисервісна мережа, автоматизована система керування дорожнім рухом (АСКДР, системи “Безпечне місто”, “Прозоре місто”, “Електронна картка прилучанина”, “Електронна медична картка”, тощо);
- реалізація в місті Прилуки концепції “Розумне місто” (SMART CITY), яке ґрунтується на впровадженні сучасних інтелектуальних рішень у пріоритетних сферах життєдіяльності міста, що покращить управління містом, благоустрій, сприятиме безпеці та підвищенню рівня життєвих стандартів містян;
- реалізація проєкту “Сонячне місто” зі встановлення сонячних панелей у закладах бюджетної сфери;
- розробка і впровадження моделі ефективного здійснення органами місцевого самоврядування більш широкого кола повноважень у сферах надання адміністративних та соціальних послуг, охорони здоров’я, освіти, містобудування, організації транспорту та дорожнього руху, енергоефективності та захисту навколишнього середовища, водних ресурсів, тощо;
- розробка та впровадження методики вимірювання дієвості міської ради та її виконавчих органів при розробці, реалізації місцевої політики, рівня компетенції посадовців місцевого самоврядування, ефективності виконання ними своїх обов’язків на основі об’єктивних індикаторів;
- оновлення, оптимізація та модернізація засад управління;
- підвищення рівня компетентності місцевих чиновників, введення системи оцінювання роботи місцевих посадовців;
- підвищення рівня покриття власних зобов’язань міста власними доходами;
- забезпечення проведення прозорих державних закупівель згідно з принципами сталого розвитку;
- розвиток е-демократії та інноваційних форм участі для жителів міста.

Завдання 3.3.3. Формування дбайливого ставлення до навколишнього середовища, довкілля й формування високого рівня екологічної культури населення.

- недопущення забруднення довкілля недостатньо очищеними стічними та зливовими водами, використання новітніх технологій водопідготовки та очистки вод;
- покращення освітнього рівня, обізнаності населення та інституційну спроможність щодо зменшення наслідків зміни клімату, адаптації до них та їх ліквідації;
- поширення інформації серед мешканців та суб’єктів господарювання стосовно необхідності дотримання вимог чинного законодавства у сфері благоустрою населених пунктів;
- проведення просвітницьких заходів щодо дбайливого ставлення до навколишнього середовища та ресурсозбереження;

- залучення молоді до громадсько-корисних робіт щодо озеленення та благоустрою міста;
- створення можливостей для розвитку міських інновацій та інноваційного підприємництва напрямку екосистеми із залученням талановитої молоді (стартапи, хакатони, програми навчання, лабораторії, конкурси ідей та проєктів);
- проведення роз'яснювальної кампанії (навчання) серед мешканців міста у сфері енергозбереження, поводження з побутовими відходами, сортування сміття та раціонального використання природних ресурсів;
- популяризації екологічної та енергозберігаючої поведінки шляхом проведення заходів, що популяризують та заохочують населення, особливо дітей і молодь, до ощадливого ставлення до екології та природних ресурсів ("Зробимо Україну чистою", "День довкілля", "Чиста Україна — чиста земля", Всесвітня акція "Година Землі", сезонні заходи з благоустрою та санітарної очистки міста тощо);
- розбудова системи інформування населення про стан довкілля та сприяння ефективній участі громадськості в обговоренні питань розміщення, будівництва й реконструкції об'єктів, що можуть негативно впливати на стан навколишнього природного середовища;
- популяризації велосипедного руху через підтримку вело-культури та розбудова сучасної вело-інфраструктури міста;
- проведення просвітницьких акцій (семінарів, фестивалів, "круглих столів"), що популяризують та заохочують населення, особливо дітей і молодь, до ощадливого ставлення до природи ("Дні енергії", "Зелена толока", "День Землі" тощо);
- створення Центру екологічного моніторингу;
- запровадження роздільного збору твердих побутових відходів у приватному секторі;
- інформаційно-просвітницька робота по збереженню та охороні довкілля;
- удосконалення системи управління екологічною інформацією, з метою забезпечення інформування громади щодо моніторингу стану довкілля;
- сприяння ефективній участі громадськості в обговоренні питань розміщення, будівництва й реконструкції об'єктів, що можуть негативно впливати на стан навколишнього природного середовища.

Завдання 3.3.4. Активізація проєктної діяльності в місті для задоволення соціально-економічних і культурних потреб населення.

- виконання робіт з розробки ПКД по об'єкту: «Будівництво автомобільної дороги «Південно-західний обхід м. Прилуки в Чернігівській області» на ділянці від автомобільної дороги загального користування державного значення Р-67 Чернігів-Ніжин-Прилуки-Пирятин до автомобільної дороги загального користування державного значення Т-25-30 Прилуки-Варва-Срібне-Обухове»;
- виконання робіт з розробки ПКД по вільним інвестиційно-привабливим земельним ділянкам, що знаходяться на вул. Індустріальна, Пирятинська, Кільцева;
- визначення меж міста Прилуки;
- виготовлення проєктної документації на будівництво захисної споруди цивільного захисту за адресою: пров. Фізкультурника, 24 (Прилуцький ліцей №9);
- виготовлення проєктної документації з капітального ремонту харчоблоків і модернізація обладнання для: ДНЗ №3 інтелектуально-оздоровчого напрямлення; ДНЗ №4; ДНЗ №8, Центр В.О. Сухомлинського; ДНЗ № 9; ДНЗ № 10; ДНЗ (ясла-садок) комбінованого типу № 11; Прилуцький ЗДО (ясла-садок) комбінованого типу № 15; ДНЗ №19; ДНЗ (ясла-садок) комбінованого типу №25; ДНЗ (ясла-садок) комбінованого типу №26, ДНЗ (ясла-садок) комбінованого типу №27; ДНЗ №28 центр С.Ф.Русової; ДНЗ (ясла-садок) комбінованого типу №29;
- виготовлення проєктної документації з капітального ремонту харчоблоків і модернізація обладнання для наступних закладів: Прилуцький ліцей №1 ім. Георгія Вороного; Прилуцький ліцей №2; Прилуцький ліцей №3 імені Сергія Гордійовича Шовкуна; Прилуцький ліцей №5 імені Віктора Андрійовича Затолокіна; Прилуцький заклад загальної середньої освіти I-III ступенів №6 (ліцей №6; Прилуцький заклад загальної середньої освіти I-III ступенів №7 (ліцей №7); Прилуцький ліцей №9; Прилуцький заклад загальної середньої

освіти I-III ступенів №10 (ліцей №10); Прилуцький ліцей №12; Прилуцький ліцей №13 імені Святителя Іоасафа Белгородського; Прилуцький ліцей №14.;

- реалізація проєктів з впровадження цифрових технологій у наданні культурних послуг в Центральній міській бібліотеці ім. Л. Забашти та Прилуцькому краєзнавчому музею ім. В.І.Маслова.

Завдання 3.3.5. Патріотичне виховання населення, відродження, збереження та розвиток народних традицій, фольклору, народної творчості та художніх промислів.

- здійснення військово-спортивного та національно-патріотичного виховання дітей і молоді;

- продовження роботи над науково-методичною темою - «Формування національної свідомості та патріотизму особистості в навчально-виховному процесі в закладах освіти міста»;

- формування культури молоді міста як важливої частини українського суспільства, що є носієм інтелектуального потенціалу, через формування її духовних потреб, зацікавленості в пізнанні історичної спадщини міста, виховання духовно-патріотичних цінностей;

- проведення модернізації телевізійного мовлення (модернізації лінійного медіа ресурсу та створення циклу телевізійних програм – Відео-Podcast «Екран спільноти»);

- створення телевізійних та інших програм суспільного впливу, спрямованих на популяризацію культурно-мистецьких надбань Прилуччини, репортажів, сюжетів про прилучан, які відстоювали суверенітет та державність;

- проведення етнофестивалів, ярмарків, виготовлення друкованої продукції патріотичного спрямування;

- реалізація етнопроєкту «Вінок традицій та звичаїв нашого краю»;

- створення літньої молодіжної школи «Прилука».

Розділ 6. УЗГОДЖЕНІСТЬ СТРАТЕГІЇ З ДЕРЖАВНИМИ ТА РЕГІОНАЛЬНИМИ СТРАТЕГІЧНИМИ ДОКУМЕНТАМИ

Узгодженість стратегії розвитку Прилуцької міської територіальної громади з державними та регіональними стратегічними документами є важливим елементом дієвості та ефективності документа місцевого рівня. Найкраще реалізацію стратегії розвитку Прилуцької територіальної громади на період до 2030 року можна забезпечити у максимальній відповідності її зі стратегіями на центральному та регіональному рівнях.

Стратегія Прилуцької міської територіальної громади визначає стратегічне бачення її розвитку, стратегічні та оперативні цілі, індикатори (показники) їх досягнення, завдання для її сталого економічного і соціального розвитку.

Таблиця 90. Стратегічні та операційні цілі розвитку Прилуцької міської територіальної громади.

Стратегічна ціль 1. Соціально-економічний розвиток громади, як найважливіша передумова добробуту.
Операційна ціль 1.1. Підтримка зайнятості, бізнесу та залучення інвестицій.
Операційна ціль 1.2. Вдосконалення механізмів та можливостей просторового розвитку.
Операційна ціль 1.3. Підвищення привабливості громади. Посилення ефективності використання ресурсів.
Стратегічна ціль 2. Підвищення якості і безпеки життя мешканців Прилук та ефективна діяльність міської влади.
Операційна ціль 2.1. Ефективна система надання соціально-гуманітарних та комунальних послуг. Розвиток інфраструктури.
Операційна ціль 2.2. Охоплення всіх категорій жителів міста увагою відповідно потреб та інтересів.
Операційна ціль 2.3. Розбудова безпечного, доступного та комфортного середовища.
Стратегічна ціль 3. Згуртованість задля успіху та внесок кожного заради примноження і розвитку.
Операційна ціль 3.1. Розвиток людського капіталу та сучасних систем організації послуг і комунікацій.
Операційна ціль 3.2. Підтримка ініціатив та сприяння самореалізації молоді.
Операційна ціль 3.3. Багаторівневе співробітництво та партнерство.

Постановою Кабінету Міністрів України №490 «Про внесення змін до Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки» 13 серпня 2024 року Уряд схвалив зміни до Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки. Документ розроблений з метою сприяння вступу України до ЄС, також визначає ключові пріоритети розвитку, включаючи відновлення та покращення надання основних державних послуг, інтеграцію переміщених осіб та підтримку економічного розвитку. Також проведено комплекс інформаційно-комунікаційних заходів для найшвидшого приведення у відповідність Державній стратегії регіонального розвитку регіональних стратегій.

Оновлена Державна стратегія регіонального розвитку (ДСРР) на 2021-2027 роки територіально орієнтована, враховує виклики сьогодення та завдання євроінтеграції, спирається на реальні потреби регіонів та громад. Це важливий крок з наближення державної регіональної політики до ключової політики Європейського Союзу – політики згуртованості.

Зміни до Державної стратегії регіонального розвитку - результат спільної роботи усіх зацікавлених сторін – місцевих і регіональних влад, асоціацій органів місцевого самоврядування, експертної спільноти та громадянського суспільства, яких згуртувало Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури довкола підготовки необхідних змін стратегічного документу. Подальша робота буде додатково зосереджена за наступними напрямками:

- створення належних умов – безпечних, економічних, соціальних, які дадуть сигнал нашим громадянам, що вдома, в Україні, на них чекають;
- реінтеграція ветеранів, ветеранок та сімей, адже це наскрізне завдання всіх сфер, що прямо впливає на національну безпеку і економічний розвиток;

- подальший розвиток інституційної та фінансової спроможності органів місцевого самоврядування – влади, найбільш наближеної до людей, здатної оперативно реагувати на їх потреби;

- синхронізація політики регіонального розвитку та інших галузевих (секторальних) політик.

Виокремлюються пріоритети щодо відновлення інфраструктури з урахуванням вимог безпеки, безбар'єрності та інтересів людей, зокрема, і вразливих груп населення. Це складова Стратегії, як основного планувального документу регіональної політики. Звідси і потреба у чіткому розподілі повноважень органів державної влади та місцевого самоврядування всіх рівнів, що також увійшло до оновленої Стратегії. Децентралізація владних повноважень і подальша розбудова територіальної організації влади залишаються важливою складовою державної регіональної політики. Державною стратегією регіонального розвитку визначено три стратегічні цілі:

Стратегічна ціль I. «Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах».

Стратегічна ціль II. «Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів».

Стратегічна ціль III. «Розбудова ефективного багаторівневого врядування».

Щодо кожної стратегічної цілі передбачено кілька оперативним цілей, завдяки яким досягається реалізація запланованих напрямів розвитку держави.

Стратегією розвитку Чернігівської області до 2027 року передбачена реалізація операційних цілей за п'ятьма стратегічними цілями:

Стратегічна ціль 1. «Чернігівщина – безпечний регіон».

Стратегічна ціль 2. «Комплексна відбудова інфраструктури».

Стратегічна ціль 3. «Відновлення бізнесу і розбудова нової економіки регіону».

Стратегічна ціль 4. «Збереження і розвиток людського потенціалу».

Стратегічна ціль 5. «Розвиток ефективного багаторівневого врядування з врахуванням процедур та кращих практик ЄС».

Стратегія розвитку Прилуцької міської територіальної громади на період до 2030 року узгоджується з:

- Державною стратегією регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 року №695 та оновлена Постановою Кабінету Міністрів України №490 «Про внесення змін до Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки» від 13 серпня 2024 року.

- Стратегією розвитку Чернігівської області на 2021-2027 роки, затверджена рішенням двадцять першої сесії обласної ради сьомого скликання 18 грудня 2019 року № 4-21/VII в редакції рішення двадцять п'ятої сесії обласної ради сьомого скликання 28 жовтня 2020 року № 43-25/VII.

При розробці Стратегії розвитку Прилуцької міської територіальної громади враховано законодавчі та нормативно-правові документи:

- Цілі сталого розвитку України до 2030 року, затверджених Указом Президента України від 30.09.2019 року № 722.

- Стратегію демографічного розвитку України на період до 2040 року та операційний план заходів з реалізації у 2024-2027 роках Стратегії демографічного розвитку України на період до 2040 року;

- Національний план дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України 21.04.2021 № 443-р;

- Національний план управління відходами до 2030 року, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.02.2019 № 117;

- рішення Координаційної ради з питань боротьби з деградацією земель та опустелюванням, створеної згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 18.01.2017 № 20, зокрема, стосовно схвалення представлених НААН добровільних національних завдань щодо досягнення нейтрального рівня деградації земель (далі – НРДЗ) за напрямом «Підтримання вмісту органічної речовини (гумусу) у ґрунтах», а також допоміжних заходів щодо досягнення НРДЗ за напрямками «Відновлення зрошення і поліпшення еколого-меліоративного стану зрошуваних земель» та «Відновлення та стале використання торфовищ»;

- Стратегію зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, затверджену розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 № 688-р;
- План заходів з реалізації Стратегії зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.10.2020 № 1567-р;
- Державну стратегію управління лісами України до 2035 року та операційним планом її реалізації у 2022 – 2024 роках, затверджених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1777-р;
- Водну стратегію України на період до 2050 року та плану її реалізації у 2022 – 2024 роках, схвалених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09.12.2022 № 1134;

При розробці Стратегії розвитку Прилуцької міської територіальної громади до 2030 року враховані ключові аспекти Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки. Стратегічні цілі Прилуцької громади також сформовані відповідно до стратегічних цілей Стратегії розвитку Чернігівської області на період 2021-2027 років, яка базується на розумінні актуальних проблем соціально-економічного розвитку області, районів та територіальних громад. В центрі розвитку має стояти людина, її інтереси. Врахування потреб, проблем, прагнень людей є основним завданням Стратегії розвитку. Стратегія - це своєрідна "конституція розвитку", яка, в кінцевому результаті, має перетворити територіальну громаду на оазу високої якості життя, комфортних умов та добробуту. Стратегія розвитку передбачає формування комплексної системи проєктів та заходів, які, виходячи із розуміння поточної ситуації та рівня розвитку, зможуть концентрувати зусилля органів влади та різних суб'єктів регіонального і місцевого розвитку для досягнення принципу пріоритетності інтересів людини.

Реалізація Стратегії розвитку Прилуцької міської територіальної громади до 2030 року сприятиме виконанню Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки та Стратегії розвитку Чернігівської області на період 2021-2027 років.

Аналіз відповідності стратегічних та оперативних цілей Стратегії розвитку Прилуцької міської територіальної громади до 2030 року Державній стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки проведено у таблиці 89.

Аналіз відповідності стратегічних та оперативних цілей Стратегії розвитку Прилуцької міської територіальної громади до 2030 року Стратегії розвитку Чернігівської області на період 2021-2027 року проведено у таблиці 90.

Таблиця 91. Аналіз відповідності стратегічних та оперативних цілей Стратегії розвитку Прилуцької міської територіальної громади на період до 2030 року Державній стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки.

Стратегічні та оперативні цілі	Стратегічна ціль 1. Соціально-економічний розвиток громади, як найважливіша передумова добробуту. 1.1. Підтримка зайнятості, бізнесу та залучення інвестицій. 1.2. Вдосконалення механізмів та можливостей просторового розвитку 1.3. Підвищення привабливості громади. Посилення ефективності використання ресурсів Стратегічна ціль 2. Підвищення якості і безпеки життя мешканців Прилук та ефективна діяльність міської влади 2.1. Ефективна система надання соціально-гуманітарних послуг. 2.2. Охоплення всіх категорій жителів міста увагою відповідно потреб та інтересів. 2.3. Розбудова безпечного, доступного та комфортного середовища. Стратегічна ціль 3. Згуртованість задля успіху та внесок кожного заради примноження і розвитку. 3.1. Розвиток людського капіталу та сучасних систем організації послуг і комунікацій 3.2. Підтримка ініціатив та сприяння самореалізації молоді. 3.3. Багаторівневе співробітництво та партнерство.											
	Стратегічна ціль I. Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах											
Оперативна ціль 1 «Стимулювання центрів економічного розвитку (агломерації, міста)»	++	++	++	++	+	++		+	+			+
Оперативна ціль 2 «Збереження навколишнього природного середовища та стале використання природних ресурсів, посилення можливостей розвитку територій, які потребують державної підтримки (макро- та мікрорівень)»	+	+	++	+	+	++		+	+			+
Оперативна ціль 3 «Створення умов для реінтеграції тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях в український простір»	+	++	+	+		+	+	+	+	+		+
Оперативна ціль 4 «Розвиток інфраструктури та цифрова трансформація регіонів»	+	+	+	+	+	++	+	+	+	++		
Оперативна ціль 5 «Формування єдиного				+		++				++	++	+

освітнього, інформаційного, культурного простору в межах всієї території України»												
Оперативна ціль 6 «Ефективне використання економічного потенціалу культурної спадщини для сталого розвитку громад»	++	+	++	++	+	+	+	+			+	
Стратегічна ціль II. «Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів»												
Оперативна ціль 1 «Розвиток людського капіталу»		+		+		++	+		++	++	++	+
Оперативна ціль 2 «Сприяння розвитку підприємництва, підтримка інтернаціоналізації бізнесу у секторі малого та середнього підприємництва»	++	++	+							+	+	+
Оперативна ціль 3 «Підвищення інвестиційної привабливості територій, підтримка залучення інвестицій»	++	++	+	++	+				+	+		+
Оперативна ціль 4 «Сприяння впровадженню інновацій та зростанню технологічного рівня регіональної економіки, підтримка інноваційних підприємств та стартапів»	++	++	+	+	+				+	+	+	+
Оперативна ціль 5 «Сталий розвиток промисловості»	++	++	++	+	+	++	+					
Стратегічна ціль III. «Розбудова ефективного багаторівневого врядування»												
Оперативна ціль 1 «Формування ефективного місцевого самоврядування та органів державної влади на новій територіальній основі»		+	+	+	++	+			+	+	+	++
Оперативна ціль 2 «Формування горизонтальної та вертикальної координації державних секторальних політик та державної регіональної політики»	+	+	+		+	+			+	+		++
Оперативна ціль 3 «Побудова системи ефективного публічного інвестування на всіх рівнях врядування»	+	++	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Оперативна ціль 4 «Розбудова потенціалу суб'єктів державної регіональної політики»	+				++	+						+

Оперативна ціль 5 «Забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидія домашньому насильству та дискримінації»					+	+	+	+				
Оперативна ціль 6 «Розбудова системи інформаційно-аналітичного забезпечення та розвиток управлінських навичок для прийняття рішень, що базуються на об'єктивних даних та просторовому плануванні»		+	++		+					+		

*У клітинках ступінь зв'язку окремих цілей відмічається як ++ (сильний зв'язок) або + (опосередкований зв'язок)

Таблиця 92. Аналіз відповідності стратегічних та оперативних цілей Стратегії розвитку Прилуцької міської територіальної громади на період до 2030 року Стратегії розвитку Чернігівської області на період 2021-2027 років

Стратегічні та оперативні цілі	Стратегічна ціль 1. Соціально-економічний розвиток громади, як найважливіша передумова добробуту	1.1. Підтримка зайнятості, бізнесу та залучення інвестицій.	1.2. Вдосконалення механізмів та можливостей просторового розвитку	1.3. Підвищення привабливості громади. Посилення ефективності використання ресурсів	Стратегічна ціль 2. Підвищення якості і безпеки життя мешканців Прилук та ефективна діяльність міської влади	2.1. Ефективна система надання соціально-гуманітарних послуг.	2.2. Охоплення всіх категорій жителів міста увагою відповідно потреб та інтересів.	2.3. Розбудова безпечного, доступного та комфортного середовища.	Стратегічна ціль 3. Згуртованість задля успіху та внесок кожного заради примноження і розвитку.	3.1. Розвиток людського капіталу та сучасних систем організації послуг і комунікацій	3.2. Підтримка ініціатив та сприяння самореалізації молоді.	3.3. Багаторівневе співробітництво та партнерство.
Стратегічна ціль 1. Чернігівщина – безпечний регіон та												
Операційна ціль 1.1. Створення безпечових умов для повсякденної життєдіяльності громадян					++	+	+	++				
Операційна ціль 1.2. Підвищення стійкості територіальних громад до кризових ситуацій		+						+	+	+		+
Операційна ціль 1.3. Енергетична безпека				+	+			+				
Операційна ціль 1.4. Інформаційна і кібербезпека					++			+		+		

Операційна ціль 1.5. Екологічна безпека, адаптація до зміни клімату	+		+	+				+				
Стратегічна ціль 2. Комплексна відбудова інфраструктури												
Операційна ціль 2.1. Оцінка руйнувань та пошкоджень об'єктів інфраструктури			+		+			+				
Операційна ціль 2.2. Відновлення та стабільне функціонування соціальної, критичної інфраструктури, систем життєзабезпечення. Відбудова житла						++		+				
Операційна ціль 2.3. Відновлення та розвиток дорожньої, транспортної інфраструктури, зв'язку		+						++				
Операційна ціль 2.4. Комплексна відбудова територіальних громад												
Стратегічна ціль 3. Відновлення бізнесу і розбудова нової економіки регіону												
Операційна ціль 3.1. Відновлення та розвиток бізнесу.	+	++		+								
Операційна ціль 3.2. Стимулювання економічної активності та підвищення конкурентоспроможності місцевих виробників	+	+	+	+								
Операційна ціль 3.3. Прискорений інноваційний розвиток пріоритетних сфер смарт-спеціалізації регіону		+										
Операційна ціль 3.4. Відновлення та сталий розвиток агропромислового комплексу		++									+	
Операційна ціль 3.5. Забезпечення продуктивної та вільно обраної зайнятості громадян.												
Стратегічна ціль 4. Збереження і розвиток людського потенціалу.												
Операційна ціль 4.1. Сучасний освітній простір						+	+			+	+	
Операційна ціль 4.2. Підвищення якості, доступності медичних послуг та покращання ментального і фізичного здоров'я населення.						+	+	+	+	+		
Операційна ціль 4.3. Якісні соціальні		+	+	+		+			+	+		

послуги, нова ветеранська політика												
Операційна ціль 4.4. Культурний і духовний розвиток та формування національної ідентичності, сучасні туристичний простір	+			+	+							+
Стратегічна ціль 5. Розвиток ефективного багаторівневого врядування з врахуванням процедур та кращих практик ЄС.												
Операційна ціль 5.1. Підвищення інституційної спроможності громад з урахуванням кращих практик ЄС			+		++							+
Операційна ціль 5.2. Цифрова трансформація громад і регіону			++			+	+	+		++		
Операційна ціль 5.3. Розвиток громадянського суспільства					+		++		+	++	+	+

*У клітинках ступінь зв'язку окремих цілей відмічається як ++ (сильний зв'язок) або + (опосередкований зв'язок)

Розділ 7. ПРОВЕДЕННЯ МОНІТОРИНГУ, ОЦІНЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

Процеси впровадження та оцінювання є складовими єдиного стратегічного планувального циклу. Впровадження Стратегії включає розроблення та затвердження Плану заходів, формування бюджету з урахуванням цілей, визначених у Стратегії, реалізацію місцевих програм розвитку, проєктів та заходів, моніторинг досягнення цілей та їх коригування у разі необхідності.

Оцінювання – визначення результатів впливу реалізації Стратегії на розвиток територіальної громади, досягнення запланованих результатів та врахування їх у наступному планувальному циклі.

Реалізація завдань Стратегії передбачає виконання одночасно багатьох завдань різними структурами виконкому Прилуцької міської ради за участі багатьох партнерів, що ставить перед керівництвом громади питання належного управління цим доволі складним процесом.

Система управління стратегією має два рівні: політичний та технічний.

Політичний рівень забезпечує особисто міський голова, виконком та міська рада. На цьому рівні заслуховуються та затверджуються звіти Робочої групи з розробки та впровадження стратегії, пропозиції щодо внесення змін (оновлення) стратегії. Ключова роль при цьому відводиться міському голові. При цьому, важливим є стимулювання та координація виконання завдань, які реалізують різні суб'єкти, а також мобілізація та інтеграція ресурсів, що знаходяться у розпорядженні, з метою досягнення стратегічних цілей та реалізації завдань, які дозволять досягнути спільно визначеного бачення розвитку громади. Міська рада приймає рішення щодо внесення змін до Стратегії на підставі пропозицій міського голови. Крім того, однією із стратегічних ролей голови є представництво інтересів громади з метою досягнення цілей та виконання завдань Стратегії. На цьому рівні заслуховуються та затверджуються звіти щодо реалізації Стратегії, пропозиції щодо внесення змін (актуалізації) Стратегії, тощо.

Технічний рівень управління і моніторингу виконує Робоча група з розробки та впровадження стратегії, яка:

- забезпечує виконання завдань стратегії згідно затвердженого плану;
- здійснює моніторинг соціально-економічного стану громади за визначеними показниками;
- аналізує співвідношення основних соціально-економічних показників громади та зовнішнього середовища (області, країни, світу тощо);
- вивчає основні політичні, економічні, фінансові, соціальні, наукові, технологічні і т.д. тенденції, визначає їх впливи на громаду;
- формує пропозиції стратегічних сценаріїв в нових політичних, соціально-економічних умовах зовнішнього середовища;
- аналізує соціально-економічні тенденції найближчих конкурентів у порівнянні з показниками громади, аналізує загрози, які надходять від конкурентів;
- формує пропозиції змін до цілей і завдань, які необхідно вносити до стратегії як відповідь на виявлені нові загрози і можливості.

Також, технічний рівень впровадження виконують відповідальні за досягнення завдань Стратегії структурні підрозділи виконавчого комітету та комунальні установи міської ради.

Реалізація завдань Стратегії передбачає виконання одночасно багатьох завдань різними відділами й управліннями Прилуцької міської ради за участі багатьох партнерів, що ставить перед керівництвом громади питання раціонального управління цим доволі складним процесом. Управління процесом реалізації стратегії розвитку Прилуцької територіальної громади на період до 2030 року проводитиметься за принципами єдності управління, персональної відповідальності, прозорості та поточної координації дій.

Адміністрування процесу реалізації стратегії здійснюється міською радою, виконавчим комітетом та відповідними структурними підрозділами міської ради. З метою координації дій розпорядженням міського голови створюється постійно діючий Комітет з управління впровадженням Стратегії розвитку (далі – КУВ). До складу КУВ входять відповідальні за виконання завдань Стратегії розвитку. Очолює КУВ міський голова. Комітет

з управління впровадженням Стратегії створений за принципом гендерної збалансованості з представників міської ради, громадськості, бізнесу, міський голова та його заступники, керівники управлінь і відділів міської ради, приватні підприємці, представники об'єднань громадян та інших організацій та підприємств. Повний склад КУВ та персональна відповідальність за реалізацію завдань Стратегії визначається розпорядженням.

Постійно діючий Комітет з управління впровадженням забезпечує контроль за реалізацією Стратегії, організовує підготовку звітів щодо результатів впровадження її завдань, пропозиції із внесення змін та оновлення. Міська рада приймає рішення щодо внесення змін до Стратегії. Комітет з управління впровадженням Стратегії є відповідальним за забезпечення актуальності та реалістичності стратегічних і оперативних цілей та за їх досягнення. КУВ збирається не рідше одного разу на півроку та виконує наступні функції:

- організовує взаємодію структурних підрозділів виконавчого комітету міської ради, органів державної влади, підприємств та установ громади в процесі реалізації Стратегії розвитку, програм та проєктів в громаді;
- здійснює підготовку піврічних і щорічних звітів про стан реалізації Стратегії розвитку, надає їх міському голові та презентує їх на останньому в році черговому пленарному засіданні виконавчого комітету;
- організацію висвітлення звітів в ЗМІ та інформування міського голови, депутатів міської ради.

Пропозиції щодо зміни основного тексту Стратегії розвитку формуються структурними підрозділами виконавчого комітету міської ради, обговорюються на чергових та позачергових нарадах КУВ і виносяться на розгляд сесії Прилуцької міської ради один раз на рік (за необхідністю, двічі на рік).

Процедура моніторингу Стратегії. Головний сенс моніторингу полягає у виконанні двох взаємопов'язаних функцій – спостереження (відстеження) та попередження. Відстеження проводиться з метою виявлення відповідності наявного стану речей бажаному результату, а попередження – з метою запобігання небажаним наслідкам. У ході моніторингу Стратегії вирішуються наступні завдання:

- контроль за реалізацією Стратегії в цілому;
- оцінка ступеню досягнення прогресу за стратегічними напрямками;
- виконання стратегічних та оперативних цілей, надання інформації для коригування цілей;
- підтримка в робочому стані системи стратегічного планування.

Моніторинг базується на розгляді обмеженого числа відібраних показників (індикаторів) за кожним зі стратегічних напрямів та аналізі досягнення запланованих результатів. Оцінка ґрунтуватиметься на розгляді та оцінці звітів з виконання Стратегії. Моніторинг результативності та ефективності впровадження Стратегії визначається досягненням визначених показників.

Система індикаторів моніторингу виконання Стратегії.

Індикатори потрібно розділяти на індикатори розвитку за напрямками досягнення стратегічних та оперативних цілей. Моніторинг Стратегії розвитку Прилуцької територіальної громади включає три рівні:

1. Моніторинг зовнішнього середовища розвитку громади. Баується на аналізі основних показників, що характеризують ситуацію в державі в цілому та в Чернігівській області, які є стратегічно важливими для громади. Підсумки підводяться один раз на рік та доводяться як частина зведеного аналітичного моніторингового звіту.

2. Моніторинг процесу реалізації стратегії відповідно до наступних внутрішніх показників:

- обсяги фактичних доходів місцевого бюджету на душу населення;
- обсяги фактичних видатків місцевого бюджету на душу населення;
- кількість реалізованих проєктів;
- обсяг залучених донорських коштів в громаду;
- чисельність населення, зайнятого у всіх сферах економіки;
- кількість зареєстрованих безробітних;
- частка (відсоток) довжини автошляхів з пошкодженням покриттям до загальної довжини автошляхів;

3. Моніторинг виконання проєктів місцевого розвитку, що складають План реалізації Стратегії. Оцінюється стан виконання кожного проєкту та ступінь досягнення результатів, передбачених технічним завданням на проєкт.

4. Ефективність впровадження окремих проєктів.
5. Рівень досягнення стратегічних і оперативних цілей.
6. Ступінь просування за стратегічними напрямками розвитку.
7. Стан розвитку громади – досягнення стратегічного бачення.

Підбивати підсумки моніторингу необхідно один раз на рік у вигляді річних звітів. При цьому, фіксуються та аналізуються:

- а) ступінь виконання кожного завдання по проєктах;
- б) невиконані завдання, причини відхилення, пропозиції;
- в) дані за індикаторами, що відображають результат реалізації проєктів;
- г) оцінка потреб у фінансуванні;
- д) пропозиції щодо вдосконалення діючої системи моніторингу.

Раз на рік Прилуцька міська рада робить моніторинговий звіт та розглядає його на черговому засіданні. Пропозиції з коригування та змін до Стратегії за стратегічними та оперативними цілями, проєктами та завданнями можуть вноситися:

- членами Комітету з управління впровадженням Стратегії;
- міським головою, виконавчим комітетом та депутатами міської ради;
- зацікавленими організаціями, установами, громадськими організаціями та особами (мешканцями).

В процесі моніторингу головним є проведення ретельного відслідковування виконання завдань та реалізації проєктів, коригування та актуалізація Стратегії при необхідності (з огляду на зміну ситуації), оскільки одні проєкти будуть реалізовані та завершені, а деякі замінені іншими. Члени Комітету з управління впровадженням Стратегії розвитку громади повинні відстежувати, щоб стратегічні й оперативні цілі та завдання залишалися актуальними і реалізовувалися. Комітет збирається із встановленою періодичністю (але не менше двох разів на рік) для оцінки досягнутих результатів і внесення запропонованих змін. Проєкти рішень щодо змін до Стратегії виносяться на громадські обговорення.

На підставі результатів моніторингу один раз на рік виконавчий комітет розглядає проміжний аналіз фінансових потреб, зведений по всіх стратегічних цілях. Аналіз фінансових потреб надається до депутатських комісій під час розробки проєкту бюджету на наступний рік та враховується прийняття бюджету на наступний рік.

Загальні показники оцінки реалізації Стратегічного плану (Індикатори досягнення результату):

1. Обсяги фактичних доходів місцевого бюджету на душу населення.
2. Обсяги фактичних видатків місцевого бюджету на душу населення.
3. Середня місячна заробітна плата (розмежовані за статтю дані).
4. Чисельність населення, зайнятого у всіх сферах економіки (розмежовані за статтю дані).
5. Рівень безробіття та кількість зареєстрованих безробітних (розмежовані за статтю дані).
6. Обсяг прямих іноземних інвестицій в економіку міста на душу населення, обсяг залучених донорських коштів в громаду, кількість реалізованих проєктів.
7. Обсяг реалізованої продукції та послуг на душу населення.
8. Частка продукції та послуг, вироблених малими підприємствами в загальному обсязі.
9. Кількість новостворених робочих місць на рік (розмежовані за статтю дані).
10. Кількість малих і середніх підприємств на 10 тис. осіб населення.
11. Загальний обсяг пасажирських перевезень всіма видами транспорту.
12. Загальний обсяг вантажних перевезень всіма видами транспорту.
13. Економія бюджетних коштів в результаті впровадження енергоефективних заходів.
14. Обсяг фінансування заходів з охорони навколишнього природного середовища.
15. Площа озелених територій, кількість та площа земель, територій та об'єктів природно-заповідного фонду;
16. Кількість відвідувачів з інших регіонів України, кількість туристів на рік.

17. Кількість подій (фестивалів, конференцій, святкувань тощо) на рік.
18. Динаміка чисельності населення міста.
19. Кількість спортивних споруд і об'єктів введених в експлуатацію.
20. Кількість громадян, які займаються фізкультурою і спортом, охоплені спортивними секціями, взяли участь у змаганнях усіх рівнів.
21. Кількість учасників-призерів предметних олімпіад різних рівнів.
22. Результат НМТ в цілому у навчальних закладах міста.
23. Частка довжини автошляхів з пошкодженим покриттям до загальної довжини автошляхів.

Також проводиться моніторинг за спеціальними показниками відповідно поданих в таблиці нижче в розрізі виконання Стратегічних цілей.

Таблиця 93. Система показників для моніторингу стану реалізації Стратегії розвитку Прилуцької міської територіальної громади на період до 2030 року

Стратегічна/ оперативна ціль	Показник	Одиниця вимірювання	Базове значення 2024	Проміжне значення 2025	Проміжне значення 2026	Проміжне значення 2027	Цільове значення 2030	Джерело даних
Стратегічна ціль 1. Соціально-економічний розвиток громади, як найважливіша передумова добробуту.								
1.1. Підтримка зайнятості, бізнесу та залучення інвестицій.	Площа проданих та зданих в оренду земельних ділянок	км кв	-	0,03	0,03	0,03	0,12	Річний звіт відділу комунальної власності
	Наявні та зареєстровані договори співробітництва територіальних громад	+/-	2	2	2	2	8	Договір співробітництва територіальних громад, що зареєстрований
	Кількість створених/реконстру- йованих паркових зон	один	2	1	1	1	5	Річний звіт управління містобу- дування, архітектури
	Площа новостворених, відновлених, зелених насаджень загального, спеціального та обмеженого користування.	м кв	-	3000	3000	3000	9000	Річний звіт управління містобу- дування, архітектури
	Обсяг витрат на реалізацію проектів із благоустрою території громади	тис. грн.	35680	32158	3600 0	37000	40000	Річний звіт фінансового управління міської ради
	Кількість облаштованих компостних майданчиків, майданчиків для збору/роздільного збору ТПВ,	один	-	2	2	2	2	Річний звіт УЖКГ, річний звіт КП «Послуга»

Стратегічна/ оперативна ціль	Показник	Одиниця вимірювання	Базове значення 2024	Проміжне значення 2025	Проміжне значення 2026	Проміжне значення 2027	Цільове значення 2030	Джерело даних
	Наявність місцевого енергетичного плану або Плану сталого енергетичного розвитку	+/-	-	+	+	+	+	Місцевий енергетичний план або його аналог
	Обсяг енергоспоживання, що зафіксовані в приміщеннях комунальної власності громади протягом опалювального сезону	Гкал	16241	15754	15282	14824	13500	Дані комунальних підприємств, установ та організацій Прилуцької міської ради
	Частка об'єктів комунальної власності, де проведено термосанацію будівель	%	8	10	15	25	40	Річний звіт міського голови
	Наявність відведених місць для відпочинку	+/-	+	+	+	+	+	Дані сайту міської ради
	Площа та кількість об'єктів ПЗФ в громаді	один	1	1	1	1	1	Рішення сесії міської ради
	Наявність місцевої схеми формування екомережі	+/-	-	-	-	+	+	Місцева схема формування екомережі громади
1.2. Вдосконалення механізмів та можливостей просторового розвитку	Частка комунальних освітніх закладів, що оснащені укриттями	%	88	95	100	100	100	Річний звіт управління освіти міської ради
	Кількість працюючих укриттів типу ПРУ в громаді	один	23	25	27	29	29	Річний звіт міського голови
	Наявність оснащених Пунктів Незламності	+/-	+	+	+	+	+	Дані сайту міської ради
	Кількість об'єктів, де здійснюється відеоспостереження на території громади	один	112	122	132	142	170	Дані сайту міської ради
	Відчуття мешканцями та мешканками рівня безпеки на території громади	%	61	70	80	90	100	Дані опитування мешканців громади
	Кількість стерилізованих безпритульних тварин	один	93	100	100	100	100	Річний звіт КП «Послуга»

Стратегічна/ оперативна ціль	Показник	Одиниця вимірювання	Базове значення 2024	Проміжне значення 2025	Проміжне значення 2026	Проміжне значення 2027	Цільове значення 2030	Джерело даних
	протягом року							
1.3. Підвищення привабливості громади. Посилення ефективності використання ресурсів.	Протяжність реконструйованих/спо- руджених ділянок доріг, вулиць та тротуарів із дотриманням вимог безбар'єрності	км	-	2,3	1,6	2,5	2,0	Акти виконаних робіт
	Довжина нових/капітально відремонтованих ділянках доріг, на яких встановлено системи лінійного поверхового водовідведення	км	-	2,3	1,6	2,5	2,0	Акти виконаних робіт
	Кількість встановлених та відремонтованих зупинок для автотранспорту	один	78	80	80	82	82	Акти виконаних робіт
	Рівень задоволення мешканців та мешканок громади станом її дорожньо- транспортної інфраструктури	%	26,5	40	50	60	80	Дані опитування мешканців громади
	Відповідність якості питної води Державним санітарним нормам та правилам ДСанПіН 2.2.4-171-10	+/-	+	+	+	+	+	Дані аналізів якості води
	Наявність оновлених очисних споруд в Прилуках	+/-	-	-	+	+	+	Акти виконаних робіт
	Кількість працюючих для централізовано-го водопостачання артезіанських свердловин	один	19	19	19	19	20	Річний звіт КП ПТВП
	Протяжність реконструйованих/спо- руджених ділянок водогонів та водовідведення	км	1,3	2	2	2	10	Річний звіт КП ПТВП
	Кількість майданчиків, що обладнані для збору, сортування та централізованого	один	-	2	4	6	8	Річний звіт КП

Стратегічна/ оперативна ціль	Показник	Одиниця вимірювання	Базове значення 2024	Проміжне значення 2025	Проміжне значення 2026	Проміжне значення 2027	Цільове значення 2030	Джерело даних
	вивозу ТПВ для утилізації та логістично пов'язані з сортувальною станцією							
	Кількість одиниць спеціальної техніки, що придбана громадою для покращення послуг в ЖКГ	один	2	1	1	1	1	Дані міської ради
Стратегічна ціль 2. Підвищення якості і безпеки життя мешканців Прилук та ефективна діяльність міської влади								
2.1. Ефективна система надання соціально-гуманітарних послуг. Розвиток інфраструктури.	Кількість розробленої просторової документації	один	-	-	1	1	1	Рішення сесії міської ради
	Наявність Комплексного плану просторового розвитку території громади	+/-	-	-	+	+	+	Рішення сесії міської ради про затвердження Комплексного плану просторового розвитку території громади
	Наявність опорного історико-архітектурного плану	+/-	+	+	+	+	+	Управління містобудування та архітектури
	Наявність актуалізованої НГО землі	%	100	100	100	100	100	Управління містобудування та архітектури, відділ комунальної власності
	Наявність розробленого та працюючого геопорталу громади, включно з набором геопросторових даних щодо деградованих земель, природоохоронних територій та об'єктів	+/-	+	+	+	+	+	ГІС громади
	Наявність оприлюдненого	+/-	+	+	+	+	+	Дані сайту міської ради

Стратегічна/ оперативна ціль	Показник	Одиниця вимірювання	Базове значення 2024	Проміжне значення 2025	Проміжне значення 2026	Проміжне значення 2027	Цільове значення 2030	Джерело даних
	інвестиційного паспорту громади							
	Кількість реалізованих інвестиційних проєктів	один	1	3	5	5	20	Річний звіт міського голови
	Наявність брендбуку громади	+/-	-	-	+	+	+	Рішення сесії міської ради про затверд- ження бренд- буку громади
	Наявність дизайн-коду громади	+/-	-	-	+	+	+	Рішення сесії міської ради про затверд- ження дизайн- коду громади
	Кількість одиниць видів розробленої рекламно-сувенірної продукції громади	один	-	5	5	5	5	Річний звіт та інформація міської ради
2.2. Охоплення всіх категорій жителів міста увагою відповідно потреб та інтересів.	Наявність діючої Ради підприємців громади	+/-	+	+	+	+	+	Офіційний сайт міської ради
	Кількість місцевих підприємців, які отримали державну та міжнародну допомогу протягом календарного року	один	4	10	10	10	80	Дані відділу економіки
	Наявність каталогу інвестиційно привабливих об'єктів громади	+/-	+	+	+	+	+	Дані сайту міської ради
	Кількість об'єктів, що підготовлені для можливого їх використання мікро- та малим бізнесом	один	2	2	4	5	20	Річний звіт міського голови
	Частка єдиного податку в обсязі місцевих податків і зборів міської ради	%	66,3	66,3	66,3	66,3	70	Фінансове управління міської ради

Стратегічна/ оперативна ціль	Показник	Одиниця вимірювання	Базове значення 2024	Проміжне значення 2025	Проміжне значення 2026	Проміжне значення 2027	Цільове значення 2030	Джерело даних
	Рівень легкості ведення підприємницької діяльності на теренах громади	%	80	80	80	80	80	Дані опитування підприємців, які працюють на теренах громади
	Кількість облаштованих зон відпочинку	один	11	12	15	17	20	Дані сайту міської ради
	Кількість діючих об'єктів інфраструктура для організації організованого відпочинку, туризму, екскурсій, подорожей, сплавів, турів вихідного дня, сімейного відпочинку, тощо.	один	13	15	17	20	25	Дані сайту міської ради
	Наявність розроблених дизайн-проектів	+/-	-	2	2	2	2	Дизайн-проекти
	Кількість розроблених путівників, встановлених на території громади стилізованих із використанням дизайн-коду зовнішніх туристичних вказівників, тощо.	один	34	40	45	50	70	Річний звіт відділу містобудування, архітектури, земельних відносин та благоустрою
	Кількість назв інформаційної продукції про туристично-рекреаційні можливості громади, що виготовлена та поширена протягом календарного року	один	3	3	5	5	7	Річний звіт управління культури та туризму
	Частка туристичного збору в загальному обсязі місцевих податків та зборів	%	0,045	0,045	0,05	0,06	0,1	Фінансове управління
Стратегічна ціль 3. Згуртованість задля успіху та внесок кожного заради примноження і розвитку.								
	Кількість наданих	один	22760	23000	23000	23500	24000	Річний звіт

Стратегічна/ оперативна ціль	Показник	Одиниця вимірювання	Базове значення 2024	Проміжне значення 2025	Проміжне значення 2026	Проміжне значення 2027	Цільове значення 2030	Джерело даних
	адміністративних послуг протягом року							ЦНАПу
	Кількість мешканців та мешканок громади, які скористалися функцією «соціального таксі» протягом року	один	-	1000	1000	1000	1000	Річний звіт КП «Центр соціальних послуг міської ради»
	Кількість галузевих фахівців, які підвищили свій офіційний рівень організованих навчань, стажувань, вивчення кращих практик	%	20	25	25	25	100	Річний звіт міського голови
3.2. Підтримка ініціатив та сприяння самореалізації молоді.	Частка випускників громади, які поступили до вищих навчальних закладів	%	85	85	85	85	85	Річний звіт управління освіти
	Кількість освітніх закладів, де проведено комплексний ремонт приміщень з дотриманням вимог енергозбереження, інклюзії, безпеки	один	-	2	2	2	13	Довідкова інформація міської ради. Акти виконаних робіт
	Відсоток учнів, які можуть скористатися укриттями в закладах освіти (в цілому по громаді)	%	65	75	80	90	100	Річний звіт управління освіти
	Часта закладів освіти, де встановлена система відеоспостереження	%	16	20	22	25	40	Річний звіт управління освіти
	Частка закладів освіти, де встановлена система протипожежної сигналізації	%	4	10	20	30	50	Річний звіт управління освіти
	Відсоток дітей дошкільного віку, які користуються послугами дошкільних освітніх закладів	%	60	60	65	65	70	Річний звіт управління освіти
	Відсоток учнів громади, які охоплені	%	47	50	50	50	50	Річний звіт управління

Стратегічна/ оперативна ціль	Показник	Одиниця вимірювання	Базове значення 2024	Проміжне значення 2025	Проміжне значення 2026	Проміжне значення 2027	Цільове значення 2030	Джерело даних
	позашкільною роботою							освіти
	Кількість традиційних щорічних фестивалів, що проводяться в громаді	один	-	4	6	7	9	Річний звіт відділу освіти, культури, туризму, молоді та спорту
	Частка будинків культури громади, де було змінено/оновлено простори	%	100	100	100	100	100	Звіт управління культури і туризму
	Кількість суспільних ініціатив, запропонованих та реалізованих молодіжними об'єднаннями протягом року	один	15	20	20	20	100	Дані сайту міської ради
	Кількість діючих молодіжних осередків (центрів)	один	1	1	1	1		Річний звіт відділу молоді та спорту
	Наявний працюючих ветеранський хаб (простір)	+/-	-	+	+	+	+	Річний звіт КУ «Ветеранський простір»
3.3. Багаторівневе співробітництво та партнерство.	Площа капітально відремонтованих та оснащених обладнанням приміщень закладів охорони здоров'я громади	м кв	100	200	400	600	1500	Річний звіт медичних установ
	Обсяг витрат на покращення матеріально-технічного забезпечення надання послуг із охорони здоров'я на теренах громади	тис. грн.	308809	45000	50000	55000	60000	Рішення міської ради
	Кількість пацієнтів реабілітаційної медицини протягом року	один	36500	35000	35000	35000	35000	Річний звіт медичних установ
	Наявність реконструйованого спортивного комплексу громади	+/-	+	+	+	+	+	Акти виконаних робіт

Стратегічна/ оперативна ціль	Показник	Одиниця вимірювання	Базове значення 2024	Проміжне значення 2025	Проміжне значення 2026	Проміжне значення 2027	Цільове значення 2030	Джерело даних
	Кількість нових/реконструйованих об'єктів спортивної інфраструктури загальноосвітніх шкіл	один	-	1	1	1	7	Акти виконаних робіт
	Відсоток мешканців громади, які займаються масовим спортом	%	15	20	20	20	20	Річний звіт відділу молоді та спорту міської ради
	Наявність розроблених та запроваджених цільових програм із охорони здоров'я та профілактики захворювань	+/-	+	+	+	+	+	Рішення сесії міської ради

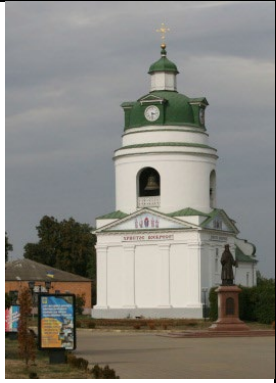
Звіти про оцінювання результатів реалізації Стратегії та Плану заходів після розгляду на сесії Прилуцької міської ради оприлюднюються у вигляді заключних звітів про оцінювання результатів реалізації Стратегії та Плану заходів шляхом публікації на офіційному веб-сайті громади та/або у місцевих медіа.

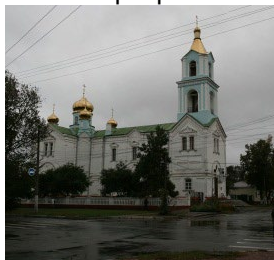
Додатки

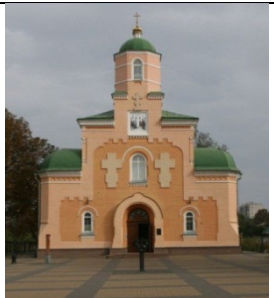
Додаток А

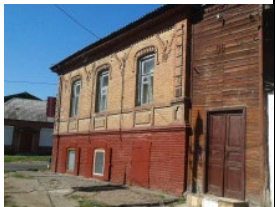
Таблиця А. Перелік об'єктів культурної спадщини і природно-заповідного фонду у
Прилуцькій територіальній громаді Чернігівської області

Таблиця 1. ОБ'ЄКТИ МІСТОБУДУВАННЯ, АРХІТЕКТУРИ

№ п/п	Тип об'єкта	Найменування об'єкта	Датування	Адреса	Тип власності	Охоронний договір (обліковий номер)	Фотофіксація. Рішення (постанова) про взяття на облік/ постанова про занесення до Державного реєстру нерухомих пам'яток України	Примітки
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Пам'ятки архітектури національного значення								
1	Будівля	Миколаївська церква (мур.)	1708 р. (1720 р.)	Галаганівська вул. 14		835 (139)* *У дужках – охоронні номери за паспортам и 1973 року.	 Постанова РМ УРСР від 24.08.1963 № 970 (охор. зона – Розпорядження ЧОВК* від 20.06.1973 № 229) *ЧОВК – Чернігівський обласний виконавчий комітет.	
2	Будівля	Церква Різдва Богородиці (мур.)	1806 р.	Галаганівська вул.16		836 (138)	 Постанова РМ УРСР від 24.08.1963 № 970 (охор. зона – Розпорядження ЧОВК від	

							09.04.19734 № 146)	
3	Будівля	Полкова скарбниця (мур.)	1708 р.	Галаганівська вул. 25-а		834 (137)	 Постанова РМ УРСР від 24.08.1963 № 970 (охор. зона – Розпорядження ЧОВК від 20.06.1973 № 229)	
4	Будівля	Спасо- Преображенськ ий собор (мур.)	1705- 1720 рр.	Шевченка вул. 1		833 (136)	 Постанова РМ УРСР від 24.08.1963 № 970 (охор. зона – Розпорядження ЧОВК від 20.06.1973 № 229)	
Пам'ятки архітектури місцевого значення								
5	Будівля	Іванівська церква	1865 р.	Іванівська вул. 66-68		72-Чг	Рішення ЧОВК від 26.06.1989 № 130 Паспорт і охоронна зона не розроблені 	
Всього пам'яток архітектури								
5	Будівель – 5. Комплексів – 0							
Значні об'єкти архітектури та містобудування, які пропонується занести до Переліку об'єктів культурної спадщини міста Прилуки								
6	Комплекс	Планування міста Прилуки*Сформ овано за місто- будівною системою класицизму	15-18 ст., 1803 р				-	

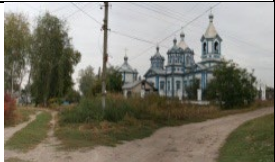
		(конфірмований план 1803 р.) на тлі середньовічного планування 15-18 ст., фрагменти якого залишилися до наших днів.						
7	Комплекс	Ансамбль будівель площ Центральна, Соборна, Іоасафівська та Мономаха:**Вміщує пам'ятки архітектури національного значення (№№ 1-4, охор №№ 833, 834, 835, 836 та втрачені значні об'єкти – № 49).	18 ст., 1803 р.					
8	Будівля	Гімназія жіноча, флігель (Центр науково-технічної творчості молоді)* *Елемент втраченого значного об'єкта містобудування «Комплекс гімназії жіночої» (№ 14); вміщує також втрачені значні об'єкти архітектури (№ 14.48).	середина 19 ст.	Галаганівська вул. 12				
9	Будівля	Стрітенський собор	1889 р.	Галаганівська вул. 39			 	

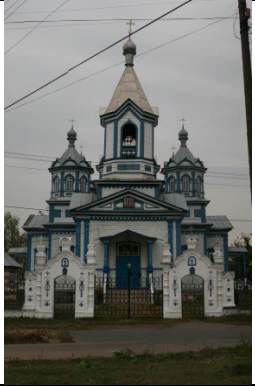
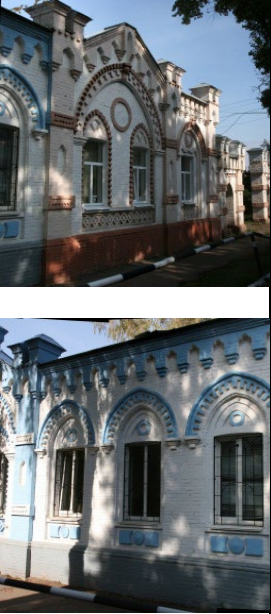
								
10	Комплекс	Комплекс садибної забудови 19-п. 20 ст. регулярних кварталів 1803 року:	19-п. 20 ст.	Гімназична вул. 64-а – 129 та 53/1 – 87/147			-	
11	Будівля	Будинок житловий	2-а пол. 19 ст.	Гімназична вул. 61				
12	Комплекс	Садиба (наріжна):		Гімназична вул. 90				
13	Будівля	Флігель-1	2-а пол. 19 ст.	Гімназична вул. 90-а			 	
14	Будівля	Особняк	2-а пол. 19 ст.	Гімназична вул. 90-б			 	

15	Будівля	Флігель-2		Гімназична вул. 90-в			
16	Комплекс	Міське кладовище		Гімназична вул.		-	
17	Будівля	Брама комплексу Всіхсвятської церкви (фрагмент)	19 ст.	Гімназична вул.		-	
18	Комплекс	Садина народного училища		Гоголя вул. 49		-	
19	Будівля	Будинок народного училища	Кінець 19- поч. 20 ст.	Гоголя вул. 49			
20	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Земська вул. 4			
21	Будівля	Готель Лапшука	Друга пол. 19 ст.	Земська вул. 7 (Київська вул.)		 	
22	Будівля	Синагога (Музична школа)	19 ст.	Земська вул. 11			
23	Будівля	Будинок адвоката Кисловського	Сере- дина 19 ст.	Земська вул. 13			
24	Комплекс	Комплекс земської	19-1-а	Київська вул.		-	

		лікарні: з будинком С. Ждановича (Центральна міська лікарня):	пол. 20 ст.	56				
25	Комплекс	Будинок Ждановича (Магазин)		-				
26	Будівля	Російсько- азійський банк (Будинок Косицького. Ресторан)	Друга пол. 19 ст.	Київська вул. 172				
27	Будівля	Будинок купця Московченка (Юніон-банк)	Друга пол. 19 ст.	Київська вул. 176				
28	Комплекс	Садиба Скоропадських:	19 ст.	Київська вул. 190			-	
29	Будівля	Гімназія чоловіча з домовою Свято- Вознесенською церквою (Скоропадського)	1-а пол. 19 ст.; церква 1884 р.	Київська вул. 190				
30	Будівля	Флігель (Кам'яниця)	Кінець 18 ст.	Київська вул. 190-а (Гімназична вул. 64-а)				
31	Будівля	Будинок житловий (Будинок Будики)		Київська вул. 257				

32	Будівля	Особняк міського голови М. І. Кисловського (Прилуцький краєзнавчий музей імені В. І. Маслова)	Кінець 19 ст.	Київська вул. 277				
33	Будівля	Будівля громадська		Київська вул. 307				
34	Будівля	Винна монополія (Завод горілчаний)	Друга пол. 19 ст.	Київська вул. 337			 	
35	Комплекс	Комплекс (Заїжджий двір) Густинського монастиря		Київська вул. 359/65			-	
36	Будівля	Пантелеймонівська церква	1905	-				
37	Будівля	Брама	1905	-			-	
38	Будівля	Будинок житловий (Будинок Фріда)	19 ст.	Коптева Юрія вул. 2				
39	Комплекс	Комплекс площі перед Прилуцьким театром	-	-			-	

		(Театральна):						
40	Будівля	Театр Бродського (Музично-драматичний імені 15-річчя ВЛКСМ, Прилуцький театр	Кінець 19 – поч. 20 ст., 1933 р.	Коптева Юрія вул. 28				
41	Будівля	Пам'ятник українському актору, народному артисту УРСР М.Ф. Яковченку* *Щойно виявлений об'єкт монументального мистецтва (охор. № 7011).	2008	-			-	
42	Комплекс	Комплекс благоустрою площі	2008	-			-	
43	Будівля	Будівля громадська	2-а пол. 19 ст.	Миколаївська вул. 107			 	
44	Будівля	Будівля громадська	19 ст.	Миколаївська вул. 107 (всередині кварталу)				
45	Будівля	Будинок громадського зібрання (Будинок Золотарьова. Прилуцька міська рада)	Друга пол. 19 ст.	Незалежності вул. 82/281				
46	Комплекс	Літній міський сад	Кінець 19 ст.	В'ячеслава Чорновола вул. 80			-	
47	Комплекс	Комплекс Трьохсвятительської церкви:	1877 р.	Героїв Чорнобиля вул. 32				

48	Будівля	Трьохсвятительська церква у Кустівцях	1877 р.	Героїв Чорнобиля вул. 32				
49	Будівля	Огорожа з брамами		Героїв Чорнобиля вул. 32			-	
50	Будівля	Особняк (Будинок Шкурата, Замок Шкуратова)	1912	Садова вул. 16				
51	Будівля	Будинок жіночої гімназії Т. Федоренко		Садова вул. 52				
52	Комплекс	Садиба Тарновських:	Середин а 19 ст.	Соборна вул. 31			-	
53	Будівля	Будинок родини Тарновських	Середин а 19 ст.	-				
54	Будівля	Огорожа з брамою	Середин а 19 ст.	-				

55	Будівля	Будинок священика Подольського	Середин а 19 ст.	Соборна вул. 35				
56	Комплекс	Комплекс Миколаївської церкви		Сорочинська вул. (Шкільна вул. 1)				
57	Будівля	Миколаївська церква	19 ст. (1856 р.)	Сорочинська вул. (Шкільна вул. 1)				
Забудова 1920-х-1930-х та 1940-х-1950-х рр. у кварталах 1803 року								
58	Будівля	Будівля громадська (Приватбанк)	1940-і - 1950-і	Вокзальна вул. 8				
59	Будівля	Кардіологічне відділення Міської центральної лікарні	1920-і- 1930-і рр.	Київська вул. 56				
60	Будівля	Будівля громадська (Агротехнічний коледж)	1940-і- 1950-і	Київська вул. 178				
61	Будівля	Будинок житловий ЗБК (Будинок житловий)	1928	Коптева вул. 27-а				
62	Будівля	Будинок культури заводу «Будмаш» (Центр творчості дітей та юнацтва)	1950-і рр.	В'ячеслава Чорновола вул. 80				
Всього значних об'єктів архітектури та містобудування, які пропонується занести до Переліку об'єктів культурної спадщини міста Прилуки								
57 Будівель – 42. Комплексів – 15								
Втрачені значні об'єкти архітектури та містобудування								
63	Комплекс	Комплекс гімназії жіночої:		Галаганів-ська вул. 12			-	
64	Будівля	Гімназія жіноча* Втрачений об'єкт Ансамблю будівель площ Центральної, Соборна, Іоасафівська та Мономаха.	Середин а 19 ст.	-				
65	Будівля	Дзвіниця церкви	1886-	Галаганівська			-	

		Різдва Богородиці Втрачений об'єкт Ансамблю будівель площ Центральна, Соборна, Іоасафівська та Мономаха.	1889 рр.	вул.16				
66	Комплекс	Замок Вишневецьких:	17 ст.	Галаганівська вулиця			-	
67	Будівля	Палац Вишневецького Я.					-	
68	Комплекс	Комплекс Всіхсвятської церкви:		Гімназична вул. Старе міське кладовище			-	
69	Будівля	Всіхсвятська церква		-			-	
70	Будівля	Дзвіниця		-			-	
71	Комплекс	Садиба Скоропадських «Острівці»:	18 ст.	Івана Скоропадсько- го вул. 95			-	
72	Комплекс	Парк садиби (виходив до річки Удай)		Івана Скоропадсько- го вул. 95			-	
73	Будівля	Синагога хоральна	19 ст.	Садова вул. 34/9				
11 Будівель – 6. Комплексів – 5								
Всього значних об'єктів архітектури та містобудування (разом з втраченими), які пропонується занести до Переліку об'єктів культурної спадщини міста Прилуки								
68 Будівель – 48. Комплексів – 20								
Рядові об'єкти архітектури та містобудування, що визначають традиційний характер історичного середовища								
74	Будівля	Будинок житловий		Вокзальна вул. 25				
75	Комплекс	Комплекс земської лікарні (Міська центральна лікарня):					-	
76	Будівля	Корпус 1 земської лікарні (корпус Міської центральної лікарні)	Кінець 19 ст.	Київська вул. 56				
77	Будівля	Корпус 2 земської лікарні (офтальмологіч не відділення)	Кінець 19 ст.					

78	Будівля	Корпус 3 земської лікарні (аптека)	Кінець 19 ст.					
79	Будівля	Корпус 4 земської лікарні (швидка допомога)	Кінець 19 ст.					
80	Будівля	Корпус 5 земської лікарні (лабораторія, тубдиспансер)	Кінець 19 ст.					
81	Будівля	Корпус 6 земської лікарні (Центр сучасної діагностики)	Кінець 19 ст.					
82	Будівля	Будинок житловий		Коптева Юрія вул. 27				
83	Комплекс	Комплекс забудови залізничної станції «Прилуки»:	1893 р., 1926- 1928 рр.	При-вокзальна пл.			-	
84	Будівля	Будинок	Кінець 19 ст.	При-вокзальна пл. 3а				
85	Будівля	Будинок	Кінець 19 ст.	При-вокзальна пл. 3б				
86	Будівля	Будівля колишньої амбулаторії станції «Прилуки»	Кінець 19 ст.	При-вокзальна пл. 11				

87	Будівля	Аптека	Кінець 19 ст.	При-вокзальна пл.				
88	Будівля	Будинок житловий	Кінець 19 ст.	Миколи Леонтовича вул. 62-а			 	
Дерев'яні житлові будинки 19-поч. 20 ст. садиб регулярних кварталів 1803 року* *Дерев'яні житлові будинки садиб регулярних кварталів Прилук зводилися за зразками фасадів для повітових міст Російської імперії. Архітектура цих будинків являє собою поширене рядове явище і формує традиційний характер середовища забудови кварталів 19-поч. 20 ст. Історико-культурну цінність має здебільшого декоративне облицювання фасадів цеглою (стилізації 2-ї пол. 19 ст.).								
89	Будівля	Банк «Демарк» (Будинок житловий)	19 ст.	Вокзальна вул. 6			-	
90	Будівля	Будинок житловий	Кінець 19-поч. 20 ст.	Галаганів-ська вул. 8				
91	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Гетьмана Сагайдачного вул. 15				
92	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Київська вул. 194				
93	Будівля	Будинок повітового казначейства		Київська вул. 226			-	

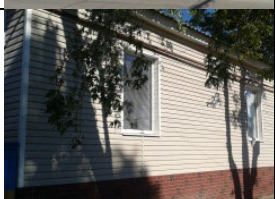
94	Будівля	Будинок житловий (Будинок Сірих)	Початок 20 ст.	Київська вул. 243				
95	Будівля	Будинок житловий	2-а пол. 19 ст. (1898)	Київська вул., 255			-	
96	Будівля	Будівля громадська	19 ст.	Київська вул. 265				
97	Будівля	Учительська семінарія (Будинок Шкуратова)	19 ст.	Київська вул. 325/68				
98	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Коптева Юрія вул. 25				
99	Будівля	Будинок житловий з магазинами	Середина 19 ст.	Коптева Юрія вул. 29			-	
100	Будівля	Будинок житловий	Друга пол. 19 ст.	Європейська вул. 138				
101	Будівля	Будинок житловий (Будинок Маркевичів)	Середина 19 ст.	Котляревського вул. 55				
102	Будівля	Будинок житловий		Котляревського вул. 66				
103	Будівля	Будинок житловий		Миколаївська вул. 109				

104	Будівля	Будинок колишнього Ладанського монастиря	Сере- дина 19 ст.	Миколаївська вул. 136-б				
105	Будівля	Будинок житловий		Михайлівська вул. 34				
106	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Паризької Комуни вул. 15				
107	Будівля	Будинок житловий	Кінець 19 ст.	Перемоги вул. 77				
108	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	В'ячеслава Чорновола вул. 127				
109	Комплек	Садиба	Сере- дина 19 ст.	Героїв Чорнобиля вул. 55			-	
110	Будівля	Будинок житловий	Друга пол. 19 ст.	Миколи Леонтовича вул. 83				
111	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Миколи Леонтовича вул. 90				

[illegible]

119	Будівля	Будинок житловий	1920-і-1930-і	Вокзальна вул. 24				
120	Будівля	Магазин «Шоколадний будиночок»	1940	Вокзальна вул. 38			-	
121	Будівля	Будівля громадська	1940-і-1950-і	Земська вул. 36				
122	Будівля	Будинок житловий	1920-і	Коптева Юрія вул. 31				
123	Будівля	Будинок житловий	1927	Європейська вул. 108				
124	Будівля	Будинок житловий	1920-і-1930-і рр.	Миколи Леонтовича вул. 56				
125	Комплекс	Новий побут:					-	
126	Будівля	Будинок житловий	1920-і-1930-і рр.	Садова вул. 100				
127	Будівля	Школа	1920-і-1930-і рр.	Садова вул. 106			 	

128	Будівля	Будинок житловий	1920-і-1930-і рр.	Садова вул. 108			 	
129	Будівля	Дитячий садок-ясла	1920-і-1930-і рр.	Садова вул. 135			-	
Всього рядових об'єктів архітектури та містобудування, що визначають традиційний характер історичного середовища								
56	Будівель – 52, Комплексів – 4							
Всього об'єктів архітектури та містобудування (разом з рядовими що визначають традиційний характер історичного середовища)								
129	Будівель – 105, Комплексів – 24							
Рядові об'єкти архітектури та містобудування (за Списком краєзнавчого музею)								
130	Будівля	Будинок житловий	Кінець 19-поч. 20 ст.	Берегова вул. 108-2				
131	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Вокзальна вул. 21				
132	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Вокзальна вул. 28				
133	Комплекс	Садиба Милорадовичів:	19 ст.	Гімназична вул. 35			-	

134	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Гімназична вул. 35а				
135	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Гімназична вул. 35б				
136	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Гімназична вул. 55				
137	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Гімназична вул. 67			-	
138	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Гімназична вул. 67-2				
139	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Гімназична вул. 68				
140	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Гімназична вул. 70				
141	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Гімназична вул. 72				
142	Будівля	Будинок житловий	2-а пол. 19 ст.	Гімназична вул. 72-а			-	
143	Будівля	Будинок житловий	2-а пол. 19 ст.	Гімназична вул. 72-б			-	
144	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Гімназична вул. 73				

145	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Гімназична вул. 74				
146	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Гімназична вул. 87				
147	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Гімназична вул. 136				
148	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Гімназична вул. 138				
149	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Гнідаша вул. 10			 	
150	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Гнідаша вул. 16				
151	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Гнідаша вул. 56				

152	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Гнідаша вул. 64				
153	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Гоголя вул. 58				
154	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Земська вул. 14-3				
155	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Земська вул. 20				
156	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Земська вул. 23				
157	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Земська вул. 29				
158	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Київська вул. 255				

159	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Європейська вул. 90-3			
160	Будівля	Будинок житловий дерев'яний	19 ст.	Котляревського вул., 28			
161	Будівля	Будинок житловий дерев'яний	19 ст.	Котляревського вул. 35		-	
162	Будівля	Будинок житловий дерев'яний	19 ст.	Котляревського вул. 45			
163	Будівля	Будинок житловий дворян Радченків	Друга пол. 19 ст.	Котляревського вул. 61			
164	Будівля	Будинок житловий дерев'яний, декоративно обкладений цеглою	19 ст.	Котляревського вул. 73			
165	Будівля	Будинок житловий	Кінець 19 ст.	Котляревського вул. 78			
166	Будівля	Будинок житловий дерев'яний	19 ст.	Котляревського вул. 81			
167	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Котляревського вул. 97			
168	Будівля	Будинок житловий	Друга пол. 19 ст.	Миколаївська вул. 83			

169	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Миколаївська вул. 108			
170	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Миколаївська вул. 110			
171	Будівля	Будинок житловий (Будинок подвір'я Ладанського монастиря)	19 ст.	Миколаївська вул. 136/1			
172	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Михайлівська вул. 29			
173	Будівля	Садиба письменниці Любові Забашти	19 ст.	Перемоги вул. 91			
174	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Садова вул. 81			
175	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Садова вул. 99			
176	Будівля	Будинок	19 ст.	Садова вул.			

		житловий		117				
177	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Садова вул. 129				
178	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Шевченка вул. 38				
179	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Шевченка вул. 60				
180	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Шевченка вул. 61			-	
181	Будівля	Будинок житловий	19 ст.	Шевченка вул. 94				
182		Будинок житловий	19 ст.	Шевченка вул. 95				
Рядові об'єкти архітектури та містобудування (за Списком краєзнавчого музею)								
53	Будівель – 51. Комплексів – 2							
ВСЬОГО ОБ'ЄКТІВ АРХІТЕКТУРИ ТА МІСТОБУДУВАННЯ								
182	Будівель – 156. Комплексів – 26							

Таблиця № 2. ОБ'ЄКТИ АРХЕОЛОГІЇ

№ п/п	Тип об'єкта	Найменування об'єкта	Датування	Адреса	Тип власності	Охоронний договір (обліковий номер)	Фотофіксація. Рішення (постано-ва) про взяття	Примітки

							на облік/ постанова про занесення до Державно-го реєстру нерухомих пам'яток України	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Пам'ятки археології місцевого значення								
1	Комплекс	Літописне місто Прилуки:	X-XIII, XIV-XIX ст. н. е.	Місто Прилуки, Прилуцька м/рада, в північній частині міста, на території міського парку, на ділянці правобер. кор. тераси р. Удай		777	№ 551 від 17.11.1980 р. Додаток № 4	
2	Комплекс	а) Городище літописного міста Прилуки	X-XIII, XIV-XIX ст. н. е.	Місто Прилуки, Прилуцька м/рада, в північній частині міста, на території міського парку, на ділянці правобер. кор. тераси р. Удай		777/1	№ 551 від 17.11.1980 р., додаток № 4	
3	Комплекс	б) Поселення (посад літописного міста Прилуки)	XI-XIII, XIV-XIX ст. н. е.	Місто Прилуки, Прилуцька м/рада, в центрі міста, на захід, південь і схід від городища		777/2	№ 856 від 28.12.1998 р.	
4	Будівля	Курган	2-1 тис. до н. е.	на східній околиці міста, в р-ні перехрестя вул. Копилівської та Нафтовиків, вглибині лівобережної тераси р. Удай на природному підвищенні		7464	№ 75 від 19.02.1985 р., наказ ГУКТОКС № 149 від 28.07.2010	
5	Комплекс	Поселення «Ярок-1»	III-V, XI- XIII ст. н. е.	Місто Прилуки, Прилуцька м/рада, за пн-з окол. міста біля залізничного мосту, на похилих мисах правобер. кор. тер. р. Удай, при вусті стр Ярок (пр. пр. р. Удай); частково пошкоджене залізницею Прилуки- Бахмач		2496	№ 119 від 28.04.87р.	
5 Будівель – 1, Комплексів – 4								
Щойно виявлені об'єкти археології, занесені до Переліку об'єктів культурної спадщини міста Прилуки								
6	Комплекс	Фортеця «Прилуцька»	XVI-XVIII ст.	На краю тераси правого берега р. Удай при її вигині. Обмеж. з пн. руслом річки і вулицями Незалежності, Київська та Садова			Наказ ДКТПР ЧОДА від 28.01.2016 № 25	
7	Комплекс	Поселення «Трубарівщина»	III-V ст. н.е., XI- XIII ст.	В пн.-з. част. міста, р-ні вул. Косенка, Юрченка, Трубарівської, на		6616-Чр	Наказ УК № 305 від 29.10.07	

Всього пам'яток та щойно виявлених об'єктів археології	
15	Будівель – 1. Комплексів – 4

Таблиця № 3. ОБ'ЄКТИ ІСТОРІЇ

№ п/п	Тип об'єкта	Найменування об'єкта	Датування	Адреса	Тип властності	Охоронний договір (обліковий номер)	Фото-фіксація. Рішення (постанова) про взяття на облік/постанова про занесення до Державного реєстру нерухомих пам'яток України	Примітки
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Пам'ятки історії місцевого значення								
Історичні будівлі та споруди, меморіальні комплекси								
1	Будівля	Будинок колишньої чоловічої гімназії, в якій навчався С. І. Маслов, Г. Ф. Вороний, Л. М. Ревуцький та ін.		Київської вул. 190		2116	Рішення Чернігівської ОДА від 28.04.87 р. № 119	
2	Будівля	Будинок колишнього казначейства, в якому в працював П. Мирний	1865-1867 рр.	Київська вул. 226		156	Рішення Чернігівської ОДА від 17.11.80 р. № 551	
3	Будівля	Будинок, в якому народився та жив Герой Радянського Союзу О. Кошовий	1926-1932 рр.	Київська вул., 255		158	Рішення Чернігівської ОДА від 31.05.71 р. № 286	
4	Будівля	Будинок, в якому навчався Герой Радянського Союзу К. С. Гнідаш	1914-1944 рр.	Київська вул., 337		161	Рішення Чернігівської ОДА від 30.08.91 р. № 193	
5	Комплекс	Меморіал-сквер «Вічної Слави»	-	Київська вул.		142	-	
6	Комплекс	Меморіал «Жертвам фашизму»		Київська вул.		150	Рішення Чернігівської ОДА від 31.05.71 р. № 286	
7	Будівля	Будинок, в якому розміщувався штаб Південно-Західного фронту під командуванням генерал-полковника М.П. Кирпоноса		Шевченка вул., 61		2118	Рішення Чернігівської ОДА від 28.04.87 р. № 119	
7	Будівель – 5. Комплексів – 2							

Меморіальні місця, знаки, дошки								
8	Будівля	Меморіальна дошка на Сретенському соборі В. І. Маслоу – українському радянському літературознавцю		Галаганівська вул., 39		6972	Рішення Чернігівської ОДА від 30.08.91 р. № 193	
9	Будівля	Пам'ятний знак на честь жертв голодомору 1932-1933рр.	1932-1933 рр.	Гімназична вул., міське кладовище, при вході		6987	Рішення Чернігівської ОДА від 28.12.98 р. № 856	
10	Будівля	Пам'ятна дошка на честь революційних виступів робітників-залізничників ст. депо Прилуки		Залізничний вокзал		163	Рішення Чернігівської ОДА від 30.08.91 р. № 193	
11	Будівля	Пам'ятний знак на честь 11 земляків, які загинули в Афганістані	1979-1989 рр.	Історичний центр міста, територія колишньої фортеці		6986	Рішення Чернігівської ОДА від 28.12.98 р. № 856	
12	Будівля	Пам'ятний знак жертвам Чорнобильської трагедії	1986 р.	Історичний центр міста, територія колишньої фортеці		6988	Рішення Чернігівської ОДА від 28.12.98 р. № 856	
13	Будівля	Меморіальна дошка на будинку школи № 8, в якій навчався Герой Радянського Союзу Дубинський І. Я.		Київська вул., 78		6974	Рішення Чернігівської ОДА від 30.08.91 р. № 193	
14	Будівля	Пам'ятний знак працівникам та випускникам Прилуцького СПТУ № 12, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни 1941-1945рр.	1941-1945 рр.	Київська вул., 337, подвір'я СПТУ № 12		155	Рішення Чернігівської ОДА від 19.02.85 р. № 551	
15	Будівля	Пам'ятна дошка на місці революційних виступів робітників у 1897р., 1898р., 1903р. та 1905рр.	1897р., 1898р., 1903-1905 рр.	Незалежності вул., 21		6989	Рішення Чернігівської ОДА від 19.02.85 р. № 551	
16	Будівля	Пам'ятний знак воїнам-прилучанам, які загинули у роки II Світової війни	1941-1945 рр.	В'ячеслава Чорновола вул., центр творчості дітей та юнацтва		152	Рішення Чернігівської ОДА від 17.11.80 р. № 551	
17	Будівля	Пам'ятний знак воїнам-		Пирятинська вул., біля автовокзалу		2117	Рішення Чернігівської ОДА	

		визволителям					від 19.02.85 р. № 75	
18	Будівля	Меморіальна дошка на будинку амбулаторії залізничного вокзалу, де працював Л. М. Ревуцький у 1918-1924рр.	1918-1924 рр.	Привокзальна площа, залізничний вокзал		6973	Рішення Чернігівської ОДА від 30.08.91 р. № 193	
19	Будівля	Пам'ятний знак на честь визволителів міста – воїнів 40-ї десантної дивізії		Сквер «Вічної слави»		6991	Рішення Чернігівської ОДА від 28.12.98 р. № 856	
12	Будівель – 12, Комплексів – 1							
Поховання								
20	Будівля	Братська могила радянських воїнів, які померли від ран у військовому шпиталі у вересні 1943 р.	1943 р.	8 Березня провулок, 3-є міське кладовище		147	Рішення Чернігівської ОДА від 17.11.80 р. № 551	
21	Будівля	Братська могила радянських воїнів, які загинули при обороні міста у вересні 1941р. та могила 3 льотчиків, які загинули в повітряному бою 6.07.1944 р.	1941 р., 1944 р.	Гімназична вул., кладовище		143	Рішення Чернігівської ОДА від 17.11.80 р. № 551	
22	Будівля	Братська могила радянських воїнів, які померли від ран у військовому шпиталі у вересні 1943 р.	1943 р.	Квашинська вул., 2-е міське кладовище		146	Рішення Чернігівської ОДА від 31.05.71 р. № 286	
23	Будівля	Братська могила мирних жителів, які загинули під час тимчасової окупації м. Прилук з травня 1942р. по лютий 1943 р.	1942-1943 рр.	Київська вул., Плискунівський яр, на околиці міста		151	Рішення Чернігівської ОДА від 31.05.71 р. № 286	
24	Будівля	Братська могила радянських воїнів, які загинули при звільненні міста 19 вересня 1943 р. та радянських воїнів, які померли від ран у військовому	1941-1945 рр.	Партизанська вул. біля міської лікарні		144	Рішення Чернігівської ОДА від 31.05.71 р. № 286	

		шпиталі						
25	Будівля	Могила воїна інтернаціоналіста В. І. Руденка (1966-1985 рр.)	1969-1989 рр.	1986 р.		6983	Рішення Чернігівської ОДА від 01.02.1994 р. № 29	
5	Будівель – 5. Комплексів – 0							
Щойно виявлені об'єкти історії місцевого значення								
Історичні будівлі та споруди, меморіальні комплекси								
26	Будівля	Будинок родини Тарновських	Кінець 19 ст.	Соборна вул., 31		6992	Наказ Управління культури від 27.05.03 р. № 122	
1	Будівель – 1. Комплексів – 0							
Меморіальні місця, знаки, дошки								
27	Будівля	Меморіальна дошка воїнам-інтернаціоналістам О. А. Нечунаєву, В. І. Руденку		Вокзальна вул., 22, с/школа № 5		6996	Наказ Управління культури від 27.05.03 р. № 122	
28	Будівля	Меморіальна дошка Герою Радянського Союзу К. С. Гнідашу, уродженцю м. Прилуки		Гнідаша вул., 77		7004	Наказ Управління культури від 27.05.03 р. № 122	
29	Будівля	Меморіальна дошка краєзнавцю Г. Ф. Гайдаю	1939-2005 рр.	Київська вул., 174		7733	Наказ ГУКТОКС від 10.01.13 р. № 4	
30	Будівля	Меморіальна дошка – воїнам-інтернаціоналістам В. О. Малоголовому, О. В. Черепу, М. І. Варенику на будинку школи № 10, де вони навчалися	1979-1989 рр.	Київська вул., 375		7001	Наказ Управління культури від 27.05.03 р. № 122	
31	Будівля	Меморіальна дошка на будинку, де розміщувався штаб 36-го авіаполку м. Прилуки у 1943р.	1943 р.	Коптева Юрія вул., 27		6999	Наказ Управління культури від 27.05.03 р. № 122	
32	Будівля	Меморіальна дошка українському актору, народному артисту УРСР М. Ф. Яковченку		Котляревського вул., 78		6995	Наказ Управління культури від 27.05.03 р. № 122	
33	Будівля	Меморіальна дошка українській поетесі Л. В. Забашті на будинку, де вона		Перемоги вул., 91		6997	Наказ Управління культури від 27.05.03 р. № 122	

[illegible]

Історичні будівлі та споруди, меморіальні комплекси							
42	Комплекс	Комплекс В.А.Т.- Прилуки, А/Т Тютюнова компанія, ПРАТ British American Tobacco (Тютюнова фабрика «Товариства Б. З. Рабинович і З. Н. Фраткін»; в 1916 – АТ «Тютюнова та махоркова фабрика Б. З. Рабиновича і З. Н. Фраткіна»)	Кінець 1889 р.	Незалежності вул. 21		-	-
1	Будівель – 0. Комплексів – 1						
Всього значних об'єктів історії, які пропонується занести до Переліку об'єктів культурної спадщини міста Прилуки							
1	Будівель – 0. Комплексів – 1						
ВСЬОГО ОБ'ЄКТІВ ІСТОРІЇ							
42	Будівель – 39. Комплексів – 3						

Таблиця № 4. ОБ'ЄКТИ МОНУМЕНТАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА

№ п/п	Тип об'єкта	Найменування об'єкта	Датува ння	Адреса	Тип влас- ності	Охорон- ний договір (обліко- вий номер)	Фото-фіксація. Рішення (постанова) про взяття на облік/ постанова про занесення до Державного реєстру нерухомих пам'яток України	При- міт- ки
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Пам'ятки монументального мистецтва місцевого значення								
1	Будівля	Пам'ятник І. Я. Дубинському – Герою Радянського Союзу (1920-1944 рр.)	1990 р.	Історичний центр міста, парк		6990	Рішення Чернігівської ОДА від 30.08.91 р. № 193	
2	Будівля	Пам'ятник О. Кошовому – Герою Радянського Союзу (1926-1943 рр.)	1965 р., рек.- 1989 р.	Історичний центр міста, сквер О. Кошового		168	Рішення Чернігівської ОДА від 31.05.71 р. № 286	
3	Будівля	Пам'ятник О. Кошовому – Герою Радянського Союзу (1926-1943 рр.)	1979 р.	Київська вул., 255, на садибі меморіального музею О. Кошового		148	Рішення Чернігівської ОДА від 04.04.83 р. № 176	
4	Будівля	Пам'ятник Т. Г. Шевченку (1814-1861 рр.)	1961 р.	Київська вул., 288		164	Рішення Чернігівської ОДА від 31.05.71 р. № 286	
5	Будівля	Пам'ятник Т. Г. Шевченку (1814-1861 рр.)	1961 р.	Миколаївська вул., 107, ЗОШ № 7		166	Рішення Чернігівської ОДА від	

[illegible]

ВСЬОГО ОБ'ЄКТІВ МОНУМЕНТАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА							
18	Будівель – 18. Комплексів – 0						

Таблиця № 5. ОБ'ЄКТИ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ

№ п/п	Назва об'єкта	Класифікація територій та об'єктів	Площа території (га)	Адміністративне розміщення та місцезнаходження об'єкта	Назва підприємства, організації, установи-землекористувача (землевласника), у віданні якого знаходиться об'єкт	Постанова, рішення, згідно з якими створено (оголошено) даний об'єкт, змінено його площу, категорію тощо	Примітки
1	2	3	4	5	6	7	8
Пам'ятки природи місцевого значення							
1	Вікові дуби	Пам'ятка природи ботанічна місцевого значення	0,01	Вокзальна вул., 36		Рішення ЧОВК від 06.04.1971 № 168	
2	Багатовіковий дуб	Пам'ятка природи ботанічна місцевого значення	0,01	Петра Дорошенка вул., 11		Рішення ЧОВК від 06.04.1971 № 168	
3	Чотири вікових дуба	Пам'ятка природи ботанічна місцевого значення	0,02	Європейська вул., 93		Рішення ЧОВК від 06.04.1971 № 168	
4	Два вікових дуба	Пам'ятка природи ботанічна місцевого значення	0,02	Європейська вул., 106		Рішення ЧОВК від 06.04.1971 № 168	
Заповідні урочища, заказники, дендрологічні парки місцевого значення							
5	«Прилуцький»	Дендрологічний парк місцевого значення	11,9	Вавилова вул., 16	Прилуцька дослідна станція УААН	Рішення ЧОР від 11.06.2008	
6	«Приміське»	Заказник місцевого значення	215,5		ДП «Прилуцьке лісове господарство»	Рішення Чернігівського обласного виконавчого комітету від 27.12.1984 № 454	
ВСЬОГО ОБ'ЄКТІВ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ							
6			227,4				

ДОДАТОК Б.

Таблиця Б. 1. Території та об'єкти природно-заповідного фонду загальнодержавного значення.

Назва об'єкту	Тип	Площа, га	Адміністративне розташування та місцезнаходження об'єкта ПЗФ (в тому числі квартали та виділи)	Назва підприємства, організації, установи - землекористувача (землевласника), у віданні якого	Рішення, згідно з яким створено (оголошено) даний об'єкт ПЗФ, змінено його площу тощо	Наявність форми 1 ДКПЗФ (рішення, оновлення)	Наявність карти

				знаходиться об'єкт ПЗФ			
Території та об'єкти природно-заповідного фонду загальнодержавного значення							
Національні природні парки, гідрологічні заказники, дендрологічні парки, парки садово-паркового мистецтва							
Ічнянський	Національний природний парк	9665,8	Прилуцький район (бувний Ічнянський)	Міндовкілля України	Указ Президента України № 464/2004 від 21.04.2004 року	-	+
Дорогинський	гідрологічний заказник загальнодержавного значення	1880,00	Ічнянська ОТГ Прилуцький район (бувний Ічнянський), с.с. Бурімка, Томашівка, Припутні, Дорогинка, Бакаївка	Бакаївська, Андріївська, Дорогинська, Бурімська. Припутнівська сільські ради	Постанова Ради Міністрів УРСР №524 від 11.09.1980 року	наявна від 2015р.	+
Тростянець	дендрологічний парк загальнодержавного значення	204,70	Парафіївська ОТГ Прилуцький район (бувний Ічнянський), с. Тростянець	Національна Академія Наук України	Постанова Ради міністрів УРСР №105 від 29.05.1960 року	наявна від 2015р.	+
Сокиринський парк	парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення	40,00	Срібнянська ОТГ Прилуцький район (бувний Срібнянський), с. Сокиринці	Сокиринський професійний аграрний ліцей	Постанова Ради міністрів УРСР №105 від 29.05.1960 року	наявна від 2015р.	+
Території та об'єкти природно-заповідного фонду місцевого значення							
Регіональні ландшафтні, лісові, ботанічні, ентомологічні, гідрологічні заказники, ботанічні і геологічні пам'ятки, заповідні урочища, дендрологічні парки, парки пам'ятки садово-паркового мистецтва							
Волик	ландшафтний заказник місцевого значення	425,00	Ічнянська ОТГ Прилуцький район (бувний Ічнянський), кв. 63-74 Жадківське лісництво	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	рішення Чернігівського облвиконкому від 23.09.1991 року №215	наявна від 2015р.	+
Туркенівка	ландшафтний заказник місцевого значення	550,00	Парафіївська ОТГ Прилуцький район (бувний Ічнянський), кв. 85-94 Жадківське лісництво	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	рішення Чернігівського облвиконкому від 27.04.1964 року №236; рішення Чернігівського облвиконкому від 10.06.1972 року №303; рішення Чернігівського облвиконкому від 04.12.1978 року №529; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року №454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №164	наявна від 2015р.	+
Урочище "Кути"	ландшафтний заказник місцевого значення	450,00	Ічнянська ОТГ Прилуцький район (бувний Ічнянський), кв. 35-42, 44-46 Жадківське лісництво	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	рішення Чернігівського облвиконкому від 04.12.1978 року №529; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року №454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №164	наявна від 2015р.	+
Бакумова гора	ландшафтний заказник місцевого значення	16,00	Сухополов'янська ОТГ Прилуцький район, Дідовецька сільська рада	Сухополов'янська сільська рада	Рішення Чернігівської обласної ради від 20.12.2018 № 17-16/VII	відсутня	0
Сосна	ландшафтний заказник місцевого значення	34,6513	Сухополов'янська ОТГ Прилуцький район, кв.9	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	рішення Чернігівської обласної ради від 25.09.2019 № VII		0

			Прилуцького лісництва				
Засенкове	ландшафтний заказник місцевого значення	21,00	Прилуцький район, Сухополов'янська ОТГ	Сухополов'янська сільська рада	рішення Чернігівської обласної ради від 12.05.2020 №15-23/ VII		+
Берізки	ландшафтний заказник місцевого значення	6,54	Сухополов'янська ОТГ, Прилуцький район	Сухополов'янська сільська рада	рішення Чернігівської обласної ради від 22.10.2021 №11-6/ VIII		
Панський сад	ландшафтний заказник місцевого значення	43,10	Сухополов'янська ОТГ, Прилуцький район	Сухополов'янська сільська рада	рішення Чернігівської обласної ради від 16.09.2022 №35-11/ VIII		
Бойковщина	лісовий заказник місцевого значення	74,00	Ічнянська ОТГ Прилуцький район (бувний Ічнянський), кв. 99, 100 Жадківське лісництво	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	рішення Чернігівського облвиконкому від 23.09.1991 року № 215	наявна від 2015р.	+
Городище	лісовий заказник місцевого значення	129,00	Ічнянська ОТГ Прилуцький район (бувний Ічнянський), кв. 40-42 Ладанське лісництво	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	рішення Чернігівського облвиконкому від 23.09.1991 року №215	наявна від 2015р.	+
Діброва-II	лісовий заказник місцевого значення	154,00	Ічнянська ОТГ Прилуцький район (бувний Ічнянський), кв. 82-84 Жадківське лісництво	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	рішення Чернігівського облвиконкому від 23.09.1991 року №215	наявна від 2015р.	+
Довгий яр	лісовий заказник місцевого значення	50,00	Парафіївська ОТГ Прилуцький район (бувний Ічнянський), кв. 115, 116 Жадківське лісництво	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	рішення Чернігівського облвиконкому від 23.09.1991 року №215	наявна від 2015р.	+
Кути	лісовий заказник місцевого значення	649,00	Ічнянська ОТГ Прилуцький район (бувний Ічнянський), кв. 43, 47-52, 57-60, 75-77 Жадківського лісництва	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	рішення Чернігівського облвиконкому від 23.09.1991 року №215	наявна від 2015р.	+
Луки	лісовий заказник місцевого значення	237,00	Ічнянська ОТГ Прилуцький район (бувний Ічнянський), кв. 11-20 Кам'янське лісництво	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	рішення Чернігівського облвиконкому від 23.09.1991 року №215	наявна від 2015р.	+
Софіївка-Романівщина	лісовий заказник місцевого значення	603,00	Ічнянська ОТГ Прилуцький район (бувний Ічнянський), кв. 22-27, 29-34 Жадківське лісництво	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	рішення Чернігівського облвиконкому від 23.09.1991 року №215	наявна від 2015р.	+
Гамаліївщина	ботанічний заказник місцевого значення	162,00	Варвинська ОТГ Прилуцький район (бувний Варвинський), кв. 13-20	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	рішення Чернігівського облвиконкому від 04.12.1978 року №529; рішення Чернігівського облвиконкому від	наявна від 2015р.	+

			Варвинського лісництва		27.12.1984 року №454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №164		
Дашенки	ботанічний заказник місцевого значення	395,00	Варвинська ОТГ Прилуцький район (бувний Варвинський), кв. 35-44 Варвинського лісництва	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	рішення Чернігівського облвиконкому від 04.12.1978 року №529; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року №454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №165	наявна від 2015р.	+
Великий ліс	ботанічний заказник місцевого значення	104,00	Ічнянська ОТГ Прилуцький район (бувний Ічнянський), кв. 95, 96 Ічнянського лісництва	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	рішення Чернігівського облвиконкому від 04.12.1978 року №529; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року №454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №164	наявна від 2015р.	+
Бабки	ботанічний заказник місцевого значення	124,00	Ладанська ОТГ Прилуцький район, кв. 127-128 Прилуцького лісництва	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	рішення Чернігівського облвиконкому від 27.07.1975 року №319; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року №454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №164	наявна від 2015р.	+
Боярське	ботанічний заказник місцевого значення	66,00	Ладанська ОТГ Прилуцький район, кв. 76-78 Прилуцького лісництва Прилуцького держлісгоспу	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	рішення Чернігівського облвиконкому від 27.07.1975 року №319; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року №454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №164	наявна від 2015р.	+
Голубівка	ботанічний заказник місцевого значення	207,00	Ладанська ОТГ Прилуцький район, кв. 119-125 Прилуцького лісництва	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	рішення Чернігівського облвиконкому від 27.07.1975 року №319; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року №454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №164	наявна від 2015р.	+
Діброва - І	ботанічний заказник місцевого значення	635,00	Сухополов'янська ОТГ Прилуцький район, кв. 1-20 Прилуцького лісництва	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	рішення Чернігівського облвиконкому від 04.12.1978 року №529; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року №454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №164	наявна від 2015р.	+
Кут	ботанічний заказник місцевого значення	144,00	Ладанська ОТГ Прилуцький район, кв. 133-134 Прилуцького лісництва	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	рішення Чернігівського облвиконкому від 27.07.1975 року №319; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року №454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №164	наявна від 2015р.	+
Левен	ботанічний	144,00	Ладанська ОТГ	ДП «Прилуцьке	рішення Чернігівського	наявна від	+

	заказник місцевого значення		Прилуцький район, кв. 131, 132 Прилуцького лісництва	лісове господарство»	облвиконкому від 04.12.1978 року №529; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року №454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №164	2015р.	
Пасічне	ботанічний заказник місцевого значення	112,00	Ладанська ОТГ Прилуцький район, кв. 59-62 Прилуцького лісництва	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	рішення Чернігівського облвиконкому від 04.12.1978 року №529; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року №454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №164	наявна від 2015р.	+
Скиток	ботанічний заказник місцевого значення	56,00	Ладанська ОТГ Прилуцький район, кв. 83-84 Прилуцького лісництва	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	рішення Чернігівського облвиконкому від 04.12.1978 року №529; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року №454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №164	наявна від 2015р.	+
Шапранівка	ботанічний заказник місцевого значення	490,00	Сухополов'янська ОТГ Прилуцький район, кв. 28-35 Прилуцького лісництва	ДП «Прилуцьке лісове господарство» (363,9 га); Сухополов'янська сільська рада (126,1 га)	рішення Чернігівської обласної ради від 14.05.1999 року	наявна від 2015р.	+
Галаганове	ботанічний заказник місцевого значення	350,00	Срібнянська ОТГ Прилуцький район (бувний Срібнянський), кв. 19-34 Сокиринського лісництва	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	рішення Чернігівського облвиконкому від 16.07.1968 року №389; рішення Чернігівського облвиконкому від 10.06.1972 року №303; рішення Чернігівського облвиконкому від 04.12.1978 року №529; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року №454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №164	наявна від 2015р.	+
Соколівське	ботанічний заказник місцевого значення	454,00	Срібнянська ОТГ Прилуцький район (бувний Срібнянський), кв. 55-64 Сокиринського лісництва	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	рішення Чернігівського облвиконкому від 04.12.1978 року №529; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року №454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №164	наявна від 2015р.	+
Березовиця	ботанічний заказник місцевого значення	319,00	Талалаївська ОТГ Прилуцький район (бувний Талалаївський), кв. 8 Талалаївського лісництва, ДП «Талалаївкарай агролісництво»	ДП «Талалаївка райагро-лісництво» (192,1 га), Талалаївська селищна рада (112,9 га), ДП «Борзнянське лісове господарство» (14 га)	рішення Чернігівської обласної ради від 21.03.1995 року	наявна від 2015р.	+
Липова пономарка	ботанічний заказник	167,00	Талалаївська ОТГ Прилуцький	ДП «Борзнянське лісове	рішення Чернігівського облвиконкому від	наявна від 2015р.	+

	місцевого значення		район (бувний Талалаївський), кв. 22-24 Талалаївського лісництва	господарство»	04.12.1978 року №529; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року №454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №164		
Попівщина	ботанічний заказник місцевого значення	142,00	Талалаївська ОТГ Прилуцький район (бувний Талалаївський), кв. 28-29 Талалаївського лісництва	ДП «Борзнянське лісове господарство»	рішення Чернігівського облвиконкому від 04.12.1978 року №529; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року №454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №164	наявна від 2015р.	+
Липовий Яр	ботанічний заказник місцевого значення	74,70	Варвинська ОТГ Прилуцький район (бувний Варвинський), с.Кухарка	Варвинська селищна рада	рішення дев'ятої сесії обласної ради сьомого скликання 17 травня 2017року №18-9/VII	-	+
Кулишеві луки	ботанічний заказник місцевого значення	174,00	Варвинська ОТГ Прилуцький район (бувний Варвинський), кв. 45-47 Варвинського лісництва	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	Рішення Чернігівської обласної ради від 30.07.2010 року	наявна від 2015р.	+
Цикля	ботанічний заказник місцевого значення	49,60	Варвинська ОТГ Прилуцький район (бувний Варвинський), с. Озеряни	Варвинська селищна рада	Рішення Чернігівської обласної ради від 04.04.2019 №14-17/VII	0	+
Охинський	ентомологічний заказник місцевого значення	23,00	Сухополов'янська ОТГ Прилуцький район, кв.69 вид.1-5, 8-9, 12, 16 Сокиринського лісництва	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	рішення Чернігівського облвиконкому від 06.12.1982 року №602; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року №454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №164	наявна від 2015р.	+
Яблунівський	ентомологічний заказник місцевого значення	35,00	Яблунівська ОТГ Прилуцький район, с. Яблунівка	Яблунівська сільська рада	рішення Чернігівського облвиконкому від 06.12.1982 року №602; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року №454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №164	наявна від 2015р.	+
Гнідинський	гідрологічний заказник місцевого значення	40,00	Варвинська ОТГ Прилуцький район (бувний Варвинський), с. Гнідинці, смт. Варва	Варвинська селищна рада	рішення Чернігівського облвиконкому від 24.12.1979 року №561; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року №454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №164	наявна від 2015р.	+
Кут	гідрологічний заказник місцевого значення	36,00	Варвинська ОТГ Прилуцький район (бувний Варвинський), кв. 4, 61 Варвинського лісництва	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року №454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №164	наявна від 2015р.	+

Лесяківський	гідрологічний заказник місцевого значення	43,00	Варвинська ОТГ, Прилуцький район (бувний Варвинський), с. Лесяки	Варвинська селищна рада	рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року №454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №164	наявна від 2015р.	+
Полівщина	гідрологічний заказник місцевого значення	577,00	Варвинська ОТГ, Прилуцький район (бувний Варвинський) смт. Варва	Варвинська селищна рада	рішення Чернігівського облвиконкому від 24.12.1979 року №561; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року №454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №164	наявна від 2015р.	+
Сага	гідрологічний заказник місцевого значення	38,00	Варвинська ОТГ Прилуцький район (бувний Варвинський), кв. 48 Варвинського лісництва	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року №454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №164	наявна від 2015р.	+
Урочище «Рим»	гідрологічний заказник місцевого значення	97,00	Варвинська ОТГ, Прилуцький район (бувний Варвинський) с.Мармизівка	Варвинська селищна рада	рішення Чернігівського облвиконкому від 24.12.1979 року №561; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року №454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №164	наявна від 2015р.	+
Броди	гідрологічний заказник місцевого значення	66,00	Ічнянська ОТГ Прилуцький район (бувний Ічнянський), с. Монастирище	Ічнянська міська рада	рішення Чернігівського облвиконкому від 24.12.1979 року №561; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року №454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №164	наявна від 2015р.	+
Гнилий яр	гідрологічний заказник місцевого значення	95,00	Ічнянська ОТГ Прилуцький район (бувний Ічнянський), с. Городня	Ічнянська міська рада	рішення Чернігівського облвиконкому від 24.12.1979 року №561; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року №454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №164	наявна від 2015р.	+
Діброва	гідрологічний заказник місцевого значення	9,00	Ічнянська ОТГ Прилуцький район (бувний Ічнянський), кв. 84 Жадківське лісництво	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року №454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №164	наявна від 2015р.	+
Довгий яр	гідрологічний заказник місцевого значення	11,00	Парафіївська ТГ Прилуцький район (бувний Ічнянський), кв. 115, 116 Жадківське лісництво	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року №454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №164	наявна від 2015р.	+
Жевак	гідрологічний заказник місцевого значення	314,00	Ічнянська ТГ Прилуцький район (бувний Ічнянський), с.с. Монастирище, Бакаївка	Ічнянська міська рада	рішення Чернігівського облвиконкому від 24.12.1979 року №561; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року №454;	наявна від 2015р.	+

					рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №164		
Ічнянський	гідрологічний заказник місцевого значення	90,00	Ічнянська ТГ Прилуцький район (бувний Ічнянський), кв. 41, 43, 47, 50 Ічнянського лісництва	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року №454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №164	наявна від 2015р.	+
Князьки	гідрологічний заказник місцевого значення	65,00	Ічнянська ТГ Прилуцький район (бувний Ічнянський), кв. 23-26 Жадківське лісництво	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року №454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №164	наявна від 2015р.	+
Конівщинське	гідрологічний заказник місцевого значення	308,00	Ічнянська ТГ, Парафіївська ОТГ Прилуцький район (бувний Ічнянський), с.Щурівка	Ічнянська міська рада; Парафіївська селищна рада	рішення Чернігівського облвиконкому від 24.12.1979 року №561; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року №454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №164	наявна від 2015р.	+
Мокре	гідрологічний заказник місцевого значення	28,00	Ічнянська ТГ Прилуцький район (бувний Ічнянський), кв. 86, 93 Ічнянського лісництва	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року №454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №164	наявна від 2015р.	+
Южний	гідрологічний заказник місцевого значення	75,00	Парафіївська ОТГ Прилуцький район (бувний Ічнянський), с. Южне	Парафіївська селищна рада	рішення Чернігівського облвиконкому від 24.12.1979 року №561; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року №454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №164	наявна від 2015р.	+
Бунилівське	гідрологічний заказник місцевого значення	1370,90	Сухополов'янська ТГ Прилуцький район, с.с.Смош, Мільки, Переволочна	Сухополов'янська сільська рада ; ДП «Прилуцьке лісове господарство»	рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року № 164	наявна від 2015р.	+
Гетьманщина-Свидок	гідрологічний заказник місцевого значення	1303,00	Сухополов'янська ТГ Прилуцький район, с.с.Погреби, Миколаївка, Піддубівка	Сухополов'янська сільська рада	рішення Чернігівського облвиконкому від 24.12.1979 року № 561; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року № 454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року № 164	наявна від 2015р.	+
Густинський	гідрологічний заказник місцевого значення	873,90	Сухополов'янська ТГ Прилуцький район, с.с.Замістя, Густиня, Капустинці, Дідівці	Сухополов'янська сільська рада (701,9 га); ДП «Прилуцьке лісове господарство» (172 га)	рішення Чернігівської обласної ради від 21.03.1995 року; рішення Чернігівської обласної ради від 22.12.2005 року	наявна від 2015р.	+
Заїздський	гідрологічний заказник	1450,00	Малодівицька ТГ,	Малодівицька селищна рада	рішення Чернігівської обласної ради від	наявна від 2015р.	+

	місцевого значення		Сухополов'янська ОТГ Прилуцький район, с.с.Сорочинці, Товкачівка, Заїзд	(300 га); Сухополов'янська сільська рада (1150 га)	21.03.1995 року		
Заудаївський	гідрологічний заказник місцевого значення	234,00	Сухополов'янська ТГ Прилуцький район, с.с.Високе, Заудаївське	Сухополов'янська сільська рада (191 га); ДП «Прилуцьке лісове господарство» (43 га)	рішення Чернігівського облвиконкому від 24.12.1979 року № 561; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року № 454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року № 164	наявна від 2015р.	+
Обичівський	гідрологічний заказник місцевого значення	1038,60	Малодівицька ОТГ Прилуцький район, с. Обичів	Малодівицька селищна рада	рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року № 164; рішення Чернігівської обласної ради від 21.03.1995 року	наявна від 2015р.	+
Пирогівський	гідрологічний заказник місцевого значення	259,00	Сухополов'янська ТГ Прилуцький район, с.Пирогівці	Сухополов'янська сільська рада	рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року № 164	наявна від 2015р.	+
Полівщина	гідрологічний заказник місцевого значення	535,0	Ладанська ТГ Прилуцький район, кв.69-71 Варвинського лісництва	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	рішення Чернігівського облвиконкому від 24.12.1979 року № 561; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року № 454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року № 164	наявна від 2015р.	+
Приміське	гідрологічний заказник місцевого значення	218,8	Прилуцька МТГ, Сухополов'янська ТГ Прилуцький район, кв. 96-100 Ладанське лісництво ДП «Прилуцький лісгосп» (163,6 га); Прилуцька м/р (55,2 га)	ДП «Прилуцьке лісове господарство»; Прилуцька міська рада	рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року № 454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року № 164; рішення Чернігівської обласної ради від 28.10.2020 №55-25/VII	наявна від 2015р.	+
Ряшківський	гідрологічний заказник місцевого значення	425,0	Сухополов'янська ТГ Прилуцький район, с.с.Ряшки, Смош	Сухополов'янська сільська рада (298,5 га); ДП «Прилуцьке лісове господарство» (126,5 га)	рішення Чернігівського облвиконкому від 24.12.1979 року № 561; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року № 454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року № 164	наявна від 2015р.	+
Удайцівський	гідрологічний заказник місцевого значення	1040,0	Линовицька ОТГ Прилуцький район, с. Удайці	Линовицька селищна рада (551,8 га); ДП «Прилуцьке лісове господарство» (488,2 га)	рішення Чернігівської обласної ради від 21.03.1995 року	наявна від 2015р.	+
Гурбинцівський	гідрологічний заказник місцевого значення	452,0	Срібнянська ОТГ Прилуцький район (бувний Срібнянський), с.Гурбинці,	Срібнянська селищна рада	рішення Чернігівського облвиконкому від 24.12.1979 року № 561; рішення Чернігівського облвиконкому від	наявна від 2015р.	+

			с.Іванківці, с.мт.Дігтярі		27.12.1984 року № 454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року № 164		
Дігтярівський	гідрологічний заказник місцевого значення	164,0	Срібнянська ОТГ Прилуцький район (бувший Срібнянський), с.мт.Дігтярі	Срібнянська селищна рада	рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року № 454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року № 164	наявна від 2015р.	+
Луки	гідрологічний заказник місцевого значення	57,0	Срібнянська ОТГ Прилуцький район (бувший Срібнянський), с.мт.Дігтярі	Срібнянська селищна рада	рішення Чернігівського облвиконкому від 24.12.1979 року № 561; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року № 454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року № 164	наявна від 2015р.	+
Савинцівський	гідрологічний заказник місцевого значення	117,0	Срібнянська ОТГ Прилуцький район(бувший Срібнянський), с.Савинці, с.Горобіївка	Срібнянська селищна рада	рішення Чернігівського облвиконкому від 24.12.1979 року № 561; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року № 454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року № 164	наявна від 2015р.	+
Срібнянський	гідрологічний заказник місцевого значення	71,0	Срібнянська ОТГ Прилуцький район (бувший Срібнянський), с.мт.Срібне	Срібнянська селищна рада	рішення Чернігівського облвиконкому від 24.12.1979 року № 561; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року № 454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року № 164	наявна від 2015р.	+
Жданівсько- Липівський	гідрологічний заказник місцевого значення	205,0	Талалаївська ОТГ Прилуцький район (бувший Талалаївський), с.с.Липове, Корінецьке	Талалаївська селищна рада	рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року № 454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року № 164	наявна від 2015р.	+
Красноколядин- ський	гідрологічний заказник місцевого значення	340,0	Талалаївська ОТГ Прилуцький район (бувший Талалаївський), с.Красний Колядин	Талалаївська селищна рада	рішенн Чернігівського облвиконкому від 06.12.1982 року № 602; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року № 454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року № 164	наявна від 2015р.	+
Українсько- Березівський	гідрологічний заказник місцевого значення	560,0	Талалаївська ОТГ Прилуцький район (бувший Талалаївський), с.с.Українське, Болотниця, Довгалівка, Юрівці, Березівка	Талалаївська селищна рада	рішенн Чернігівського облвиконкому від 06.12.1982 року № 602; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року № 454;рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року № 164	наявна від 2015р.	+
Іржавецькі багаторічні меморіальні насадження	ботанічна пам'ятка природи місцевого значення	0,2	Ічнянська ОТГ Прилуцький район (бувший Ічнянський), с.Іржавець	Ічнянська міська рада	рішення Чернігівського облвиконкому від 28.03.1964 року № 121; рішення Чернігівського облвиконкому від 10.06.1972 року № 303;	наявна від 2015р.	+

					рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року № 454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року № 164		
Багатовіковий дуб	ботанічна пам'ятка природи місцевого значення	0,01	Ічнянська ТГ Прилуцький район (бувний Ічнянський), кв. 39 Жадківського лісництва	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	рішення Чернігівського облвиконкому від 27.04.1964 року № 236; рішення Чернігівського облвиконкому від 10.06.1972 року № 303; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року № 164	наявна від 2015р.	+
Жевахівщина	ботанічна пам'ятка природи місцевого значення	19,3	Линовицька ТГ Прилуцький район, смт.Линовиця	Линовицька селищна рада	рішення Чернігівського облвиконкому від 10.06.1972 року № 303; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року № 454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року № 164; рішення Чернігівської обласної ради від 29.11.2006 року	наявна від 2015р.	+
Івківці	ботанічна пам'ятка природи місцевого значення	2,5	Ладанська ТГ Прилуцький район, с.Івківці	ДП «Дослідне господарство «Івківці» Миронівського інституту пшениці ім.В.М.Ремесла Національної академії аграрних наук України»	рішення Чернігівської обласної ради від 14.05.1999 року; рішення Чернігівської обласної ради від 29.11.2006 року	наявна від 2015р.	+
Парк ім. Т.Г.Шевченка	ботанічна пам'ятка природи місцевого значення	16,6	Линовицька ОТГ Прилуцький район, смт.Линовиця	Линовицька селищна рада	рішення Чернігівського облвиконкому від 10.06.1972 року № 303; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року № 454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року № 164; рішення Чернігівської обласної ради від 29.11.2006 року	наявна від 2015р.	+
Багатовіковий дуб «Три брати»	ботанічна пам'ятка природи місцевого значення	0,01	Линовицька ОТГ Прилуцький район, сел.Линовиця	Линовицька селищна рада	рішення Чернігівського облвиконкому від 10.06.1972 року № 303; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року № 164	наявна від 2015р.	+
Дуб богданівський	ботанічна пам'ятка природи місцевого значення	0,01	Линовицька ОТГ Прилуцький район, с. Богданівка	Линовицька селищна рада	рішення Чернігівського облвиконкому від 28.07.1975 року № 319; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року № 454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року № 164	наявна від 2015р.	+
Дігтярівський	ботанічна пам'ятка природи місцевого значення	4,5	Срібнянська ОТГ Прилуцький район (бувний Срібнянський), смт.Дігтярі	Дігтярівський аграрний ліцей	рішення Чернігівського облвиконкому від 27.04.1964 року № 236; рішення Чернігівського облвиконкому від 10.06.1972 року № 303;	наявна від 2015р.	+

					рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року № 454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року № 164; рішення Чернігівської обласної ради від 29.11.2006 року		
Сокиринський явір	ботанічна пам'ятка природи місцевого значення	0,01	Срібнянська ОТГ Прилуцький район (бувний Срібнянський), с.Сокиринці	Сокиринський професійний аграрний ліцей	рішення Чернігівського облвиконкому від 27.04.1964 року № 236; рішення Чернігівського облвиконкому від 10.06.1972 року № 303; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року № 164	наявна від 2015р.	+
Унікальне дерево-екзот	ботанічна пам'ятка природи місцевого значення	0,01	Срібнянська ОТГ Прилуцький район (бувний Срібнянський), с.Сокиринці	Сокиринський професійний аграрний ліцей	рішення Чернігівського облвиконкому від 08.09.1958 року № 861; рішення Чернігівського облвиконкому від 10.06.1972 року № 303; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року № 164	наявна від 2015р.	+
Віковий дуб	ботанічна пам'ятка природи місцевого значення	0,01	Прилуцька МТГ Прилуцький район, м.Прилуки, вул. Вокзальна, 36	КП електромереж зовнішнього освітлення «Міськсвітло»	рішення Чернігівського облвиконкому від 06.04.1971 року № 168; рішення Чернігівського облвиконкому від 10.06.1972 року № 303; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року № 454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року № 164; рішення Чернігівської обласної ради від 22.12.2005 року	наявна від 2015р.	+
Два вікових дуби	ботанічна пам'ятка природи місцевого значення	0,02	Прилуцька МТГ Прилуцький район, м.Прилуки, вул. Європейська, буд.106	КП електромереж зовнішнього освітлення «Міськсвітло»	рішення Чернігівського облвиконкому від 06.04.1971 року № 168; рішення Чернігівського облвиконкому від 10.06.1972 року № 303; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року № 164	наявна від 2015р.	+
Багатовіковий дуб	ботанічна пам'ятка природи місцевого значення	0,01	Прилуцька МТГ Прилуцький район, м.Прилуки, вул. Гірняка, буд.11	КП електромереж зовнішнього освітлення «Міськсвітло»	рішення Чернігівського облвиконкому від 06.04.1971 року № 168; рішення Чернігівського облвиконкому від 10.06.1972 року № 303; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року № 454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року № 164	наявна від 2015р.	+
Чотири вікові дуби	ботанічна пам'ятка природи місцевого значення	0,02	Прилуцька МТГ Прилуцький район, м.Прилуки, вул.Європейськ	КП електромереж зовнішнього освітлення «Міськсвітло»	рішення Чернігівського облвиконкому від 06.04.1971 року № 168; рішення Чернігівського облвиконкому від	наявна від 2015р.	+

			а, буд.93		10.06.1972 року № 303; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року № 454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року № 164		
Данчичева гора	геологічна пам'ятка природи місцевого значення	3,0	Срібнянська ОТГ Прилуцький район (бувний Срібнянський), смт.Срібне	Срібнянська селищна рада	рішення Чернігівського облвиконкому від 27.04.1964 року № 236; рішення Чернігівського облвиконкому від 10.06.1972 року № 303; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року № 454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року № 164	наявна від 2015р.	+
Софіївка	заповідне урочище місцевого значення	25,0	Ічнянська ОТГ Прилуцький район (бувний Ічнянський), кв. 26, 33 Жадківського лісництва	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	рішення Чернігівського облвиконкому від 10.06.1972 року № 303; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року № 454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року № 164	наявна від 2015р.	+
Івківці	заповідне урочище місцевого значення	72,0	Ладанська ОТГ Прилуцький район, кв. 129- 130 Прилуцького лісництва	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	рішення Чернігівського облвиконкому від 27.07.1975 року № 319; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року № 454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року № 164	наявна від 2015р.	+
Три ярки	заповідне урочище місцевого значення	83,0	Ладанська ОТГ Прилуцький район, кв. 126 Прилуцького лісництва	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	рішення Чернігівського облвиконкому від 27.07.1975 року № 319; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року № 454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року № 164	наявна від 2015р.	+
Микитівщина	заповідне урочище місцевого значення	346,0	Срібнянська ОТГ Прилуцький район (бувний Срібнянський), кв. 35-51, 53, 54 Сокиринського лісництва	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	Рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року № 454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року № 164;	наявна від 2015р.	+
Прилуцький	дендропарк місцевого значення	11,9	Прилуцька ОТГ Прилуцький район, м.Прилуки, вул. Вавилова, 16	Прилуцька дослідна станція УААН	рішення Чернігівської обласної ради від 11 червня 2008 року	наявна від 2015р.	+
Срібнянський	парк-пам'ятка садово- паркового мистецтва місцевого значення	25,8	Срібнянська ОТГ Прилуцький район (бувний Срібнянський), смт.Срібне	Срібнянська селищна рада	рішення Чернігівського облвиконкому від 27.04.1964 року № 236; рішення Чернігівського облвиконкому від 10.06.1972 року № 303; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року № 454; рішення Чернігівського облвиконкому від	наявна від 2015р.	+

					28.08.1989 року № 164		
Талалаївський	парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення	96,00	Талалаївська ОТГ Прилуцький район (бувний Талалаївський), кв.16 Талалаївського лісництва	ДП «Борзнянське лісове господарство»	рішення Чернігівського облвиконкому від 10.06.1972 року № 303; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року № 454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року № 164	наявна від 2015р.	+
Плугатарський	парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення	20,00	Талалаївська ОТГ Прилуцький район (бувний Талалаївський), с.Плугатар	ДП «Талалаївка райагро-лісництво»	рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року № 164	наявна від 2015р.	+

Таблиця Б. 2. Переліки територій та об'єктів екологічної мережі в межах Прилуцького району.

Серійний номер	Назва	Назва органу, дата прийняття та № рішення про включення території та об'єкта до переліку	Місце розташування	Площа, га	Обліковий кадастровий номер та цільове призначення	Власник (користувач) земельної ділянки	Стисла характеристика природоохоронної цінності
10-к/з-І-ЧР	гідрологічний заказник загальнодержавного значення «Дорогинський»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Ічнянська ОТГ Прилуцький район, с.с.Бурімка, Томашівка, Припутні, Дорогинка, Бакаївка	1880	землі природно-заповідного фонду	Бакаївська, Андріївська, Дорогинська, Бурімська, Припутнівська сільські ради Ічнянського району	цінні водно-болотні угіддя та його біотопи
21-к/з-І-ЧР	дендрологічний парк загальнодержавного значення «Тростянець»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Парафіївська ОТГ Прилуцький район, с. Тростянець	204,7	землі природно-заповідного фонду	Національна Академія Наук України	цінні природні ландшафти
23-к/з-І-ЧР	парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення «Сокиринський парк»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Срібнянська ОТГ Прилуцький район, с. Сокиринці	40	землі природно-заповідного фонду	Сокиринський професійний аграрний ліцей	цінні природні ландшафти, цінні водно-болотні угіддя та його біотопи, наявність червонокнижних рослин та тварин
31-к/м-І-ЧР	ландшафтний заказник місцевого значення «Волик»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Ічнянська ОТГ Прилуцький район, кв. 63-74 Жадківського лісництва	425	землі природно-заповідного фонду	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	цінні природні ландшафти
32-к/м-І-ЧР	ландшафтний заказник місцевого значення «Туркенівка»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Парафіївська ОТГ Прилуцький район, кв. 85-94 Жадківське лісництво	550	землі природно-заповідного фонду	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	цінні природні ландшафти
33-к/м-І-ЧР	ландшафтний заказник місцевого значення «Урочище Кути»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Ічнянська ОТГ Прилуцький район, кв. 35-42, 44-46 Жадківського лісництва	450	землі природно-заповідного фонду	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	цінні природні ландшафти
35-к/м-І-ЧР	ландшафтний заказник місцевого значення «Жорнівський бір»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Ічнянська ОТГ Прилуцький район, кв. 35-42, 44-46 Жадківського лісництва	232	землі природно-заповідного фонду	ДП «Борзнянське лісове господарство»	цінні природні ландшафти
37-к/м-І-ЧР	ландшафтний заказник місцевого значення «Зміївщина»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Ічнянська ОТГ Прилуцький район, кв. 35-42, 44-46 Жадківського лісництва	247	землі природно-заповідного фонду	ДП «Холминське лісове господарство»	цінні природні ландшафти
39-к/м-	ландшафтний заказник місцевого	Департамент екології та	Ічнянська ОТГ Прилуцький	36	землі природно-	ДП «Холминське лісове	цінні природні ландшафти

I-ЧР	значення «Криничне»	природних ресурсів Чернігівської ОДА	район, кв. 35-42, 44-46 Жадківського лісництва		заповідного фонду	господарство»	
41- к/м- I-ЧР	ландшафтний заказник місцевого значення «Свердловський»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Ічнянська ОТГ Прилуцький район, кв. 35-42, 44-46 Жадківського лісництва	159	землі природно- заповідного фонду	ДП «Холминське лісове господарство»	цінні природні ландшафти, наявність червонокнижних та регіонально рідкісних рослин
60- к/м- I-ЧР	ландшафтний заказник місцевого значення «Бакумова гора»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Сухополов'янська ОТГ Прилуцький район, Дідовецька сільська рада	16	землі природно- заповідного фонду	Сухополов'янська сільська рада	цінні природні ландшафти з наявністю регіонально рідкісних видів рослин
61- к/м- I-ЧР	ландшафтний заказник місцевого значення «Сосна»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Сухополов'янська ОТГ Прилуцький район, кв.9 Прилуцького лісництва	34,65 13	землі природно- заповідного фонду	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	цінні природні ландшафти з наявністю регіонально рідкісних і червонокнижних видів рослин та тварин
64- к/м- I-ЧР	лісовий заказник місцевого значення «Бойковщина»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Ічнянська ОТГ Прилуцький район, кв. 99, 100 Жадківське лісництво	74	землі природно- заповідного фонду	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	наявність червонокнижних та регіонально рідкісних рослин та тварин
65- к/м- I-ЧР	лісовий заказник місцевого значення «Городище»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Ічнянська ОТГ Прилуцький район, кв. 40-42 Ладанське лісництво	129	землі природно- заповідного фонду	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	наявність червонокнижних та регіонально рідкісних рослин та тварин
66- к/м- I-ЧР	лісовий заказник місцевого значення «Діброва-II»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Ічнянська ОТГ Прилуцький район, кв. 82-84 Жадківське лісництво	154	землі природно- заповідного фонду	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	наявність червонокнижних та регіонально рідкісних рослин та тварин
67- к/м- I-ЧР	лісовий заказник місцевого значення «Довгий яр»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Парафіївська ОТГ Прилуцький район, кв. 115, 116 Жадківське лісництво	50	землі природно- заповідного фонду	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	наявність червонокнижних та регіонально рідкісних рослин та тварин
68- к/м- I-ЧР	лісовий заказник місцевого значення «Кути»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Ічнянська ОТГ Прилуцький район, кв. 43, 47- 52, 57-60, 75-77 Жадківського лісництва	649	землі природно- заповідного фонду	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	наявність червонокнижних та регіонально рідкісних рослин та тварин
69- к/м- I-ЧР	лісовий заказник місцевого значення «Луги»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Ічнянська ОТГ Прилуцький район, кв. 11-20 Кам'янське лісництво	237	землі природно- заповідного фонду	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	наявність червонокнижних та регіонально рідкісних рослин та тварин
70- к/м- I-ЧР	лісовий заказник місцевого значення «Софіївка- Романівщина»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Ічнянська ОТГ Прилуцький район, кв. 22-27, 29-34 Жадківське лісництво	603	землі природно- заповідного фонду	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	наявність червонокнижних та регіонально рідкісних рослин та тварин
114 - к/м- I-ЧР	ботанічний заказник місцевого значення «Гамаліївщина»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Варвинська ОТГ Прилуцький район, кв. 13-20 Варвинського лісництва	162	землі природно- заповідного фонду	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	наявність червонокнижних та регіонально рідкісних рослин та тварин
115 - к/м- I-ЧР	ботанічний заказник місцевого значення «Дашенки»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Варвинська ОТГ Прилуцький, кв. 35-44 Варвинського лісництва	395	землі природно- заповідного фонду	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	наявність червонокнижних та регіонально рідкісних рослин та тварин
125 - к/м- I-ЧР	ботанічний заказник місцевого значення «Великий ліс»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Ічнянська ОТГ Прилуцький район, кв. 95, 96 Ічнянського лісництва	104	землі природно- заповідного фонду	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	наявність червонокнижних та регіонально рідкісних рослин та тварин
159 -	ботанічний заказник місцевого значення	Департамент екології та	Ладанська ОТГ Прилуцький	124	землі природно-	ДП «Прилуцьке лісове	наявність червонокнижних та

к/м- І-ЧР	«Бабки»	природних ресурсів Чернігівської ОДА	район, кв. 127-128 Прилуцького лісництва		заповідного фонду	господарство»	регіонально рідкісних рослин та тварин
160 - к/м- І-ЧР	ботанічний заказник місцевого значення «Боярське»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Ладанська ОТГ Прилуцький район, кв. 76-78 Прилуцького лісництва Прилуцького держлісгоспу	66	землі природно- заповідного фонду	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	наявність червонокнижних та регіонально рідкісних рослин та тварин
161 - к/м- І-ЧР	ботанічний заказник місцевого значення «Голубівка»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Ладанська ОТГ Прилуцький район, кв. 119-125 Прилуцького лісництва	207	землі природно- заповідного фонду	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	наявність червонокнижних та регіонально рідкісних рослин та тварин
162 - к/м- І-ЧР	ботанічний заказник місцевого значення «Діброва-І»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Сухополов'янська ОТГ Прилуцький район, кв. 1-20 Прилуцького лісництва	635	землі природно- заповідного фонду	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	наявність червонокнижних та регіонально рідкісних рослин та тварин
163 - к/м- І-ЧР	ботанічний заказник місцевого значення «Кут»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Ладанська ОТГ Прилуцький район, кв. 133-134 Прилуцького лісництва	144	землі природно- заповідного фонду	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	наявність червонокнижних та регіонально рідкісних рослин та тварин
164 - к/м- І-ЧР	ботанічний заказник місцевого значення «Левен»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Ладанська ОТГ Прилуцький район, кв. 131, 132 Прилуцького лісництва	6	землі природно- заповідного фонду	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	наявність червонокнижних та регіонально рідкісних рослин та тварин
165 - к/м- І-ЧР	ботанічний заказник місцевого значення «Пасічне»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Ладанська ОТГ Прилуцький район, кв. 59-62 Прилуцького лісництва	112	землі природно- заповідного фонду	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	наявність червонокнижних та регіонально рідкісних рослин та тварин
166 - к/м- І-ЧР	ботанічний заказник місцевого значення «Скиток»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Ладанська ОТГ Прилуцький район, кв. 83-84 Прилуцького лісництва	56	землі природно- заповідного фонду	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	наявність червонокнижних та регіонально рідкісних рослин та тварин
167 - к/м- І-ЧР	ботанічний заказник місцевого значення «Шапранівка»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Сухополов'янська ОТГ Прилуцький район, кв. 28-35 Прилуцького лісництва	490	землі природно- заповідного фонду	ДП «Прилуцьке лісове господарство» (363,9 га); Сухополов'янська сільська рада (126,1 га)	наявність червонокнижних та регіонально рідкісних рослин та тварин
182 - к/м- І-ЧР	ботанічний заказник місцевого значення «Галаганове»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Срібнянська ОТГ Прилуцький район, кв. 19-34 Сокиринського лісництва	350	землі природно- заповідного фонду	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	наявність червонокнижних та регіонально рідкісних рослин та тварин
183 - к/м- І-ЧР	ботанічний заказник місцевого значення «Соколіське»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Срібнянська ОТГ Прилуцький район, кв. 55-64 Сокиринського лісництва	454	землі природно- заповідного фонду	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	наявність червонокнижних та регіонально рідкісних рослин та тварин
184 - к/м- І-ЧР	ботанічний заказник місцевого значення «Березовиця»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Талалаївська ОТГ Прилуцький район, кв. 8 Талалаївського лісництва , Талалаївська ОТГ, ДП "Талалаївка- райагролісництво"	319	землі природно- заповідного фонду	ДП «Талалаївкарайаг- ролісництво» (192,1 га), Талалаївська селищна рада (112,9 га), ДП «Борзнянське лісове госпо- дарство» (14 га)	наявність червонокнижних та регіонально рідкісних рослин та тварин
185 - к/м- І-ЧР	ботанічний заказник місцевого значення «Липова пономарка»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Талалаївська ОТГ Прилуцький район, кв. 22-24 Талалаївського лісництва	167	землі природно- заповідного фонду	ДП «Борзнянське лісове господарство»	наявність червонокнижних та регіонально рідкісних рослин та тварин
186 - к/м- І-ЧР	ботанічний заказник місцевого значення «Попівщина»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Талалаївська ОТГ Прилуцький район, кв. 28-29 Талалаївського лісництва	142	землі природно- заповідного фонду	ДП «Борзнянське лісове господарство»	наявність червонокнижних та регіонально рідкісних рослин та тварин

196 - к/м- І-ЧР	ботанічний заказник місцевого значення «Кулишеві луги»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Варвинська ОТГ Прилуцький район, кв. 45-47 Варвинського лісництва	174	землі природно-заповідного фонду	ДП «Прилуцьке лісове»	наявність червонокнижних та регіонально рідкісних рослин та тварин
197 - к/м- І-ЧР	ботанічний заказник місцевого значення «Цикля»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Варвинська ОТГ Прилуцький район, с.Озеряни	49,6	землі природно-заповідного фонду	Варвинська селищна рада	цінні природні ландшафти з наявністю регіонально рідкісних видів рослин та тварин
198 - к/м- І-ЧР	ботанічний заказник місцевого значення «Липовий Яр»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Варвинська ОТГ Прилуцький район, с.Кухарка	74,7	землі природно-заповідного фонду	Варвинська селищна рада	цінні штучностворені та природні ландшафти з екзотичними деревами та рослинами
199 - к/м- І-ЧР	ентомологічний заказник місцевого значення «Охинський»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Сухополов'янська ОТГ Прилуцький район, кв.69 вид.1-5, 8-9, 12, 16 Сокиринського лісництва	23	землі природно-заповідного фонду	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	наявність червонокнижних та регіонально рідкісних рослин та тварин
200 - к/м- І-ЧР	ентомологічний заказник місцевого значення «Яблунівський»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Яблунівська ОТГ Прилуцький район, с. Яблунівка	35	землі природно-заповідного фонду	Яблунівська сільська рада	наявність червонокнижних та регіонально рідкісних рослин та тварин
258 - к/м- І-ЧР	гідрологічний заказник місцевого значення «Антонівський»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Варвинська ОТГ Прилуцький район, с.Антонівка	704	землі природно-заповідного фонду	Варвинська селищна рада	цінне водо регулююче значення та гідрологічний режим прилеглих територій з наявністю регіонально рідкісних видів рослин
259 - к/м- І-ЧР	гідрологічний заказник місцевого значення «Гнідинський»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Варвинська ОТГ Прилуцький район, с.Гнідинці, смт.Варва	40	землі природно-заповідного фонду	Варвинська селищна рада	цінне водо регулююче значення та гідрологічний режим прилеглих територій з наявністю регіонально рідкісних видів рослин
260 - к/м- І-ЧР	гідрологічний заказник місцевого значення «Кут»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Варвинська ОТГ Прилуцький район, кв. 4, 61 Варвинського лісництва	36	землі природно-заповідного фонду	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	цінне водо регулююче значення та гідрологічний режим прилеглих територій з наявністю регіонально рідкісних видів рослин
261 - к/м- І-ЧР	гідрологічний заказник місцевого значення «Леляківський»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Варвинська ОТГ, Прилуцький район, с.Леляки	43	землі природно-заповідного фонду	Варвинська селищна рада	цінне водо регулююче значення та гідрологічний режим прилеглих територій з наявністю регіонально рідкісних видів рослин
262 - к/м- І-ЧР	гідрологічний заказник місцевого значення «Полівщина»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Варвинська ОТГ, Прилуцький район, смт. Варва	577	землі природно-заповідного фонду	Варвинська селищна рада	цінне водо регулююче значення та гідрологічний режим прилеглих територій з наявністю регіонально рідкісних видів рослин
263 - к/м- І-ЧР	гідрологічний заказник місцевого значення «Сага»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Варвинська ОТГ Прилуцький район, кв. 48 Варвинського лісництва	38	землі природно-заповідного фонду	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	цінне водо регулююче значення та гідрологічний режим прилеглих територій з

							наявності регіонально рідкісних видів
264 - к/м- І-ЧР	гідрологічний заказник місцевого значення «Урочище Рим»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Варвинська ОТГ, Прилуцький район с.Мармизівка	97	землі природно-заповідного фонду	Варвинська селищна рада	цінне водо регулююче значення та гідрологічний режим прилеглих територій з наявністю регіонально рідкісних видів рослин
277 - к/м- І-ЧР	гідрологічний заказник місцевого значення «Броди»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Ічнянська ОТГ Прилуцький район, с.Монастирище	66	землі природно-заповідного фонду	Ічнянська міська рада	цінне водо регулююче значення та гідрологічний режим прилеглих територій з наявністю регіонально рідкісних видів рослин
278 - к/м- І-ЧР	гідрологічний заказник місцевого значення «Гнилий яр»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Ічнянська ОТГ Прилуцький район, с.Городня	95	землі природно-заповідного фонду	Ічнянська міська рада	цінне водо регулююче значення та гідрологічний режим прилеглих територій з наявністю регіонально рідкісних видів рослин
279 - к/м- І-ЧР	гідрологічний заказник місцевого значення «Діброва»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Ічнянська ОТГ Прилуцький район, кв. 84 Жадківське лісництво	9	землі природно-заповідного фонду	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	цінне водо регулююче значення та гідрологічний режим прилеглих територій з наявністю регіонально рідкісних видів рослин
280 - к/м- І-ЧР	гідрологічний заказник місцевого значення «Довгий яр»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Парафіївська ОТГ Прилуцький район, кв. 115, 116 Жадківське лісництво	11	землі природно-заповідного фонду	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	цінне водо регулююче значення та гідрологічний режим прилеглих територій з наявністю регіонально рідкісних видів рослин
281 - к/м- І-ЧР	гідрологічний заказник місцевого значення «Жевак»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Ічнянська ОТГ Прилуцький район, с.с. Монастирище, Бакаївка	314	землі природно-заповідного фонду	Ічнянська міська рада	цінне водо регулююче значення та гідрологічний режим прилеглих територій з наявністю регіонально рідкісних видів рослин
282 - к/м- І-ЧР	гідрологічний заказник місцевого значення «Ічнянське»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Ічнянська ОТГ Прилуцький район, кв. 41, 43, 47, 50 Ічнянського лісництва	90	землі природно-заповідного фонду	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	цінне водо регулююче значення та гідрологічний режим прилеглих територій з наявністю регіонально рідкісних видів рослин
283 - к/м- І-ЧР	гідрологічний заказник місцевого значення «Князьки»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Ічнянська ОТГ Прилуцький район, кв. 23-26 Жадківське лісництво	65	землі природно-заповідного фонду	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	цінне водо регулююче значення та гідрологічний режим прилеглих територій з наявністю регіонально рідкісних видів рослин
284 -	гідрологічний заказник місцевого значення	Департамент екології та	Ічнянська ОТГ, Парафіївська ОТГ	308	землі природно-	Ічнянська міська рада;	цінне водо регулююче значення

к/м- І-ЧР	«Конівщинське»	природних ресурсів Чернігівської ОДА	Прилуцький район, с.Щурівка		заповідного фонду	Парафіївська селищна рада	та гідрологічний режим прилеглих територій з наявністю регіонально рідкісних видів рослин
285 - к/м- І-ЧР	гідрологічний заказник місцевого значення «Мокре»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Ічнянська ОТГ Прилуцький район, кв. 86, 93 Ічнянського лісництва	28	землі природно- заповідного фонду	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	цінне водо регулююче значення та гідрологічний режим прилеглих територій з наявністю регіонально рідкісних видів рослин
286 - к/м- І-ЧР	гідрологічний заказник місцевого значення «Южний»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Парафіївська ОТГ Прилуцький район, с.Южне	75	землі природно- заповідного фонду	Парафіївська селищна рада	цінне водо регулююче значення та гідрологічний режим прилеглих територій з наявністю регіонально рідкісних видів рослин
369 - к/м- І-ЧР	гідрологічний заказник місцевого значення «Бунилівське»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Сухополов'янська ОТГ Прилуцький район, с.с.Смош, Мільки, Переволочна	1370, 9	землі природно- заповідного фонду	Сухополов'янська сільська рада ; ДП «Прилуцьке лісове господарство»	цінне водо регулююче значення прилеглих територій з наявністю регіонально рідкісних видів рослин
370 - к/м- І-ЧР	гідрологічний заказник місцевого значення «Гетьманщина- Свидок»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Сухополов'янська ОТГ Прилуцький район, с.с.Погребі, Миколаївка, Піддубівка	1303	землі природно- заповідного фонду	Сухополов'янська сільська рада	цінне водо регулююче значення прилеглих територій з наявністю регіонально рідкісних видів рослин
371 - к/м- І-ЧР	гідрологічний заказник місцевого значення «Густинський»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Сухополов'янська ОТГ Прилуцький район, с.с.Замість, Густиня, Капустинці, Дідівці	873,9	землі природно- заповідного фонду	Сухополов'янська сільська рада (701,9 га); ДП «Прилуцьке лісове господарство» (172 га)	цінне водо регулююче значення прилеглих територій з наявністю регіонально рідкісних видів рослин
372 - к/м- І-ЧР	гідрологічний заказник місцевого значення «Заїздський»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Малодівицька ОТГ, Сухополов'янська ОТГ Прилуцький район, с.Сорочинці, Товкачівка, Заїзд	1450	землі природно- заповідного фонду	Малодівицька селищна рада (300 га); Сухополов'янська сільська рада (1150 га)	цінне водо регулююче значення прилеглих територій з наявністю регіонально рідкісних видів рослин
373 - к/м- І-ЧР	гідрологічний заказник місцевого значення «Заудаївський»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Сухополов'янська ОТГ Прилуцький район, с.с.Високе, Заудаївське	234	землі природно- заповідного фонду	Сухополов'янська сільська рада (191 га); ДП «Прилуцьке лісове господарство» (43 га)	цінне водо регулююче значення прилеглих територій з наявністю регіонально рідкісних видів рослин
374 - к/м- І-ЧР	гідрологічний заказник місцевого значення «Обичівський»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Малодівицька ОТГ Прилуцький район, с. Обичів	1038, 6	землі природно- заповідного фонду	Малодівицька селищна рада	цінне водо регулююче значення прилеглих територій з наявністю регіонально рідкісних видів рослин
375 - к/м- І-ЧР	гідрологічний заказник місцевого значення «Пирогівський»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Сухополов'янська ОТГ Прилуцький район, с.Пирогівці	259	землі природно- заповідного фонду	Сухополов'янська сільська рада	цінне водо регулююче значення прилеглих територій з

							наявності регіонально рідкісних видів рослин
376 - к/м-І-ЧР	гідрологічний заказник місцевого значення «Полівщина»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Ладанська ОТГ Прилуцький район, кв.69-71 Варвинського лісництва	535	землі природно-заповідного фонду	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	цінне водорегулююче значення прилеглих територій з наявністю регіонально рідкісних видів рослин
377 - к/м-І-ЧР	гідрологічний заказник місцевого значення «Приміське»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Прилуцька ОТГ, Сухополов'янська ОТГ Прилуцький район, кв. 96-100 Ладанське лісництво ДП «Прилуцький лісгосп» (163,6 га); Прилуцька м/р (55,2 га)	218,8	землі природно-заповідного фонду	ДП «Прилуцьке лісове господарство»; Прилуцька міська рада	цінне водорегулююче значення прилеглих територій з наявністю регіонально рідкісних видів рослин
378 - к/м-І-ЧР	гідрологічний заказник місцевого значення «Ряшківський»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Сухополов'янська ОТГ Прилуцький район, с.с.Ряшки, Смош	425	землі природно-заповідного фонду	Сухополов'янська сільська рада (298,5 га); ДП «Прилуцьке лісове господарство» (126,5 га)	цінне водорегулююче значення прилеглих територій з наявністю регіонально рідкісних видів рослин
379 - к/м-І-ЧР	гідрологічний заказник місцевого значення «Удайцівський»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Линовицька ОТГ Прилуцький район, с. Удайці	1040	землі природно-заповідного фонду	Линовицька селищна рада (551,8 га); ДП «Прилуцьке лісове господарство» (488,2 га)	цінне водорегулююче значення прилеглих територій з наявністю регіонально рідкісних видів рослин
415 - к/м-І-ЧР	гідрологічний заказник місцевого значення «Гурбинцівський»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Срібнянська ОТГ Прилуцький район, с.Гурбинці, с.Іванківці, смт.Дігтярі	452	землі природно-заповідного фонду	Срібнянська селищна рада	цінне водорегулююче значення прилеглих територій з наявністю регіонально рідкісних видів рослин
416 - к/м-І-ЧР	гідрологічний заказник місцевого значення «Дігтярівський»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Срібнянська ОТГ Прилуцький район, смт.Дігтярі	164	землі природно-заповідного фонду	Срібнянська селищна рада	цінне водорегулююче значення прилеглих територій з наявністю регіонально рідкісних видів рослин
417 - к/м-І-ЧР	гідрологічний заказник місцевого значення «Луки»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Срібнянська ОТГ Прилуцький район, смт.Дігтярі	57	землі природно-заповідного фонду	Срібнянська селищна рада	цінне водорегулююче значення прилеглих територій з наявністю регіонально рідкісних видів рослин
418 - к/м-І-ЧР	гідрологічний заказник місцевого значення «Савинцівський»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Срібнянська ОТГ Прилуцький район, с.Савинці, с.Горобіївка	117	землі природно-заповідного фонду	Срібнянська селищна рада	цінне водорегулююче значення прилеглих територій з наявністю регіонально рідкісних видів рослин
419 - к/м-І-ЧР	гідрологічний заказник місцевого значення «Срібнянський»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Срібнянська ОТГ Прилуцький район, смт.Срібне	71	землі природно-заповідного фонду	Срібнянська селищна рада	цінне водорегулююче значення прилеглих територій з наявністю регіонально рідкісних видів

							рослин
420 - к/м- І-ЧР	гідрологічний заказник місцевого значення «Жданівсько-Липівський»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Талалаївська ОТГ Прилуцький район, с.с.Липове, Корінецьке	205	землі природно-заповідного фонду	Талалаївська селищна рада	цінне водо регулююче значення прилеглих територій з наявністю регіонально рідкісних видів рослин
421 - к/м- І-ЧР	гідрологічний заказник місцевого значення «Красноколядинський»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Талалаївська ОТГ Прилуцький район, с.Красний Колядин	340	землі природно-заповідного фонду	Талалаївська селищна рада	цінне водо регулююче значення прилеглих територій з наявністю регіонально рідкісних видів рослин
422 - к/м- І-ЧР	гідрологічний заказник місцевого значення «Українсько-Березівський»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Талалаївська ОТГ Прилуцький район, с.с.Українське, Болотниця, Довгалівка, Юрківці, Березівка	560	землі природно-заповідного фонду	Талалаївська селищна рада	цінний гідрологічний режим території з наявністю регіонально рідкісних видів рослин
479 - к/м- І-ЧР	ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Іржавецькі багаторічні меморіальні насадження»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Ічнянська ОТГ Прилуцький район, с.Іржавець	0,2	землі природно-заповідного фонду	Ічнянська міська рада	цінний гідрологічний режим території з наявністю регіонально рідкісних видів рослин
480 - к/м- І-ЧР	ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Багатівковий дуб»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Ічнянська ОТГ Прилуцький район, кв. 39 Жадківського лісництва	0,01	землі природно-заповідного фонду	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	багатівкові дерева
515 - к/м- І-ЧР	ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Жевахівщина»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Линовицька ОТГ Прилуцький район, смт.Линовиця	19,3	землі природно-заповідного фонду	Линовицька селищна рада	багатівкові дерева
516 - к/м- І-ЧР	ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Ілківці»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Ладанська ОТГ Прилуцький район, с.Ілківці	2,5	землі природно-заповідного фонду	ДП «Дослідне господарство «Ілківці» Миронівського інституту пшениці ім.В.М.Ремесла Національної академії аграрних наук України»	багатівкові дерева
517 - к/м- І-ЧР	ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Парк ім. Т.Г.Шевченка»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Линовицька ОТГ Прилуцький район, смт.Линовиця	16,6	землі природно-заповідного фонду	Линовицька селищна рада	багатівкові дерева
518 - к/м- І-ЧР	ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Багатівковий дуб Три брати»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Линовицька ОТГ Прилуцький район, сел.Линовиця	0,01	землі природно-заповідного фонду	Линовицька селищна рада	багатівкові дерева
519 - к/м- І-ЧР	Дуб богданівський	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Линовицька ОТГ Прилуцький район, с. Богданівка	0,01	землі природно-заповідного фонду	Линовицька селищна рада	багатівкове дерево
531 - к/м- І-ЧР	ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Дігтярівський»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Срібнянська ОТГ Прилуцький район, смт.Дігтярі	4,5	землі природно-заповідного фонду	Дігтярівський аграрний ліцей	багатівкові дерева
532 - к/м- І-ЧР	ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Сокиринський явір»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Срібнянська ОТГ Прилуцький район, с.Сокиринці	0,01	землі природно-заповідного фонду	Сокиринський професійний аграрний ліцей	багатівкові дерева
533 - к/м- І-ЧР	ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Унікальне дерево-екзот»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Срібнянська ОТГ Прилуцький район, с.Сокиринці	0,01	землі природно-заповідного фонду	Сокиринський професійний аграрний ліцей	багатівкові дерева
557 - к/м- І-ЧР	ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Віковий дуб»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Прилуцька ОТГ Прилуцький район, м.Прилуки, вул. Вокзальна, 36	0,01	землі природно-заповідного фонду	КП електромереж зовнішнього освітлення «Міськвітло»	багатівкові дерева

558 - к/м- І-ЧР	ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Два вікових дуби»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Прилуцька ОТГ Прилуцький район, м.Прилуки, вул. Європейська, буд.106	0,02	землі природно-заповідного фонду	КП електромереж зовнішнього освітлення «Міськвітло»	багатовікові дерева
559 - к/м- І-ЧР	ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Багатовіковий дуб»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Прилуцька ОТГ Прилуцький район, м.Прилуки, вул. Гіряка, буд.11	0,01	землі природно-заповідного фонду	КП електромереж зовнішнього освітлення «Міськвітло»	багатовікові дерева
560 - к/м- І-ЧР	ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Чотири вікові дуби»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Прилуцька ОТГ Прилуцький район, м.Прилуки, вул.Костянтинівська, буд.93	0,02	землі природно-заповідного фонду	КП електромереж зовнішнього освітлення «Міськвітло»	багатовікові дерева
597 - к/м- І-ЧР	геологічна пам'ятка природи місцевого значення «Данчикова гора»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Срібнянська ОТГ Прилуцький район, смт.Срібне	3	землі природно-заповідного фонду	Срібнянська селищна рада	геологічно рідкісні ландшафти
604 - к/м- І-ЧР	заповідне урочище місцевого значення «Софіївка»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Ічнянська ОТГ Прилуцький район, кв. 26, 33 Жадківського лісництва	25	землі природно-заповідного фонду	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	наявність червонокнижних і регіонально рідкісних видів рослин та тварин
624 - к/м- І-ЧР	заповідне урочище місцевого значення «Івківці»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Ладанська ОТГ Прилуцький район, кв. 129-130 Прилуцького лісництва	72	землі природно-заповідного фонду	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	наявність червонокнижних і регіонально рідкісних видів рослин та тварин
625 - к/м- І-ЧР	заповідне урочище місцевого значення «Три ярки»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Ладанська ОТГ Прилуцький район, кв. 126 Прилуцького лісництва	83	землі природно-заповідного фонду	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	наявність червонокнижних і регіонально рідкісних видів рослин та тварин
636 - к/м- І-ЧР	заповідне урочище місцевого значення «Микитівщина»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Срібнянська ОТГ Прилуцький район, кв. 35-51, 53, 54 Сокиринського лісництва	346	землі природно-заповідного фонду	ДП «Прилуцьке лісове господарство»	наявність червонокнижних і регіонально рідкісних видів рослин та тварин
650 - к/м- І-ЧР	дендропарк місцевого значення «Прилуцький»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Прилуцька ОТГ Прилуцький район, м.Прилуки, вул. Вавилова, 16	11,9	землі природно-заповідного фонду	Прилуцька дослідна станція УААН	цінні штучностворені та природні ландшафти
662 - к/м- І-ЧР	парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення «Срібнянський»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Срібнянська ОТГ Прилуцький район, смт.Срібне	25,8	землі природно-заповідного фонду	Срібнянська селищна рада	цінні штучностворені та природні ландшафти з екзотичними деревами та рослинами
663 - к/м- І-ЧР	парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення «Талалаївський»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Талалаївська ОТГ Прилуцький район, кв.16 Талалаївського лісництва	96	землі природно-заповідного фонду	ДП «Борзнянське лісове господарство»	цінні штучностворені та природні ландшафти з екзотичними деревами та рослинами
664 - к/м- І-ЧР	парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення «Плугатарський»	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА	Талалаївська ОТГ Прилуцький район, с.Плугатар	20	землі природно-заповідного фонду	ДП «Талалаївкарайг ролісництво»	цінні штучностворені та природні ландшафти з екзотичними деревами та рослинами
670 - к/м- І-ЧР	Ландшафтний заказник місцевого значення «Засенкове»	Рішення Чернігівської обласної ради від 12.05.2020 №15-23/VII	Прилуцький район, Сухополов'янська ОТГ	21,0	землі природно-заповідного фонду	Сухополов'янська с/р	цінні природні ландшафти з наявністю регіонально рідкісних і червонокнижних видів рослин та тварин
675 - к/м- І-ЧР	Ландшафтний заказник місцевого значення «Берізки»	Рішення Чернігівської обласної ради від 22.10.2021 №11-6/VIII	Прилуцький район, Сухополов'янська ОТГ	6,54	землі природно-заповідного фонду	Сухополов'янська сільська рада	ділянка природного комплексу березового лісу
678 -	Ландшафтний заказник місцевого	Рішення Чернігівської	Прилуцький район,	43,1	землі природно-	Сухополов'янська сільська рада	природний ландшафт заплави

к/м- І-ЧР	значення «Панський сад»	обласної ради від 16.09.2022 №35-11/VIII	Сухополов'янська ОТГ		заповідного фонду		р.Співакова

Таблиця Б.3. Перелік природоохоронних заходів, фінансування яких здійснювалось за рахунок коштів обласного фонду охорони навколишнього природного середовища у 2020-2022 рр.

Назва природоохоронного заходу	Загальна кошторисна вартість, тис. грн.	Термін реалізації заходу (згідно з проектом)	Ступінь готовності природоохоронного заходу, %	Обсяг фактичних видатків з обласного фонду, тис. грн.	Обсяг фактичних видатків з інших джерел, тис. грн.	Інформація щодо стану виконання природоохоронного заходу (завершення або введення в експлуатацію)
Будівництво інженерних споруд та благоустрій (поліпшення технічного стану) р. Удай в межах м. Прилуки Чернігівської області на ділянці від ПК-32 до ПК-46 та від ПК-0* до ПК-5*	17296,7	2020-2021	18	-	3100	Виконані роботи (в напрямку основного русла) з формування берегової смуги на ділянці 3,2 км, розчищення та розширення - на ділянці 1,6 км.
Здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря зони «Чернігівська»	199	2022	42,7	84,9	-	Забезпечено контроль за станом атмосферного повітря області, зокрема проведено 660 досліджень за 11-ма показниками в 4 населених пунктах (м. Ніжин, м. Прилуки, м. Бахмач, м. Корюківка).
Благоустрій природних джерел та криниць області	197	2020	100	197	-	Облаштовані криниці для забору питної води в с. Ядути Борзнянського району, с. Яблунівка Прилуцького району, с. Григорівка Бахмацького району, природного джерела в с. Рябухи Талалаївського району.

Додаток В.

Таблиця В.1. Перелік проєктів, в яких Прилуцька ТГ взяла участь у 2023-2024 рр.

Донор	Реципієнт	Назва проєкту	Мета проєкту	Вартість проєкту	Дата початку і закінчення проєкту
Європейський Союз спільно з Німецьким товариством міжнародного співробітництва (GIZ)	Прилуцька міська рада	Програма «EU4ResilientRegions - Special Assistance Programme Ukraine»- «Міцні регіони – Спеціальна програма підтримки України»	Сприяння соціальній згуртованості та особистій безпеці шляхом підтримки зорієнтованого на потреби людей ефективного місцевого врядування у соціальній та адміністративній сферах, а також у сфері охорони здоров'я.	Надання підтримки закладам соціальної сфери, охорони здоров'я та ЦНАП	2021-2025 роки

Німецьке товариство міжнародного співробітництва (GIZ) Фонд Terre des hommes в Україні	Прилуцька міська рада	Участь у «Підготовка шкіл до соціальної згуртованості»	Посилення інституційної й організаційної спроможності інституцій, що працюють з дітьми	Освітні заходи, облаштування просторів дружних до дитини	2023-2024 роки
Німецьке товариство міжнародного співробітництва (GIZ) Проект «Просування енергоефективності та імплементації Директиви ЄС про енергоефективність в Україні»	КП «Прилукитепловодопостачання»	Демо-проект «Будівництво мережевої сонячної електростанції на 130 кВт для власного споживання електричної енергії КП «Прилукитепловодопостачання» в м.Прилуки Чернігівської області	Економія електричної енергії, впровадження альтернативних джерел електроенергії, часткове вирішення питання впливу на довкілля – зменшення викидів CO ₂ /	100тис. євро	2024-2025 роки
Програма з розвитку Організації Об'єднаних Націй в Україні, ЄС	Прилуцька міська рада	Напрямок щодо функціонування Робочої групи з громадської безпеки та відновлення в межах проекту «EU4Recovery – Розширення можливостей громад в Україні»	Об'єднання зусиль громадськості, місцевої влади та самоврядування, провайдерів безпечних послуг в контексті підвищення рівня громадської безпеки та соціальної згуртованості на території, що зазнала впливу збройного конфлікту.	Участь у освітніх заходах, грантова підтримка місцевих ініціатив	2022-2025 роки
Програма з розвитку Організації Об'єднаних Націй в Україні, ЄС	Прилуцька міська рада Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Прилуцької міської ради	Напрямок щодо підвищення організаційної спроможності ОМС (соціальні послуги) в межах проекту «EU4Recovery – Розширення можливостей громад в Україні»	Підвищення організаційної спроможності ОМС, децентралізація, соціальні послуги в громадах	Надання підтримки щодо облаштування просторів для надання соціальних послуг, консультування	2023-2024 роки
Програма з розвитку ООН, ЄС	Прилуцька міська рада	Ініціатива «Розбудова Мережі робочих груп із громадської безпеки та відновлення у семи територіальних громадах Чернігівщини» в межах проекту «EU4Recovery – Розширення можливостей громад в Україні»	Метою ініціативи є сприяння в інституційному розвитку громадських організацій, вдосконалення проектного менеджменту в громадах.	Участь у освітніх заходах та консультативних заходах.	2023-2024 роки
Програма розвитку ООН в межах Програми із відновлення та розбудови миру за	Прилуцька міська рада	Школа соціальної роботи	Розвиток людського потенціалу фахівців соціальних закладів громади та підвищення якості	Участь в освітніх та консультативних заходах.	листопад 2023-травень 2024

фінансової підтримки Уряду Швеції			соціальних послуг		
Програма розвитку ООН в Україні	Виконавчий комітет Прилуцької міської ради	«Трансформацій не відновлення задня безпеки людей в Україні»	Сприяння трансформаційному відновленню після масових смертей, руйнування, переміщення та страждань населення , спричинених війною в Україні, а також забезпечення безпеки людей в Україні шляхом здійснення негайних узгоджених дій щодо взаємопов'язаних і багатовимірних загроз, які наразі постояють перед Україною.	Участь у освітніх заходах щодо грантової діяльності, фінансова підтримка проектів за результатами конкурсних відборів.	2024-2025 роки
Програма розвитку ООН в Україні, ЄС	Прилуцька міська рада	Ініціатива «Мери за економічне зростання»	Ініціатива спрямована на посилення рівного та «зеленого» розвитку у регіоні Східного партнерства.	Участь в освітніх програмах, грантових конкурсах	2021-2024 роки
Міжнародна організація з міграції (МОМ) за підтримки Уряду та народу Японії	Ініціативна група Прилуцького міського Будинку культури у співпраці з ГО молодих інвалідів «Фенікс»	Продовження проєкту #Соціальнийпрос тірМБК, реалізованого у 2023 році	Підвищення рівня згуртованості у Прилуцькій міській територіальній громаді та покращення психосоціальної підтримки вразливих категорій населення, що постраждали від війни, в т.ч. осіб з інвалідністю шляхом функціонування #Соціальногопросто руМБК	260147,40грн.	січень 2024 – травень 2024
Міжнародна організації з міграції (МОМ) за підтримки уряду та народу Японії	Прилуцька міська рада	«Життєздатність +: Економічна інтеграція внутрішньо переміщених осіб та постраждалих від війни»	Покращення соціально- економічної інтеграції та стійкості ВПО, осіб, які повернулися, та приймаючих громад шляхом зміцнення громадської солідарності та сприяння сталому працевлаштуванню в Чернігівській, Київській та Сумській областях.	Освітня, методична та технічна підтримка	2024-2026 роки
Міжнародна організації з міграції (МОМ) за підтримки уряду та народу Японії	Ініціативна група Територіально го центру соціального обслуговуванн я (надання соціальних послуг)	Запровадження транспортної послуги для осіб з інвалідністю (соціального таксі)	Підвищення рівня транспортної мобільності осіб з інвалідністю в Прилуцькій міській громаді, ресурсна допомога щодо технічного стану приміщення центру,	Отримано автомобіль Opel Combo, будівельні матеріали, побутову техніку.	2023.-2024 роки

	Прилуцької міської ради.		ресурсна підтримка		
Благодійна організація «Українська освітня платформа» програма Благодійника «Забезпечення впровадження більш відповідального, спрямованого на людей та ефективного підходу до кризи в Україні через місцеве керівництво, інновації, співпрацю між агентствами та процес навчання дією від DanChurchAid»	Прилуцька гімназія №10	Клас безпеки	Підвищення рівня знань здобувачів освіти, працівників та батьківської громадськості Прилуцького закладу загальної середньої освіти I-III ступенів №10 (ліцею №10) Прилуцької міської ради Чернігівської області правил пожежної, мінної безпеки та цивільного захисту, алгоритму дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій, наданню домедичної допомоги шляхом створення та функціонування «Класу безпеки».	133363,00 грн.	листопад 2023-квітень 2024.
Відокремлений підрозділ іноземної неурядової організації Філія «АКТЕД»	Прилуцька міська рада Прилуцька гімназія №3 ім. С.Г. Шовк Прилуцький заклад загальної середньої освіти I-III ступенів №6 (ліцей №6)	Участь у проєкті «Реконструкція та оновлення шкільної інфраструктури, а також забезпечення матеріальним обладнанням для безпечного відновлення шкільного навчання в Чернігівській області@	Облаштування двох укриттів		2024-2025 роки
Управління з координації гуманітарних справ Організації Об'єднаних Націй Запорізький благодійний фонд «Єдність» за майбутнє», ГО «Центр Доброчин»	Прилуцька міська рада	Участь у проєкті «Комплексна допомога для сімей з дітьми в Чернігівській, Сумській і Харківській областях»	- багатоцільова грошова допомога для вразливих сімей - робота з дітьми: заходи з арт-реабілітації, тренінги, соціальний супровід.		серпень. 2023-липень.2024 .
Гуманітарний фонд для України Реалізують БФ «Хай тек» ГО «Вінницька обласна правозахисна організація «Джерело надії», ГО Агенція сталого розвитку»	Прилуцька міська рада	Участь у проєкті «Створення міжрегіонального хабу підтримки жіночих ініціатив для допомоги незахищеним верствам населення у північно-східних областях України» Ініціатива «Створення мережевого хабу «Простір підтримки та	Допомога та підтримка вразливих категорій населення.	Методична, ресурсна підтримка.	2023-2024 роки

Програма розвитку ООН, фінансування Уряду Японії	Прилуцька міська рада	ініціатив» Участь у проєкті «Сприяння безпеці людей в Україні шляхом реагування на багаторівневу кризу спричинену війною»	Участь у пілотному проєкті з планування відновлення на місцевому рівні	Методична, підтримка у розробці стратегічних документів	2023-2024 роки
Французьке агентство ExpertiseFrance, ЄС	Прилуцька міська рада	RELEVE Проєкт підтримки відновлення та відбудови громад Чернігівської області	Підтримка реформи децентралізації, посилення спроможностей у таких секторах, як транспорт, мобільність, сільське господарство, культура і спадщина та інш.	Методична, підтримка у розробці стратегічних документів	2024-2025 роки
Фонд «Партнерство за сильну Україну» ГО «Подільська агенція регіонального розвитку»	Виконавчий комітет Прилуцької міської ради	Проєкт «Security Compact»	Посилення стійкості громад до впливу окупації та військових дій шляхом підсилення безпекових елементів громади та її представників та підтримка процесів довготривалої безпеки.	Методична та консультативна, ресурсна підтримка.	2024 р.
Програма розвитку ООН	Чернігівська обласна організація Товариства Червоного Хреста України	Проєкт «Перша допомога-знання, що рятують життя»	Підвищити рівень спроможності, обізнаності старшокласників віком від 14 до 17 років Прилуцької міської громади щодо навичок першої допомоги шляхом проведення практичних семінарів	447293 грн.	2024 р.
Програма розвитку ООН (UNDP) в Україні «Підтримка громадянського суспільства та молоді» та фінансування Міністерства закордонних справ Данії.	Прилуцька міська рада	Проєкт «Забезпечення участі громадян у процесі відновлення», який впроваджується ГО «Агенція відновлення та розвитку»	Забезпечення ефективного процесу відновлення в регіонах з допомогою залучення громадських організацій та громадян до процесу прийняття рішень та налагодження їх співпраці з місцевою владою.	Участь в освітніх заходах	2024 р.
Український культурний фонд	Прилуцький краєзнавчий музей ім. В.І.Маслова	«Лютий»	Музеєфікація подій лютого 2022 р. на території Прилуцького р-ну та меморіалізація героїчної боротьби захисників.	315265,00 грн	.2024 р.

Український культурний фонд	Прилуцький краєзнавчий музей ім. В.І.Маслова	«Садби творчості й добра»	Збереження та доступність містечкових садб Прилуцького р-ну у цифровому форматі	673822,11 грн	2024 р.
ГО «Істок» та міжнародна неурядова організація «Plan International»	Прилуцький заклад загальної середньої освіти I-III ступенів №6 (ліцей №6)	Облаштування класу безпеки	Розширення можливостей для стійкого майбутнього: забезпечення молоді, що постраждала від конфлікту, життєво важливими навичками та безпечним простором	172 000 грн.	2024 р.
ГО «Істок» та незалежна неурядова організація «Save the Children» та «NORAD» (Норвегія)	Прилуцький ліцей №5 імені В.А.Затолокін а	Участь у проєкті «Безпечні школи»	Створення Комітету Безпеки Школи, здійснення моніторингової оцінки ризиків у закладі, формування безпечного освітнього середовища	475 457 грн.	2024 р.
Благодійний фонд «Фортечний»	Прилуцька гімназія №10	Альтернативне живлення шляхом встановлення гібридних сонячних панелей	Забезпечення безперервного енергозабезпечення в укритті	1200000,00 грн	2024 р.
Благодійний фонд «Фортечний»	Прилуцький ліцей № 1 ім. Георгія Вороного Прилуцької міської ради Чернігівської області	Забезпечення закладу обігрівачами, заміна ламп вуличного освітлення Установлення сонячних панелей	Забезпечення закладу обігрівачами, заміна ламп вуличного освітлення Використання відновлювальних джерел енергії	98 696,76 грн Орієнтовно 40 000,00 тисяч євро	2024 січень 2024 р.
Всесвітня продовольча програма ООН	Прилуцький заклад загальної середньої освіти I-III ступенів №7 (ліцей №7)	Програма шкільного харчування	Метою надання фінансової допомоги на організацію гарячого харчування школам у 2023/24 навчальному році у найбільш вразливих регіонах України	563197 грн.	2023-2024 роки
Всесвітня продовольча програма ООН	Прилуцький ліцей № 1 ім. Георгія Вороного	Програма шкільного харчування	Покращення шкільного харчування	804 774,00 грн	січень-травень 2024 р.
Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ) в Україні	Прилуцький заклад загальної середньої освіти I-III ступенів №7 (ліцей №7) Прилуцька гімназія №10	VolunTEENS Освітній проєкт Української Волонтерської Служби	Участь у волонтерському хакатоні для підлітків м.Львів, травень	Методична підтримка	травень 2024 р.

Уряд Данії та Євросоюзу. За технічного адміністрування ICAP Єднання та сприяння Програми розвитку ООН (UNDP) в Україні за фінансової підтримки Європейського Союзу, наданої в межах проекту «RE-SAFE:Вдихни життя в громади», Данія	Прилуцький ліцей №5 імені В.Затолокіна	Програма розвитку ООН UNDP в Україні «RE-SAFE»:» Вдихни життя в громади» за підтримки уряду Данії та Євросоюзу.	Створення STEAM лабораторії «Я-дослідник»	11000\$	березень-грудень 2024року-
Goethe-Institut Україна	Міська бібліотека для дітей ім. П. Білецького-Носенка	Проект «Валізка» з книжками,	Патріотичне виховання, популяризація книги і читання.	4390,00 грн.	Грудень 2023 – лютий 2024
Неурядова організація Save the Children	Прилуцький ліцей № 9	Допомога дітям з ООП	Допомогти дітям з ООП та інвалідністю, соціалізуватися в навчальному просторі	40 000 грн.	лютий, 2024-вересень, 2024
Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді МОН України	Прилуцький ліцей № 9	Всеукраїнський проект «Енергоефективність та екологія для школярів»	Популяризація знань серед здобувачів освіти про сучасні екологічні тренди та енергозберігаючі технології	Методична та ресурсна підтримка	березень-серпень, 2024 року
БФ «Право на захист» за фінансування Українського гуманітарного фонду (UHF)	Центр соціальних служб Прилуцької міської ради Чернігівської області	«Сила: Житло, захист і засоби для існування людям, які повернулися додому»	Поточний ремонт приміщення	290527,00 грн.	червень-вересень 2024
Medicos del Mundo Лікарі світу	КНП «ПМЦ ПМСД»	Покращання доступності якісних медичних послуг для постраждалого від конфлікту населення України	Забезпечення лабораторним та діагностичним обладнанням та медичними меблями	3 304 927,01 грн.	2024 р.
Організація Save the Children	Прилуцький ліцей № 14	Допомога інклюзивним закладам освіти від організації Save the Children	Забезпечення інклюзивного середовища ліцею	61 180, 00 грн.	2024 р.
Товариство Червоного Хреста України	Прилуцький ліцей № 1 ім. Георгія Вороного	«Навчання під час тривоги продовжується»	Забезпечення укриття партами (60 шт.) та стільцями (120 шт.)	63 663,00 грн.	Квітень 2024 р.
ГО «Українська федерація» «Спорт заради розвитку»	Прилуцький ліцей № 1 ім. Георгія Вороного	«Єдина Україна»	Забезпечення інвентарем уроків цікавої фізкультури	7100,00 грн.	Лютий 2024 р.
ГО «РУХ ОЛЕКСАНДРА ПЕДАНА «ДЖУНІОРС»	Прилуцький ліцей № 1 ім. Георгія Вороного	«Ігровий клуб Спільно JuniorS»	Активізація та залучення підлітків та молоді до життя громади, соціалізація підлітків та молоді ВПО, впровадження нових видів спорту у	200 000,00 грн.	Липень 2023-травень 2024

			громаді, проведення заходів, спрямованих на формування у підлітків та молоді здорового способу життя		
Товариство Червоного Хреста України	Прилуцький ліцей № 1 ім. Георгія Вороного області	«Безпечне укриття»	Поповнення класу безпеки медикаментами	15600,00 грн	Серпень 2024
Програма розвитку ООН (UNDP) в Україні за фінансової підтримки Європейського Союзу, наданої в межах проєкту «EU4Recovery – Розширення можливостей громад в Україні», фінансової підтримки Урядів Данії та Королівства Нідерландів.	Прилуцький ліцей № 1 ім. Георгія Вороного	«Клас безпеки»	Створення в закладі класу безпеки	570000,00 грн	Червень-вересень 2024
Програма розвитку ООН (UNDP) в Україні за фінансової підтримки Європейського Союзу, наданої в межах проєкту «EU4Recovery – Розширення можливостей громад в Україні», фінансової підтримки Урядів Данії та Королівства Нідерландів.	ГО «Асоціація родин, що виховують дітей з інвалідністю «Світанок», КЗ «Прилуцький міський центр комплексної реабілітації для дітей та молоді з інвалідністю «Світанок»	Інклюзивна майстерня для дітей та молоді з інвалідністю	Підвищення рівня соціалізації та інтеграції в суспільство дітей та молоді з інвалідністю міста Прилуки шляхом створення інклюзивної майстерні	4998,70 дол. США	2024 р.
Міжнародна гуманітарна організація Save The Children	Прилуцький заклад загальної середньої освіти I-III ступенів №6 (ліцей №6)	Облаштування укриття	Облаштування укриття	Ресурсна підтримка	2024 р.
Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді МОН України	«ARISTON домівка екологічного комфорту» та МОН України	Всеукраїнський проєкт «Енергоефективність та екологія для школярів»	Популяризація знань серед здобувачів освіти про сучасні екологічні тренди та енергозберігаючі технології	Ресурсна підтримка	Березень-Серпень, 2024 року
Фонд Східна Європа в межах реалізації швейцарсько-української програми «Електронне урядування задля підзвітності влади та участі громади (EGAP)	Виконавчий комітет Прилуцької міської ради	Участь територіальної громади у конкурсному відборі пілотних громад EGAP для впровадження проєктів із цифровізації	Популяризація та впровадження проєктів цифровізації	Ресурсна підтримка	2024-2026 роки

Громадянська організація «Ла Страда-Україна»	Прилуцька гімназія №10 Прилуцької міської ради Чернігівської області	Проект «Попередження гендерно зумовленого насильства, торгівлі людьми та порушення прав дитини»	Для забезпечення комфортного перебування учнів в укрітті закладу освіти під час воєнного стану	159838,65 грн	Жовтень 2024 року
Благодійної організації «Благодійний Фонд «Леруа Мерлен Солідарність»	Прилуцька гімназія №13 імені Святителя Іоасафа Белгородського Прилуцької міської ради Чернігівської області	Проведення ремонтних робіт та облаштування ресурсної кімнати	Провести комплексний ремонт приміщення, що включає оздоблювальні роботи та адаптацію кімнати під потреби дітей з ООП.	61604,90	2024 р.
Save the Children – провідна неурядова організація із захисту прав дітей в світі	Прилуцький ліцей №5 імені В. Затолокіна	Добробут та самоврядування	Створення Комітету Самоврядування ліцею	Проект станом на 30.12.2024. 462510 грн. ,	Жовтень 2024-квітень 2025 р.
Французька міжнародна неурядова організація Acted	Прилуцький ліцей №5 імені В. Затолокіна	Реконструкція ,ремонт та оснащення шкіл для безпечного відновлення навчання в Чернігівській області	Допомога закладу у забезпеченні сучасною технікою для створення безпечного освітнього середовища	Отримано 35 ноутбуків на суму 854 245 грн.	Травень-червень 2024 р.
Finn Church Aid	Прилуцький ліцей №6	Розширені можливості укріття	Забезпечення укріття	124 тис грн	2024 р.
Український культурний фонд. «Відновлення культурно-мистецької діяльності».	БО «Мистецькі барви» у співпраці з Прилуцьким міським Будинком культури	«Не ждали» - сила голосу і слова	Сприяння створенню та просуванню нового локального українського культурно-мистецького продукту, спрямованого на меморіалізацію героїчної боротьби українського народу під час війни шляхом проведення 6 концертів гурту «Не ждали»	530405,60грн.	2024 р.
Проект «Гуманітарна підтримка для захисту та покращення умов життя в районах повернення та сільських територіях поблизу лінії зіткнення в Україні», що реалізується БФ «Право на захист» за підтримки Гуманітарного фонду для України (UNH).	БО «Мистецькі барви» у співпраці з Прилуцьким міським Будинком культури	Збільшення доступності послуг у філії Прилуцького міського Будинку культури для людей, які відносяться до вразливих категорій	Збільшення доступності послуг для людей, які відносяться до вразливих категорій шляхом облаштування пандусу та санвузла у філії Прилуцького міського Будинку культури	100975,00 грн.	2024 р.

Додаток Г.

Таблиця Г.1. Населення Прилуцької міської територіальної громади, на кінець 2024 року відповідного року

Вік (років)	Усе населення		
	Обидві статі	Чоловіки	Жінки
В т.ч. у віці, років			
0–4	1729	968	761
5–9	2536	1310	1226
10–14	2549	1318	1231
15–19	1876	1032	844
20–24	1920	1043	877
25–29	2572	1333	1239
30–34	4308	1905	2403
35–39	4642	2153	2489
40–44	4013	1873	2140
45–49	4102	1913	2189
50–54	3769	1840	1929
55–59	4395	1928	2467
60–64	4311	1891	2420
65–69	3867	1326	2541

Додаток Д.

Таблиця Д.1. Інформація про генеральний план м. Прилуки

№ п/п	Генеральний план	Рішення про розроблення	Рішення про затвердження	Система координат, масштаб та рік розроблення топооснови	Наявність зонінгу	Наявність CEO	Наявність розділів ІТЗ ЦЗ
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Генеральний план та план зонування території м. Прилуки Чернігівської області	04.12.2015 №8	30.06.2017 №1	1:10000	+	-	+

Додаток Е.

Таблиця Е.1. Показники фінансової спроможності Прилуцької ТГ у порівнянні з подібними громадами за результатами 2022 року.

Назва ТГ	Чисельність наявного населення станом на 01.01.2022, тис. чол	Площа, км ²	Доходи загального фонду на мешканця, грн.	Видатки загального фонду на мешканця, грн.	Видатки на утримання апарату управління на мешканця, грн.	Капітальні видатки на мешканця, грн.	Рівень дотаційності бюджетів, %	Частка управлінських видатків, %	Частка бюджетних видатків на оплату праці, %	Частка капітальних видатків бюджету, %	Видатки на культуру, фізкультуру спорт на мешканця, грн.	Частка трансфертів дохідної частини бюджету, %	Частка місцевих податків і зборів у дохідній частині загального фонду бюджету без трансфертів, %
Прилуцька	51,6	36	10422	10019	898	943	-10,3	8,6	59,7	8,4	482,1	15,2	19,4
Ніжинська	66,6	111	9168	10224	1340	1267	-0,2	14,6	52,7	10,7	539,4	15,2	20,8
Роменська	54,3	970	8940	11409	1183	1134	0,0	13,2	61,8	8,8	654	20,8	21,6
Пирятинська	29,7	931	10040	10551	1494	2365	0,3	14,9	59,5	17,8	567,8	20,6	22,1
Яготинська	30,9	792	10713	12376	1723	1527	0,0	16,1	58,8	10,7	682,8	20,0	27,8
Лубенська	67,5	1069	8228	9696	1132	1410	3,0	13,8	63,2	12,5	669,3	22,5	28,9

Додаток Є.

Таблиця Є.1. Інформація щодо структурних підрозділів Прилуцької міської

ради.

№	Назва відділу/управління	Положення	ПІБ керівника	Контакти
1.	Відділ інформаційно-аналітичного забезпечення міської ради	Рішення міської ради (7 сесія 6 скликання) від 01.04.2011 р. № 13	Гайдаєнко Світлана Петрівна	3-20-86 e-mail: plmrada_post@cg.gov.ua
2.	Загальний відділ	Рішення міської ради (47 сесія 7 скликання) від 31.08.2018 року №11	Чайка Лариса Григорівна	3-31-90 e-mail: plmrada_post@cg.gov.ua
3.	Відділ організаційної роботи	Рішення міської ради (47 сесія 7 скликання) від 31.08.2018 року №11	Петрик Антоніна Григорівна	3-30-03 e-mail: plmrada_post@cg.gov.ua
4.	Відділ бухгалтерського обліку та звітності	Рішення міської ради (9 сесія 7 скликання) від 24.03.2016 р. № 17	Яценко Інна Михайлівна	3-53-41 e-mail: plmrada_post@cg.gov.ua
5.	Відділ по роботі з кадрами	Рішення міської ради (47 сесія 7 скликання) від 31.08.2018 року №11	Касьян Олег Борисович	3-11-95 e-mail: plmrada_post@cg.gov.ua
6.	Юридичний відділ	Рішення міської ради (7 сесія 6 скликання) від 01.04.2011 р. № 13	Горбач Валентина Григорівна	3-39-40 e-mail: plmrada_post@cg.gov.ua
7.	Відділ з питань комп'ютеризації	Рішення міської ради (47 сесія 7 скликання) від 31.08.2018 року №11	Пристапа Михайло Григорович	3-53-98 e-mail: plmrada_post@cg.gov.ua
8.	Відділ звернень громадян	Рішення міської ради (47 сесія 7 скликання) від 31.08.2018 року №11	Пашук Людмила Петрівна	3-20-27 e-mail: plmrada_post@cg.gov.ua
9.	Головний спеціаліст з питань діяльності правоохоронних органів, мобілізаційної та спецроботи	Рішення міської ради (5 сесія 7-го скликання) від 28.01.2016 року №4	Архаткін Сергій Петрович	3-22-65 e-mail: plmrada_post@cg.gov.ua
10.	Архівний відділ	Рішення міської ради (44 сесія 7 скликання) від 26.06.2018 року № 20	Брітан Світлана Василівна	3-12-91 e-mail: plmrada_post@cg.gov.ua
11.	Господарський відділ	Рішення міської ради (7 сесія 6 скликання) від 01.04.2011 р. № 13	Будюк Ярослав Сергійович	3-30-01 e-mail: plmrada_post@cg.gov.ua
12.	Відділ ведення Державного реєстру виборців	Рішення міської ради (25 сесія 7 скликання) від 31.03.2017 р. № 5	Чумак Марина Григорівна	ф.7-12-09 3-22-37 e-mail: pl_vdrv_post@cg.gov.ua plmrada_post@cg.gov.ua
13.	Фінансове управління	Рішення міської ради (31 сесія 7 скликання) від 31.08.2017 р. №5	Ворона Олена Іванівна	3-32-03 plfin_post@cg.gov.ua plmrada_post@cg.gov.ua
14.	Відділ економіки	Рішення міської ради (9 сесія 7 скликання) від 24.03.2016 р. № 17	Даценко Дмитро Вікторович	3-02-42 3-11-00 e-mail: plmrada_post@cg.gov.ua
15.	Управління адміністративних послуг (Центр надання адміністративних послуг м.Прилуки)	Рішення міської ради (20 сесія 8 скликання) від 21.06.2022 р. № 9	Гайдай Микола Володимирович	050-910-90-99 e-mail: adminprilyki@ukr.net plmrada_post@cg.gov.ua
16.	Відділ інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю	Рішення міської ради (47 сесія 7 скликання) від 31.08.2018 року №11	Александрова Олена Віталіївна	3-22-65 e-mail: plmrada_post@cg.gov.ua
17.	Відділ культури і туризму	Рішення міської ради (42 сесія 6 скликання) від 01.03.2013 р. № 13	Лещенко Ірина Станіславівна	3-02-60 e-mail: culturapriluki1@gmail.com plmrada_post@cg.gov.ua
18.	Служба у справах дітей	Рішення міської ради (70 сесія 7 скликання) від	Кулій Людмила Григорівна	3-72-33 7-12-47 7-33-48 e-mail:

		10 липня 2020 року № 17		plmrada_post@cg.gov.ua
19.	Управління освіти	Рішення міської ради (72 сесія 7 скликання) від 15.09.2020 р. № 15	Правосуд Олександр Михайлович	3-00-22 e-mail: plmrada_post@cg.gov.ua
20.	Управління соціального захисту населення	Рішення міської ради (52 /позачергова/ сесія 8 скликання) від 08.08.2024 №15	Малиш Ганна Павлівна	ф.7-10-12 7-11-09 e-mail: sobespl@ukrpost.ua plmrada_post@cg.gov.ua
21.	Центр соціальних служб	Рішення міської ради (53 позачергова сесія 8 скликання) від 30.08.2024 року №6	Касьян Юлія Миколаївна	050-333-52-39 e-mail: pmcssdm@gmail.com plmrada_post@cg.gov.ua
22.	Відділ сім'ї, молоді та спорту	Рішення міської ради (47 сесія 7 скликання) від 31.08.2018 року №11	Чабак Олена Вікторівна	e-mail: plmrada_post@cg.gov.ua
23.	Управління житлово – комунального господарства	Рішення міської ради (31 сесія 7 скликання) від 31.08.2017 р. № 13	Созінов Олег Сергійович	3-04-79 e-mail: plmrada_post@cg.gov.ua
24.	Управління з питань надзвичайних ситуацій та оборонної роботи	Рішення міської ради (23 сесія 7 скликання) від 24.02.2017 р. № 14	Степаненко Борис Миколайович	3-42-30 e-mail: plmrada_post@cg.gov.ua
25.	Управління містобудування та архітектури	Рішення міської ради (15 сесія 7 скликання) від 28.07.2016 р. № 4	Тесленко Віктор Михайлович	e-mail: plmrada_post@cg.gov.ua
26.	Відділ комунальної власності	Рішення міської ради (7 сесія 6 скликання) від 01.04.2011 р. № 13	Полив'яна Тетяна Сергіївна	7-33-63 e-mail: plmrada_post@cg.gov.ua
27.	Головний спеціаліст з інвестиційної діяльності міської ради	-	Канавець Олена Володимирівна	7-13-65 e-mail: plmrada_post@cg.gov.ua

Таблиця Є.2. Інформація про Громадську раду при виконавчому комітеті Прилуцької міської ради.

№	П.І.П.	Назва інституту громадянського суспільства
1	Нежиборець Володимир Валентинович	Голова Громадської ради, Громадська організація «Ветерани Афганської війни та учасники бойових дій Прилуччини»
2	Дуденок Олександр Миколайович	Заступник голови Громадської ради, Громадська організація «Патріот Прилуки»
3	Зінченко Марія Юріївна	Заступник голови Громадської ради, Відокремлений підрозділ громадської організації «Молодіжний клуб Джура»
4	Бартош Олександр Петрович	Громадська організація «Об'єднання ветеранів та працівників силових структур України»
5	Бойко Людмила Борисівна	Громадська організація «Єдина родина Чернігівщини»
6	Буконкін Юрій Володимирович	Прилуцьке міськрайонне добровільне товариство Спілка «Чорнобиль»
7	Гнатів Євгенія Валентинівна	Прилуцька міська організація профспілки працівників культури
8	Дем'яненко Олег Андрійович	Прилуцька міськрайонна Спілка ветеранів Афганістану при УСВА
9	Денисенко Валентин Дмитрович	Громадське формування «Окремий Прилуцький козацький полк ім. Петра Сагайдачного»
10	Дзюба Владислав Миколайович	Громадська організація «Прилуцький козацький полк»
11	Дорошенко Валерій Володимирович	Комітет самоорганізації населення №4 мікрорайону М'ятно-дослідної станції
12	Дорошенко Григорій Іванович	Громадське формування з охорони громадського порядку «Козацька Варта»
13	Заголій Тетяна Спиридонівна	Прилуцька міська організація Профспілки працівників освіти і науки України
14	Заріпов Рахімзян Шаріфзянович	Громадська організація «Прилуцька міська організація ветерани України»
15	Зінченко Роман Олександрович	Прилуцька міськрайонна громадська організація «Прилуцький

		козацький курінь імені Івана Сірка»
16	Касьян Юлія Миколаївна	Прилуцька міська організація професійної спілки працівників державних установ України
17	Кірічок Анатолій Дмитрович	Прилуцька міська спілка офіцерів-ветеранів афганської війни та воєнних конфліктів в інших державах
18	Котова Вікторія Сергіївна	Громадська організація «Чисте місто Прилуки»
19	Коток Віра Миколаївна	Комітет самоорганізації населення №2 Заудаївського мікрорайону
20	Кривуш Артур Григорович	Відокремлений підрозділ ГО «Правий сектор» в Чернігівській області
21	Опанасенко Олег Анатолійович	Громадська організація «Комфорт та якість»
22	Опанасенко Олена Вікторівна	Громадська організація «Чернігівська Федерація Армспорту»
23	Охріменко Олена Миколаївна	Прилуцька міськрайонна організація Товариства Червоного Хреста
24	Паянок Марина Геннадіївна	Громадська організація «Всеукраїнська асоціація підприємців та споживачів»
25	Правосуд Любов Олександрівна	Комітет самоорганізації населення №7 мікрорайону 273 кварталу
26	Ребров Олег Олексійович	Громадська організація «Всеукраїнська спілка ліквідаторів-інвалідів «Чорнобиль-86»
27	Рябоконт Наталія Валеріївна	Комітет самоорганізації населення №3 мікрорайону Рокитний
28	Самозван Дмитро Володимирович	Громадська організація «Варта Прилуки»
29	Тищенко Валентина Миколаївна	Комітет самоорганізації населення №1 Центрального мікрорайону міста
30	Федоренко Андрій Анатолійович	Громадська організація «Учасники антитерористичної операції «ЩИТ»
31	Шкурт Валентина Віталіївна	Комітет самоорганізації населення №6 мікрорайону військових містечок №№12, 17

Додаток Ж

Результати опитування мешканців громади та бізнесу на тему «Основні проблеми та перспективи розвитку Прилуцької територіальної громади»

1. Яким із нижче запропонованих тверджень Ви б охарактеризували Вашу громаду:

510 відповідей

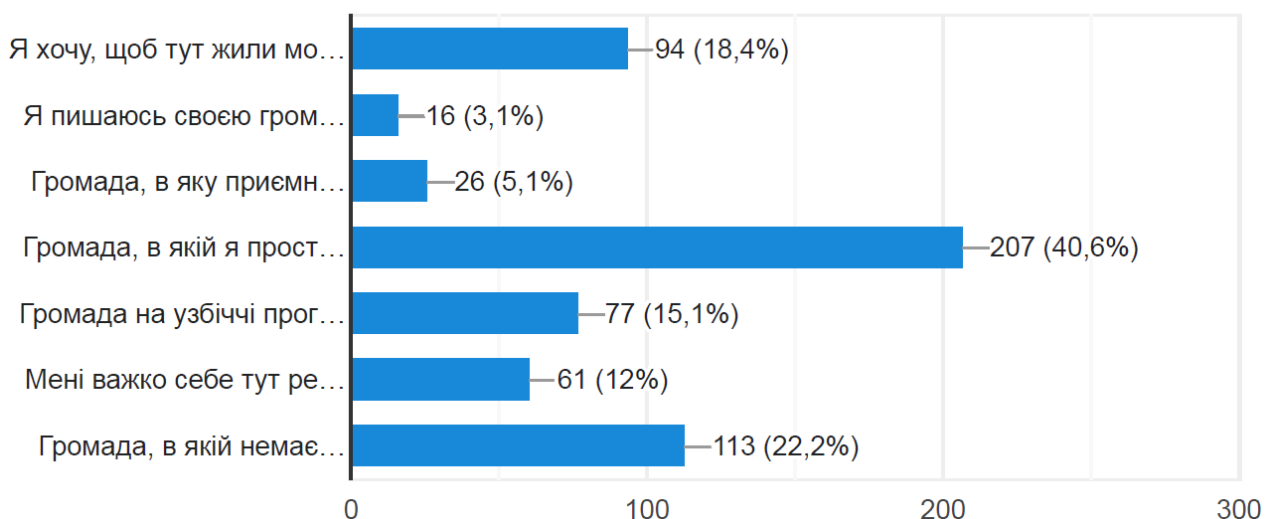

Рисунок 1. Розподіл відповідей респондентів на запитання «Яким із нижче запропонованих тверджень Ви б охарактеризували Вашу громаду?»

2. Чи плануєте залишитись тут жити?

510 відповідей

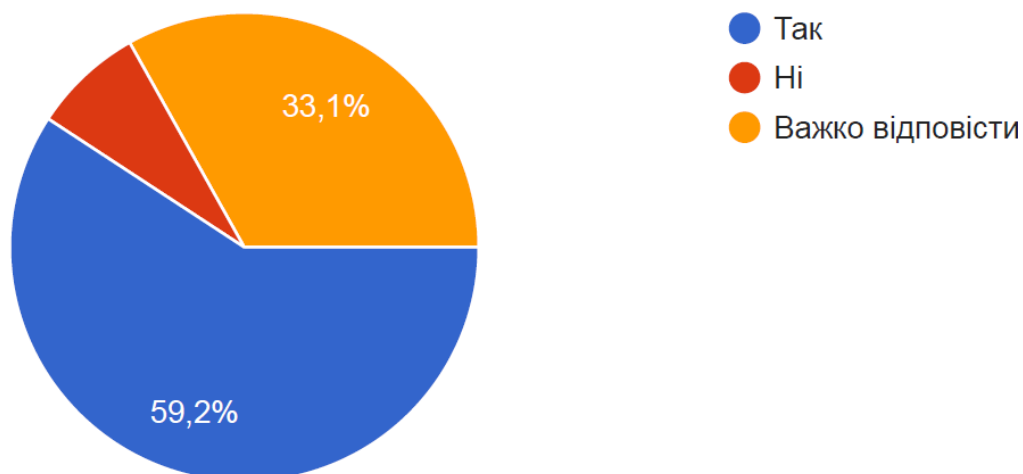

Рисунок 2. Розподіл відповідей респондентів на запитання «Чи плануєте залишитись тут жити?»

3. Як би Ви оцінили рівень показників стану громади, які представлені в цій таблиці:

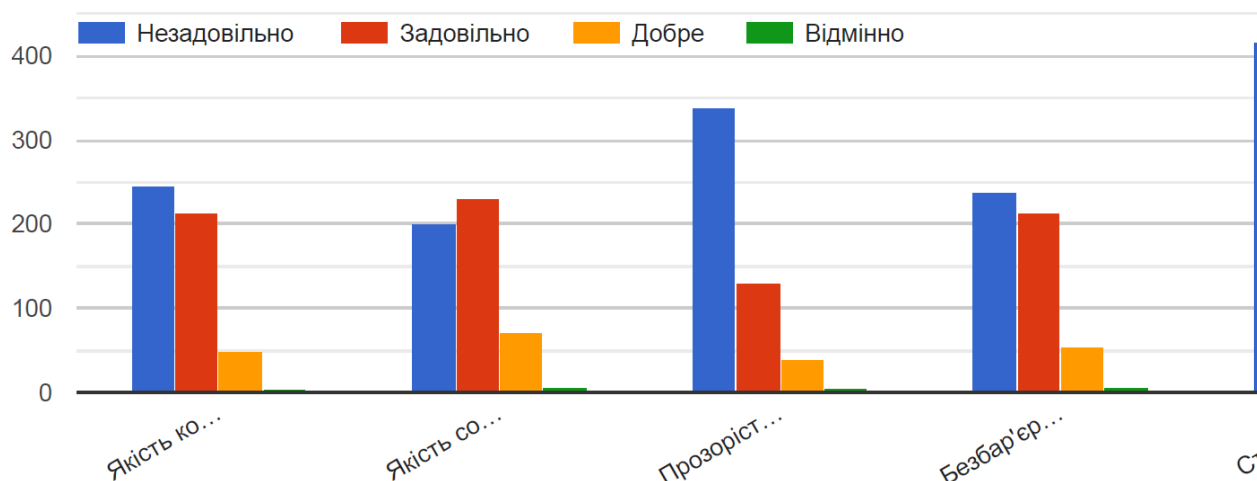

Рисунок 3. Розподіл відповідей респондентів на запитання «Як би Ви оцінили рівень показників стану громади, які представлені у таблиці?»

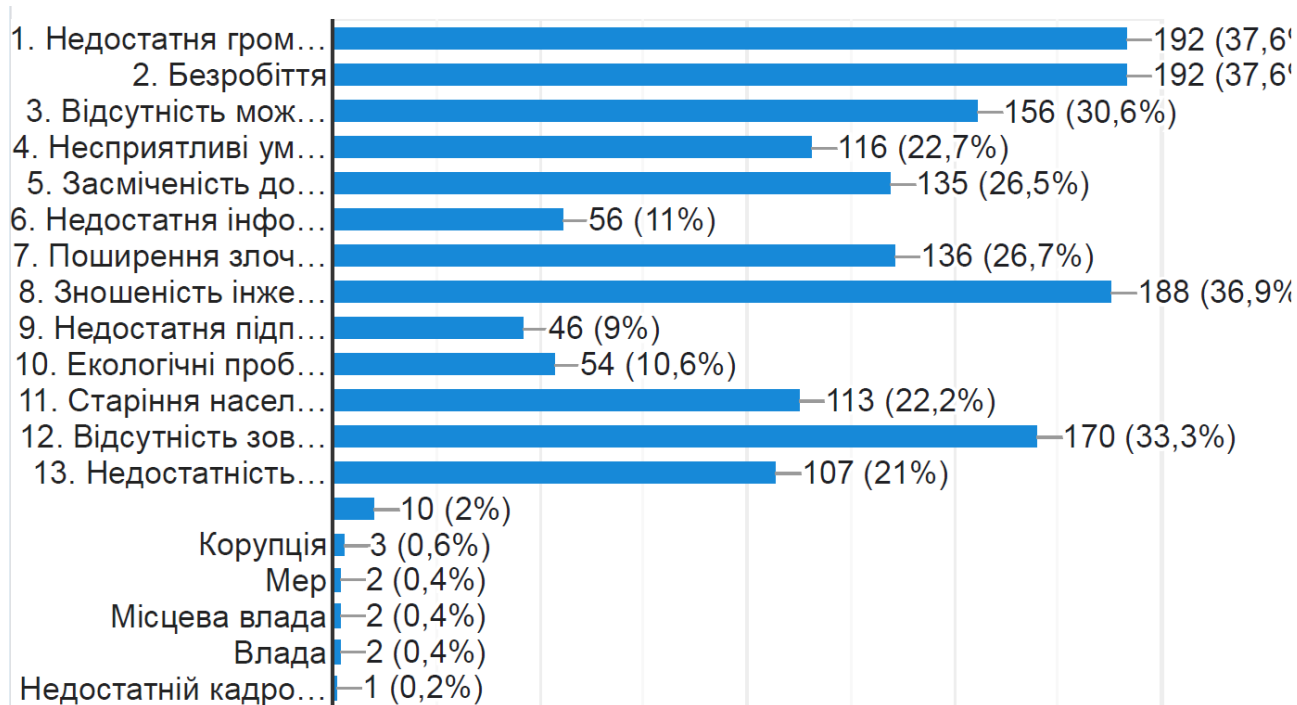

Рисунок 4. Розподіл відповідей респондентів на запитання «Що на Вашу думку заважає розвитку громади (виберіть три основних)?»

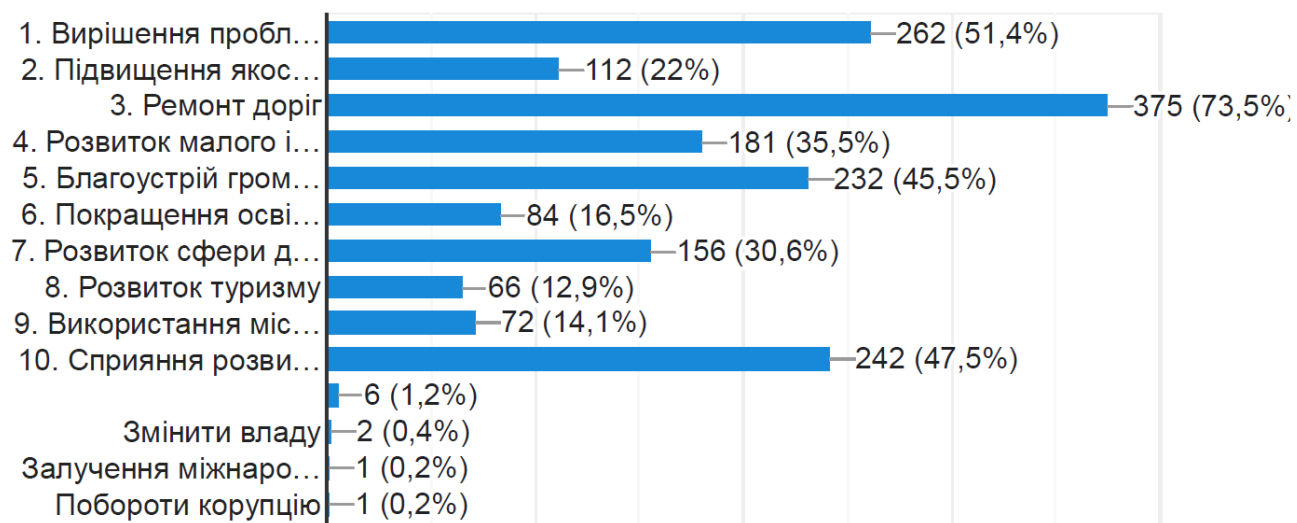

Рисунок 5. Розподіл відповідей респондентів на запитання «Виберіть три основні завдання, які необхідно виконати, для розвитку громади?»

6. Чи вірите Ви у реалізацію завдань, вказаних в пункті 5?

510 відповідей

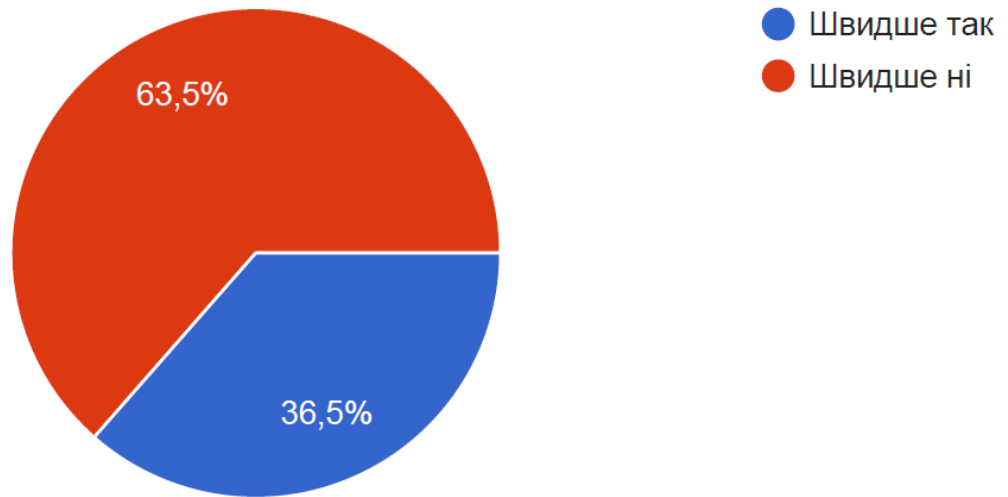

Рисунок 6. Розподіл відповідей респондентів на запитання «Чи вірите Ви у реалізацію завдань, вказаних в пункті 5?»

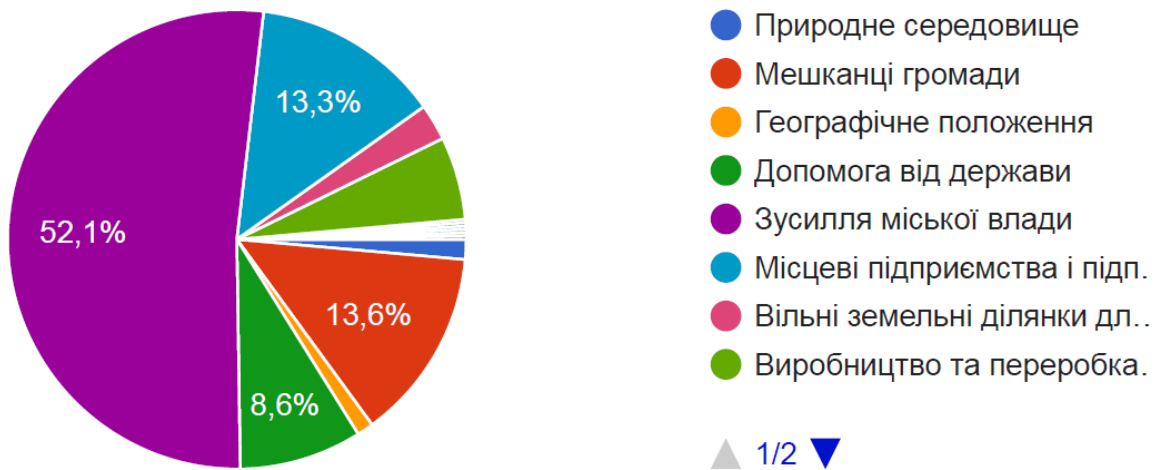

Рисунок 7. Розподіл відповідей респондентів на запитання «Яким є, на Вашу думку, основний ресурс громади для подальшого розвитку (позначте лише одну відповідь)?»

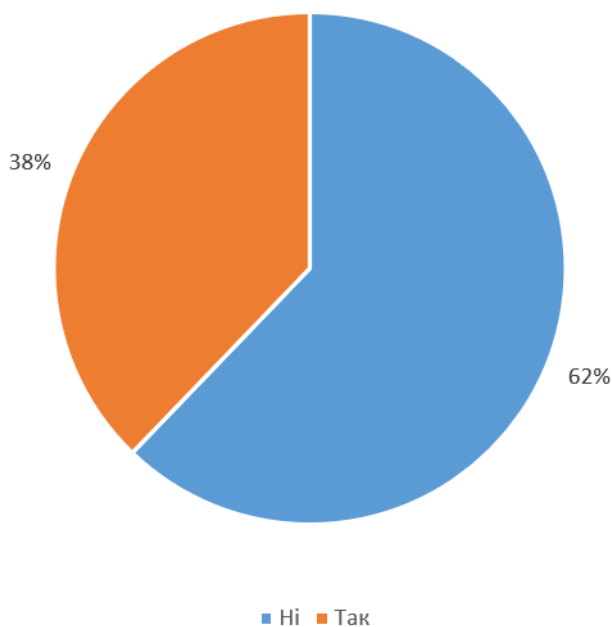

Рисунок 8. Розподіл відповідей респондентів на запитання «Чи бажаєте Ви долучитися до Робочої групи з розробки Стратегії розвитку громади?»

9. Вкажіть, будь ласка, Вашу стать

510 відповідей

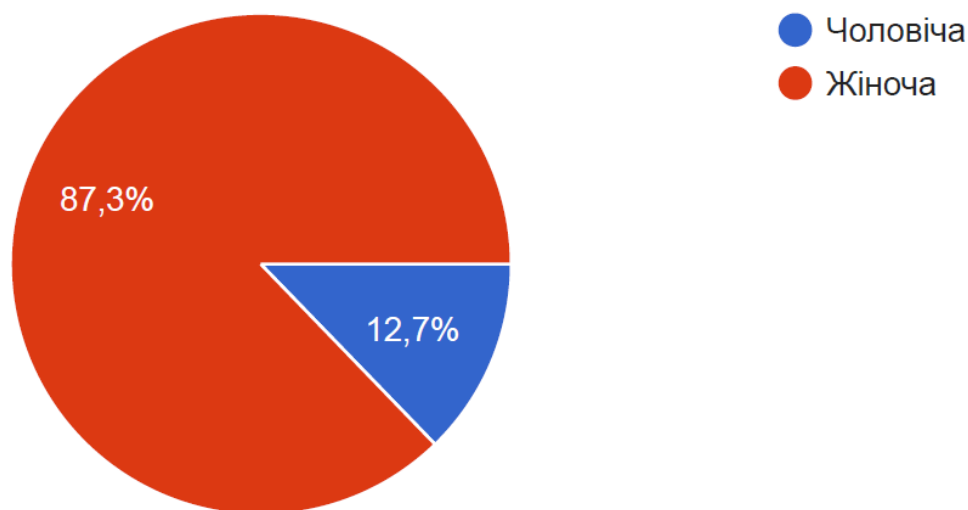

Рисунок 9. Розподіл відповідей респондентів на запитання «Вкажіть, будь-ласка, вашу стать?»

10. Ваш вік:

510 відповідей

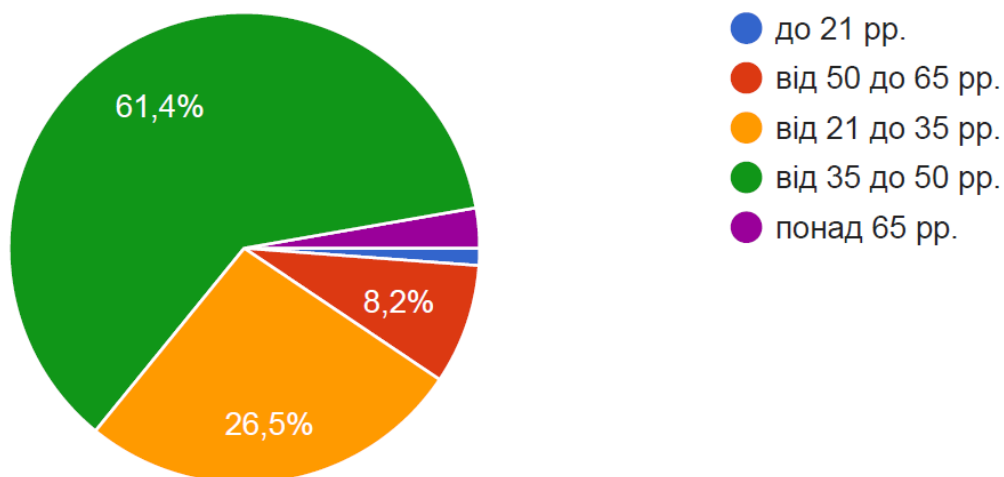

Рисунок 10. Розподіл відповідей респондентів на запитання «Вкажіть, будь-ласка, ваш вік?»

11. Рід занять:

510 відповідей

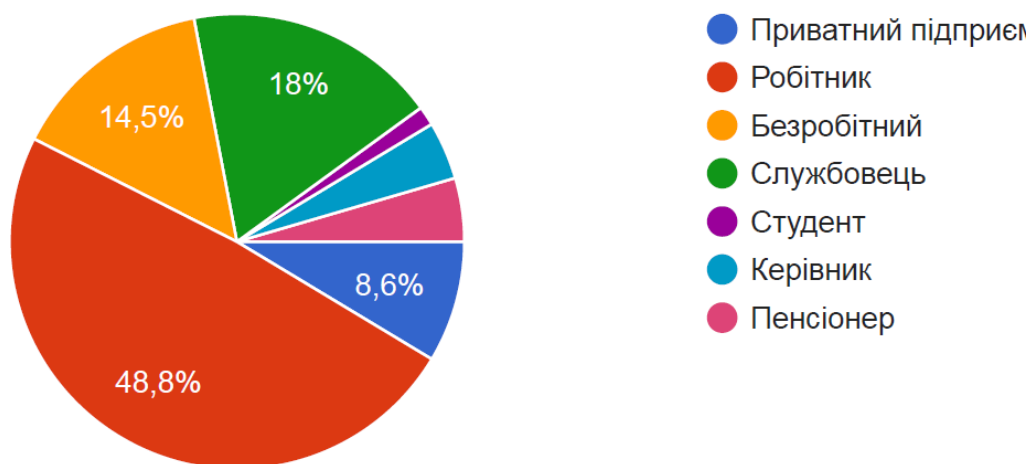

Рисунок 11. Розподіл відповідей респондентів на запитання «Вкажіть, будь-ласка, ваш рід занять?»

1. Коли було створене Ваше підприємство?

29 відповідей

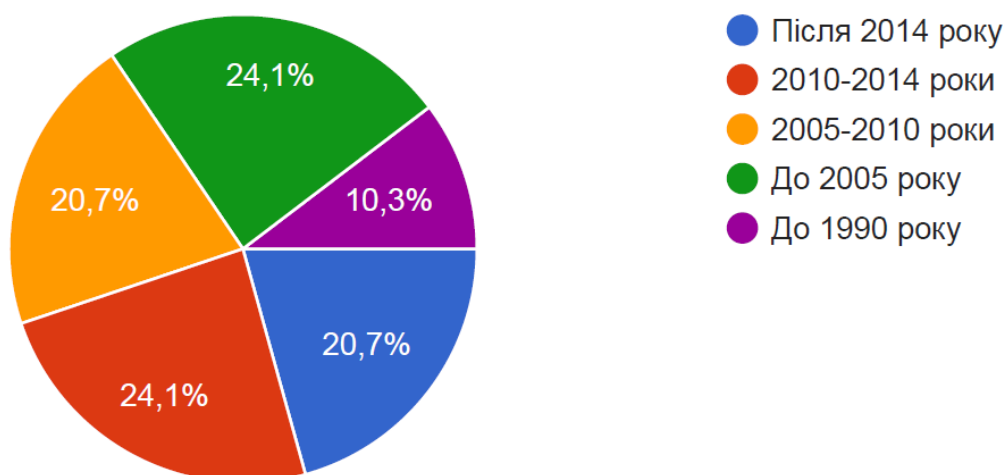

Рисунок 1. Розподіл відповідей респондентів на запитання «Коли було створене Ваше підприємство?»

2. Основний власник Вашого підприємства ?

29 відповідей

Рисунок 2. Розподіл відповідей респондентів на запитання «Основний власник Вашого підприємства?»

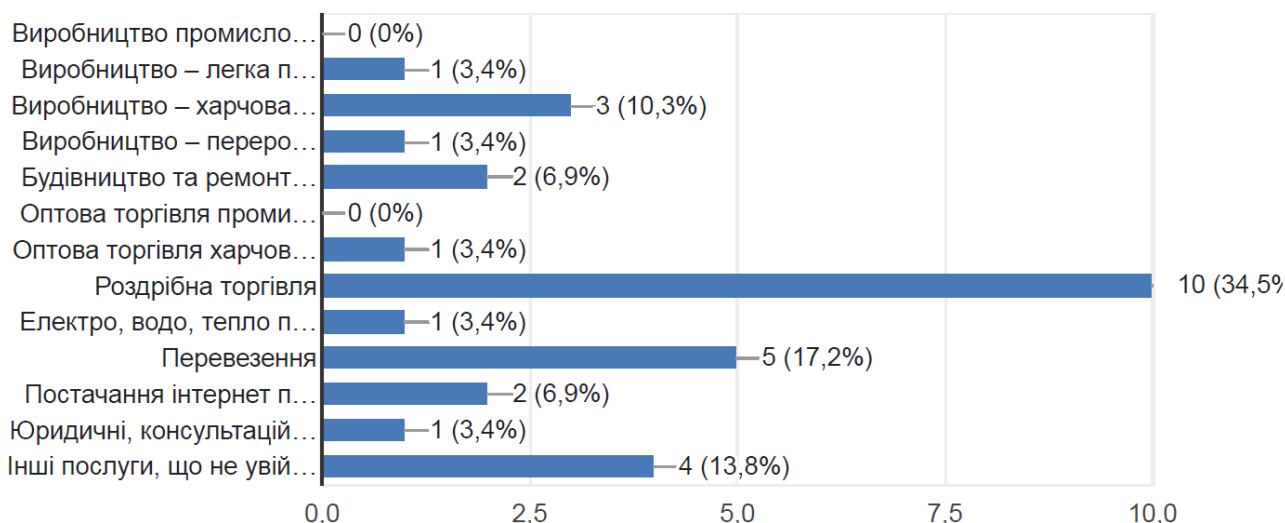

Рисунок 3. Розподіл відповідей респондентів на запитання «Який характер має Ваш бізнес? Оберіть основні сфери діяльності?»

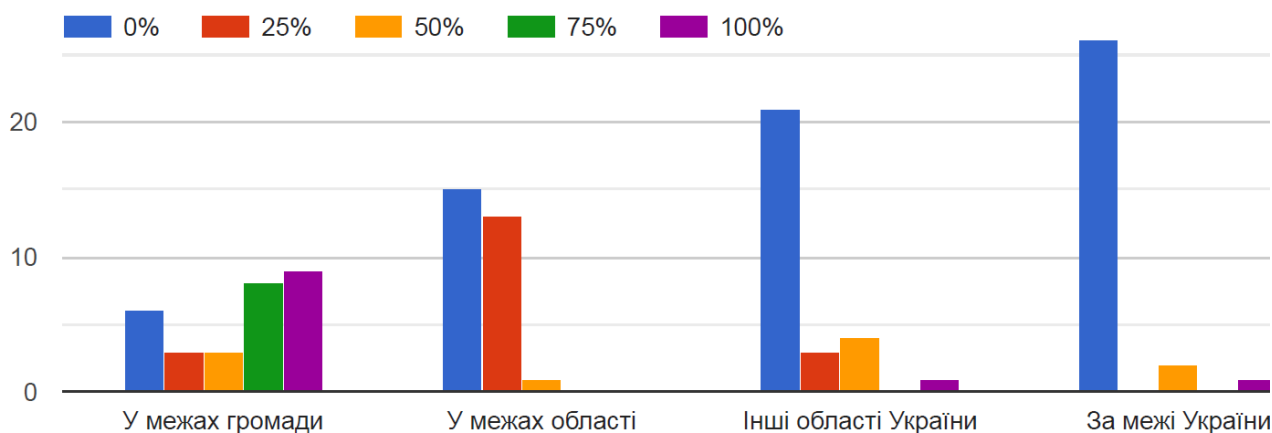

Рисунок 4. Розподіл відповідей респондентів на запитання «Зазначте відсоток загального обсягу збуту Вашого підприємства, який припадає на покупців у таких зонах?»

5. Які зміни у збуті Ви очікуєте в 2024 р.? (+/- %)

29 відповідей

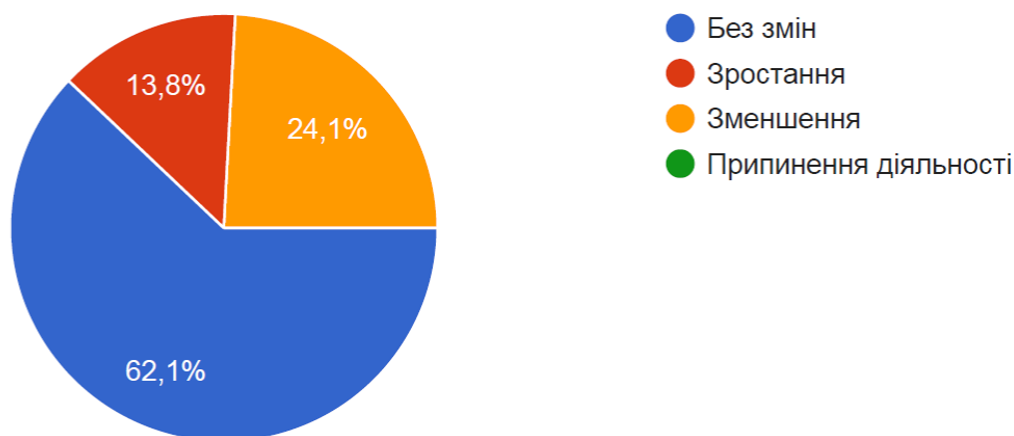

Рисунок 5. Розподіл відповідей респондентів на запитання «Які зміни у збуті Ви очікуєте в 2024 році?»

6. Чи є у Вашому регіоні (відмітьте усі відповідні твердження):

29 відповідей

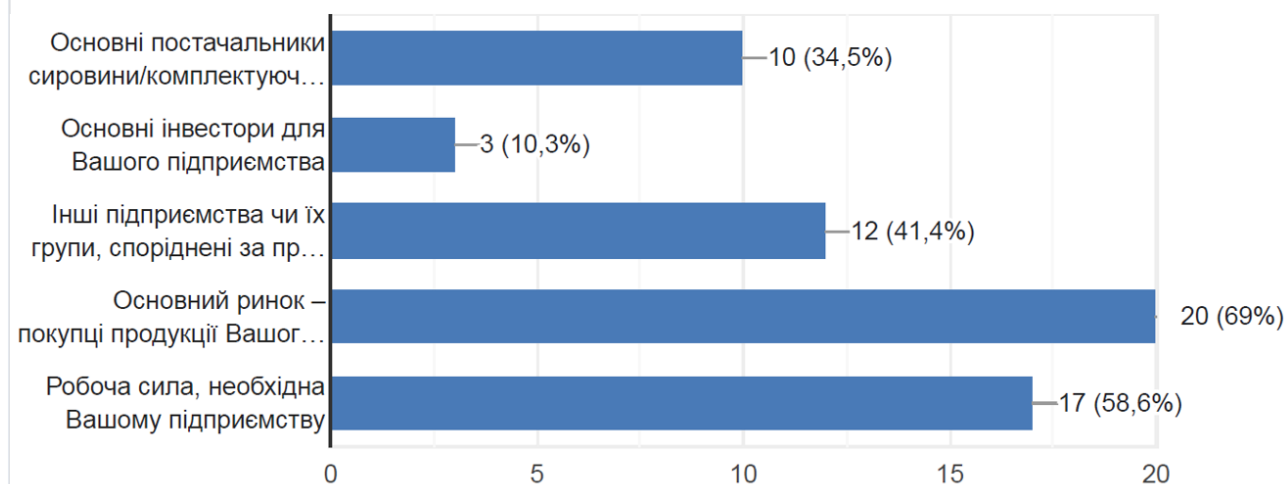
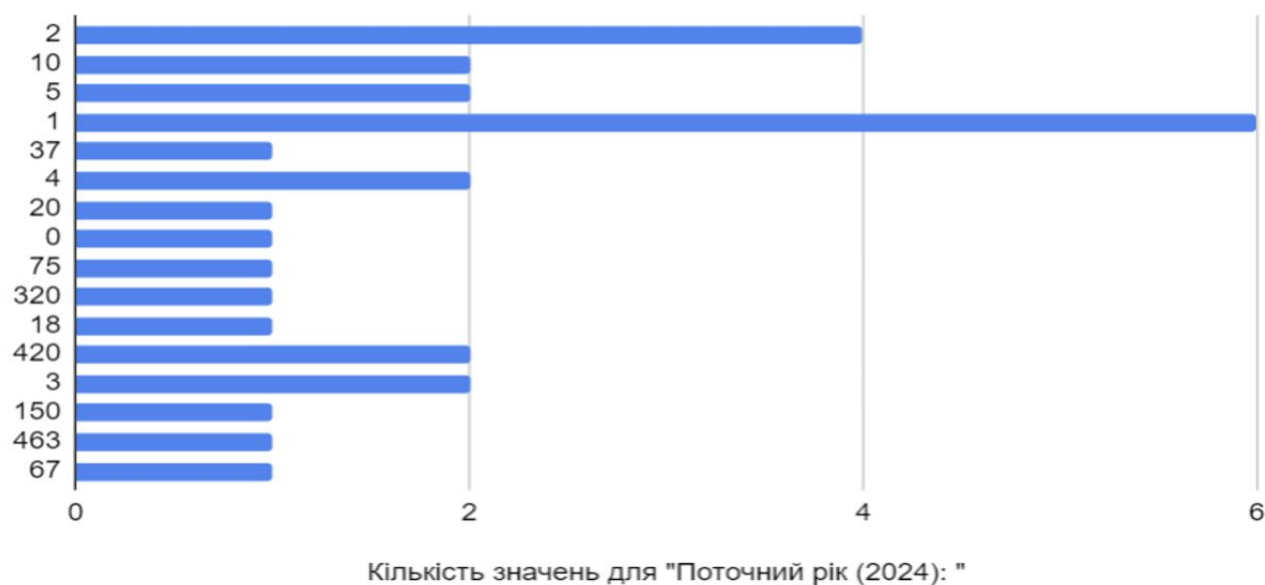

Рисунок 6. Розподіл відповідей респондентів на запитання «Чи є у Вашому регіоні (відмітьте всі необхідні твердження?»

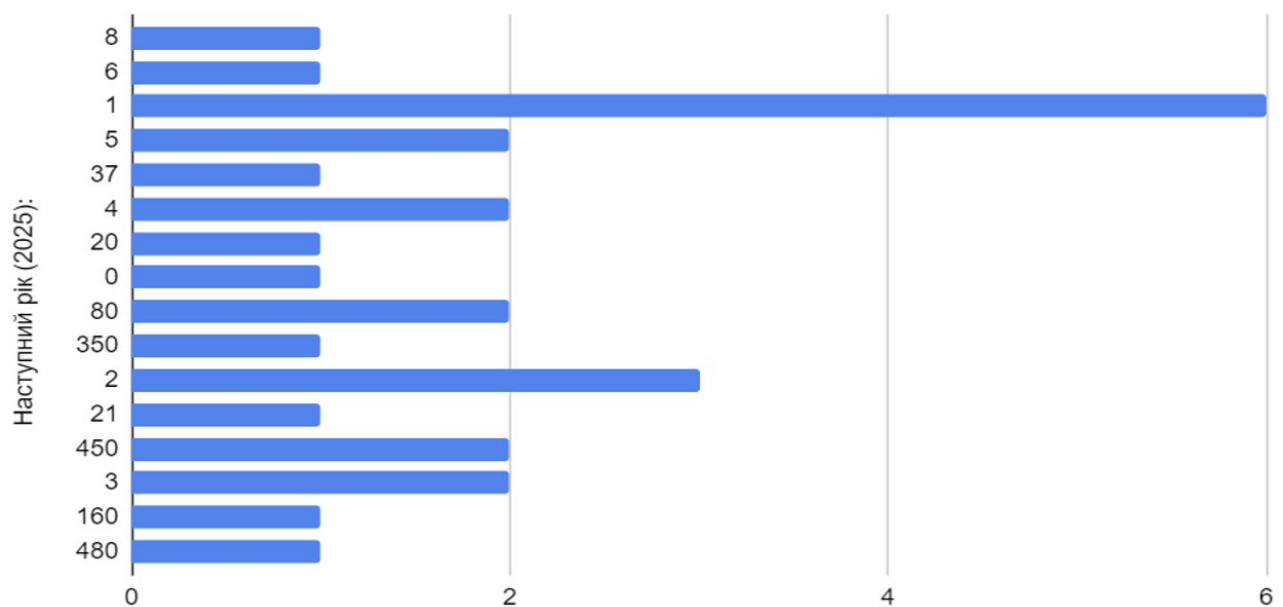
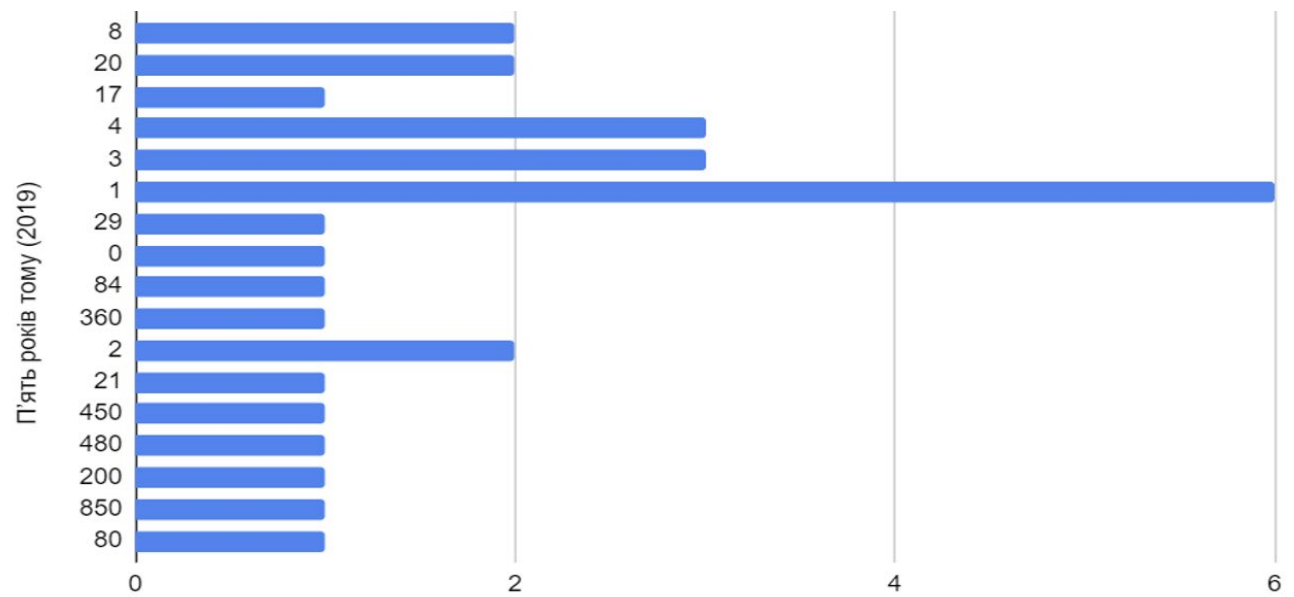
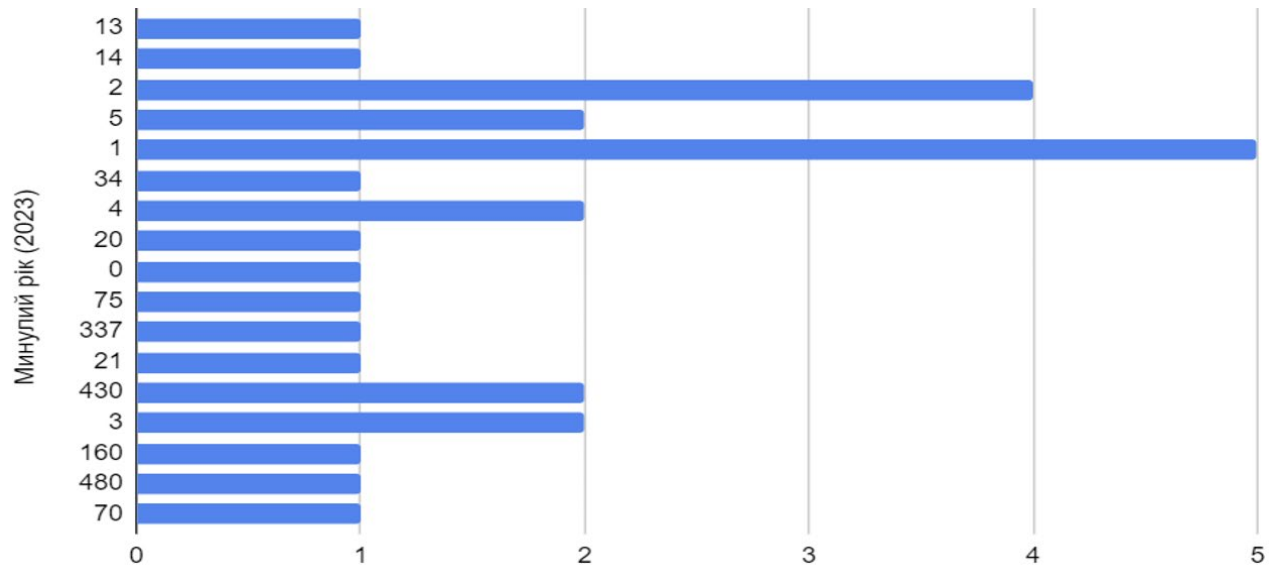

Рисунок 7. Розподіл відповідей респондентів на запитання «Скільки працівників з повним робочим днем, за Вашою оцінкою, працювали чи працюватимуть на Вашому підприємстві у зазначені нижче періоди?»

8. Ви відчуваєте нестачу спеціалістів певних специфічних професій, навичок персоналу, які є важливими для майбутнього розвитку Вашого підприємства?

28 відповідей

Якщо очікуєте скорочення штату або відчуваєте нестачу працівників, то зазначте яких саме:

9 відповідей

Інженер з монтажу та обслуговування оптоволоконних мереж.

ні

Ні

водіїв

будівельників

швачки

трактористи

робітників

робітники

Рисунок 8. Розподіл відповідей респондентів на запитання «Ви відчуваєте нестачу спеціалістів певних специфічних професій, навичок персоналу, які є важливими для розвитку Вашого підприємства?»

9. Ви плануєте інвестувати у збільшення виробництва продукції (послуг) у громаді?

29 відповідей

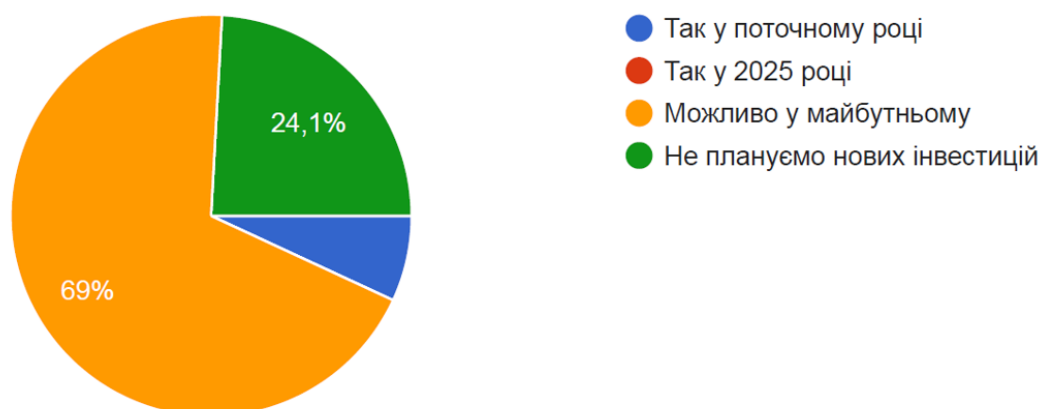
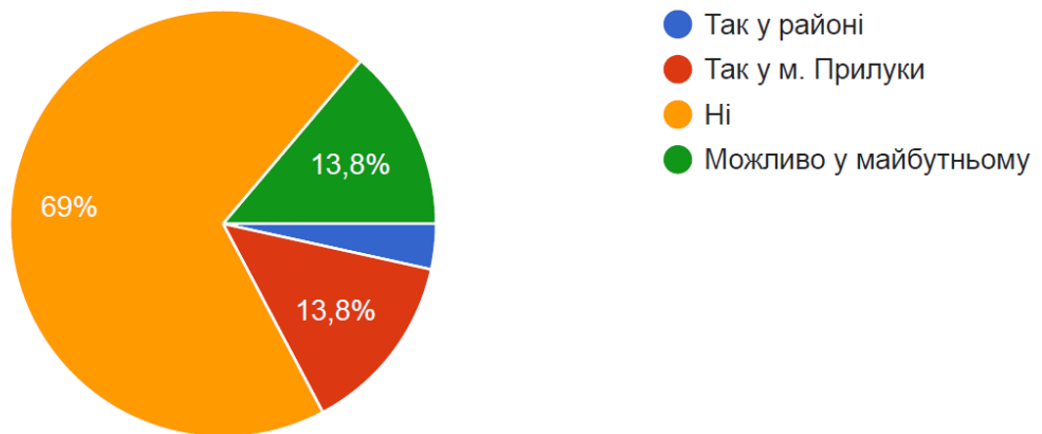

Рисунок 9. Розподіл відповідей респондентів на запитання «Ви плануєте інвестувати у збільшення виробництва продукції (послуг) у громаді?»

10. Чи плануєте Ви розширення виробництва зі створенням додаткових потужностей в інших адміністративно-територіальних одиницях (населених пунктах району)?

29 відповідей

Якщо плануєте розширення виробництва, то де і коли?

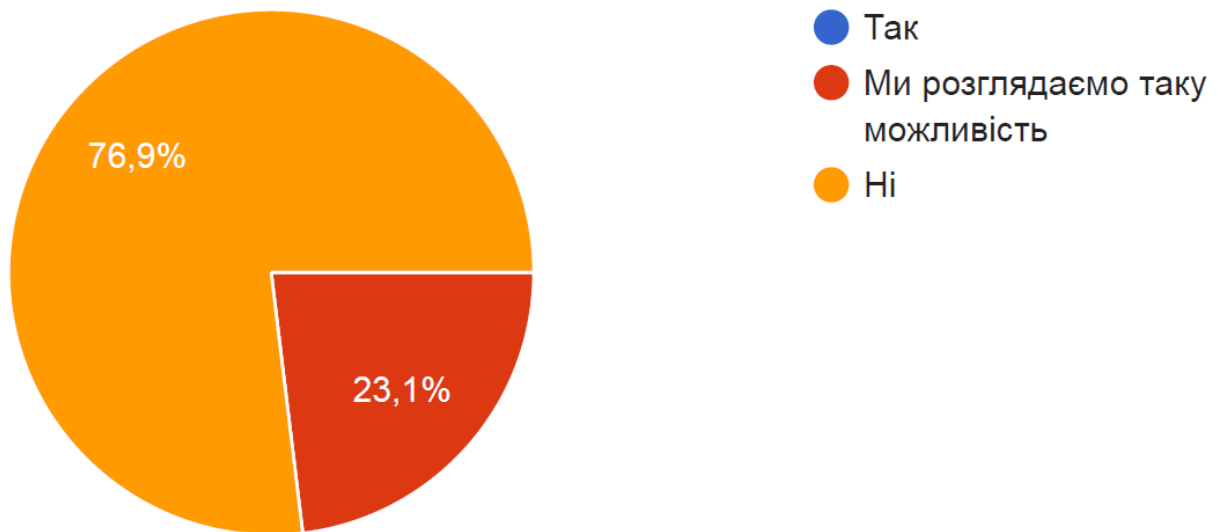
3 відповіді

Села прилуцького району.

у м.Прилуки у 2025 році

Ні

Рисунок 10. Розподіл відповідей респондентів на запитання «Чи плануєте Ви розширення виробництва зі створенням додаткових потужностей в інших адміністративно-територіальних одиницях (населених пунктах району)?»

Якщо плануєте перенести свою діяльність в інше місто, то що є основною причиною переносу діяльності? (назвіть не більше 3-х)

8 відповідей

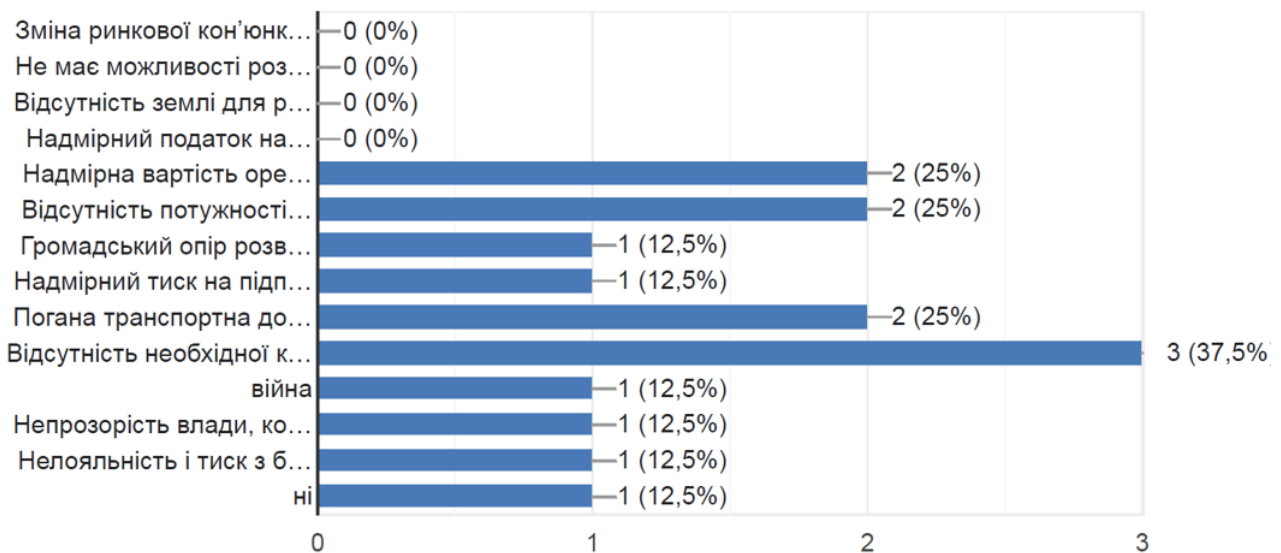

Рисунок 11. Розподіл відповідей респондентів на запитання «Ви плануєте (негайно або в майбутньому) перенести всю чи частину своєї діяльності до іншого міста?»

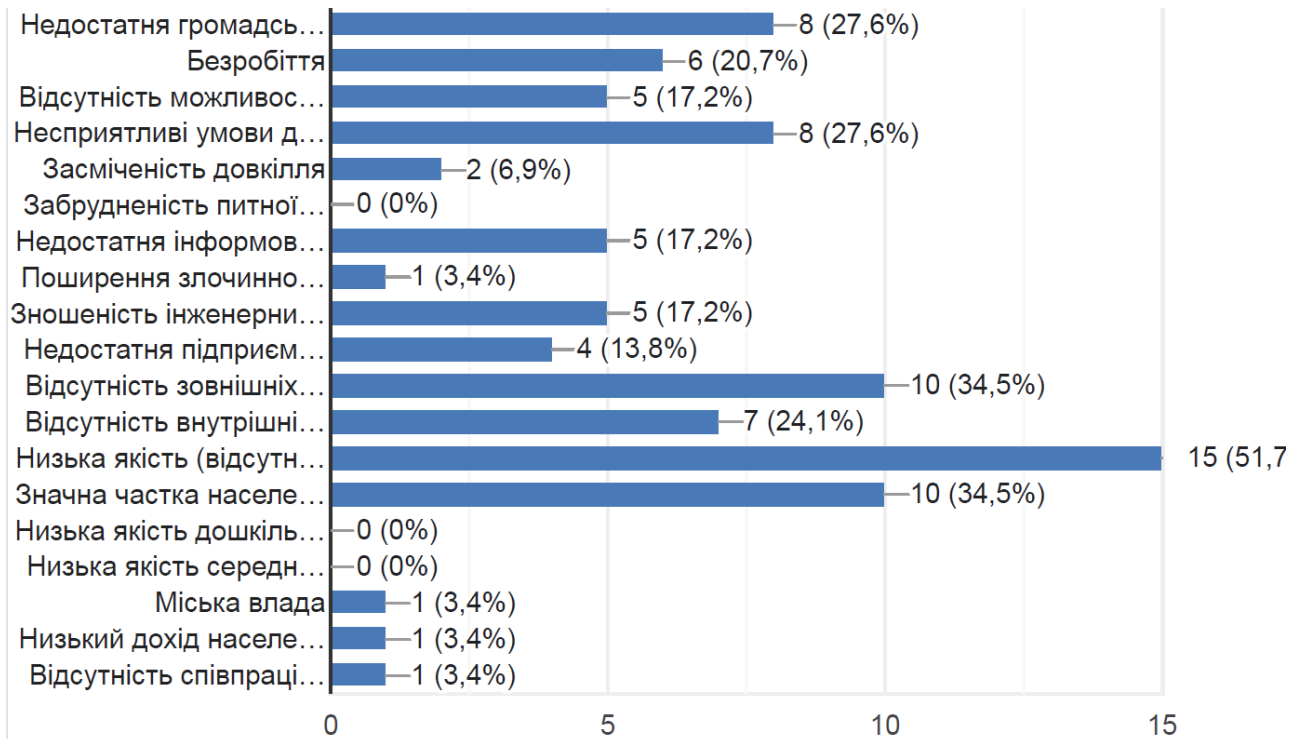

Рисунок 12. Розподіл відповідей респондентів на запитання «Що, на Вашу думку, заважає розвитку громади (вибрати 3 основних)?»

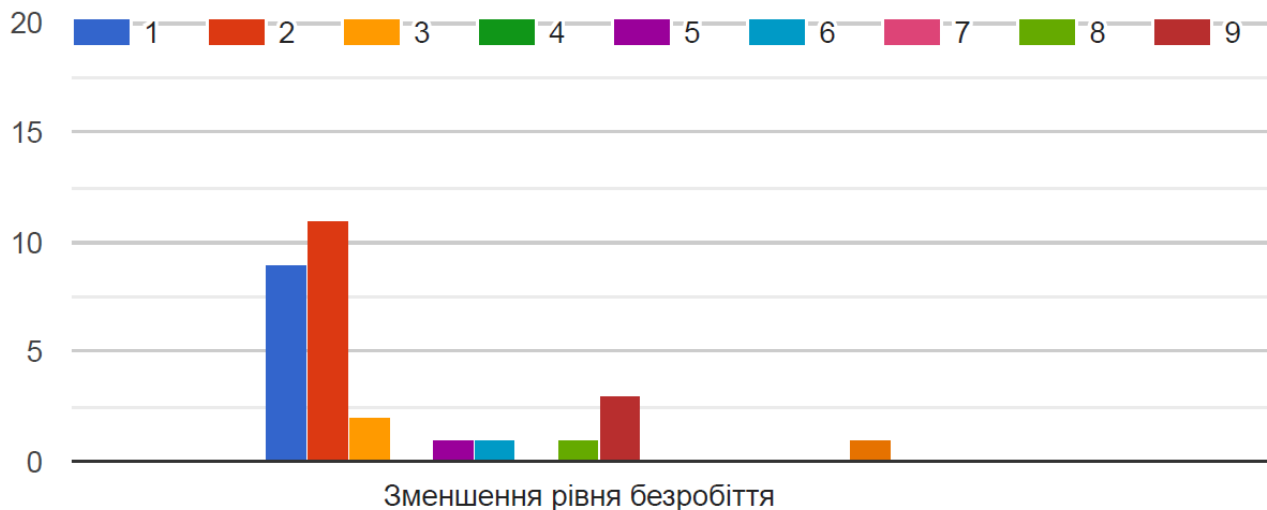

Рисунок 13. Розподіл відповідей респондентів на запитання «В якій послідовності (перше, друге, третє і т. д.) Ви б розмістили нижче представлені завдання, які необхідно здійснити для розвитку громади?»

14. Чи вірите Ви у реалізацію завдань, вказаних в пункті 13?

29 відповідей

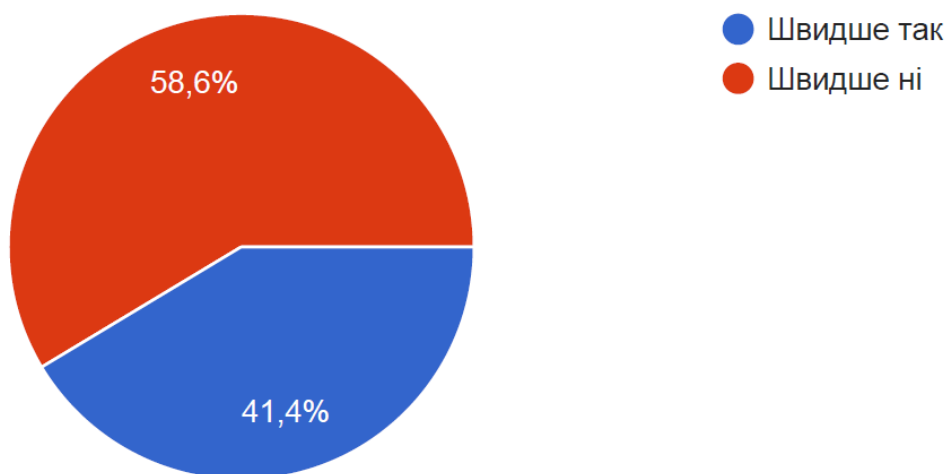

Рисунок 14. Розподіл відповідей респондентів на запитання «Чи вірите Ви у реалізацію завдань, вказаних у пункті 13?»

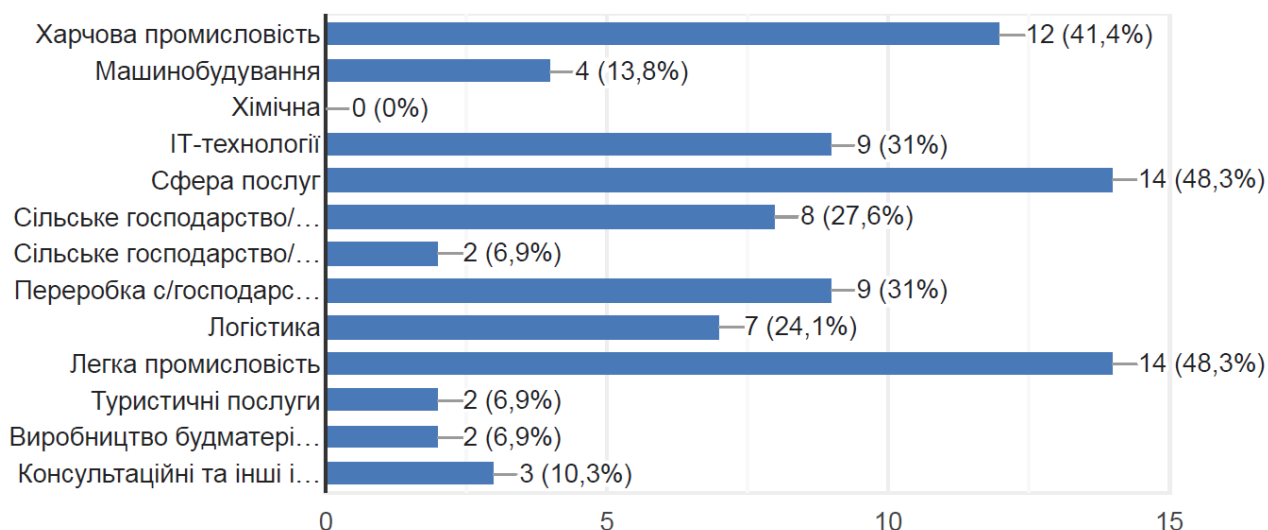

Рисунок 15. Розподіл відповідей респондентів на запитання «Які види економічної діяльності є, на Вашу думку, пріоритетними для майбутнього розвитку громади? Оберіть не більше трьох варіантів».

16. Оцініть рівень співпраці вашого підприємства із зазначеними організаціями

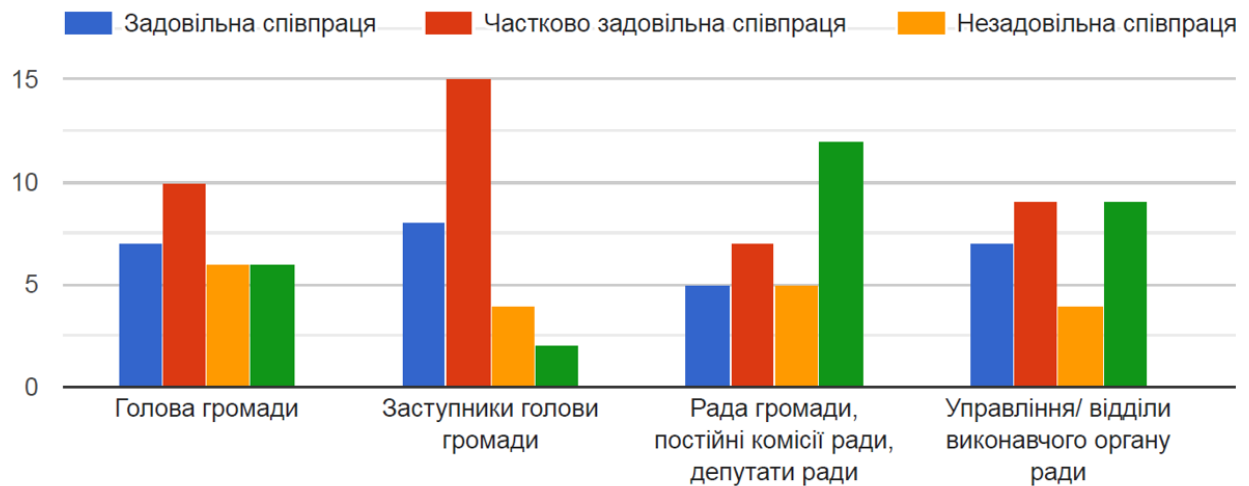

Рисунок 16. Розподіл відповідей респондентів на запитання «Оцініть рівень співпраці Вашого підприємства із зазначеними організаціями».

17. Як би Ви оцінили діяльність органів місцевого самоврядування з розвитку громади за 5-ти бальною системою? (5 – найвища оцінка, 1 – найнижча)

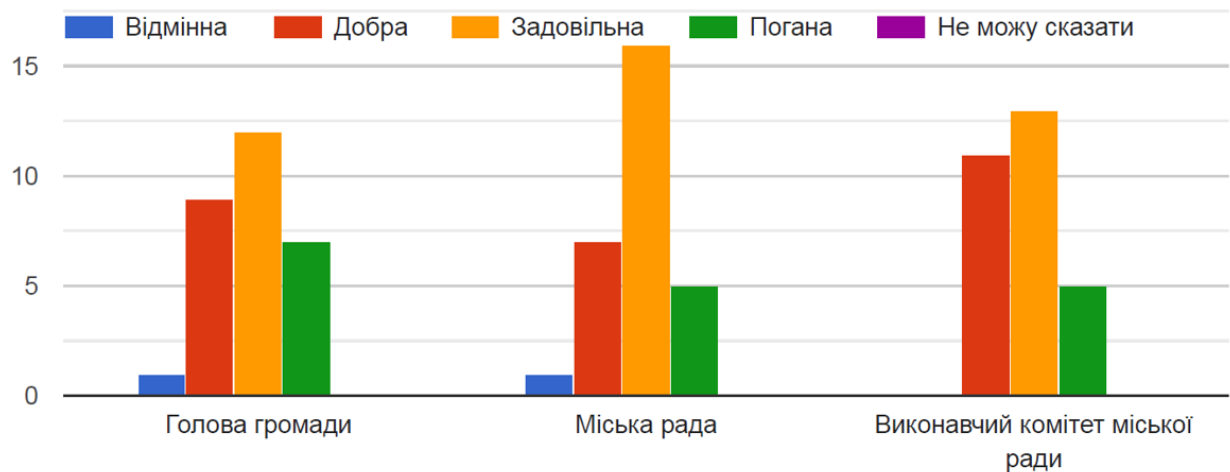

Рисунок 17. Розподіл відповідей респондентів на запитання «Як би Ви оцінили діяльність органів місцевого самоврядування з розвитку громади за 5-ти бальною системою? (5 – найвища оцінка, 1 – найнижча)».

18. Яка Ваша загальна думка про Ваше місто як місце для ведення бізнесу?

29 відповідей

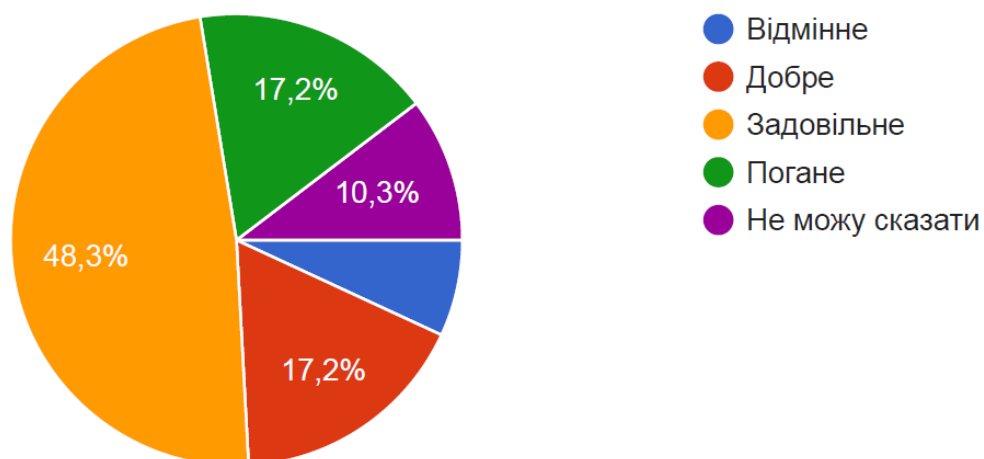

Рисунок 18. Розподіл відповідей респондентів на запитання «Яка Ваша загальна думка про Ваше місто як місце для ведення бізнесу?».

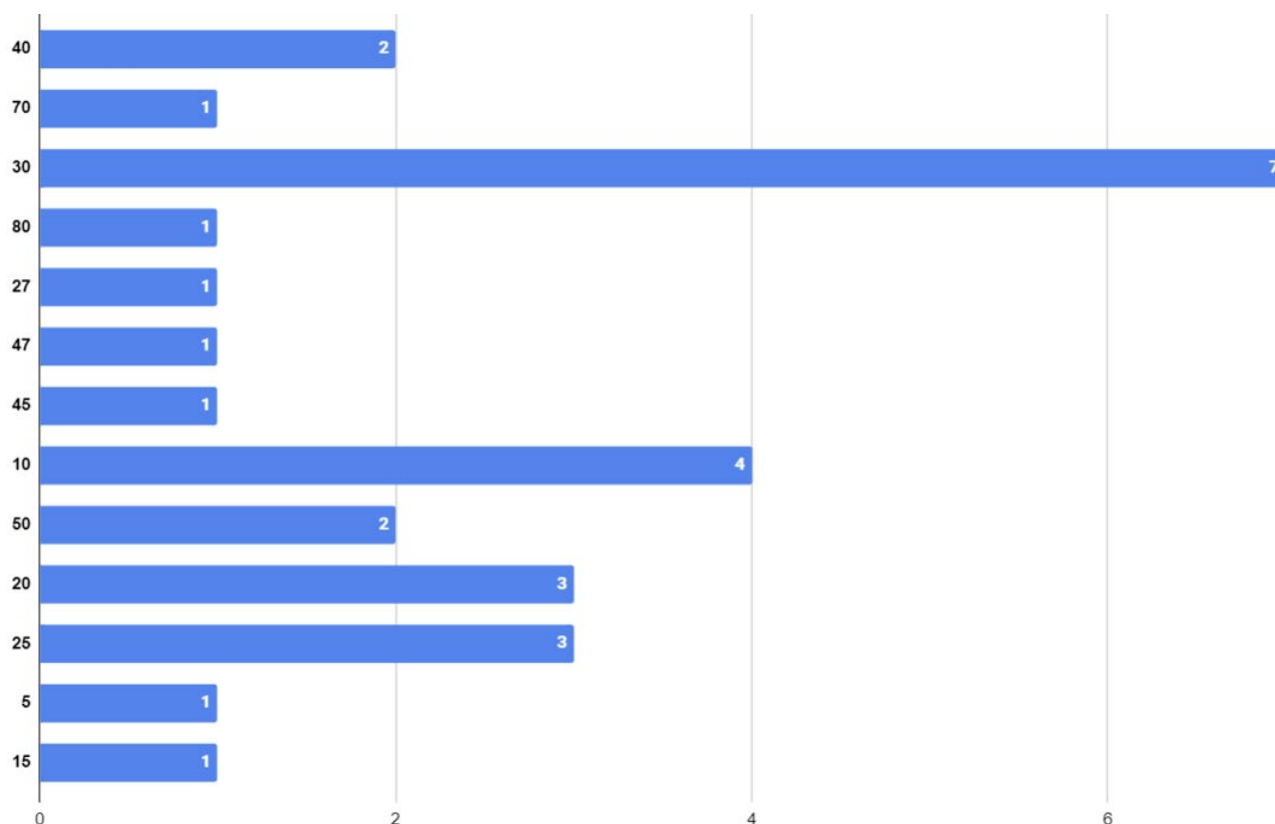

Рисунок 19. Розподіл відповідей респондентів на запитання «Яка на, Ваш погляд, величина тіньового бізнесу в громаді, у відсотках?».